

عبدالله شائق

سحلیکیش اثر لری

آذیاجان دیجیتال کیتاب انوی

<http://www.kitablar.com>

<http://www.kitablar.org/>

شعر لر، منظوم حیکایه لر و پوئمالار، حیکایه لر، تمثیل لر و پیئس لر (نمایشنامه لر)

اوچ جیلده

III جیلده

“آوراسیا پرس”

باکی-2005

بو کیتاب “عبدالله شائیق. اثرلری. بئش جیلده. III جیلده”

(باکی، آذر نسر، 1972) نسر ی اساسیندا تکرار نسر حاضیرلانمیش دیر

ترتیب ائدن ی: کمال تالیب زاده

dc 21 – 894.3613

AZE

لاتین الیفباسیندان آذربایجان عرب الیفباسینا ۱۳۸۹/۱۱/۱۴ تاریخینده “AzConvert” پروقرامیندان یاردیم آلاراق کوچورولدی.

کوچورن: احمد بابائی (آتاخان اوغلو)

Email: ahmadbabayi@gmail.com

آذربایجان دیجیتال کیتاب انوی

<http://www.kitablar.com>

<http://www.kitablar.org/>

XX عصر میللی اجتماعی، ادبی و مدنی فیکیر تاریخیمیزده اوزونمخسوس یئر
توتان گورکم لی ادیب عبدالله شایق هم ده اوشاق لارین سئویم لی یازیچی سی، شاعری و
دراماتورقودور. عصرین اول لرینده ده، اورتالاریندا دا پنداقوژی اینتیباهین گورکم لی
خادیم لرین دن بیر کیمی فعالیت گوسترن شایقین ۴۰ ایله یاخین شرف لی
معلم لیگی آذربایجاندا خالق ماریفی نین تاریخینه ایشیق لی صحیفه اولاراق یازیلیمیش دیر.
شاعر ایکن معلم، معلم ایکن شاعر اولان شایقین شئیرده ده، تربیه ده
ده مقصدی گنجلیگین معنوی چیراغینی آلیش دیرماق ایدی. آذربایجان اوشاق شعری و
نسری، دراماتورگیاسی بوتوو و موسیقیل بیر کلاسیک مکتب سویه سینده محض
اونون یارادیجیلیغیندا کمالا چاتمیش دیر. بیزده اوشاق لار اوچون ایلک میللی صحنه
اثرینی، سسنارینی او یازمیش دیر. گنج تاماشاچی لار تئاتری میللی دراماتورق لاردان
ان چوخ اونون آدی ایله باغلی اولموش دور.
آ.شایقین “سچیلیمیش اثرلری” نین بو جیلدینه تانیمیش ادیبین اوشاق لار و
گنج لر اوچون یازدیغی اثرلری – شئیرلری، پوئمالاری، حکایه لری، تمثیل و
پیش لری داخل ائدیلمیش دیر.

شعر

لایلا

لایلا دئیم، یات جیریم پاراسی،
آغلاما چوخ ائی گوزومون قاراسی!
اولما یئمک-ایچمین آواراسی،
لایلا قوزوم، لایلا گوزوم، یاتگیلن،
راحت اولوب بیر آرجا بوی آتگیلن.
بوگوو بیر آرز، یئددی یاشا یئتگیلن،
سحر تئردن دور، مکتبه گئتگیلن؛
درسوخویوب یازماغا سی ائتگیلن؛
لایلا قوزوم، لایلا گوزوم، یاتگیلن،
راحت اولوب بیر آرجا بوی آتگیلن.
تمیز گنئیب دولانگیلن گول کیمی،
هر گون اوخو درسینی بولبول کیمی؛
گزمه کوچه لرده گنئیب وئیل کیمی؛
لایلا قوزوم، لایلا گوزوم، یاتگیلن،
راحت اولوب بیر آرجا بوی آتگیلن.
سن ده چالیش علم ایله شوهرت قازان،
قالما جهالتده، اولارسان یامان؛
علمله آباد اولوب دور جاهان؛
لایلا قوزوم، لایلا گوزوم، یاتگیلن،
راحت اولوب بیر آرجا بوی آتگیلن.

۱۹۰۶

دووشان

دووشانا باخ، دووشانا،
دووشان قاچدی بوستانا،
یئدی قوون، قارپیزی،
سالدی ییزی زیانا.

۱۹۰۶

یئتیم جوجه

آی کیچجیکک، سولوق جوجم،
بوینو بوروق، یولوق جوجم!
آچما او نازلی دیمدیگین،
باشلاما غم لی جیکجیگین.
تک گزینیب سیخیلما چوخ،
غم یئمه، سوس، بیر آزدایان
من اولارام سنین آنان.

سنی او سسله سس لرم.
دن، سو وئریب ده بس لرم،
آغلایما، آغلایما، گوزل،
قاچ یانیم، دایانما، گل!
۱۹۰۶

یئنی کؤمکچی
تارلایا گلدی نبی،
گوردو سحر دن بری
آتاسی تک ایشلییر،
تارلا سینی خیشلاییر.
نبی دئدی: - آی آتا،
گل منه اویرت، داها
سن اوتور، من ایشلییم،
تارلامیزی خیشلاییم.
- چوخ گوزل، اوغولم، گورک!
گل اویرش، ائله گومک.
وئردی خیشی، اوتوردو؛
نبی اورکله دوردو،
خیش سورمه یه باشلادی،
آتاسی آلفیشلادی.

۱۹۰۶

سحر
گونش دوغدو، یایلیدی،
داغلار، داشلار آییلدی.
سولار، مئشه، بایرلار،
سهرالار، هم چایرلار
بیر نور ایچینده قالدی،
ایشیق دونیانی آلدی؛
اوفوق آلیشدی، یاندی
قوشلار بوتون اویاندی.
اؤتوشدو شاد، خندان،
سس ایله دولدو اورمان.

۱۹۰۶

تپل کلیم
قالخ آیاغا، تپل کلیم،
صاحبینه توت ال، کلیم!

خیشلاییم، هم سپیم دنی،
قویما بو یئرده گل منی.
قارشیدا قیش، آياز، سویوق -
بیر ییغین هم چولوق-چوجوق.
اونلارین اکمک آغاجی
سنسن، آباشیمین تاجی!
قالخ آياغا، آمان، آمان،
سن سیز اولار ایشیم یامان.
کیم توتاجاق بو یئرده ال؟
قویما یاریمچیق ایشی، گل.
پوچ اولدو ائیواه، امیم،
قیریلدی، دوشدو بیلیم.
سن ایدین یالنیز کومیم،
ییکیلدی، سیندی دیریم.

۱۹۰۶

خوروز
آی پییگی قان خوروز،
گوزلری مرجان خوروز!
سن نه تئزدن دورورسان،
قیشقیریپ بانلاییرسان،
قویماییرسان یاتماغا
آی جانیم، مستان خوروز!

۱۹۰۶

کنچی
آلا-بولا، بوز کنچی،
آی قوشا بوینوز کنچی!
یالقیز گزمه، دولانما،
داغا-داشا دیرمانما.
بیر قورد چیخسا قارشینا
سن نه اندرسن اونا.
چوبان آچینجا گوزون،
قالار ایکی بوینوزون.

۱۹۰۶

اوشاق و دووشان
اوشاق
- دووشان، دووشان، آ دووشان!

قاچما دایان، آ دووشان!
قاچما سنی سئون دن،
جان کیمی ایسته ین دن.
دووشان
- دورا بیلرم، داداش،
یانیندا وار آلاباش.
خبردارام ایشین دن،
قورتار مارام دیشین دن.
چوبان ماهنی سی
سورور اینک لری داداش،
اوتار ماغا یاواش - یاواش؛
بئلینده باغلاما چورک،
یانیندا بیر آلا کوپک.
باسیب گوزه پاپاغینی،
وورور یثره چوماغینی.
آرا-سیرا اوخور، چالیر،
سورو هوسله اوتلاییر:
" - یاشیللا نیب چمن، چاییر،
سفالانیب دره، باییر.
اینک لریم، اوت اوتلایین،
ساباها سود هازیرلایین!
سیزی گوز تلیر فاتی،
علینده بادیا، هم چاتی."
۱۹۰۶

پاییز گنججه سی
گونش سارالدی، سوندو،
یاواش - یاواش بوروندو
دومان لارا چاییرلار،
دره، داغلار، باییرلار.
چو کدو درین قارانلیق،
قارالدی هم اورتالیق.
قورد-قوش داها اکیلدی،
یوواسینا چکیلدی.
یوخ سس-سمیر بیر یثرده،
آنچاق کی، دره لرده
سولار شیرهاشیر چاغلار،

سس وئەر قایا، داغلار.

۱۹۰۶

پاییزین سون آیی
آ باغچا، بارلی باغیم،
آی اوزوم لو چارداغیم!
نه اولدو، تئز سولدونوز،
بئله چلیپاق اولدونوز؟
قمگین-قمگین باخیر سیز،
گیزلین پیچیلدا شیر سیز.
حالینیز اولموش یامان،
قیریب داغی دیر خزان.
قیش دئییه سن یاووق دور،
آخ، اوشودوک، سویوق دور.
گئدیپ گئیم کور کومو،
ایستی دری بور کومو.
قالین هله سلامت،
باهارا قالسین سوهبت.

۱۹۰۶

بیر قوش

بیر قوش سحر اثر ته باغچا باغدا،
چور-چوپ داشیییب یووا تیکیردی.
گاه شاد اوخویوردو بیر بوداقد،
گاه دا اوچوب اوت، سامان چکیردی.
ایستر قوشوم اولسون آشیانی،
چور-چوپ داشییر هاوادا هر دم.
ایشدن یورولوب دوران زامانی
“جیک-جیک” اوخویوردو شاد، خرم.

۱۹۰۶

قوزو

بیر اوبادا کورپه قوزو،
ملر-ملر، قاچار دوزو،
آناسین آختارار گوزو.
دئدیم: -قاچما، گوزل قوزوم،
سنی من بس لرم اوزوم.
گون اییلدی، چو کدو دومان،
سورو قایتندی او تلاق دان؛

سس-کوی ایله دولدو هر یان.

دئدیم: - قاجما، گوزل قوزوم،

سنی من بس لرم اوزوم.

قویون لاری چوبان ییغار،

فاتی خالا گلیب ساغار؛

قوزوم ملر، دوروب باخار.

دئدیم: - قاجما، گوزل قوزوم،

سنی من بس لرم اوزوم.

آناسینی قوزوم گورر،

آیاق لارین یثره دیرر،

ممه سینی تاپیب امر.

دئدیم: - قاجما، گوزل قوزوم،

سنی من بس لرم اوزوم.

قوزوم چیخدی گوی اوتلاغا،

یاناşدی بیر بوز اوغلاغا،

چیخدی اونونلا اویناغا.

دئدیم: - قاجما، گوزل قوزوم،

سنی من بس لرم اوزوم.

۱۹۰۶

اویان، اوغلوم!

عقل لی اوغلوم، اویان!

قیمت لی دیر هر زامان.

تئز اول، دور، گئت مکتبه،

ساریل علمه، ادبه.

سحر زیان دیر یوخو،

مکتبه گئت، درسوخو.

آل شفق لی گوئش وار،

پنجره دن پاریلدار.

قالخ کی، هامی اویانمیش،

دونیا نورا بویانمیش.

سحر زیان دیر یوخو،

مکتبه گئت، درسوخو.

۱۹۰۷

پاییز

پاییز اولور، اسیر سویوق کولک لر،

سولور داغدا، چولده الوان چیچک لر.

گنجه لر اوزانير، گون لر قيسالير،
گوي اوزونو قارا بولودلار آلير.
ياغيش ياغير، دومان چو کور چول لره،
اينيلدير چاير، چمن، داغ، دره.
آغاچ لاردا نه مئوه وار، نه يارپاق،
باغ-باغچالار اولموش بوتون چيل-چيلپاق.
قوش لار اوچوب دسته-دسته گئديرلر،
ايستي يثره کوچوب، قيشلاق ائديرلر.

۱۹۰۷

مکتبه

قونشوموزون اوغلو مورادی، آتا،
قويدو کنچن گون آتاسی مکتبه.
سن ده گنديب چانتا، کيتاب آل منه،
قوی، آتا جان، من ده گنديم مکتبه.
دونن گنديب مکتبی من، گورموشم،
آی، نه قدر يولداش لاريم وار، آتا!
بينميشم مکتبی، چوخ سئوميشم،
گل منی ده مکتبه قوی، آی آتا!
معلمه سويلير ایدی نلر...

نئجه ايستي، سويوق يئرلر وار، دئير.
آی آتا، دونيادا وار ايميش نلر؟
ياغيش، دومان ندن اولور سويلير.
شکیل چکيردی لر اوشاق لار، آتا،
من ده باخيرديم: بیری اورمان چکير،
بیری چکير آت، بیری اووچو، تولا،
بیری داخما، بیری دييرمان چکير.
سونرا معلم هامی سین اوخوتدو،
پنجره دن گوردو، چاغيردی منی.
ايسکامیادا، آی آتا جان، اوتورتدو،
دندی: - آتان مکتبه قويسون سنی.

۱۹۰۷

جوتچو

جوتچو، اکينچی بابا،
باهار گلير، قالخ داها!
آت کورکونو بير يانا،
بوزوشمه چوخ، گل جانا!

ياشيل لانير چول، چمن،
رحمت ياغير گوى لردن.
دايانما گنت تارلايا،
شوملا، اک، بيچ، وور تايا!
جوتچو، اکينچى بابا،
باهار گلير، قالدخ داها!
۱۹۰۷

اوشاق لار

يغيشميش ايدى چوجوق لار، انديردى لر بايرام،
گنئيب گوزلجه، آل-الوان بز نميش ايدى تامام.
دئيب گولوب، دانيشير لاردى شووقله خرم،
بيري-بيرينه باخيردى فخريله هر دم.
آياق يالين، باش آچيق، بير يئتيم موهنت ايله،
دوروب كناردا، آنجاق باخيردى هسرت ايله.
سولوق-سولوق او زواللى يئتيم چكىر ايدى آه،
چوجوق لار ايشته بو مقسومو گوردولر ناگاه،
ياناشدى لار، اونون اهواليا يانيب هامى سى.
سمد گورور كى، يول ايله كئچير اونون باباسى،
قاجيب دئدى: -باباجان! بو يئتمه گل بير باخ،
گنئيميشيك بيز آل-الوان، او يينوا چيلپاق.
گنديب بابا، شو يئتمه لباس آليب درهال؛
گنئيب، زواللى قاريشدى چوجوق لارا خوشهال.

۱۹۰۸

باهار

باغچالاردا آچير گول،
فرح لنير هر كونول.
اوچور دومان، غم، كدر،
شن-شن اوتور هر بولبول.
ياشيل لانير داغ، ياماج،
بزك وورور هر آغاج.
دره، تپه، چول، چمن
چيچك لردن قويور تاج.
باهار ائيلديكجه ناز،
ائلين كنفى اولور ساز.
اكير، بيچير هوسله،
دئير: -وار اول، گوزل ياز!

يٿيم

سويوق گئجه، سس انديردى بوران چوخ هيددت ايله،
 بايردا بير اوشاق آغلاردى درد، موهنت ايله.
 على، اوزو بوزاريب، سس لنير او دردلى يٿيم:
 - سويوقدان اولدوم، آمان، دوندو آه، بوتون بدنيم.
 آجام، دونوب اولورم، يوخدو بير نفر اينسان
 يٿمك وئريب منه رحم ائيله سين بو گونده، آمان!
 يازيق يٿيمي بو حالته بير قارى گورجك،
 آليب اونو اوتاغا، قيزديريب دا وئردى يٿمك.
 يويوب آياق لاريني سالدى تنز اونو ياتاغا،
 “نه ايستى دير!” - سئوينيب، گتتى او، شيرين يوخويا.

قوناقلق

ولى يازيب درسيني، اوزانميش ايدى يٿره،
 كوپك سسى ائشيتدى بايردا بيردن-بيره.
 تنز قايپا يوغوردو، قاجدى سئوينجك: - آنا!
 حسن دايم دير گلن، مينادوستوم و سونا.
 گيردى قوناقلار، هامى سئويندى بو گليش دن،
 قوجا قلايب بير-بيرين، گوروشه رك اولدو شن.
 بير اوتاغا آلدى لار قوناقلارى شوق ايله،
 اورتا اوجاغى چايب، ايلشدى لر زووق ايله.
 دمير قارا اوجاق دا چيرتا-چيرتان يانيردى،
 قيغيلجيمي، شوله سى باجاي دير مانيردى.
 بال لى خالا تنز گئديب گتيردى بوشقابدا بال،
 اورتاليجا قويدولار قاتيق، چورك، ياغ، ايرچال.
 يٿيب-ايچيب هوسله، آلفيشلايب كولفتى،
 هالقا ووروب، يٿنى دن باشلادى لار سوهبتى.
 اوز ايشلرين دن دئييب، دانيشدى لار كئچن دن،
 گاه آرپادان، بوغدادان، گاه حيواندان، بيچين دن.
 كئچدى يارى دان گئجه، سو كوت ايچينده هر يان،
 شدت ايله قار ياغير، سس اندير آنجاق بوران.

تولكو و آسلان

بير تولكو گورمميشدى
 اؤمرونده هر گيز آسلان.

بیر گون گورنده شیر
قورخوب چکیلدی یان-یان.
بیر هفته کئچدی، تولکو
آسلانی بیر ده گوردو،
خوف ائتمه ییب، اوزاق دان
باخدی، دایاندی، دوردو.
اوچونجو دفعه گورجک
گئتدی اونا یاناشدی،
شیر ایله توتدو اولفت،
گولدو، دئدی، دانیشدی.

۱۹۰۸

آسلان، قورد و تولکو
بیر زامان تولکو، قورد، هم آسلان -
هر اوچو باغلادی بله پیمان؛
کی بو گون دن اله نه دوشسه شیکار
اوچ یثره قیسمت ائیله سین اونلار.
هامی "اهسن" دئدی بو دادلی سوزه.
اوو اوچون چیخدی لار بیر اوتلو دوزه.
دره آغزیندا تاپدی اوچ اورتاق.
بیر قویون، بیر کئچی، قوزو، اوغلاق.
دئدی آسلان: - گلین اوو بولوشک،
بو قویون کی، منه چاتار بیشک.
قوزو اولسون گرک منیم پاییم،
چونکی سیزلرده یوخ منیم تاییم.
بو کئچی ده گرک منه یتیشه،
اولماسین بیر کسین سوزو بو ایشه.
اوغلاغا کیم اوزاتسا ال، بونو بیل،
ائیلرم من اونون علینی شیل.

۱۹۰۸

تولکو و قورد
اولدو بیر یولدا تولکو قوردا دوچار،
هارا؟ - سوردو، - گئدیرسن، ائی سردار؟
دئدی قورد: - ائی ایکی گوزوم، جیریم،
گئدیرم هر یثره دوشه گوزریم.
ظلم دن قورتاریب اولام راحت،
یاخدی، یاندیردی جانیمی ذلت.

هر زامان كى، منى گورور اينسان،
 اؤلدورور، رحم ائتمير بير آن.
 دئدى تولكو: - دئ بير منه ايشيني،
 آپارير سانمى او تاماه ديشيني؟
 - هاردا اولسام گر ك اولور بو ديشيم.
 سويله، ديش سيز منيم آشارمى ايشيم؟
 دئدى تولكو: - ايس دير، بو سوهبت،
 ائى گوزوم، چكمه بوش يثره زحمت.
 نه قدر كى، سنينله دير بو ديشين،
 كئچه جك هر مكاندا بويله ايشين.

۱۹۰۸

ماهني

دوغدو گونش قيرميزى
 جان گولوم، جان، جان!
 توپلادى اوغلان قيزى،
 جان گولوم، جان، جان!
 هر بيريميز بير گونش،
 جان گولوم، جان، جان.
 بير باغچانين اولدوزو،
 جان گولوم، جان، جان.
 قاچدى آياز، قار، بوران.
 جان گولوم، جان، جان.
 بيزه قالدى چول، اورمان،
 جان گولوم، جان، جان.
 ائل شن لنير، جان لانير،
 جان گولوم، جان، جان.
 سئوينج ايچينده هر يان،
 جان گولوم، جان، جان.
 اوردوسونو داغيتديق
 جان گولوم، جان، جان.
 قار، بورانا سون وئرديك
 جان گولوم، جان، جان.
 قارا گونه سون وئرديك.
 جان گولوم، جان، جان.

۱۹۱۰

تولكو و آسلان

مئشه ده تولكو آختاريردى شيكار،
 قيزميش آسلانا بيردن اولدو دوچار.
 ساللادى زوربا، توكلو قويروغونو،
 يالمانيب هيله ايله اويدو اونو:
 - تانييرام، - دئدى، - آتا-آناني،
 اصليني، نسليني، اولو باباني.
 آتانا من چوخ ائتميشم خيدمت،
 بسلييرديم اونا بوگو ك هورمت.
 بو ساياق او، ديله توتوب شيري،
 اورينده توكوردو تدبيري.
 گلدى لر بير اوجا داغين باشينا،
 ايستيردى زهر قاتا آشينا.
 تولكو هسرتله چكدى بير نچه آه،
 دئدى: - مهروم آتان سنين، ائي شاه،
 آياغيني ووراردى تورپاغا،
 آتى لاردى بو داغدان او داغا.
 هانى بو شيرلرده او جورت،
 او هونر، او قوچاقلىق، او قثيرت!
 ائشيديب شير بونو غضبلندى،
 تولكويه ايري باخدى، هيرسلندى.
 آياغيني ووروب داغا او زامان.
 تئز آتيلدى قورور ايله آسلان.
 دره يه باش-آياق يووارلاندى،
 تولكونون هيله سينه آلداندى.
 قيريليب قول-قابيرغاسى، اولو تك
 دوشدو بير ياندا؛ دردلى اينله يه رك،
 چاغيريردى او، تولكونو كومه يه.
 ائندى تولكو ياواش-ياواش دره يه.
 دئدى شيره كى: - سنده يوخ جورت،
 نه هونر، نه قوچاقلىق، نه قثيرت.
 هئچ ياراشمير بو آسلان آدى سنه.
 ووردو شيره آجى-آجى تنه:
 - نه دئيرسن دئ، گلتميشم كومه يه.
 قويروغون سالدى آغزينا يئمه يه.
 دئدى آسلان اونا: - سن، ائي ايبار!
 گل باشيمدان يى، گور نه لذتى وار!

دئدی تولکۆ: - تلمسه، ائی نادان،
قویروغون دان یئیه-یئیه الان،
باشینا دا یاواش-یاواش چاتارام،
قان ایچن کل لنه زهر قاتارام.

۱۹۱۲

اوشاق و بنؤوشه
(روسجادان ایقتیباس)

اوشاق

سویله، سویله، گوزل بنوشجیگیم!
هله باغلاردا گول، چیچک یوخ ایکن،
هامی گولدن ازل، بنوشجیگیم،
آچمیشان گول بو باغلاردا ندن؟
بنوشا

زینتیم یوخ، نه گیزلیم سن دن،
باشقا گول لر ایچینده یوخ دور آدیم.
اونلار ایله برابر آچسام من،
کیمسه گلمز منه یاخین بیر آدیم ۱.

۱۹۱۳

۱ آدیم

قیزیل گول

قیزیل گولم، قیزیل گول،

منی سئور هر کونول.

یاشیل دیر اینجه بنلیم،

قیزیل دان دیر هر تنلیم.

سحر اثرکن آچارام،

گوزل قوخو ساچارام.

اتریم توتار هر یعنی،

منیم کیمی گول هانی؟

من اللرده گزرم،

سوفره لری بزرم.

منم گوزل قیزیل گول،

سن ائی قونچم، آچیل، گول!

۱۹۲۶

اینقیلاب نغمه سی

اینقیلاب نسلیگی ک بیز.

هر بير ايشده موباريز.
قلبميزده شوله وار،
گوزوموزدن اود پارلار.
آتديقجا بيز هر آدديم،
قلبميزده ايلديریم
باغيرير: گوروم-گوروم!
۱۹۲۸

ماي نغمه سي
بو گون رسمي-كنچيد وار،
تتر تويلانين، اوشاق لار!
سس لنير شئيور سسي:
هاني اوشاق دسته سي،
بو ايشچي بايراميني،
كولخوزچو بايراميني
قارشيلايق سئوينجيه
هامي وئريب ال-اله،
نومايشه گندك بيز،
اتلي تبريك اندك بيز.
۱۹۲۸

دميرچي نغمه سي
تاق-توق، تاق-توق...
ايشدن بير قورخوموز يوخ.
آلنميزدان آخان تر
قلبمیزی يثلييك لر.
قولوموزدا قوت وار،
قلبميزده جورت وار.
ماراق لي دير ايشيميز،
يورولماق بيلمريك بيز.
يانار گور اوجاغميز
قيغيلجيم سول-ساغيميز.
آديميزدير دميرچي،
دوستوموزدور هر ايشچي.
۱۹۲۸

توپ اويونو
هوپ، هوپ، هوپ،
اويناياق توپ-توپ.

قوش تڪ قاناد آچ،
توپو آتديم قاج!
علين بئلينده
گول لر ائلينده
ساغ دان سولا آرش!
قاج، دورما يولداش!
ديك توت باشيني،
وور يولداشيني.
توپو توت گویده.
قاجين بيرليکده.
اورا، ايره لي،
دونمين گئري!

۱۹۲۸

دميرچي

يان، اوجاگيم، دورما، يان!
تن دير کيمي آلوولان!
قالما گونش دن گئري.
قيزارت بو پاک دميري،
قيغيلجيم ساچ هر يانا،
جان سيزلار گلکين جانا.
باغيم، تارلام گوللنسين،
بولبول لر يم ديللنسين.
شنلنسين تارلا، چمن،
سئوينسين آنا وطن.

۱۹۲۸

تميز ليک

سحر دورونجا،
عليمده فيرچا،
سيلديم ديشيمي.
بيلديم ايشيمي.
اينانميرسان، باخ،
دیشيم آغاپاق.
اوستوم تر-تميز.
باخ، بئليک بيز!

۱۹۲۸

قره نفيل

قره نفيلم من،
گوزل گولم من؛
ياشيل ساپلاق لي
بیر سونبولم من.
من، باغبان قیزی
باغین اولدوزو؛
رنگیم آغ، ساری،
آل و قیرمیزی.
گل، ساخلا آياق،
دورما، گئن دن باخ!
گلسم خوشونا،
در، دوشونه تاخ!

۱۹۲۸

بنوشه
بنوشه یم، بنوشه،
دوشموشم دیله-دیشه؛
قیزلار، اوغلانلار منی
دریب تاخارلار دوشه.
باهار اولدو آچارام،
قار، بوران دان قاچارام؛
باشقا گول لر آچاندا،
من قوش اولوب اوچارام.
قورودار منی آياز،
ياشاییرام بیرجه یاز.
رنگیم، اتریم گوزل دیر،
ال وورمایین، اومروم آز.

۱۹۲۸

زانباق
زانباغام من، زانباغام،
آی ایشیغین دان آغام،
آچدیغیم هر آغ چتیر
اطرافا یاییر اتیر.
آغ آتلاس دان دونوم وار،
گوموش کیمی پاریلدار.
من ده گوزل چیچه یم،
توخونما آغ اییه یم.

۱۹۲۸

بولبول

اوخو، بولبولوم، اوخو،
يازدير، سحر چاغی دير.
اوخو، سنین خوش سسین
شن ليکک لر قايناغی دير.
اوخو، اوخو، خوش نغمن
نشه وئرسین ائللره.
شن سسین، خوش نفه سسین
ياييلسين بو چول لره.
اوخو، چولده، چمنده،
ائل اکنده، ييچنده،
باشلا يئنې بير داستان
بیز بنووشه درنده.
بولبولوم تیک یووانی،
بسله، بو گوت بالانی.
قوی نسلینیز چو خالسين،
بیز بو گوین زامانی.

۱۹۲۸

آری

آرییام، زهمتکشتم،
بال، موم چکمهک دير پئشتم.
سحر گول لر آچینجا،
گوزل قو خو ساچینجا
اوچارام گوی یاماجا،
چیچک آچمیش آغاجا،
یا چمنه، مئشه یه،
قونارام هر چیچه یه؛
شیره سینی چکرم،
پتیمه تو کرم.
چالیشیرام دوققوز آی،
هامی من دن آلیر پای.
بالیم دان قوی یئسین لر،
منه: “ساغ اول!” دئسین لر.

۱۹۲۸

کینک

منم قانادلی چیچک،
آدیم ایسه کینک.
آل-الوان خال لاریم وار.
قیزیل کیمی پاریلدار.
قانادیمی آچارام.
بوداق-بوداق اوچارام.
یووام، اوتاغیم آنجاق
اولور یاشیل بیر یارپاق،
منیم دوستوم دور هر گول،
اینجه تئل لی گوی سونبول.
اویناغیم دیر چول، چمن،
منی توتماق ایسته یین،
ائی مئهریان اوشاق لار،
سیز یاشایین بختیار!
منیم ده بو دونیادا
بیر باشقا عالمیم وار...

۱۹۲۸

توراغای

توراغایام، توراغای،
قوش لاردا یوخ منه تای.
اوینادیقجا قویروغوم،
اوخویور دالای-دالای.
اویناغیم دیر هر زامان
یاشیل کول-کوس، دایاز چای.
چییرتکه، هم ده قورت-قوش،
منه هر گون وئیر پای.
قیشدا گونوم قارادیر
دوست دور: باهار، پاییز یای.
توراغایام، توراغای.
قوش لاردا یوخ منه تای.

۱۹۲۸

آت

قارا یال لی آتیم، قاچ!
اوستو خال لی آتیم، قاچ!
یورغالا، اوچ قوش کیمی
آپار منی نومه.

قاچين، قاچين!

تتر يول آچين!

ترام... تريم...

اوچور آتيم.

اوچ ننمين يانينا،

بیر قول ساليم بوينونا.

آلما وئرسين او بيزه،

دونکک يئنه ائوميزه.

قاچين، قاچين!

تتر يول آچين!

ترام... تريم...

اوچور آتيم.

گوزون بنزر جئيرانا،

قولاق لارين دووشانا.

قوچاق آتيم، يورغالا،

آرپا وئره جم سانا.

قاچين، قاچين!

تتر يول آچين!

ترام... تريم...

اوچور آتيم.

۱۹۲۸

ايت

هاف، هاف، هاف!..

باخ، من بئله هورورم.

هاف، هاف، هاف!..

ائو-ايشيگي گودورم.

هاف، هاف، هاف!..

اوغرو گورسم: مير... مير...

مير يلداييب اوچارام.

آتي لارام اوستونه،

بیر قیامت آچارام.

هاف، هاف، هاف!..

قاچ اوغرو، گلمه، گلمه!

بیر شئی دوشمز علينه.

يیر تارام اوست-باشيني

لوت گندرسن ائوينه.

هاف، هاف، هاف!..

۱۹۲۸

کور چایی

ائی کور چایی، داشیرسان،

ساحل لری آشیرسان؛

تارلاردا، باغلاردا

بیزیمله اویناشیرسان.

ائی کور چایی، دالغان آغ،

سویون گوموش دن پارلاق؛

یول سال بیزیم باغچایا،

سن چال، بیز ده اوینایاق.

ائی کور چایی، گل باری،

بیزیم دهنه یه ساری،

آچ قوینونو یوینسون

اتلین اوغول، قیزلاری.

۱۹۳۲

یاغیش

یاغ، ائی یاغیش، یاغ!

سولانسین چول، باغ.

سوسوزدور تارلا،

اینینی ساغ!

گورلا، ایلدیریم،

گوروم ها گوروم!

سن چیغیر، باغیر،

من شن لیک قوروم.

اوینا، ائی شیمشک،

شوتو ایلان تک.

باغ، تارلا، بوستان

سو ایچسین گرک!

جوشسون چای، بولاق،

شنلنسین او جاق.

بول اولسون محصول،

یومشالسین تورپاق.

۱۹۳۲

اوشاق باغچاسی

سحر باغچا شن لیر،

بیر-بیر اوشاق لار گلیر.
دولور اوتاق، آرتیرما،
اوجالیر هئی سس-سمیر.
مودیره، مورییه،
-آی، خوش گلدینیز، -دئییه
اوشاق لارا یاناشیر،
شیرین-شیرین دانیشیر.
اودور سولمازلا آذر
اؤلرین دن گلیرلر.
آذر چکیب اوزونو،
سویونوب پالتوسونو
آسیر درهال چنگهله.
سولماز کورپه دیر هله.
چنگهله چاتمیر علی.
آچیلیب شیرین دیلی
آذره دئییر سولماز:
پالتومو چنگل دن آس!
سولماز دئییر: آی آذر،
چنگهله باخ، نه قدر؟..
هر چنگلده بیر شکیل:
ایت، دووشان، آوتوموبیل...
سن سای بو شکیل لری،
من ده کی، چنگل لری.
سایدی اونلار البهل:
قیرخ شکیل، قیرخ دا چنگل.
آذر دئدی: -سولماز، باخ،
باغچادا وار قیرخ اوشاق.
پیشیک اولسون سنینکی،
آوتوموبیل منیمکی.
هسنینکی آیروپلان،
سئویلندی بوز دووشان.
نه چوخ شکیل وار گنرچک!
قویون، تویوق، آت، ائششک...
سئویل، حسن بو زامان
شاد گیردی لر قابی دان.
سئویل گیریب ایچری،

گلدی بیر آز ایره‌لی،
قالدیردی ساغ علینی
آچدی شیرین دیلینی:
- موریبیه، من حاضر!
- جومبول حسن ده حاضر!
گولده اوشاق لار بیردن،
موریبیه اولدو شن.
قوجاقلادی سئوی لی،
شن قیزی، شیرین دیلی.
چای ایچمکچین بیر آزدان
دوزولده نئچه فینجان:
آغ، ساری، گوی، قیرمیزی.
بو شاد ائتدی سولمازی.
او گوتوردو گوی فینجان.
اوستونده بیر بوز دووشان.
خئی لی باخدی دویمادی،
فینجان ایله اوینادی.
چایی داغیتدی بیردن،
تئز سیچرادی یئرین دن.
قورخوسون دان آغلادی،
گوزون دن یاش چاغلادی.
اویونجاق لار پایلاندی،
شیرین اویون باشلاندی.
جوشدو بوتون اوتاق لار،
بوردا هر نه دئسن وار:
آذر پاروخود چکیر،
حسن، سئویل ائو تیکیر.
چکیچ علینده آسلان
بوروق تیکیر آغاج دان.
سولماز علینده کوکلا
اویوناییر تکک اونونلا.
اویون گئتدیکجه قاپنار،
دویماق بیلمیر اوشاق لار.
“ساعت اولدو اون ایکی”،
سویله‌دی موریبیه:
- اوشاق لار ایکی-ایکی

دوزولونوز جرگه یه.

دوزولدو سیرا:

حسنله کوبرا،

سولمازلا ایسگندر،

سونا آذرله.

آلماز ایله حیدر،

فاتما اکبرله،

ایلدیریم گولوشله

توتدو ال-اله.

سولماز چوخ کیچیک دیر

دوشوب آرخایا،

دسته سئوینجله گندیر

بوگوک باغچایا.

اوردا بیر هوووز وار

دورد یعنی چیچک.

اوستونده اویناشیر

دورنا، قاز، اوردک.

سولماز قالیر دالا،

تکرار یوگورور،

باخیر ساغا، سولا،

چوخ شئی لر گورور.

اوخویا-اوخویا

گندیرلر اونلار،

هوووزلو باغچایا

چاتدی اوشاق لار.

بو تمیز هاوادا

گزیشدی دسته،

اویناییب باغچادا

قیزیشدی دسته.

“ساعت اولدو دوز ایکی”

سویله دی موربیه:

— اوشاق لار ایکی-ایکی

دوزولونوز جرگه یه.

دوزولدو سیرا:

حسنله کوبرا،

سولمازلا ایسکندر

سونا آذرله،
آلماز ايله حيدر
فاتما اكبرله،
ايلدريم گولوشله
توتدو ال-اله.
دوزلوب سيرايا
دئييب گولدولر،
اوخويا-اوخويا
گنري دوندولر.

۱۹۳۵

مکتبلی لر مارشی

بیز ماریف جبهه سی نین
آلنی آجیق اسگریگیك.
بیز حقیقت سهنه سی نین
کو کسو پولاد سفلیگیك.
یورو، شرف، شان اوردوسو،
امک و اورفان اوردوسو!
آرش ایره لی، دورما، ساقین،
وار گونشه دوغرو آخین.
ضولمت سونور، منزیل یاخین؛
بیز ساباهین رهبریگیك.
یورو، شرف، شان اوردوسو،
امک و اورفان اوردوسو!
سئویم لی دیر شن یوردوموز،
موزفردیر گنج اوردوموز،
دوشمن دن یوخ دور قورخوموز،
قیزیل عصرین اولکریگیك.
یورو، شرف، شان اوردوسو،
امک و اورفان اوردوسو!
مکتبیمیز اورفان باغی،
امک یوردو، نور اوجاغی،
بیلیک، سادت قایناغی؛
بیز اینقیلاب ارلریگیك.
یورو، شرف، شان اوردوسو،
امک و اورفان اوردوسو!

۱۹۳۶

پیونترلره

طبیعت جان لانی، باهار چاغی دیر،
باغچالار، یاماج لار چیچکلنمه ده.
دان یئلی هر یانا اتیر داغی دیر،
چول لره چکیلیر بیر یاشیل پرده.
گوی لرین توووزو آچار کن قاناد،
هر چیچک رنگ آلیر بیر قانادین دان.
گونشله جان لانی، طبیعت، حیات،
گونشله بوی آتیر هر چیچک، فیدان.
ائی باهار اولکمین وطن داش لاری،
یول آچین شفق دن هورولموش نسله!
باغچامدا گول آچمیش ائلین باهاری،
چوخ دان گوز دیکمیشم بو گوزل فسله.
اولدوزدان ایشیق لی هر جان لی چیچک،
سود اممیش گونشین یاز ممه سین دن،
باخدیقجا گولومسر بو قوجا اورک،
دان یئری سو کولور شن گولمه سین دن.
سیلسیله داغ لاردان آخان سئل لرین
دوغما بیر اوغلو یام، دوغما شاعری.
داستان لار یازدیغیم جوشقون سئل لرین
تریله بسلنمیش ائی پیونتری!
کنچمیش لر گوزومده سونموش بیر خیال،
آلنینی پارلادیر بیلگیکن یازی.
گله جک سنین دیر، سنسن ایدئال؛
قلبینده چالینیر شعریمین سازی.
باخدیقجا نور امن بو یئنی ائله
صنعتیم، ایلهامیم آچار قول-قاناد.
باخدیقجا باخچامدا آچان هر گوله،
قارشیمدا جان لانی، گله جک حیات.
هر یولدا آتیر سان اولدو آددیم لار،
بیلیک لر اوچاغی شن یوردون واردیر.
آلنیندا اولدوزلار، گونش لر پارلار،
گله جک نسلیمیز نه بختیار دیر.
بو قیزیل اولدوزلو بایراق سنین دیر،
بیلییه، زکایه، امه یه هورمت!
بو دوولت، قورولوش، تورپاق سنین دیر،

ان اوجا بشری دیله یه هورمت!
باهار باغچاسیندا آچارکن هر گول،
تبریکه گلیمیشمن من ساراینا.
من سیزه ایناملا وئرمیشم کونول،
منی ده، پیونئر یاز آلاینا.
ساج لاری آغارمیش قوجا شاعرم،
دونیادا تکجه بیر ایستیم واردیر.
اجه له یالواریب گونده دئیرم:
— آمان وئر، کونلومده دلییم واردیر.
گیرئیدیم سیز قوران یشی باغچایا،
گوزومله گوریدیم بیتکین بارینی،
باخایدیم گونش دن نور آلان آیا،
دویونجا دریدیم هئیوا، نارینی.

۱۹۳۷

آنا یوردوم
چول لرین دیر شن،
هر یشرین گولشن.
سن نه گوزلسن،
ائی آنا وطن!
باغ دیر، اکین دیر
هر بیر بو جاغین.
قیزیل تکین دیر
ساری تورپاغین.
بو گوتدون بیزی،
وئردین قول-قانا.
یوخ دور غم ایزی،
شن دیر بو حیات.
قلیم، جانیمسان،
ائی آنا یوردوم!
ایستی قوینوندا
شن یووا قوردوم.
چول لرین دیر شن،
هر یشرین گولشن.
سن نه گوزلسن،
ائی آنا وطن!

۱۹۴۱

وطن نغمه سی
چاگیریر وطن،
ایستییر کومک.
اونو دوشمن دن
قوروماق گرک.
کینله کیم آیاق
باسسا اولکمه،
بو شانلی تورپاق
باتیرار غمه.

بیزیم اولکه نین
شانلی عسگری،
داغلاردان متین
پولاد سفلی.
چاگیریر وطن،
ایستییر کومک.
اونو دوشمن دن
قوروماق گرک!

۱۹۴۲

باهار

(ماهنی)

سئوین ائی چول، ائی اورمان،
آرتیق دییشدی زامان؛
یوخ اولدو قیش، بوران، قار،
قوناق گلدی شن باهار.
آجدی یاشیل بیر سوفره،
شن لیک چو کدو چولره.
گویرمیش گوی سمنی،
سسی باسمیش اولکنی.

۱۹۴۲

تونقال

(ماهنی)

بیر قیرمیزی گول دور تونقال،
بیر دسته سونبول دور تونقال.
باغدان دریلیمیش لاله دیر،
ایچیلمز آل پیاله دیر.
بیر خونچادیر آل گونش دن،

حیات گلیر بو آتش دن.
نه گوزل دیر شن نغمه سی،
روحا نشه وئیریر سسی.

۱۹۴۲

تولکو و دوه

دوه اوتلایا-اوتلایا،
کنددن بیر آز اوزاقلاشدی.
یتیشدی بیر داشتقین چایا،
سودان ایچیب، چایی آشدی.
دیزین بوکوب چو کدو یثره،
اورینده یوخدو قورخو.
خومارلاندی، بیردن-بیره
گوزلرینه گیردی یوخو.
تولکو چیخدی یوواسین دان،
گورونجه یاتمیش دونی.
اورینده دئدی: "آی جان!
بختیم آج قویماییر منی.
زوربا دوه آیاغیلا
گلمیش یووامین آغزینا.
اونو کئچیرمکچون اله،
قویروغومو قویروغونا
کن دیر کیمی باغلایارام،
چکیب یوواما دونی،
اورینی داغلایارام؛
بیر آی دویورار او منی."
بونو دئییب، تئز یان آلدی،
دندیگینه عمل ائتدی.
قوتینی ایشه سالدی،
قویروغونو ها ترپتدی،
دوه ائتمه دی حرکت،
ترپمه دی هئچ یثرین دن.
تولکو ایشلدرکن قوت
زوربا دوه گوردو بیردن
ترپه دیرلر قویروغونو؛
هوول ایله قالخدی آیاغا؛
بو ایش قورخوتموشدو اونو،

اوز قويدو كنده قاچماغا...

تولكو هاوادا ساللانميش...

قورتارماقچون اوز جانيني:

گاه بودونا باتيرير ديش،

گاه كنچيرير ديرناغيني.

دوه آلديقجا هر يارا،

قاچير داها سرعت ايله.

تولكو آغا دوشوب دارا،

هئي وورنوخور قوت ايله.

كنده چاتينجا تولكونو

ايتلر گوروب، هوو-هوو سالدی.

داغيتدی لار بوز كوركونو،

هره سی بیر ديشلك چالدى.

۱۹۴۲

اؤولاد قاينغی سی

اوشاق ايديم، ياديمدادير، ياز ایدی.

شيلتاغيم بو جاهاانا سيغماز ایدی.

منه هر شئی وئریردی نشه، سئوینج،

قوش لار ائتديکجه هر سحر ويچ-ويچ،

کورپه کو کسومده قلییم اویناردی؛

چونکی جوشقون مهبیتیم واردی.

منه قوش لاردی یازدا ایلنجه؛

بیر دیواردا ایکی آناش سرچه

یووا تیکمیش، یورولمادان شن-شن،

چالیشیر؛ من ده قویمورام گوزدن...

قوش لار آرتیق مورادا چاتمیش ایدی،

بیر کیچیک عائله یاراتمیش ایدی.

هر بیرى اودلو شیمشه یه دونه رک،

دایشییرلاردی: توت، چیرتکه، بوجک.

جیک-جیک ائتديکجه او شیرین بالالار،

وئرلیردی منه بو دونیالار.

قلیمی اوولامیشدی جیک-جیک لر،

اوریمدن کنچیردی آه، نلر!

منی مشغول ائدن بو قوش لاردی،

سسی گلديکده قلییم اویناردی.

اوریمده اویاندی بیر شوله،

ایستدیم اونلاری کئچیرمک اله.
 دیوارا نردیوان اوزاتدیم من،
 قوشلاری تتر گوتورمک ایسترکن
 اوزومه دیدی بیر آلولو قاناد،
 آتا جیک-جیک اندیر، آنا فریاد.
 هم ده دیمدیکله ییب ووروردو منی،
 قورووردو بالاسینی، وطنی.
 حیرت ائتدیم قوشون جسارینه،
 هم بالا، هم وطن مهببتینه،
 آلنیمی یاسدی آتشین بیر تر،
 اوریمدن کئچیردی آه، نلر!
 دوگونوردو او ساف، کیچیک اوریم،
 قوروموشدو آعاج کیمی بیلیم.
 بالا عشقیله چیرپینان او اورک،
 منی تیرتدی اینجه یارپاق تک.
 نردیواندان همن یرره ائدیم،
 اؤز ایشیمدن اوزوم ده یرندیم.

۱۹۴۳

وطن

سنائی گوزل وطنیم،
 یوردوم، یووامسان منیم،
 سنده خوش اومور سورور
 سئولنیم، سئولنیم.
 سنسن یانان چیراغیم،
 یوردوم، یووام، او جاغیم،
 هاوام، سویوم، تورپاغیم،
 باغیم، تارلام، چمنیم.
 سنی دویماز هر یئن،
 عشقین چیخماز کونولدن.
 بوگوک آنام سنسن، سن!
 وارلیغیمسان سن منیم.
 سنن دیر چارپان اورک،
 سندن دوغار هر دیلک،
 نه گوزلسن، نه گویچک،
 سن، ائی آنا وطنیم!

۱۹۴۴

باهار بايرامی

ائی سمنی، ساخلا منی

هر ایل گویردرم سنی.

آیاق باسدین اولکه میزه،

بول-بول شن لیک گتیر بیزه.

چاتیر-چاتیر یانسین اوجاق،

شادلیق ائتسین اوغول-اوشاق.

سونبول ساچ لی تارلا، اکین

پاریلداسین قیزیل تکیں.

باغلار بزک وورسون یتنه،

قوشلار مجلس قورسون یتنه.

بوداقلاردا آخشام، سحر،

شفق ساچسین شوخ میوه لر.

سئوینجیمیز باش دان آشسین،

باهار، گوئش قوجاقلاشسین.

۱۹۴۵

سن گولنده

سن گولنده ائلره

آل گونش لی یاز گلیر.

چمن لره، چول لره،

سوهبت گلیر، ساز گلیر.

سن گولنده یاماچ لار،

باغلار اتیر قوخویور،

چیچک لنیر آغاچ لار،

شن بولبول لر اوخویور.

سن گولنده، سئوکیلیم،

بوتون اوبا، ائل گولور،

مئشه گولور، چول گولور،

داغ دان آخان سئل گولور.

۱۹۴۵

ظفر نغمه سی

سئوین، سئوین، آنا وطن!

تسلیم اولدو ظالم دوشمن.

ظفر ایله دوندو اوردو،

آرتیق اولدون شن دن ده شن.

خوشبخت ائلین جوشور، داشیر،

نوماییش لرده قایناشیر.

هر بوجا قدا توی، بایرام دیر،
شن لیک، سئوینج باش دان آشیر.
سن بو خالقین سئوینجیسن،
گوزل لیکده بیرینجیسن،
طبیعتین ساف قوینوندا،
ان دیرلی بیر اینجیسن.
سئوین، سئوین، آنا وطن،
آرتیق اولدون شن دن ده شن!

۱۹۴۵

قیشین نغمه سی

ساققالی آغ، ساچی آغ،
علینده زوربا چوماق
گلندی قوجالمیش بابا
شاختا بابا، قیش بابا.
گورلادی بوغنوق سسی،
اوغولدادی نغمه سی:
“ – آی اوشاق لار، من قیشام،
بوردا منزیل سالمیشام.
من گلنده یاغار قار،
اونو سئور اوشاق لار.
قاردان آدام یاپاراق،
اوینارلار قار-توپالاق.
سویوق قیش آخشامیندا
ایستی اوجاق باشیندا
ناغیل دئییر ننه لر،
قولاق آسیر نوله ر.”
چولده آياز، بوران، قار،
قیشین دا بیر زووقو وار...

۱۹۴۶

باهار

اوغور اولسون، گوزل باهار!
سنی ائلر چوخ آرزولار.
آیاق باسدین اولکه میزه،
شن لیک، ساغ لیق گتیر بیزه.
قوی سئل کیمی یاغسین یاغیش،

اینینی ساغسین یاغیش.
سئل لر آخسین، چای لار داشسین،
سئوینجیمیز باش دان آشسین.
چاتیر-چاتیر یانسین اوجاق،
قوی شنلنسین اوغول، اوشاق.
چول لر، سونبول ساچ لی اکین
پاریلداسین قیزیل تکیں.
داغ لار بزرک وورسون یئنه.
قوش لار مجلس قورسون یئنه.
داغدا، باغدا آخشام، سحر،
اتیر ساجسین بنوشه لر.
هوس، مارق گلکسین بیزه،
چالیشاق اوز درسیمیزه.

۱۹۴۷

کولخوز باغیندا
باهاردا، یای چاغیندا،
بیزیم کولخوز باغیندا
یاشیل لائیر آغاج لار،
چیچک آجیب وئیر بار.
آغاج لارا چیخیریق،
دادلی مئیوه ییغیریق.
ایشلییریک هوسله،
اوخویوروق بیر سسله.
اوغلان، گلین، قیز، کیشی
بیر گه گوروروک ایشی.
مئیوه آرتیر، بول اولور،
هر چئشید محصول اولور.

۱۹۴۸

ایدمان نغمه سی
بیز گنج لر، ییز مکتب لی لر،
هر ایشده گوسته رک هونر.
ایدمان ائدک سحر، آخشام،
وجودوموز اولسون ساغلام.
قوی گوجلنسین گنج نسلیمیز،
گله جه یه هاکیمیک بیز!
مینتداریق مکتبمیزه،

ساوادی، بیلک وئریر بیزه.
ساغلام بیلک، ساغلام بدن
اولسا چیچکلر وطن.
قوی گوجلنسن گنج نسلیمیز،
گلجه یه هاکیمیک بیز!
گلجکچون یورولمادان
بیزیک یئنی حیات قوران.
بیلک ایله کومونیزمه
بیزیک موهمک تمل قوران.
قوی گوجلنسن گنج نسلیمیز،
گلجه یه هاکیمیک بیز!

۱۹۴۹

چالیشان قازانار
یایدی، ایستی بیر گون ایدی،
آغاج لار چوخ اولگون ایدی.
گوی دن یئر اود یاغیردی،
سولماز ائلدار ی چاغیردی:
— قارداش، گل، باغچایا گندک،
چیچک لره بیر باش چکک.
چوخ دان دیر سو ایچمیر گول لر،
بلکه سولوب قره نفیلله،
باغچایا گتندی لر یوگ رک،
گوردولر هر گول، هر چیچک
یئر اییب شاخ بوینونو،
یامیاشیل او آتلاس دونو
یامان سولوب سارالیب دیر،
هامی سینی درد آلیب دیر.
ئلدار غملندی بو ایشه؛
آجیقلا باخدی گونشه،
دندی: — گونش، نه یامانسان،
چیچک لری سول دورانسان!
نچین ووردون بو زیانی،
سولدوردون گول لو باغچانی؟
گونش گولومسه دی: — “ساغ اول!
من دن زیان گلمز، اوغول!
هر شیه جان وئرن منم!

قوت، ات، قان وئرن منم!
 بو بو هتان دیر، آی اوشاق لار!
 منده آخی نه گوناھ وار؟
 گول لر سو ایچمیر اوچ گون دور،
 اودور کی، اونلار اولگون دور.
 اوغلوم، هر شئی سئویر زحمت،
 تنبل زیان چکر، البت!
 من دن گلیمیش بو زیان.
 چوخ قازانار، چوخ چالیشان.
 زحمت سیز بال یشمک اولماز".
 اوتاناراق ائلدار، سولماز
 سولادی لار چیچک لری،
 پوچ اولمادی امک لری.
 گول لر یئنه جانا گلدی،
 باغچا اته-قانا گلدی.

۱۹۵۰

بیر مای

سحر-سحر پنجره دن
 شفق گولومسه دی بیردن.
 ایشیق لاندی دهلیز، اوتاق،
 باخیب بونا روح لانا راق،
 سوردوم: - شفق، نه وار یئنه؟
 بیر سوزونمو واردیر منه؟
 شفق دئدی: - بو گون مای دیر،
 یاز فسلینده گوزل آیدیر.
 ائلین شن لیک اییامی دیر،
 زحمت، هونر بایرامی دیر.
 من وورغونام گول لو یازا،
 چیخدیم کیچیک باغچامیزا.
 گوردوم جوشور قارانقوش لار.
 سس لرینده شن لیک، سئوینج.
 دئدیم: - عزیز قوش لار، نه وار،
 قارانقوش لار ائندی: "ویج-ویج"
 دئدی لر کی: - بو گون مای دیر،
 یاز فسلینده گوزل آیدیر.
 ائلین شن لیک اییامی دیر،

زحمت، هونر بايرامی دير.
کوچه لری سئیره چيخديم.
دولاشديقجا آدديم-آدديم،
هر طرفه بوسات گوردوم،
کونول آجان حيات گوردوم.
الرينده آل بای راق لار،
دسته-دسته شن اوشاق لار
گنديردی لر نيزام ايله،
توکنمز بير ايلهام ايله
دئيردی لر: - بو گون مای دير،
ياز فسلينده گوزل آيدير.
اتلين شن ليک ايامی دير،
زحمت، هونر بايرامی دير.

۱۹۵۰

باغچا

عادیل زیرک اوشاق ایدی،
هم ده بير آز شيلتاق ایدی.
آناسی نين هر ايشينه،
بشميشينه، دوشموشونه
قارشاردی. يازيق آنا
علين دن گل ميشدی جانا.
اوچ ياشينا چاتار، چاتماز
آناسی دينجلدی بير آز.
اونو قويدو بير باغچايا.
او گون آغلایا-آغلایا
گئتدی؛ اوتاغا گيرينجه،
گوردو: سولماز، نوغول، قونچه
توفیق، حسن، آذر، گولزار
الرينده اويونجاق لار،
قازان کیمی قاينايرلار،
عادیل باخدی حيرت ايله.
بير آز سونرا گوله-گوله
سئينه رک، بيردن قاچدی،
باغچادا بير اويون آچدی:
ايتله ييب هر اوشاغی،
دارتيب آلدی اويونجاغی.

سس-کوی سالدی بیردن-بیره،
سونرا اوتوردو تنز یثره.
اوشاق لار و موربیه
“گورک، نئله یه جک؟” - دئییه
دوداقلتی گولوردولر.
اوز-گوزون دن اوچوب کدر،
عادیل جوشوب قاینایردی،
اؤز-اوزویله اوینایردی.
اونلاری اوز قوجاغینا
بیر-بیر ییغیب دئدی: - آنا،
باخ، نه یاخشی شئی لریم وار!
منیم دیر بو اویونجاق لار.
باخدی اوشاق لارا ساری
سولماز دئدی: - اوغلان، باری
دووشانی وئر من اوینادیم.
- یوخ، وئرمرم، منیم آدیم
عادیل دیر، هئچ اوغلان دئیل،
یاخین گلمه، چکیل، چکیل!
من اوزوم تک اوینایاجام،
بو سازی دا من چالاجام!
دینقیلدا تدی کیچیک سازی،
گوزوجو سوزدو سولمازی.
اوشاق لار گولدولر اونا،
عادیل قیشقیردی: - باخ، آنا،
بو اوشاق لار گولور منه.
- گل، اویون اویردیم سنه،
- یوخ، بس منیم آنام هانی؟
علین دن آتدی دووشانی،
دلی کیمی بیردن قاچدی؛
ایندی باشقا اویون آچدی:
آغلایردی، باغیریدی،
آناسینی چاغیریدی
آیاغینی دویه-دویه؛
مودیره و موربیه
اونا آچاراق شیرین دیل،
دئدی لر: - آغلاما، عادیل!

بو قالماقال نيه گرک؟
 آنان بو ساعت گله جک.
 آغلاما، گل ياخشى بالا،
 اوينا بيزيم اوشاق لارلا.
 باخ، نه قدر اويونجاق وار!
 حسن، توفيق، سولماز، گولنار.
 اويناين بو عاديل ايله.
 نه قدر توتدولار ديله
 او آغلايب باغيريردى،
 آناسيني چاغيريردى
 آياغيني دويه-دويه.
 موديره و موريبيه
 زور-گوج اونو ساکيت ائتدى...
 اوچ گون بئله گلدى، گئتدى...
 آخير باغچايا اويرندى،
 گون دن-گونه او شنلندى.
 داها يوخ دور او شيلتاغى،
 ايندى هر گون سحر چاغى
 گوى شفق بويانينجا،
 سحر عاديل اويانينجا،
 گوستير اوز شيلتاغيني،
 يثره دوگوب آياغيني،
 دئير آغلايا-آغلايا:
 -آنا، گندک تتر باغچايا!
 -اوغولوم، تزدير، دايا گورک!
 -يوخ، تتر دئيل، گندک، گندک!
 واختيم کنچير، آنا، تتر اول!
 چوخ دان گليب سولماز، نوغول.
 گل، باغچامين اختي کنچير،
 اونلار اويونجاقى سچير.
 منه آخي پيسى قالير،
 ايندى حسن سازى چالير.
 "جانگولوم" اوينايير هامى.
 تتر اول، بورا وئر چانتامى!
 -اوغولوم، تزدير، دايا گورک!
 -يوخ، تتر دئيل، گندک، گندک!

گۆيرچين ۱

گۆيرچينم، گۆيرچين،
 ككىلىم واردير چين-چين.
 انلار منى بسليير،
 "اوغورلو قوش دور"، - دئير.
 سولھون بير رمزييم من.
 جانلى گۆيرچين لردن
 آنجاق من چوخ فرق ليم،
 عليمده كاغيذ، قلم،
 باشيمدا فيكير، عقل،
 يازيرام شعر، ناغيل؛
 آراير ده حكايه،
 اوخويان آلير ايرت.
 گوزل شكيل لریم وار،
 بوگوک عمل لریم وار.
 اوشاق لار سئوير منى
 سسيم توتوب اولكنى.
 ايندى بيلين، بالالار،
 نه ايستسز، منده وار.

۱ "گۆيرچين" ژورنالى نين نثرى موناسيبت ليه يازيلميش دير.

تولكو و خوروز
 قيشدا بير آي قار، بوران
 وئرميش ايدى آمان.
 آغ گئينميشدى داغلار،
 ايريركن يازدا قار،
 شدتلى سئل آخميشدى،
 قايلارى ييخميشدى.
 داغيتميشدى بير كندى
 سوكه رك بوتون بندى،
 ائو، ائشيه گيرميشدى،
 چوخ تلفات وئرميشدى.
 خالقا كومك گلنده
 كوچموشدو باشقا كنده.

ياددان چيخيب بير كوپك
بير خوروز قالميشدى تك.
ايت خوروزو گورونجه
دوشدو درين سئوينجه،
دوست اولدولار او گون دن
كنچيردى گون لرى شن.
هر گون آخشام اولونجا
خوروز قونور آغاچا.
آلتيندا دا بوز كوپك.
ياتير مورگوله يهرك...
خوروز سحر اولونجا
سس ساليب داغ-ياماجا،
بانلايردى اوجادان...
تولكو كنچر كن اوردان
آغاچ آلتينا گلدى.
چوخ ادبله چومبلدى.
آلت دان يوخارى اونا
دئدى: -“آ، نازلى سونا،
نئلييرسن بوردا تك؟
ائن آشاغى گل گندك.
چولده قورت-قوش يئيرسن.
منه ساغ اول دئيرسن.”
خوروز دئدى: -“باباجان،
بو يئر قالميش بابام دان.
بو يوردا ايستيرم
كند ساليب آباد ائدم.”
تولكو دئدى: -“آ مستان،
اعتبارلى اوغولسان.
ائله ايسه دورما، ائن،
بشش-اون آرشين بو يئردن
اؤزون اولچوب وئر منه.
دعا ائيلرم سنه.”
خوروز دئدى: -“سوزوم يوخ،
تورپاغيم وار حددن چوخ.
نه هاجت وار من ائنييم،
موهنديسيم وار منيم.

آغاچ آلتيندا ياتير.
او هر بير درده چاتير.
دورما، تتر گنت يانينا
فيكريني آچ، دئ اونا.
اؤلچوب سنه يتر وئر،
هم ده چوخ هورمت اندر."
تولكو سوخولدو يوگرك،
سسە اوياندى كوپك.
تولكو گورونجه اونو
تريپتى قويروغونو.
تتر قاچدى بير-بيره.
بوز كوپك هوره-هوره
اونون دالينجا قاچدى.
تولكو قاچدى، او قاچدى.
قارشيا بيردن-بيره
چيخدى اوچوروم دره.
آرتدى اونون كدرى،
تولكو تتر دوندو گئري.
دوردو يئنه قاچماغا.
دره، تپه آشماغا.
اولموشدو چوخ پريشان.
هامان آغاچ يانين دان
كنچركن او يوگورك،
خوروز دئدى: "تولكو بى،
بو قدر آجگوز اولما،
تاماهيني آرتيرما.
موهنديسله گوروشدون،
بو قدر كى يتر اولچدون،
بس گلمايرمى سنه؟
بير آز دا قالسين منه!"
قاچا-قاچا خوروزا
او دا بئله سويلهدى:
"واختيم يوخ، ائى بختور،
سوزوم بودور موختسر،
سنه بو بوز موهنديس
ياخشى كند آباد اندر."

آتا-اوغول

باشی پاپاق لی آتا،

چوخا، باشماق لی آتا،

اوتانديرما گل منی،

يولداشلاريمدان سنی

گورمه سين لر يانيمدا.

اوزاق گز من دن داها.

منی علم ائتدی آدلی،

اولدوم آرپا-سامان لی.

اما کی سن آوامسان،

یئنی ایشلرله خامسان.

قالوستوک، شاپقما باخ،

دورما، من دن اول اوزاق!

بیلیک

بیلیک دن دیر هر ظفر،

اوندان دوغار شن سحر.

بیلیک اقله يولداش دیر،

گونش ایله قارداش دیر.

ظفر، سادت دئییه،

ساریلین بو بیلییه،

یایین اونو هر یانا.

خالقیمیز گل سین جانا.

باغ، باغچامیز گوللن سین،

بولبول لری دیللن سین.

شنلن سین، تارلا، چمن،

سئوین سین آنا وطن.

چو جوق و قایا

بیر قایا یا چیخمیش ایدی بیر چو جوق،

گوردو قایانین ایچی اویوق-اویوق.

باخدی یئنه قارشى داکى داغ لارا،

دره لره، تپه لره باغ لارا.

شوق دن اولدو او چو جوق بیقرار،

باشلادی قیشقیرماغا بیختیار.

گلدی قایادان اونا عکسی-سدا،

ایله بیلدی باشقا چو جوق دور او دا.

سئوینه رک سسله دی: "ائی، گل بورا!"

آلدي قايادان جاوايڻ: “گل بورا!”
هر نه کي بو اوشاق اونا سويله دي،
داش قايالار رد جاواب ائيله دي.
قالدي مهتل بو ايشه او اوشاق،
بیردن اونی سويڊو: “ئى انششک، آخماق!”
گوردو کي او اوشاق دا سوگور بونو.
آجیقلانیب ایسته دي تاپسین اونی.
دوردو قايانی گزیب آختارماغا،
بونا سوين اوشاغي تئز تاپماغا.
گزدی، دولاشدی قايانی هر قدر،
تایمادی آنجاق او اوشاق دان اثر.
اولدو بو ایشدن اوشاغین قلبی قان،
اؤلرینه قایتدی چوخ پریشان.
حکایه

ائشیتدیم، بیر یوخسول جیر قانیله
کوهنه بیر اشرفی کنچیردی اله.
اونا سويلمیشدی وارلی کیمسه لر:
“زری-زر، خزینه-خزینه چکر...”
سرعتله اوز قویدو بازار سمتینه،
کوهنه اشرفیله تاپسین خزینه.
بیر سراف دوکانی گوردو چوخ گئیش،
بیر یترده بو قدر قیزی لی گورمیش.
بیر ییغین قیزیل دیر، گوموش دن پارلاق.
هر یان اشرفی دیر، بیر نئچه قالاق.
خزینه خولیاسی بئینینه باتدی.
قیزی لی خزینه اوستونه آتدی.
علین دن اوچونجا دیرلی واری،
یوگوردو قالانمیش قیزیللا ساری.
قیزی لی آتماق دان اولدو پشیمان،
بیره یوز آلماغا تاپمادی ایمکان.
فریادا باشلادی: “قیزیلیم” - دئییه،
یالواردی جاواهیر ساتان کیشیه:
“ - من اومروم اوزونو هئی چالیشاراق،
علیمه بیر قیزیل کنچیردیم آنجاق.
منه سويلمیشدی آخماق بیر نفر:
“زری-زر، خزینه-خزینه چکر.”

همین بو قیزیل لی دوکانا چاتدیم،
قیزی لی، قیزیلین اوستونه آتدیم.
آتدیم کی، اشرفی چکسین خزینه.
چوخ قیزیل اونو دا چکدی اوزونه".
گوله رک او سرراف، او آزاد اینسان
سوز آچدی قیزیلین قاریشماسین دان:
" - چوخ گنده بیلرمی آزین اوستونه؟
یوز گنتمز، بیر گنذر یوزون اوستونه.
کیم کی، ثروتیمی قایماق ایستیر.
یولومدا بو مسل بیر کنشیکچی دیر.
دیرمان کی، بونجا های-هوی قوپاریر،
موزدوردور، اونونو دئهقان آپاریر.
اوغرودان قورخوم یوخ، منه نهایت
اوغرو دور دئمه یه ائتمز جسارت.
دوینا کی، قارا بیر رنگه بویانار،
او زامان یول کسر قول دور-قارالار،
گوندوزلر: گوز-گوزدن اوتانیر - دئی،
تالانی، قارتی قویور گنجه یه.
آنجاق، سوز قول دورو شفق سو کرکن
قلمی یونتاراق میشکین سو گوددن
فیکریمی قاپیرلار، کونلوم عمین دیر.
بوخارایا دا گنسه، او گنجه نین دیر!"
کندلی و ایلان
گلدی بیر کندلی نین یانینا ایلان.
دئدی: "بون دان سونرا منه گل اینان.
دوست اولاراق اعتباریمیز اولسون،
اهد-پشیمان، قراریمیز اولسون.
داها من دن قورو ما سن اوزونو،
منه گل یاخشی باخ، سیل گوزونو.
چیخمیشام تزه جه قایق دان من.
اولموشام ایندی باشقا حیوان من."
نه ایلان کندلینی ایناندیردی،
نه ده اوز متلبینی قاندریدی.
گوتوروب کندلی بیر ینکه پایانی
دئدی: "گنت، آخماغی، سفنهی تانی!
قابیغین تازه - بس نه عادت دیر.

اورين دوپ-دولو خيانت دير؟
ايلانا اعتباريميز اولماز.
باشي هنج يئر اوزونده ساغ قالماز".
بو سوزو سويله ييب ووروب ايلانين
باشيني ازدي، آلدی اوردا جانين.
ايسگندر و فيلوسوف ديورثن
قوشونلا كئچر كن روم لو ايسگندر،
اونا سويله دی لر: "ائی، بو گو ك قيسر!
بو چشمه يانيندا عاليم ديورثن
بیر قوتو ايچينده ائتميش دير مسكن".
ايسگندر شوو كتله ياناشدی اونا،
او ايسه اوزونو چئويردی يانا.
ايسگندر سوروشدو: "ايسيتين ندير؟"
ديورثن گوله رك دئدی: "وئر امر،
چييين لر اوستومه قونماسين منيم،
بونلاردان اينجينير چيلپاق بدنيم".
دئدی: "من اولسام دا فائته ايسگندر،
امريمه اطاعت ائتمز چييين لر.
ائی عاليم، سن من دن گل خلت ايسته،
وار، دوولت، خزينه، شان، شووكت ايسته!"
ديورثن دئدی: "گل، اينساف ائت اوزون،
سنين کی، چييينه چاتماير گوجون،
بئله بير ميسكين دن نه ايسيتيم من،
چكيل، كولگه سالما پارلاق گونش دن!"

منظوم حيكايه لر

و پوئمالر

تیق-تیق خانیم
گلین، سوزه اوشاق لار،
سویلیم بیر حکایه:
دوزانقوردو ائدیردی
یالقیزلیق دان شیکایت.
سوغان قابیقلاریندان
بیر چادرا تیکدی، شیق-شیق.
فیندیق قابیقلاریندان
چاریق گئیندی، تیق-تیق.
اتیر ووردو باشینا،
بزک وئردی اوزونه؛
قارا یاخدی قاشینا،
سورمه چکدی گوزونه.
ناز ایله یاواش-یاواش،
یولا دوزلدی بیرباش.
چول-چمنی گزیردی،
آختاریردی بیر یولداش...
گوی تپه نین دوشونده
اوتورموشدو بیر چوبان.
دئدی: - آ دوزانقوردو،
هارا گئدیرسن؟ دایان!
دوزانقوردو چئویردی
قارا، مونجوق باشینی،
آجیقلائیب دایاندی،
اویئاتدی گوز-قاشینی،
دئدی: - ائهی، آی چوبان،
بیر یاخشی آچ گوزونو،
باخ، گور کیمم، آنلا بیر
سویلدیگین سوزونو!
منه ائلده-اوبادا
تیق-تیق خانیم دئیرلر.
بیر آز دوشونوب دانیش،
کوبود اولما بو قدر.
چوبان دئدی: - باغیشلا،
قوربان او شیرین دیله.
تیق-تیق خانیم، دئ گوروم،

ھارا گئدیرسن بئله؟
تیق-تیق خانیم اویناتدی
قارا، مونجوق باشینی،
گوزلرینی سوزهرک،
چاتدی قارا قاشینی،
دئدی: - چوبان، باغیشلا،
اومورلر چوخ گودک دیر؛
بو چولرده یالقیزام،
منه یولداش گرک دیر.
چوبان یاناشدی اونا،
سویله دی: - آی قاراقاش،
بو ائلرده تاپیلماز
منیم کیمی بیر یولداش.
گل بوردا قال دوست کیمی،
سنی توتارام عزیز.
آغزیما بیر تیکه ده،
اینان، قویمارام سن سیز.
تیق-تیق خانیم سویله دی:
- آجیققلان دیرسام سنی،
دوغرو سویله، آی چوبان،
نیله دویرسن منی؟
چوبان قاپدی چوماغی،
دئدی: - بونونلا، بیر باخ...
دوزانقوردو قورخودان
قاجدی تنز اوردان اوزاق...
گئتدی... گئتدی... بو دفعه
تولکویه اولدو دوچار.
تولکو دئدی: - بیر دایان،
دوزانقوردو، سوزوم وار!
گلین کیمی اوزونه
ووروب یاراشیق، بزک،
ھارا گئدیرسن بئله؟
دورما، سویله، آ گویچک!
دوزانقوردو چئویردی
قارا، مونجوق باشینی،
آجیق لی بیر توور ایله

اويناتدى گوز-قاشىنى
دئدى: - نه سويليرسن؟
گوزلرينى ياخشى سيل!
دقتله باخ، گور كيمم؟
دانشديغين سوزو ييل!
اثل بيلير، اولكه بيلير،
تيق-تيق خانيم دير آديم!..
تولكو دئدى: - آى خانيم،
باغيشلا، تانيمايم.
آدينى بيلميرديم،
خانيم، باغيشلا منى؛
ديليم-آغزيم قوروسون،
يامان اينجيتديم سنى.
آى تيق-تيق، شيق-شييق خانيم،
هارا گنديرسن بئله؟
گل بو تولكو للنى
نيگارارن قويمما، سويله!
تيق-تيق دئدى: - آ تولكو،
اومورلر چوخ گودك دير،
بو چول لرده بالقيزام،
منه يولداش گرک دير.
تولكو دادلى ديل ايله
سويله دى: - آى قاراقاش،
بو اثللرده تاپيلماز
منيم كيمي بير يولداش.
- چوخ گوزل، بير سوزوم وار،
دورما، باشا سال منى.
منى نيله دويرسن
آجىقلان ديرسام سنى؟
تولكو دئدى: - سالارام
سنى ايتى ديشيمه،
چئينيرم، ديدرم،
گندرم اوز ايشيمه...
دوزانقوردو بو سوزدن
ديكسینه رك، قورخاراق،
چادراسىنى يئللە ييب

قاچدی تنز اوردان اوزاق...

تیق-تیق خانیم گئدیردی

آرخاسینا باخمادان؛

بیردن اونون یولونو

کسدی بیغلی بیر سیچان.

قارشى سیندا شونگه‌دی،

قولاغینی دیکله‌دی.

شیرین-شیرین دیل آچدی،

اونا بئله سویله‌دی:

— ساچی اوزون سورای خانیم،

بوینو اوزون بورای خانیم،

سیغال وئریب قارا تئله،

هارا گئدیرسن بئله؟

بو سوز اونا خوش گلدی،

آچدی تنز یاشماغینی،

چادراسینی یئللتدی،

اویئاتدی باشماغینی،

دئدی: — یالقیزلیق سیخیر

منی، گوزوم سیچان بی!

اوزومه لاییق یولداش

آختاریب تاپام گرک!

سیچان دئدی: — من کیمی

یاخشى یولداش تاپیلماز؛

گل بیر یئرده یاشایاق،

داماغی چاغ، کئفی ساز.

دئدی: — سنه سوزوم یوخ،

آنجا باشا سال منی،

سویله، نیله دویرسن

آجیقلا ندیرسام سنی؟

سیچان دئدی: — یاواشجا

قویروغومو بوکرم،

او اینجه گوز-قاشینا

قارا سورمه چکرم.

تیق-تیق خانیم چادرانی

یئللتدی چوخ سئوینجک،

سویله‌دی: — بو شرطه من

راضیام، دی، گل گندک!
تتر وئردی لر ال-اله،
یول دان ایراق کئچدی لر؛
سیچانین داخماسیندا
بیر آی یئیپ ایچدی لر.
بیر گون سیچان بی دئدی:
- آی تیق-تیق، شیق-شیق خانیم،
منیم گوزل یولداشیم،
منیم جیریم، جانیم!
بو گون خانین ائوینده
توی وار، دادلی یئمک وار،
شکر، نوغول، قاتلاما،
فتیر، یاغلی چورک وار.
سن یووادان چیخما ها،
من گلندک، دایان...
تیق-تیق راضی لیق وئردی...
دوزلدی یولا سیچان.
سئوینجک، خان ائوینه
گئدیردی یورغا-یورغا.
سارایا یئتیشینجه،
سیخیلدی بیر بوجاغا.
قاتلامانی، نوغولو
خیرت-خیرت ایله یئیردی؛
بیغلارینی سیلهرک،
اوز-اوزونه دئیردی:
“تیق-تیق خانیم یالقیزدیر،
اونسوز حرامدیر یئمک،
بو نوغول دان، شکردن
اونا آپاریم گرک!..”
دوزانقوردو یووادا
یالقیز قالیب داریخدی.
هم ده بیر آز سوسوزدو،
دوردو، یووادان چیخدی.
گلدی بیر یول آغزینا،
باخدی او یان-بو یانا؛
بیر چوخوردا سو گوروب

تیق-تیق یاناشدی اوئا.
ایلیب سو ایچنده،
بیردن دوشدو چوخورا،
گوردو کی، لاپ بوغولور،
ال آتدی اورا-بورا.
سودان چیخا ییلمه دی،
باغیردی: - آی-وای، کومک!..
آنجاق اونون سسینی
اٹشیمه دی سیچان بی...
گوردو گلیر آتلی لار،
شیرین سوهیت ائدیرلر؛
باتیب قیزیل-گوموشه،
خان ائوینه گئدیرلر،
چوخوردا، سو ایچینده
اونون حالی آغیردی،
بیردن اوجا سس ایله
آتلی لاری چاغیردی:
- تاراپ-توروپ آتلی لار،
آتلاری قانادلی لار!
خان ائوینه گئدرسیز،
سیچان بیه دئیرسیز:
ساچی اوزون سورای خانیم،
بوینو اوزون بورای خانیم
دوشوبدو سو چوخورونا،
تئز اوزونو یئتیر اوئا!
آتلی لار هر طرفه
دوروب دقت ائتدی لر،
گورمه دی لر بیر نفر،
یولا دوشوب گئتدی لر.
خان ائوینه چاتینجا،
هامی آتین دان ائتدی؛
دولوشدولار سارایا،
خان مجلی سی شنلندی.
هورمت ایله اوتوردو
هامی قیزیل کورسویه،
قوناق لاردان بیر سی:

- حيرتلى ايشدير، - دئيه،
سويله دى: - بيز بير يولون
قيراغين دان كئچر كن،
بو سوزلرى سويله ين
بیر سس ائشيتديك بيردن:
"تاراپ-توروپ آتلى لار،
آتلارى قانادلى لار!
خان ائوينه گئدرسيز،
سيچان بيه دئير سيز:
ساچى اوزون سوراى خانيم
بوينو اوزون بوراى خانيم
دوشوبدو سو چوخورونا،
تئز اوزونو يئير اونا!"
باخديق او يان-بو يانا،
دقت ائتديك نه قدر،
چوخ حيرتلى بير ايشدير،
گورونمه دى بير نفر...
ائشيدينجه بو سوزو،
سيچان قالخدى يئرين دن،
دئدى: "تيق-تيق خانىما
كومك ائتمه ليم من."
آتدى نوغول، شكرى،
تئز چيخدى او، ساراى دان؛
تيق-تيق خانىما طرف
يورغالا ييردى سيچان...
يوواسينا چاتينجا،
ياخين دان بير سس گلدى؛
بو سسونون باغرينى
بیر خنجر كيمي دلدى.
بيلدى تيق-تيق خانيم دير،
بوغولور كن باغيرير،
اؤز دوستونو دار گونده
هاراينا چاغيرير.
تئز سسینه سس وئردى،
او طرفه يوگوردو
بیر كيچيك گولمچه يه

یئتیشینجه، نه گوردو:

تیق-تیق خانیم چو خوردا

بو غولور، ال-قول آتیر؛

گاه چیخیر سو اوزونه،

گاه بیردن-بیره باتیر...

بونو گوردو، سیچانین

دردی باشین دان آشدی؛

یو گوردو، اوز دوستونا

بئله شیرین دیل آجدی:

-علینی منه، بستر جیک!

-یوخ، من سن دن کوستر جیک...

-علینی منه، بستر جیک!

-یوخ، من سن دن کوستر جیک...

-علینی منه، بستر جیک!

-یوخ، من سن دن کوستر جیک...

-کوستر جیک ها، کوستر جیک،

بیر داش اوستون دن اندر جیک!

داشی ووردو باشینا،

بیر آز غملندی... یئنه

توی نو غولو یئمکچین

قاییتدی خان ائوینه.

۱۹۱۰

تولکو هججه گئدیر

I

تولکو قوجالمیش ایدی،

شیکاردان قالمیش ایدی.

اوو کنچمیردی علینه،

ات دیمیردی دیلینه.

هفته لرله قالیب آج،

دولانیردی یالاواج.

اووا باتمیردی دیشی،

یامان کئچیردی ایشی.

گونو اولموشدو قارا،

دوشوندو، تاپدی چارا:

تسبه آلدی علینه،

شال باغلادی بئلینه،

آياق لاريندا چاريق،
باشيندا تيرمه ساريق،
چينينده آتلاز ابا،
علينده زوربا اسا،
آغلايردي، گنديردى،
چوللرى سئير ائديردى.
اولموشدو مومين بنده،
چاتدى بوگوک بير کنده.
کند آغزيندا بير خوروز
ايشه لنيردى يالقيز.
گوردو کى، تولکو الله،
گيرميش باشقا بير شکله.
گلير تسبه علينده،
بير شال قورشاق بئلينده،
آياق لاريندا چاريق،
باشيندا تيرمه ساريق،
چينينده آتلاز ابا،
علينده زوربا اسا.
آغلاير، تسبه چکير،
گوزون دن قان-ياش توکور...
خوروز دوروب اوزاق دان
باخدى اونا بير زامان.
دئدى: - آ تولکو الله،
نچين گيردين بو شکله؟
يوخسا سنه، ائى بابا،
اوز وئريب دير بير بلا؟
تولکو باشين ساللادى،
هونکور-هونکور آغلادى.
دئدى: - آ مستان خوروز،
گوزلرى مرجان خوروز!
قوجالميشام، دوشموشم،
سيزى چوخ اينجيتيميشم.
من دن داها قاچماين.
دردلریمی آچماين.
داها اوزوم قارادير،
قلبيم دولو يارادير.

هالال-حرام قانمادیم،
قوجالیغی آنمادیم.
سیزی توتدوم هئی یئدیم،
الله کریم دیر! - دئدیم.
يامانلیق اولموش ایشیم،
قانلار توکמוש بو دیشیم.
منیم گوناھیم چوخ دور،
حالیمایانان یوخ دور.
ایندی هججه گئدیرم،
داها تووبه ائدیرم.
خوروز دئدی: - بابا جان،
سنه بو جانیم قوربان!
داها بس دیر، آغلاما،
اوریمی داغلاما!
حاق یولونو بولموسان،
ایندی مومین اولموسان.
قوجالمیسان، آی الله،
قویروغون وار بیر شله.
سنی اوزون یول یورار،
منی اوزونله آپار.
یولدا قوللوق ائدرم،
هر ایشینه گئدرم.
تولکو باخدی هسرتله،
جاواب وئردی هورمتله:
- ساغ اول، مستان خوروزوم،
سئویم لی، املیک قوزوم.
یوللار اوزون، بوراما،
تئز اول، گل دوش آرخاما.
هر گون ناماز زامانی
سن وئرسن آزانی.
خوروز اولدو سئوینجک.
قاناد گردی یئلکن تک.
قانادینی چیرپاراق،
اوچوب گلدی قاچاراق،
اؤپدو ال-آیاغینی،
اوزونو، قولاغینی.

بوینونو دیمدیکله دی،
اونا مین دیل سویله دی.
تولکو، آغزیندا ویردی،
تسبئهینی چئویردی.
اونا هسرتله باخدی،
گوزلری شیمشک چاخدی.
بیر آز سوھیت ائتدی لر،
یولا دوشوب گئتدی لر.

II

گلدی لر کنده یاخین
تویوق لار آخین-آخین
کوچه ده دنلیردی،
یثم تاپیب شنلیردی.
گوردولر تولکو لله
گیریب دیر باشقا شکله:
ایری تسبئه علینده،
بیر شال قورشاق بئلینده،
آیاق لاریندا چاریق،
باشیندا تیرمه ساریق،
چینینده آتلاز ابا،
علینده زوربا اسا.
گئدیر یول ایله بیرباش،
خوروزا اولموش یولداش.
بیردن قیققیلداشدی لار،
بو هیله یه چاشدی لار.
تویوق-خوروزدان بیرى،
گلدی بیر آز ایره لی،
دئدی: -آلووغا تولکو،
قویروغو دارغا تولکو!
یوخ دور سنده مرھمت،
بیزه وئیرسن ذلت
گیزلی-گیزلی گئجه لر،
کنده گیریپ بیخبر
بیزی چاپیر، چالیرسان،
هینه شیون سالیرسان
یوخمو بیزیم جانیمیز؟

هالالمی دیر قانیمیز؟

ائتدیک بیز ده بیر تدبیر

واردیر یاخیندا چوخ "پیر"؛

اونلارا ایپ باغلادیق،

نزیر وئردیک، آغلادیق؛

کسدیک مین لرله قوربان،

وئردیک فقیره ائهسان؛

قبول اولموش دعامیز،

سنی توتموش آهیمیز.

تولکو آلیشدی-یاندی،

اساسینا دایاندی؛

سونرا باشین ساللادی،

هونکور-هونکور آغلادی،

دئدی: - دوزدو، جان خوروز،

گوزلری مرجان خوروز!

ایندی اوزوم قارادیر،

قلبیم دولو یارادیر...

یامان لیق اولموش ایشیم

داشا دیسین بو دیشیم.

قوجالمیشام، دوشموشم،

سیزی چوخ اینجیتیمیشم.

داها تووبه ائدیرم،

ایندی هججه گئدیرم...

بو ایشه مات قالدی لار،

تولکویه یان آلدی لار.

چاشدی لار بو سوزلره،

قان-یاش دولدو گوزلره،

سویله دی لر: - آی الله!

قوربان بو شیرین دیله!

خاسیتین دیشمیش،

نه گوزل ایشدیر بو ایش!

آمان دیر، تولکو الله،

بیزی آپار اوزونله.

تولکو دئدی: - نه اولار،

گلین، گلین، بالالار!

اوچوب گلدی جمله سی؛

تویوق-خوروزون سسی
چولغالادی هر یعنی،
کندی، چولو، اورمانی.
بیر خوروز اولدو زیرک
اوچدو داماسئوینجک:
- قوققولوقو! - چکدی جار، -
اولدوق بیزلر بختیار:
آیدین اولسون گوزونوز،
گلین، گورون اوزونوز
تولکو اولوب پشیمان،
تو کمه یه چک بیر ده قان.
مومین اولموش بو کیشی،
بیزیمله یوخ دور ایشی؛
آغلاییر، تووبه ائدیر،
بیرباشا هججه گئدیر.
کندده تویوق-جوجه لر،
بون دان توتونجا خبر،
بیر-بیرینه باخیشدی،
کویه دوشدو، آخیشدی؛
ایشی دوغرو بیلدی لر،
اوچوب قاچیب گلدی لر.
ایناندی لار تولکویه،
پشیمان اولموش، - دئییه،
بیری اوپور اباسین،
بیری دمیر اساسین،
بیری تسبئه، ساریغی،
بیری کیرلی چاریغی.
باتمیش هامی سئوینجه،
گولورلر اینجه-اینجه.
گتیردی لر دوز-چورک.
"دره خلوت، تولکو بی"
دوروردو کئفی چوخ ساز،
باخیردی سایماز-سایماز.
بیر آز سوهبت ائتدی لر،
یولا دوشوب گئتدی لر.
چووش اولدو بیری سی.

باسدی کندی جیر سسی.
کنچدی دسته باشینا،
پاپاق ائندی قاشینا.
علینده او جا بای راق.
او خویوردو، او شاق راق.
دسته شن، تمته راقلا،
گئدیر چو ووش بای راقلا.
تولکو دوشموش ایره لی،
آرابیر دونوب گئری
گیزلی-گیزلی باخیردی،
آغزین دان سو آخیردی.
سانکی اولچوب-بیچیردی،
کوک لرینی سچیردی.
کسیلمیشدی تاقتی،
گوزلیبیردی فورستی.
گئندی لر بیر آزاها،
چاتدی لار بیر سهرایا.
تولکو دایاندی، دوردو،
باشلادی هیله قوردو.
دئدی: - آی جانیم خوروز،
گوزل مستانیم خوروز!
ناماز واختی دیر، دایان،
چیخ آغا جا وئر آزان.
آلیب تئز دستامازی،
قیلاق بوردا نامازی.
خوروز چیخدی، اوجادان
وئردی گوزل بیر آزان.
تولکو دئدی: - تئز دورون،
ناماز اوچون سف قورون!
اولسون خوروز پیشناماز،
داها باشلانسین ناماز!
باغیردی لار: - یوخ، اولماز،
بیزیم جینسه یاراشماز.
اصلینده پیشنامازلیق،
سنین شینه لاییق.
تولکو دارتدی اوزونو،

تورشوتدو اوز-گوزونو،
دئدى: - من دن چكىن ال!
اولموشام چوخ بدمل.
اۆلدورمك اولموش ايشيم،
قانلار توكموش بو ديشيم.
منيم كيمي ياراماز
اولارمى هئچ پيشماز؟
آرىق خوروزون بيرى
گليب كئچدى ايرهلى.
تولكو بابا يانلادى،
سفلىرى ساھمانلادى.
كوكلىرى سوندان دوزوب.
گوزلرینی بير سوزوب
ھیلنى ساز ائيلهدى،
دوردو بئله سويلهدى:
- من كئچميشم لاپ سونا،
اوريم دونموش قانا.
يالواريرام، يارادان
كئچسين گوناھلاريمدان.
پشيمانام ايشيمدن،
بئزارام كئچميشمدين.
آرتيق توبه ائتميشم،
آغلاماق اولموش پئشم.
سيز نامازى باشلاين،
منى بير اولو ساين.
دئيب اوتوردو يثره،
آغلادى بيردن-بیره.
سفلىر جوشوب داشدىلار.
نامازا قالخىشدىلار.
دورد سف دوزولموش ايدى،
گوزلىر سوزولموش ايدى.
پيشناماز دئدى: - قوققو!
آزانچى: - قوققوريقو!
اوخوندو قيسا دعا،
ايىلدىلر تورپاغا.
تولكو قالدیردى باشين،

آتدی مومین لیک داشین.
باخدی اورا-بورایا،
گوز گزیدردی سیرایا.
اود پارلادی گوزوندن،
آرتیق چیخدی اوزوندن.
ساهمانلادی ایشینی،
ایتیلهدی دیشینی،
آتدی تسبئه، ابانی،
ساریغی، هم اسانی،
باخدی او یان-بو یانا،
دوز آتیلدی میدانا.
ییرغالاندی قویروغو،
بوغدو اون بئش تویوغو...
دویوب او یترده قالان،
قورتاردی تولکودن جان.
اوچدو هره بیر یانا،
دوزه، چوله، اورمانا.
چولو باسدی قیشقیریق،
قوپدو بوگوک فیسقیریق.
تولکو ایشین بیتیردی،
اوولارینی گتیردی،
چیخدی بیر گوی یاماچا،
اون گون یئدی دویونجا.

۱۹۱۰

یاخشی آرخا
گونلرین بیر گونونده،
قالین مئشه ایچینده
بیر آج تولکو اولوردو،
آجین دان قوورولوردو.
قالمایردی داغ، دره،
باش چکیردی هر یتره.
بیر یترده اوو ییلسیدی،
یا اوزاق دان گورسیدی،
قویروغونو دیکلردی،
گولله کیمی گئدردی.
گورسه آغاچدا بیر قوش،

باشين دان اويناردى هوش.

ايستيردى ياواشجا

ديرماشسين او آغاچا.

آنچاق ديشى باتمازدى،

على قوشا چاتمازدى.

آلتدان يوخارى يان-يان

باخاردى حئيران-حئيران.

قيميلداسايدى يارپاق،

باشين كولا سوخاراق،

ياواشجا شونگويردى،

او سسى دينليردى.

هردن بير شئى اومارلى،

گوزلرينى يوماردى،

گورردى: كوك جوجهلر،

فره، خوروزبچهلر

قارشى سيندا دن لنير.

جيككيلدشير، سس لنير.

آچاركن تئز گوزونو،

گورردى تئك اوزونو.

دوروب ميريلداناردى،

آليشاردى، ياناردى.

گزرردى بوش-بوشونا،

چيخاردى داغ باشينا.

سئير اندردى اوزاغى،

ديمزدى اوو گوزونه،

چيخاردى چول دوزونه.

هم آج، هم يورغون-آرغين،

نشه سيز، هم ده دارغين

آخشامادك گزرردى،

يورولاردى بئزرردى.

هر كول-كوسا چاتاردى،

قيورى لاردى، ياتاردى.

بير گون او چوخ دوشوندو،

قوجا قلبى دوگوندو.

درين بير فيكره گئتدى،

بير باخينيز نه ائتدى.

آغلینا گلدی بیردن
دئدی کی: "آخماغام من،
حاضر بو قونشولوقدا،
چیناردا، بو یاووقدا،
بالا چیخارمیش لئیلک.
بیر هیله قورماق گرک.
آلیب بیر-بیر بالاسین
یئسیم، قوی توتسون یاسین."
گگتندی، تاپدی بیر میشار،
دئدی: "آختاران تاپار..."
علین قویدو بئلینه،
گلدی چینار دیینه.
دئدی: - آ لئیلک بابا،
کوچ بو آغاج دان داها!
بو چول، یاماج، بو اورمان
منه قالمیش آتام دان.
بو گون اوچ گون دور آجام،
بیر لوغما یا موهتاجام.
گلدیم، کسیم چیناری،
آپاریم، ساتیم باری...
ال آپاردی میشارا،
چکدی اونو چینارا.
آغاج باشیندا لئیلک
بو سوزلری ائشیتجک
باشلادی یالوارماغا.
دئدی: - آ تولکو آغا،
رحم ائله گل، آی آمان!
کسمه چیناری، دایان!
گل یووامی داغیتما،
گوز یاشیمی آخیتما.
بالالاریم لومک دیر.
قانادلاری گودک دیر.
آغاج باشین دان یئره
دوشسه لر، بیردن-بیره
تلف اولارلار، گوزوم.
من بونا نئجه دوزوم؟!

تولکو دئدی: - یوخ، اولماز،
بیر دقیقه یاراما.
ال آپاردی میشارا،
چکدی اونو چینارا...
لئیلک بیردن باغیردی،
گوزون دن یاش یاغیردی.
دئدی: - آمان، تلمه،
دایان، چیناری کسمه!
اوچ بالام دان بیرر سین،
ان بوگویون، ایری سین
وئررم سنه، گوتورال،
تولکو بابا، رحمه گل.
تولکو آغا شونگه دی،
قولاغینی دیکله دی.
دئدی: - داها نئیلک،
آت آشاغی آلئیلک!
لئیلک دایاندی بیر آز،
(آنا بالایا قیماز).
قیمادی بالاسینی،
آغلادی یانا-یانا.
وارمادی اونون علی،
باخدی اونا کدرلی.
گوردو تولکو گوزلییر،
اونو یثردن سسلیر.
لئیلک دئدی: - آی آمان!
ایشیم اولدو نه یامان!
او یازیق دردلی آنا،
اوریی یانا-یانا
دیمدیگینی اوزاتدی،
بیر بالاسینی آتدی.
تولکو قاپدی هاوادا،
پارچالادا اورادا،
چکدی بالتا دیشینه،
یئدی، گئتدی ایشینه،
کنچدی بیر اوچ گون داها،
قودوردو تولکو آغا.

بیر باشا، دور دو، یننه
گللی چینار دیننه.
دندی: - آ لئیلک بابا،
کوچ بو آغاچ دان داها!
یننه اوچ گون دور آجام،
بیر لوغما یا موهتاجام.
حیاتیم اولموش آجی،
کسمه لیم آغاچی.
ال آپاردی میشارا،
چکدی اونو چینارا.
لئیلک باغیردی: - آمان!
کسمه آغاچی دایان!
گوزومون آغ-قاراسی،
اوریمین پاراسی،
ایکی بالام قالدی، باخ،
اولسون باشیما تورپاق...
داشمی منیم اوریم،
آنا یام، وار دلییم.
قییمارام اونلارا من.
بس دیر، اینساف ائله سن.
قوی بیر بو گوسون اونلار،
بیر قول-قاناد آچسین لار؛
او زامان آل میشاری،
کس دیین دن چیناری.
تولکو دندی: - یوخ، اولماز!
بیر دقیقه یاراما!
کسمک او چون چیناری
گوتوردو تنز میشاری.
لئیلک دندی: - تلمسه،
دایان، چیناری کسمه!
اود توتدو یانا-یانا،
اوریی دوندو قانا؛
بیر بالاسینی یننه
آلاراق دیمدیگینه،
اؤپدو ایکی گوزون دن،
دیمدیگین دن، اوزون دن

آتدی تولکویه ساری؛
دئدی: - آل، رد اول باری!
تولکو قاپدی هاوادا،
پارچالادی اورادا؛
چکدی بالتا دیشینه،
یندی، گنتدی ایشینه.
قونشو آغاچدا قارغا
قونموشدو بیر بوداغا،
بو هیلنی او قاندی،
لئله یه قلبی یاندی،
دئدی: - آ لئیلک، سنین
قارا داش دیر اوریین.
باخ گور، بیر نئیلیرسن؟
اؤز بالانی وئیرسن
آجگوز، موردار تولکویه،
دب سالیسان اولککه یه.
بو سوزلری ائشیتجک،
هونکورتو ووردو لئیلک؛
دئدی: - نئیلیم، قارداش،
دوشسون باشیما بیر داش!
دئ گوروم، هانسی آنا
قییار اوز بالاسینا،
ایشیم دوشموشدو دارا،
تاپمادیم باشقا چارا.
علین دکی میشاری
گورمدینمی، چیناری
او اینساف سیز کسیردی،
جانیم زاغ-زاغ اسیردی...
قارغا دئدی: - آی آخماق،
ساددیل لیگی بوراخ!
پیسولار یوخسا حالین،
یوخ شعورون، کمالین.
اوزونبوی، اوزونبوغاز،
خئیره، شره یاراماز.
آیاق لارین بیر آرشین،
اوندان اوزون دور باشین.

آغلين آنجاق گودك دير،
آدين هاجليلك دير.
يوخ او بويون فايداسي،
هر ايشين وار فايداسي.
هيله گلير او سنه،
اينانير سان دوشمنه.
اولسا مين-بير ميشاري،
كسه بيلمز چيناري.
سنه گلير او، كلڪ،
بوراخ، قوي كسين گورك...
لئيلك دئدي: - آي اوغول
بونو بيلميرديم، ساغ اول!
سالدن مني سن باشا،
ساغ اول، قارغا، چوخ ياشا!..
كنچدي بير اوچ گون، يننه
هامان چينار ديينه
تولكو بويوردو گلدي،
لوو-غا-لوو-غا چوملدي،
دئدي: - آ لئيلك بابا،
كوچ بو آغاج دان داها!
لئيلك جاواب وئرمه دي،
اونا باش ائنديرمه دي.
كسمك اوچون چيناري
تولكو آلدی ميشاري.
- كوچ بو آغاج دان، - دئدي. -
مني بو آجليق يئدي.
گرك كسيلسين چينار،
بونا بير سوزونمو وار،
تولكو دارتدي اوزونو؛
بيتيرميش سوزونو،
لئيلك بوينون اوزاتدي،
توك لريني قاباتدي؛
دئدي: - رد اول، حيله گر!
لوو-غالانما بو قدر.
بس دير، بو هيليله سن،
سينمه داغ چكميسن...

آنلامیشام ایشینی.

نه قیجیب دیشینی

کج باخیرسان اوزومه؟

گت، گورونمه گوزومه!

تولکونو حیرت آلدی،

یئرینده دوندو قالدی.

درده، غمه پوروندو،

درین-درین دوشوندو.

سونرا دئدی: -آ، یاسسار،

سنی بیر اویره دن وار.

تورشوتدو او، اوزونو،

دولاندیردی گوزونو،

اوریی یانا-یانا،

باخدی او یان-بو یانا.

بیردن گوردو قارغانی،

قاینادی، جوشدو قانی،

دئدی: "آها، بو قارغا،

اولموش لئیلہ یه دارغا،

یوخسا بیر شئی قانمازدی،

هیلمی آنلامازدی،

سونرا یئنه شونگه دی،

قولاغینی دیکله دی؛

دئدی: -آ، یاسسار قارغا.

پاخیل گوزو دار قارغا،

بو نه جور تدير ائتدین،

بو لئیلی اویرتدین؟

نه قالمیش ایدی سنه؟

یامان لیق ائتدین منه.

اولسون ایکی گوزون کور،

ایندی بیرجه دایان دور،

بیر گون اوزوب باشینی،

بیشیررم آشین.

قالخدی سویو سوزولموش،

آغزی، گوزو بوزولموش،

مئشه ایله گئدیردی،

میریلدانیب دئیردی:

“آی پاخیل، شیطان قارغا،
صبر ائت، بیر دایان، قارغا،
سنه قوروم بیر کلک،
عالمه اولسون اورنک.”

× × ×

گونش اوفوقده سوندو،
یاواش-یاواش بوروندو
چن، دومانا چول، چاییر،
یاماچ-دره، داغ، باییر.
یوخو زامانی گلدی،
قوردلار، قوش لار چکیلدی.
بولود آلتین دان یالتیز
گوز قیرپیدی آی، اولدوز.
یوخ سس-سمیر بیر یترده؛
آنجا بوش دره لرده
سولار چاغ لار، گولومسر،
سیرا داغ لار سس وئر...
بیر هیله قورسون، دئییه
تولکو گیردی مئشه یه.
اوزاندی آج و یورغون،
اهوالی خنی لی پوزغون؛
قارنی قورولدا ییردی،
دوروب میرلدا ییردی.
یوخو گیرمز گوزونه،
دئینیر اوز-اوزونه:
“فلک، بو قانلی سحر،
آچیلما یا جاق مگر؟”
گوزلیردی بیر فورست،
هر دقیقه، هر سات
بیر ایل کنچیردی اونا،
قالمیشدی یانا-یانا.
اوزون گنجی اویاق
باشا ووردو، بیر سایاق.
دان یئری آغار جاغین
تولکو آغا آج، یورغون
سیلکه له دی اوزونو،

آچدی ایکی گوزونو؛
بیر اسنه دی، گرنشدی،
اورینی غم دئشدی.
دوردو، چیخدی او، کولدان،
قالمامیشدی اوندا جان.
درس وئرمیچین قارغایا
گلدی بیرباش تارلایا.
بیر آز باخدی، دایاندی،
بیردن یثره اوزاندی.
اؤللولویه اوزونو
قویوب، یومدو گوزونو...
گوگون اوزونده یالنیز
وار ایدی بیرجه اولدوز...
دوغدو گونش، یایلیدی،
داغلار، داشلار آییلیدی.
سولار، داغلار، بایرلار.
سهرلار، هم چایرلار،
هر یان رنگه بویاندی،
شوخی طبیعت اویاندی.
آچیر الوان چیچک لر،
اوچوشور کینک لر.
قوشلار آتیلیر، دوشور،
جه-جه وورور، اوتوشور.
سفا ایچینده هر یان...
یالنیز تولکو، باغری قان،
قارغاجیغی توتماغا
چالیشیر تولکو آغا...
اوجا پالید باشیندا،
قیریلدا بیرکن، قارغا،
گوردو اوزانیب تولکو،
اصلا ترپنمیر توکو،
اوزو، گوزو بوزوشموش
یثره اولو تک دوشموش...
“باخ، بو هیله دیر!” — دئییه
قارغا گولدو تولکویه.
دئدی: — آی اوزونقولا،

منی سانیرسان آخماق؟
شیطان کیمی یاتیرسان،
منه یالین ساتیرسان؟
ائله بیلدین دویمارام،
یوخ، هی لنه اویمارام؟
تولکو چیخارمادی سس،
آلما بیردی هئچ نفس.
قارغا باخدی بیر مدت،
قلبینده یاندی هسرت.
دئدی کی: “بو حيله گر
اؤلموش اولسایدی اگر،
سحر، گونورتا، آخشام
من ده ائدرديم بايرام.
دئشيب بئين يئرديم،
ديمديگيمي سيلرديم.
آتيلاردیم آغاچا،
سس سالاردیم ياماچا.”
صبر ائت، دايان آقارغا،
دانيشما لولوغا-لولوغا.
“يئرده ياتان يومورتا
گویده اوچان قوش اولور.”
قارغا باخدی بیر زامان،
گوردو یوخ تولکوده جان.
دئدی: “جانی چیخیب دیر،
آجلیق اونو ییخیب دیر.
آلدانماق اولماز، آنجاق
گرک دیر آییق اولماق.”
اوچدو گللی او بیرباش،
گوتوردو بیر کیچیک داش،
قویدو اونون بودونا.
دقتله باخدی اونا.
دئدی: “یوخسا بو آج بی
منه گلیر بیر کلک؟
سحر یئنه گلرم،
ایشی یقین بیلرم:
اؤلممیش اولسا اگر،

بو داش اوستون دن دوشر.
اوندا، بيللم ديري دير،
حيله گرین ييري دير..."
اوچوب يوكسلدی قارغا،
اوچدو، گئتدی اوزاغا.
تولكو دويدو بو ايشی،
گوردو، باتمادی دیشی.
سویله دی: "آی حيله گر،
قوی بیر آپچیلین سحر.
بو گونو ده وور باشا،
بیر گون ده آرتیق یاشا،
ساباه یقین توتارام،
بیر نفه سه اودارام".
تولكو دویموشدو جانا،
گوز گزديردي هر يانا.
باخدی او هر بوداغا،
گوردو کی، یوخ دور قارغا.
قالخدی، اوستونو سیلدی،
مئشه لیه چکیلدی.
سوسوز، آج، آرغین، یورغون،
اهوالی خنی لی پوزغون،
گوزو اوودا و قوشدا،
دره لرده، یوخوشدا؛
نه ککلیک وار، نه توراج،
بومبوش دور دره، یاماچ.
هر شی چیخمیشدی یوخا...
گوز یاشی آخا-آخا،
چوخ آختاردی، دولاشدی،
قان-تر باشین دان آشدی.
قورتاردی لاپ قوتی،
قالمادی هئچ تاقتی.
لئیلی اتندی تتر یاد،
قارغادان چکدی مین داد.
اوخو توخوندو داشا،
او گونو ووردو باشا...
آخشام سولار قارالدی،

اطرافى ضولمت آلدی.
داشدى دردی چوخ اولدو،
بیر کوللوغا سوخولدو.
آتدی یثره باشینی،
تو کدو او، گوز یاشینی.
بو شا چیخمیشدی اوخو،
گیرمز گوزونه یوخو.
بیر ایل کنجدی او گنجه...
قیزیل شفق چو کونجه،
سیلکه له دی اوزونو،
آچدی ایکی گوزونو،
تولکو قالخدی یثرین دن،
بیر آه چکدی درین دن،
آشدی کیچیک بیر دره،
گلدی دوننکی یثره.
همین داشی اوستونه
قویدو، اوزاندی یئنه...
دوغموشدو دان اولدوزو،
آچیلیردی گوی اوزو.
آغاج باشیندا قارغا
قیریلدا بیر کن “قا-قا”،
گوردو تولکونو بیردن
اوچوب گلدی یثرین دن.
داشی یثرینده گورجک
دئدی: – “آها، آی تولک،
بولاندیریب ساف سویو،
قازیدین درین قویو.
اؤزون دوشدون قویویا،
درین بولانیق سویا.
آجلیق سنی سیخمیش دیر،
آرتیق جانین چیخمیش دیر.
قبول اولموش دور دعام،
بو گون ائدرم بایرام.”
دقتله باخدی اونا،
اوچدو قوندو یانینا.
دیمدیکله دی بیر-ایکی،

سس چيخارتمادی تولکو.
قوندو اونون باشينا،
گوزلرينه، قاشينا
ديمديک وورارکن، بيردن
تولکو سيچرادی يثردن؛
ايله توتدو قارغانی،
آز قالا چيخسين جانی.
دئدی: - آفيتنه، شيطان،
قورتارمازسان داها جان.
سن لييلي اويرتدين،
منی روزوم دان ائتدين.
بيلمدين، آی ياراما،
منه دولاشماق اولماز؟
آليب سن دن ايئتيقام،
بو گون ائلم بایرام.
قارغا دئدی: - آی گوزوم،
يوخ دئيجهک بير سوزوم،
یئ، آنجاق، ائی بختیار،
بيرجه وسيتيم وار؛
اول اونو دئيرسن،
سونرا منی يثيرسن.
ياخينلاشيب دير اجل،
وسيته ائت عمل!
تولکو دئدی: - دایانما،
تئز اول، سويله، يوبانما!
قارغا دئدی: - تولکو بی،
اجل چاتدی، نه ائتمک!
هالال اولسون ائيم، یئ!
آنجاق بو سوزلری دئ:
- گورسوز، کفن سيز قارغا،
يوردسوز، وطن سيز قارغا،
هسرتله کئچدی اومرون،
يازيق سنه، قا-قا-قا!
تولکو دوردو دئمه يه،
حاضر لاندی يئمه يه.
قويروغونو توتدو شک،

دئیردی چوخ سئوینجک:

— گورسوز، کفن سیز قارغا،

یوردسوز، وطن سیز قارغا،

هسرتله کئچدی اومرون،

یازیق سنه، قا-قا-قا!

دئینده تولکو بای “قا”،

آغزین دان چیخدی قارغا.

گئندیکجه قاناد آلدی،

بیر اوخ کیمی او جالدی.

اوچدو گوی لره قارغا،

سونرا بیر دیک بوداغا

قونوب، گولدو تولکویه،

— هونرین وار، توت! — دئییه.

تولکو آلیشدی، یاندی،

اؤز ایشین دن اوتاندی.

۱۹۱۰

جعفر و بشیر

آلمان یازیچی سی .بوش دان ایقتیباس

۱

کندده بیر کیمسه سیز قاری وار ایدی،

کند اونون هورمتینی ساخ لار ایدی.

اؤزو چوخ مئهریان، آدی گولزار،

کیچیجیک داخماسیندا تکجه یشار.

گنجه، گوندوز ائوینده او چالیشار،

هر ایشه، زحمته یامان قاریشار.

یئنه ده گلمییردی بیر شئی اله،

یاشاییردی یازیق بو زحمت ایله.

قاری نین کند ایچینده واری، یوخو

بیر خوروز ایدی، بیر ده اوچ تویوغو.

باغچادا دنلییردی لر اونلار،

بو تویوق لارلا شاد ایدی گولزار.

اونلاری گوردو جعفر ایله بشیر،

دورماییب توکدولر یامان تدبیر.

تئز گئدیپ تاپدی لار ایپ ایله چورک،

چورپی اوردا دورد یئره بوله رک،

اونلاری قویروق ایله یاغلادی لار،

بیر-بیرینه ایپ ایله باغلادی لار.
 آتدی لار تنز تویوق لارین یانینا،
 اؤزلری کئچدی لر قاپی دالینا.
 گوردو مستان خوروز بو دورد چورپی،
 تنز یوگوردو، آچیلدی شن اورپی.
 شادلیغین دان خوروز "قوقو-ریقو"،
 بانلادی، سسله دی تویوق لاری بو.
 آج تویوق لار یوگوردولر بو سسه،
 گلدی لر تنز یئمک اوچون هوه سه.
 هر بیر یاغلی بیر چورک توتدو،
 اونو دیمدیکله دی بیر آز، اوددو.
 قالدی بیردن بوغازلاریندا چورک،
 زهریمار اولدو اونلارا بو یئمک:
 نه او یانا قایتدی، نه بو یانا،
 هامی سی حیرت ائتدی بو اویونا.
 اونلارین سوندو شادلیغی، هوه سی،
 داریخیردی یازیق لارین نفه سی.
 آتیلیب-دوشمه دن یورولموشدو؛
 دوردو ده قول-قاناد آچیب اوچدو.
 ایپ ایلیشیدی آغاجدا بیر بوداغا،
 هاوادا قالدی دوردو ده آسیلا؛
 بوغولوردو یازیق لارین نفه سی،
 آرابیر "قو-قو-قو" چیخیردی سسی.
 سسینی اونلارین ائشیتدی قاری.
 باشاچیق قاچدی تنز او، باغا ساری.
 گوردو قالمیش تویوق لاری آسیلا،
 حیرت ائتدی قوجا قاری بو حالا.
 اللرینی ووروب دا باش-گوزونه،
 آغلایب سویلیردی اوز-اوزونه:
 "هارادان بو بلا سیزی آلدی،
 کیم منی بویله ذلته سالدی؟"
 قورتاریب بیز بیرینجی قیسسه میزی،
 باشلا یاق گل ایکینجی حیسسه میزی.

اورپی دردلی، گوزلری آغلار،
 اونلاری آلدی متبخه گولزار.

بیر قدر باخدی، باخدی هسرت ایله،
 آلیشیب قلبی یاندی، گلدی دیله:
 "ائی قوجا گولزارین اتی، چوری،
 ائی کیچیک باغچامین گولو، بزلی،
 سیزین ایله کنجیردی او مروم شن؛
 بو بلا کنجیدی سیزلره کیم دن؟
 کیم سیزی بو موسیته آتدی،
 کیم شیرین شربته زهر قاتدی؟"
 یئنه وئردی بیر آز اوزونه اورک:
 "ولموشا آغلاماق داها نه گرک!
 قوووروب بو تویوق لاری یاغدا،
 یئیرم لذت ایله بو باغدا".
 دوردونو ده تمیزله دی او قاری،
 تاوایا قویدو بو تویوق لاری.
 جعفر ایله بشیر - ایکی نادان،
 گیزلی-گیزلی باخیردی لار باجادان.
 یاغ، سوغان آلمایا علینده آچار،
 او زامان ائندی آتبارا گولزار؟
 ابشی بویله گورونجه ایکی دجل
 قاچیب ائودن گنیردی لر چنگل.
 باتیریب چنگه لی خوروز-تویوغا،
 چکه رک، قاچدی لار موروق لو باغا.
 قوجا گولزار متبخه گلدی،
 یئنی دن قلیینی کدر دلدی.
 بیر اثر گورمه دی تویوق لاردان،
 قاری نین قلبی اولدو بیر کاسا قان.
 یئنه سویلندی گوزلری آغلار:
 "نه بلادیر چکیر قوجا گولزار؟
 بو تویوق لار هانی؟ هارا قاچدی؟
 دیر یلیب یوخسا قول-قاناد آچدی؟"
 قاری بو دفعه چوخ آجیقلا ندی،
 بو زامان ایت یاناشدی، یالماندی.
 ایته گئندی گومان یالنیز اونون،
 هیفینی آلمایا خوروز-تویوغون،
 قاپدی یئردن قوجا اوزون دینک،
 ایتی توتدو، دویونجا ووردو کوتک...

قورتاریب، ائی گوزوم، ایکنجی سینی،
باشلا یاق ایندی ده اوچونجوسونو.
ائتگیلن بو حکایه یه دقت،
آقیل ایسن گوتورگیلن ایبرت.

۳

واردی یوخسول، قوجا، سئویم لی کیشی،
درزی لیک ایدی کند ایچینده ایشی.
صنعتینده مهارتی وار ایدی،
بیلیگی، هم فراستی وار ایدی.
کندین اهلی توتاردی هورمتینی،
ساخلا یاردی همیشه عزتینی.
بیر کیچیک داخمادا یشار قیش، یای،
قارشى سین دان آخاردی جوشقون چای.
چایی کئچمک اوچون او یان-بو یانا،
تاختا بیر کورپو سالمیش ایدی اونا.
یاراماز جعفر ایله بیر ده بشیر،
بونا دا توکدولر یامان تدبیر.
کسدى لر کورپونو میشار ایله،
بو کوچوک لر ساتاشدی لار او فیه.
سویدولر درزینی او جینگوزلر،
دندی لر اولمایان یامان سوزلر.
درزی اودلاندی، خئی لی هیر سلندی،
علینه بیر آغاج آلیب ائندی.
قاچدی تئز، کورپویه قویونجا آیاق.
اورتاسین دان قیریلدی تاختا "شاراق".
درزی باتدی چابین درین گوزونه،
چیخدی سونرا یئنه سویون اوزونه.
نه قدر آتدی او یازیق ال، آیاق،
قورتولوشچون تاپیلماز اولدو دایاق.
چای اوزونده اوزوردو بیر نئچه قاز،
درزینی بوردا باختی کسدى بیر آز،
توندو تئز قازلارین آباغین دان،
زور-گوج ایله قورتاردی اوردان جان.
ایندی دوردونجویه گلیر نووبت،
هوس ایله اوخو، گوتور ایبرت!

۴

بیر معلم اولوردو او کئنده،
 اوستاد ایدی بیلکده، صنعتده.
 سویلیردی: "اوشاق لاریم، چالیشین،
 بیلیم، زحمت، ایشه آلیشین!
 نه قدر الده وار گوزل فورست،
 ادبه، علمه ائیلین خیدمت.
 اوخویون فایدالی کیتاپچالاری،
 اوز قویون هر زامان بو علمه ساری".
 سوزلری قورتارینجا تئز دوردو،
 دولدوروب چکدی قیر، اوزون چوبوغو.
 سونرا قالخدی آیاغا چوخ شن-شن،
 گز مه یه گئتدی، چیخدی مکتب دن.
 جعفر ایله بشیر - ایکی نادان
 چیخاریب بو نسیهتی یاددان،
 گلدی لر بیر اویون دا بو یازیغا،
 تو کدولر بیر قدر باریت چوبوغا،
 هر بیر دورمایب ائوه قاچدی.
 آخشام اولدو، گئجه قاناد آچدی.
 او معلم قایتدی گزمک دن،
 چوبوغو آلدی، چکمک ایستر کن،
 باریت بیردن آلیشدی اودلاندى،
 سیفتی، ساققالی، بیغی یاندی.
 آتدی بیردن علین دن او، چوبوغو،
 قلبینه چو کدو غم، کدر، قورخو.
 بورودو اودلو توستو اوز-گوزونو،
 اوتدو کیرپیک لرینی، هم گوزونو.
 - کیم من اتندی بو بلایا دوچار؟
 سویله دی: تئز حکیم چاغیر سین لار.
 ائی گوزوم، سانما سن بونو قیسسه،
 آلگیلن بو حکایه دن حیسسه.

۵

یاز ایدی؛ جعفر ایله بیر ده بشیر
 اولدولار کند ایچینه چوخ دیلگیر.
 داریخیب ائوده، قاچدی لار کوچه یه،
 اورادان گئتدی لر یاخین مئشه یه.
 آچمیش ایدی چمنده آل گول لر،

سس-سسسه وئرمیش ایدی بولبولر.
قوش لارین نغمه سی، گولون اتری،
بوروموشدو او کندی و شهری.
قیرمیزی، آغ، یاشیل، ساری رنگ-رنگ
قونموش ایدی چیچک لره کپنک.
ایکی شیطان، ایکی سفنه، نادان
اولمادی بو گوزللییه حئیران.
اوتلار اوستونده گوردولر قورد-قوش.
چوخ سئویندی بونا ایکی بایقوش.
قوردلاری ییغدی لار کاغیز قوتویا.
گلدی لر تنز دایی یاتان اوتاغا.
دوشیین آلتینا توکوب اولاری.
سئوینیب تنزجه قاجدی لار دیشاری...
گنجه دن کئچدی بیر نچه سات،
دایی گلدی، یاتیب اولا راحت.
سویونوب، یاستیغا باشین آتدی،
خور-خور ایله، شیرین-شیرین یاتدی.
گنجه دن کئچمیشدی بیر او قدر
اوتاغا دولدو بو قوناق جوجولر.
دایی یاتمیشدی، هم ده یورغوندو،
بیر جوجو اوچدو، بورنونا قوندو.
دیکسینیب قورخدو، آچدی تنز گوزونو،
قورخوسون دان ایتیردی او اوزونو.
سسله دی قورخا-قورخا: -ائی، کیمسن؟
علینی آتدی بورنونا بیردن،
توتدو تنز بورنونا قونان جوجونو،
قورخوسو گئتدی، گوردو اوز گوجونو.
اوو جونا قویدو، باخدی دقت ایله،
او قارانلیقدا سوردو حیرت ایله:
"بو قوناق گلدی بیلمیرم هارادان؟"
منی قالدیردی لاپ شیرین یوخودان".
قایناشیب دولدو بو قورد-قوش اوتاغا،
وئردی لر چوخ اذیت او یازیغا.
قوندولار گاه اوچوب اونون گوزونه،
بورنونا، گاه قولاغینا، اوزونه.
قالخاراق آلدی باشماغین یئردن،

اینتیقام آلدی او بوجک لردن.
دایی اتندی بو ایشلره حیرت،
دئدی: "حاق ائیله سین سیزه لنت!
یوخوما گور نئجه زهر قاتدی..."
یورغون، آرغین گئجه یاری یاتدی.

۶

قونشودا بیر چورکچی، آنباردا
قویموش ایدی بشش-اون چووال بوغدا.
(هر اوشاغین پوزولسا تربیه سی،
اولاجاق دیر یامان ایشه هوه سی).
آنبارا گیردی جعفر ایله بشیر،
کسدی لر او چووال لاری بیر-بیر.
یه سی گیردی آنبارا بیردن،
چووالی آلدی چینینه یتردن،
ایستیردی دیرمانا گئتسین،
بوغدانی تتر او گودسون، اون اتسین.
چووالین بوغداسی سپیلدی یثره؛
باتدی قلبی اونون غمه، کدره.
"کیم گیریب دیر، - دئدی، - بو آنبارا؟
ال ووروب دور دولو چووال لارا؟"
باخدی دقتله تتر او یان-بو یانا،
اونلاری گوردو، قلبی دوندو قانا.
دئدی: - سیز کنده اولدونوز نه بلا؟
اونلاری توندو سالدی بیر چووالا.
گتیریب اونلاری دیرمانا.
چووالی آتدی هیرسله بیر یانا،
قاپدی هاردانسا زوربا بیر دینک،
اونلارا ووردو هئی دویونجا کوتک...
اولدولار ان آغیر جزایا دوچار؛
یامانی بیر یامان بلا یاخالار.

۱۹۰۶

آلما اوغروسو
آلمان یازیچی سی .بوش دان ایقتیباس
آسلان ایله امیر، هم جاببار،
گوتوروب بادبانلارین ۱ اونلار،
گئتدی لر چولده تا اوچورسون لار.

گوردولر بیر آغاج یول اوستونده.
 اوچ-دورد آلما وار ایدی اوستونده.
 سولانیب گورجک آغزی آسلانین،
 یاندی-یاخدی او اودلارا جانین.
 آلمانی تترامیره گوستردی،
 تمهی گوج گتیردی، بویله دئدی:
 “تتراییل، چینینه چیخیم قارداش،
 آملاری دریم، ییکک یولداس.”
 بو ایشه راضی اولدو اول نادان،
 آتیلیب چیخدی چینینه آسلان.
 آلمانین هامسینی چاپیق دردی،
 سونرا قورخوب اصول لوجا ائندی.
 دورمادی اوز سوزونده اول نادان،
 گوتوروب قاجدی آلمانی آسلان.
 ییهلندی او آلمانین بشینه،
 بیرینی سالدی تتر اوزو دیشینه،
 آرخاسینجا امیر قاجیب تلسیک،
 آسلانا ووردو بیر آجیق لی تپیک.
 ییخیلیب آسلان، تتر یئنه دوردو،
 یومروق ایله بو دا اونو ووردو.
 توتوشوب ووردولار بیری-بیرینی،
 جیردی لار اوست-باشینی، اوزلرینی،
 گلدی باغبان یولوخماغا او باغا،
 دقت ایله باخیب سولا و ساغا،
 گورمه دی اوز یثرینده آملاری،
 قاجدی کی، بلکه توتسون اوغرو لاری.
 او یاخیندا ائشیتدی سس، دوردو،
 او ایکی آلما اوغروسون گوردو.

۱ بادبان - چرپلنگ

چوخ شیرین بیر-بیری ایله داوادا،
 یئتیشیب باغبان او اسنادا،
 گوردو کی، بیر-بیرینه سارماشمیش،
 ائشه لنیرلر توزا، قوما باتمیش.
 باغبان قاپدی زوربا بیر دینک،
 اونلارا لذت ایله ووردو کوتک.

آغلایا-آغلایا ایکی آخماق،
دئدی لر “درمریک داها موتلق”.
اوستلری، باشلاری جیریق، آغلار
اؤلرینه قایتدی لار اونلار.
اونلارا چون قاریشمدان جاببار،
بادیانی هاوا اوزونده اوچار.
گئدیر ایدی یول ایله قلبی شاد،
دئمه دی هیچ کسونا بیر زاد.

۱۹۰۶

اٹششک اوستونده سیاهت
دیرمانچی بیر قوجا،
مینمیش قارا اٹششه یه.
اوغلو دا آرخاسینجا
گئدیردی لر مٹشه یه،
هاوا ایستی، یول اوزاق،
لاپ ترلمیشدی اوشاق.
گولوب یولدان کنچن لر
دئدی لر باخ بونلارا:
“بو اینساف سیز بختور
اؤزو مینمیش اولاغ،
بئله ایستی هاوادا
اوغلو گئدیر پیادا.
هارددا گورولموش آتا
اؤزو مینسین اولاغ،
بئله ایستی هاوادا
اوغلو گئتسین پیادا.
اٹندی اولاقدان قوجا،
اوغلو میندی اٹششه یه.
آتاسی آرخاسینجا
اوز قویدولار مٹشه یه.
ایستی لشیردی هاوا،
یورغالایردی قوجا.
گولودو یولدان کنچن لر:
“باخ اینساف سیز اوغلانا
قوجا کیشی توکور تر،
اؤزو مینمیش حیوانا.

بئله ايستی هاوادا
آتا گندير پيادا.
باخين، باخين اوغلانا!
اؤزو مينيب حيوانا.
بئله ايستی هاوادا
قوجا گندير پيادا".
قوجا دئدى: "اوغلو مائ،
راها تلي وئر حيوانا".
اوغلان ائندى ائششك دن
آتا، اوغول يان-يانا،
ائله ايستی هاوادا
گنديردى لر پيادا.
گول دو يول دان كئچن لر:
"باخين قوجا آخماغا،
اوغلو، اوزو تو كور تر
مينمير لر اولاغ.
بئله ايستی هاوادا
سورونور لر پيادا.
باخين ايكي آخماغا
رحم ائدير لر اولاغ
اؤز لرى بو هاوادا
سورونور لر پيادا."
قوجا ميندى ائششه يه
دونوب دئدى اوغلونا:
"ئز اول چاتاق مئشه يه
گل سن ده مين حيوانا".
آتيلدى ميندى اوغلان
يورغالا ييردى حيوان.
گول دو يول دان كئچن لر:
"باخ قوجا يا، اوشاغ،
هر ايكي بو بختور،
مينيب يازيق اولاغ.
يول لار بوتون داغ، دره،
حيوان باتيب قان، تره.
باخين ايكي آخماغا
مينيب يازيق اولاغ،

هاوا ایستی، یوڪ آغیر،
باخ، حیوان دان تر یاغیر".
قوجا دئدی اوغلونا:
"دقت وئرمیک بونا،
هر دئیلن دوز اولماز،
یول سوز سوز-سوو سوز اولماز".

۱۹۳۲

تاپدیق دده

I

دئیرلر بیر داغ وارمیش،
چاغلارمیش هئی دره سی.
کسیلمز میش یاز و قیش
اونون جوشقون نره سی.
باشی، دیبی قار، بوران،
پاپاق گیمیش دومان دان.
طبیعتین قوینوندا
گورموش سان سیز قیش، باهار؛
آغ ساچ لاری بوینوندا
اینجی کیمی پاریلدار.
شن دیر یاخین اوزاغی،
گوزل دیر هر بوجاغی.
قارلی، اوجا، دیک باشی
آز قالیر دیسین آیا؛
تپه لرله یاناشی
کو کسونده مین بیر قایا.
هر داشی، هر کوماسی
لاچین، ترلان یوواسی.
داشدا بیتن آغاجدا
گوزو قالیر اینسانین،
او داغ لاردا، یاماچدا
ایزی وار هر زامانین،
اوچار، باخدیقجا خیال،
گلیر زئنه مین سوال.
قوینوندا بیر گول ده وار،
"جئیران گولو" آدلانیر.
گوزگو کیمی پاریلدار،

چيراق كيمي هئي يانير.
ياشيل كو كسونه ياز، قيش
مين بير چيچك تاخيلميش.
آلير سرين سوينو
ياخين قارلى داغ لاردان،
قوينوندا بس لر اونو
ياشيل دون لو بير اورمان.
سوگود، چينار، گوى قاميش
اوستونه كولگه سالميش.
گوندوز گونش، گئجه آي
گلير تاماشاسينا.
اتيين دن آخان چاي
نغمه سويلير اونا.
وئرير مين بير ياراشيق
اونا چيچك، سارماشيق.
بو درهده هر بوجاق
بنزر گوزل چلنگه.
هر گول، چيچك، هر يارپاق
گيرديكجه رنگ دن-رنگه،
قوش لار وئرر سس-سس،
نشه گلر هر كسه.
قونموشكن بو خيالم
يوردومون باغچاسينا،
يالتيز وار بير سواليم
طبيعت فيرچاسينا:
چكدينمي بويله لووهه؟
سن صنعتين، دوز سويله!

II

بو دره نين قوينونا
سيغنيميشدى بير قوجا.
تاپديق دئيرلر اونا؛
اؤزو آدين دان اوجا.
سون گونلري ياشار دينج،
قلبينده سونموش سئوينج.
گنجليگينده بو قوجا
سلطان لاردان، خان لاردان

جفا چکمیش دویونجا.
خالقی سیخدیقجا زامان،
آرخا چیخمیش یوخسولا،
کونول وئرمیش بو یولا.
توپلامیش اوز باشینا
ائلده ایگید گنج لری؛
چیخمیش بیر داغ قاشینا
آچمیش دو گوش سفری،
آد چیخارمیش او واخت دان
بو آغ ساچ لی قهرمان.
چوخ یوخسولو قوپارمیش
ظالمین پنجه سین دن.
قیز، گلینی قورتارمیش
ظلمون ایلنجه سین دن.
ایللر، آیلا ر باش وورموش،
تاپدیق یورولوب دورموش.
کنچمیش باهار گون لری،
اؤمرو آخمیش سو کیمی؛
یاش آدلایمیش ایره لی،
باش آغارمیش قو کیمی.
گوز بوزارمیش بئل چو کموش،
خزان اومرونو سو کموش.
دوشموش علین دن میزراق،
اوخ، یای، قیلینج و قالخان؛
اولموش دوغدوغو تورباق
اونا قاران لیق زین دان.
کو کسونده بیر قارلی قیش
تای-توشون دان آیریلیمیش.
دو نیا گورموش بو قوجا،
چیخمیش برکدن و بوش دان.
وئرمیش ایللر بویوندا
چوخ دو گوشده ایمتاهان.
سیناق لی تاپدیق دده
قاتلانمیش هر بیر درده.
اونو تانییر اوزاق،
یاخین اوبالار بوتون؛

یوخسول، سونوک هر اوجاق

دیلر اونا یاخشی گون.

کیمه بیر درد اوز وئرمیش،

تاپدیق چاره گوسترمیش.

گورموش هله اولکده

ظلمون اودو سونممیش.

او واختدان تاپدیق دده

اؤز کندینه دونممیش.

لنت ائتمیش هر شئی،

سیغینمیش بو دره یه.

III

دره نین آرخاسیندا کوی ۱ وارمیش،

اونو چوخ دان کدر، زولوم سارمیش.

گنجه، گوندوز اکیر، بیچیر، یوخسول

یئنه گورمز ائوینده بیر محصول.

داشییر موللا، کتخودا، بی، خان.

قان اودور کندلی قانلی دووران دان.

گوز یاشیلا بئجردیگی تارلا،

قوپاریر اوز باشیندا واویلا.

کندده ان یوخسول، ان تیرلی ممیش،

بو گندیش دن داها جانا گلیمیش.

بو کموش آجلیق و احتیاج بئلینی...

آتدی بیر گون ممیش گوزل ائلینی،

“فهلہ لیک ائیلرم شهرده” – دئی

ائندی تاپدیق دده اولان دره یه...

۱ کوی – کند

قاناڊ آچمیشدی گوی لرین تاووسو،

باشلامیش قوش لارین سحر بوروسو.

اؤتوشور هر بوداقدان شن، شاقراق،

سسینه سس وئیر قایا، ایرماق.

دره باشقا لطافت آلمیشدی،

او، سدالار ایچینده دالمیشدی...

بیر داش اوستونده تاپدیق ایلشمیش،

اوستونه بیر آغاج قاناڊ گرمیش.

گوزو یول لاردا، هئی باخار، اینلر،

ايرماغي، قوش لاري بيرر دين لر.
اونا يالقيزليق آچميش ايدى يارا،
نئيله سين، تاپمايىردى باشقا چارا.
مميش ايسه آددىملايىردى يولو،
اورىي فيرتينا، كدرله دولو..
تاپديغا هورمت ايله ياخلاشدى.
“اوغور اولسون” – دئيه ياخين گلدى،
اوتوروب بير قدر ده دىنجلدى.
سوز آليب-وئردى لر، ايشى آرتىق
آنلايىنجا اونا دئدى تاپديق:
“– بوردا هر يئر زولومله هپ دولموش،
شهرى، كندى قانلا يوغرولموش،
هارا گولشن دئيه آياق باسسان،
يوخسول اولسان، سنه اولار زين دان،
بو گوى آلتيندا فيتته لر واردير،
بيلسن ائى واه، بير نلر واردير...
او شهر ده سنى ازيب، يئيه جك،
بيرى قودوز قورد ديشيله چئينه يه جك...”

× × ×

آنلادير كن بو سوزلرى مميشه،
گلدى تاپديقلا بير كيشى گوروشه،
دئدى: – تاپديق، اوغورلار اولسون، سن
بوسبوتون بىخبر سن عالم دن.
شهرى آلميش ايز تيراب، قورخو،
بو گئجه خان گوروب قرييه يوخو.
گورموش او، قورد ياغير يئره گوى دن،
اونا زين دان اولوب ساراي، گولشن.
جارچى آنلاتدى خالقا بو يوخونو،
دئدى: “– هر كيمسه دوغرو يوزسا بونو،
خان اونا خلت ايلتيفات ائده جك،
يوزانين باختى بوردا ايشله يه جك.”
تاپديغين گوزلرى ديكيلى يئره،
دئدى: “– دونسون گوروم آشى زهره!
نه قدر اولكه ده او قورد خان وار،
اونا گوى دن دونوز دا، قورد دا ياغار.
قوردوموز آزى دير، ندير قورخو؟

بیزی قورخو تماسین گرک بو یوخو".
 کیشی بیر آز سوزه داوام ائتدی:
 "– یولچو یولدا گرک"، – دئییه گئتدی.
 او گئدینجه، ممیش ده تنز دوردو،
 تاپدیق اوندان گوله-گوله سوردو:
 "– یوزماق ایستمیر سن خانا یوخونو؟"
 "– ایستم، ایستم، تنز آنلات اونو."
 "– یوخونو گئت شهرده یوز او خانا،
 اوزینده اگر نه وئرسه سانا،
 یاری سی یوخسولا، دولا چاتا جاق.
 کنده دوندو کده حاقی وئر آنجاق!"
 راضی اولدو ممیش اونون سوزونه،
 گوزونو دیکدی تاپدیغین گوزونه.
 دئیدی تاپدیق: "– شهرده میدانا گئت!
 توپلانیش اوردا اولماسا، خانا گئت
 سویله کی، گلیمیشم یوزام یوخونو.
 یوزماغا راضی لیق وئرسه، اونو
 آل سارایین داکی چیچک لی باغا،
 باخ گویه، باخ سویا، بورانی داغا،
 یوخونو سونرا بویله یوز: – آی خان!
 یئتیشیب چوخ قریبه بیر دوورن،
 هامی دونموش قودوز و آج قوردا؛
 دوشه جک قان لی فیتنه بو یوردا.
 کیمسه حاقی، ناهاققی بیلمه یه جک،
 اؤزگه نین حاقینی آلیب یئیه جک.
 سن کی، خانسان، دوشون بو درده چارا،
 دوشمه سین اولکه، ائل دو گوم لو دارا.
 ائله کی، ائشیتدی ممیش سو سوزو،
 سئوینج دن حیرتله آچیلدی گوزو.
 تنز قالخیب آیریلدی قوجا تاپدیق دان،
 دوشوندو: "دردیمه تاپمیشام درمان.
 هم بخشیش آلام، داشار دوولتیم،
 هم ده خالق ایچینده آرتار هورمتیم."
 داغلاردان ائنه رک ایتی آددیملا
 ممیش اوزون توتدو گئنیش بیر یولا.
 اوزاق دان چن کیمی گوروندو شهر.

ممیشین فیکرینده کیم بیلیر نلر؟ –
تلسیک شهره گیردیگی زامان
گوردو کی، دولموش دور خالق ایله میدان،
خان کورسو باشیندا آياقدا دورموش،
خالق ایسه میداندا بوینونو بورموش،
دقتله، حیرتله خانی دینلییر.
خان خالقا اوزونو توتاراق دئییر:
– بیر یوخو گورموشم، اولدوقجا آغیر؛
گوردوم کی، گوی لردن یثره قورد یاغیر...
کیم یوزسا یوخومو آلاجاق خلت،
باشین دان آشاجاق اونون وار، دوولت.
چیخمادی یوخونو یوزان بیر نفر،
خانین اوز-گوزونو بورودو کدر.
چیرپندی ممیشین بیردن اوری،
گوزونده پارلادی بوتون دیلی،
یثرین دن باغیردی: – خان، یوزارام من.
یالنیز بیر شرطیم وار، ریجام وار سن دن:
یوخونو، تک لیکده گرک دیر یوزماق؛
بیر سن اول او یثرده، بیر ده من آنجا...
خان ایله میندی لر کوهلن آتلارا،
یثرلرین باغیرینی هئی یارا-یارا،
اوچدولار... قارشیدا گوروندو سارای.
قاپیدا عسگرلر وورموشدو آلاي.
سارایا چاتینجا ائندی لر آتدان،
گیردی لر بیر باغا، یاشیلدی هر یان.
گول-گولو چاغیریر، بولبول بولبولو،
گورسه بو بوساتی دیری لر اولو.
قره نفیل قولونو آچمیش نرگیسه،
باغچادا بولبول لر وئرمیش سس-سسه.
سولاردا یوینونور یاشیلباش سونا،
اونلارا کنشیکچی کسيلمیش دورنا.
هر یان دان آچيلمیش یاشیل خیابان.
یانین دان چای آخیر، شیریلتی سین دان
پارتلا بیر قونجه نین اینجه اوری،
کومه به چاغیریر او کپینی.
چیچکک لر سیغینیر اینجه یار پاغا،

سرین لیک یا ییلیر بو گوزل باغا.
 ممیش بو لووهنی گورونجه دالدى،
 حیرت دن آغزی دا آچیللا قالدی.
 خان دئدی: - دورما سن، گوج لودور دردیم،
 بیلسن بو یو خودان من نلر دردیم؟!
 گنجه لر گوزومه گیرمیر یوخو،
 قلبیمه سوخولموش هیه جان، قورخو!
 یوز گوروم، بو قوردون معناسی ندیر؟
 آندیقجا، ووجودم زاغ-زاغ تیتیریر.
 ممیش تثر دونه رک باخدی سول، ساغا.
 گوز دیکدی قارشیدا اوجالان داغا،
 دئدی: - خان، بو یوخون دوغرو یوخودور،
 کله جک منی ده یامان قورخودور.
 دیشمیش اینسانلار، دیشمیش زامان،
 آج قوردا دونموش دور بیر پارا اینسان.
 علینه زور ایله کنچیریر ثروت،
 تالاییر، گوج سوزده قالمایر ناقت.
 حاق، ناهاق تانیماز بیر پارا اینسان،
 یئتیشمیش یوخودا گوردوگون دووران.
 ایندی دن بیر چاره دوشون سن بونا.
 ممیشین سوزلری خوش گلدی خانا.
 آدینی، سانینی، کندینی سوردو،
 داغیلدی کدری، یثرین دن دوردو،
 همیشه وئردی بیر آت ایله خلت،
 یئدیرتدی، ایچیرتدی، گوستردی هورمت.
 بیر کیسه قیزیل دا اوزاتدی اونا،
 دئدی: - آل، گوتور، گنت، دعا ائت خانا.
 خلتي گئیندی، سیچرادی آتا،
 آتیلدی ممیش بیر باشقا حیاتا.
 آتی نین آیاغی دیمیردی یثره،
 اورادان چاپاراق گلدی شهره.
 قیمت لی بخشیش لر آلدی ائوینه.
 سئوینج لر ایچینده دوندو کندینه.
 دره دن کنچرکن تاپدیغی آندی،
 تاماهاکار گوزلری مثل تک یاندی،
 دئدی: "بو تاپدیق دا درد اولدو منه.

من قیزیل قازاندیم، بون دان اونا نه؟..
تالئیم گون لردن بیر گون دور سئچمیش،
علیمه بیر کیسه قیزیل دیر کئچمیش؛
اوستومه قورد دئیل، اود یاغسا، یئنه
قیزیل دان وئرمم بو کند اهلینه".
دره دن اوتوشدو. تاپدیق گورمه دن،
کندینه چاتینجا، اولدو اوزو شن.
کنده تتر سس دوشدو: "آج، یوخسول ممیش،
شهر دن باشقا بیر بوساتلا گلیمیش.
خان اونا گوسترمیش هورمت و شفقت،
هم قیزیل وئرمیش دیر، هم آت، هم خلت".
وارلاندی، ممیشین ایتی اولادی،
دوندو بیر آج قوردا خالق دالادی.

IV

بیر نچه ایل کنجدی بون دان،
یئنه گوردو خان یوخو.
قالخدی سرسم تک یوخودان،
قلبینه گپردی قورخو.
جار چکدیردی کوچه لرده،
خبر گئندی ممیشه.
خالق یئنی دن دوشدو درده،
حیرت ائتدی بو ایشه.
کوهلن آت میندی ممیش،
شهر دئی یول آلدی.
دئدی: "یامان اولدو بو ایش،
آغ گونوم نه قارالدی!
ممیش هارا، یوخو هارا؟
بونو بیلمز بیر اینسان!
یامان گونده دوشدوم دارا،
یوزماسام، اولدورر خان.
تاپدیغی دا کوسدوردوم، باخ،
بوش یئره من اوزوم دن.
ود ائیلدیم وئرمدم حاق،
دوندوم من اوز سوزوم دن.
او دا منه اولدو دشمن،
داها یوزماز یوخونو.

قورخوسون دان اولسیدی خان،
آتاردیم بو قورخونو".
بو فیکیرله چاپدی آتی،
اائندی سولو درهیه...
قیریلدی سانکی قانادی،
تاپدیق گورمه سین دئییه،
سوووشوب گئتمک ایسترکن،
تاپدیق اونو چاغیردی:
— گوروشمیش بو دره دن
کنچمه! — دئییه باغیردی.
ممیش آتی تتر قایتاردی،
سلام وئردی تاپدیغا.
اونو آجی دوغو ساردی،
ال آتدی بیر بوداغا.
تاپدیق اونا: — قیرما! — دئدی. —
قیرماق ظالم ایشی دیر.
هر کیم قان سیز چورک یئدی.
باخ، او، ایگید کیشی دیر!
یولچولاردان ائشیتدیم من
یئنه یوخو گورموش خان.
گورموش قیلینج یاغیر گوی دن.
آلمیش اونو هیه جان.
گئت یوخونو بویله یوز: خان،
بو بیر دووران دیر کنچر؛
یئتیشمیش او یله بیر زامان،
اینسانلار اینسان بیچر.
دوشر وحشی حیوان کیمی
بیر-بیری نین جانینا؛
هامی بیر آج پلنگ کیمی
سوسار اینسان قانینا.
سن کی، خانسان، دوشون چارا،
بیر تدبیر گور ایندی دن.
تا دوشمه سین ائلر دارا،
بو خوشوسدا دوشون سن.
خان نه وئرسه سنه، آنجاق
یاری سینی وئر ائله.

اۋز سوزون دن دونمه، قوچاق،
هايدى گىت، گولە-گولە!
ممىش شرطە راضى اولدو،
شهره گىتدى يىنه؛
قلى سۈينچ ايله دولدو،
مهميز ووردو كوله.له.
قوجا كوهلن جوشوب داشير
دره لردن سئل كىمى،
كوپوكلنير، اوچور، آشير
تپه لردن يئل كىمى.
سانكى يئل دن قاناد آلمىش،
اوچوب، باتيب قان-تره.
گونورتايا بير آز قالمىش
چاتدى هامان شهره.
ممىش گوردو، دولموش ميدان،
خالق دىمىش بير-بيرينه.
دورموش تاختين اوستونده خان،
يوخو سويلير يىنه.
هامى ديدى بير-بيرينه
كى، بو يامان يوخودور.
چىخمادى بير يوزان يىنه.
خان فيكىردن قان اودور.
ممىش چاتدى تنز هاراييا...
كوهلن آتى ميندى لر.
چاتدى لار اونلار ساراي،
اوردا آتدان ائندى لر.
تاپديغين دئديگى كىمى
ممىش يوزدو يوخونو.
خان سۈيندى، نشه لندى.
بورودو شادلىق اونو.
خان امر ائتدى، ممىش بيه
گنيردى لر پاي، خلت.
بير قيلينچ آسدى بوينونا،
بير كند ائتدى مرهمت.
- بو دا خرج ليك اولسون، هله...
قيزيل وئردى بير چووال.

-آپار کونده بول-بول خرجه،
سنة هالالدير، هالال.
خلتيني تتر گيئيندي،
قيلينج آسدي بئينه.
مميش قيزيلا سئويندي،
اوز قويدو اوز ائوينه.
قوجا كوهلن خيردا-خيردا
يورغالايب جوشوردو؛
ائيش-يوخوش لو يول لاردا
دره، تپه آشيردي.
قارشى سينا چيخدى دره،
تاپديق دوشدو يادين.
دومان چوكدو او گوزلره،
مهميز ووردو آتينا،
دئدى: "من دن نه ايستير،
گوروم، يوخ اولسون اونو!
قيزيل دير بو، دئيل دمير،
نجه وئريم من بونو؟
گورممكچين اونو بير ده
بيردفعه ليك اولدوروم.
مميش دوزمز بئله درده.
نه ايستير، بير گوروم؟..
قيلينجيني چكدى قين دان،
سوردو آتى ايره لى.
تاپديق چيخدى داخماسين دان،
دوندو گئري شوبهه لى.
مميش آتى بر ك چاپاراق،
آلدى اونون اوستونو.
باغيردى: - ائى، قوجا آخماق!
چاتميش اومرون سون گونو...
تاپديق گئري دونر-دونمز
مميش قيلينج ائنديردى.
تاپديق اوفولدادى، دينمز
قاچدى داخمايا گيردى.
قيلينج اونون آياغيندا
آچدى درين بير يارا.

ممیش دوندو اوولاغینا
یوللاری یارا-یارا.
بو آت، ثروت، بی لیک، خلت
دیشدیردی ممیشی.
بو ائهتیشام، بو ریاست
اونوت دوردو کنچمیشی.
وارلاندیقجا بو گورممیش
قان یاغدیردی اولکه یه.
ایندی او، بیر خان کسلیمیش،
خالق دونموش بیر کولگه یه.
کسیر، بیچیر او، خان کیمی،
یوخسوللاری تالاییر.
بیر یرتیجی حیوان کیمی
گوزو قان دان دویماییر.
هر گون یثنی قارا خبر
گلدی آزغین ممیش دن.
تاپدیغا اوز وئردی کدر،
قتیزه گلدی بو ایشدن.
دئدی: "ائلیم گوج سوز دئیل،
من ده اونون اوغلو یام.
قوجا قلبیم اوجسوز دئیل،
یانار اود، داشقین سویام!
او کی وورور خالقا یارا.
ائله بیر داغ چکرم.
دردینه هئچ تاپماز چارا،
دیکک باشینی ایرم!"

V

کنچدی ایل، کنچدی آی،
آتلا دی زامان.
مور گولر کن سارای،
یوخو گوردو خان.
گوردو کی، گوی لردن
قویون دور یاغیر،
بیر قادین چوخ شن-شن
اونلاری ساغیر.
آییلدی یوخودان،

گوردو سحردير،
چكيلير چن، دومان،
خوروز بان وئير.
قانيچن حيله گر
دوشدو تشويشه،
باغيردى: — تئز خبر
گئتسين مميشه...
چكديردي يئنه جار،
بيلديردي ايشي.
چيخمادي بختيار
يوزان بير كيشي.
چاتينجا مميشه
بو يئني خبر،
دوشدو چوخ تشويشه،
اونو باسدى تر.
“اويانيب هر گئجه
گوره جك يوخو،
نشيه، سئوينجه
قاتاجاق قورخو.
يوزماسام هورمتم،
باشيم گنده جك؛
دوولتيم، شوهرتيم،
آشيم گنده جك.
بير تاپديق بو ايشه
اندردي چارا.
ال توتماز مميشه
دوشسه ده دارا.”
يئنه ده او كوهلن
كوكره ييب جوشدو،
دره دن، تپه دن
سئل تكي آشدى.
درني كئچنده
آتا باغيردى.
بو دفعه ده تاپديق
اونو چاغيردى.
اود دوشدو جانينا،

قایتاردی آتی.
قیریلدی، یانینا
دوشدو قانادی.
تاپدیغا یاناشدی
قلبینده نلر!..
ایچینده قایناشدی
سیخیتی، کدر.
آخسایا-آخسایا
قوجا یان آلدی.
ممشه بو دنیا،
سوز یوخ، دارالدی.
اونونلا اوز-اوزه
کلینجه تاپدیق،
باشلادی تتر سوزه،
دندی: “-من آرتیق
آلمیشام کی، خبر
یوخو گورموش خان،
چیلغین تک بو سحر
قالخمیش یوخودان.
گورموش دور، گوی لردن
قویون دور یاغیر،
بیر قادین چوخ شن-شن
اونلاری ساغیر.
گندیب سن شهره
یوز بو یوخونو،
ائلدن سن بیر کره
قالدیر قورخونو.
خانا گئت سن آنلات
گلر بیر زامان،
دیشر بو حیات،
دیشر دووران.
اینسانلار هم ساکیت
قویونا دونر،
دینجه لر هم موهیت،
حاق سیزلیق سونر...
نه وئرسه خان سنه

منیمله بولوش.
هایدی، گنت یولونا،
دونرکن، گوروش".
“هئی” – ووردو کوهلنه،
ینله دوندو آت.
آچدی یولدا یئنه
ممیش بی قاناد.
آز گنتدی، اوز گنتدی،
آشدی داغ، دره.
چوللری دوز گنتدی،
چاتدی شهره.
گوردو ائل توپلانمیش،
قایناشیر میدان.
تاختیندا دایانمیش،
یوخو سوی لر خان...
دیدى بیر-بیرینه،
میدان چاخناشدى.
خالقین دردی یئنه
باشین دان آشدى.
بیر نفر چیخمادی
یوخونو یوزان.
ممیشی آرادی
گوزیله قورد خان.
اوزاق دان گورونجه
بیردن باغیردی.
“ – گل!” – دئییب، سئوینجک
اونو چاغیردی.
خان دئدی: “ – سینانمیش،
بیلیک لی ممیش!
قلیمی درد آلمیش،
خزانیم گلیمیش.
تنز اول یوز، اوزوم دن
چکیلسین چن لر.
قیزارمیش گوزوم دن
اوچسون بو کدر”.
خان ایله میندی لر

کوهلن آتلارا،
يئرلرين باغريني
هئي يارا-يارا
اوچدولار... قارشيدا
گوروندو ساراي،
قاپيدا عسگرلر
وورموشدو آلاي.
ساراي چاتينجا
اڭدى لر آتدان،
گيردي لر باغچايا،
ياشيلدي هر يان...
اولجه دوروخدو
مهميش، بيرجه آن
باخدي اطرافينا
سويله دي: “ – ائي خان،
گله جك بير زامان،
گوله جك حيات،
ديشه جك دووران،
گرديش، كاينات.
اينسان لار دونه جك
ساكيت قويونا،
ممنون اولاجاقسان
سن بو اويونا.”
خاني راضي سaldi
يئنه ده مهميش،
فايداسيز اولمادي
بو سوز، بو گليش.
بير كيسه قيزيل دا
خان وئردى اونا.
سويله دي: “آل بونو،
دعا ائت خانا.”
باخشيشي آلدى، شن
ميندى كوله نه...
دره دن كنچر كن
سارالدى يئنه.
دوشوندو: “ – دونيائين

اوزو قارادير.
بو نامرد دوورائين
يولو هارادير؟
او گون كى، ائليم دن
آيريلديم آرتيق،
هر يثرده عليم دن
ياپىشدى تاپديق.
چاتديردى توكنمز
وارا، دوولته.
چاتديردى هم سونمز
آدا، هورمه.
يئديم حاقينى من،
هم ووردوم يارا.
بو كيرلى عمل دن
اوزوم دور قارا".
دوشونوب بئله جه
"عدالت" - دئيه
ميش بى اوز توتدو
گوللو دره يه.
تاپديغين هورمتله
كئيفينى سوردو.
اؤنونه شفقتله
بوينو بوردو.
سويله دى: " - دوشركن
ائله كى درده،
دادىما چاتدين سن
آ تاپديق دده.
حاقينى يئديم من،
هم آچديم يارا،
بو چيركىن عمل دن
اوزوم دور قارا.
آل بونو بير يوللوق
وئريرم سنه.
اؤز واريم، او بوللوق
يئتيرميه.
باغيشلا، آي دده

حاق سيزليق ياپديم.

جاوانديم، بو يترده

يولوم دان ساپديم.

VI

باخدى اونا گوله رك

تاپديق دئدى: - آي اوغول،

منه قيزيل نه گر ك.

سنين اولسون، چوخ ساغ اول!

من زامانين حكمونو

اؤيرنمك ايستيرديم.

هر زامانين گونونو

بير سيناييم دئيرديم.

دوغرو چيخدى سيناييم،

آلدانماديم بو ايشده.

هر بير دوورو ديماييم

سينادي سن مميشده.

اويوردون هر زامانا،

وئرسيدى هر نه بو يروق.

باش اييردين دوورانا،

او باش ايدى، سن قويروق.

قورد ايلينده بير قوردا

دونوب حاقيمي يئدين.

ياغى كسيلدين يوردا،

“مال يئيه نين دير” - دئدين.

قيلينچ ايلينده كسدين،

دوغرا دين بو اولكنى.

آجى يئل كيمي اسدين.

يارالادين هم منى.

ايندى قويون ايلي دير.

دونموشسن بير قويونا.

بو ديل قويون ديلي دير،

سن ده گيردين بو دونا.

بو قانون دور، آي اوغول.

زامان حكمونو ايشلر.

اونوتما، محكوم، يوخسول

خالق دا فورستى گوزلر.

يوزولماسايدى يوخو
قورخدوم قزبلنسین خان.
دوشسون جانينا قورخو،
خالقا وئردیرسین زیان.
اونا گوره یوزدوم من
خان گوردوگو یوخونو.
یوخسا خان کیم، سن کیمسن؟
خالقیمیچین ائتدیم بونو.
گنت، خور باخما ائلیمه،
ائلیم گوج سوز دئیل دیر.
ممیش لره، خان لارا
بیل کی، اوجسوز دئیل دیر.
ائلین اوجو یامان دیر.
قیزدیمی، قیزار، سونمز!
ائل اینتیقام آلان دیر،
اؤلر، یولون دان دونمز!

VII

یوردومون ووقارلی قوجا تاپدیغی،
دوورانین ایچیردی سنه چوخ آغی.
چالیشدین، چارپیشدین، چاتمادی گوجون.
ظالمی سوس دورا بیلمه دی اوجون.
گومولدو تورپاغا زکان، هونرین،
قالمادی تورپاغا زکان، هونرین،
قالمادی یوردوندا بیرجه اثرین.
اؤیرندیم آدینی من بیر ناغیل دان.
باغلادیم آدینا کیچیک بیر داستان.
تانى سین هر یئرده هم دوست، هم یاغی،
زکالی، سیناق لی قوجا تاپدیغی...
فقط او زامان دان عصرلر کئچمیش.
تاریخیم چوخ پارلاق بیر زامان سئچمیش.
دیشمیش جمعیت، دیشمیش بوسات.
یئرینده قورولموش باشقا کاینات.
قالمایش قیلینج، قورد دوورون دن اثر،
او قویون عصرین دن وئرن یوخ خبر.
کندلی نین، فهله نین علینده هر ایش،
نه بی دن قورخو وار، نه خان دان تشویش.

زولومدن دره يه سيغنان تاپديق،
بو دوورو، بو عصرى گورمه دى يازيق!..
باخديقجا بو يئنى گون گورموش ائله،
باخديقجا باغچامدا آچان هر گوله،
صنعتيم، ايله اميم آچير قول-قانا،
اؤنومه پارلاير گلە جک حیات!
۱۹۳۶

اووچو مستان
دئيرلر، بير مستان وارميش،
آسلان دا اوندان قورخارميش.
بير توپوزموش هر پنجه سى،
پولاددانميش قوچ گووده سى،
گوزلرى اودلو شيمشكدى؛
قلى قارا داش دان بركدى.
دیش لرى نئشتردن ايتى،
بالتادان، خنجردن ايتى.
بيليردى كى، وار قوتى،
ايسته دى آرتسين شوهرتى.
پيشيك لره اووچو مستان
اؤزونو اعلان ائتدى خان.

× × ×

مستان خان آجميشدى يئنه،
دوشدو بير گون اوو فيكرينه.
بيغلاريني بورا-بورا،
توز-تورپاغى يارا-يارا،
دوشدو چاخير آنباريندا.
دقتله باخدى هر يانا.
بير كوپ يانيندا، تلسيك،
تئر گيزلنپ چكدى كئشيك.
چوخ كئچمه دى يوواسين دان
آتيلدى بير زوربا سيچان.
دويونجا ايچدى چاخيرى،
آچيلدى بيردن پاخيرى،
دئدى: "كيم دير اووچو مستان؟
منيم قورخوم يوخ دور اوندان!
ايندى دوشسيدى علمه،

کنچیرردیم چنگلیمه
ازیب سویون چیخارداردیم،
جمدینی پارچالاردیم.
دوشمن گورردی گوجومو،
اوندان آلاردیم اوجومو".
مستان پنجه سینی آتدی،
دیش لرینی قیجیرداتدی،
درهال توتدو او سیچانی،
آز قالدی کی، چیخسین جانی.
سیچان دوردو یالوارماغا:
" - رحم ائت منه، مستان آغا!
بیر آز شراب ایچدیم، دوزو،
آغلا سیغماز سرخوش سوزو.
هر نه دئدیم، تامام یالان،
باغیشلا، کنچ گوناھیم دان! -"
میولدا ییب دئدی مستان:
" - کیم ال چکر بئله اوودان؟"
سونرا جایناغیندا توتدو،
دیشله چئینه ییب اوودو،
"میو-میو" ائده-ائده
اوخ تک آتیلدی هیته.

× × ×

اونو گورونجه بوز کوپک،
گوزلرینده چاخدی شیمشک.
هوره-هوره سالدی شیون،
آتیلدی اوستونه بیردن.
الدن وئرمه ییب فورستی،
مستان جیرماقلادی ایتی.
سونرا دا جلد قاچا-قاچا،
تئز دیرماشدی بیر آغاچا.
ایت شونگه دی قورو بئرده،
آجیغین دان دوشدو درده.
گوزونو دیکدی مستانا،
برکدن هوردو یانا-یانا.
اوست بوداقدان مستان ایسه
گولودو بو یانیق لی سسه.

بیردن گوردو اووچو مستان،
گویده قاناد چالیر ترلان.
هازیرلا شیر جومسون اونا،
کنچیر سین اوز جایناغینا.
قورخو چو کدو اورینه،
اٹله بیل کی، بیر توپ ینه
بیردن گوزلرینه باتدی.
جلد اوزونو یثره آتدی.
اٹله کی او قالخدی یثردن،
ایت اوستونو آلدی بیردن؛
مستانا بیر پنجه آتدی.
دوشمه دی مستان خان دارا،
اوخ تک آتیلدی آبارا.
دوشدو یئنه اوو ایزینه.
آنجا ق شیمشک لی گوزونه
داها دیمه دی بیر سیچان.
آجیق لاندی اووچو مستان،
دئدی: "نه قدر کی ساغام،
سیچان لاری قیراجاغام..."
سویلر کن بو سوزو مستان،
یو وادا بیر قوجا سیچان،
(قوجالمیشدی؛ بیر آز کاردی،
پیشیک دن ده چوخ قورخاردی)
ترسینه آنلادی سوزو،
شادلیق دان پارلادی گوزو.
توز-تورپاغی یارا-یارا،
خبر وئردی سیچان لارا:
"— موژده گتیرمیشم، مستان
تو کمه یه جک بیر داها قان.
دئدی: "نه قدر کی ساغام،
سیچان لاری قیرمایاجام."
اؤز ایشین دن پئشیمان دیر؛
ایندی دوستوموز مستان دیر."
سیچان لار چوخ سئویندی لر،
گوزلرین دن اوچدو کدر.
قورولدو شادلیق مع لی سی،

گورلادی موسیقی سسی.
سسلندی دف، کامانچا، تار،
ال قالدیریپ اوینادی لار.
دف گوتوروب اوخویان کیم،
تار چالان کیم، اوینایان کیم.
باغیردی بیر سیچان: “ – گرک
بو دوست لوغو موهمملدک!
اورکدن دوست اولدوق، دئییه،
خونچا توتاق مستان بیه.”
هامی راضی اولدو بونا؛
خونچا دوزولدو یان-یانا.
بیشیردی لر پلوو، دولما،
بوزباش، خنگل و قووورما.
آلما، آرمود، شافتالی، نار
چینی قاب لارا قویدولار.
قالخدی یئردن یئددی سیچان،
یئددی ایگید زور پهلوان،
هر بیر سی بیر خونچانی
قالدیریپ قویدو باشینا.
بولدت لی خونچالارلا
یئددی سیچان دوشدو یولا.
آز گئندی لر، اوز گئندی لر،
دره-تپه، دوز گئندی لر.
یئتیشدی لر: “ – سلام!” – دئییه
باش ایدی لر مستان بیه،
مستان بی حیرت آلدی،
بو ایشلره او، مات قالدی.
دئدی: “ننچه گون دور آجدیم،
بیر پارچا اته موهتاجدیم.
اوووم آیاغیله گلیمیش،
هاردان دیر بو خئیرلی ایش؟!”
مستان آتدی پنجه سینی،
ایری، زوربا گووده سینی،
بش سیچانی توتدو بیردن،
اؤتوردو تتر، اولدو چوخ شن.
قاچدی آنجاق ایکی سیچان،

گوزو ياشلى، اوريى قان.

× × ×

اهوالاتى او ائلچى لر،

سيچان لارا وئردى خبر.

هامى باتدى غملى ياسا،

قان اوددولار كاسا-كاسا.

آغلاشدى لار اوچ گون تامام،

ياس توتدولار سحر، آخشام

اورك لرى يانا-يانا.

گلدى لر خان ساراينا.

اؤز تاختيندا كسه ين خان،

اطرافيندا ايان

ايلشيب بوتون سوهيت ائدر كن

بىر دسته سيچان، كسه ين

گليب اونا باش ائندىردى،

آغلايا-آغلايا دئدى:

“ - سته قوربان، كسه ين خان،

بىزى قىرير اووچو مستان.”

بو خبرى ائشيتجك خان،

كلله سینه سيچراى قان،

امر ائله دى: “ - هر اولكه دن

گلسين سيچان و كسه ين!

تولكو و قورد پادشاهين دان

آلدى قيلينج، سونگو، قالخان.

توپلاندى بىر بوگو ك آوردو،

خان چولونده آلاى ووردو.

امر وئردى: “ - تئز يوروشه،

مستان خان ايله دو گوشه!”

× × ×

مستان خانا چاتدى خبر،

تئز توپلادى اوچ يوز عسگر.

هر عسگره ياراق وئردى،

ايتى يئل دن آياق وئردى.

گوپه قالخدى توزلو تورپاق،

دومانلادى ياخين-اوزاق.

كسه ين خان دوربين تاختى،

او، توزلو يول لارا باخدى.
گوردو هوجوم ائدير مستان،
نره چكير آجيغين دان.
بيلدى ايشدن توتوموش خبر،
توپلاميش دير چوخ لو عسگر،
گلير اونونلا دو گوشه؛
كسه ين دوشدو تشويشه.
خندك قازديردي هر يترده،
اوستونه چكديردي پرده.
قوشون ايله توندو يولو،
موهكملتدى ساغى، سولو.
گمىنى چكدى كورفزه،
اؤزو چكىلدى مركزه.
تياره لر گوى اوزونده،
اوچور گنئيش چول دوزونده.
پادا گيردى سنگره؛
امر ائتدى آتلى عسگره،
دوزولسون لر ايكي يان دان.
يانيندا بير چوخ پهلوان،
اورتاليقدا اوزو دوردو،
ايگيدلرله ميدان قوردو.
اوردوسويلا چاتدى مستان.
تيبيل چاليندى هر يان دان.
امر وئريلدى عسگره،
آتش آچسين بيردن-بيره.
گورولدادي آغير توپلار،
سس-كوى سالىدى پولثمپوتلار.
هر يان دان يايليم آتشي،
توستو قارالتدى گونشي،
گمى لر آغزىنى آچدى،
دنيزدن اود-آلوو ساچدى.
اوردولار گلدى اوز-اوزه
توكولن قان چيخدى ديزه.
توتولوردو سس دن قولاق،
اينلييردى ياخين، اوزاق،
اوزون سوردو قانلى ساواش،

دېله گلدی داغ، دره، داش.
گونش باغلی، آخشام اولدو،
ووروشان لار لاپ یورولدو.
تلفاتی بیلیمک اوچون،
بیر آز دا دینجلمک اوچون
هر ایکی دوشمن عسگری
خئی لی چکیلدی لر گئری.

× × ×

پیشیک لر: “بیز آجیق”، – دئییه
داغیلدی لار چول، مئشه یه.
قوش لارا توتدولار دیوان،
قویمادی لار اونلاردا جان.
قوش لار دوشه رک تشویشه،
قان آغلایردی بو ایشه.
آج سیچان لار، کسه ین لر
تارلا لارا ووردو زرر.
سونبول لری دیش لر یله
قیریب تو کدو شله-شله.
کور قویدولار تارلا لاری؛
چلتیک، آرپا، بوغدا، داری
سپه لنیردی تورپاغا.
زیانچی لار تیخا-تیخا
قویمادی بیر دن لی سونبول.
قانا دوندو گورن کونول.
اونلار دویوب چکیلدی لر،
یاتماق اوچون اکیلدی لر.

× × ×

دان آغاردی، گولدو سحر.
گولدو جای لار، چول، چمن لر.
هر بیر یورغون-آرغین یاتان
باش قالدیردی تنز یوخودان.
آت اویناتدی، آچدی میدان،
آلدی: سونگو، قیلینج، قالخان.
بومبا، قورشون یثردن-گوی دن
دولو کیمی یاغدی بیردن.
جمدک سویکنندی جمعه یه،

فرياد، شيوان قالحدي گويه.
 باشلادی بير قان لی ساواش؛
 داش اوستونده قالمادی داش.
 يثردن، گوی دن وزنی آغير
 گولله، قورشون، بومبا ياغير.
 سونموشدو هر يثرده حیات،
 آچيلمیشدی قان لی بوسات.
 مستان خان گوستردی هونر؛
 الدن دوشوب کسه ين لر،
 اسدی يارپاق تک قورخودان.
 بونو دويوب اووچو مستان،
 آتی سوردو تتر ايره لی،
 اورکلنديردی عسگری.
 بير نره چکدی ميداندا،
 جان قالمادی سيچان خاندا،
 دوشمن گتری چکيلرکن،
 اللی اووچو، مستان بيردن
 دوشدو درين بير خنده يه.
 کسه ين خان: - ظفر! - دئیيه،
 چالديردی شن ليک بوروسو.
 اورکلندی خان اوردوسو.
 توتدو درهال ساغی، سولو،
 باغلانندی دوشمه نين يولو.
 سيچان لارين اوزو گولدو،
 مونجوق کیمی گوزو گولدو.
 مستان خان تتر چکدی نره،
 های ووردو درهال عسگره:
 “ - يثرينيزده موهکم دورون!
 هر يان دان دوشمنی وورون!
 قالماسين اونلاردان اثر!
 گرک بيزيم اولسون ظفر!
 يثنی دن باشلاندي ساواش.
 بدن لرده قالمادی باش.
 جمدهک سويکندي جمعه يه،
 فرياد، شيون قالحدي گويه.
 يثردن، گوی دن آغير-آغير

بومبا، قورشون، گولله ياغير.
سونموشدو هر يترده حيات.
آچيلميشدى قانلى بوسات.
اوزون سوردو همين ساواش.
ديله گلدى: داغ، دره، داش.
گوى چمن لرباتدى قانا،
اؤلوم چوكدو هر بير يانا.
مشه، تارلا آلولانير.
اطرافى يانديرير، يانير.
يانغين كئچير باغ-بوستانا،
اوردان ياييلير هر يانا.
آنجاقتى شندى بوز قارغالار،
گوى اوزونده هئى قيريلدار.
“يئمه يه لئش واردير”، – دئيه
قونورلار قانلى جمعه يه.
بو قان آشيق لرى آنجاقتى
قيريلداشير، آتيلاراق،
قونوردولار لئش دن-لئشه،
شاد ايدى لر قانلى ايشه.
كسه ين خان آغا يانا
امر ائتدى اووچو مستانا.
قيلينچ، سونگو، داش ووردولار،
الدىن ساليب لاپ يوردولار.
قوللاريني كن دير ايله
باغلايب آتدى لار چوله.
گولدى اونا بير كسه ين:
“ – قورتولماز سان علميزدن!
چيرپينما، دارتينما ايس،
يئر ين دير بو موهم قفس ”.

× × ×

اؤز ايپيكللى چاديرين دان
چيخدى سحر كسه ين خان.
فرمان وئردى باشچى لارا:
“ – دوشمنيميز دوشموش تورا.
قوربان وئرديك باخ، نه قدر!
اوستون گلدى بيزيم عسگر.

بیر قوناق لیق وئرین چولده،
 درد قالماسین کونول لرده".
 بزندی چول، چمن، دره،
 آچیلدی بیر گئیش سوفره.
 بو سوفرده نلر یوخ دور!
 کسه یین خاندان بویروق دور.
 ائله کی مجلس قورولدو،
 سوفره یئمک لرله دولدو،
 سسوجالیدی: "چکیل، چکیل!"
 چالیندی تتر شیپور، تیل.
 باشیندا بیر چوخ پهلوان
 باشا کئچدی کسه یین خان.
 سیچانلارین اوزو گولدو،
 قارا مونجوق گوزو گولدو.
 لذتله باشلانیدی یئمک.
 خان باغیردی: "— دوشمن گرک
 آسیلسین دار آغاجین دان!"
 سسینه سس وئردی هر یان.
 چیخسین، دئییه، بو گون جانی،
 گتیرمه یه او مستانی،
 یوگوردو بیر دسته سیچان،
 اللرینده قیلینج، قالخان.
 مستان علی، قولو باغلی،
 گوزو دردلی، قلبی داغلی
 گلدی سوفره آیاغینا.
 اورینی نین چیراغینا
 اود دوشموشدو، هئی یاناردی.
 زور، گوج ایله دایانیردی.
 خان ایچمیشدی، سرخوش ایدی،
 بیر آز دا باشی بوش ایدی.
 باخدی اونا گوله-گوله،
 سونرا لووغا بیر توور ایله:
 "— قوللارینی آچین!" — دئدی.
 "— سیز یانین دان قاجین!" — دئدی.
 آچیلدی مستانین قولو،
 توتولدو هر یان دان یولو.

خان علینده قیلینج، قالخان،
مستانا چاتدیغی زامان
قیلینجی وورماق ایسترکن،
اووچو مستان قالخدی یئردن.
اوو گورموش بیر آسلان کیمی،
گوزو قیزمیش قاپلان کیمی
میولدا ییب، چکدی نره،
آتیلدی او بیردن-بیره،
بیر پنجهده بوغدو خانی،
کسه یه نین چیخدی جانی.
سیچانلاردا قالما دی جان،
قیردی، چاتدی اووچو مستان.
ایتیله دی تئر دیشینی،
بوغدو بیردن اون بشینی.
قارشى سینا کیم چیخیردی،
پنجه سیله تئر ییخیردی.
ایچلرینه دوشدو قورخو،
داش آلتینا گیردی چوخو.
زور، گوج ایله یئرده قالان
پنجه سیندن قورتاردی جان.
بعضی گیردی دار دثشییه،
میدان قالدی قوچ پیشیه.
گوله-گوله باخدی دارا؛
بیغلارینی بورا-بورا،
کنچدی تئر یوخاری باشا،
یاناشدی دولمایا، آشا.
یئدی، ایچدی، سوردو دووران،
نه قوچاقمیش اووچو مستان!

۱۹۳۹

سئهرلی اوزو ک
زلزله بیر چوخوردان
آتدی داشی، کسی.
اوزه چیخدی بو زامان
بوگوک بیر آت جمدی.
بو آت قایر یلمیش میس دن،
اوستو چیراق تک یانیر:

گونش ایشیق سپرکن،
مین بیر رنگه بویانیر.
چولدن چوبان کنچرکن،
گوردو چوخور پاریلدار.
ایچینده آتدیر میس دن،
بویرونده بیر دئشیک وار.
اولدو باهار کیمی شن،
باش دان آشدی سئوینجی.
آتا باخدی دئشیک دن،
گوردو اویوق دور ایچی.
بو اویوقدا بیر آدام
یاتیر ایللردن بری.
تو کو، رنگی، ساف-ساغلام،
دیشمیش هنج یثری.
یاتانین بارماغیندا
قیمت لی بیر اوزوک وار.
ایشیق دوشن چاغیندا
گونش کیمی پاریلدار.
حیرت ائتدی گوردو گو
بو ایشلره او چوبان.
چیخاردی تنز اوزو گو
یاتانین بارماغین دان.
اؤز اوو جونا قویونجا
دقتله باخدی اونا.
خئی لی باخیب دویونجا،
تاخدی اوز بارماغینا.
یئنه آختاردی چوبان،
بیر شئی تاپمادی آنجاق.
آیریلدی او، میس آتدان،
چوخوردان اولدو اوزاق.
تنز سورویه یاناشدی،
سسی باسدی چول لری.
سئوینجی باش دان آشدی،
گوزلیبردی سحری.
گنجه اولموشدو یاری،
چوبان باتمیش سئوینجه.

ساییردی اولدوزلاری،
گوز یوممادی او گنجه.
سحر اولدو، دان سو کدو،
گونش قالخدی یوخودان،
گوی دن آیدین لیق تو کدو.
رنگه بوروندو هر یان.
یایدی سورونو چوله،
اود دوشموشدو جانینا.
یو گوردو گوله-گوله
آغاسی نین یانینا.
گوسترسین بو اوزو گو،
بیلسین ندیر قیمتی،
آچسین اونا گوردو گو
موجوزه دن سوهبتی.
آغا گوردو کی، چوبان
گلیر کئفی بولا شمش،
دئدی: “- یوخسا، آی آمان،
سورویه قورد دارا شمش؟”
تتز، قویون دان قوزودان
اولجه توتدو خبر.
جاواب وئریر کن چوبان،
ساکیت اولدو بیر تهر.
آغا ایله بو زامان
شیرین سوهبت ائدر کن،
بیردن-بیره او چوبان
یوخ اولوردو گوزون دن.
سونرا یئنه بیر آزادان
گورونوردو گوزونه.
آغا باغیردی: “- چوبان!
اویناما، اوز-اوزونه!
بیردن سن، ائی اویون باز،
نئچین گوزدن ایتیرسن؟
یئنه کئچمیر بیر آز،
گورونورسن یئنی دن؟
گوز باغ لیجا اویونو
اوینا بیر سان منیمله.

دوغرو سويله، سن بونو
هاردان اويرندين بئله؟
هاردان سنه بو جادو؟
هاردان سنه بو عمل؟
سنه كيمدن چاتدى بو؟
دورما، چوبان، سويله، گل!"
آغانين دانناغين دان
درين حيرتده قالدی.
بیر آز دوشوندو چوبان،
اؤز آغلين دان درس آلدی.
بيلدی اوزو كك قاشی دير
اونو گوزدن ايتيرن.
پاريلدايان داشی دير
بو ايسته يه يئتيرن.
قاشيني گوسترنده
ايتير، يوخ اولور گوزدن.
اووچوندا گيزله دنده
چيخير گيزلی پرده دن.
ائيله کی، تنز اويرندی
بو گيزلی سيرری چوبان.
باهار کیمی شئلندی،
چولده ائتدی ايتمهان.
گاه اوتلايان جئيرانا
ياناشيب يان آليردی؛
گاه چاتيردی آسلانا،
بیردن تورا سالیردی.
بو گوردوگو ايشلردن
چوبان خئی لی جوشموشدو.
اورك دن اولموشدو شن،
اوزويه سوز قوشموشدو؛
"اوزوگوم، آی اوزوگوم،
سنه يوخ تاي، اوزوگوم!
من گوزدن تنز ايتير،
دورما، هارای، اوزوگوم!
اوزوگوم، جان اوزوگوم
درده درمان اوزوگوم!

منی قوی گورسون هامی.
سنه قوربان، اوزو گوم!"
آتدی داها داغ-داشی،
گلدی ائیلین ایچینه.
اووچوندا اوزو ک قاشی،
آخدی سئیلین ایچینه.
اغل قولونو آچاراق،
چوبانی قارشیلادی.
خالقا اولدو بیر دایاق،
دیل لرده گزردی آدی.
هر مزلومون، یوخسولون
کومینه گلیردی.
هر یتیمین، هر دولون
گوز یاشینی سیلیردی.
منم، منم دئین لر
باغیرینی ائتمیشدی قان.
خالقی باسیب یئین لر
توک سالیردی چوبان دان.
سویله دی لر پادشاه:
"ائله گلیمیش بیر چوبان.
— چوبان دئمه، ازداها —
یون قیرخیر هر آسلان دان.
اووچوندا بیر جادو وار،
گورونمیر گوزلره.
گاه گیزلی، گاه آشیکار.
آیاق باسار هر یتره.
ظالم گورسه هر یترده،
وورور اونون بوینونو.
چوخونو سالمیش درده،
ایشله دیر بو اوینو."
شاه ائشیتدی بو سوزو،
قلبینه قالخدی توفان.
قیغیلجیم ساجدی گوزو،
باشینا سیچرادی قان.
آتلاندی او دورمادان
قلبینه کین و کدر.

باشيندا مين پهلوان،
بش مين ده آتلى عسكر.
توتسون، دئيه چوبانى
داغلار، دره لر كئچدى.
يولدا قارشى چيخانى
او، قانقال كيمي بيچدى.
اؤلكنى باسا-بasa،
چاتدى بوگو ك بير كنده.
اثل باتدى درده، ياسا،
هر يان دان دوشدو بنده.
او كندى بير هالقا تك
اورتاي آلدى اوردو.
شاهين گوزونده شيمشك،
عسكرلره بويوردو:
“- بو كنددير او چوبانا
اؤز قوينوندا يئر وئرن.
گر ك بويانسين قانا
منه ديرسك گوسترن.
قاريشقا دا بو گئجه
يول تاپماسين قاچماغا.
سحر شفق سوكونجه
قويمامين گوز آچماغا.
هوجوم ائدين دورد يان دان،
اود وورون آزرغين كنده.
خالق ايله يانسين چوبان،
دوشسون اودلو كمنده.
قوى حيله گر بو جادو
قيرسين اودلو كمندى.
قوى سوندورسون بو اودو،
قورتارسين خالقي، كندى.”
شاه چاديردا ياتميشدى،
نوبه چكير قاروول.
كند ماتمه باتميشدى،
اينلر آنا، قيز، اوغول.
هر اور كده وار قورخو،
قيوريلير بير ايلان تك،

گوزلره گئتمز يوخو،
اينلر ايلانوران تڪ.
گنجه قالدی او چوبان؛
كندین بئله چاغیندا،
چوله چيخدی بیر یان دان،
اوزوگو بارماغیندا.
قیلینجی بیر علینده،
بیر علینده قالدانی،
او، ایتیقام چولونده
ازسین آزغین ایلانی.
تئز چادیرا یاناشدی،
اویاقدی کنشیکچی لر.
دئدی کی: “ – کیمده واردیر،
من دکی بو گوج-هونر؟”
“اثلیم یاشاسین”، – دئییه
دوگوملهدی قاشینی،
یاناشدی نوو بتچییه،
ووردو بیردن باشینی.
قیلینج شاققیرتی سینا
شاه دیکسینیب اویاندی.
آدام باغیرتی سینا
الده قیلینج، دایاندی.
بونو گورونجه چوبان،
صبری توکندی داها،
علینده قیلینج، قالدان،
بیردن گوروندو شاها.
شاه ایتیردی اوزونو،
مات-مات باخدی چوبانا،
قورخو توتدو گوزونو،
رنگی دوندو سامانا.
باغیردی: “ – ائی، سن کیمسن،
نئجه گیردین چادیرا؟
قیلینجی آت علین دن.
یوخسا ووردوم، بودور، آ!..”
جاواب وئرمه دی چوبان.
کینین دن قایناییردی.

شاه باخیردی یان-یان،
قیلینجلا اوینا ییردی.
شاهی آلمیشدی قورخو:
“ – ندر، دوشموش ایزیمه؟
کیم دیر بو شیطان اوغلو،
اوخ تک باتیر گوزومه.”
قیلینجینی سیگیردی،
ال آپاردی قالخانا.
بیردن-بیره یوگوردو،
هوجوم ائتدی چوبانا.
قیلینجی ائندیریرکن
بیردن یوخ اولدو اینسان.
شاه دیکسیندی بو ایشدن،
بیلدی، بودور او چوبان.
یالواردی او، گوی لره،
باخدی او یان-بو یانا.
گوزلری بیردن-بیره
ساتاشدی او چوبانا.
قاش لارینی چاتاراق،
الده قیلینج دوروردو.
کین لی-کین لی باخاراق،
تئر-تئر کیرپیک ووروردو.
شاه دوشموشدو قورخویا.
اورینی درد آلدی.
گوزلرینده بو دنیا
گنجه کیمی قارالدی.
تاپمادی باشقا چارا،
یئنه هوجوم ائدرکن،
گوینه دی کوهنه یارا.
چوبان یوخ اولدو گوزدن.
شاه باتمیشدی قان-تره،
قورخوسون دان اسیردی.
آیاق باسیب هر یئر،
چوبان یولو کسیردی.
شاه بیلیردی: بو دشمن
توکه جک دیر قانونی.

قور تولوش يوخ قيلينج دان.

آلا جاق دير جانيني.

دئدى: "آمان، تتر سويله،

نه ايستين وار سنین؟

گل دوست اولاق منيمله،

بو تاخت، دوولت، وار سنین."

چوبان دئدى "ياراماز.

چاتميش داها اجلين؛

کوهنه دوشمن دوست اولماز،

يامان اولموش عملين.

سن چوخ اوجوز آلير سان

مهيتي، ويچ داني.

خالقيما جانيم قوربان،

اثلدن بو گوک شئى هانى!

وطنيم دير، اثلیم دير

منيم واريم، دوولتيم.

باخ، بو داشقين سئليم دير

قانيم، جانيم، ثروتيم.

سن اولکمی تالادين،

وئردين آمان سيز يثله.

خالقى قانا بويادين،

رحم ائتمدين بو ائله.

منم ائل اوغلو چوبان،

چوخ اولما ائي، بايقوش!

خالقيمين باغرى دير قان،

سنه يوخ دور قور تولوش!"

بونو ائشيدينجه شاه

تيره دى يارپاق کیمی.

اورين دن چکدى آه،

آغاردى زانباک کیمی.

داها دورمادى چوبان،

آتيلدى بيردن-بيره.

ووردو شاهين بونون دان.

باشيني سالدی يثره.

ائل بو ايشدن شن اولدو،

آرزوسو گولشن اولدو؛

اونو تدو هر بير دردی،
مئوه دردی، گول دردی.

۱۹۳۹

نوشابه

مووزوسو نظامی گنجوی نین “شرفنامه”

پوئماسین دان آلتیمیش دیر

یونان لی فیلیپین اوغلو ایسگندر

هر یانا آت سوردو، قازاندی ظفر.

فتح ائندی هبشی، هندی، ایرانی،

فتح ائتمک ایسته دی بوتون دونیانی.

اورادان اوز قویدو آذربایجانا،

قهرمان اوردونو چکدی موغانا.

فائیهین اوری اولدو قجاشندی،

برده یه چاتینجا آتین دان ائندی.

ترتر ساحلینده چادیر قورولدو.

هر تپه یانیندا بایراق وورولدو.

آجدی او، چمنده شن لیک مجلی سی،

بولبوله قاریشدی خاننده سسی.

او یترده باشلادی استراحته،

دالدی بیر نچه گون ائیشه، ایشرته.

خوش اولور گول-چیچک چاغی روزیگار،

اینسانا روح وئیر سئویم لی باهار.

گول لرله شن لئیر هر چمن، هر باغ.

هر یاشیل قونچه ده یانیر یوز چیراق.

نه قدر گوزل دیر، شن دیر بو برده!

اوستونه چکیلیمیش یامیاشیل پرده.

مشه سی، چمنی جنته بنزر،

او یاشیل اولکنی سوواری ترتر.

اوجالیر ککلیگین، توراجین سسی.

گوزل دیر سو گودون، سروین کولگه سی.

گوزل لیک یوردودور بو آذربایجان،

اوندا چوخ خزینه گیزلمیش دووران.

تورپاغی سیلینمیش غم دن، کدردن،

نغمه لر ایچینده دینجلیر شن-شن.

زنگین گوره جکسن بو طبیعتی،

واردیر آشیب-داشان ناز-نعمتی.

بو گوزل يئرلري دولانيب گزسن،
 شن ليکدن باشقا بير اثر گورمزسن.
 ايسگندر او يثره چکينجه اوردو،
 باي راق لار باشيني گوي لره ووردو.
 سوروشدو: “ – کيمين دير بو خوش سئيرنگاه؟
 بئله شن اولکهي، دئين، کيم دير شاه؟”
 دئدي لر: “ – گوردوگون بو يئر، بو دوولت
 اولموش دور بير گوزل قادينا قيسمت.
 قادين دير کيشي دن اورک لي، قوچاق،
 دنيز اينجي سين دن تميز و پارلاق.
 تايي يوخ عقلا، آددا و ساند،
 اولکني بئجرب چتين زاماندا.
 پرده آرخاسيندا کئچيرير حيات،
 اؤز دوغما يوردون دان وئيرير قول-قاناد.
 سارايدا عقل لي قادين لاري وار،
 دوولت ايشلريني آپارير اونلار.
 مرمردن شاهانه واردير سارايي،
 يوخ دور يئر اوزونده هئچ اونون تايي.
 بوللوردان تاختي وار، گويه وورور باش.
 اوستونه رنگبرنگ توکولموش داش-قاش.”
 ايسگندر بو سوزه حيرت انده رک.
 دئدي: “ – بو جلالی من گوروم گرک!”
 پالتارين ديشدي، ائلچيم دئيه
 نوشابه خاتونو گئتدي گورمه يه.
 ايسگندر سرحد هاسينجا آياق،
 کئشیکچي پهلوان قادين لار باياق
 آلدی لار اوستونو: “ – سن کيمسن؟” – دئيه.
 سونراسا گوستريب هورمت ائلچيه،
 نوشابه خاتونا وئردی لر خبر
 کي ائلچي گوندرميش فاتنه ايسگندر،
 نوشابه سارايي بزه دي آرتيق،
 او گلن يول لارا ووردو ياراشيق.
 دوردو جرگه-جرگه قادين پهلوان،
 علينده سييرما قيلينج و قالخان.
 پادشاهليق تختينه اوتوردو خوشهال،
 علينده اتيرلي، گوزل پورتاغال،

امر ائتدی: “— شاه لارین آیینی عذره
ایسگندر ائلچی سی گل سین حضوره!”
ایسگندر سارایا باسینجا آیاق،
تیترتدی اونو بو شووکت، تمته راق.
او گوزل سارایدا بیر هیکمت گوردو،
جنت دن ده گوزل بیر جنت گوردو،
دوشوندو: “قادیندا سیاسته باخ!
قوردوغو دوولته، شان-شووکت باخ!”
او، دوولت، شووکت اوخودو اهن.
سونرا نوشابه یه یاناشدی همن،
سویله دی: “— یونان لی بو گوک ایسگندر،
سلام لار گوندیر سیزه، ائی سرور!
دئیر کی، نه اوچون سایمادین منی؟
سایمادین ان اوجا باش لار اینی.
هورمتجه چوخ آد، سان قازانمیش آدین.
نه اوچون منی بس قارشیلامادین؟
سند هئچ یوخدورمو آزجا نزاکت؟
قانیچن قیلینج دان قورخمادین ندن؟
یوخسا ایسگندری آجیز ساندین سن؟”
نوشابه باخینجا تانیدی اونو،
بیلدی بو اوینانان گیزیل اوینو.
دئدی: “— ائی پادشاه، عشق اولسون سنه!
ئلچی لیک ائدیر سن اوزون-اوزونه.
منی جاهیل قادین سانما بو قدر،
گل یالان سویلمه، سنسن ایسگندر!”
بو سوزدن ایسگندر دوشدو قورخویا،
گوردو کی، توتما دی بو رنگ، بو بویا؛
دئدی: “— ائی شووکت لی، بو گوک هوکمران!
ایسگندر دئیلیم، ائلچیم اوندان.
من هارا، او فاتنه ایسگندر هارا؟
او اووچو قارتالی بنزتمه سارا.”
نوشابه گوله رک دئدی: “— منه باخ،
گونشه پالچیق دان وورورسان سوواق.
وزیره امر ائتدی: “— منه باخ، گووهر!
شاه لارلا بنزمیش ایپی گوستر!
قوی گورسون ایپکده اوز صورتینی،

بلیک سیز بیر قادین سایماسین منی".
 ایسگندر بو ایشدن دوشدو قورخویا،
 دوشوندو: "دوشموشم قریبه تويا.
 ایسگندر اولدوغوم اولسا آشیکار،
 بو قادین باشیما مین او یون آچار".
 شکیل لی اییی گتیردی گوهر.
 نوشابه دئدی: "—ائی بو گوک ایسگندر!
 بونو توت علینده، دقت ایله باخ،
 ندیر بو ایسگندر شکیل لی بوجاق؟
 گوروب صورتینی دوندو بو ایشه،
 آی کیمی آغاردی، دوشدو تشویشه:
 "نه اوچون اوینادیم بویله او یونو؟"
 نوشابه پریشان گورونجه اونو،
 دئدی: "—ائی شووکتلی، اوجا تاجیدار،
 بئله بیر زاماندا چرخ او یون آچار.
 هورمتم وار سنه، قورخما، بونو بیل،
 بو ائو اوز ائوین دیر، باشقا ائو دئیل.
 بو شکلی اونونچون گوستردیم کی، سن
 منیم ده شکلیمی آیدین گوره سن.
 کیشیه اوخشارام، اولسام دا قادین،
 هر ایشی بللی دیر منه دونیاین.
 من ده بیر آسلا نام، دوشونسن بیر آز:
 آسلا نین دیشی سی، اثر کیی اولماز!
 قارا، سیخ بولود تک جوشدوغوم زامان،
 سودان اود ساچارام، توستودن دومان".
 امر ائدی: "—شاهانه بیر سوفره آچین!
 اورتایا هر چئشید ناز-نعمت ساچین!"
 بیر خونچا دوزولدو گونش دن پارلاق؛
 ایچینده دورد بولور کاسا قویاراق،
 بیری لل، او بیری قیزیللا دولموش،
 بیری دورر، بیرینه یاقوت قویولموش.
 نوشابه دئدی: "—ائی بو گوک هوکمران.
 یئین سنودینگینیز بو تام لاردان".
 بو سوزه گوله رک دئدی ایسگندر:
 "—اولچوسوز دانشما، توکمه یه سن تر.
 من کی کور دئیلیم، گوزلریم گورور،

خونچایا دوزولموش آلماز، باقوت، دورر.

داشی دا یئیرمی عقل لی اینسان؟

بو رنگی طبیعت هزم ائتمز، اینان!

اؤیله بیر یئمک وئر، مدهمیز دولسون،

هوسله اونا ال اوزاتماق اولسون.

مدهیه یول تاپماز بو قاتی داش لار.

نوشابه گوله رک دئدی: “- تاجیدار،

ائله سه، یاراماز بو داش لار اوچون

بو قدر چالیشماق، ووروشماق نئچین؟

چالیش بو داش لاردان آچیلسین یول لار،

داشی داش اوستونه قویماق نه یارار.”

عقل لی قادینین بو سوزلرین دن

گوله رک، سویله دی او پولادبه دن:

“- دوغرو سویلیرسن، بو داش -قاش ایله

هر سرراف آنجاق داش کنچیریر اله.

او زامان کسرلی اولاردی سوزون،

اول بو داش -قاش دان قاچایدین اوزون.

خونچاندا کاسالار داش -قاشلا داشیر،

بو توهمت داها چوخ کیمه یاراشیر؟..

بونونلا برابر دقت ائدینجه،

سوزلرین یئرلی دیر، دوغرو دور منجه.”

نوشابه امر ائتدی: “- گولسون دیلک لر،

سوفره یه دوزولسون الوان یئمک لر!”

خیدمتچی کنیزلر قالدی آیاغا،

شاهانه بیر سوفره هازیرلاماغا.

موختلیف یئمک لر آخدی هر یان دان،

سوفره یه خوروش لار گلدی آل -الوان.

قیزلار لیاقتله هونر ساجدی لار،

مجلسده باشقا بیر بوسات آچدی لار.

اونلار مهارتله وئردی سس -سس،

اوخویا -اوخویا باشلادی رقصه:

- ترتر چایی، داشیرسان،

ساحل لری آشیرسان؛

بوستان لاردا، باغ لاردا

بیزیمله اویناشیرسان.

ترتر چایی، دالغان آغ،

سويون گوموش دن پارلاق.
 يول سال ييزيم باغچايا،
 سن چال، بيز ده اويناياق.
 ترتر چايي، گل باري
 بيزيم دهنه يه ساري.
 آچ قوينونو ييخانسين
 ائلين گوزل قيزلاري.
 ايسگندر قلبن دن سيلدي كدري،
 دئدي: " - ائي اولكه نين پارلاق اولكري!
 سيزين بو ديارين چالغي سي، رقي،
 خوشوسن قيزلارين بو شاقراق سسي
 اينساني باشقا بير عالمه آتير،
 گوزونده، قلبنده فرح اويادير.
 بيليرم، سيزده بير گوزل عادت وار،
 باهارا، آتسه بو گوگ هورمت وار.
 همل بورجونده دير ايشيqli گونش؛
 ايزين وئر، مجلسده پارلاسين آتش.
 يئني ايل گله جك، جانلانسين شن ليك،
 جوشسون هر اوركده دويغو و من ليك ".
 نوشابه بو سوزدن اولاراق چوخ شن،
 بزكلي توووز تك قالخدي يئرلر دن،
 گوزونده آتش لي شيمشك لر چاخدي،
 شاهانه عليه بير آتش ياخدي.
 ايسگندر دئدي: " - او پارلاق گونشه،
 عشق اولسون نوشابه ياخان آتسه!
 آتش دن يارنميش بوتون كاينات.
 آتسه جان لانيير، نورلانيير حيات ".
 ساراين قيزلاري وئردى سس - سسه،
 اوخويا - اوخويا باشلادي رقيه:
 - بير قيرمیزی گولده، آتش،
 بير دسته سونبول دور آتش.
 باغ دان دريلميش لاله دير،
 ايچيلمز آل پياله دير.
 بير خونچا دير آل گونش دن.
 حيات گلير بو آتش دن.
 نه گوزل دير شن نغمه سي،

روحانېشه وئير سسى.

بیتینجه اویونلار، گوزل نغمه لر،

یئرین دن قالدخاراق، دئدی ایسگندر:

“ – چوخ ساغ اول، گونوموز خوش کنچدی گئرچک.”

نوشابه هورمتله دئدی گوله رک:

“ – ایختیار سیزین دیر، بیزده هر قوناق

عزیز دیر، وظیفم هورمت دیر آنجاق!”

قوناقی هورمتله او، یولا سالدی،

اؤلکه بو هورمت دن سلامات قالدی.

اورک دن دوست اولدو او، نوشابه یه،

اوتاندی دوشمن تک قیلینچ چکمه یه،

اوردونو گوتوروب، آذربایجان دان

سوله ایله قایتدی، توکولمه دی قان.

۱۹۴۶

سلطان سنجر و قاری

مووزوسو نظامی گنجوی نین “سیرلر خزینه سی”

پوئماسین دان آلنیمیش دیر

کنچمیشده بیر ظالم پادشاه وارمیش،

اؤلکنی ظلم ایله چالیب – چاپارمیش.

ارشه دایانیمیش ائلین فریادی؛

ظالم پادشاهین سنجرمیش آدی.

اوغرو لار، دارغالار وئرب ال –اله.

دایم ظلم اندیرمیش اولکمه یه، ائله

او شاهین دوورونده اولان زولوم دن

بئله بیر روایت ائشیتیمیش من:

بیر قول دور وار ایدی، آدی قاراقاش،

هر زامان اوغرو یا، ایریه یولداس.

اؤلری چالاردی، چاپاردی خلوت:

ایش برکه دوشنده، وئردی روشوت.

اؤلکهنین آرادا قانی گئردی،

اوغرو بیلدیگینی یئنه اندردی.

× × ×

قاراقاش بیر گنجه یاری سی گلدی،

دیواری کوچه دن کولونگله دلدی،

گیردی بیر کیشی نین ائوینه خلوت،

گوردو ائوده هامی یاتمیش دیر راهت.

آنجاق سس ائشیدیپ، اویاندی کیشی؛
 قاراقاش گوردو کی، خاراب دیر ایشی،
 اۆلدوردو کیشینی، قاجدی تئز اوردان.
 سس-کویه اویانیپ هامی بو زامان،
 دیدی بیر-بیرینه قیز، آرواد، اوشاق...
 کومه یه یئتیشن اولمادی آنجاق...
 کوچله قاچاندا، دارغا، اوغرونو
 گوره رک، سسله ییب ساخلادی اونو.
 دئدی: “- ائی قاراقاش، بیر دایان گورک،
 دارغانین پایینی وئره سن گرک!”
 قاراقاش باخاراق اویان-بویانا،
 باشین دان کئچنی دانیشدی اونا.
 دئدی کی: “- بیر قانا دوشدوم بو گئجه،
 کیشی تئز اویاندی ائوه گیرنده،
 قورخدوم کی، بیر خاتا تور تسین سونو،
 ووروب بیر بیچاقلا اولدوردوم اونو...
 سنله بولوشموشم مالی همیشه،
 سن ده کومک ائله ایندی بویشه.
 قوی باتسین آرادا اوله نین قانی...”
 اوغرو دیله توتدو آجگوز دارغانی.
 دارغا دا بیر قدر سوساراق دوردو،
 علیله اوغرونون چینینه ووردو،
 دئدی: “- ائدیگین دن اولما پشیمان،
 نه قدر من وارانم، اتتسن هر نه قان،
 کیمسه خبر توتماز، آرخایین اول سن؛
 دئ گوروم، بس منه نه وئره جکسن؟
 دئدی: “- من بو دفعه هر نه گتیرسم،
 سنین دیر. “- ائله سه، دوستوم، چکمه غم.”
 قاراقاش آیریلدی دوستو دارغادان.
 گئتدی اوز ائوینه، گورمه دی زیان.
 دارغا دا دوستونو قورتارسین دئی،
 ال آتدی بئله بیر چیر کین هیله یه:
 او یئرده چوخ دوشگون بیر قاری واردی،
 یوخسولدو، مین زحمت ایله یاشاردی.
 دارغا بو قاری نین ائوینه گلدی،
 قاپینی برک دويدو، سسی یوکسلدی:

“ – تتر اول، آچ قاپینی هیاسیز قاری،
 او آغ ساچلاریندان بیر اوتان باری!..”
 قاری قورخا-قورخا آچدی قاپینی،
 دارغا سوز دئمه یه قویمایب اونو،
 خئی لی دوی دو سوی دو، دئدی: “ – بیلیریک،
 سنسن هر اوغرویا، ایریه شریک...
 بو گئجه قوشونون ائوینه گیرن،
 یاتاقد کیشینی ووروب اولدورن
 کیم اولموش؟ دئ گوروم، جاواب وئر منه!”
 “ – خبریم یوخ، واللله، نه دئیم سنه؟”
 “ – او ظالم قول دورلا اولموسان البیر؛
 سنن بو ائوینده توکولموش تدبیر... ” –
 دئیه رک، قارینی وئردی دیوانا،
 ایکی ایل سالدیردی اونو زین دانا.
 قاری زین دان لاردا توکوردو قان، یاش؛
 چالیردی، چاپیردی قول دور قاراقاش.

× × ×

ایکی ایل کئچمیشدی آرادان؛ بیر گون
 زین دان دان چیخمیشدی او قاری، اولگون،
 یول ایله ائوینه ساری گئدیرکن،
 بیر سس-کوی ائشیتدی، دوننده بیردن
 گوردو کی، چالینیر سینج لر، تیل لر،
 کئچیر دبدیله پادشاه سنجر،
 قاری یول اوستونده یئره اوزاندی،
 شاه اونا چاتاندا، بیر آن دایاندی.
 قاری یالوار اراق، باشلادی سوزه،
 دئدی: “ – ائی پادشاه، عرضیم وار سیزه...
 بیل کی، آز گورموشم سن دن مرهمت.
 منه آنجاق زولوم اولموش دور قیسمت.
 بیر سرخوش ائویمه سوخولدو منیم،
 یومروق دان، تیک دن شیشدی بدنیم.
 بو آغ ساچ لاریمی او یولا-یولا
 باشیما آچدی مین فیتنه، مین بلا.
 سوروشدو: “ ائوینده گئجه یاری سی
 کیمی اولدوردونوز؟ ائی شر قاری سی!
 ائویمی آختاردی قاتلم دئیه،

آجی فریادیمی اوجالتدی گویه.
 ظلم آشمیش حدینی، هانی عدالت؟
 بیر سرخوش هر ایشه اندیر جسارت.
 سوچ سوز بیر قادینی دو گور، اینجی دیر،
 هم ده کی، آدینا قاتیلسن دئیر.
 سویور بو اولکنی گونورتا چاغی،
 سئچمیر ایرینی، دو غرونو، ساغی...
 دادیما چاتماسان منیم هوکمران،
 سنی باغیشلاماز بو گوک یارادان".
 بنله جه دردینی سویله دی بیر-بیر
 گوزله دی او، شاه دان بو ایشه تدبیر...
 شاها خوش گلمه دی اونون سوزلری،
 غضبیه پارلادی قانلی گوزلری.
 آجیق لی بیر سسله باغیردی بار-بار،
 امر اتندی، قارینی اوردان قوودولار.
 چاپدی تنز آتینی سارایا ساری،
 دالینجا نیفر تله سسلندی قاری:
 " – گئت، ظالم اوزونه لایقیمیش دارغان!
 گئت، ظالم، سنه ده قالماز بو دووران!
 تاختین دا، تاجین دا اولار تار-مار،
 دونیادا آنجاق بیر پیس آدین قالار..."
 ۱۹۴۷

ظالم پادشاه و اکینچی
 او گون دن کی، اینسان اوغلو
 بو دونیا یا آفاق باسمیش.
 بعضی توتמוש دوغرو یولو،
 بعضی او حاق یول دان آزمیش.
 بعضی خئیره اولموش یولداش،
 آیریلما میشل اصلا اوندان.
 یاخشی لیقدا ایشلتمیش باش،
 آدی دیلده اولموش داستان.
 میسکین لره، دوشگون لره،
 آغیر گونده دایاق اولموش.
 یارامیش هر خئیره، شره،
 یامان لیق دان اوزاق اولموش.
 بعضی سی ده شرره اویموش،

چا پمیش، چالمیش اینسان لاری.
خالقی یامان گونه قویموش،
قیرمیش گوناھ سیز جان لاری.
حاق سویله یین آغیزلارا
یومروق، توپوز، قیفیل وورموش.
مین ذلتله چکمیش دارا،
اینسان لارا قان قوسدورموش
یتیم لرین گوز یاشیلا
ایشلمیش هر دییرمانی،
آه، فریادین ول داشیلا،
گویه سووورموش خیرمانی.
بئله ظالم اینسان لاری
آز گورممیش قوجا دووران.
هر عصرین اوز سنتکاری
قوشموش اونلارا بیر داستان.
اؤز شکلینی گورسون اونداء،
قان قوس دوران او ظالم لر.
بیلسین، حیات تارلا سیندا
کیم نه عکسه، اونو بیچر.

× × ×

بیر ظالم پادشاه وارمیش،
کسمک، قیرماقمیش عادتی.
قانلا، قیلینجلا اوینارمیش
آج قورد ایمیش طبیعتی.
اونون ظلمون دن قورخاراق
خالق اولموشدو قورو کولگه.
او یاتدیغی زامان آنجاق،
دینجلمیش بوتون اولکله.
آناسی نین ممه سین دن
امدیگی سود زهر ایمیش.
اوشاق ایکن جین سسین دن
قونوم، قونشو کوچر ایمیش.
بو آد، سان، شوهرت دوشگونو
سیغماز ایمیش یثره، گویه.
قان سیز کئچمز ایمیش گونو،
دونیا دا من واران دئیله.

خاین آدام قورخاق اولور،
شوبهلنر هر بیر شئی دن
قلبینه کین، غضب دولور،
من لیگینی دوشونورکن.
اونا کیم نه دئسه اوندان
اینانارمیش سوزلرینه.
حاق لی، حاق سیز توکرمیش قان،
قان آخارمیش سو یئرینه.
امرینه باش ایمه ینی،
ساغ قویمایب آسديراردی.
اونا قارشی سوز دئینی
دیری-دیری باسديراردی.
پالتارینی دیشه رک
گزر هر کندی، شهری.
قوراردی مین هیله، کلک،
بیلسین کیم دیر دوشمن لری.
کیمی گورسه یانا-یانا
پادشاه دان سوز آچاردی.
“اورک لر ظلمون دن قانا
دونموش”، - دئییه اود ساچاردی.
هامی تسدیق ائدیپ اونو،
دئیردی لر: “- بو دوغرو دور!
اولمازمی بو ظلمون سونو،
اتولر ییخان یالنیز بودور!”
بو سوزلری ائشیدرکن
دئدی: “- سیز دن چکرم ال.”
کین، پوسکورن غضبین دن
قلبی اولدو قان لی مشل.
گوزلرین دن اود ساچاراق
بو قودورموش دیوه دوندو.
بیر سس چیخارمادی آنجاق،
او کین ایله ائوه دوندو.
یاتاغینا گیردی گئجه،
قلبی او جاق کیمی یاندی.
او سوزلری دوشوندو کجه
تن دیر کیمی آلولاندی.

سحره قالخدی یاتاغین دان،
فرراش لارا وئردی امیر.
دوشمن لریم فیلان-فیلان،
حضوروما گلکسین بیر-بیر.
کین پوسکورن باخیشین دان
سارای دیدی بیر-بیرینه.
دئییردی لر کی، بو خورت دان
زهرلی اقرب دیر یئنه.
تاختا چیخیب وئردی امیر:
“سارای گئینسین آل-الوان.
کونلوم قان رنگینی سئویر،
قان دیر منه دوولت قوران.
قان سیز یاشاماز دوولتیم،
باتار قازانديغیم آد، سان.
سونر بو شان، بو شووکتیم،
اؤلکه اولموش منه دوشمن.”
قورولدو دار آغاج لاری،
جللاد، فرراش، بیر چوخ عسگر.
دوزولدولر هالقاقواری،
الده کامان، اوخ و خنجر.
حاضر اولدو موقسسیرلر،
گورونجه ظالم پادشاه
کین ایله سالدی بیر نظر
درین دن چکدی اودلو آه.
دئدی: “- گوتورون بون لاری.
آسین آجی دیل لرین دن.
من دن دانیشماسین باری،
بلکه بیر آز دینجلیم من.”
علی قیلینج قبهه سینده
آسیلماغا وئردی امیر.
کین اینله دی جیرینده،
اونلاری آسیدردی بیر-بیر.
کینی سونممیشدی یئنه؛
گنجه یاتدی، سحر اولدو.
غضب دولدو اورینه
ایلان کیمی او قیوریلدی.

پالتارینی دیشهرک
 گزدی یننه کند، شهری.
 قوردو مین هیله، مین کلک،
 بیلین کیم دیر دوشمن لری.
 یاز گونویدو، گوی اوزونو
 بوروموشدو سیخ بولودلار.
 گونش آرا بیر گوزونو
 سوزدوروردو خومار-خومار.
 اورینده کین و فیتنه
 او پادشاه گزه-گزه،
 یتیشدی بیر بوز چمنه
 چیخدی اوردان قوراق دوزه.
 گوردو آلتیمیش لیق بیر قوجا
 تر توکه رک زحمت چکیر.
 اوووندا بیر قدر بوغدا،
 یشری ایشله دیر، برکی دیر.
 ظالم یان آلدی قوجایا
 دئدی: "– معنا باخ، آی کیشی.
 بو زحمتی سئومز دونیا
 آخماق گورر بویله ایشی.
 بو بیر اوووج بوغدا، سویله، –
 دوپورارمی بیر اینسانی؟
 بوندان بیر شئی گلمز اله،
 کوتانین، یا بئلین هانی؟
 کوتان سیز بو بوز چول لره
 توخوم سپیب، زحمت چکمه.
 سویون یوخ دورسا، بوش یشره
 قوجا، بو بوغدانی اکمه.
 سو ایله اکدیک تورپاغی،
 آنجاق نه محصول آلدیق بیز؟!
 زحمت چکدیک بیچین چاغی،
 هئچه گتندی اکدیگیمیز.
 گوی، خسیس یشر اوندان بئر –
 قوراق یشره توخوم یانار.
 باخ چاتلامیش بوتون چول لر،
 سنی گورن آخماق سانار".

قوجا دئدی: “— ائی سرداریم،
سو، کوتانا یوخ احتیاج.
بارماغیم بئل، آلین تریم
سویوم دور، قالمارام من آج.
هر بیر توخوم دان یوز محصول
آلماقدایام من هر زامان.
دردیم یوخ، اولسام دا یوخسول
نیه گرک سو یا کوتان؟
چوخ ظالم دیر بو پادیشاه
نه قدر کی، ساغ دیر، هله
ایلده بیر گوز یاشی، بو آه
قویماز یاغیش یاغسین چوله.
قناعت ائیلدیم بیر آز
گنجه لری ائتدیک سحر.
اؤلوم، زولوم چیخدیق یازا،
یاشاماق لازیم بیر تهر.
ایللر آغیر کنچیر ائله،
قان آغلا بیر بوتون هر یان.
دووران اون ایل کئچه بئله،
بو اولکهدده قالماز اینسان.”
بو حق سوزلر او ظالمین
قلبینی نشتر تک دلدی.
سوزلرینده آجیق و کین
آج قورد کیمی او چوملدی.
باخدی قوجانین اوزونه،
کو کسونو اویناتدی بو آه!
توختاق وئریب اوز-اوزونه
ائوه دوندو او پادیشاه.
یولدا چاتدی بیر بولاغا،
هر طرفی آل-الوان گول.
یاشیل گئیمیش هر بوداغا
قونموشدو بیر شئیدا بولبول.
بولاق شیر-شیر آخیب گندیر،
شوخی بولبول لر اوتور شن-شن.
هر باخانی حئیران ائدیر
بو سئویم لی یاشیل گولشن.

اوتورتدو دینجلدی بیر آز،
هیددتلہ باخدی هر یانا.
دئدی: “ – گوز باخدیقجا دویماز.
اؤلوروحوم گلدی جانا.
ساراییم دان داها شن دیر
طبیعتده گوزل لیک لر!
بو نه سئویم لی گولشن دیر
سیلیندی قلیم دن کدر.”
بیر آز ایچدی سرین سودان
چیچک لردن یاپدی چلنگ
قوش لار آغزیندا بیر داستان
کنچمیش دن آچمیشدی سوهبت.
اونلاری بیر آز دینله دی،
فرح دولدو اورینه.
بیردن درین دن اینله دی،
دورد بیر یانا باخدی یننه.
او یئرلرده قالدی گوزو،
قلبی آیریلما ییر اوردان.
سارالیردی گونون اوزو
سارایا دوندو گو زامان.
هسرت ایله او یئرلردن
اوزاقلاشدی یاواش – یاواش.
او ظالمین قلییدی شن
طبیعتده ایمیشدی باش.
راحت یاتدی او گئجنی
یاتاغین دان قالخدی سحر.
بزمیشدی پنجرنی
کونول آچان آل شفق لر.
یندی، ایچدی قالخدی بیردن،
گووندی یوکسک باختینا.
اوریی چارپاراق شن – شن
اوتوردو قیزیل تاختینا.
وزیر، وکیل، بوتون ایان
حضوروندا ال باغلادی.
کین، قورورو جوشان زامان
او قوجانی خاتیرلادی.

امر وئردی فرراش لارا،
قوجانی تنز گتیر سین لر.
“- اوریمه آچیر یارا
آجی دیل لی بو دوشمن لر.”
چوخ چکمه دی او قوجانی
گتیردی لر قولو باغلی.
او ظالمین جوشدو قانی،
باغیردی: “- ائی، میسکین داغ لی،
سنده هاردان دیر بو جور ت؟
منه دئیر سن قان ایچن.
تاختیما ائتمیر هورمت
هر ایت-قورد، هر یول دان کئچن.”
حاضر گلیمیش ایدی قوجا
آنلامیشدی مسئلنی.
اونون فیکرینی دویونجا
گتیندی تنز آغ کفنی.
تاختا بیر آز یاخین گلدی،
کین لی- کین لی باخدی اونا.
سسی بورو تک یوکسلدی،
دئدی قلبی یانا- یانا:
“- من دئمیشم بو سوزلری،
آشیق گوردوگونو سوی لر.
ظالمین غضبی، امری
حاق لی بیر یوخسولا نئی لر؟
اینسان اوغلو حقیقتی
گرک گوره، دویا بیلسین.
هقارتی، اداوتی
یئر اوزون دن یوخ ائيله سین.
اوممان کیمی اولماق گرک؛
گول تک جوشوب- داشماق اولماز!
اوممانا مین چای گله رک
دول دورسا، او، جوشوب- داشماز.
ناز چکمهک، حاق سوز آنلاماق
بیل، هر کسین ایشی دئیل.
دریا اولماق، بولانماق
ظالمة خاس سیفت دئیل!”

قوجانى چكدى لر دارا
آغ كفنله؛ بو قارنى آج
ايستمه دى ظالم لارا
اؤلنده ده اولامو هتاج.

چیکایه لر

موراد

تيفليس شهرى نين ياخينليغيندا كولباسان آدلى كند وار ايدى. بو كندين دورد بير يعنى باغليق، مئشه ليك يئرلر ايدى. ائله كى باهار اولوردو، آغاج لار چيچكليير، تپه لر، ياماج لار يوشاق اوت و چيچك لرله دوشنيردى؛ رنگبرنگ گول لر ين اترى كندى بورو گوردو. سحر-آخشام قوش لارين گوزل نغمه سى نين آراسى كسيلميردى. باهار چاغى بو كند او قدر گوزل اولوردو كى، اينسان باخماق دان دويموردو.

بئله تعريفنى ائتديگيميز كنده بيلقيس و موراد آديندا باجيقارداش ياشايردى. بيلقيس اولدوقجا مئهرىيان و تربيه لى بير قيز ايدى. هر گون باغچا لارين داكى توت آغاجى نين آلتيندا پالاز سالاردى؛ او يونجاق شئى لر ين ده ييغيب اوز-اوزونه اويناردى. آراير قونشولارى سلطنت ده گلردى. هر ايكي سى بيرليكه دئير، گولر، اويناردى لار؛ اوتاق بيزيردى لر، بير-بيرينه قوناق گنديب گلردى لر. آياقسايم، گلين-گلين اويناردى لار. آراير ده آتاسى آلدیغی “اوشاق گوزلوگو” كيتابى نين شكيل لر ينه تاماشا ائدر و اوخو ياردى لار. گون لرى خوش و آسوده كئچردى.

اما موراد هئچ قاپى-باجادا تاپيلمازدى. سحر ائودن چيخار، بير ده آخشام ائوه قايداردى. او گون اولمازدى كى، مورادين اوستو، باشى جيريلميش ائوه قايتماي ايدى. هر كسله دو گوشر، سو گوشردى. اونا گوره ده ائوه هئچ كس سئومزدى. حتى اوز آتا و آناسى دا مورادى سئومزدى. اونون علين دن باجى سى بيلقيسين كى هئچ راحت ليغى يوخ ايدى. اونون او يونجاق لارينى داغيدار و سيندیرار، بزن ده اوزونو دو گوب قاچاردى. اونا گوره بيلقيس قارداشى مورادلا هئچ اويناماز و اوندان قورخاردى.

بيلقيس مئهرىيان بير قيز اولدوغو اوچون، قاپى لارين داكى حيوان لارى و قوش لارى دا چوخ سئوردى. حيوان لار و قوش لار دا اوزينده بيلقيسى سئوردى و اوندان قاچمازدى لار. چوخ واخت اولوردو كى، باغچادا اويناديغى زامان مرمر پيشيك، دمير ايت، مستان خوروز، تويوق-جوجه لر بيلقيسين باشينا جمع اولار و اونون علين دكى چورك پارچاسيني آليب يئمك ايستردى لر. بيلقيس ايسه چوروى پارچا-پارچا ائديب، بير آز مستان خوروزا، بير آز تويوق-جوجه لره، بير آز دا ايت و پيشيه آتيردى. هامى سى سوخولوب يئمه يه مشغول اولاردى. بيلقيس قارا، ايرى گوزلرينى اونلارا ديكيب، باخاردى. بير ده گورردى كى، ايت اوز چوروينى يئيب قورتاردى. ياواش-ياواش آغزى نين پيشيگين قيسمتينه اوزادير؛ پيشيك ده ميريلدايا-ميريلدايا چاليشير كى، آغزى نين داكى چوروى يئيب قورتارسين؛ هم ده پنجه لرى ايله يئرده قالان چوروى برک-برک توتوب، آجىق لى-آجىق لى ايته باخير، اما ايت باخمايب سوخولور كى، پيشيگين، يا خوروز-تويوغون چوروينى قايپ يئسين؛ بو واخت خوروز قاققيلدايا-

قاققيلدا يا ايتين اوستونه آتيليردى؛ يا دا پيشيك بئلىنى قالديريپ، ديش لرينى ايتين اوستونه قيجاييب ميريلداير و بيردن-بيره سيچرايب ايتين اوزونو جيرماقلاياردى. بيلقئيس بو تاماشادان دويمازدى، گوله-گوله اونلارين داواسينا باخاردى.

موراد ايسه يولداش لاريني و باجى سيني اينجيتديكى كيمي، حيوان لارى دا اينجيدردى. هله قاپى لارين داكى دمير كوپه يه اونون علين دن گون و ديرى ليك يوخ ايدى. قاپى آغزيندا اوزانيب ياتاركن، موراد علين دكى داش ايله ايتين هاراسينا گلدى و وراردى. يازيق ايت قويروغونو بو يرونة قيسيب، ونگيلديونگيلده يه قاچار، يايىنكى ايرى قارا آغزىنى آچيب مورادا هورردى. اودور كى، مورادى هئچ سئومزدى. اونو هارادا گورسه، قاچيب گيزلنردى. مرمر پيشيك ده مورادى سئومزدى. اونون كولگه سيني اوزاق دان گورونده، قويروغونو قيسيب، تلسيك اوزونو بير يثره سوخوب گيزلنردى؛ چونكى هميشه موراد اونون قويروغون دان توتوب دارتاردى. موراد پيشيگين آرخاسينجا دوشدو گو زامان پيشيك اولجه قاچار، مورادين اونا ياخينلاشديغىنى گورونجه بيردن-بيره دا ياناردى، بئلىنى ديكله ييب ديش لرينى قيجاييب، "پوف" - ائله ييب مورادين اوستونه آتى لاردى. حتى بير نئچه دفعه اللرينى، اوزونو جيرماقلايب مورادى آغلايا-آغلايا ائولرينه گوندرميشدى.

ائله كى، آخشام اولوردو، تپه لردن، ياماج لاردان ناخير ملشمه لشه كنده گليردى. موراد علينه چوماغىنى آليب ناخيرين ايچينه گيرردى، علين دكى چوماقلا او اينين، بو او كوزون هاراسى گلديسه و وراردى. موراد بير دفعه بير قارا اينين آرخاسينجا دوشدو. اينك آخيردا تنگه گليب، دوندو و مورادى بوينوزلارينا گوتوروب، يثره ائله چيرپدى كى، قورباغا كيمي يثره سريلدى. موراد تامام بير ساعت اوزونه گلمه دى. اوندان سونرا مورادا و دمير كوپه يه، نه مرمر پيشيه، نه ده اينك لره ياخين گنده بيلميردى.

باغچا لارين داكى ياسمن آغاجى آلتيندا بير سبت ايچينه تويوق لار يومورتلايردى. بير گون موراد باغچادا گزيردى. چيل تويوق يومورتلايب چيخاندا، موراد گوردو. ياواش-ياواش گليب يومورتا لارى جييينه دول دوردو كى، آپارسين. مستان خوروز بونو اوزاق دان گوروب، اوچا-اوچا مورادين اوستونو آلدى.

موراد چوخ قورخموشدو، بيلميردى كى، نه ائتسين. آخيردا آرخاسيندا گيزلتديكى يومورتانى آتيب قاچدى، خوروز ال چكمه ييب، اونون آرخاسينجا دوشدو. مورادين آياغى بير آغاجا ايلشيب ييخيلدى؛ جييين دكى يومورتا لار سيندى، جيبي و پالتارى يومورتايا بولاندى.

موراد قورخوسون دان ائوه گنده بيلميردى. چونكى پالتار لارى باشدا نايانغا يومورتا سارى سى ايدى.

موراد باغچادا بیر آلما آغاجی نین آلتیندا اوتوروب نه ائدجینی
دوشونوردو. گوردو کی، بیلقیس باغچایا چیخدی، “مستان، مستان!” دئی
باغیردی. باغچانین او ایری باشین دان خوروز اوچا-اوچا گلدی. بیلقیس خوروزون
باشینا بیر پاپاق تیکمیشدی.

مئهریان قیز او بالاجا اللر ایله خوروزون پاپاغینی باشینا قویدو، لنت
ایله باغلادی، سونرا شیرین دیل ایله دئدی کی:

– مستان خوروزوم، جئیران خوروزوم، گور سنه نه گوزل پاپاق
تیکمیشم!

دئیسه سن کی، خوروز دا بیلقیسی سین مئهریان دیلینی آنلایردی؛ گوزلرینی
بیلقیسین اوزونه دیکیب، دینمز-سویلمز دوروردو. بیلقیسین
قلبینه دیمک ایستمیردی؛ چونکی بیلقیسونلاری چوخ سئویردی. حتی ساری
تویوق دا جوجهلری ایله بیلقیسین مستان خوروزا باغیشلادیغی پاپاغا دقتله
باخیردی. بیلقیس چوخ شاد ایدی.

موراد گوردو کی، خوروزون باشی بیلقیسله مشغول دور، جلد قاجیب
یئنه ده یاسمن آغاجی نین آلتینا گتدی، قورخا-قورخا اطرافا باخدی کی،
گورسون بیر کیمسه وارمی. هئچ کسی گورمه دی، یاواشجا گلدی، یومورتا سبتینی
آرخاسینا آلدی کی، قالخب گتسین.

یاخیندا قازلار اوتلایر میش، موراد ایسه اونلاری گورمیشدی. یومورتالارینی
سبتله اوغورلاییب، آپارماق ایستدیگینی گورن قازلار بیردن-بیره
هر طرفدن مورادین یولونو کسدی لر. موراد هئچ بیلمه دی کی، قورخوسون دان
نه ائتسین؛ چونکی قازلارین هر بیر یورادی بیر طرفه چکیردی؛
خوسوسن آناش قازدان چوخ قورخومشودو؛ چونکی او چوخ آجیق لی ایدی. قورخوردو
کی، سیچرایب گوزلرینی چیخارسین. آخیردا آرخاسین دان سبتی آغزی اوسته یئره
آتدی، یومورتالارین هامی سی سیندی.

موراد بو دفعه اوولکین دن ده چوخ قورخومشودو. یئنه آلما آغاجی نین
آلتیندا اوتوردو. چوخ قمگین ایدی. فیکیر ائدیردی کی، ائوه گتسه، آناسی
اونو دوبر؛ چونکی هم پالتاری یومورتایا باتمیشدی، هم ده سبت دکی
یومورتالاری سیندیرمیشدی.

موراد بو فیکیرلری ائلیردی، بیر ده گوردو کی، بیلقیس علینده “اوشاق
گوزلوگو” ایفبا کیتابچاسی باغچایا چیخدی. مستان خوروز، ساری تویوق و
جوجهلری بیلقیسین اطرافینی آلدی. بیلقیسو توردو، کیتابینی آچدی، ساری تویوغون
باشینا ال چکیب دئدی کی:

– گوزل تویوغوم! گل سنه بو شکیل لی کیتاب دان درس وئریم، یاخشی؟..
ساری تویوق بیر بیلقیسین اوزونه باخدی، بیر ده کیتابی دیمدیکله دی.
بیلقیس دئدی:

– دئنین “آ”. تویوق هئچ سس چیخارمادی. بیلقیس گوردو کی، تویوق

اوخومور، جوجه‌نین بیرینی کیتابین اوستونه قویوب دئدی:

– گوزل جوجم، دئین “آ”.

جوجه کیتابا باخدی، باخدی، بیردن-بیره دیمدیگینی یوخاری قالدیریب:

“جیک-جیک” دئییه سسلندی. بیلقیس شادلیغین دان بیلمه‌دی کی، نه ائتسین.

بو زامان آناسی پنجره‌دن گوله-گوله بیلقیسین درس وئرمه‌سینه

باخیردی. بیلقیس بیر آدم آختاریردی کی، جوجه‌سی نین کیتاب اوخوماسینی اونا

گوسترسین. آناسینی پنجره‌ده گورنده، سئوینه-سئوینه قیشقیردی:

– آنا جان، بیرجه جوجمه باخ، گور نه یاخشی اوخویور! گوزل جوجم،

دئین “آ”.

جوجه بیلقیسه باخیب یئنه ده “جیک-جیک”، دئییه سسلندی. بیلقیس

گوله-گوله قارا ایری گوزلرینی آناسینا دیکیب دئدی:

– آنا جان، گوردون نه یاخشی اوخویور!

آناسی گوله-گوله جاواب وئردی:

– گوزل قیزیم، مگر سن پیسوخویورسان کی، جوجن ده پیسوخوسون؟..

بو آرائیق مستان خوروز دا بیلقیسین باشی نین اوستونده دورموشدو. خوروز

کیتابا باخدی، باخدی، بیردن-بیره اوجادان بانلادی. بیلقیس بالاجا علینی

خوروزون باشینا چکیب دئدی:

– مستان خوروزوم، سن بو گوکسن، اوخوماق بیلیرسن. قوی، بو بالاجا

جوجنی اویردیم. قوچاق جوجم، دئی گوروم “آ”.

جوجه ساری دیمدیگینی آچیب: “جیک-جیک”، دئییه اوخودو.

موراد آلما آغاجی نین آلتیندا اوتوروب قمگین-قمگین بونلارا باخیر،

اوز-اوزونه فیکیر ائلییردی: “نه اوچون بیلقیسی هامی سئویر؟ هامی اونا مهربت

یئتیریر؟ اما منی هئچ کس سئومیر، هامی منه نیفرت ائدیر؟ نه

اوچون؟..”

شله قویروق

قاراسو کندینده قیرت-قیرت خانیم آدلی بیر تویوق و شله قویروق
آدیندا بیر خوروز وار ایدی. بونلار کندین یاخینلیغیندا بیر قاراتیکان کولونون
آلتیندا یووا ائلمیشدی لر و بیر-بیرله چوخ مهبیتله دولانیردی لار.
قیرت-قیرت خانیم هر گون بیر یومورتا یومورتا یاردی. ائله کی یومورتا
چوخالیردی، شله قویروق اونلاری سبت لره دولدوروب شهرده ساتاردی. قیرت قیرت
خانیم قیزی جیک-جیکه بیرلیکده کندده قالب یووالارینا گوزتچی لیک
اندردی لر.

شله قویروق ساتدیغی یومورتالارین پولونا شهردن قیرمیزی کونک،
گول لو دسمال و بیر چوخ شئی لر آلیب گتیرردی.
بیر گون یئنه شله قویروق شهره یومورتا ساتماغا گئتمیشدی.
قیرت-قیرت آغاچ آلتیندا ائشه لنیردی. قیزی جیک-جیک خانیم دا اوتلارین اوستونده
بیر چیرتکنی توتماقلا مشغول ایدی. آخشام اوستو ایدی... گونش یاواشیاواش
سارالماغا باشلامیشدی. قوش لار آخشام نغمه لرینی اوخویوردو.
قیرت-قیرت خانیم چوخ سیرسیرلیکله شلقویروغون یولونو گوزلییردی.
فیکیر اندیردی کی، گوره سن شله قویروق یومورتالاری یاخشی قیمته ساتا بیلدیمی؟
اونون اوچون نلر آلیب گتیره جک؟ آراییر ده باشی اوستون دک
آغاجدا اوخویان قوشون گوزل نغمه سینه قولاق آسیردی. قوشون نغمه سی
قیرت-قیرت خانیمی ائله مشغول ائتمیشدی کی، شله قویروق اونون یادین دان چیخمیشدی.
بیردن-بیره قولاغی نین اوچوندا “قوقولوقو” سسی ائشیتدی. قیرت-قیرت
خانیم آیاغا قالخدی. گوردو کی، شله قویروق چینینده دولو خورجون گولگوله
اونا باخیر. قیرت-قیرت خانیم جلد ایره لی گنبد، خورجونو شلقویروغون
چنین دن آلیب، یثره قویدو. هر ایکی سی شاد اوتوردولار. جیک-جیک خانیم دا
اویناماق دان قایدیب گلدی. آتاسی نین شهردن آلیب گتیردیگی شئی لری
گوروب، سئوینجک یثره اوتوردو. شله قویروق اونا قیرمیزی و گول لو بیر دسمال
وئریب دئدی:

— باخ، قیزیم، بو گول لو دسمالی سنه آلمیشام...

جیک-جیک خانیم آتاسین دان راضی لیق ائدی، سئوینه-سئوینه دسمالی باشینا
باغلادی. قیرت-قیرت خانیم دا چوخ شاد ایدی. شلقویروغون آلدیغی قیرمیزی
کونک، گول لو دسمال اونون او قدر خوشونا گلیمیشدی کی، گوزلرینی اوندان
آیرماق ایستمیردی. شله قویروق شهرده گوردوگو قریبه شئی لردن اونا
دانیشیردی. قیرت-قیرت خانیم تعجبله قولاق آسیردی؛ چونکی شهری هئچ
گورممیشدی. آخیردا قیرت-قیرت خانیم بالواردی کی، بو دفعه شهره گئندنه
اونو دا اوزو ایله آپارسین. شله قویروق اولجه راضی اولمادی، دئدی کی:
— اگر سن ده گتسن یووامیزدا یومورتالارا کیم گوزتچی لیک ائدر؟

قیرت-قیرت خانیم ایسه هر نه تهر اولسا ایستیردی کی، بیر دفعه شهره گئتسین. آخیردا شله قویروق راضی اولدو.

قیرت-قیرت خانیم شادلیغین دان یئرلره، گوی لره سیغمیردی. هله کیچیک قیزی جیک-جیک خانیم شادلیغین دان سیچراییردی. قیرت-قیرت خانیم جلد اوجاق قالادی، یومورتالاری بیشیریپ سلیقه ایله سبت لره دول دوردو. ایگیرمی یومورتا دا یووادا قویدولار کی، شهردن قایی دان دان سونرا قیرت-قیرت خانیم کورت یاتیپ، بالالار چیخارسین.

شله قویروق چوخ چالیشقان ایدی. هر سحر آلاکاران لیق دان دورار و یوواسی نین یانین داکی آغاچا چیخیب اوجادان بان لاردی. کند اهلی اونون سسینه اویانار، هر کس بیر ایشله مشغول اولاردی. چوبان لار سورولرینی چول لره، یاماج لارا اوتارماغا سورر، اکینچی لر اوکوزلری قوشوب جوت سورمه یه گئدردی لر. بیچینچی لر اوراق، چین گوتوروب تاخیل و اوت بیچمکله مشغول اولار، اوشاق لار دا جای لارینی ایچیپ مکتبه واختیندا یئتیشمه یه چالیشاردی لار.

شله قویروق عادتی عذره او گون آلاکاران لیق دان قالخیب، آغاچا چیخیب، اوجادان بانلادی.

دان قاران لیق ایدی. هله گونش دوغمامیشدی. دره لری چول لری سئی رک دومان بوروموشدو. شله قویروق و قیرت-قیرت خانیم جیک-جیکین علین دن توتوب یولا دوشدولر.

قیرت-قیرت چوخ شاد ایدی؛ چونکی اومرونده هنج شهری گورممیشدی. اورینده شلقویروق دان راضی لیق اندیردی.

گنجه دن شئه دوشموش یومشاق اوتلارین اوستو ایله گئدیردی لر. گونش یاواش-یاواش دوغور، آل شفق لرینی اوتلارین، چیچک لرین اوستونه داغیدیردی. قوش لار آییلیب، یووالاریندا گوزل-گوزل نغمه لر اوخویوردو؛ آری لار، کپنک لر ویزیلتی ایله چیچک لره قونوب، خورتوم لاری ایله گول لرین شیره سینی سورماقلا مشغول ایدی. بون لارین باشی سوهبته ائله قاریشمیشدی کی، یولون زحمتینی هنج هیسس ائتمه دن آز واختدا شهره یاخینلاشمیشدی لار.

یاریم ساعت سونرا شهرده ایدی لر. تمیز، گئنیش کوچه لر، ایری شوشه لی ماغازالارین، اوجا و گوزل ایمارت لرین اونون دن کئچرکن قیرت قیرت چوخ حیرتله باخیر، گوزلرینی اونلاردان گوتورمک ایستمیردی. هر شئی اونا تزه و تعجب لو گورونوردو. حتی آدام لار دا اونا باشقا تهر

گورونوردو؛ اونون فیکرینجه، بون لار هنج کندده گوردوگو آدام لارا بنزمیردی. قیرت-قیرت خانیم حیرت ایچینده ایدی. هر شئی اونون یادین دان چیخمیشدی.

آددیم لارینی ایندی یاواش-یاواش آتیپ گئدیپ، آرابیر دوگوکوب، اونا بونا باخان قیزی جیک-جیکین علین دن توتوب چکیردی. شله قویروق دا چوخ

شاد ایدی؛ چونکی قیرت-قیرت خانیمین بیلمدیگی شئی لری گوستریپ، اونا قان دیریردی.

بازارا بیئتیشدی لر. قیرت-قیرتین گوزلری دورد اولدو. مین لرجه آلیچی و ساتیجی لاری گوروب حئیران-حئیران باخیردی. بیر ساعت ایچینده یومورتالاری ساتدی لار، سونرا اوراداجا گوردو ک لری، سئودیک لری شئی لردن آلدی لار. داها کنده قایتماق لازیم ایدی. قیرت-قیرت خانیمی و جیک-جیک شهردن هنج آیریلماق ایستمیردی لر. ایستر-ایستمز یاواش-یاواش شهردن چیخیب، کنده طرف یولا دوشدولر.

کننده سفر و اکبر آدیندا ایکی اوشاق وار ایدی. بون لار چوخ نادینج و تربیه سیز اوشاق لار ایدی. شلقویر و غون و قیرت-قیرتین او گون شهره گئتدیگینی بیلمیشدی لر اوینایا-اوینایا قیرت-قیرت خانیمین یوواسینا گلدی لر و اوتلارین آراسیندا گیزلتدیک لری یومورتالاری گوروب چوخ سئویندی لر. سفر تنز قاجیب ائودن بیر سبت گئیردی، یومورتالاری سبت لره دول دوردو و بیر-بیر گوتوروب، هاوایا آتیب توتماغا باشلادی. اکبر ده ایستیردی کی، یومورتالاردان آلیب اویناتسین، اما سفر وئرمیردی. آخیردا اکبر آجیقلائیپ دئدی:

— او یومورتالاردان ایندی کی، منه وئرمیرسن، من ده خورت دانا دئیرم سنی یئسین.

اکبرین آناسی شهره گئندده اونا بیر قوتو آلمیشدی کی، آغزینی آچاندا ایلان باشی چیخیردی. اکبر قوتونو جیبین دن چیخاریب دئدی:

— باخ، بو قوتونون ایچینده خورت دان وار، ایندیجه اونا دئیجه یم کی، قوتودان چیخیب سنی یئسین.

سفر ایره لی گلیب دئدی:

— هانی؟ گوروم؟

اکبر بیردن-بیره قوتونون آغزینی آچدی، ایچین دن قارا ایلان باشی چیخدی. سفر اونا گورونجه قورخوسون دان گوزلری کلله سینه چیخدی. دالی-دالی گئدیب سبتین اوستونه ییخیلدی، یومورتالارین یاری سی سیندی. اوستو باشی تامام یومورتایا بولانندی. سفر آغلایا-آغلایا یئرین دن قالخدی. اکبر الرینی بیر-بیرینه ووروب، اونا اوجادان گولوردو. گولمک دن آغزی قولاقلارینا قدر چکیلmişدی.

سفرین اونا آجیغی توتموشدو، بیلیردی کی، نه ايله هاییف آلسین. آخیردا سبت دن بیر یومورتا گوتوروب اکبرین بورنونون اوستون دن ووردو. یومورتا داغیلدی، اکبرین اوزو-باشی بولانندی. بونو گوروب سفر برک دن گولمه یه باشلادی. اکبر آغلاییر و آجیغین دان بیلیردی کی، نه ائتسین. یومورتا چوخ برک دیمیش و بورنو یومورتا بویدا شیشمیشدی. گوزلرینی باشی نین آغری سین دان آچا بیلیردی؛ هم ده یومورتا ساری سی کیریپک لرینی ائله اورت موشدو کی، گوزلری آچیلیردی. اکبر بیر تهرله اوز-گوزونو تمیزله دی. سونرا سفرین یاخاسین دان توتوب، ساواشماغا باشلادی. هر ایکی سی بیر-بیرینی

بوغور، اوز-گوزونو جیرماقلا بیردی لار. بیر-بیری نین اوست-باشینی جیریپ داغی دیر، هر ایکی سی آل قانا بولاشمیش اولدوق لاری حالدا، یئنه ده بیر-بیرین دن ال چکمک ایستمیردی لر. بو ساعت اول بیر-بیر یله دوست اولدوق لاری حالدا، ائتدیک لری یارامازلیق لارا گوره بیر-بیری نین جلالدی اولوب، قان ایچمه یه حاضر ایدی لر. هنج بیر سی او بیرینی گوناھینی باغیشلاماق ایستمیردی. آخیردا هر ایکی سی تاق تدن دوشوب، اوزلری جیر یلمیش، آل قانا بولاشمیش، لباس لاری تیکتیکه اولموش حالدا ائولرینه قایتدی لار.

شله قویروق و قیرت-قیرت خانیم شهردن قایدیب گلدی لر، یووالارینی داغیلیمیش و یومورتالارینی اوغورلانمیش گوردو کده، قیرت-قیرت خانیم آغلار سسله قیشقیریپ، دئدی:

- وای، یومورتالار یوخ دور.

یووانین آغزیندا یئره اوتوروب، اوجادان آغلاماغا باشلادی:

- بو یئنه او یارامازلارین ایشی دیر. اونلارین علین دن منه راحت لیق یوخ دور. من آرتیق بورادا قالا بیلمه یه جه یم.

شله قویروق زور-گوج قیرت-قیرت خانیمی ساکیت ائتدی و تئزلیکله بورادان باشقا بیر یئره کوچمه یه سوز وئردی. بیر هفته اورادا قالدی لار، آرتیق باشقا یئره کوچه جکدی لر. قیر-قیرت خانیم چوخ شاد ایدی. اتک لرنی چیرماییب اوجاق قالدی، یولا چیخماق اوچون بیر آز یومورتا بیشیرمه یه مشغول اولدو. شله قویروق دا بیر داش اوستونده اوتوروب، اونا تزه بیندیگی یووانی تعریف ائدیردی. قیرت-قیرت خانیم دئیردی:

- هر نئجه یووا اولسا راضی یم، کاش کی، بو اینساف سیز یارامازلاردان اوزاق اولسون.

شله قویروق اونو اینان دیریردی کی، تزه یووالاری هم اوزاق، هم ده ائله بیر یئرده دیر کی، هنج کس خبر توتا بیلمه یه جک. جیک-جیک ده آرابیر اونلارین سوھبتنه شریک اولوب، سئوینه-سئوینه سوروشوردو:

- آتا، او یووامیزین دا یانیندا بئله گوزل آغاج لار، اوتلار، چیچک لر وارمی؟

شله قویروق:

- قیزیم، وار، - دئییه جیک-جیکه اورک و تسل لی وئیردی.

بیر ساعت سونرا اورادا شلقویروق دان، قیرت-قیرت خانیم و جیک جیک دن بیر اثر یوخ ایدی. اوبا کوچوب، یوردو قالمیشدی. همیشه جیک-جیک

بالا جیک-جیکی ایله، قیرت-قیرت خانیم قیرت-قیرتی ایله، شلقویروغون "قوقولوقو"

سسی ایله شن گورونن یووا، او آغاج لیق لار، یاشیل لیق لار ایندی ساکیت و قمگین-قمگین دورور، گویا اونلارین گتتمه سین دن گوز یاش لاری توکوب آغلا بیردی لار.

حتی بیر نئجه گون سونرا سفر ایله اکبر ده گلیب اونلارین یوواسینی

بومبوش گورونجه قمگين اولموشدولار. توندوق لاری ايشدن پشمان اولوب،
میوس حالدا قایتمیشدی لار. اما ائدیك لری بو اینساف سیزلیق هئچ اونلارین
یادین دان چیخمیر و شلقویروغون داغیلیمیش یوواسینی یانین دان کنچه
بیلیردی لر. سانکی شله قویروق اونلارین اتیین دن توتوب دارتیر و آجیق لی
سسله دئیردی: “اینساف سیز اوشاق لار، من سیزه نه ائتمیشم؟ نه اوچون منیم
یووامی داغیتدینیز؟ نه اوچون یومورتا لاریمی اوغورلادینیز، زحمتیمیزی،
امیمیزی پوچ ائتدینیز؟ نه اوچون، دئین گوروم نه اوچون؟..”

جومه نین غضبی

بیر نئجه ایل ایدی کی، قورالیق کئچدیگین دن آیریم لارین اکین-بیچینی
عمله گلمیردی. قورالیق بیر درجه ده ایدی کی، باهارین اورتا آییندا اوتلار
سارالیب، قورو یوردو، چیچک لر سولوردو، آغاج لارین یارپاق لاری توکولوب، چیلپاق
قالیردی؛ دره، تپه، چول، چاییر پاییز واختی کیمی قمگین و چیلپاق بیر حالدا
گورونوردو. مال، هئیوانین اوتلاماسی اوچون نه اوت و نه سامان تاپیلیردی.
یازیق حیوان لار آجین دان قیریلیب، تلف اولوردو. گئت-گئده کندی کاسیب لیق
و بدبخت لیک بورو گوردو...

بیر گون کندين آغساققال لاری ییغیشیب، مصلحت ائله دی لر کی، "الله نه
اوچون بیزه غضب ائلییر و گوی دن یاغیش یاغما ییر؟"
تجروبه لی و آغساققال بیر آیریم دئدی:

— او واخت کی، جومه کیشی کنده ایدی، هامی ایشیمیز اوز یولو ایله گنديردی،
الله بیزدن یاغیشینی کسمیردی. ائله کی، جومنی یاددان چیخارتدیق و
جومه ده آجیق ائله ییب کئندن گئتدی، او زامان دان بری الله یاغیشینی و
رحمتینی بیزدن کسب دیر. گرک هر نئجه اولسا یئنه جومنی تاپیب،
کنده گتی رک، تاینکی الله بیزه یاغیش و برکت گوندرسین. چونکی جومه
موسلمان لارین هفته بایرامی دیر!

هامی سی بو مصلحتی بیندی و قرار قویدولار کی، جومنی آختارماغا
چیخسین لار. آیریم لار ایکی بوگوک دسته اولوب، جومنی آختارماغا
گئتدی لر.

× × ×

بیرینجی دسته جومنی آختارا-آختارا قالین مئشه لی بیر دره یه یئتیشیر.
آیریم لاردان بیر گورور کی، زوربا بیر آغاج کوتوگون دن قورویوب، دره نین
ایچینه سالانمیش دیر. یولداش لارینا دئیر کی:

— هری، هوی...

یولداش لاری دئیر: — هوی...

— هوی... بو قورو آغاجی گورورسونوزمو؟ نه یاخشی اودون دور. گلین
بونو قوروب، کنده آپاراق.

اما آغاجی قیرماقدا هامی سی آجیز اولور. چونکی آغاج چوخ اوجا و
یوغون ایدی. ایچلرین دن بیر دئیر:

— من بونو قیرماغا بیر چاره تاپمیشام. من آغاجا چیخارام و

آغاجین باشین دان اللریمله موهمک یاپیشیب، دره یه سالانارام. سیز ده
منیم آیاقلاریمدان و بیر-بیرینیزین آیاغین دان توتوب، دره یه سالانارسینیز.
بو جور گوجوموزو سالیب آغاجی دیبین دن قیراریق.

هامی سی بونون مصلحتینه آفرین دئییب راضی اولورلار. هامان مصلحت

گورن آدم آغاچا چيخيب سال لانيه؛ او بيرى لرى ده بيرى-بيرى نين آياغين دان
توتوب، درهيه سال لانيه لار. بون لار نه قدر گوج ائدير لسه، آغاچى
سين ديرا بيلمير لر. مصلحت وئرن آدم قيشقيرير:
- هله هوى...

يولداش لارى - هوى... هوى...

- سيز بيرى-بيرى نيزدن توتون. بيرجه من اللريمه توفوروب، ياشلايم.
بونو دئييب، اللرينى آغاچ دان چكير و درهال هامى سى درهيه
توكولوب، پارچا-پارچا اولور لار.

ايكىنجى دسته دخى جومنى آختارا-آختارا قايا اتينده بير ماغارا يا
يتيشير. بو ماغارا شير يوواسى ايميش. ماغارانين آغزين دان ايچرى سينه
باخاندا، شيرين ايكي مثل كيمي يانان گوزلرينى گوروب: "تاپميشيق،
تاپميشيق! جومه بورادا گيزلنيدير!" - دئيه باغير لار. اما جومنى
ماغارادان نه توور چيخارماق يولونو تاپا بيلمير لر. تجروبه لى آغساققال
بير كيشى دئير:

- من ماغارا يا گيريب، جومه يه يالوارارام، اگر خوشلوق ايله گلسه
هئچ!.. خوشلوق ايله گلمه سه، او واخت زور و گوج ايله دوروب آياق لاريمى دا
ترپدرم؛ اوندا سيز ده منه كومك ائديب، آياقلاريمدان چكين كى،
جومنى بير توور چيخاريب كنده آپارق.

بونو دئييب، ماغارا يا گيردى. شير درهال پنجه سيني اوزاديب، كيشى نين
باشيني يارياق كيمي قوپارتدى. كيشى نين آياق لارى حركت ائتمه يه باشلادى.
بو واخت آيريم لار: "چكين، چكين! جومنى توتوب دور!" دئيه آياقلاريندان
توتوب چكدى لر، كيشينى باش سيز گوروب بيرى دئدى:

- بس بونون باشى هانى؟

او بيرى سى دئدى:

- گورونور كى، بونون اولين دن باشى يوخ ايميش!

آيرى سى دئدى:

- يوخ، يوخ ايدى!

بو قايدا ايله هوجت ائتمه يه و ساواشماغا باشلادى لار. آخيردا ايچلرين دن
بير آز عقل لى سى دئدى:

- جانيم، نئچون ساواشير سينيز؟ گندك بونو كننده اوز آروادين دان
سوروشاق. نئجه اولسا، او بيلر. او هر نه دئسه، بيز ده راضى اولاق.
هامى سى كننده اونون آروادى نين يانينا گلدى لر. اهوالاتى سويله ييب،
سوروشدولار:

- دئ گورك، سنين كيشى نين باشى وار ايدى، يا يوخ؟

آروادى بير قدر فيكىردن سونرا دئدى:

- باشى اولدوغونو بيلميرم، اما يادىما گلير كى، ساققالى حركت

اندردی.

هله ایندیک آیریم لار جومنی تاپا بیلمه ییب لر. اونا گوره ده
هر جومه آخشامی گنجه لر برک توفان و بوراغان قوپور. آیریم لار بیر
یئره ییغیشیب قورخا-قورخا: "الله، سن رحم ائله، یئنه جومه نین بیزه
غضبی کنجیب دیر!" دئییب، یالواریرلار، آغلاییرلار؛ اما بوران داها دا
شدت ائلییر، آعاج لاری سیندیریر، دامی-باجانی بوروگوب-بوکور، مال و
هئیواناتی قیریب، تلف ائلییر و برکتی کسب بیر چوخ بدبخت لیک لر
توره دیر.

۱۹۱۲

اويونچو باغالار

بوگوک بير بينادا عيني صينيفده اوخويان دورد-بئش مکتب لی ياشايردی.

اوشاق لار هر گون مکتب دن قايتديق دان سونرا گئنيش هيتين گونش لی

و هاوالی طرفينده توپلانيب اوينايير، قاجيشاردی لار. يورولدوق لاری زامان

تاختا بارماق ليقللا هاسارلانميش باغچا يانين داکی ايسکامیادا اوتوروب دانيشاردی لار.

بير گون يئنه بير يئره ييغيليپ اويناييردی لار. آسلان علينده توپو

اوينادا-اوينادا گلدی. اوشاق لار قاجيب اونون اطرافيني آلاراق دئدی لر:

- آسلان، بو توپو هاردان آلدین؟

- وئر بورا اوينايلاق.

- گلین "توپ آلدی قاج" اوينايلاق.

آسلان علی ایله اوشاق لاری ایتله ییب دئدی:

- چکيلین، هئچ کسه وئرمه یه جهیم، اوزوم تک اويناياجام.

اوشاق لار اعتراض ائتدی لر:

- آسلان، نه اولار، قوی بیز ده اوينايلاق.

- هامیمیز اوينايلاق، هامیمیز.

آسلان يئنه باغیردی:

- چکيلین، اوزوم تک اويناياجام!

اوشاق لار دوروب باخیردی. آسلان دا توپو علينده آتیب توتوردو. تيمور

سوروشدو:

- آسلان، بو توپو هارادان آلدین؟

- مکتب دن گلنده بير اوشاغین علین دن آلیب قاجیرتدیم، - دئییه

آسلان سایمازيانا جاواب وئردی.

قانبای تعجبله سوروشدو:

- بير اوشاغین علین دن آلیب قاجیرتدین؟ معلم دئمه ییب کی: "مکتب لی

اوغورلوق ائتمز؟!"

آسلان توپو اوينادا-اوينادا عینی لاقئیدلیکله جاواب وئردی:

- من اوغورلامامیشام کی... الدن آلیب قاجیرتمیشام.

- او دا ائله اوغورلوق دور.

- یوخ، اوغورلوق دئیل!

- البته اوغورلوق دور، اوزگه سی نین مالی دیر.

- یازیق اوشاق ایندی آغلایا-آغلایا قالیب.

- هله اوسته لیک ائوده آتا-آناسی دا دویه جک.

- نه ائلیم، قوی دویسون، - دئییه آسلان توپو هاوایا آتدی.

تيمور توپو اونون علین دن يئره سالدی. اوشاق لارین هامی سی توپا طرف

قاجدی. اولجه توپو سارا گوتوردو. آسلان توپو اوندان آلماق ایسته دی؛ سارا

گوردو کی، گوجو چاتما یاجاق، توپو اوزاغا آتدی. اوشاق لار یئنه قاچدی، بو دفعه توپو قانبای گوتوردو.

آسلان یئیشینجه توپو سارایا آتدی. آسلان اونا طرف قاچدی. تیمور بیر آز آرالانیب باغیردی:

— سارا، سارا، بورا آت!

سارا توپو تیمورا اوتوردو. قانبای باغیردی:

— سن ده منه آت!

آسلان یئیشینجه تیمور دا قانبایا تول لاردی. آسلان هر طرفه قاچدی، توپو آلا بیلمه دی. آخیردا آجیق لاندی و یولداش لارینا سويدو. بو حرکت قانبایین خوشونا گلمه دی. توپو آسلانا آتیپ دئدی:

— یوم آغزینی، نه پیس قوخویور، اوغرو.

آسلان توپو تئر گوتوروب جاواب قایتاردی:

— اوغرو سنسن!

— من ده اوغرو اولسایدیم سنین کیمی اوز گه سی نین توپونو قاچیراردیم.

— هونرین وار، سن ده قاچیرت.

— من هئچ کسین توپونو قاچیر تمارام. کئچن ایل ده صینیفده سمدین

قارا جیلدلی دفترینی اوغورلامیشدین.

تیمور گوله-گوله دئدی:

— هه، یادیمدادیر، یادیمدادیر، معلم اونو قوماق ایستیردی. او

قدر آغلادی، یالواردی کی، معلمین یازیغی گلدی.

قانبای چیغیردی:

— بو یانا گلین، اونونلا اوینامیین!

سارا دئدی:

— دوغرو دئییر، گلین بو طرفه، اوزوموز اوینایاق. اوشاق لارین هامی سی

قانبایین اطرافینا ییغیلدی.

— ساباه استراحت گونودور. خالام اوغلونون یانینا گنده جه یم.

اونون توپو وار، — دئییه تیمور اوزونه تسکین لیک وئردی.

سارا یولداش لاری نین پرت لیگینی داغیتماق اوچون بیلدیک لری او یون لاردان

بیرینه باشلاماغی تکلیف ائتدی:

— نه اوینایاق، تئر اولون، او یونون آدینی دئیین!

قانبای سئوینجین دن سیچراییب دئدی:

— دوغرو دان ساباه استراحت گونودور. آی جان، آی جان! آتام منی

حیوان خانایا آپاراجاق. کئچن هفته ده سیر که آپار میشدی. اورادا ایتلردن

چالغیچی دسته سی واردی. بیرری کامانچا چالیر، بیرری اویناییر، او بیرری لری ده

ال ووروردو. سونرا سو ایتلری گلدی. توپو بورون لاری ایله بیر-بیرینه آتیپ توتوردو.

هله بیر فیل بیزی او قدر گول دوردو کی...

سارا دا استراحت گونونو بوش کئچیرمه یه جکدی. اودور کی، دئدی:

— نه اولسون، من ده ساباه تاترا گنده جه یم.

تیمور اوزونو ساخلایا بیلمه دی:

— من ده کیتاب خانادان ینی کیتاب لار آلیب اوخویا جاغام. کارتون دان ماشین و تییاره قاییرا جاغام.

قانبای دئدی:

— سن اوخودوغون کیتاب لار نه گرک دیر. ائله ماشین لاردان، تییاره لردن دانیشیر.

تیمور گوله-گوله جاواب وئردی:

— ماشین یاخشی دیر، تییاره یاخشی دیر، یوخسا ایلان، چایان، کیرپی، دووشان؟ سن ده ائله کیتاب لار اوخویورسان کی...

سارا قانبایی مدافعه ائتمه یه چالیشدی:

— نه اولسون، او، حیوان لاری سئویر، اونلاردان دانیشان کیتاب لاری اوخویور، سن ده ماشین لاری.

تیمور سوروشدو:

— هانسی یاخشی دیر؟

— هر کس هانسینی سئویرسه، او یاخشی دیر، — دئییه سارا جاواب وئردی.

اولکر باغچانین یانین داکی ایسکامیادا اوتوروب اونلاری دینلیردی. او،

اورتا مکتبین سون سینفینده اوخویوب، جدی، بلیک لی شاگیرد اولدوغو کیمی،

پیونئر تشکیلاتی نین دا رهبری ایدی. اوشاق لارین دانیشیغی اوندا چوخ مارق لی

فیکر لر او یاتدی. او اوز-اوزونه دوشونه رک: “دوغرودان دا پیونئر تشکیلاتی

رهبری اوزرینه نجه موهوم وظیفه لر دوشور” — دئدی، سونرا اونلاری

چاغیردی:

— اوشاق لار، بورا گلین!

اوشاق لار بیر دقیقه ده اوزوک قاشی کیمی اونون اطرافینی آلدی لار. اولکر

دئدی:

— سوهبتینیزی ائشیدیردیم. بون دان سونرا استراحت و تلیم گون لرینده

سیزینله اوزوم مشغول اولاجاغام کی، گوردوگونوز ایشلر فایدالی

اولسون.

اوشاق لار سئوینج لرین دن سیچراییردی لار. تیمور سوروشدو:

— ساباه بیزی هارا آپاراجاقسینیز؟

— سیزه توپ گتیره جه یم. ساباه مئیدانچادا فوتبول اوینایاجاقسینیز،

— دئییه اولکر جاواب وئردی.

اوشاق لارین اوزونو سئوینج بوروموشدو. بو زامان آسلان دا علینده توپ

گلدی و باغیرا-باغیرا دئدی:

— ساباه هارا گندجکسینیز؟

تیمور اونا آجیق لی باخیب دئدی:

— سن هنج یثره.

اولکر دئدی:

— یوخ، اونیو دا آپاراجاغیق.

— بیز اونونلا اویناماق ایستمیریک.

— نه اوچون؟

— چونکی او، اوغورلوق ائدیر.

آسلان بو توهمت لره دوزمه دی:

— اوغرو اوزونس!

سارا آجیق لی-آجیق لی آسلانا باخیب دئدی:

— اوغلو اولسایدی، او دا اوشاق لارین توپونو گوتوروب قاچاردی.

تیمور علاوه ائتدی:

— صنیفده اوشاق لارین دفترینی اوغورلاردی.

آسلان تاپ تکلنمیشدی. بو حاق لی تنقیدلره جاواب وئرمک چوخ چتین ایدی. بیر مدت اوزونو ایتیردی. بیردن هونکور-هونکور آغلاماغا باشلادی.

او، چاره سیز قالاراق، آنجاق بو سوزلری دئییه بیلدی:

— سیزین بیر شئینیزی اوغورلامامیشام کی؟!

— علینه دوشسه اوغورلارسان. — دئییه سارا غضبله آسلانا باخدی.

اولکر اوشاق لارا آجیقلا ندی:

— سوسون، بوندان سونرا آسلان داها بو جور یارامالیق ائتمز.

— سونرا اوزونو آسلانا توتوب سوروشدو:

— آسلان، توپو علیندن آلدیغین اوشاکی تانییرسانمی؟

— اوزونو ده تانییرام، ائولرینی ده.

— ساباها سیزه توپ گتیره جهیم. سن آپار اونون توپونو اوزونه وئر،

گل. سن گلینجه بیز ده تتیل و استراحت گونلرینده آپاراجاغیمیز ایشلره دایر پلان توتاق.

آسلان گئتدی. اولکر اوشاق لاری باشینا توپلاییب بیر-بیر اونلارین رینی سوروشدو:

— سارا، سن تتیل گونلرینده نه کیمی ایشلره مشغول اولماق ایستیرسن؟

— من تئاترا گئتمک ایستیرم.

— داها نه سئویرسن؟

— بیر ده باغچا اوشاق لارینی گزدیرمی، اویناتماغی.

— تیمور، سن نه سئویرسن؟

— من ماشین لاردان، گمی لردن، تیپاره لردن دانیشان کیتاب لاری

سئویرم.

— قانبا، بس سن نه ایله ماراق لانییرسان؟

— من حیوان لاری سئویرم. هر گون حیوان خانایا، سیر که گئسم،
ینه دویمارام.

سارا قانابین دئدیک لرینی تسدیق ائتدی:

— دوغرو دئیر. مکتبه طبیعت کابینه سینه گیردیگی زامان هئچ چیخماق
ایستمیر، گوزو شکیل لرده قالیر.

تئیمور علاوه ائتدی:

— طبیعت درس لرینده حیوان لارین باشیشی و خاصیت لری حاقیندا
او قدر سوال وئریر کی، معلم لاپ تنگه گلیر.

اولکر قوینون دان بیر پارچا کاغیز و قلم چیخاریب سیرا ایله یازدی:

موزئی، اوشاق باغچاسی، تئاتر، حیوان خانایا، سیرک، فابریک و زاوودلار.

بو زامان آسلان قاچا-قاچا گلدی، اوزونو اولکره توتوب دئدی:

— توپو آپاریب اوشاغین اوزونه وئردیم. او قدر سئویندی کی...

سارا سوروشدو:

— اوشاق اوزو هارادا ایدی؟

— قاپی نین آغزیندا اوتورموشدو. یانینا گلینجه منی تانیدی. اوزومه

آجیق لی-آجیق لی باخدی. “بو توپ سنیندیر می؟” — دئییب توپو گوسترینجه

علیم دن دارتیب آلدی و گوزلرینی اوزومه دیکیب: “هه، منیم دیر”، — دئدی.

من ده بیر سوز دئمه ییب قایتدیم. اوشاق سئوینه-سئوینه هیته قاجدی.

آسلانین بو حرکتین دن هامی ممنون قالدی. اولکر سئوینجک

حالدا دئدی:

— قوچاق آسلان، یاخشی ائلدین. بون دان سونرا هئچ کسین توپونو گوتوروب

قاچما. یولداشلارین دان سوروشموشام، دئی گوروم تتیل گون لرینده سن

نه ایشله مشغول اولماق ایستیرسن؟ نئی چوخ سئویرسن؟

آسلان بیر آز دوشونوب:

— من آقرونوم لوغو سئویرم، — دئدی.

اولکر: “یاخین کولخوز و سووخوزلارا تنزوه” سوزلرینی ده پلانا

علاوه ائتدی. سونرا اوزونو اوشاق لارا توتوب دئدی:

— سابه فوتبول اوینا یا جاقسینیز. گونورتادان سونرا سیزه بیر کیتاب

اوخو یا جغام. کیتاب بیر اوشاغین قایردیغی یئنی تیپاره دن دانیشیر. گلن

استراحت گونو سیزی موزئیه آپارا جغام. او بیر تیپله ایسه هئوانخایا

گندریک. سونرا تئاتر، سیرک، اوشاق باغچاسینا، یاخین کولخوز، سووخوزلارا

تنزوه تشکیل ائدریک.

اوشاق لار چوخ راضی قالدی لار.

بیرینجی استراحت گونو اوشاق لار اوچون چوخ خوش کئچدی. سحر فوتبول

اوینادی لار. گونورتادان سونرا “کاغیزدان یئنی تیپاره” کیتابینی اوخودولار.

اولکر کیتابی اوخودوقجا بالاجا ممیشین اوستالیغینا هامی سی تعجب

اندیردی. تیمور دقتله قولاق آسیردی. آرابیر ایچینی چکه رک:

— من اوندان دا یاخشی تییاره قاییراجاغام، — دئیردی.

اولکر کیتابچانی اوخویوب قورتاردیق دان سونرا تیمورا باخدی. تیمور کو کسونو اوتوروب دئدی:

— او ممیش بورادا اولسا ایدی، بیر یترده تییاره قاییراردیق.

اولکر گولوب جاواب وئردی:

— بو قدر یولداش سنه بس دئیلمی؟

تیمور اورییاچیق و زارافاتجیل ایدی. علی ایله یولداش لارینی گوستریب دئدی:

— بونلارلا منیمکی توتومور. بیر کلمدن، سوغاندان، بیر کیرپی دن،

دووشان دان دانیشیر.

اولکر جاواب وئردی:

— بونلارین هامی سی لازیم دیر. هئج بیر شئی “پس” دئمک اولماز!

هونر بیر ایشی یاخشی باجاریب، او یولدا مووفق اولماق دیر.

بو فیکیرله اوشاق لارین هامی سی راضی لاشدی. او آخشام نشه لری یئرینده

اولدوغون دان درس لرینی داها گوزل حاضرلادی لار و ساباه صیئفده معلمین

سوال لارینا یاخشی جاواب وئردی لر. اونلار آنلامیشدی لار کی، یاخشی صنعت

صاحبی اولماق اوچون هر شئی دن اول بیلک لازیم دیر.

اوشاق لار استراحت گون لرینی دورد گوزله گوزلیردی لر.

او بیرری هفته حیوان خانایا گئتمیشدی لر.

دمیر قفس لرده سیرا ایله دوزولموش حیوان لارا و قوش لارا تاماشا

اندیردی لر. تیمور بیر دمیر قفه سین یانین دان کئچرکن اونا بیر ال

اوزاندی. دونوب باخارکن گوردو کی، مئمون دور. قفه سین ایچینده بوگوک،

کیچیک مئمون لار اویناشیردی. تیمور قانباپی سسله دی:

— بورا گل، بورا گل! باخ، مئمون لار نئجه اویناشیر، علی ایله آز قالا

منی توتوموشدو.

قانباپی اونلارا دقتله باخیر و هر بیرری نین هانسی جینس دن اولدوغو

دوشونوردو. تیمور دا علین دکی آغاجی قفه سه اوزادیب، اونلاری آجیقلا ندیریدی.

بوگوک بیر مئمون گلیب قفه سین بارماق لیغی اوجوندا ائتیناسیز دایاندی.

تیمور اونا نه قدر آغاج اوزاتدیسا، اصلا حرکت ائتمه دی.

قانباپی و اولکر بیر نئچه دفعه اونا دئدی لر: “آجیقلا ندیرما، علینی

دیش لر”، تیمور فیکیر وئرمه دی. بیر ده آغاجی اوزادارکن، مئمون ایلدیریم

کیمی شیغیب، اونون قولونو ایکی علی ایله توتدو و آغزینا سالدی. تیمور

قورخوب قیشقیردی. قانباپی علین دکی آغاجلا مئمونو ووردو. اولکر ده

یومروغو ایله اونا هوجوم ائتدی. مئمون قورخوب تیمورو بوراخدی.

تیمورون قولوندا مئمونون دیش لری نین یثری قالمیشدی. قولو برک

آغرییردی. یولداش لاری باشینا توپلاتیب سوروشدولار:

- نه اولدو، تئيمور، نه اولدو؟

قانبای گوله-گوله جاواب وئردی:

- بیر شئی اولمامیش دیر. او منیم مئیمون لاریما ساتاشدی، مئیمون لاریم دا اونونلا زارافات ائله دی.

اوشاق لار قفس لرین اونون دن باخا-باخا کنچیردی لر. قانبای کیچیک بیر قفس قارشى سیندا دوردو. قفه سین ایچین دکی ایکی کیچیک باغایا باخیب یولداش لارینا دئدی:

- سیر کده بون لارین ایشتیراک ائتدیک لرینی هئج گورممیشم. گورونور بون لار او قدر شعور سوز حیوان دیر کی، اویرتمک مومکون اولمور.

اولکر اونون چیننه ووروب دئدی:

- اونلاری دا سن اویردرسن، بو گوک بیر شئی دئیل کی.

اولکر مکتبه پیونئر تشکیلاتینا ایشه کنچدیک دن سونرا تشکیلات

جانلانمیشدی. تتیل گون لرین دکی سمره لی تنزوه لر و او یون لار

اوشاق لاری چوخ ماراقلان دیردیغی اوچون اونلارین هامی سی بو تدبیرلر ده ایشتیراک

اوندیردی. بو تدبیرلر، اولکرین کنچیردیگی ماراق لی موساهیه لر آسلان کیمی

اوشاق لارا دا تسیر سیز قالمیردی.

قانبای حیوان لاری چوخ سئویردی. طبیعت کابینه سینه گیردیگی زامان

ساعت لارلا گوزلرینی شکل لره دیکیب قالیردی. شهره تاماشا اوچون حیوان

گتیریلدیکده، سیر کده حیوان لارین تاماشاسی گوستریلدیکده آتاسی ایله برابر

گئدیب دو یونجا باخیردی. اونلارین او یون لاری یاشایشی و خاصیت لری

قانبایی چوخ ماراقلان دیریردی. کوپک لرین، پیشیک لرین، دونوزون، فیلین،

حتی سو ایتی لری نین گوستردیگی او یون لارا حیرت ائدیردی. اؤز-اوزونه دوشونوردو:

“بو عقل لی حیوان لاری هارادان تاپیرلار؟”

بیر گون آتاسین دان سوروشدو:

- آتا، حیوان لار بو او یون لاری کیم دن اویرنیر؟

آتاسی جاواب وئردی:

- او غلوم، سن علمی کیم دن اویرنیرسن؟

- معلم دن.

- اونلاری دا اویره دن بیر معلم وار.

- اونو بیلیرم، آخی بو دیل سیز حیوان لارا بئله او یون لاری نئجه

اویره دیرلر؟

- او غلوم، سیر کده علینده چوبوق توتان بیر آدام وار ایدی. اونو گوردونمو؟

- گوردوم.

- باخ، او معلم دیر، هم ده چوخ مهارت لی معلم دیر. یاخشی

اوخوموش، ایلرجه تجروبه گورموش، عالیم بیر آدام دیر. حیوان لارین یاشایشینی،

خاصیتینی بئش بارماغی کیمی بیلیر. حیوان لاری اویرتمک اونان

قدر ده چتین دئیل.

قانبای یئنه دوشوندو. بیردن-بیره باشینی قالدیریپ، سئوینه-سئوینه دئدی:

— آتا، بو گۆینده منی هئیوانات معلمی اولماغا قویارسانمی؟

آتاسی اونون باشینی سیغاللایب دئدی:

— کاش او گون اولسون، اوغلو! من چوخ شاد اولارام. آنجاق هئیوانات معلمی اولماق ایسته ین آدام هر شئی دن اول حیوان لاری سئومه لی دیر. باخ، بون دان سونرا ائویمیزدکی مرمر پیشیگی، قونشوموزداکی قاپلان ایتی وورما!

قانبای قیزاردی؛ چونکی اوینادیگی زامان اونلاری آرابیر ووروردو.

بیردن-بیره آتاسی نین علینی توتوب دئدی:

— آتا، بون دان سونرا وورمایا جاغام. اونلارلا یاخشی-یاخشی اوینایا جاغام.

قانبای او گون دن حیوان لاری داها چوخ سئومه یه باشلادی. هئیوانات معلمی اولماق فیکری اونون باشیندا یئرلشمیشدی. او، سیر کده گورموشدو کی، معلم کامانچادا بیر چوخ هاوا چالیر و حیوان لاری اوینادیر. قانبای کیچیک بیر کامانچا آلدی و او گون دن چالماغی اویرنمه یه باشلادی.

تورکان کندینده بو گوک بیر کولخوز واردی. بو کولخوزون اوجو-بو جاغی اولمایان خیریندا ایکی چاناق لی باغا یاشاییردی. بون لار تاغ لارین، یارپاق لارین آراسیندا گوزل اومور کئچیریدی. قار، بوران لی قیش اونلاری قارشیلادیگی زامان هر ایکی سی یووا یا چکیلپ، اوج آی قیشی اورادا یاتیردی.

باهار گلیمیشدی. گونشین ایستی شفق لری هر شئه قان و جان وئیریدی.

بو اوزون یوخودان سونرا چاناق لی باغالارین اویانماق زامانی یئشمیشدی.

بیر گون هر ایکی سی یوخولو گوزلرینی آچدی. اونلار چوخ دان آج ایدی. چولده گونشین ایلپ شفق لری و آتلاز کیمی یومشاق، لئیف اوتلار اونلاری چاگیریدی. یاواش-یاواش سورونوب چوله چیخدی لار.

کولخوز چولار قیزغین چالیشیردی لار: کیمی سی بوستانین تورپاغینی چئویریر، کیمی سی توخوم سپیر، کیمی سی بوستانی لک لره آیریردی.

پلان لارینی یئرینه یئتمرمک اوچون هامی قیزغین چالیشیر، ایش زامانی اونلارین اوزون دن نشه، سئوینج یاغیردی. لک لرین دورد یانیندا یاشیل، یومشاق اوتلار گویرمیشدی. باغالارین هر ایکی سی آج قورد کیمی سوخولوب یئمه یه باشلادی.

باغالارین ایستدیک لری گون لر گلیمیشدی. هاوا گون دن-گونه قیزیر

اوتلار، یارپاق لار بو گویور، دیرریک و بوستان یاشیللاشیردی.

دیشی باغا آرتیق یومورتلامیشدی. بیر مدت کئچدیک دن سونرا یومورتا لاردان بالا چیخدی.

دیشی باغا بالالارینی یانینا آلیب دیرریگین ایچینده دولاشیر، اونلاری یئدیریر،

اوزلرینی دوشمن لردن قورو ماغی اویردیردی. گون ایلمیشدی. ایستی قوم قورلو کوله دونموشدو. کولخوزچولار اوزاقدایر چینار آلتیندا دینجلیردی. سس-سمیر کسيلمیشدی. یالنیز باغالار سولانمیش تاغلارین ات-رافیندا دولاشیردی. گوی اوزونده قیز یلقوش دا تنبل-تنبل اوچوردو. اوو تاپمیش کیمی قانادلارینی آجیب دوردو و گوزلرینی بیر مدت یثره دیکدی. قوش یاواش-یاواش آشاغی ائتمه یه باشلادی. او بیر آز سونرا قانادلارینی آجیب دوردو. بیردن-بیره شیغیب، آنا باغانی جانباغنا آلیب، هاوایا قالخدی. قالخدی، قالخدی، سونرا ساغ طرفه گئتدی. اوجا قایا باشیندا تیکمیش اولدوغو یوواسینا یاخینلاشدی. باغانی بیردن-بیره قایانین اوستونه آتدی. اوزو ده آرخاسینجا یثره ائندی. باغا پارچالانیب قینین دان چیخدی. قیز یلقوش اونو جانباغنا آلیب، یوواسی نین آغزینا قوندو. اونو گورونجه بالالاری "جوق-جوق" سسلندی لر و توک سوز بویونلارینی اونا طرف اوزادیب دوردولار. قیز یلقوش باغانی پارچالانیب، اونلارا یثدیرتدی.

یای تتی لی باشلانمیشدی. اولکر اوز پیونترلری ایله برابر تورکان کندینه گلیمیشدی. اولکر یاردیم مقصدیله کندکی پیونتر تشکیلاتی نین ایشلرینه قاریشدی، تشکیلاتین رهبرلرینی یئنی ایش اصوللاری ایله تانیشتی. کولخوزچولار آراسیندا مدنی-ماریف ایشلری آپارماق اوچون آسلانی کولخوزا تحکیم ائتدی. پیونترلر هر گون دنیز ساحلینده قوم و گونش واناسی قبول ائدیر، دنیزده چیمیر، فوتبول اویناییر و آرابیر کولخوزلارا و یاخین کندلره تنزوهه گئدیردی لر.

آسلانین ایشی چوخ یاخشی ایدی. او، ایستینه چاتمیشدی. کولخوزدا هوسله ایشلییردی. محصولون جنس لرینی، اونلاری بئجرمک یوللارینی، تورپاق گوبره لرینی اویرنیردی. یولداشی قانبای تئز-تئز اونو گورمه یه گلیردی. بیر گون قانبای یئنه آسلانین یانینا گلیمیشدی.

آسلان قانبای ایله برابر بوستانی باش دان آیاغا جان گزدی. او، قانبایا پومیدور و بادیمجان تاغلارینی گوستیر، اونلارین حاقیندا ایزاهات وئیردی. قانبای اوز-اوزونه دوشونوردو. "اوغرو، - دئییه تحقیر ائتدیگیمیز آسلانا باخ، نه قدر دیشیلیمیش دیر! او آرتیق ایش و زحمت آدمی اولموش دور."

بو دوشونجه ایله قاریز، قوون تاغلاری نین یانین دان کئچیردی. بیردن-بیره تاغلارین آراسیندا ایکی باغا بالاسینی گوردو. شادلیغین دان بیلمه دی نه ائله سین. اونلاری گوتورمک اوچون لک لرین ایچینه گیردی.

باغالار اوزاق دان اونو گورونجه قاچماغا باشلادی لار. اونلار ایندی آناسیز و کومک سیز ایدی. هر شئی اونلاری هور کودوردو. او گون قیز یلقوش دان چوخ قورخوموشدولار. اونون گوج لو قانادلاری نین یئلی هر بیرینی بیر طرفه آتمیشدی.

بیر مدت اونلار اوزلرینه گله بیلممیشدی. گوزلرینی آج دیق لاری زامان آنالارینی گورمیشدی لر. او گون دن تاغلارین آراسیندا قورخاقورخا

یاشایردی لار.

قانبای اونلارا یاخیلاشدی. هر ایکی سی قورخودان باشینی قینینا چکیب

دوردو. قانبای هر علینه بیرینی آلیب لکدن چیخدی، سئوینجک:

— آسلان، باخ گور نه تاپدیم، — دئدی.

آسلان باخیب گوله-گوله:

— سنین ایستدیگین شئی دیر، هم ده نه قدر کیچیک دیر، — دئدی.

— ساغ اول، آسلان! گوروشریک، — دئییه قانبای قاچا-قاچا گئتدی. بوگوک

باغین ایری قاپی سیندان گیرینجه باغیردی:

— گور بیر نه گتیرمیشم!

اوشاق لار اونون باشینا توپلاندی.

— ندیر، ندیر؟ وئر بورا، وئر بورا!

— قانبای، بونلاری هارادان تاپدین؟

— لک لرین ایچیندن.

سسه اولکر ده گلدی. باغالاری گورونجه:

— اوی، نه بالاجادیر! هئچ بئله کیچیک باغا گورممیشدیم، — دئدی.

قانبای سئوینه-سئوینه دئدی:

— اولکر معلمه، بونلاری ساخلایاغام.

باغالار باشلارینی قینا چکیب حرکت سیز دورموشدولار. اوشاق لار او کیچیک

قوناقلارین اطرافینی آلیب، هله ده اونلاری تک بوراخماق ایستمیردی لر.

قانبای قاجیب آغزی چوبوقلا هورولموش تاختا بیر قوتو گتیردی. بو قوتونو

او چوخدان هازیرلامیشدی. هر ایکی باغانی قوتویا قویوب، آغزینی باغلادی.

قانبای او گون سئوینجک اولموشدو. ساعتدا بیر گئدیپ اونلاری یوخلایردی.

باغالار اونو گورونجه قورخوب چکیلیردی لر.

قانبایی فیکیر گوتورموشدو. او باغالارینی اویرتمک حاقیندا

دوشونوردو. نه اویرتسین؟ نئجه اویرتسین؟ هارادان باشلا سین؟ بونلاری

آیدینلاش دیرا بیلیمیردی. بو فیکیر اونو یورموشدو. حتی گئجه لر یاتاغا

گیردیگی زامان جوربجور پلانلار توتوردو. او ائشیتیمیشدی کی، حیوانلاری اویرتمکدن

اول آج ساخلایرلار. اودور کی، بیر گون ساباهاجان اونلارا یئمک

وئریمیشدی.

سحر آچیلدی. قانبای یوخودان او یانینجا باغالارین یانینا قاچدی. آج

و دوستاق باغالار قوتونون ایچیندن چیخماق اوچون یول آرایردی. قانبایی

گورونجه هر ایکی سی باشینی گیزلیدیپ حرکت سیز دوردو. قانبای علیندکی

اوتلاری اونلارا طرف اوزاتدی. اونلار قورخوب چکیلیدی لر. قانبای چوخ چالیشدی،

اونلار ایناد ائدیپ اوت یئمک ایستمه دی. قانبای دوشوندو: “زرر یوخ دور،

آج قالب آخیردا یئر لر”، — دئدی.

او گون قانبای چوخ مشغول ایدی. کند کلوندا پیونترلر موسامیره

وئره جكدی لر. بیر طرف دن كلویو بزیر، بیر طرف دن ده رول لارینی هازیرلاییردی لار. قانبای یولداش لاری ایله برابر آخشاما جان ایشلمیشدی. او، ائوه دوندو گو زامان گونش قربه دوغرو ایلمیش، هاوا سرینلشمیشدی. باغالارین فیکری اونو گوتوردو گو اوچون بیلیمردی یولو نئجه گتسین. یولداش لاری اونا ساتا شیردی:

— سن گندیجه باغالار آجین دان اوله جک.

— بیلیمرم بو باغالاردان نه ایستیر؟

— اونلاری من علیمه گوتورمه یه یرنیرم.

— دانیشماین، بو دا باغالاری اویردیپ سیرکده اویناداجاق.

قانبای آتماجالارین بعضی سینه جاواب وئیر، بعضی سینه گولوردو. ائوه

چاتان کیمی باغالاری یوخلادی. آغ باغالار قوتونون آغیزلیغینی یالاییر و چیخماق اوچون یول آراییردی.

قانبایی گورونجه هر ایکسی سی باشینی گیزلتدی. قانبای قوتونون قاپاغینی

آجدی. گلیر کن یولدا توپلادیغی باغایارپاق لارینی اونلارا دوغرو اوزاتدی.

آج باغالار اوت قوخوسو دویونجا باش لارینی چیخارتدی. قورخا-قورخا یارپاغی

یئمه یه باشلادی لار. قانبای سئوینجین دن نه ائدجینی بیلیمردی. بیرینجی

ایمتاهانی گوزل وئرمیشدی. باغالار اونون علین دن اوت آلیب یئمه یه باشلامیشدی.

بو آز شی دئییلدی. ایلک قله قازانلیمیشدی. کو کسو شیشمیش، اومیدی

آرتمیش، گوزلری ایشیقلا نتمیشدی.

باغالاری دویوردوق دان سونرا قانبای قاچا-قاچا یئمک اوتاغینا

گلدی. یولداش لاری یئمک یییردی لر. باشدا اولکر اوتورموشدو. تیت رک و

سئوینجک بیر سسله:

— اولکر معلم، باغالاریمایا علیمده اوت یئمی اویرتدیم، — دئدی.

اولکر بو سوزون معناسینی یاخشی دوشونه بیلیمده دی. یالنیز باشینی ترپدیپ

گولده و اونو راضی سالماق اوچون:

— مرهبا، قانبای! — دئدی.

قانبای اولکردن بیر چوخ شی لر سوروشماق و اویرنمک ایستیردی.

یولداش لاری نین یانیندا سوروشمادی. یئرینده اوتوروب یئمینی یئدی.

گنجه کلوبدا ایدی لر. موسامیره لر اولدوقجا پارلاق کئچمیش و کولخوزچولاری

راضی سالمیشدی. اوشاق لارین و اولکرین اوزو گولوردو. گنجه گنچ

قاییتدی لار. قانبای هر کس دن اول یاتاغینا گئدیپ یاتمیش و سحر

هامی دان اول او یانمیشدی. باغالارینا یارپاق و اوت توپلامیش، دویونجا

یئدی رتمیشدی. باغالار اوتو علین دن آلیب یئدی کجه سئوینیردی. قانبای بون لاری

اویرتمک اوچون تدبیر لر دوشونوردو. او قدر درین دن دوشونوردو

کی، اولکرین گلیب اونون باشی اوستونده دوردوغونو گورمیشدی. اولکر چوخ

دوردو. قانبای فیکیر دیزینه قرق اولموشدو. اولکر گوله-گوله سوروشدو:

– قانبای، نه دوشونورسن،

قانبای باشینی قالدیریپ اولکری گورونجه یثرین دن سیچرادی. اولکر یئنه سوروشدو:

– باغالارا اوت وئردینمی؟

قانبای مغرور بیر توورله:

– وئردیم، هامی سینی علیمده یئدیرتدیم، – دئدی.

– ائله لازیم دیر. هئچ بیر زامان قارشى لارینا اوت قویما، علین دن یئمی اویرنسین لر، هم ده یاواش – یاواش بون لاری سسه، گورولتویا آلیش دیر. اوندا تئز اویرنیر لر.

قانبای اومیدله پارلایان گوزلرینی اونا دیکیب دئدی:

– اولکر معلمه، بون لاری من نجه اویردیم؟ هارادان باشلایم؟
بو ایش منی چوخ دوشوندورور.

اولکر گولوب دئدی:

– سن اونلارا نه اویرتمک ایستیرسن؟

– اویناماق اویرتمک ایستیرم، – دئی قانبای تئز جواب وئردی.

– اویناماق. چوخ یاخشی... اوت یئمی نجه اویرتدین، اویونو دا ائله

اویردسن. تجروبه سنه گوستره جک. هر ایشده متانت لی، دیانت لی

اولماق لازیم دیر. کیتاب خانادان سنه باغالار حاقیندا اوچ – دورد کیتاب

گتیرده جه یم. اوخو، اونلارین خاسیتینی یاخشی اویرن. بو خوسوسدا کیتاب لار سنه چوخ کومک ائدر.

قانبای باغالارینی تربیه ائتمکده ایدی. او، باغالارینی آنجاق موین

ساعت لاردا یئدیریر، یئدیرتمک ایستدیگی زامان اونلاری ائیوانا بوراخیردی.

تاماشا اوچون توپلانمیش اوشاق لارین سس – کوگو باغالاری قورخوتموردو.

قوتودان چیخماق آج باغالار اوچون بایرام ایدی. قانبای بیر دسته

باغایارباغینی هاوادان آسیردی. بو یارپاق لاری ائله آسیردی کی، باغالار آیاق

اوسته دورمادان و یا باش لارینی یوخاری قالدیرمادان اونو یئیه بیلمزدی.

سونرا کامانچاسینی گوتوروب چالیردی. کامانچا سسی آج باغالارا بیر

موژده ایدی؛ چونکی یئمک واختی گلدیگینی بیلیردی لر. باش لارینی اوزادیب، او

طرف – بو طرفه قاچیب، یئمک آختاریردی لار. سارا اونون کومکچی سی ایدی.

یوخاری دان آسيلمیش اوتو آرابیر اونلارین کیچیک قارا دوداق لارینا توخوندوروردو.

باغالار یئمه یه هازیرلانیرکن اوتو یاواش – یاواش یوخاری

چکیردی. بو توورله باغالارا آیاق اوسته یئمک اویرتمک ایستیردی. ایناد

باغالار ایسه بونو ایستیردی. قانبای چوخ چالیشدی، مومکون اولمادی. او،

تجروبه سینده داوام ائتدی. اولکر اونا: “هر ایشده متانت لی و دیانت لی

اول!” – دئمیشدی. بو سوزو قانبای اونو تمامیشدی. او چوخ چالیشدی. آخیردا

باغالارا آیاق اوسته اوت یئمی ده اویرتدی.

هر گون يټمک واختی اونلاری ائیوانا بوراخیر، اوزو کامانچا چالیر، سارا دا ایپه باغلانمیش اوت دسته سینی اونلارین باشی اوزرینده توتوردو. باغالار آیاق اوسته قالخیب اوتو یئیردی لر. ایکی آیدا قانبای آنجاق بونو اویره ده یلمیشدی. اونون فیکری باشقا ایدی. او ایندی اوزونه بیر معلم کیمی باخماغا باشلامیش و ایستیردی کی، کامانچاسینی علینه آلیب چالدیغی زامان باغالاری سیرک دکی حیوانلار کیمی دوروب اویناسین. قانبای بیر گون یئنه چوخ مشغول ایدی. شهردن پیونئر دسته سی گلیمیشدی. دسته رهبری گوروله جک تدبیرلر حاقیندا مروزه ائتدی. مروزه دن سونرا هامی بیرلیکده کندی گرمیش، اورادان دنیز ساحلینه گتمیشدی. یټمک دن سونرا لئنین گوشه سینده سیاسی کیتابچالار اوخونوب تحلیل ائدیلیمیشدی. قانبای آخشاما یاخین ائوه دونموشدو. او گون باغالار آج قالیمیشدی. قانبای ائوه گلینجه تنز باغالاری یوخلادی. آج باغالار اونو گورونجه قوتونون اغیزلیغین دان باشلارینی چیخاریب اویناماغا باشلادی لر. قانبای آنلادی کی، اونلار بو حرکت لری ایله: “قاپینی آج، بیزه یټمک وئر”، – دټمک ایستیردی لر قوتونو گوتوروب ائیوانا گتیردی. سارا هله گلیب چیخمامیشدی. قوتونو آچدی، باغالاری چوله بوراخدی. کامانچاسینی گوتوروب چالماغا باشلادی. یټمک خبرینی وئرن کامانچانین سسین دن باغالار آیاق اوسته قالخدی و هاوادلان آسلیمیش اوتو آراماغا باشلادی. قانبای بونو گورونجه سئوینجک یئرین دن سیچرادی. کامانچا علینده اوتاغا قاچدی. – اولکر معلمه، اوشاق لار، بورا گلین، سیزه تاماشا گوستره جه یم، – دئدی.

اولکر و اوشاق لار اونون آرخاسینجا گلدی لر. ائیوانا یئتیشینجه قانبای یئنه کامانچا چالدی. باغالار کامانچانین سسینی ائشیدینجه آیاق اوسته قالخدی لر. اوشاق لار گولور، اولکر گولور، قانبای سئوینجین دن نه ائدجینی بیلیردی. قانبای آیاغا قالخدی، ایپه باغلی اوت دسته سینی سولئیمانا وئریب دئدی:

– آل، بو اوتو هاوادلان توت، اونلار یئدیکجه اوتون یئرینی دیش دیر! ایندی قانبای کامانچانی چالیر، سولئیمان علین دکی اوت دسته سینی یاواش – یاواش هاوادلان دیریر، باغالار دا اونون آرخاسینجا سورونوب یئر یگیردی.

بای تتی لی بیتیمیش، قانبای اوز یولداش لاری ایله برابر شهره قایتیمیشدی. تتیل اونا چوخ شئی وئریمیشدی. ووجودو قووتلنمیش، فیکری اینکیشاف اتمیش، تجرویه سی و سیاسی بیلگی آرتیمیشدی. او هر گون مکتبه، موسیقی درس لرینه داوام ائدیر و پیونئر تشکیلاتلاریندا چالیشیردی. باغالارینی دا اونو تموردو. ائوه گلر، یټمینی راحت – راحت یئیب قورتاردیق دان سونرا

باغالارینی دوشونمه‌یه باش لاردی. هر گون قوتونو آرتیرمایا گتیریر،
آغزینی آجیب باغالارینی چوله بوراخیردی. اوزو کامانچا چالیر، قارداشی
سورخای دا کامانچانین هاواسینا اویدوراراق، اوتو علینده دولان دیریردی.
باجی لاری، قونشو اوشاق لاری هر گون او کیچیک کونسرتده ایشتراک ائدیردی لر.
قانبای تجروبه‌سینی آرتیرمیشدی. باغالارا ایکی اویون اویرتمیشدی. بیر نئچه
دفعه کیچیک کونسرت ترتیب ائدیپ باغلاری اویناتمیش، تجروبه‌دن چیخمیشدی.
اونلاری آرتیق جمعیت ایچری سینه چیخارماق، موسامیره‌لرده، کونسرت‌لرده
اویناتماق اولاردی. باغا کیمی جتین اهلی‌لشن حیوان‌لارا اویون اویرتمک
آسان ایش دئییل. بوندان سونرا قانبایین باغالارینی، اوزونو هر کس
تانیا جاق، بیله جک، اونون هونرینه حیرت ائده جکدی، آدی قزئت‌لرده
یازیلماق، دیل‌لرده سوی‌لنه جکدی.

قانبای او ایل یئددیل‌لیک مکتبی بیتیریردی. اونلارین شرفینه موسامیره
ترتیب ائدیلمیشدی. موسامیره‌ده باغالار دا ایشتراک ائده جکدی. مکتب‌لی‌لر
آخین-آخین گلیر و دهلیز‌لرده دولاشیردی‌لار. سالون قابی‌سین‌دان آسيلمیش
مرامنامنی بوگوک بیر دسته اوخویور و حیرتله بیر-بیرین‌دن
سوروشوردو:

— بو اویونچو باغالار هارادادیر؟

— باغا دا هنج اوینایارمی؟

— هله بو قانبای کیم‌دیر؟

— باغالار اونوندومو؟

قابی آغزیندا گئت-گئنده آدم چوخالدی. هر کس سبیرسزلیکله موسامیره‌نین
باشلانماسینی گوزلییردی.

بیرینجی زنگ وورولدو. تاماشاچی‌لار سالونا دولدو. بوتون گوزلر سهنه‌یه
دیکلیب قالمیشدی. پرده‌نین تتر آچیلماسی اوچون شاگیردلر آیاق‌لارینی
یثره دوگور، ال چالاراق، سس-کوی قوپاریردی‌لار.

پرده آچیلدی. بیرینجی حیسده شاگیردلر شرقی سویله‌دی‌لر، اویون هاوالاری
چالیب شعرلر اوخودولار، ایدمان نمونه‌لری گوستردی‌لر. ایکینجی حیسه
باشلانیدی زامان هامی‌نین گوزو سهنه‌ده قالمیشدی. تاماشاچی‌لار ال
چالاراق، “باغالار گل‌سین، باغالار!” — دئییه باغیریردی‌لار. اویون چالغی ايله
باشلانیدی. جوربجور هاوالار چالیندی. سونرا قانبای علینده کامانچا

سهنه‌یه چیخدی. سورک‌لی آلقیش‌لار سالونو بورودو. او، ایستولا اوتوروب، کامانچاسینی
چالماغا باشلارکن، باغالار سهنه‌یه گیریب، آیاق اوستونده قارشیقارشیا
اویناماغا باشلادی‌لار. سالونو سس بورودو. هامی گولور، ال چالیر،
باغالار ایسه اویناماقدادام ائدیردی.

قانبای هاوانی دییشدی. باغالار دا تتر اویونو دییشدی‌لر. تاماشاچی‌لار
حیرتده قالمیشدی. بیر آز سونرا کامانچا سوسدو. اویون بیتدی. قانبای

باغالارینی دا گوتوروب سهنه دن چیخدی. سورک لی آلقیش لار داوام ائدیر،
 تاماشاچی لار ال چالیردی. قانبای، باغالاری یئنی دن سهنه یه چاغیریردی.
 سالونو سس-کوی بوروموشدو. هامی قانباین اویونچو باغالارینی بیر ده
 گورمک ایستیردی. بو دفعه قانبای ایله مکتب مودیری ده سهنه یه
 گلدی. او، تاماشاچی لاری زور-گوج ساکیت ائله دی. سونرا سوزه باشلادی:
 - یولداش لار، تاماشاسین دان دویمادیغینیز بو اویونچو باغالار سون
 صنیف شاگیردلریمیز دن قانبای دورسون زاده نین دیر. بو ایستنادلی کیچیک
 معلم حیوان لاری سئون، اونلارین یاشایشینی اویرنمک ایسته یین سبیر-
 لی، دیانت لی، چالیشان بیر اوشاق دیر. اونو سیزه چوخ تعریفلمه یه جه ییم.
 هر معلمین هونرینی اونون شاگیردلرین دن بیلیمک اولار. اویونچو باغالار
 قانباین نئجه معلم اولدوغونو سیزه بیلدیردی. او بو ایشین آردینجا
 گندیب هیوانات معلمی اولماق ایستیر. اونون بو فیکرینی اورک دن
 آلقیشلایارق، بو یولدا اونا کومک ائتمی و د ائدیریک. بیر گون ائشیدجکسینیز
 کی، شهریمیزه بو گوک بیر سیرک گلمیش دیر. بیر-بیرینیزدن
 سوروشا قسینیز: "بو سیرکین ان مشهور تلیمچی سی کیم دیر؟" قزئت لرده
 اعلان اوخوموش یولداش لارینیز سیزه دئیجه ک: "قانبای دیر، اویونچو باغالارین
 تلیمچی سی". سیرکه دولاجا قسینیز. قانباین اصل هونرینی سیز او زامان
 گورجکسینیز. ایندی ایسه موکافات اولاراق طبیعت کابینه سی بو اوچ کیتابی اونا
 باغیشلاییر. سیزین هر بیرینیزی ده قانبای کیمی بو گوک بیر هونر و صنعت
 صاحبی گورمک ایستیرم.

بو سوزلری دئییب مودیر کیتاب لاری قانبایا وئردی. سالون اونو آلقیشلارکن
 باش اییب، مودیرله برابر سهنه دن چیخدی. تاماشاچی لار ال چکمیر،
 قانبای ایله باغالاری یئنی دن سهنه یه چاغیریردی لار. سالونو گورولتو
 بوروموشدو. قانبای باغالاری ایله یئنی دن سهنه یه گلدی. باغالاری
 سهنه یه بوراخیب کامانچاسینی چالیدی. باغالار اوولکین دن داها هوسله
 اویناماغا باشلادی. اوشاق لار ال چالیر، سئوینج دن سیچراییب باغیریردی لار.
 کامانچا سوسدو، باغالار دوردو. قانبای گورولتو و آلقیش لار ایچری سینده
 تاماشاچی لارا باش ایدی. بیردن بیره اورکستر چالماغا باشلادی. اوشاق لاردان
 بیر یی چیغیردی:

- باغالارین هاواسینی چال!

اورکستر باغالارین بیلدیگی هاوالاردان بیرینی چالیدی. باغالار اولجه
 هورکوب، بیر-ایکی ثانیه دوروب دینله دی. سونرا بیردن-بیره آیاق اوسته قالخیب،
 او هاوانی شیرین-شیرین اویناماغا باشلادی لار. سالون یئنی دن جانلاندی،
 تاماشاچی لاردا گولمک دن جان قالمادی.

کلکباز آلبرت

لثرو بئر فابریکاسیندا فلههلیک اندیردی. قانیچن فاشیستلره قارشى
اوندا درین بیر کین وار ایدی. فاشیستلرله ووروشما باشلار-باشلاماز لثرو
اوز آروادی ایله برابر جبههیه گتتدی؛ اون آلتی یاشیندا اوغلو آلبرتی اوز
یاخین قونشوسو و صمیمی دوستو اولان آلبارئسسیا تاپشیردی.
آلبرت عقللی، اورکلی و متانتلی بیر چوجوق ایدی. او، بیلمدیگی شئی لری
سوروشوب اویرنمک ایستیر و گوردوگو مارقالی حادثه لری اوزونمخسوس
دادلی بیر دیل ایله، قونشوسو آلباراسسیا ناغیل اندردی. آلبارئسسا
اونو اوز نوه سی کیمی سئوردی.
ایسپانیا قیامچی لاری آلمانیا و ایتالیا فاشیستلرین دن قوت آلیب
شهره هوجوما باشلادیق لاری زامان رئیسوبلیکاجی لار چوجوق لاری، السیز،
ایاق سیزلاری سلامت یئرله کوچورموشدولر. یالنیز آلبرت و آلبارئسسا
یاشادیغی کوچه ده بیر نچه چوجوق، قوجا کیشی و قادین قالمیشدی. کوچه
فاشیستلر علیه کئچدیگین دن بون لاری کوچورمه یه آرتیق واخت اولمامیشدی.
مادرید شهری کوچه لرینده چارپیشما گون دن-گونه شدت لنیر،
فاشیستلر تتر-تتر هوجوما کئچیردی. رئیسوبلیکاجی لار دوشمه نین یئنی قوت
آلدیغینی بیلدیگین دن داها متانتله چارپیشیب دوشمنه بوگوک تلفات
وئریردی. توپ لارین گورولتوسو، بومبالارین وییلتی سی، پولتمیوت لارین شاققیرتی سی،
تانک لارین تاققیرتی سی قولاق باتیریردی. ائولر، قاپی لار، پنجره لر زاغ-زاغ
تیریریردی.

اود ایچینده قالماغا مجبور اولان آلبرت بیرینجی گون چوخ قورخموشدو.
او، بیر طرف دن جبهه ده چارپیشما قدا اولان آتا-آناسینی، او بیر طرف دن
ده اوز آغیر و قورخولو وضعیتینی دوشونوردو. اونا اورک و تسللی وئرن
یالنیز قونشوسو و بابا کیمی سئودیکگی قوجا آلبارئسسا ایدی. آلبارئسسائین
قانادلاری آلتینا سیغینیب هر دردینی، کدرینی اونونلا اونودوردو. او، آرتیق
یاواش-یاواش سسه، کویه آلیشماغا باشلاییردی. یاشادیق لاری دوردونجو
قاتدا آلبارئسسا پنجره دن آچمیش اولدوغو دئشیک دن چارپیشمایا تاماشا
اندیر و رئیسوبلیکاجی لارین تترلیکله قالیب گلمه سینی سییرسیرلیکله
گوزلییردی.

بیر گون آلبرت قوجا آلبارئسسیا دئدی:

—بیر آز بوگوک اولسایدیم، من ده جبهه یه گئدردیم.

قوجا آلبارئسسا گوله-گوله کیچیک آلبرترین پارلاق گوزلرینه باخیب
سوروشدو:

—سن جبهه ده نئیلردین؟

—نئیلردیم؟ بو جان اوارلارین اوردوسونو بیر گونده داغیداردیم!

آلبارئسسا کیچیک وطنداشین باشی نین علیله اوخشادی:

— سن قورخما، بیزیم قهرمان اوردوموز دوشمنی دارماداغین
انده جک.

آلبثرت قوجایا بیر آز دا یاخینلاشدی. کیچیک، عقل لی گوزلرینی اونون
گوزلرینه دیکیب سوروشدو:

— بابا، بو آلمان و ایتالیان فاشیست لری اولکه میزه نه اوچون اوردو گوندیر؟
قوجا آلبارئسسا علینی اونون چیننه قویوب جاواب وئردی:

— اوغلو فاشیست لر خالق آزادلیغی نین دوشمنی دیر. اونلار اوز سادتی
باشقا خالق لارین فلاکتی اوزرینده قورورلار. فاشیزم هر جور آزادلیغین
دوشمنی دیر.

بو سوزلردن آلبثرتین اوز-گوزو دومانلادی. بیر آز دوشوندو که دن
سونرا باشینی قالدیریب دئدی:

— بیز اوز فاشیست لریمیزی اولکه میزدن قووب چیخارماق ایستیردیک. بو
جاناوارلار هارا گلیر؟

— هارا گلیر؟ لئش، جمدک اوستونه. بیزیم وطنیمیزی اوزلرینه موستملکه
ااتمک ایستیرلر.

— نئجه؟ موستملکه؟!

— بلی، موستملکه! یوخسا، نه اوچون گلیرلر؟ بو ایستیلای لار همیشه
باشقا خالقین تورپاغینا گوز دیکیر. موستملکچی لیک اونلارین سیاستی دیر.

— یوخ، بیز اونلارا اوز تورپاغیمیزدان بیر قارشی دا وئرمیجیک!
قونشو کوچه ده شدتله گورلایان توپون سسی دانیشیغا مانع اولدو.

آرتیق هر ایکی طرف هوجوما کئچمیشدی. آلبارئسسا پنجره دئیگی دن
باخیب آلبثرتی چاغیردی:

— آلبثرت، گل باخ، فاشیست ظابطی علینده دوربین اوردویا کوماندا وئریر.
آلبثرت تنز یاخینلاشیب دقتله کوچه یه باخدی. ظابط سنگر ایچینده،

علینده دوربین، قارشی سیندا جبهه نین پلانی، تئلفون ایله امرلر وئیردی.

آلبثرت باشینی چکیب آلبارئسسایا باخدی. او باخیش لار چوخ معنالی ایدی. پنجره دن
چکیلیب دئدی:

— بابا، بو ظابط بیزیم پنجره نین دوز آلتیندا دوروب. آلبارئسسا
یاواشجا:

— یوخ، خوانین پنجره سی آلتیندادیر. آلبثرت تنز قاپینی آچیب دیشاری

چیخدی. آلبارئسسا چوجوغون بو حرکتین دن شوبهه لندی. اونون نه اوچون

گتندیگینی و نه یاپماق ایستدیگینی بيلمک اوچون آرخاسینجا گتندی. آلبثرت

یاریم پودلوق قالین بیر دمیر پارچاسینی قول لاری اوستونه گوتوروب هیققانا هیققانا

پنجره یه طرف آپاردی. آلبارئسسا اسبی سسله باغیردی:

— آلبثرت، نیلییرسن؟

آلبثرت قاش لارینی چاتاراق کسکین بیر سسله:

— بونو فاشیست ظابطی نین باشینا سالاجام — دئدی.

آلبارئسسا اونا مانع اولماق ایسته‌دی. آلبثرت اوز فیکرینده ایناد گوستردی.

آلبارئسسا اونا دئدی:

— سنین گوجون چاتماز، اونو وئر من آتیم.

آلبثرت راضی اولمادی. بون لارین سسینه قونشو خوان گللی. خوان کوهنه

عسگر ایدی. اونون آتاسی و کیچیک قارداشی عسگرلیکده اولموشدو. اؤزو ده

بوتون حیاتی عسگرلیکده کنچیر میشدی. مراکش خالق ایسپانیا حکومتینه

قارشى عصیان ائتدیگی زامان خوان دا اوردو یا گوندیرلیمیشدی. محاربه‌ده

آیاغین دان آلدیغی یارادان شیکست قالیمیشدی. خوان اهوالاتی

آنلا یاندا دمیر پارچاسینی آلبثرتین علین دن دارتیب آلدی. سونرا علی ایله اونلاری

ایته‌له‌یب:

— سیز گوردوگونوزو من ده گورموشم. او، بیزیم پنجره‌نین آلتیندا

دورور. سیز بورادان چکیلین. بو منیم ایشیم‌دیر! — دئدی.

او بو سوزلری او قدر قطعی دئدی کی، آلبثرت و آلبارئسسا سوسماغا

مجبور اولدو. خوان دمیر پارچاسینی اوز اوتاغینا گتیردی. کوچله‌ره قارشى

اولان پنجره‌لری آچماق یاساق اولدوغو حالدا پنجرنی یاواشجا آچدی و

دمیر پارچاسینی دوز ظابطین باشینا آتدی. درهال پنجره‌دن چکیلدی.

دمیر ظابطین باشینی پارتلاتدی. درهال کوجه‌ده سس — کوی قوبدو. پنجرنی

یایلیم آتشینه توتدولار.

چوخ چکمه‌دی کی، هیتین دمیر داروازاسی شدتله دو گولمه‌یه باشلادی.

خوان آلبثرت و آلبارئسسا یا دئدی:

— سیز چکیلین، منی آپارماغا گلیرلر. آلبثرت اونون علین دن توتوب:

— قورخما، گل، من سیزی گیزله‌یه‌جم، هئچ گورمه‌یه‌جک‌لر — دئدی.

خوان اونون سوزونه اهمیت وئرمه‌دی. آلبثرت ایسه ال چکمه‌دی، اونون

قولون دان توتوب:

— خوان دایی، من سنی ائله یئرده گیزله‌یه‌جم کی، هئچ کس تاپا ییلمه‌یه‌جک.

بیرجه سن گل! — دئییه فیکرینده ایناد ائتدی.

داروازا قابی سی آچیلیب ژاندارم لار، پولیس لر ایچری گیرمیشدی. هیتده

سس — کوی گنتدی که چه چوخالیردی. خوان اوتاغی نین ایچینده دوروب یئرین دن ترپنمیردی.

آلبارئسسا ایشه قاریشدی. آلبثرت اونو آلبارئسسانین اوتاغینا

گتیردی. آلبارئسسانین بوگوک بیر پالازی وار ایدی. آلبثرتین گوستریشی ایله پالازی

تئر آچدی‌لار. خوانی پالازا سریگیب دیوارا سویکه‌دی‌لر.

ژاندارم لاری دمیر آتیلان پنجره‌نین اوتاغینا گیریب خوانی آختاریردی‌لار.

اورادا تاپما یینجا قونشو اوتاقلاری بیر — بیر گزدی‌لر. آلبارئسسانین

اوتاغینی دا آرادى‌لار. اوتاغی آلت — اوست ائتدی‌لر. حتی ایری و آغزی قیفیل لی ساندیغین

دا آغزینی آجیب باخدی لار. خوانی تاپمادی لار. ژاندارم لار آجیقلا ریندان دیل-دوداق لارینی چئینیردی. آلبارئسسانین اوتاغینا بیتیشیک اولان قونشوسو ماریا آلبارئسسانی شوبهه لی باخیش لارلا سوزهرک:

- یقین اونو گیزلمیش لر - دئییردی.

ژاندارم لار آلبارئسسانی چوخ سیخما-بوغمایا سالدی لار. یوغون و قیسا

بوی لو ژاندارم توفنگی نین قونداغی ایله اونو وورماغا باشلادی. آلبثرت:

- منیم بابامی نیه وورورسونوز؟ - دئییه آلبارئسسیا ساریلدی. اوجا

بوی لو، جانلی بیر ژاندارم آلبثرتین قولون دان توتوب اوزونه طرف چکه رک:

- دئی گوروم او کیشینی هارادا گیزلمیسینیز؟ یوخسا هر ایکینیزی اولدورچییک

- دئدی.

آلبثرت:

- بیزیم خبریمیز یوخ دور! - دئدی. ژاندارم اونون اوزونه اوچ-دورد

سیلله چکدی. کیچیک آلبثرتین اوزونده ژاندارمانین بارماق یئرلری قیقیرمیزی

گورونور، گوزلرینه قان چو کموشدو، آغلایا-آغلایا جاواب قایتاردی:

- بیزی نه اوچون دوگورسونوز؟ اونونلا بیزیم نه ایشیمیز وار؟ قوچاقسینیز

آختارین، تاپین!

ژاندارم لار سوی لئه-سوی لئه گئتدی لر. فقط او ائوی دورد طرف دن

اهاته اتمیشدی لر. دو گوش شدتلنیردی. کومان دانی اولموش اولان فاشیست

دسته سی رئسپوبلیکاچی لارین شدت لی آتشی آلتیندا یاواش-یاواش گئری چکیلیردی.

اوغلو فاشیست ظابطی اولان ماریا گئت-گئنده اسبی لشیردی. او فاشیست کومان دانی نین

اولمه سینی بو ائوده یاشایان آدام لاردان گوردوگو اوچون

هامیا دوشمن کسلیمیشدی. آلبارئسسانین بو ایشدن خبری اولدوغونو

دویموشدو. اونا گوره ده خوانی هارادا گیزلتمیش اولدوغونو بیلیمک اوچون

آلبارئسسانی پوسوردو.

ژاندارم لار گتتدیک دن سونرا آلبثرت ایله آلبارئسسا خوانی پالاز ایچین دن

چیخارتدی لار خوان اله کئچمیدگیکن دن، ژاندارم لاری آلدادا بیلدیک لرین دن

آلبثرت چوخ سئوینیردی. اونلار اوز آرالاریندا شن-شن دانیشیردی لار ماریا

اونلارین دانیشیغینی ائشیدیب قابی آغزین دان پوسماغا باشلادی. خوان دئییردی:

- ساغ اول آلبثرت، سن منی اولوم دن قورتاردین، بو پالاز سنین یادینا

هاردان دوشدو؟ پالاز اولماسایدی نئیلر دینیز؟

- پالاز اولماسایدی باشقا شئی دوشونردیم، - دئییه آلبثرت اونا جاواب

وئردی. ماریا بونو ائشیدینجه تتر آشاغی ائندی. اهوالاتی دمیر داروازا

آغزیندا دوران ژاندارم لارا خبر وئردی. ژاندارم لار یئنی دن هیته

دولدو. فقط اونلار رئسپوبلیکاچی لارین ایرلیدگیکنی و فاشیست اوردوسونون

گئری چکیلیمکده اولدوغونو بیلیردی لر. اونا گوره ده کونول سوز اولاراق یئنه

هامان ژاندارما آلبارئسسانین ائوینی یوخلاماغا چیخدی. آلبثرت اونلارین

گلديگيني گورموشدو. خواني تثر بوگوک سانديغين ايچينه قويوب آغزيني باغلادی.
 ژاندارملار گلدي. آلبارئسسائين اوتاغينا گيرينجه پالازی آجدي لار. ايچينده
 هئچ بير شئی يوخ ایدی. آلبارئسسائي و آلبرتي يئنه چوخ اينجيتدی لر. بير
 فايدا وئرمه دی. اونلار گئديرکن:
 - بيز سنيله آتیشما ساکيت اولان دان سونرا دانيشاجاغيق، - دئدی لر.
 ژاندارملار گئتدی. آلبرت سانديغي آچيب خواني چيخارتدی هر اوچو سئوينسئوينه
 اوتوروب دانيشیردی لار. آلبارئسسا دئدی:
 - بو آغزین لار قورد کیمی قوخو بيلير. اونلاری خواني پالاز آراسیندا
 گيزلتديگيمیزی ائشيديب گلmiş لر دی.
 سونرا علاوه ائتدی:
 - بو، ماريانين ایشی اولاجاق. او فاشيستين بیزی گورن گوزو يوخ دور.
 آلبارئسسا اونون سوزلرينی تسديق ائتدی:
 - ژاندارملار بو دفعه گلنده من چوخ قورخدوم. يوغون و قيسابوی لو
 ژاندارم سانديغا بير نئچه دفعه ايری-ايری باخدی. "سانديغي آچين"
 - دئسیدی، نيلردیک؟ آلبرت آياق تاپيلتی سی ائشيتدی. علینی آغزينا قويوب
 "س...س!" دئی، ايشاره ائتدی؛ سونرا يئرین دن قالخيب قاپینی بيردن-بيره آجدي.
 ماریا اونلاری قاپی آغزیندا دوروب دینلیردی. آلبرتي گورونجه او قيقيرمیزی
 قيزاردی.
 - ائی قاری، سن بيزيم قاييمیزی نه اوچون پوسورسان؟
 قاری اللرينی اوووش دورا-اوووش دورا قيريق بير سسله جاواب وئردی:
 - من نه اوچون سيزين قاپینی پوسوم؟ سيزه سوزوم وار ایدی، اونو دئميه
 گلmiş ديم.
 - نه سوزون وار ایدی؟
 ماریا سوز تاپمادی.
 - آشاغي ائتمک ايستيرم، قاپی دان گوز-قولاق اولون!
 آلبارئسسا ائتیناسيز:
 - سنین اوتاغیندا کيمين نه ایشی وار؟
 آلبرت دوشونوردو. خوان گوله-گوله اوندان سوروشدو:
 - کيچيک قهرمان، ايندی نه دوشونورسن؟
 آلبرت دوشونه-دوشونه جاواب وئردی:
 - بو خاين يئنه خبره گئتدی. بو دفعه ده گلسه لر سنی هارادا گيزلييم؟
 باخ بونو دوشونورم.
 بيردن آلبرت سئوينجمله باغیردی: "آها تاپديم!" سوزونو بيتيرميمیش
 تثر ديشاری چيخدی. بير آز سونرا قولتوغوندا ايری بير قاباق ايچری گيردی:
 خوان دایی، قالخ گئدک!
 - خوان بير آلبرته باخدی، بير ده اونون قولتوغونداکی ايری قاباغا،

حیرت سوروشدو:

— هارا، اوغلو م؟!

— ماریانین هوووزونا!

— فیکرین ندیر؟

— بو دفعه سنی هوووزون ایچینده گیزله یه جه یم. سن سویا گیرسن.

بو قاباغی دا باشینا کئچیررسن — دئی، آلبثرت چوخ دان باشینی کسمیش و ایچینی چیخارتمیش اولدوغو قاباغی تجروبه اوچون خوانین باشینا کئچیردی.

قالباق اونون باشینی و بونونو گوزلجه گیزله یه بیلیردی. آلبارئسسا:

— آلبثرت، سنده شیطان آغلی وار، بو قالباق هارادان سنین فیکرینه گلدی؟

بو دفعه خوانی هئچ فاشیست لرین باباسی دا تاپا بیلمز.

خوان قاباغی باشین دان چیخاریب:

— بونون ایچینده نفسیم داریخار. — دئدی. آلبثرت قاباغین بیر نئچه

دئشلمیش یئرینی گوستریب:

— باخ، بورادان هاوا آلا جاقسان، بونو من نه اوز قوشوم اوچون قاییرمیشدیم

— دئی خوانی ساکیت ائتدی.

بو اسنادا هیته سس — کوی قوپدو.

خوان تنز ماریانین متبخینه قاچدی. ژاندارم لارین یاخینلاشدیغینی

گورونجه هوووزا گیریب قاباغی دا باشینا کئچیردی.

ژاندارم لار بو دفعه چوخ آغزیدولو گلیمیشدی. ایچری گیرینجه آلبارئسسا یا

غضبلی سسله باغیردی لار:

— ائی قوجا، قالدخ او آدمی وئر، یوخسا سنی ده بو اوشاغی دا آپاریب اولدورجیک!

آلبارئسسا:

— من اونو هارادان وئرم؟ یتردن چیخارتما یا جام کی!.. بو اوتاق،

بو دا سیز، اگر منیم ائویمده تاپسانیز، نه ایستیر سینیز ائدین!

قیسابوی لو، یوغون ژاندارم زورلا اوز غضبینی بوغدو:

— وئر بورا آچاری!

آلبارئسسا آچاری وئردی. ژاندارم ساندیغی آچدی. ایچینده هئچ بیر شئی یوخ

ایدی. هر ایکسی سی بیر-بیری نین اوزونه باخدی. آلبثرت ایره لی گلیب اوز شیرین دیلی ایله

اونلاری ساکیت ائتمه یه چالیشدی:

— وطن داش لار، بو بیزیم اوتاق، بو دا سیز، بیز اونو هارادا گیزلیجیک؟

هم ده نه اوچون گیزلیک؟ سیز او ماریانین سوزونه اینانمایین.

او همیشه بابام آلبارئسسا ایله دالاشیر. نه دئیرسه، هامی سی یالان دیر.

آلبثرتین شیرینی دیل ده اونلاری ساکیت ائتمه دی. ماریا فاشیست لری ائله اینان دیرمیشدی

کی، ال چکمیردی لر. آلبثرتی و آلبارئسسانی توفنگ قونداغی ایله

خئی لی دویدولر. بیر فایدا اولمادی. قیسابوی لو، یوغون ژاندارم گندیرکن:

— او آدمی وئرمه سه نیز، ائوینیز توپا توتولا جاق. بو آرتیق قرارا

آلنمیش دیر، - دئدی.

ژاندارم لار گئتدی. آلبرت و قوجا آلبارئسسا یندیک لری توفنگ قونداقلاریندان

بدن لری قاپقارا قارالمیشدی. هر ایکسی بیر-بیرینه اورک

وئرمک اوچون زور-گوج اوزلرینی ساخلایا بیلیردی. آلبارئسسا یئره اوتوروب

سس سیزجه دوشونوردو. خوان اونلارین یادین دان چیخمیشدی. بو زامان ماریا

داش دیمیش آیی کیمی دونقول دانا-دونقول دانا ائوه گلدی. گورو-

نوردو کی، خبرلر یالان چیخدیغین دان ژاندارم لار اونو اینجیتیمیشدی لر. نه

ایسه بیر شئی آلماق اوچون کوریدوردان او بیرباش متبخره گیردی. ژاندارم لارین

گنتدیگینی دویموش خوان دا بو زامان باشین دان قابق هوووزدان

چیخدی. ماریا اونو گوروونجه قورخا-قورخا گئری چکیلدی و سسی گلدی که

باغیریب یئره ییخیلدی. اونون بو قورخونج سسینه آلبرت و آلبارئسسا دا

گلدی. ماریا اولو کیمی یئره سرلیمیش، قورخوسون دان گوزلری کلله سینه

چیخمیشدی. خوان دا اونون باشی اوستونده دوروب حیرتله اونا باخیردی.

- قونشو، خوانین باشینا قابق کنچیریب هوووزدا گیزلیرسن، سونرا

دا بیزدن خبرچی لیه گندیرسن.

ماریا جاواب وئرمه دی.

دو گوش شد تلنیردی. ایره لیلیمکه اولان رئسپوبلیکاچی لارین پولئمیوت لاری

آلتین دان فاشیست اوردوسو دسته-دسته گئری چکیلیردی. خوان آلبارئسسانین

اوتاغین داکی پنجره نین دئشیکین دن چکیلیمکه اولان فاشیست دسته لرینه

باخیب سئوینیردی. بیردن قاپیا یو گوروب باغیردی:

- آلبرت، گل بیر باخ، فاشیست لر قاجیرلار.

آلبرت آلبارئسسانین علین دن توتوب سئوینه-سئوینه قاجدی. ماریا

ایلان وورموش کیمی آجیغین دان قوورولوردو. کینین دن دیل-دوداغینی چئینیردی.

قونشولارین گنتمه سین دن ایستیفاده ائده رک جلد قالخدی، اوتاغین و

متبخین قاپی سینی باغلایب گئتدی. آلبرت بیردن ماریانی خاتیرلادی.

اونون یئنه خبر اوچون گندجین دن قورخوردو. نه یاپدیغینی بیلیمک

اوچون آرتیرمایا چیخدی. ماریا اوتااق و متبخ قاپی سینی دا باغلایب گنتمیشدی.

آلبرت تئز گئری قاییتدی. بارماغی آغزیندا دوروب دوشونوردو. خوان

اونو گوروب سوروشدو:

- کلکباز، داها نه دوشونورسن. بیر ساعت سونرا بیزیم موزففیر

اوردونو سالاملا یا جاغیق. سن گل چیچک حاضرلا! آلبرت باشینی قالدیریب

دوشونجه لی وضعیتده دئدی:

- او بختیار گونو گورمک اوچون سنی قورتارماق لازیم دیر. ماریا

قاپی سینی، متبخینی، باغلایب خبره گنتمیش دیر. ژاندارم لار بو ساعت گله جک.

بونا بیر چاره دوشونورم.

خوان اونا گوله-گوله جاواب وئردی:

— ایسپان خالقی نین آسلان بالالاری، کاش، بو آزعین لارا قالیب گلکین، من اولومدن قورخمایرام.

آلبثرت اونا جاواب وئرمه دی؛ دوشونجه لی بیر حالدا اوتاقدان چیخدی. بیر آرسونرا علینده ایری بیر زنبیل گوله-گوله ایچری گیردی. آلبارئسسا و خوان اونا باخیب گولوردولر. آلبارئسسا دئدی:

— عقل لی بالا، ایندی فیکرین ندیر؟

آلبثرت زنبی لی یثره قویوب دئدی:

— خوان دایی، بو دفعه سنی بو زنبیلین ایچینده تاواندان آساجام.

خوان بیر آلبثرت باخدی، بیر ده کوهنه، بو بوگوک زنبیله. اوزونو

آلبارئسسیا توتوب جاواب وئردی:

— بیزیم زنبیل منی ساخلاماز، اورادان باشی اوستونده یثره گلرم.

آلبثرت علینی خوانین چینینه قویوب اونو ساکیت ائتدی:

— من ائله بیر ایش یاپاجام کی، ییخیلسان دا، زیان دیمه یه جک.

بونو دئییب آلبثرت تتر دیشاری چیخدی. پنجره دن هیته باخاندا

گوردو کی، ایکی ژاندارم آشاغیدا پیلکنده آستادان دانیشر؛ یوخاری چیخماقدا ترددود گوستریرلر. آلبثرت گوزلرینی اونلاردان آیرمایردی.

اونلار بیر-بیر یله چوخ مصلحت ائتدی. نهایت، اوجابوی لو کوک ژاندارم

یاواش-یاواش پیلکن لری چیخماغا باشلادی. آلبثرت تتر اوتاغینا گریب

“گلدی لر!” دئییه باغیردی. آلبارئسسانین کوممی ایله خوانی زنبیلین ایچینه

قویوب ایپ ایله یوخاری چکدی لر و ایپی تاوانین اورتا میسمارینا موهمکم

باغلادی لر. سونرا آیق لاری آلتینا قویدوق لاری ماسانی و ایسکملنی

گوتوروب بیر طرفه چکیلدی لر. آلبثرت قاپییا چیخدی. اونلارا طرف گلن

ژاندارمی قارشیلایاراق:

— باخ، وطن داش، سن بیزی بوش یثره بو قدر اینجیتدین، او کیشینی ماریا

متبخده، هوووزون ایچینده گیزلتمیشدی. باشینا بوگوک بیر قاباق

کنچیر میشدی، — دئدی.

ژاندارم گولومسه یه رک:

— بسو هارا گئتدی، هارادا گیزلندی؟

— من آرتیرمادان کنچنده هوووزدان چیخدیغینی گوردوم. اولجه

قورخدوم، سونرا قاباغی باشیندان چیخاراندا تانیدیم. باباما خبر

وئرمک اوچون اوتاغا قاچدیم، بو گولمه لی اهوالاتی اونا دانیشدیم. بیز آرتیرمایا

چیخینجا او یوخ اولموشدو. نه اولدو هارا سوخولدو، بیلمدیک. باخ،

متبخی باغلایب گتتمیش، بلکه ده یئنه اورادادیر؟

ژاندارم آجی-آجی گولدو:

— بیلیرم، اونو سیز گیزلدیر سینیز. بو دفعه سیزی آپارماغا گلیمیشم.

بونو دئییب ژاندارما آلبارئسسانین اوتاغینا گیرمک ایسته دی. آلبثرت

گوردو کی، خوانین آیاغی زنبیلین دئشیکین دن گورونور. ژاندارم اونو گورمه سین دئیہ آلبئرت بیر فند ایشلتدی. ایچری گیرینجه اونون باشینی قاریشدریب تام زنبیلین آلتیندا بیر کورسو قویدو. ژاندارمین قولون دان توتوب: - سن بو کورسوده اوتور، من سنه اهوالاتی سویلیم - دئدی. ژاندارم پیلکانلاری چیخیب ائتمک دن اونسوز دا یورولموشدو. اؤزونو کورسونو اوستونه سالیب اوتوردو. آلبئرت اونا دئدی: - وطنداش، ژاندارم من خوانی اگر بیلمک ایستیر سینیز سه، اول دن سئومیرم. او دا منی هئچ سئومز؛ منی گورن کیمی قاجیر. چونکی اونا من بئله بیر ماهنی قوشموشام. بونو دئییب آلبئرت اوخوماغا باشلادی:

“باشین کلک دیر، ائی خوان،

قلبین چلک دیر، ائی خوان.

آیاغینی چک یوخاری،

زنبیل دلیک دیر، ائی خوان!”

خوان آنلادی کی، آلبئرت بو سوزلرله اونا ایشاره ائدیر. چونکی اونون آیاغی زنبیلین دلیگین دن خئی لی باییرا چیخمیشدی. ژاندارم باشینی قالدیز سایدی، اونو درهال گوره بیلردی. اودور کی، خوان زنبیلین ایچینده اوزونو توپلاییب، آیاغینی دئشیک دن چکمک ایستیردی کی، زنبیلین قولپو قیریلیب ژاندارمین باشینا دوشدو. ژاندارم آغزی اوستونده یثره سریلدی. اونون بوینو ایچینه باتمیشدی. خوان یثره دوشونجه اوزونو توپلاییب بیرباش اوز ائوینه قاجدی، قاپینی ایچری دن باغلایب اوتوردو. ژاندارم یثره اوفولدا ییردی. آلبئرت پنجره یه یاناشیب، بیردن باغیردی:

- وای، فاشیست لر قاجمیش لار، رئیسپولیکاچی آتلی لار کوچه ده دولاشیر؛ ژاندارم لاری اولدورورلر.

بو سوزلری ائشی دن ژاندارم بوینو نو ایه-ایه باشینی قالدیردی، جلد

آیاغا قالدی، وضعیتین چتین لیگینی گوروب هیه جانلا: “وای من

نیله یه جم؟” دئیہ آلبئرتین اوزونه باخدی. آلبئرت ساندیغین آغزینی آچیب:

- گل بورا، بوردا سنی تاپمازلار، - دئدی.

آلبئرت ایله آلبارئسسا اونون قولون دان توتوب چکه-چکه گتیریب ساندیغینا

سوخلدولار، آلبئرت ساندیغین آغزینی باغلایب آچاری جیینه قویدو و

گوله-گوله آلبارئسسا یاخیب یاواشجا:

- بون دان قورتاردیق، - دئدی.

بو آرا کوچه ده سس-کوی چو خالدی. دوغرو دان دا رئیسپولیکاچی لار قاجان

فاشیست عسگرلرینی تعقیب ائدیر، اللرینه دوشن ژاندارم نفرلرینی

اولدورور دولر. ژاندارم لار جان قورخوسون دان اوزلرینی هیت لره سوخوب،

گیزلنیردی لر. آلبارئسسا اوجادان باغیردی:

– آی، بیزیمکی لر گلدی، بیزیمکی لر گلدی!

آلبثرت خوانا خبر وئر مک اوچون اوتاقدان چیخدی. آرتیرمادا ایکی ژاندارم ایله اوزلشدی. اونلاردان بیر:

– بالاجا، بیزی گیزله به بیلر سینی می؟ – دئییه اوندان کومک ایسته دی لر.
بونلارین بیر سی هامان قیسابوی لو یوغون ژاندارم ایدی. آلبثرت هریف لری اوتاغا آپاردی.

قیسابوی لو ژاندارم علینی آلبثرتین چینینه قویوب دئدی:
– سنه من چوخ اذیت وئر میشم. واخت اولار، خجالتین دن چیخارام.

آلبثرت اونا جاواب وئرمه دی. آلبارئسسانین کومیی ایله بیر سینی پالازین آراسیندا گیزلندی لر. قیسابوی لو ژاندارمی دا زنبیلین ایچینه قویوب
تواندان آسدی لار. اوزون کن دیرین اوجونو دا قاپی یانیندا وورولموش میسماردان باغلادی لار. بو یئرده ماریا آغلایا-آغلایا ایچری گیردی:

– باخ، من سیزی ساخلادیم، ایندی ده سیز منی ساخلایین، دوشمن گلیر.
آلبثرت اونو اوز متبخینه آپاریب هوووزون ایچینده اوتورتدو؛ قباغی دا باشینا کئچیرتدی:

– قورخما، سنی بورادا هئچ کیم تاپا بیلمز!
کوچه لرده ظفر مارشی چالیندی. آلبارئسسا پنجره لری گئیش-گئیش
آچدی. خوان دا گلدی. داشقین سئوینج ایچینده اوردویا دسمال ساللاییب
سلاملادی لار:

– یاشاسین ایسپانیانین موزففر رئیسبولیکاچی اوردوسو!
بو زامان بیر دسته آتلی ظابط گلیردی. اونلار کوچه نین اورتاسیندا دایاندی.
ظابطلردن بیر سی علی ایله گوستریب:
– اونو، باخ، بوردا ووردولار، من دوربینله گوردوم – دئدی. آلبثرت
باغیردی:

– وطنداش لار، او فاشیست ظابطینی، باخ، بو خوان دایی اولدوردو. دمیر
پارچاسی ایله باشینی پارتلاتدی.
آلبثرت او قدر اوجادان قیشقیردی کی، ظابطلر جلد اونا ساری چئوریلدی لر،
راضی لیق علامتی اولاراق پاپاقلارینی چیخارتدی لار. ایچلرینده روتبه جه ان
بوگوک اولان اوجادان سسلندی:

– وطنداش لار آشاغی ائنین!

خوان آلبثرتین باشینی قوجاقلایاراق:

– هورمت لی ظابطلر، – دئییه سسلندی: – بو فیکری منه وئرن، دوگولمینه

باخمایاراق منی دورد دفعه فاشیست ژاندارملاریندان گیزله ن

بو کیچیک قهرمان آلبثرت ایله آلبارئسسادیر. بیز آشاغی ائتمک دنسه،

سیز یوخاری چیخین، بو کیچیک قهرمانین آغلاسیغماز ایشلرینی گورون، هم

ده سیزین اوچون هازیرلادیغی دورد هدی نی تسلیم آلین!

ظابطلر گوله-گوله، هم ده تعجیله بیر-بیرینه باخدی لار. اوچ ظابط
آتدان ائنیب هیته گیردی لر. خوان اونلاری آلبارئسسانین اوتاغینا گئیردی.
بیر-بیری ایله یاخین دوست کیمی گوروشدولر. قوجا آلبارئسسا اهوالاتی
باش دان آیاغا ظابطلره ناغیل ائتدی. ظابطلر اونو حیرتله دینلیردی لر.
خوانی گیزلدرکن آلبئرترین یاپدیغی ایشلره قهقهه چکیب گولدولر.
کیچیک قهرمان آلبئرث اونلارین گوزونده بو گوموشدو. اونون هونرینه،
عقل و کمالینا حئیران قالیب:

- ساغ اول، کیچیک قهرمان آلبئرث! - دئی، اونو قوجاقلایب آلین دان
اوپوردولر. آلبارئسسا گوله-گوله:

- آلبئرث، دورما، هدیه لری ده تسلیم ائت! - دئی.
- آلبئرث پالازا یاناشدی. اونون اوچون دان توتوب بوتون قوه سی ایله
دارتدی؛ آلبارئسسا و خوان دا اونا کومک ائتدی لر. پالازی آچینجا ایچین دن
ژاندارم چیخدی. آلبئرث اونون قولون دان توتوب ظابطلره دئی:
- گوتورون، بو بیری!..

سونرا ساندیغی آجیب ایکینجی ژاندارمانی چیخاردی.
- بو دا ایکی...

خوانلا دیوارا باغلانمیش ایپی آجیب یاواش-یاواش آشای ائندیردی.
ظابطلر زنبیلین ایچینده بوزوشوب دوران ژاندارمی گورونجه گولوشدولر.
ظابطلر ژاندارملاری ترکی-سلاح ائتدیک دن سونرا کیچیک بینانین مرد
ساکین لرینه تشککور ائتدی لر، اونلارلا بیرلیکده قرارگاه گتیمی آرزولادی لر.
- سیز ده بیزیمله برابر قرارگاه گندجکسینیز. عسگرلریمیز
سیزین کیمی قهرمانلاری گورمه لی دیر.

آلبئرث ایسه هله مزهکنی داوام ائتدیریردی:

- آی، دوردونجو هدیم قالمیش دیر، اونو دا تسلیم آلین!
ظابطلر اونون آرخاسینجا متبخه گیردی لر. ماریا باشیندا قاباق
هوووزون ایچینده سس سیز اوتورموشدو. خوان دئدی:
- دوست لار، دوردونجو فاشیست هارادا گیزلنپ؟ تاپین!
ظابطلر متبخین هر طرفینه باخیب بیر شئی گورمه دی لر. آلبئرث
گوله-گوله قاباغی ماریانین باشین دان قالدیردی. ظابطلر حیرتله بیریری نین
اوزونه باخدی؛ سونرا اوجادان گولدولر. هامی بالاجا آلبئرترین کلکبازلینا
حئیران قالمیشدی. ظابطلردن بیری سوروشدو:

- کیچیک قهرمان، بو فیکیرلر سنین باشینا هارادان گلدی؟ بونلاری
بو گوک آدم دا دوشونوب تاپا بیلمز.

آلبئرث قاش لارینی چاتاراق درهال جاواب وئردی:

- بو فیکیرلری منده او یادان وطنیمه اولان سئوگیم دیر. بیز اوله

نجن فاشیست لرله چارپیشا جاغیق، تورباغیمیزدان اونلارا بیر قاریش دا وئرمیجیک!

ظابطلر ایفتیخارلا آلبرت بیئر نئچه دفعه آتیپ-توتوب:

— یاشاسین وطنیمیزین قهرمان اوغلو کیچیک آلبرت! — دئییه

چیغیریدی لار.

ماریا ساچلاری داغینیق حالدا قورخا-قورخا هوووزدان چیخدی. اونو دا

ژاندارملارا قاتیپ کوچه دکی گوزتچی لره تسلیم ائتدی لر.

آلبرت ظابطلرله یان-یانا آت اوستونده گئدیردی. کوچه دن کئچن خالق

باغیریدی:

— یاشاسین ایسپان خالقینی یئنی لمز اوردوسو!

ظابطلر ده آلبرت گوسته رک دئییردی لر:

— یاشاسین ایسپان خالقینی قهرمان بالالاری!

کیچیک قهرمان

آزایین آتاسی بو گوک وطن محاربه سی نین لاپ بیرینجی ایلینده عسگر گتمیشدی. آتاسی دا دمیر یولوندا ایشه دوزلمیشدی. آتاسی نین آیری لیغی آزایا چوخ تأثیر ائدیردی، اونو هر یادینا سالاندا فاشیست لره لنت اوخو یوردو. بیر گون آزای یوخودان هیه جان ایچینده او یانندی. چوخ حال سیز و نشه سیز ایدی. آتاسی او غلنون بو وضعیتین دن ناراحت اولدو:

— او غلوم، نیه غم لیسن، نه اولوب؟

— هنج!

— نئجه هنج، رنگین قاچمیش، اوز-گوزونه غم، کدر توزو چو کموش،

یوخسا آتاین خیفقتینی ائدیرسن؟

آزای باشینی کوکسونه دیکه رک بیر آز ساکیت دوردو، سونرا باشینی قالدیرمادان دئدی:

— آنا، آتامی عسگر پالتاریندا جبهه یه گوندردیگیمیز گون یادیندادیرمی؟

— یادیمدادیر او غلوم، او گون هم شن، هم ده کدرلی ایدی. عسگر پالتاری

ایسه اونا گوزل یاراشیردی. قاتار یولا دوشنده گوله-گوله سنی قوجاقلادی:

“ایگید او غلوم، مرد اول، — دئدی، — آتا دوشونمه، منیم اوچون داریخسان،

آنا وطنه قوللوق ائت، او منیم اوچون هر شئی دن، آتادان، آنادان دا

عزیزدیر.” آزای آتاسی نین سوزونو بیتیرمه یه ایمکان وئرمه دی:

— یادیمدادیر... من اونون بوینونو قوجاقلایب هونکور-هونکور

آغلاییردیم. او منی قوجاقلایب اوپنده یاش لی کیرییک لری اوزومو ایسلاتدی.

قاتار حرکت ائتمک عذره ایدی. منی زور-گوج ساکیت اندید و اقونا آتیلدی.

قاتار فیل چالا-چالا حرکت ائتدی. او پنجره دن بیزه باخیردی، من ده

اونا... بون لار یادیندادیرمی؟

— یادیمدادیر او غلوم!..

— بو گنجه اولدوغو کیمی بون لاری یوخومدا گورموشم. قاتار حرکت

اندرکن سنه باخیب هونکور-هونکور آغلارکن اوز سسیمه او یاندیم.

— خئیردیر او غلوم، آغلاماق سئویمک دیر، اینشاللاه، محاربه ظفرله

باشا چاتار، آتان دا ساغ-سالامات قاییدار.

آزایین گنجهدن بری کوکسونه سیغمایان کدری ائله بیل بیر قدر

سوووشدو...

سرین، بولودلو بیر گون ایدی. آزای دمیر یولونون شیمالا دوغرو اوزانان

یاشیل چمنلیگینده چیچک دره-دره گئدیردی. الوان چیچک لردن بیر

دسته باغلادیق دان سونرا دینجلمک اوچون بیر کومانین اتینده اوزاندی.

آزای گوزلرینی دمیر یولونا دیکه رک نه ایسه دوشونوردو. آتاسی بو

یوللا گتمیش، بو یوللا دا قاییداجاقدی. بو یول لار نه قدر آزای کیمی

اوغوللارین آتاسینی جبهه‌یه آپارمیشدی؛ گونلرین بیر گونونده بو یوللار
همین آتالاری اوز عائله‌لرینه، بالالارینا قووش دوراجاقدی. بو زامان آزایین
گوزلرینه بیر کولگه ایلشیدی. دقتله باخیب گوردو کی، تانیمادیغی بیر آدم
دمیریولونا یاخینلاشیب شوبه‌له‌لی نظرلرله اطرافنی باخدی. سونرا رئلسلرین
آلتینی سرعتله قازاراق اورایا نه ایسه قویوب قورخا-قورخا سرعتله گئری چکیلدی.
آزای یاد آدامین بو حرکتلرین دن چوخ شوبه‌لندی، درهال آیاغا
قالخیب اونو قارشیلادی. یاد آدم آزایی گورن کیمی یولونو دیشهرک
اوندان اوزاقلاشماق ایسته‌دی. آزاد بونا ایمکان وئرمه‌دی:

— ائی کیمسن؟

یاد آدم گولومسمه‌یه چالیشدی:

— نئیلیرسن؟ من ده سنین کیمی بیر وطنداش! دئی گوروم، سن
کیمسن؟

آزای جاواب وئرمه‌ییب شوبه‌له‌لی نظرلرله اونا باخدی. یاد آدم
سوهبتین سمتینی دیشمک ایسته‌دی:

— سنین ده آتان جبهه‌ده‌دیر؟

— بس هاردا اولاجاق؟ گوندرسه‌لر سن ده گئدرم.

کیشی فورستی فوته وئرمه‌یه چالیشدی:

— ائه...ه... آتالار نیه‌ده‌دی کی، سنین کیمی سودمر اوغوللار نیه‌لرین.

آزای آجیق‌لی-آجیق‌لی اونا باخدی. یاد آدم بونا اهمیت وئرمه‌ییب
سوزونه داوام ائتدی:

— یازیق، سنین وتینمی وار؟.. بو گون، ساباه آلمانلار اونو دا

آلاجاق، وطن سیز قالاچاقسان...

آزایین گوزلری کلله‌سینه چیخدی. درهال آتاسی نین سوزلری یادینا دوشدو:

“آتانی دوشونمه، منیم اوچون داریخسان، آنا وطنه قوللوق ائت! او

منیم اوچون هر شی‌دن — آتادان دا، آنادان دا عزیزدیر.” بو سوزلری

خاتیرلاییب آزاد قهرلندی، گوزلری دولدو اوزونو ساخلایا بیلمه‌ییب،

اوندان اوزاقلاشماغا چالیشان یاد آدامین اوستونه آتیلدی، ایکی علی ایله بوغازین دان
یاپیشدی:

— آی خاین، منیممی وطنیم یوخ‌دور... نه؟ منیم وطنیم یوخ‌دور؟!

یاد آدم بوغازینی زور-گوج آزایین علین دن قورتاریب کنارا
چکیلدی:

— شیطان اوغلو، بو ساعت سنی آتاوین یانینا گوندره‌جه‌یم — دئی

جیین دن بیر فین بیچاغی چیخاردی. هوجوم ائتمک ایستدیکده آزاد یتردن

بوگوک بیر داش گوتوروب اونون علی قاریشیق‌لی فین بیچاغینا ووردو. کیشی نین علی

برک ازیلدی، بیچاق علین دن یتره دوشدو. آزاد جلد بیچاغی گوتوروب

دیکلدی:

- ایندی، سنين جانين منيم عليمه دير. خاين، ساتقين، منيم وطنيم

يوخ دور؟

ايله بو زامان يول دان کنچن ايکي حربي نفر اونلاري گوروب ياخينلاشدی:

- نيه ووروشورسونوز؟..

- بو آدام دئير كي، سنين وته نين يوخ دور!.. بو گون-ساباه آلمان لار

بو يئرلري ده آلاجاك، سن وطن سيز قالا جاقسان.

- يالان دئير! - دئيه ياد آدام آرتيق سوز سويله يه بيلمه دي.

- يالان دئميرم، باخ، بو فين بيچاغي ايله مني اولدورمك ايستيردي.

داش ايله ووروب عليني ازديم، بيچاق علين دن يثره دوشدو. خاين، منيمي

وطنيم يوخ دور، آتام گئندنه وطني منه تاپشيريب.

حربي گئيمده اولان بو ايکي نفر لاپ اولجه دن ايله بو قريبه

آدامين حرکت لرین دن، دانيشيغين دان شوبه لنميشدي لر. اودور كي، اونو

اوزلري ايله آپاراجاق لاريني بيلديردی لر. آرادا آزاين دا کيم اولدوغونو

سوروشدولار:

- من دميريولو کشيکچي سي گولخانيميني اوغلو يام. آديم دا آزاي دير

- دئيه او قورورلا جاواب وئردی. اونلار شوبه لي قوناغي آپاردی لر. آزاي دا

آناسي نين يانينا قايتماق اوچون دميريولون قيراغي ايله يولا دوزلدی.

آناسي نين کشيکچي داخماسينا يوز آديم قالميشدي كي، گوردو اوزاق دان

قاتار گلير. آناسي دا علينده كيچيک گوي باي راق توتوموش دور. آزاي ياد

آدامين دمير يولو رئلس لري آلتينا گيزلي بير شئي قويدوغونو آنجاك ايندي

خاتيرلادی، آييلان کيمي اولدو. قاچا-قاچا تئز اوزونو آناسينا چاتديردی. قاتار

ياخينلاشيردي. آزاي آناسي نين جيبين دن كيچيک قيرمیزی بايراغي چيخاريب گوستر گوستره:

- آنا، يول تهلو که لي دير، يول تهلو که لي دير... سونرا سته دانيشارام،

- دئيه اوجادان باغيردي.

قاتار ياخينلاشينجا دا ياندي. واقون لاردان بير نئچه ظابط و قاتار

ري سي دوشوب گولخانيما ياناشدي لر. اوندان قيرمیزی باي راق گوسترمي نين

سببيني سوروشونجا آزاي گوردو گو آدامين رئلس لرین آلتينا نه ايسه

قويدوغونو، اونونلا آرالاريندا اولان حادثئي آنلاتدی. ظابط لر تئز آزاي

ايله برابر هامان يثره گئتدي لر. دوغرو دان دا رئلس لرین آلتينا ديناميت

قويولموشدو. اونو آزاي گوروب خبر وئرمسیدی قاتارلا جبهه يه گئدن

بوتون عسگرلر و ظابطلر تلف اولاجاقدی.

ظابطلر آزاين بو حرکتين دن چوخ ممنون قالدی لر، اونو

قوجا قلايب اوپدولر، گويه آتيب-توتدولار، مين لرله دو گوشچونون خيلاسکاري

آدلانديردی لر. ظابطلر دن بيري دئدی:

- كيچيک وطن داش، ساغ اول، ييزي بو گوک بير تهلو که دن قورتاردين، بو

مردليگين اوزينده سن بو گوک مو کافاتا لاييقتسن.

آزای جاواب وئردی:

— من اوز وطنداش لیق وظیفمی یئرینه یئتیرمیشم. سیزدن آنجاق
بیر شئی ایستیرم. دوشمنی وطنیمیزدن تئز قووون، آتامی دا گوتوروب
ظفرله وطنیمیزه قایدین.
کیچیک آزاین بو وطن پرورلیگی هامیدا روح یوکسک لیگی اویاتدی.
قاتار حرکت ائتدی. پنجره لردن اوزانان اللر آزایی آلقیشلا ییردی.
بو اللر، گولر اوزلر ائله بیل آزایا دئییردی:
— بالاجا قهرمان، چوخ داریخما، سنین کیمی اوغوللارین آتالاری مغلوب
اولماز، چوخ چکمز کی، سن ایستک لی آتانلا گوروشرسن.

۱۹۴۲

ایکی یولداش

نظامی نین آتاسی بو گوک وطن محاربه سی گون لرینده عسگر گنتمیشدی.

اول لری هر آی مکتوب گوندریردی. مکتوب لاریندا جبهه حیاتین دان،

دو گوش سهنه لرین دن، اورادا کی دوستلاریندان یازیر، ائود کی لرین

حالینی سوروشوردو. بیر مکتوبوندا دا یازیردی کی، سون دو گوش لردن

بیرینده قهرمان لیق گوستریب، اونو "شرف نیشانی" اوردئنی ایله تلئیف اندیب لر.

حتی او زر فین ایچینده دوشونده "شرف نیشانی" اوردئنی اولان شکلینی ده

گوندر میشدی.

سون مکتوبون دان اوچ-دورد آی کئچدی، آنجاق نظامی نین آتاسین دان نه

مکتوب گلدی، نه ده بیر خبر. نازیم و آناسی هر گون هیه جان ایچینده

مکتوب گوزلیردی لر.

نازیم بیرنجی صنیفده اوخویوردو. ایفبائین ایلک حرف لرینی اویرنیردی.

بیر گون مکتب دن ائوه گلدیگی زامان آناسینی چوخ پریشان گوردو.

اونون گوزلری ده بیر قدر شیشمیشدی. نازیم درهال آناسینی قوجا قلاب

سوروشدو:

— آنا جان، آتام دان مکتوب گلدی می؟

بو نازیمین هر گون مکتب دن گلنده آناسینا وئردیگی سوال ایدی.

— یوخ اوغولم، بو گون ده مکتوب گلمه دی.

او گون دن آناسی نازیمه داها چوخ مئهری بانیق گوسترمه یه باشلادی.

اونون باشینا، آیاغینا کئچیر، نوازش گوستریر، شیرین دیل ایله دین دیریردی.

آرابیر درین دن سس سیز بیر آه چکیردی. آناسی نین بو حالی بز نازیمین

اورینده قارا فیکیر لر او یادیردی.

آخشام اولدو، شام لار یاندی... آناسی نازیمین یئمینی وئرن دن

سونرا یاتاغینی آچیب:

— اوغولم، یات، دینجل، — دئدی.

نازیم یاتاغینا اوزاندی. باشیندا دولاشان قارا فیکیر لر اونون گوزلرین دن

یوخوسونو قاچیردی. چوخ چالیشدی، یاتا ییلمه دی. آناسی دا اونونلا

یان-یانا اوز یاتاغیندا سس سیز اوزانمیشدی. هئچ بیر ی نین گوزونه یوخو گنتمیردی.

هر ایکی سی اوزونو یاتمیش کیمی گوستریب یاتا قدا سس سیز اوزانمیشدی.

بیر آز سونرا یاواش-یاواش آناسی نین آغلایان سسی ائشیدیلدی. او، هم

آغلاییر، هم ده دوداق لاری آلتیندا نه ایسه بیر سوز دئییردی. نازیم چوخ

دینله دی، آنجاق نه آناسی نین آغلاماسی نین سببینی بیلدی، نه ده دئدیک لرینی

باشا دوشدو. قالخیب آناسین دان آغلاماسی نین سببینی سوروشماق

ایسته دی. آنجاق آنلاشیلماز بیر قوت اونون بوغازینی تیخاییب حال سیز

بوراخدی. نازیم او گنجه سحره قدر یاتا ییلمه دی. قلبینی سیخان بو

آغیرلیق کو کسونو دلیردی.

سحر اولدو. نازیم قلیانالتی ائتدیکن دن سونرا مکتبه گتدی. نازیمین
مکتبهده بیر پارتادا اوتوردوغو چوخ یاخین بیر دوستو وار ایدی. آدی عزیز
ایدی. عزیز نازیمی چوخ غم لی گوروب سوروشدو:

– نازیم، رنگین قاجیب، نه اولوب؟

نازیم دردینی دئمه یه بیر فورست آختاریردی. اودور کی، گئجکی احوالاتی،
اوز شوبهه لرینی عزیزه دانیشدی. بالاجا عزیز مسئله نین نه یثرده

اولدوغونو درهال آنلادی. آنجاق بالاجا قلبی دویدوغونو، هیسس ائتدیگینی
گیزلتمه یه دارلیق ائتدی. اوشاق ساده لیگی ایله کووره له – کووره له دندی:

– نازیم، منجه بیلیرسن گئجه آنان نه اوچون آغلا بیرمیش؟ گورونور،

آتانین قارا خبری گلیب، آنجاق او سن دن گیزله دیر.

هر ایکی دوستون گوزو بیر – بیرینه دیکیلدی، ماتم دولو گوزلرده یاش
داملالاری پارلادی.

لووگا اووچو

سالمان آدلی بیر اووچو وار ایدی. اووچولار بیر یثره توپ لاناندا سالمان اوز اووچولوق مهارتین دن اوزون-اوزادی دانیشیر و اونلارین یانیندا اوگونوردو.

یولداش لاری اونا چوخ زامان دوداقلتی گولوب بیر سوز دئمیردی لر.

بیر گون ایکی اووچو، حیدر ایله آتاکیشی دووشان اووونا چیخمیشدی لار.

خئی لی آختاریش دان سونرا قارشلی لارینا زوربا بیر دووشان چیخدی. حیدر فورستی

فوتا وئرمه ییب جلد دووشانی نشان آلدی. آتشین آچیلماسی ایله دووشانین

سندله ییب یثره بیخیلماسی بیر اولدو. دووشانی گوتوروب گتیمک ایسترن

گوردولر کی، بودور، اوزاق دان اووچو سالمان گلیر. آتاکیشی گوله-گوله

حیدره باخدی:

— حیدر، دوستون گلیر... بورا باخ، باشیما بیر فیکیر گلدی.

بونو دئییب حیدر جیین دن کاغیذ-قلم چیخارتدی، نه ایسه یازدی.

سونرا کاغیذی بوکوب دووشانین آغزی نین ایچینه قویدو. دووشانی ایسه ایکی

آیاغی اوستونده یثره اوتوردوب اووچو سالمانا طرف گئدیب آتاکیشی ایله اونو

قارشیلادی لار. سالمان اونلاری الیوش گوروب لووغالاندی.

— ائی، سیز ده آدینیزی اووچو قویموسونوز. بس سحر دن نیلییر سینیز؟

حیدر گوله-گوله:

— آی سالمان، نیلیک، اووچولوقدا بیزیم باختیمیز گتیر میر، — دئییه

جاواب وئردی.

سالمان بیر آزدان لووغالاندی:

— آخی سیز اووچو دئییل سیز. من اووسوز قایی دان دئییلیم.

بونو دئییب سالمان اطرافا اوزونه مخصوص لووغالیکلا نظر سالدی.

درهال آیاقلاری اوستونده دورموش دووشانی گوردو، ایکی لوله لی توفنگین سسی

قولاق باتیردی. هر اوچ اووچو دووشانا ساری قاچدی. سالمان دووشانی اللریله

یوخاری قالدیریب اوزون دن راضی حالدا دئدی:

— دووشان گوزونوزون قاباغیندا سیزی چاغیریر، سیز ده دئییر سینیز کی، اوو

یوخ دور.

آتاکیشی گولوشونو گیزلتمه یه چالیشاراق دیللندی:

— آی سالمان، گرک بو دووشانی وورمایا دین، بیر باخ، دئییه سن

آغزیندا کیمه سه مکتوب آپاریر میش. بلکه ائله سنه گتیریر میش.

سالمان دووشانین آغزینا دقت یتیردی و آغزی نین اوجون داکی کاغیذی

آنچاق ایندی گوردو، تلسیک کاغیذی دووشانین آغزین دان چیخاریب اوخوماغا

باشلادی: “هایف کی، منی اووچو حیدر ووردو. آرزوم بو ایدی کی، من

لووگا سالمانین گولله سینه دوچار اولایم.”

سۆزون قىمتى

ناغىل

وارلى بىر تاجىرىنى اوچ اوغلو وارمىش. تاجىر كىچىك اوغلونو ھامى سىن دان چوخ اىستىردى. بو گوگ قارداش لار پاخىل لىق ائدىب دئىردى لر: “آتامىز اونو گورە سن نىه گورە بىزدن چوخ اىستىر؟ اونون بىزدن نى آرتىق دىر؟” چوخ چكەمە دى كى، قارداش لارىن نارازىلىغىن دان آتا خبر توتدو. قارداش لارى راضى سالماق اوچون او اوز سئویم لى كىچىك اوغلونو بىر دفعە دە سىنماغى قرارا آلدى.

تاجىرىنى آتما بویدا چوخ قىمتلى بىر جاواھىرى وارمىش. بو جاواھىر تاجىرىنى بوتون وار-دوولتى نىن يارى سىنا برابر ايمىش. بىر گون تاجىر ھر اوچ اوغلونو حضورنا چاغىر تدىرير. اوغلان لار آتالارى نىن قارشى سىندا امرە مونترىر دورورلار. تاجىر علين دكى جاواھىرى بو گوگ اوغلونا وئرىب دئدى: – اوغلو، بىلىرسن كى، بو جاواھىرىن منىم بوتون وار-دوولتىم قدر قىمتى وار. آل، بونو يئره چال، قىرىلسىن! بو گوگ اوغلو جاواھىرى علينه آلدى. بىر علين دكى جاواھىرە باخدى، بىر دە آتاسىنا باخىپ دئدى:

– آتا، بئله قىمتلى جاواھىرى من يئره ووروب قىرا بىلرم ھايىف دىر. تاجىر: “مرھابا اوغلو،” – دئىپ جاواھىرى اور تانجىل اوغلونا وئرىر: – آل، ھونرىن وارسا، سن بو جاواھىرى يئره چال! تاجىرىنى اور تانجىل اوغلو دا بو گوگ قارداشى كىمى جاواھىرى قىرماغا جسارتى چاتمىر. آخىر دا تاجىر جاواھىرى كىچىك اوغلونا وئرىپ اونو يئره ووروب قىرماسىنى تاپشىرير.

تاجىرىن آغزىن دان سوز چىخان كىمى كىچىك اوغول جاواھىرى چالىپ پارچا پارچا ائدىر. بو گوگ و اور تانجىل قارداش كىچىك قارداش لارى نىن بو عقل سىز حر كىنە حىرت ائدىر لر. قارداش لارى بو وضعىتدە گوروب تاجىر كىچىك اوغلون دان سوروشور:

– اوغلو، سن بو جاواھىرىن قىمتىنى بىلە-بىلە، نئجە اولدو كى، اونو ھىچ ائلدىن؟

كىچىك اوغول ائھتىراملا جاواب وئردى:

– آتا، او جاواھىر نە قدر قىمتلى اولسا، سىن سوزون منىم اوچون داھا قىمتلى دىر.

تیمساره اووو

گونش توووز قانادلارینی نیل چایی ساحل لرینه چتیر کیمی آچمیش، قوش لار
خورما، لیمون و پورتاغال آغاج لاریندا سحر شن لیگینه باشلایاراق،
بوداق دان-بوداغا آتیلیر، یثنی دوغماقدا اولان گونشی شن نغمه لری ایله
سالاملاییردی. سید، اوغلو نایل ایله خورما آغاج لاری نین قورو بوداق لارینی
کسیب یثره آتیردی لار. بو زامان آروادی زهرا آشاغی دان سسلندی:
- سید، قاپیا آرشین مالچی گلیمیش دیر، پول وئر، نازیه یه پالتارلیق
اوچون اوچ آرشین چیت آلیم.
سید جیب لرینی آراش دیرا-آراش دیرا:
- زهرا، بو گون یثمه یه نیمیز وار؟ - دئییه سوروشدو.
- چورک دن باشقا هئچ بیر شئیمیز.. تنز اول، پول وئر!
- دئمک، بو گون الله قوناغیق، - سونرا آشاغیدا سس سیز پول گوزله یین
زهرا یا باخاراق:
- پولوم یوخ دور! - دئدی.
نایل کسدیگی بوداغی یثره آتاراق:
- آتا، سنین ائله همیشه پولون اولمور، - دئدی.
سید درین دن کوکسونو اوتوردو:
- اوغلوم، بو اینگیلیس قول دورلاری ال-قولومو ائله باغلاماییب کی، جییمده
پول تاپیلسن. یئنه آز-چوخ اووچولوق علیم دن توتور.
زهرا ارینی دانلاماق اوچون بهانه تاپدی:
- تاخسیر اوزونده دیر. بو گون اووا نه اوچون گئتمدین؟ اووچو هر گون
اوودا اولسون گرک.
- زهرا، نه اوچون بئله دئیرسن؟ سن بیلیرسن کی، بیزیم نیل چایین دان
تیمساره توتماق نه چتین ایشدیر. من هر اووا گئندنه اولومو گوزومون
آلتینا آلیرام. ائله دونن چایین ساحلینده بوگوک بیر تیمساره راست
گلدیم. قاباغینی کسیب توفنگله ووردوم. او باغیرا-باغیرا دال آباق لاری
و قویروغو ایله اوستومه او قدر داش، تورپاق آتدی کی، آز قالدی آلتیندا قالب
تلف اولام. بیر داش توپوغوما ائله دیدی کی، آغزی اوسته یثره ییخیلدیم.
من دورونجا تیمساره قاجیب اوزونو سویا سالدی. گئجه آیاغیمین آغری سین دان
یاتا بیلیمیشم. ایندی ده هله گونبیر.
نایل دهشت دن ایری-ایری آچیلیمیش گوزلرینی آتاسینا دیکیب دئدی:
- آتا، بون دان سونرا تیمساره اووونا گئتمه!
- گئتمیم بس نه یئیک؟
بو جاوا بین آغیرلیغی آلتیندا هامی سوسدو. سید درین دن اینله یهرک
دوداقلتی پیچیلدادی:

– بیزی اسیر کیمی یاشادان بو اینگیلیس لری گوروم یوخ اولسون لارا!

اوشاق لارا بیر پارچا چورک ده قازانا بیلیمیرم.

نایلین اوشاق قلبی دوگوندو، او، گوزلرینی اوزاق لارا دیکه رک دریندرین

دوشونمه یه باشلادی. اونون بو حالینی گورن آتاسی:

– اوغلوم، نه دوشونورسن؟ – دئییه سوروشدو.

نایل یوخودان آیلیمیش کیمی نه جاواب وئرجینی بیلمه ییب شاشقینشاشقین

آتاسی نین اوزونه باخدی. سونرا اوزونو توپلادی. اوزاقدا گورونن

اوچوق بینانی علی ایله گوسته رک:

– هئچ، آتا، باخ، اورایا باخیردیم. کئچمیشده او بینادا کیم لر یاشایردی؟

– دئییه سوروشدو.

سید بینانین یئنی گورورموش کیمی، دقتله نظردن کئچیردیک دن

سونرا بئله جاواب وئردی:

– اوغلوم، قدیم اینسان لار نیل چایینی مقدس سانیردی لار؛ چونکی نیل

چایی داشیب ساحل لری باسدیغی زامان محصول بول اولور و خالق راحت

یاشاییر، قوراق لیق ایللرده ایسه آج قالیردی. اونا گوره ده نیل چایی ساحل لری

سووارسین دئییه هر ایل اونا قوربان وئردی لر. هر ایل یاز باشیندا گوزل

قیزلاردان بیر دسته سئچیب پوشک آتاردی لار. پوشک هانسی قیزا دوشسه، او قیزی

گلین کیمی گئیندیریب، بزه ییب، اولجه سن گوستردیگین او بینایا گتیرردی لر.

بو بینا کئچمیشده عبادت یثری اولموش دور. روحانی لر قیزی دوالادیق دان

سونرا اونو تنته و نوماییشله نیل چایی ساحلینه گتیریب: “ائی

مقدس نیل چایی، بیزیم قوربانیمیزی قبول ائت!” – دئییه، قیزی قول لاری نین

اوستونده هاوایا قالدیریب، بیردن نیل چایینا آتاردی لار.

آناسی زهرا ایله برابر قورو خورما بوداق لارینی یئردن توپلاماقدان

اولان نازیله:

– آتا، بو عادت یاخشی کی، ایندی یوخ دور، – دئدی.

– قیزیم، او زامان طبیعت حاکم ایدی؛ چونکی خالق طبیعتده ظهور ائدن

حادثه لرین اساس سبب لرینی بیلیمیردی. بو گون ایسه اینسان لار طبیعتده

حاکم اولماغا باشلامیش لار. او زامان خالق، تیمساره لاری دا مقدس

سانیردی. – سونرا علی ایله یاخین داکی دره کیمی گئیش چوخورو گوستره رک: –

بو گئیش درنی گورورسونوز، کئچمیشده بو دره ده بیر نئچه تیمساره

بسلنیردی، – دئییه ایزاهات وئردی. خالق اونلارین قولاق لارینا کیچیک لیک دن

قیزی لی سیرغا آسیب، اللرینه قیزی لی هالقالار کئچیرردی. اولدو ک دن سونرا

اونلاری مومیایا توتوب، مقدس ائولرده ساخلا یاردی.

نایل سوروشدو:

– بسونلار نه یئیردی لر؟

– تیمساره لاری هر گون گورمه یه گلن لر ان دادلی یئمک لر گتیریب،

اونلاری بسلیردی لر.

سوهبته زهرا قاریشدی:

— بو تیمساره لار اینسان جمده کله ده آزیتمه ییب لر. یتیمک گتیرن

اینسانلاری چوخ زامان توتوب یییرمیش لر، دئیر لر.

نایل حیرتله:

— بسو آداملار نه اوچون تیمساره لارا یتیمک گتیریرمیش؟ — دئی

تکرار سوروشدو.

— چونکی اونلار تیمساره لاری مقدس بیلیردی لر. اونلارین اقیده سینجه

تیمساره هر کیمی یشه، جنه گندر.

هر شئی بیلیمه، اویرنمه یه جان آتان نایل یتنه سوروشدو:

— آتا، نایل چایی داشیب هر ایل بو درنی دول دوراندا نه اوچون بیزی گولون

اطرافینا قویمورسان؟ ایندی کی، اورادا تیمساره یوخ دور.

— اوغلوم، بیلیمک اولماز. سو شدتله آخیب گلنده اوزو ایله برابر

تیمساره گتیره بیلر.

زهرا بوداقلاری ییغا-ییغا اری نین سوزلرینه قوت وئردی:

— کئچن ایلکی داشقیندا سولاپ قاپیمیزین آغزینا قدر گلیمیشدی.

نازیله:

— آتا، دره هله ده یاش دیر، یاخش قوروما ییب دیر، — دئدی. سونرا دره دن

دردیگی چیچی گوستردی.

نایل چیچه یه باخاراق:

— نه یاخش چیچک دیر، گندیب من ده درجه یم، — دئی دره یه طرف

قاجدی، نازیله اونون آرخاسینجا قاجماغا باشلادی.

— نایل، دایان، من ده گلیرم!

— هر ایکی سی دره یه ائندی. چیچک دریب کیچیک بیر دسته توتدوق دان سونرا

بیر دیک یئرده اوتوروب دانی شیردی لار. هر بیر اوز گول دسته سینی تریفلیردی.

بیردن نازیله اوتوردوغو یئردن قالخاراق:

— وای، آلتیمدا یئر ترپنیر... — دئی اوتوردوغو یئر دقتله باخماغا

باشلادی، نایل ده یئرین دن سیچر یاراق:

— دوغرو دئیر سن، نازیله، بیر باخ، یئر حرکت ائدیر، سانکی جانلی بیر

شئی یئرین آلتیندا ترپنیر.

هر ایکی سی قاجا-قاجا گندیب احوالاتی سیده سویله دی لر. سید کولونگ،

بئل و بالتا گوتوروب اوشاقلارلا بیرلیکده همین یئر گلدی. اوشاقلار او یئر

آتالارینا گوستردی لر. سید دقتله او دیک یئر باخیب، اونون آلتیندا جانلی

بیر شئی اولدوغونو آنلادی.

— نایل، تئز گئت بوگوک دمیر میخی بورا گتیر، — دئدی.

نایل میخی گتیرینجه سید گوزلرینی او یئردن آیرما ییب دقتله

باخیردی. دورد-بش مٹرلیکده یئر آرابیر یاواش-یاواش ترپنیردی. حتی
بیر-ایکی یتردن تورپاق چاتلامیشدی. نایل میخی گتیردی. سید اوشاق لارا دئدی:
- سیز یاخین گلیمین اوزاقدا اوتوروب تاماشا ائدین. اؤزو کولونگ گوتوروب،
او یثرین تام اورتاسین دان قازماغا باشلادی. یاریم مئتره قدر
قازمامیشدی کی، علینہ یومشاق بیر شئی توخوندو. تورپاغی بئل ایله تمیزلہ ییب
نه گوردو؟ تیمسہ!..

اونون بئل حیسہ سین دن باش طرفینی تعیین ائتدی. بو دفعہ هئیوانین باش
طرفین دن قازماغا باشلادی. یاریم مئتر قازمیشدی کی، هئیوانین باشی
گوروندو. او آرتیق یاز هاواسی دویموش اولدوغون دان داها شدتله
ترنمه یه باشلادی. سید تنز نیشانلاییب، دمیر میخی باشی نین تام اورتاسین دان
بالتا ایله وورماغا باشلادی. دمیر میخ یاری سینا قدر گتتمیشدی
کی، بیردن یثرین آلتین دان ائله شدت لی باغیرتی قوپدو کی، دهشت دن قولاق لار
توتولدو. نایل ایله نازیله قورخوب قاجماغا باشلادی لار. سید گوله-گوله:
- قورخما یین، تیمسہ دیر، یولداش لارینی کومه یه چاگیریر، آنجاق بو
منیم پنجم دن قورتارا بیلمز، - دئیہ یثنه میخی بوتون قوتی ایله
وورماغا باشلادی. قان تیمسہ هین باشین دان فواره ووروب آخیردی. سید:
- تنز اول، بو گوک بادیا نی گتیر، - دئیہ نای لی ائوه گوندردی. نایل
قاجیب بادیا نی گتیردی. سید بادیا نی قان ایله دولدوروب بیر طرفه قویدو.
تیمسہ باغیرما قدا داوام ائدیر و باشین دان قان فیشقیردی قجا اطرافی
گوزل موشک و انبر قوخوسو بورو گوردو. سید بوتون گوجونو توپلایاراق،
میخی بالتا ایله شدتله وورورکن تیمسہ یثنه ائله دهشتله باغیردی
کی، نایل قولاق لارینی علی ایله توتاراق:
- وای، نه یامان سسی وار! - دئدی. سید باشینی قالدیریب جاواب وئردی:
- بو او قدر بو گوک تیمسہ دئیل، بیر ده دورد آی یئر آلتیندا یاتدیغین دان
قوتی آزالمیش دیر. ائله تیمسہ لار اولور کی، باغیراندا اینسانین
اوربی تیتیریر، آز قالیر اودو آغزینا گلکین. دورد-بش بوغانین سسینی بیر
یئرہ ییغسان، آنجاق او سسه بیر آز بنزه یه بیلر.
سسه زهرا گلدی.

- سیز بوردا نئیلیر سینیز، قورخار سینیز، قاجین ائوه!
تیمسہ جان دان دوشموشدو. بونا باخما یاراق آرابیر سسی ائشیدیلیر و
هزین اینیلتی سی گلیردی. زهرا:
- سید، احتیاط لی اول، زیان یئتیرر، - دئدی.
- قورخما، جانی نی آلمیشام. بیر ده بو تیمسہ لارین دابا قدا گونونو
تانیبیرام. اونلار قوت قارشی سیندا دووشان کیمی قورخاق اولور. سن
منی نیل چایی ساحلینده تیمسہ لارین قارشی سینی کسدیگیم زامان گوره سن!
دونوزا بنزر قورخاق گوزلرینی اوزومه دیکیب باخیر و آرابیر هزین هزین

سس لنیرلر.

نایل اوشاق سئوینجی ایله آتیلیب دوشه رک:

— آی جان، آی جان، بو گون تیمساره قوورماسی یئیریک. — دندی.

نازیله ده عینی سئوینج ایچری سینده ایدی:

— آتام تیمسارین اتینی ساتیب منه پالتار آلاجا.

نایل:

— منه ده... منه ده... آی جان، آی جان!..

سید یورولموشدو. دینجلمک اوچون یثره اوتوردو. اوشاق لار اونون اطرافینی

آلاراق سوروشدولار:

— آتا، بو تیمساره یترین آلتینا هارادان گلیمش؟

سید اوغلونون، قیزی نین باشینی علی ایله اوخشیاراق، جاواب وئردی:

— کئچن یاز نیل چایی داشاندا گورونور بو تیمساره دا سئل ووروب بیزیم

گوله گتیرمیش دیر. تیمساره لار قوروموش چای لاردا، گول لرده قالدیق لاری زامان

اوچ-دورد آی یوخویا گئدیرلر. گولون سویو چکیلیمه به باشلایاندا بو

تیمساره اوزونو پالچیق لی سویون آلتینا سوخوب یاتمیش دیر. یاز فس لی گلدیگی

اوچون یئنه یوخودان اویانمیش دیر. نیل چایی ساحل لرینده بئله حال لار چوخ

اولور.

بو معلوماتی وئردیک دن سونرا سید تیمسارین اوستون دکی تورپاغی قازیب

اونو بالتا ایله پارچالادی. دری سینی سویوب یثره قویارکن زهرا یا و

اوشاق لار:

— بوندان سیزه باشماق و آیاققابی تیک دیره جهیم، — دندی. سونرا

تیمسارین وزی لرینی کسب زهرا یا اوزاتدی:

— آل، اوزه و ساچا سورتمک اوچون بو، ان گوزل ماده ده دیر، سنه لازیم

اولار. تیمسارین قانی ایله ایلان زهرینه چوخ فایدالی دیر. گوزلری دوشن آغ

تیتنی ده گوتورور. — تیمسارین دیش لرینی ده سید زهرا یا وئردی. — آل

بون لاری، بیر نوسخه به تیک، قولوما باغلایا جاغام.

— او نه اوچون؟

— قولوما باغلایا جاغام کی، ایگید اولدوغومو و تیمساره اوولادیغیمی

بیلیرلر.

تیمساره شاققالایب خورما آغاجین دان آسدی لار. تیمسارین اتین دن او

گون زهرا دادلی بیر یئمک حاضرلادی.

بو حادثه دن دور-بئش ایل کئچدی. نایل آرتیق اوشاق لیق دوورون دن

گنج لیک دوورونه آیاق باسمیشدی. او دا آتاسی کیمی اووچو اولماق ایستیردی.

بیر گون آتاسینا دندی:

— آتا، بو دفعه اووا گئندنه منی ده آپار. من ده اووچو اولماق ایستیرم.

سید گولومسه یه رک:

- چوخ ياخشى، آپارارام، - دئدى، - ائله ايسه ديواردان آسيلميش كوهنه
توفنگى بورا گتير. - نايل توفنگى گتيردى. سيد اونو سو كوب تميزلهدى.

يئنى دن قوراشديرىب دقتله توفنگه باخديق دان سونرا دئدى: - بو
توفنگ منيم، او بيرى توفنگى وئرديم سنه.

نايل چوخ سئوئندى. او، آتيب وورماغى چوخ دان اويرنميش، ايندى آتيجى ليق
مهارتيني اوودا سيناماق ايستيردى. گنجنى ياتدى لار. سحر آلا قاران ليق دان
آتاسى اونو اوياتدى:

- او غلوم، قالمخ، اووا گنديريك.

نايل اوو آدى ائشيدىنجه ياتاغي نىل دان ديك آتيلدى. گئييندى، يويوندو، آتاسى
ايله برابر قليانالتى ائتديك دن سونرا توفنگ لرينى و اووا لازيم اولان
شئى لرى گوتوروب يولا دوشدولر.

آتا-او غول دانيشا-دانيشا نيل چاينا دوغرو گندركن موسيقى سسى
ائشيديلدى. نايل موسيقينى دينله ييب حيرتله:

- آتا، بو چاليب-او خويان اوو چولاردير؟ - دئيه سوروشدو.
سيد گوله رك:

- يوخ، او غلوم، - دئدى، - گورونور، توى دور، گلين كوچورولر.
- بس نه اوچون گوندوز؟

- چونكى گنجهلر نيل چاين دان قايق ايله كنچمك اولماز. تيمساهرلار
دش لرى ايله، قويروق لارى ايله گمىنى چئويريب، ايچين دكى آدام لارى يئيه بيلرلر.
آتا-او غول ساحل بويو اوزانميش خورما آغاج لارى نين آراسى ايله گنديردى لر.
او غلان و قيز آدام لارى چالا-چالا، اوخويا-اوخويا گليني ساحله دوغرو
آپاريردى لار. سيد ايله نايل ده شن لييه ياناشدى. آتاسى:

- موبار ك دير! - دئدى.

او غلان و قيز آدام لارى:

- ساغ اول، سن ده او غلون دان، قيزين دان گوره سن! - دئدى لر.

شن ليك، ساحلده اونلارى گوزله ين بير قايقا ياناشدى. گلين ايله گوروشدو ك دن
سونرا اونو بو گو ك دبدبه ايله قايقا اوتورتدولار. هامى بير آغيز دان:
- الله موبار ك ائله سين! - دئدى.

قايق حركت ائتدى. ساحل دكى لر دسمال ساللا ييب، شن-شن:

- ساغ-سالامات گنت! - دئيردى.

قايق بئش-اون متر گئتمميشدى، بير تيمساهر باشيني چيخاريب، گليني

بير آندا چايا چكيب يوخ اولدو. ساحل دكى لر، قايق داكى لار هيه جان

ايچينده باغيرماغا باشلادى لار. تيمساهرلار سودا چوخ جسور اولدو غون دان هئچ

كس چايا گيرمه يه جور ت ائتمه دى. بو آندا سويون آلتيندا تيمساهر شدت لى

سسله باغيردى. چاين اوزو قيقيرمىزى اولدو؛ گلين ده سو اوزونده گوروندو.

قايق داكى لار اونو توتوب ساحله چيخارتدى. تيمساهر گلى نين قولونو يارالاميشدى.

هامی قیزین بئله سالامات قورتارماغینا هم سئویندی، هم ده

تیمساهین کیم طرفین دن اولدورولدو گونه حیرت ائتدی. سید دئدی:

– نیل چاییندا تیمساهلارین ان بوگوک دوشمنی یونیس بالیغی دیر. تیمساهلارین

قارنین دری سی چوخ یومشاق اولور. یونیس بالیغی نین بئلینده ایری

نشتیر کیمی تیکانلاری وار. تیمساه اوزدوگو واخت یونیس بالیغی اونون آلتین دان

ایلدیریم سرعتیه کنچیب، بئلین دکی تیکانلاری ایله خنجر کیمی قارنینی

دوغراییر. سیزین خوشبختلیگینیز اوندا اولموش دور کی، تیمساه، گلینی سویون

تکینه آپارمامیش. یونیس بالیغی کومه یه چاتمیش دیر.

سید سوزلرینی دئییب قورتارمامیشدی کی، تیمساه جان سیز بیر حالدا

یاواش-یاواش سورونوب اوزونو ساحله آتدی. اونون قارنین دان قان سئل کیم

آخیردی. سید تیمساهلار ایشاره ائده رک:

– یونیس بالیغی اولماسایدی، قیز گتتمیشدی، – دئدی.

قیز آداملاری:

– دوغرو دئیرسن، قیزی بو گوزل تصادف قورتاردی.

گلینی یاراسینا تیمساه قانی سورتدولر. پالتارینی دیشیب ساغ-سالامات

او بیرری ساحله چیخارتدیق دان سونرا سید ایله نایل اوو آختارا-آختارا ساحل

بوو آشاغیا طرف گتتمه یه باشلادی لار. اوو تاپمادی لار. هر ایککی سی یورولموشدو.

دینجلمک اوچون یثره اوتوردولار. نایل سوروشدو:

– او گون تیمساه سنه هارادا راست گلمیشدی:

سید علی ایله اوزاقلاری گوستره رک دئدی:

– او یئر بورادان چوخ اوزاق دیر. سون زامانلار نیل ساحل لرینده تیمساه

چوخ آزالمیش دیر. آشاغی ساحل لرده تیمساهلاری قیریب تلف ائتمیش لر. یئنه

آز-چوخ یوخاری ساحل لرده تاپیلیر. بزن ائله اولور کی، بیر آی شهرناخشامادک

گنديرسن، بیر تیمساهلار راست گلیرسن. بوش قاییتماماق

اوچون قارشینا چیخان قوش دان، حیوان دان ووروب ائوه دونورسن. بو گون

گورک باخیمیزا نه چیخاجاق.

بیر قدر دینجلدی ک دن سونرا اونلار یوللارینا داوام ائتدی لر. آختاریش

چوخ اوزون چکدی. خورمالیق دان ساحله چیخار-چیخماز قارشلی لارینا یثره

اوزانمیش بوگوک بیر شئی چیخدی. سید اوزاق دان اونو کوکون دن قوپوب یثره

سريلمیش خورما آغاجینا بنزتدی.

بیر-ایکی آددیم گتتدی ک دن سونرا سیدین قارشلی سیندا تامامیله باشقا

بیر لووه آچیلدی. علی ایله نایل تئز گئری چکه رک یاواشجا:

– باخ، تیمساه دیر، اوزونو گونه وئیر، – دئدی.

هر ایککی سی اوزاق دان اونا حیرتله باخیردی. تیمساه یوخاری چنه سینی

قالدیرمیش، سرچه بویدا بیر قوش اونون آغزی نین ایچینه قوناراق، دیش لری نین

دیینی دیمدی کلیر، تیمساه دا بون دان هز آلیر کیمی، ساکیت دوروردو.

سید گوردوگو سهننی اوغلونا ایزاه ائتدی:

— بو قوشا تراخیل دئییرلر. تیمساهلارین دوستو آنجاق بو قوش دور. اونو گورونجه تیمساهلار آغزینی آچیر، قوشلار اونلارین آغزینا قونوب دیشلرین دیینده چوروموش یئمک قالیقلارینی دیمدیکلری ایله تمیزلییرلر. بونو دئییب سید اوغلونا ایرهلی گلیمیی تاپشیردی. اؤزو ایسه قارشى طرفدن تیمساهلار هوجوم ائتمه یه هازیرلاشدی. نایل قورخو ایچینه:

— یوخ، آتا، او سنه زیان وئرر، قوی، من ده گلیم، — دئییه آتاسینا کومک ائتمک ایسته دی.

— قورخما، اوغولم، تیمساهلار قورودا چوخ قورخاق اولور. او آنجاق اوزونو نیل چایینا سالماغا چالیشاجاق. من سنی چاغیراندا گلرسن.

سید گئتدی، تیمساهین قاباق طرفینه کئچدیکده تیمساه اونو گوردو. جلد کیچیک آياقلاری ایله قاجیب قورباغا کیمی اوزونو سویا سالماق ایسته دی. سید نیشانلاییب اونو باشیندان ووردو. تیمساه اینیلده یه-اینیلده یه یئنه نیل چایینا طرف قاجماق ایسته دی. سید اونون یولونو کسب بوراخمادی. بیر ده توفنگدن آتش آچیلدی. تیمساه اینیلده ییب، گوجو گلدیگجه باغیرماغا باشلادی. بو زامان اونون سسینه سس وئرن بیر تیمساه داباشینی سودان چیخاریب شدتله باغیردی. بو دهشتلی سس دن نایل قورخاق، آتاسینا طرف قاچدی. آتاسینی تیمساه یئر دئییه توفنگ ایله تیمساهین بونوندان ووردو. تیمساه بو دفعه داها شدتله باغیردی. قاجماغا نه قدر چالیشیردیس، یولونو کسمیش سیددن قورخاق باغیریر و تیمساهلاری کومه یه چاغیریردی. تیمساهلار دا اونون سسینه جاواب وئیردی.

محاربه لرده آتیلان توپلارین سسیندن داشا دهشتلی بیر سس اطرافی بوروموشدو. گنج نایلین رنگی قاجمیش، ال-آیاغی تیتیریدی. سید اونا اورک وئردی:

— بو سس-کوی سنی قورخوتماسین.

تیمساه اوست چنه سینی قالدیریب شدتله باغیرارکن سید نیشان آلیب اونون آغزینین ایچیندن ووردو. نایل ده توفنگیله نیشان آلیب اونون دال آیاغینی قیردی. تیمساه باشینی ایتیرمیش، آلدیغی یارالارین آغری سیندن اوزونو یئرله چیریر، قویروغو و آياقلاری ایله قومو گویه سوووروردو. بو زامان سید اونا طرف باغیرا-باغیرا بیر تیمساهین گلدیگینی گوردو. بونو گورجک بیر آن بئله گنجیکمه دن اونو نیشان آلدی. گولله هدفه دیدی. تیمساه باغیراباغیرا اوزونو نیل چایینا سالدی. سید اثرکک تیمساهین گلدیگی طرفه باخیب گوردو کی، ایری آغبابا قوشلاری تیمساهین گئتمه سیندن ایستیفاده ائدرک، دیمدیکلری ایله تورپاغی ائشیرلر. ایشینی نه یئرده اولدوغونو آنلادی. اوزونو نایله چئویریب:

— اوغولم، آیاغین اوغورلودور. بو گون گوزل شیکارلا ائوه قاییداجاغیق،

- دئدی و تیمسها یاناشیب اونون بئل سوموگونو بالتا ایله چاپدی. تیمسها
تامام حرکت دن قالدی. سید اورک لئه رک اونو بالتا ایله دوغراماغا
باشلادی. اونلار تیمسهای سویارکن بیر-ایکی دفعه اثرکک تیمسها اونلارا هوجوم
ااتمک ایسته دی. سیدین آتدیغی گولله دن یئنه ده قاجیب چایا گیردی.
سید ایری بیر قاب گوتوروب: - اوغلوم، بو تیمسها آرتیق بیزیم مالیمز دیر.
گندک تیمسهاین بالالارینی آغبابا قوش لاری نین علین دن قورتاراق، - دئدی.
نایل بیر شئی آنلامادیغی حالدا اطاعت ائده رک، آتاسی نین یانینجا گتدی.
اونلار یاخینلاشاندا آغبابا قوش لاری بیر-بیرینی ایته له یه-ایته له، بیر-بیرینی
دیمدیکله یه-دیمدیکله یه قازدیق لاری یتردن نه ایسه دیمدیک لری نه آلیب یئیردی لر.
قوش لار اونلاری گورونجه قاجیب گیزلندی. سید یاناشدی. یومور-
تادان یئنیجه چیخیش تیمسها بالالارینی چو خوردان گوتوروب، قبا دول دوردو.
اوغلونا گوستره رک دئدی:

- بونلارین اتی چوخ لذت لی اولور. اؤزو ده چوخ باها قیمته ساتیلیر.
- اوغلونون چوخ ماراقلا دینلدیگینی گوروب سید داوام ائتدی: - اوغلوم،
تیمسها لار هر ایل اوتوزدان یوزه قدر یومورتا وئیریر. یئری قازیب بو یومورتا لاری
باسدیریرلار کی، قورد-قوش یئمه سین. او آغبابا قوش لارینی گورورسنمی،
اونلار تیمسها لارین ان بوگوک دوشمنی دیر. بو قوش لار تیمسها
یومورتا لارینی و یومورتادان چیخیش بالالارینی چوخ سنویرلر. اونلار تیمسها لاری
گودورلر. تیمسها لار یئری قازیب یومورتا لارینی هارادا باس دیرسالار،
بو قوش لار تورباغی قازیب، اونلارین یومورتا لارینی چیخاریب یئیرلر. سول طرف دن
اوستوموزه گلن تیمسها، اولدوردو گوموز تیمسهاین اثرکی دیر. اونلار
نوبه ایله یومورتا لارینی آغبابا لاردان قورو یورلار.
اونلار دانیشا-دانیشا گلیرکن، اثرکک تیمسها باشینی سودان چیخاریب،
آجیق لی-آجیق لی اونلارا باخیردی. سید بیر تیمسها بالاسینی آغاجین باشینا کنچیریب
اونا گوستردی. اثرکک تیمسها آجیغین دان آیاق لاری ایله یئری ائشه رک،
یئنه شدتله باغیردی. سید توفنگی اونا گوسترینجه باشینی سویا چکیب،
بوخ اولدو. نایل سوروشدو:

- آتا، بو تیمسها لار، گورونور، چوخ آرتیم لی اولورلار، هر ایل یوز یومورتا
قویور. دئمک، ایله یوز بالا وئیریر؟
سید:

- ائله دئیل اوغلوم. تیمسهاین دوشمنی چوخ دور. بو آغبابا لارین علین دن
سالامات قورتاریسا، اثرکک و دیشی تیمسها بالالارینی آرخالارینا آلیب،
نیل چایینا داشییرلار. یولدا آرخالاریندان دوشن، چایدا اوزه بیلمه یین
بالالارینی اوزلری یئیریر. بو سایاق ایله ده آنجاق آلتی-یئددی بالاسی قالیر.
سید تیمسهای سویور، نایل ایسه اونا کومک ائدیردی. بو آرادا ائشیشی نین
نوختاسی علینده، یاش لی بیر عرب گلدی. اونون ایشی اووچولاردان بالیق و تیمسها

اتی آلیب ساتماق ایدی. نیل ساحلینده اونو تانیمایان اووچو یوخ ایدی. سید اونو گورونجه:

– خوش گوردوک، رحیم دایی! – دئدی. – یاخشی واختیندا گلیمسن. بو تیمساه اتین دن نه قدر ایستیرسن سنه وئرهجه یم.

قوجا عرب تیمساه موشتی گوزو ایله باخاراق:

– یاغلی تیمساه دیر، الله قولونا قوت وئرسین! – دئدی. بیر آز اوتوروب

سوهبت ائتدی لر. قوجا عرب یورغون ایدی. ائششین یاخیندا بیر خورما آغاجینا

باغلایب، کولگه سینده اوزانیب یاتدی. بیر آز سونرا ائششک دارتیلیب نوختاسینی

قیردی. سوسوز اولدوغون دان بیرباش نیل چایینا قاجدی. او، آغزینی اوزادیب،

سو ایچمک ایسترن بیر تیمساه باشینی سودان چیخاریب ائششی بیر آندا چایا

چکدی. سیدین و نایلین باشی تیمساه قاریشدیغین دان، ائششک دن خبر

توتا بیلیمیشدی لر. ائششین نوختاسینی قیریپ قاجدیغینی سید آنجاق ایندی

آنلادی. ساحله طرف باخارکن تیمساهین ائششی یاخالایب سویا چکدیگینی

گوردو. تئز توفنگینی گوتوروب کومه یه گئتدی. نایل آرخاسین دان باغیردی:

– آتا، هارا؟

– قورخما، اوغلو، بیر شئی یوخ دور، بو ساعت گلیرم.

سید علینده توفنگ دوروب گوزلیردی، بو زامان ائششک اوزونو تیمساهین

آغزین دان قورتاریب، سودان چیخماغا جان آتدی. تیمساه باشینی سودان

چیخاردیب، جلد ائششه یه یاناشیب، اونو توتماق ایسترن سید نشان آلیب ووردو.

تیمساه اونا باخمایاراق ائششی توتوب یئنه جلد سویا جومدو. ائششک بو

دفعه ده اوزونو تیمساهین آغزین دان قورتاریب ساحله چیخدی. آیاقلارینی

یئره گورونجه شیللاغا قالخیب، تیمساهین آغزین دان ائله برک تپیک ایلشیدیردی

کی، تیمساه باغیرا-باغیرا چایا جومدو و بیر داها گورونمهدی. سید ائششی

توتوب گتیردی. یازیق حیوان بونون دان و آیاغین دان یارالانمیشدی.

تیمساهین قانین دان و یاغین دان یارالارینا چکیب باغلادی. بو حادثه دن

خئی لی قورخویا دوشن نایل:

– آتا، بون دان سونرا سنی تیمساه اووونا گئتمه یه قویما یا جاغام،

بو کی، اولومه گئتمک دیر، – دئدی.

سید گولومه یه رک، جاواب وئرمهدی. تیمساهی سویوب پارچالامیشدی لار.

سید قوجا عربی اویاتدی. ائششین باشین دان کئچن ماجرائی اونا

ناغیل ائتدی. عرب چوخ کدرلندی. تئز ائششین یانینا قاجیب، اونون یارالارینی

یوخلادی، سید اورک وئره رک:

– قورخما، هئچ بیر شئی یوخ دور، – دئدی.

سید تیمساه اتی نین چوخ حیهه سینی باشقا آلیجی لارا ساتدی، قوجا عرب ده

ایستدیگی قدر ات وئردیک دن سونرا قالان اتی گوتوروب یولا دوشدو لر. نایل

تیمساه بالالاری اولان وئرنی گوتوروب:

- آتا، بونلاری من بسله ییب بو گوده جه یم، - دئدی.
- او غلوم، بونلار تنز بو گویور. ایلیق سودا بسلمک لازیم دیر. بیر آز
بو گودوک دن سونرا گونده بیرینی کسب یثیریک، - دئییه سید یولونا داوام
ائتدی. نایلین سئوینچی یثره- گویه سیغمیردی. او، آتاسینا دئییردی:
- آتا، آرتیق یئمه یه اتمیز، پالتار آماغا پولوموز وار. نازیله
بیلسه، چوخ سئوینه جک دیر.

اوستا بختيار

بیر گون اوز تالئين دن راضی اولان ظالم بیر پادشاه ايان لاری آراسیندا
اوتوروب اونون حاقیندا دئیلن تعریف لره فرحله قولاق آسیردی. قوجا وزیرین
بو سوهبت لرده ایشتراک ائتمدیگینی هیسس ائدینجه شاهین اهوالی پوزولدو،
وزیرین بو سوهبت لره موناسیبتینی بیلمک مقصدیله سوروشدو:

– وزیر، دونیادا من دن داها بختيار آدام وارمی؟..

قوجا وزیر اوز فیکرینی آچیق سویلمک دن قورخاراق، بیر آن باشینی یثره
دیکیب دوردو. سارای آدام لاری وزیرین سوسدوغونو گوروب، یثر-یثردن
دئدی لر:

– پادشاهیم، یثر اوزونده سیزدن خوشبخت کیم اولاییلر؟ سیزده اولان
بو جلال، بو دبدبه کیمده وار؟

وزیرین سوسماغین دان شاه غضبلندی. قاش لارینی چاتاراق، آجیق لی سسله:
– وزیر، منیم سوالیما نیه جاواب وئرمیرسن؟ – دئییه سوروشدو.

وزیر باش اییب جاواب وئردی:

– پادشاهیم حقیقتی سویلمک دن قورخورام، بختيارلیق حاقیندا
منیم فیکریم باشقادیر. اونو جلال و دبدبه ایله اولچمک اولماز!
بو سوزلر پادشاهی قزبلندیردی:

– قوجا، یوخسا من دن داها بختيار آدام تانییرسان؟
قوجا وزیر باش اییب جاواب وئردی:

– قیبلئی-عالم، سیزین کیمی خوشبخت بیر پادشاهین وزیر ی اولدوغوم
اوچون من ده اوزومو بختيار بیر آدام ساییرام. بیزیم بو شهرده بیر
دمیرچی وار، آدی احمددیر. بو آدام دونیادا درد ندیر، غم ندیر،
بیلمز. او قدر گوزل و خوشبخت حیات سورور کی، هامی اونون آدینی
“بختيار” چاغیریر. دمیرچی احمد دئسن، هئچ کسونو تانیماز. او بو
شهرده اوستا بختيار آدی ایله مشهوردور.

پادشاه ایستتهزا ایله گوله رک سوروشدو:

– اونون بختيارلیغی ندن عبارت دیر؟ دمیرچی لیک هارا، بختيارلیق
هارا؟

– یوخ، پادشاهیم، من ده بیرینجی دفعه ائشیتدیگیم زامان اینانمادیم.
دوکانینا گئتدیم، ائوینه گئتدیم، آخیردا اونون چوخ بختيار بیر آدام اولدوغونا
ایناندیم...

– گوردوک لرین دن دانیش، بیز ده بیلک.

– دانیشماقلا باشا گلمز، اونو گورمک لازیم دیر!

پادشاه لاپ هووسه له دن چیخدی، ائله او ساعتجا تاخت دان ائنه رک:

– یاخشی، قالدخ گندک، اونو منه گوستر، گوستر گوروم سحر دن آخ

شاما جان چکيج ووران بو کاسيب دمير چي نين من دن نبي آرتيق دير، - دئدی.
وزير قالخدی، هر ايکي سي درويش پالتاري گئييب يولا دوشدو. بازارا چاتديقدا،
وزير دمير چي احمدين دوکانيني گوستريب، اوزو قايتدی. پادشاه
درويش پالتاريندا گنديب اوستا احمدين دوکاني آغزیندا داياندى؛ احمد
قونشو دمير چي لرله سوهبت ائديردي. دمير چي لردن بيري اوندان سوروشوردو:
- اوستا بختيار، بيز ده سنين کيمي دمير چيگيک. بو نندن دير کي، سنين
چکيجي نين آلتينا دوشن دمير او ساعت گوزل بير آلت اولوب چيخير؟ بونون
سيريني بيزه ده اويرت!

- ايش چکيجده دئيل، ايش اونو وورماقدادير.
- ياخشي، بيز ده ائله اونو اويرنمک ايستيريک. سن چکيجي ايستديگين
يئر ائله دوز وورورسان کي، بير توک قدر ده اويان-بويان اولمور. من نيه
ائله وورا بيلميرم؟
- سنين قليبنده او قدر خيلت-ميلت وار کي...
باشقا بير دمير چي اوستا بختيارين سوزونو کسدي:
- بو دوغرو دور، من دمير چي ليه باشلاياندا اون سککيز ياشيم وار
ايدي. اوستا بختيار ايسه ائله بو سير-سيفته توختاميش کيشي ايدي. ايگيرمي بش ايلدير
دمير چيم، بو ايگيرمي بش ايلده بير دفعه ده اونو دردلي، کدرلي گورميشم.
هميشه شاددير. من قوجاليرام، او، گون دن-گونه جاوانلاشير.
هئچ اولماسا بيزه بو سيرري باشا سال.

اوستا بختيارين اوز-گوزونده، هميشه گولومسمه يه آليشميش دوداق لاريندا
اوچوشان سئوينج قيغيلجيم لاري چکيج آلتيندا اودلو دميردن
اوچوشان قيغيلجيم لارا قاريشدي. او، نه ايسه جاواب وئرمک ايستيردي کي، گوزو
قايدا دايانميش درويشه ساتاشدي؛ چکيجي علين دن يئر قويوب:
- آغا درويش، گونورتانيز خئير اولسون، منه گوره قوللوق؟
دمير چي لردن بيري قهقهه ايله گوله رک دئدی:
- گونش چوخ دان اييليب، آخشام دير، بيز دوکاني باغلايب ائوه گئتمک
ايستيريک، بو ايسه آغا درويشه گونورتانيز خئير، دئير.
- او هوسله کي، او ايشليير، ياخشي کي، ساباهين خئير دئمه دي.
- کيشي يورولماق بيلمير.
اوستا بختيار گولومسه دي:

- صنعتيني سئون يورولمازا! بويورون، آغا درويش، امرينيز ندير:
درويش گوزلريني اوستا بختيارين اوزونه دیکه رک:
- منيم سنيله ايشيم يوخ دور، - دئيه گئري چکيلدی.

× × ×

اوستا بختيارين بوتون عائله عضولري سوفره باشينا اوتوروب، دئييب،
گولوب دانيشيردي لار. بو زامان قاپي دو گولدو. قاپيني آچان اوستا بختيار

بازاردا گوردوگو درویشی درهال تانیدی، قولون دان توتاراق:

— بویور، آغا درویش، بویور، خوش گلدینیز! — دئیہ اونو ایجری گتیریب
یئر گوستردی.

اوستا بختیار قوناغی مشغول ائتمک اوچون شیرین-شیرین دانیشیردی. سوفره یه
چای گلدی. اوستا بختیار ایستکانی قالدیریب باخدیق دان سونرا:

— په، په، نه گوزل دم چکیب، پادشاه دا اومرونده بئله چای ایچمه ییب،
— دئدی.

بیر آز سونرا سوفره یه پیتی گلدی. جئیران هر کسین خورینی قاب لارا
چکیب قاباغینا قویدو. درویش اتین آز اولدوغونو گوروب:

— ات نئچه گیرونکه دیر؟ — دئیہ سوروشدو.

— هر گون یاریم گیرونکه اتمیز اولور. بو گون قوناق گلدیگینه گوره
بیر فینجان سو آرتیرمیشام، — دئیہ جئیران گولومسه یه رک جاواب وئردی.
اوستا بختیار ممنون توورله دئدی:

— دئمک، آغا درویش اوز پایینی یئیر، بیزه هئچ مینتی یوخ دور.
سونرا او، بوگوک ایشتاها ایله یئمه یه باشلادی. خورک اونا او قدر خوش
گلدی کی، اوزونو ساخلایا بیلمه ییب:

— آغا درویش، هوسله یی، بئله پیتینی پادشاه دا اومرونده هئچ یئمه ییب،
— دئدی.

— گورونور اوز حیاتین دان چوخ راضیسان، سوفره یه گلن هر شی سنی
فرهلندیریر.

— فرهلندیریر، چونکی او بیزیم جئیرانین علین دن چیخیر.

— دئمک، جئیرانی چوخ سئویرسن؟ نه اجب دئمیدن کی، بئله آرواد
هئچ پادشاهین ساراییندا دا یوخ دور؟

— سارایدا جئیران دان گوزل خانیم لار چوخ دور. آنجاق، آغا درویش،
یاددان چیخارما کی، آزاد مهبت دن دوغان سمیمیت شاه ساراییندا
تاپیلماز. او، باشقا بیر عالم دیر...

سحر اولدو. اوستا بختیار قلیانالتی دان سونرا خوداهافیزلشیب قاپی دان
چیخدی. هیته توت آغاجی باشیندا بوداق-بوداق گزن بولبول شاقیر شاقیر
اوتور، سحر نغمه سی ایله اوستا بختیاری سالاملایردی. بختیار

کوهنه دوستونون شن نغمه لری آلتیندا آددیم لارینی ایری-ایری آتاراق،
دمیرچی بازارا گلدی، دوکانی آجدی، اوجاغی قالادی، بیر دمیر پارچاسینی
اوجاغا قویوب کوروکله دی. دمیر پارچاسی کوز کیمی قیزاردیقدا اونو ماشا
ایله گوتوروب زین دان اوستونه قویدو، چکیجی قالدیریب وورماق ایسترکن شاهین
جارچی سی بازار باشیندا اوجا سسله باغیردی:

— شاهین امری ایله بوتون دمیرچی دوکان لاری باغلانمالی دیر. دمیرچی لیک
قاداغان دیر! دمیرچی لیک قاداغان دیر!..

بو سسوستا بختیارین قولونو تاقت سیز بورا خدی. اؤمرونده درد،
کدر گورمه یین کونلونه بیر آغیرلیق چو کدو. شاهین فراشلاریندان بیر
دوکانلاری باغلادا-باغلادا اوستا بختیارین دوکانینا چاتدی، کسکین و
مغرور بیر سسله:

- دوکانی تتر باغلا! - دئدی. اوستا بختیار جاواب وئرمه دی. علین دکی
دمیر پارچاسینی دوکانین بیر طرفینه آتدی، اوجاگی سون دوردو. دوکانی
باغلا ییب گئتدی.

ایکی گون سونرا پادشاه اوستا بختیارین حالینی سوروشماق اوچون درویش
پالتاریندا سارای دان چیخدی شهرین کوچه لرینی گزه-گزه یئنی تیکلمکده
اولان بیر یینا قارشی سینا یئتیشدی. گوردو کی، بیر بننا چوخ هوسله
ایشلییر. آداملار کوما-کوما دوروب اونون ایشلمینه تاماشا ائدیر.
بننا ایکینجی قاتدا بیر دیوار اوستونده دوروب آشاغی داکی آتیلان کرییج لری
بیر-بیر توتور و چوخ جلد دیوار هورور. بننا ائله ایتی ایشلییر کی، اللرینی
گورمک اولمور، تاماشاچی لاردان بیر دئییردی:
- ماشالللاه، بیر اوستایا باخ، اللرینی گورمک اولماییر، بونا هزارپشه
بختیار دئیرلر. دونیادا بونون علین دن کلمه یین بیر صنعت
یوخ دور.

درویش اورینده گوله رک:

- هر یف دمیرچی لیک دن بننا لیغا کنچیب دیر، - دئدی.
آخشام اولدو، شاملار یاندی. درویش اوستا بختیارین کئفینی سوروشماق
اوچون قاپییا گلدی. اوتاقدان ساز چالینیردی. ساز او قدر مهارتله چالینیردی
کی، درویش هوسله دینلمه یه باشلادی. چالغی قورتارینجا هر طرف دن:
- ساغ اول، آتا، ساغ اول، آتا، یاشا، یاشا! - سس لری اوجالیدی.
بو واخت جئیرانین سسی ائشیدیلدی:

- احمد، سن علینه بو سازی آلاندا جاوانلیغیمیز یادا دوشور.

اوستا بختیار شن و گورلایان سسله:

- ایندی ده هئچ قوجالما می شیق، آی آرواد، ییز همیشباهاریق، - دئدی.
اثرته سی گون اوستا بختیاری پادشاهین حضورونا گتیردی لر... اوستا
بختیار تاختین قاباغیندا دوروب شاها باش ایدی. پادشاه سوروشدو:
- آدین ندیر؟

- پادشاه ساغ اولسون آدیم احمد دیر.

- بس نه اوچون سنه اوستا بختیار دئیرلر؟

- بو آدی منه جامات وئریب دیر.

- چوخ یاخشی، اوستا بختیار، ائشیتیمش کی، سن چوخ قوچاق آدامسان؛
اونا گوره ده سنی سارایدا فرراش تعیین ائدیرم.

وزیر: "په، بو کیشی دوغرو دان خوشبخت دیر، - دئی پیچیلدادی.

— چکيجين، داش-پالچيغين اوزون دن قورتاردی. ماشی یوخسا دا، گونده اونون
بش قران کاسیب-کوسوب دان چالیب چاپار، بو پول اونون دده سینه ده چاتار،
اوزونه ده.”

بو سوزلری ائشیدینجه اوستا بختیارین گوزلری کلله سینه چیخدی. اکیقات
ایلیب، پادشاهین تکلیفینی رد ائتمک ایسته دی:
— قیلئی-عالم، منی چنور باشینا، فرراش ائلمه.
وزیر باش اهرک:

— پادشاهیم، یاخشی تانیمسان، فرراش لیق بو کیشی نین ائله بیل بویونا
بیچیلیب، — دندی.

بون دان سونرا اوستا بختیار چوخ یالواردی، یاخاردی، مین بیر بهانه
گتیردی، قبولا کئچمه دی. پادشاه “سوزوم سوزدور”، دئی اینادین دان
دونه دی. فرراشی چاغیردی لار. او، ایچری گیریپ باش ایدی. پادشاه، پالتارینی
سویونوب اوستا بختیارا وئرمه سینی امر ائندی. فرراش ایستر-ایستمز اسه سه
اوست کوله جه سینی سویوندو، خنجرینی آجدی، پاپاغینی یثره قویدو،
اورینده: “بو نئجه موردار، آدام دیر، گتیرنده بش قران ایستدیم وئرمه دی،
هله اوسته لیک فرراشلیغیمی دا علیم دن آلدی”، دئی پیچیلدادی.
پادشاه اوستا بختیارا امر ائندی:

— آل، بو کوله جنی گئین، خنجری بئلینه باغلا، پاپاغی دا قوی باشینا.
اوستا بختیار قبول ائتمک ایستمه دی. پادشاه فرراشا:

— گده، وور بو نادور وستون بویونو، — دئی قیشقیردی.
فرراش آلیجی قوش کیمی اونون اوستونو آلدی. علین دکی خنجری قالدیریپ
وورماق ایسترکن اوستا بختیار اونو ایتله دی:
— پادشاه، منه، بالالاریم یازیغین گلکین، من یاشاماق ایستیرم.
— یاشاماق ایسته یین منیم امریم دن چیخماز!

نهایت اوستا بختیار فرراش لیغی قبول ائتمه یه مجبور اولدو.
آخشام اولدو. اوستا بختیار ائوه قاییدارکن ساباهین ارزاغینی آلماغ
پولو یوخ ایدی. ائوه الیوش گئتمک ایستمه دی. چوخ دوشوندو، نهایت
خنجرین تیه سینی چیخاریپ ساتدی و ساباهین آزوقه سینی آلیب ائوه قایتدی.
قاپینی آجیب ایچری گیرنده اونو فرراش پالتاریندا گوروب هامی حیرتله
سوروشدو:

— بو نه پالتادیر؟

اوستا بختیار باشین دان کئچن ماجرانی ناغیل ائله دی:
— ساباه اوچون ارزاق آلماغ پولوم یوخ ایدی، خنجریمین تیه سینی چیخاریپ
ساتدیم، — دئی سوهبتینه یثکون ووردو. هامی غم-قوسسه یه باتدی.
پادشاه احوالاتی بیلیمک اوچون وزیر ی ايله برابر درویش پالتاریندا
اوستا بختیارین قاپی سینا گلدی. او تاغا همیشکی شن لیک یئرینه درین بیر

سس سیزلیک، غم و کدر چو کموشدو. وزیر گوله-گوله یاواشجا:

— پادشاه ساغ اولسون، بختیارلیغینی علین دن آلدین، — دئدی.

سحر اولدو. اوستا بختیار فرراش پالتارینی گئینیب سارایا گئتدی. قاپی

آرخاسیندا دوروب شاهین امرینی گوزلییردی. بیر ساعت سونرا پادشاه تاختا

اوتوردو. وزیر، وکیل و ایانلار اطرافیندا سف چکیب ال-ال اوستونده دوردولار.

پادشاه سسلندی:

— آگده، فرراش!

اوستا بختیار تتر قاپینی آچیب ایچری گیردی. پادشاه اونو گوزوجو سوزدوک دن

سونرا امر ائتدی:

— کوهنه فرراشی بورا چاغیر!

اوستا بختیار هله ده سارای دان گئتمک ایستمه ی کوهنه فرراشی

چاغیردی. هر ایکسی پادشاهین حضوروندا ال باغلایب دایاندی. کوهنه

فرراش ائله دوشونوردو کی، پادشاه اونون فرراش لیغینی اوزونه وئره جک، اونا

گوره ده قاشقاباغی آچیق ایدی. پادشاه اوستا بختیارا گوزلمدیگی حالدا

امر ائتدی:

— فرراش، وور بو نادور وستون بوینونو!

اوستا بختیارین گوزلرینه قاران لیق چو کدو، نه ائدجینی بیلمه دی.

کوهنه فرراش تاختین آیاغینا قاپانیب آغلاماغا، یالوارماغا باشلادی.

پادشاه اوستا بختیارا قزلبلیب قیشقیردی:

— گده، سنه دئمیرم وور بونون بوینونو!

اؤمرونده بیر آدام اولدور ممیش، گونا ه سیز قانا باتمامیش اوستا

بختیار نه ائدجینی بیلمیردی. پادشاهی بیر آزدان قزلبندیر سیدی، اوز

باشینی کسه جکدی. خنجرین ایسه تیه سی یوخ ایدی. آنجاق ایتی آغلی اونون

کومینه چاتدی — او، وضعیت دن بئله چیخدی:

— پادشاه ساغ اولسون، منیم بو خنجریمین بیر خاسیتی وار: باشی

وورولان آدام گونا ه سیز اولاندا تیه سی یوخ اولور. ایندی گورک بو کوهنه

فرراش نئجه آدام دیر.

بختیار بو سوزلری دئییب، خنجرین قبه ه سین دن توتوب دارتدی.

قبه ه تیه سیز ایدی.

بختیار سئوینجک:

— گوردونوز، قیلئی-عالم، گورونور بو آدام گونا ه سیز ایمیش، — دئدی.

پادشاهین امری ایله بختیارا تزه ایتی خنجر گتیردی لر. بو یوللا

پادشاه بختیارین کلینی قباغینی آلماق ایسته دی. آنجاق نه قدر

چالیشدی او، خنجره یاخین دوشوب فرراشین باشینی وورماغا راضی لیق وئرمه دی.

هووسله دن چیخان پادشاه آخیردا اونو تووله یه سالدیردی، آج-سوسوز

ساخلادی. اوچ گون سونرا یئنه اونو حضورا چاغیریب سوروشدو:

— هه، نڅه سن؟ فرراش لیځی قبول ائدیر سن، یا یوخ؟

اوستا بختیار:

— یوخ، من اوز صنعتیمی ایستیرم، — دندی.

پادشاه اونی یئنه تووله به سالدیردی. پادشاه هر اوچ گوندن بیر اونی

چاگیریب سوروشدو. بختیار یئنه همین جاوابی وئردی.

وزیر گوروردو کی، بختیارین حرکت لری اونون بیرینچی گون پادشاه

دئدیگی سوزلری تسدیق ائدیردی. او، حقیقتن اوزونو خوشبخت بیر آدام حساب

ائدیرمیش. ایندی ایسه هنج بیر قوه اونی اوز اینادین دان، اوولکی حیاتینا

قوووشماق آرزوسون دان دوندیره ییلمه به جک دیر. آنجا بونون سیرینی

یئنه اوزو اوچون آیدین انده ییلمیردی. اودور کی، پادشاه مراجعتله دندی:

— قیلینی — عالم، بو کیشی سحر دن آخشاما جان ایستی کوره نین قاباغیندا

تر توکه — توکه چکیچ وورماغی فرراش لیق کیمی آلی وظیفه دن آرتیق

توتور؛ بورادا یقین بیر سیرر و هیکممت واردیر.

پادشاه امر ائتدی، دمیرچینی گتیردی لر. او، همیشه کی می باشینی یثره

دیکیب دوردو. پادشاه سوروشدو:

— آ کیشی، دئی گوروم فرراش اولور سان، یوخسا یوخ؟

اوستا بختیار جاواب وئرمه ییب گنتمه به باشلادی. پادشاه سوروشدو:

— گده، هارا؟

دمیرچی جاواب وئردی:

— پادشاه ساغ اولسون، یئنه تووله به.

دمیرچی نین بو حرکتی پادشاهی داها دا قزبلندیردی. او، هیر سینی

بوغارق سوروشدو:

— گده، سن بو دمیرچی لیک دن نئچون ال چکمک ایستیر سن؟

بورادا یقین بیر سیرر وار. او سیرری گرک منه آچاسان.

دمیرچی بیر قدر دوشوندوک دن سونرا جاواب وئردی:

— قیلینی — عالم، بورادا ائله بیر چتین شی یوخ دور. سیرری آچارام، اما

بیر شرطله.

— شرطین ندیر؟

— منی آزاد ائدیب اوز صنعتیمی ایشلتمه به راضی اولساز، دئیرم.

پادشاه سوز وئردی. اوستا بختیار بئله باشلادی:

— آتام کاسیب بیر کیشی ایدی. پالچیق داشیبب قازاندیغی قپیک — قوروشلا

عائله سینی دولان دیریدی. من دن باشقا آتامین دورد اوغلو، یکی قیزی وار ایدی.

آنام دا وارلی لارین ائوینده تن دیره چورک یاپیر، پالتار یویوردو. کولفتیمز

چوخ اولدوغونا گوره مشققتله یاشاییردیق. آتامین بو گوک اوغلو

من ایدیم. اون بش یاشینا چاتاندا آتام دیله گلدی: “آی اوغول، گورور سن

کی، منی اوغول — اوشاق باسیب، سن بو گوک اوغلانسان، هنج اولماسا گت ایشله، سن

ده قازان، بلکه بیر تهر یاشایاق"، - دئدی. من اوشاق لیق دان ایشلمی سئومیردیم. راضی اولمادیم، آتام آجیقلا ندی، زورنان منی چکه-چکه آپاریب بیر دولگرین یانیندا آیدا اوچ قوروشا شاگیرد قویدو. ایشلمک منه هر جزادان آغیر گلیردی. اوستا دئدی: "قالخ، او تاختالاری گتیر بورا". منیم گوزلریمه قاران لیق چو کدو. "اوستا، قوللاریم آغرییر، گتیره بیلرم"، دئدیم. اوستا منه آجیق لی باخیب: "اوغلان، بس آیدا اوچ قوروشو موفته آلیب یتمک ایستیرسن؟ گت، تنبل شاگیرد منه گرک دئیل"، - دئدی. سئوینه-سئوینه ائوه قایتدیم. آنام هیتده پالتار یووردو. منی گورونجه سوروشدو: "آی احمد، نیه قایتدین؟" من قاشقاباغیمی سالالیب، یثره اوتورا-اوتورا: "اوستا دئدی: گت، منه شاگیرد لازیم دئیل"، - دئدیم. آنام باشینی بولایا-بولایا: "سنین کیمی تنبل اوغولدان بیر کور قیز یاخشی دیر"، - دئدی. او گون آتام دا منی چوخ دانلادی. سحر زورنان آپاریب منی بیر بننانین یانیندا شاگیرد قویدو. بننا منه هر دقیقه بویوروردو: "اوغلان، دورما، سو گتیر پالچیق حاضرلا!". بو ایش منه چوخ چتین گورونوردو. گوزلریمی دویه-دویه: "اوستا، من پالچیق حاضرلاماق باجارمیرام"، دئدیم. او منه سرت-سرت باخیب: "گده، بس باجارمیرسین، موفته یئیپ یاتماغی باجاریرسان؟! گت، منه تنبل شاگیرد گرک دئیل!" دئدی. اوریم ساکیت اولدو. ایلان آغزین دان قورتاران قورباغا کیمی سئوینه-سئوینه ائوه قایتدیم. آتام، آنام نه قدر منی دویدو، سویدو، دانلادی، من زحمتی، ایشی سئوه بیلمدیم. دوز ایکی ایل یازیق آتام منی هانسی صنعته قویدو، هر بیرینه بیر بهانه گتیریب قاچدیم. بیزیمله قاپی-قاپیا بیر دمیرچی اولوردو. اونون بیر قیزی واردی. آدی جئیران ایدی. من دن اوچ-دورد یاش کیچیک ایدی. هر گون هیتده بیر یثرده اوینایاردیق. تنبللیگیمی گوروب او منی هر گون دانلایردی، هردن منه دئیردی: "سن یاخشی اوغلانسان، هاییف کی، تنبلسن. تنبل آدام خوشبخت اولماز، منیم سته یازیغیم گلیر". آخیردا من بو قیزا بیر کونولدن مین کونوله آشیق اولدوم. بیر گون فورست تاپیب فیکریمی قیزا آچدیم. "جئیران، منه گلرسنمی؟" دئدیم. قیز منیم سوزومه گولوب: "سنین کیمی تنبل، ایشسیز، صنعت سیز اوغلانا هانسی قیز گلر؟" - دئدی. ائله بیل باشیما بیر قازان قاینار سو تو کدولر. بو سوز منی چوخ برک گوتوردو. بیر آز اوزومه گلن دن سونرا یئنه سوروشدوم: "جئیران، بیر صنعت اویرنسم نئجه؟" او گوله رک: "تنبل لیگی آتسان، یاخشی صنعت اویرنسن، گلرم"، دئدی. شادلیغیم دان بیلمیردیم نئیلیم. آتامین یانینا گلیب: "آتا، دمیرچی اولماق ایستیرم، منی قونشوموز حسن دایی نین یانینا شاگیرد قوی"، دئدیم. آتا-آتامین قیریشیغی آچیلدی. آتام: "چوخ یاخشی، اوغولم، کاش سن ایشله!" - دئدی. ساباه دان آتام آپاریب منی

قونشوموز حسن دایی نین دوکانیندا شاگیرد قویدو. اوستا حسن نه امر ائله دی، او ساعت یئرینه یئتیریردیم. اوستانین ایشلمینه فیکیر وئریب اویرنمه یه چالیشیردیم. بئش-آلتی آیدا دمیرچی لیگی اویرندیم. او قدر یاخشی اویرندیم کی، اوستام ان چتین ایشلری منه تاپشیردی. من ده جانلا-باشلا چالیشیب او ایشی اوستام دان دا یاخشی قاییریردیم. حسن دایی بیر گون علیمده ایشلدیگیم کوتانا باخیب: “ساغ اول، احمد! سن گوزل اوستا اولاجاقسان! چکیجی ایستدیگین یئره وورورسان هم ده من دن جلد ایشلییرسن”، - دئدی. ایشلدیگجه اوز صنعتیمه اولان شووقوم او قدر آرتدی کی، یورولماق ندیر بیلیردیم. بونون سایه سینده دمیرچی لیکده شوهرت قازاندیم. قاییردیگیم کوتان، خیش، بئل، بالتا، دیرمیگی کندلی لریمیز آلیب آپاریردی. چکیجیمین آلتین دان چیخان هر شئی منه فرح وئریردی. چونکی جئیران قیزا ائولنمک اوچون یاخشی سنتکار اولماغا سوز وئرمیشدیم. اؤز صنعتیمه و جئیرانا اولان سئوگیم منی بختیار ائله دی. سوزون قیساسی، جئیران قیزا ائولنیب، یاخشی بیر عائله قوردوم. منی خوشبخت یاشادان بو ایکی شئی دیر: بیری صنعتیم، بیری ده مهببت.

بختیار اوز سوهبتنه بئله یئکون ووردو:

- پادشاه، منی بو ایکی سئوگیلیم دن آیرما، من بونلارسیز یاشایا

بیلرم!

۱۹۴۷

بوستانچی

یابین اوزوم، انجیر بیشیرن قیزغین گونلرین دن بیر ی ایدی. گونش گوی دن قوم اوزرینه آلوو ساچدیقجا یئر قورلو کوله دونور، ایستی دن نفس آلماق اولمایردی. زهرا قاری ایستی دن قاچیب بیر انجیر آغاچی کولگه سینده اوزاندی. بیر آز سونرا یوخویا گئتدی. اویانیدیگی زامان گونش یاواش-یاواش اییلیردی. یاتیدیگی یثر دن قالخیب اوتورماق ایستیردی کی، سینه سینده سویوق بیر شئین حرکت ائتدیگینی دویبدو. تئر علینی سینه سینه آپاریب اونون نه اولدوغونو بیلمه یه تلسدی. علی کوکسو اوزرینده قیوریلیب یاتمیش ایلانا دیردیمز:

“وای، ایلان!” دئی، دلی کیمی باغیردی و هیه جان لی حالدا سینه سی ایل ایلانی یثره آتماق ایسته دی. آنجاق ایلان دا واختیندا اوز ایشینی گورموشدو. زهرا قاری اویاناندا او دا اویانمیش، اونون قیشقیریغی ایل ایلانین سانجیب قاچماسی بیر اولموشدو.

بالاجا سمد ننه سی نین باغیر تی سینی ائشیدینجه اولجه قورخوب دایاندی، سونرا بیر آز اوزونه اورک وئریب، ایره لی گلدی. بو زامان آیاق لاری اوجون دان بیر ایلان فیشیلتی ایل ایل قاچیب یوخ اولدو. سمد اونو گورونجه قاچاقچا گلیب ائود کی لری خبردار ائتدی.

— آنا، آنا، نمی ایلان یئدی.

هامی باغا قاچدی. زهرا قاری کوکسونو توتوب چیغیریر و آغری دان اوشاق کیمی آغلایردی. عائله عضولری درین هیه جان ایچینه ایدی. کریم کیشی تئر حکیم چاغیرماغا گئتدی. آرواد-اوشاق بیر-بیرینه قاریمیشدی. ایلان قاری نین دوشون دن وورموشدو. گلینی زینت دسمال ایل ایل قاری نین دوشونو برک سیخیب باغلادی و ایلان ووران یثره قاتیق سورتدو.

ایندی هامی سیرسیرلیکله حکیمی گوزلیردی. نهایت حکیم گلدی. تجی لی یاردیم گوستریب، یازیق قاری نین بدنینی بیر نئچه یثر دن چرتدیک دن سونرا گئتدی. او، بیر ده ایکی ساعت دان سونرا گلجینی بیلدیردی. اوج گون کئچمه دی زهرا قاری ساغالیب آیاغا قالخدی.

بو حادثه دن سونرا کریم کیشی نوله لی سمد ایل ایل زیبانی باغوستان طرفه بوراخمادی. ایلان لاری تلف ائتمک اوچون ایکی کیری پی تاپیب بوستانا بوراخدی.

بیر گون زیبا انجیر دریر کن گوردو کی، کیری پی بیر ایلانین قویروغونو آغزینا سالیب چئینیر. ایلان چیرپینیر، قویروغو اوسته قالخیب، اوزونو گاه یثره، گاه دا کیری پی نین تیکان لارینا چیرپیر. تیکان لار اونون جمدینه باتیب پارچالایر.

زیبا سئوینه-سئوینه ائوه قاچدی: “آنا، آنا! تئر گلین، کیریمیز ایلان یئیر،” دئی ائود کی لری چاغیردی. هامی باغا قاچدی. کیری پی نین ایلان یئدیگینه

تاماشا ائتدی لر.

زیا سوروشدو:

— آنا، نه اوچون ایلان کیرپینی چالماير؟

زیایا باباسی کریم کیشی جاواب وئردی:

— قیزیم، باخسانا، کیرپی ایلانین قویروغون دان توتوب اوز باشینی ایچری چکیب دیر. ایلان اونون هاراسین دان وورسون؟ او، ایستدیگی قدر قوی اوزونو کیرپی نین تیکان لارینا چیرپسین داها دا بدنی پارچالانیب ازیله جک. کیرپی اوز ایشینده دیر. او، ایچری دن خیمیر-خیمیر یئیر.

بو زامان سونونجو دفعه اولاراق ایلان باشینی قالدیریب دیکلدی و جانی نین آغری سین دان اوزونو کیرپی نین اوستونه چیرپدی. بیر آز سونرا قورو آغاج کیمی دومدوز یثره سریلدی. سمد علین دکی آغاجلا ایلانین باشینی ازه-ازه: — نیمی سمنی یتمیشدین؟ — دئییه ایلاتی اولدوردو.

او گون اوشاق لار اوچون توی-بایرام ایدی. کیرپی لر اونلارین گوزونده بو گوموشدو.

کریم کیشی نین صنعتی دمیچی لیک ایدی. اوغلو باهادیر صنعت مکتبینه چیلینگر لیک اویرنیب زاوودا دوزه لن دن سونرا آتاسی نین قوجالیغینی نظره آلاراق، اونو ایشلمه یه قویما میشدی. بون دان سونرا او، آتا-بابا باغیندا تسرروفات ایشلری ایله مشغول اولدو. اوشاق لیق دان آتا-باباسین دان گوروب اویرندیک لرینی تسرروفاتینا تطبیق ائتدی. چوخ چکمه دی کی، کریم کیشی باغ-بوستان ایشلری نین بیلیجی سی کیمی مشهور اولدو. اونون بوستان محصول لاری نین، خوسوسن قووش-قارپیزی نین تعریفی دیل لرده سویلنیلیردی. بوستانین اوغلان چاغی ایدی. گوی تاغ لار هر طرفه قول-بوداق آتمیشدی. تاغ لارین یاشیل یارپاق لاری آراسین دان گورونن قوون-قارپیز اینسانا فرح وئریر و گوی چمنده ساکیت-ساکیت یان-یانا اوتلایان قوزو سوروسونو خاتیرلادی.

بوستانین قوون-قارپیز حیسسه سی کریم کیشی نین ان چوخ امک صرف ائتدیگی و ان چوخ سؤدیگی حیسسه ایدی. هر گون یئتیشمیش قوون-قارپیزی دردییگی زامان اونلاری بیر-بیر علینده اویناداراق، بیر نئچه ثانیه باخدیق دان سونرا فرحله یاواشجا یثره قویاردی.

بیر گون بوستانی گزرکن محصولون بیر نئچه سینی پارچالانمیش و بیر طرفی ییتمیش گوردو. کریم کیشی پارچالانمیش قوون-قارپیزی دریب علینده باخارکن، قاش لارینی چاتاراق، سویلنمه یه باشلادی. باهادیر ایشدن قایتمیشدی. آتاسی نین بوستاندا اولدوغونو بیلیب، اوغلو سمد و قیزی زیبا ایله برابر آتاسی نین یانینا گلدی. کریم اونلاری گورونجه پارچالانمیش قوون-قارپیزی گوستریب:

— اوغلوم، گورورسن؟ ان یاخشی لارینی پوج ائله ییبلر، — دئییه شیکایتلندی.

باهاديرين گوماني اوشاق لارا گلدی.

— آتا، یوخسا نوله‌ری نین ایشی دیر؟

اوشاق لار بیر آغیزدان دندی لر:

— بابا، بیز بوستانا هنج آياق باسمیریق.

کریم کیشی بیر آن فیکیرلشیب دندی:

— بوستاندا ان شیرین قوون-قارپیزی چاققال یئر.

باهادیر زارافاتلا:

— جانین ساغ اولسون، قوون-قارپیزدان قوی چاققال لار دا یئیب، سنین

جانینا دعا ائله‌سین لر.

— یوخ، باهادیر، ائله دئمه، زحمتیمیزله شیشیب او کوزه دونن موختخورلاری

بیز لغو ائلدیک. بو موختخورلاری دا لغو ائتمک لازیم دیر!

کریم کیشی او گنجه یاتمادی. توفنگینی گوتوروب، بوستانین یاخینلیغین داکی

بوگوک انجیر آغاجی آلتیندا اوزاندی. آلتینا بیر چووال سالدی، یانینا

یوغون بیر آغاج قویدو.

آیدین لیق گنجه ایدی. بوستانین ایچی گوندوز کیمی ایشیق ایدی. چوخ گوزله‌دی.

نچه دفعه چوبوغونو دولدوروب چکدی. سس-سمیر ائشیدیلمه‌دی. یئرین دن

قالخیب بوستانی باش‌دان-باشا دولاشدی، بیر شئی گورمه‌ییب، یئنه گئری دوندو

و آغاج آلتیندا چووالین اوستونده اوزاندی.

هاوا ساکیت و دورغون ایدی. بوتون موجودات دادلی یوخویا دالمیش

اولدوغون‌دان، اورتالیغا دیل سیز بیر سوکوت چو کموشدو. یالنیز گویده اوینایان

اولدوزلار، یئرده اییاش جیر-جیرامالار اویاق ایدی. مورگوله‌ین طبیعت کریم

کیشیه لایلا چالديغين دان او دا باشینی آغاجین گووده‌سینه دایاییب جیرجیرامالارین

یئکنسق و آهنگ سیز نغمه‌لرینه دالمیشدی. بو آرالیق سس

ائشیدیلدی. بوستانچی تتر گوزلرینی آجیب اوتوردو و توفنگینی گوتوروب سیخ و

ایری انجیر یاریاق لاری آراسین‌دان دقتله سس گلن طرفه باخدی. بیر شئی

گورمه‌دی. آنجاق ائشیدیلگی سس‌دن کریم کیشی بوستانا حیوان گلدیگینی

هیسس ائتمیشدی. ایندی اونون نه حیوان اولدوغونو و هارادا دوردوغونو اویرنمک

ایستیردی. او، گوزلرینی بوستانا دیکیب آرام سیز گوزلرکن نه گوردو؟

بیر تولکو انجیر آغاجی یانیندا چومبلیب اوتورموش، یاخیندا آدام اولوبولمادیغینی

بیلیمک اوچون تتر-تتر هاوانی یلییر و علی ایله آراییر یووارلاق

بیر شئی ترپه‌دیر. کریم کیشی دقتله باخیب گوردو کی، تولکونون اویناتدیغی

کیرپی‌دیر. بون‌دان بیر شئی آنلامادی. او ائله بیلدی کی، تولکو کیرپی ایله

اویناییر. ایشین سونونو ماراق ایچینده گوزله‌ییب دوروردو.

تولکو کیرپینی یووارلایا-یووارلایا انجیر آغاجین‌دان اوزاقلاشدیردی،

آرخاسی اوستونه چئویردی. بیر آز ماریتداییب اونا باخدیق‌دان سونرا آغزینی

کیرپیه طرف اوزادیب یئنه تتر گئری چکیلدی. کریم کیشی ایچینده گوله‌رک:

— سنه تولکو دئیرلرسه، اونا دا کیرپی دئیرلر. تیکانلاردان اوزونه

ائله هاسار چکمه ییب کی، اونی یئیه بیله سن، — دئدی.

تولکو کیرپی نین باشی اوزرینده دوروب، باشینی گیزلدیگی یئره آغزین دان

داملا-داملا سو آخیردی. کریم کیشی اورینده: “دایان، گورک نه ائده جک؟”

دئییه دوشوندو. کیرپی نین نفه سی توتولموشدو: چوخ چکمه دی کی، باشینی

چیخارتدی. بونو گورجک تولکو درهال اونون باشینی آغزینا سالیب چئینمه یه

باشلادی. تیکانلار آرتیق اونو قورخوتماییردی. چونکی کیرپی آياق لارینی اوزادیب

تیکان سیز، یوشاق قارینی آچیق بوراخمیشدی. کریم تولکونون

هیله سینی آنجاق ایندی آنلادی، اولدن تولکونو اولدورمدیگینه پشیمان

اولدو. تئز نشان آلیب توفنگله ووردو. تولکو درهال یئره سریلدی. کریم

کیشی تولکونون یانینا گلیب دری سینی سویدو.

بو آرالیق یئنه سس ائشیدیلدی. بوستانچی تئز اوز یئرینه چکیلیب دوردو. او

بیلیردی کی، یئر-یئمیشی پارچالایان باشقا حیوان دیر. کریم زیانچی اوغرونو

توتماق ایستیردی. انجیر آغاجی نین یارپاق لاری آراسین دان دورد گوزله

بوستانا باخیردی. او بیر شئی گورمیردی. آنجاق بیر آز اوزاقتا “تراپ، تراپ”

سس ائشیدیلدی. بو، کیچیک حیوان آياق لاری نین سسی ایدی. سس گئتدیکجه اونا

یاخینلاشیردی. او بیر ده دقتله باخدی. ایکی دووشان ایری قولاق لارینی شکله ییب

بوستانین ایچینده دولاشیردی. اونلار آرابیر ایکی آياق لاری اوستونده قالخیب اطراف

یوخلایر، سونرا تاغ لارین آراسیندا آتلا-آتلا گزیردی لر.

کریم کیشی اوغرو لاری تاپمیشدی. اونون قلبی ساکیت-ساکیت چیرپینیردی و

دووشان لاری توتماق یولونو دوشونوردو. بوستان اوغرو لاری قارپیز، قوون لاری

قوخلایا-قوخلایا کنچیردی. هر ایکی سی بیر تاغ یانیندا دوردو، قورخاق باخیش لارلا

اطراف ی سوزدو کدن سونرا ایری بیر قارپیزی یئمه یه باشلادی لر. کریمین

صبری توکنمیشدی. دووشانین قورخاق حیوان اولدوغونو او چوخ یاخشی بیلیردی؛

اونلار برک سس ائشیتدیک لری زامان قورخودان دوردوغو یئره سیخیلیب قالیر.

کریم توفنگی گوتوروب دووشان لاری نشان آلدی. توفنگ آچیلینجا چووالی

گوتوروب اونلارا طرف یوگوردو. دووشان لار بیر-بیرینه یاخین اولدوغون دان

سئچمه لر دووشان لارین آياق لارینی یارالامیشدی. کریم آسان لیقلا دووشان لاری

توتوب چووالا سالدی.

او، آرتیق وظیفه سینی بیتیرمیشدی. چووالی آرخاسینا آتیب ائوینه گئتدی،

چووالی بیر بوجاغا قویوب یاتدی.

سحر زیبا کریم کیشی دن اول اویانمیشدی. دووشان لارین چووال

ایچینده آتیلیب-دوشدو ک لرینی گورونجه قارداشینی سسله دی:

— سمد، سمد، بورا گل! چووالین ایچینده باخ گور بابام نه

گنیریب.

سمد گلیب علی ایله چووالی یوخلادی و تئز علینی چکیب:

- دووشان دیر، دووشان دیر! - دئیہ سئوینجین دن باغیردی. او ائله چیغیردی
کی، سسینه کریم کیشی یو خودان او یانندی. باشینی یاسدیق دان قالدیریپ:
- ائی، اوشاق لار! ال وورماین، قاجیرار سینیز، - دئدی.

سمد باباسی نین بوینونا ساریلدی:

- باباجان، بون لاری بیزه وئر، ساخلا یاق.

کریم کیشی:

- یوخ، قوزوم، بون لار بوستان اوغروسودور. هم ده یارالی دیرلار بو

گون آنان بون لارین اتین دن دادلی یئمک بیشیر، یثیریک، - دئدی.

سوهبته، ایشه گنتمه یه هازیرلاشان باهادیر قاریشدی. او گوله-گوله:

- یئنه نه بیشیریب یثیر سینیز؟ - دئیہ زارافاتلا سوروشدو.

سمد تئر چووالی گوستریپ:

- باخ، بو دووشان لاری...

- گنجه توفنگ آتیلاندا من اویاق ایدیم، بیلدیم کی، اوغرو لاری توتموسان،

- دئیہ باهادیر فرحله آتاسینا باخدی. کریم کیشی یترین دن قالخیب:

- هله اوندان اول بیر تولکو وورموشام، - دئیہ یاسدیغی نین یانین دان

تولکو دری سینی گوتوروب، اورتالیغا آتدی. هامی حیرت ایچینده دریہ

باخدی.

اوشاق لار سئویندیک لرین دن سیچرایردی. بیرجه کریم کیشی سئوینمیر،

نبی ایسه دوشونوردو. اوغلونون اونا باخدیغینی گوروب دئدی:

- باهادیر، بو تولکو گنجه من بیر داغ چکیب کی...

- نئجه؟

- ظالم، کیرپینی یئدی.

- کیرپینی یئدی؟ نئجه یئدی؟

- من هنج اینانمادیم کی، کیرپینی او یشه بیلین. گوزوم باخا-باخا

اونو ائله هیله ایله اولدوروب یئدی کی، لاپ ماتیم چکیلدی.

سمه ده آغلامسیناراق سوروشدو:

- بابا، دئمک، کیرپیمیز اولدو، ائلمی؟

- او لدو، بالا، اولدو! - دئیہ کریم کیشی کیرپی نین اولومونه هیفسیلندی

و گنجه کی حادثه لری بیر-بیر نوه لرینه ناغیل ائتدی.

اوچ ایت

لاچین باجی سی ترلان ایله هیت باغچاسی نین یانیندا اوتوروب سس سیزجه
بششداش اوینایردی لار. اویونو بو دفعه لاچین قازانمیشدی. ترلان علینی یثره
قویور، لاچین داشی هاوایا آتیب ترلانیین علینی علی ایله ووردوق دان سونرا
داشی تنز هاوادا توتوردو. ترلان علینی چکه رک دئدی:

— آی اینساف سیز، من سنی اوداندا بئله برک ووروردوم؟
آرتیرمانین پنجره سین دن اونلارا تاماشا ائدن بال لی ننه اوزونو
ساخلایا بیلمه ییب:

— باجی اوری یو مشاق اولار: — دئییه سسلندی.

بیر ساعت دان بری ترلانیین یانیندا اوزانیب، باشینی قول لاری اوزرینه
قویوب دینجه لن آلابولا اوشاق لارین سسینی ائشیدینجه آیاغا قالدی. او، اویناماق
و ایلمکک ایستیردی. اودور کی، لاچینا قیسلیب اوزانمیش توپ لانا
یاناشاراق اونون اطرافیندا آتیلیب-دوشمه یه، علی ایله توخوناراق اونو اویونا
چاگیرماغا باشلادی. توپ لان باشینی قالدیرماییب آجیق لی-آجیق لی اونا باخیر
و آرابیر میریل دانیردی. آلابولا ال چکه ییب اویناماقدا داوام اندیردی.
ایتین ایناد کارلیغینا دوزمه ین توپ لان بیردن آتیلیب اونو دیشله دی.
آلابولا قویروغونو ساللا ییب ونگیلده یه-ونگیلده یه لاچینا ساری قاچدی
و آغزی ایله توپ لانیین دیشلیدیگی یثری یالاماغا باشلادی. لاچین علینی آلابولانیین
باشینا چکه رک:

— آلابولا، آلابولا، آغلاما، — دئییه اونو اوخشادی. آلابولا اونون قارشی سیندا
آتیلیب-دوشور، ایکی آیاغی اوزرینه قالدخاراق، اللری ایله اونو قوجاقلاییر،
یالاییر و یالمانیردی. ترلان لاچینا آجیق لی سسله:

— ائی، منیم ایتیمه ساتاشما! — دئدی.

لاچین توپ لانا باخا-باخا آلابولانی اوخشاماقدا داوام اندیر، توپ لان
دا آلت دان یوخاری اونا باخاراق میریل دانیردی. توپ لان بیردن آتیلیب آلابولانی
یئنه دیشله دی. آلابولا قویروغونو ساللا ییب ونگیلده یه-ونگیلده یه
قاچدی. ترلان بو دفعه آجیق لاندی:

— سن بو قارا مئیمونا باخ، آدی دا ایت، اوزو ده ایتدیر. قاپماق دان
باشقا بیر شئی باجارمیر.

— باخ، سنین ایتین منیم ایتیم دن نئجه قورخور! — دئییه لاچین اوزونه
تسکین لیک وئردی.

— اونون نیین دن قورخاجاق، پیشیکک بویوندانمی؟ آلابولا پنجه سین
سالسا، آلتیندا ازی لر.

— بویو بالاجا اولدوغونا نه باخیرسان، سن اونون هونرینه باخ.
— سن ده بو قارا مئیمونونو بو قدر اویمه.

— بس نه او چون اوندان قاچير؟

— منيم ايتيم بالاجا دير. توپلان قوجا دير. اونا هورمت ساخلاير.

سنين ايتين پاخيل دير. ننم، يا سن آلابولا يا مثيريبان ليق ائدنده آز
قالير آلابولاني داغيستين.

— او دا اعتباردان و صاحبينه اولان سداقت دن دير. توپلان ننم ايله
منيم چوخ سئوير.

— او پاخيل دير، اوزونو هامی دان چوخ سئوير...

توپلان پيشيك دن بوگو ك، زيل قارا، اسبی و قوجا بير ايت ایدی. هورنده
سسی خیر یلدايردی. ائوده باللی ننه دن و لاجين دان باشقا کيمسني سئومز
و ايتلرله اويانماق دان خوشلانمازدی. نشه سی يئرینده اولدوغو زامان
آلابولا اونو هوسلنديريرکن آرابير اونونلا بير آز اويشاردی؛ باشقا
زامانلار اونو ديشله ييب قوواردی.

آلابولا ايکی توپلان بویدا آلا-بولا بير ايت ایدی. اونا گوره ده اونا آلابولا
آد قويوشدولار...

باجی-قارداش موباهيسه سی داوام ائتديريردی. ائله بو زامان لاجينگيلين
قونشولاری ظفرين ايتی چنبر هيتين او باشيندا گوروندو. آلابولا اونو
گورونجه قاچيب قارشی سيندا آتيليب-دوشمه يه باشلادی. لاجين ايستنه ز ايله
ترلانا:

— سنين ايتين يالتاق دير، هاميا قويروق بولاير، — دئدی.

— يوخ، منيم ايتيم مثيريبان دير، هاميا مهبت بسليير.

آلابولا چنبرين قارشی سینی کسه رك مين-بير اويون چيخاير و اونونلا
اويانماق ايستيردی. چنبر ايسه ساکيت دوروب آجيق لی-آجيق لی اونا باخيردی.
آلابولا آتيليب-دوشمکده داوام ائدرکن، چنبر آجيقلايب اونو ديشله دی،
آلابولا يئنه قويوروغونو ساللايب زينگیلده يه-زينگیلده يه قاچدی. لاجين
ايستنه ز ايله:

— سنين ايتين قورخاق دير، قورخاق، — دئيه برک دن گولودو.

چنبر ايريگووده لی، اوزون توک لو، بوز بير ايت ایدی. قاپی لاری هيت داروازا سینی
يانيندا اولدوغون دان، چوخ زامان داروازا آغزيندا اوزايب سس سيز
دورار و آرابير کوچه دن کئچن لره هورردی. هر گون بير-ايکی دفعه آغير
آدديم لارلا هيتين او باشين داکی بوستانا باش چکمک عادتی ایدی. بوستاندا
قونشو چيرين يانيندا بير آز گزدیک دن سونرا ائوه قايداردی.

توپلانين چنبردن خوشو گلمزدي. اونو نه ائولرينه ياخين گلمه يه،

نه ده هيت دن کئچمه يه قويا ردی. چنبر آلابولاني ديشله ييب

يولا سالديق دان سونرا يئنه آغير آدديم لارلا، ائتينا سيز، بوستانا طرف گئتمک

ايسترکن توپلان بيردن سيچرايب اونون قارشی سینی کسدي و اوزاق دان اونا

هورمه يه باشلادی. چنبر ائتينا سيز دا يانيب دوردو. توپلان هورمکده

داوام ائندی. چنبر آرخاسینی اونا چئویریپ قویروغونون اوستونده اوتوردو.

توپلان اونون قورورونو هزم ائده بیلیمی هوره-هوره اونا یاخینلاشدی.

اؤزو هیسس ائتمه دن او قدر یاخینلاشمیشدی کی، او ایندی چنبرین لاپ قولاغی

اوجوندا هوروردو. چنبر بیردن دونوب توپلانی آیاقلاری آلتینا آلدی.

توپلان چنبرین پنجه سی آلتیندا زینگیلده یه باشلادی. اوشاقلار زورگوج

توپلانی چنبرین علین دن آلدی لار، لاچین داش ایله چنبری وورورکن

ظفر گلدی:

– ائی، منیم ایتیمی نیه وورورسان؟ – دئییه لاچینا آجیقلاندی.

– او منیم ایتیمی نیه دیشلییر؟

– نئجه دیشلمه سین، یازیغی اوز هیتینده گزمه یه قویمایر، بئله

ده ایش اولار؟

باللی ننه اونلارین سسینی ائشیدیب گلدی:

– سیز یئنه ایت اوستونده ووروشورسونوز؟

– ننه، سیزین بو توپلان منیم ایتیمه گوز وئریر، ایشیق وئریر. من

توپلانی وورماق دان، لاچین منیم ایتیمی داش ایله وورور.

– ایت اوستونده دالاشما یین، هامی سی سیزین ایتینیزدیر... لاچین قلت ائلییر.

ترلان سوهبته قاریشیدی:

– اوندا گرک من هر گون توپلانی دا دویم، چنبری ده. چونکی

اونلار منیم ایتیمی هر گون دیشلییرلر.

باللی ننه گوله-گوله:

– سنین ایتین هامی سین دان یاخشیدی، اونا گوره سسین چیخمایر...

دالاشما یین!

باللی ننه گئدینجه لاچین علی ایله توپلانین باشینی اوخشادی. ائله بو

زaman مستان پیشیک گوروندو. آلابولا مستانی گورونجه یانینا قاچدی.

مستان اوزونو ییغیشدیریب دوردو. آلابولا یاخینلاشینجا مستان اوندان

اول ایتین اوستونه آتیلدی. اویون باشلانیدی. اونلار بیر-بیرینی بیخیر، اویناشیردی لار.

مستان بیردن سیچراییب قاچدی، آلابولا دا اونون آرخاسینجا قاچیب

اونو توتدو. یئنی دن اویناشماغا، بیر-بیرینی یالان دان دیشلمه یه، دیدمه یه

باشلادی لار. بو دفعه آلابولا قاچدی، مستان اونو قومالی اولدو.

اویون یئنی دن باشلانیدی. ترلان سئوینج دولو گوزلرینی بو منزیره دن

چکمیردی.

– منیم ایتیمه باخین، مستان ایله گورون نئجه اویناشیر!

لاچین ایستتهز! ایله دئدی:

– او دا بیر نوو پیشیک دیر، پیشیک-پیشیک ایله اوینار.

– منیم ایتیم صاحینه بنزیر، هامیا مئهر بیان دیر...

– مئهر بیان دئیل، یالتاق دیر، قورخاق دیر.

— ها، قورخاق دیر، هیته یاد آدام، یاد ایت گلنده هامی دان چوخ
منیم ایتیم هورور، ایتلری قووب هیتدن قاجیریر.

— او دا قورخاق لیق دان دیر...

ظفر، بیر آز اوزا قدا قویروغو اوستونده اوتوروب اونلارا تاماشا ائدن
چنبره باخدی. سونرا گوزلری باغچا یانیندا اوزانمیش توپ لانا ساتاشدی:
— نه اجب توپلانی سسی چیخماییر، — دئدی.

ظفر سوزونو قورتارامیشدی کی، ائله بیل توپ لانا خبر اولدو، یثرین دن
سیچراییب چنبره طرف قاجدی. اوزاق دان اسبی و آجیق لی سسله اونا
هورمه یه باشلادی. ترلان گوله — گوله:

— ظفر، گوزون دیدی. ایندی یئنه چنبر توپلانی آغلادیب یولا سالاجاق،
— دئدی.

لاچین:

— توپلان، توپلان! — دئی اونی چوخ چاغیردی. توپلان گلهمه ییب داها
دا برک دن هورمه یه باشلادی.

بال لی ننه ائیوان دان سسلندی:

— آی اوشاق لار، او ایتی یئنه نیه هوردورورسوز؟

— ننه جان، چنبره هورور.

— چنبر یئنه سرحدی کنجیب، اونا گوره هورور.

— یازیق دیر، چوخ هورمه یه قویمایین!..

— ایستدیگی قدر هورسون، چنبرین هئج بیر توکو ده یثرین دن قیملدانماییر،
— دئی ظفر آستادان دیللدی.

چنبر عادت یی عذره آرخاسینی توپ لانا چئویریب ائتیناسیز دورور، توپلان
دا بوغوق اسبی سسی ایله شدتله هورمکده داوام ائدیر، گئتدی کجه سسین دکی
خیریلی آرتیردی. بیردن — بیر توپلانی سسی بوغولدو. قیزیرمالی کیمی
تیره یه رک، سس سیز یثره ییخیلیدی.

— ننه، ننه، توپلان اولدو، — دئی لاچین هیه جانلا چیغیردی.

اوشاق لار بیر آندا ایتین اطرافینی آلیب اونی هوشا گتیرمه یه چالیشدی لار. بال لی
ننه علینده بیر کاسا سو گلدی. سویو توپلانی آغزینا توکدو و علی ایله
یاواش — یاواش اونی ترپتمه یه باشلادی. توپلان آیلما ییردی. لاچین گوزلری
دولموش حالدا چنبره آجیق لی — آجیق لی باخیب:

— منیم توپلانی اولسه، سنین گونونو قارا گتیره جه یم، — دئدی.

سونرا یثردن بیر داش گوتوروب چنبری وورماق ایسترکن ظفر اونی توتدو.
علین دن داشی آلیب یثره آتدی. بال لی ننه لاچینا آجیق لانیب:

— آی اوغول، — دئدی، آتالارین سوزودور: “ایته هورمت ائدرلر، ییه سی نین
خترینه”. ظفر سنین مکتب یولداشین، یاخین دوستون و یاخین قونشون دور.
اونون ایتینی وورماق اوزونو وورماق دیر. بیر ده چنبره نه تقسیر،

تفسير توپلاندادير كى، اونا هورور.

بو زمان توپلان باشيني قالديريپ گوزلرينى آچدى. لاجين سئوينجك باغيردى:

– ايتيم آيىلدى... ايتيم آيىلدى.

لاجين يثره چومليب: “توپلانىم، توپلانىم!” – دئيه اونون باشيني

اوخشاماغا باشلادى. باللى ننه يثره اوتوروب توپلانى قوجاغينا آلدى.

توپلان زينگيگلدەيه-زينگيگلدەيه اونون اللرينى يالاييردى. باللى ترلانا:

– قيزيم، ايتين قاينا سود توک، ايچينه چورك دوغرا، گتير يئسين، – دئدى.

مستان اويناماق دان يورولموشدو. آلابولانين علين دن قورتولوب تتر

بير آغاچا ديرماندى. آلابولا آشاغى دان يوخارى باخارق، اونا هوره-هوره

چوخ آتيليب دوشدو، مستان آشاغى ائتمەدى. آلابولا ييغينجاغا طرف قاچدى.

ترلان علينده ايتين قابى گلدى. باللى ننه قابى توپلانىن قباغيندا يثره

قويدو. توپلان آغزىنى قبا اوزادار-اوزاتماز آلابولا باشى ايله اونو ايتله ييب

سودلو چوريى آجگوزلو كله يئمه يه باشلادى. ترلان آياغى ايله آلابولانى

ايتله دى. آلابولا يئنه يئمه يه سوخولدو. توپلان بير آن سس سيز دوروب

اونا باخدى، سونرا باللى ننه نين قوجاغينا آتيليب اوتوردو. لاجين علينى اونون

باشينا چكه رك:

– توپلان ننى هامى دان چوخ سئير، – دئدى.

باللى ننه توپلانى اوخشا يارق:

– بيلير سينيز مى، او منى نيه چوخ سئير؟ قولاق آسين، دانيشيم، بيزيم

ياخين تانيش لاردان بيرى نين قاپى سيندا جينس بير ايت ياشاييردى. بو ايت ده چوخ

آدامين گوزو وار ايدى. اونا يوز مانات وئرن لر ده اولموشدو، ييه سى

ساتماييردى. گونلرين بيرينده بو ايت اوچ كوچوك دوغدو. كوچوك لرین گوزو

آچيلمايش من گنديب بو توپلانى گتيرديم، اونو سود ايله بسله ييب بو گوتدوم.

يازيق، آنا سودو اممديگين دن، آنا اوزو، آنا مهبتي گورمديگين دن

بئله سرت دير، سويوق دور.

بو سوهبت اوشاق لارين چوخ خوشونا گلدى. اونلارين حتى توپلانا

اورك لرى ده ياندى. ترلانى اوز آلابولاسى نين دا ترجمئى-حالى ماراقلان ديريردى

اودور كى، فورست دن ايستيفاده ائديب ننه سين دن اونون حاقيندا

دا دانيشماغى خاهش ائتدى. اؤز نوله لرى و اوشاق لارلا سوهبتي چوخ سئون

باللى ننه ترلانىن خاهيشيني ممنونيتله قبول ائتدى:

– سويوق، بورانلى قيش گونو ايدى. آرتيرمانين بير بوجاغيندا توپلانىن

آلتينا كوهنه پالاز سالميشديق، اورادا اوزانميشدى. بير ده گوردوك كى، هيته

بير كوچوك گيردى. توپلان اونو گورونجه قولاق لاريني شكله ييب هيته

قاچدى. كوچوك ايله بير آز بورونلاشدى، قوخولاشدى، سونرا آرخاسينا ساليب اونو

آرتيرمايا، اوز ائوينه گتيردى و اوز پالازى نين اوستونده اونا يئر وئردى. هر

ایکی سی اوزانیب، بیر-بیرینی یالایردی. توپلان اونو ائونه فوناق گتیرن دن
سونرا من اونو قووا بیلر دیممی؟ او گون دن بو ایت ده بیزیم ائوده قالدی،
آدینی آلابولا قویدوق. من اونا چورک وئردیم، یئدی، توپلان چوره یه آغزینی
دا اوزاتمادی.

باللی ننه بورادا سوهبتینی کسب، اونو دقتله دینله ین اوشاق لارا
باخدی. سونرا توپلانی اوخشایاراق، سوزونه داوام ائتدی:
- او گون دن توپلان آلابولا یا ایکی شئی قاداغان ائتمیش دیر: بیرینجی،
اونو اوتاغا گیرمه یه قویماز، آلابولا باشینی قاپی دان ایچری اوزادینجا اونو
دیشله ییب قووور. ایکینجی ده، من علیمی آلابولانین باشینا چکیب مئهریبلیق
ااندننه اوزون دن چیخیر، تئز اوستونه آتیلیب اونو دیشلییر.
- ها، گورورسنمی، منیم ایتیم نئجه قوناقستون و مرهمت لی دیر!
بس سن دئیرسن کی، پاخیل دیر، اوزونو ستون دیر، - دئییه لاجین ممنون
حالددا باجی سی ترلانا ساری دوندو.

- سن ده بیلدینمی منیم ایتیم توپلانا نه اوچون هورمت ائدیر؟ بیر
قوجا اولدوغونا گوره، بیر ده یاخشلیغی اونو تئور، - دئییه ترلان دا قارداشی نین
سوزونو جاواب سیز بوراخمادی.

ایندی کی، سوهبت بئله باشلانمیشدی، اونو سونا چات دیرماق لازیم ایدی. آخی
ظفر ده اوز چنبری حاقیندا یاخشلی سوزلر ائشیتیمک ایستیردی. اونون
اورینی اینجیتیمک اولمازدی. بونو باللی ننه باشا دوشوردو. اودور کی، هئچ
کسین خاهیشتی گوزلمه دن دئدی:
- ایندی ده سیزه چنبردن دانیشاجام.

ظفرین اوز-گوزو گولدو. باللی ننه اونون لاپ اوریین دن خبر
وئرمیشدی.

ظفرین چنبری بیزیم بوستانین دالین داکی ائوده یاشایان بیر آقرونومون
ایتی ایدی. او، آرایبر چنبری ده گوتوروب اووا گئردی. گون لرین بیرینده
آقرونوما باکیدا کند تسرروفا تی نازیرلیگینده بیر ایش وئردی لر.
آقرونوم عائله سیننی ده ییغیشدیریب باکیا گئتدی و بو ایتی زفرگیلین عائله سیننه
تاپشیردی. چنبر اوچ گون آج، سوسوز، کوهنه ائولری نین قاپی سیندا
اولاییب ییه سیننی چاغیردی. ظفرین آتاسی نه قدر چالیشدی، اونو اوز ائولرینه
گتیره بیلمه دی. چاره لری کسلیب اونا هر گون یئمک آپاریردی لار. ایت نه
یئمی قبول ائدیر، نه ده اونلاری یاخین قویوردو. آنجاق، بو اوچ گونده
چنبر آز-چوخ زفرگیله ایسنیشمیشدی. دوردونجو گون او ائوه باشقا عائله
کوچمه لی ایدی. چنبر اوزونو بیرتیب هئچ کسی هیته بوراخماییردی. اودور
کی، ظفرین آتاسی دوردونجو گونو چنبرین بوینونا ایپ باغلایب اونو
پیشیم-پیشیمله اوز قاپی لارینا گتیردی. او گون دن بو ایتین اوز-گوزو گولمیر،
قاشقا باغی آچیلمایر. او هر گون گندیب بیزیم بوستانین چپری نین

یانیندا دوروب اوز کوهنه ائولرینه باخیر، یئنه غم لی-غم لی قایدیب
گلیر.

- آها، بو اونون اوچون هر گون سال لانا-سال لانا بوستانا گئدیرمیش!..

- بو ایتلری یاخشی تانیدینیزمی؟ ایندی سیزدن بیر خواهشیم وار.

- ندیر، ننه جان، ندیر؟

- سنین-منیم سوزونو بوراخین، اوچ یولداشسینیز، اوچ ایتینیز وار، بو اوچ
ایتی اوز ایتینیز کیمی سئوین، آیری-سچکی لیک اولماسین.

- من راضیام، ننه جان.

- من ده راضیام.

- من ده راضیام، من ده.

- مرهبا، بالالاریم، باخ، بئله!..

۱۹۴۷

مئشه گۆزتچی سی

یئنی کند گوندن-گونه گوزللشیردی. یارادان، ایشلک اللر گنجگوندوز
چالیشیب اونو نومونوی بیر کولخوز کندینه چئویرمیشدی: یئنی کوچه لر
سالنمیش، سیرا ایله تزه ائولر تیکلمیش، آغاج لار اکیلیمیشدی. هر طرف دن
اونو قوجاقلامیش اولان بوگوک سووخوز باغلاری، اکین بوستان یئرلری و اوجوبو جاغی
گورونمز قالین مئشه لر اونون گوزللیگینی داها دا آرتیردی.
یایین محصولدار چاغی ایدی. مئوه لر یئتیشمیش اولدوغون دان، یئنیکندی
شیمال دان قوینونا آلمیش یاشیل مئشه اوز گئیش سوفره سینی آجیب قوناق لارین
یولونو گوزلییردی.

هر گون دسته-دسته آرواد-اوشاق مئشه یه فیندیق، زوغال، موروق
درمه یه گئیدردی. مئشه کشیکچی سی سادیق عمی گلن لرین قاباغینی کسب
دئییردی:

— بورا باخین، مئوه درمینیزه سوزوم یوخ دور، آنجاق بیر بوداق
قیر یلسا، من دن اینجیمین.
بو زامان لار، قوجا کشیکچی نین اسبی حال لار کنچیردیگی گون لر ایدی.
بوداق قیرماسین لار، آغاج کسمه سین لر دئییه، اونون گوزو دورد ایدی.
او گون بیر اوشاق مئوه ییغیرکن اوستو زوغال ایله دولو بوگوک بیر شاخی
قیرمیشدی. بوداق سین دیرماق، ایجازه سیز آغاج کسمک سادیق عمیه
اونو تحقیر ائتمک دن ده آغیر گلیردی. او، یئره ائتمیش ایری آغاج بوداغینا
نظر سالدیق دان سونرا اوشاغی برک دانلادی. سادیق عمی نین چوخ قزبلندیگینی
گورن اوشاغین آناسی سنم خالا اونو ساکیت ائتمه یه چالیشدی:
— سادیق عمی، خلیل ائله اوشاق دئیل، بیلمه ییب، داها سیندیرماز.
سادیق عمی اونو آجیق لی-آجیق لی سوزه رک:

— سن بیلیرسن کی، بو ایلین گلن ایلی ده وار، — دئدی، هر گلن بیر شاخه
قیرسا آخیری نه اولار؟ من بونا یول وئرمم. بیر ده بئله ائتسه، اونو
سینله بیرلیکده مئشه یه بوراخما یا جاغام.
سادیق عمی اورتابوی لو، اوزو اتلی، چیخیق یاناق لاری قیرمیزی، ووجودو پولاد
کیمی موهمک، ساغلام بیر کیشی ایدی. او، جاوانلیغین دان قیشدا، یایدا اوتاقد
یاتمازدی، آجیق هاوانی چوخ سئوردی. هر سحر سویوق سودا چیممی
وردیش ائتمیشدی. آلتیمیش یاشا دولدوغونا باخمایارق، بو واختادک اونون
آغیر خستلندیگینی گورن، ائشی دن اولمامیشدی. قار دوشدوگو زامان لاردا
دا آجیق ائیوانیندا، کئفی گلنده گئجی ده مئشه ده یاتاردی. مئشه اونا
اوز جانین دان دا عزیز ایدی. گئجه-گوندوز چالیشیر، یئنی آغاج لار اکیر،
مئشه نین ایچینی باغ کیمی تمیزلییردی. مئشه اونون اوچون هر شئی ایدی.
سادیق عمی یاخشی کشیکچی، هم ده ماهیر اووچو ایدی. مئشه ده اونون ان

یاخین دوستو قوش لار اولدوغو کیمی، ان بو گوک دوشمنی ده قوش لاری تلف
اندن مال-قارایا سوخولان جانلار، تولکو، چاققال، چولپیشیگی و دووشان
کیمی زیانچی حیوانلار ایدی. بونلاری گوردومو، ووروب اولدورردی. بو ایشده
اونایری گوده لی، قورد باسان آدلی بوز کویی ده آز کومک اتمیردی. کوچوک
واختین دان ساخالیب اونو ائله اویرتمیشدی کی، سادیق عمی نین هر سوزونو، هر
حرکتینی باشا دوشوردو. اونون کومی ايله سادیق عمی وحشی حیوانلاری
قیریب تلف ائدی و اووچولار اتفاقین دان تتر-تتر موکافات آلیردی. سادیق عمی
مئشه ده قوردون کوکونو چوخ دان کسمیشدی. آرتیق کولخوز حیوانلاری نین
دا جانی دینجلمیشدی. بیر ده بونا گوره کولخوزچولار سادیق عمی نی چوخ
سئویر و اونو بو گوک هورمت بسلیردی.
قوجا مردان کیشی ایشینی گوروب قورتاردیق دان سونرا ائشیشینی اوتلاماق
اوچون چوخ تتر-تتر ناخیر بولاغی نین یانین داکی چاییرلیقدا هورو کلیردی.
آخشام قارانلیغی چو کموش، ناخیر کنده قایتمیش، قوش لار یووالارینا،
تویوق، خوروز هین لرینه چکیلیمیشدی. مردان کیشی کند ایچینده دوستو
اکبر کیشی نین قاپی سی آغزیندا اوتوروب سو هبت ائتمک دن دویماییردی. سو هبت
یئنی کندین گون دن-گونه گوزلشمه سین دن، ناظرلر سووئی نین
قراری ايله کندین شمال طرفینده یئنی سالینا جاق مئشه دن، سادیق عمی نین
مئشه لر اوزرینده چکدیگی امک دن دوشموشدو. مردان کیشی دئیردی:
- ساغ اولسون سادیق عمی، کندیمیزین بزیری اولان بو مئشنی گوز بیی
کیمی قوروور.

اکبر کیشی ده اونون سوزونو تسدیق ائتدی.

سو هبت اوزانیب گئدرکن ائششک مردانین یادینا دوشدو؛ تتر آیاغا

قالخدی:

- سو هبت دانانی قوردا وئر، گندیب ائششی گتیریم، - دئی ده دوستو
اکبر ايله گورو شوب گئتدی. او، چاییرلیغا چاتدیقدا آلا-قارانلیقدا گوزونه
قارا کولگه لر گوروندو. دایانیب دقتله باخدی: ایکی قورد ائششی بئر
ییبخ بئیردی. علینده سلاح اولمادیغین دان یاخین گئتمه یه قورخوب، تتر
قاییدیب کنده سس سالدی. زمی دن یئنیجه قایتمیش کولخوزچولار ایت، سلاح
گوتوروب گئدینجه قوردلار قاچمیشدی.

اثر ته سی گون بو سس کنده یایلمیشدی. سحر ناخیر بولاغی باشینا ییغیشان

کولخوزچولار: "سادیق عمی داها قوجالیب، قوردلار یئنه کنده یول

سالیب؛ یازیق مردان کیشی نین ائششینی داغیدی بئیب لر"، - دئی اونون

آرخاسینجا سویلنیردی لر. سادیق عمی یاخشی تانیانلار: "بو قوردلار

مئشه دن گلمه ییب، گوره سن هارادان آزیب کنده داراشیب دیر. بیر ده،

سادیق عمی مئشه کشیکچی سی دیر. سنن ائششینه ده کشیک چکمه یه جک ها،

مال صاحبی اوز مالینی اوزو ساخلامالی دیر. بونا سادیق عمی نیله سین؟"

— دئییه اونو مدافعه ائدیردی لر.

دئییشمه، سوهبت گئتدیکجه اوزاندی، دئییشمه نین قیزغین چاغیندا سادیق
عمی ایکی آناش، اوچ بالا قوردون دری سینی بیر-بیرینه کن دیرله باغلایب
اٹششین اوستونه آشیرمیش اولدوغو حالدا گلدی. بونو گورن کولخوزچولاردان
بیری “آی ساغ اول، سادیق عمی، سنی بیزیم کندین اوستون دن اسکیک اولمایسان.
دئ گورک، بور قوردلاری هارادا اولدوردون؟” — دئییه اوندان سوروشدو.
سادیق عمی عادتی عذره کیچیک، قارا گوزلرینی قییاراق جاواب وئردی:
— بو نامرد قوردلار بو ایل هاردانسا آزیب مئشه یه گیریب دیر. مئشه ده

آغاج آلتیندا اوتورموشدوم، قوردباسان دا آیاق لاریمین اوجوندا اوزانمیشدی.
بیردن گوزومه اوزاق دان کئچن ایکی کولگه ایلشیدی. تتر قالخیب دقتله
باخدیم. گوزلریمه اینانمادیم. چونکی چوخ دان بو مئشه ده قورد گورمیشم.
ایتی تتر گوتوروب اونلارین ایزینه دوشدوم. سس چیخارماسین دئییه ایتی
باشا سالمیشدیم. او منیم فیکریمی آنلایب سس سیز یانیمجا گلیردی. قوردلار
گئتدی، بیز گئتدیک، قوردلار گئتدی، بیز گئتدیک. گوردوم، اونلار مئشه ده کیچیک
بیر کوهوله گیردی. تتر یو گوروب چاتدیم. توفنگی دورد-بش دفعه کوهولون
ایچینه بوشالدید، قوردباسانا قیس ووردوم. بو زامان بیر قورد کوهولون
چیخیب قاجماق ایسترکن نیشان آلیب ووردوم. او بیری قورد کوهولون چیخمادی.
ایته یئنه قیس ووردوم. ایت کوهوله گیریب، اولجه یوواسیندا، ووردوغوم
قوردو چیخارتدی. سونرا بیر-بیری بالالارینی. نامرد قانجیق اوچ بالا
دوغوبموش.

کند اهلی بیر آغیزدان سادیق عمینی آلفیشلادی:

— چوخ ساغ اول، سادیق عمی! بو قوردلار آرتیب دول سالسایدی، کندین ایشی
نه اولاردی؟

فئرما مودیری اصلی بیر قدر ایره لی گلیب، گوله-گوله سوروشدو:

— سادیق عمی، بو بش قوردا اووچولار اتفاقین دان نه قدر موکافات
آلاجاقدان؟ پوسته باجی نین کئفی دیر.

سادیق عمی گولومسه ییب جاواب وئرمه دی.

قوجا کنشیکچینی دیلندیرمه یه چالیشان اصلی یئنی دن سوروشدو:

— سادیق عمی، بو قوردلار دونن آخشام چاییرلیقددا قوجا مردانین

اٹششین داغیدیبلار، خبرین وارمی؟

بو سوزو اٹشیتجک سادیق عمی نین نشه سی قاجدی، قاش لارینی چاتاراق،

آجیق لی-آجیق لی قوردلارا باخدیق دان سونرا:

— اوندا، یاخشی واختیندا ایتتیکام آلمیشام! — دئدی.

گئتدیکجه اوزانان یامیاشیل مئشه نین آرخاسیندا گونش یاواش-یاواش

سونمه یه، گوی اوزونو الوان شفق لر بورومه یه باشلامیشدی. گوگون رنگی

مئشه یه عکس ائتمیش اولدوغون دان بوداق لار، یارپاق لار گنجه پالتارینی

دیشیب اینجه، الوان تول پالتارینی گئینمیشدی. گونش اوجالديقجا طبعیتین ماهیر رسسامی مثنی دها کسکین و زنگین بویالارلا بزیردی.

دان یتلی یاواش-یاواش اسدیکجه یارپاق لار بیر-بیرله پیچیلدا شیر کیمی سس لنیر، کول لاردا بوداق لاردا اوتوشن قوش لار یتنی سحری یارادان گونشی سالاملا بیردی.

سادیق عمی او گنجه مئشه ده یاتمیشدی. او، آلا قاران لیق دان او یانیب چئشمه باشیندا ال-اوزونو یویوب سیلدی ک دن سونرا یاخین داکی کیچیک بیر تپجین باشیندا اوتوروب طبعیتین گوزل لیگینی سئر اندیر، قوش لارین جه-جهینی بوگوک ماراقلا دینلی بیردی.

قورد باسان دا اونون آباق لاری آلتیندا اوزانیب، او دا سانکی قوش لارین سحر کونسترین دن زووق آلیردی.

ایشسیز دورماغی سئومه یین سادیق عمی قالخیب بوگوک هوسله مئشه ده کی جاوان آغاج لارین یان-یوره سینی، دیبلرینی قازیب تمیزلمه یه باشلادی. بو زمان قولاغینا قات-قاریشیق سس لر گلدی. قورد باسان قولاق لارینی تتر شکله ییب هوره-هوره سس گلن سمته قاچدی. سادیق عمی قورد باسانی چاغیردی. ایت دوردو. چوخ چکمه دی کی، قارشیدا دسته رهبری ایله بیرلیکده بیر نئجه قیرمیزی قالمستوک لو پیونتر گوروندو. سادیق عمی اونلاری مهبتله قارشیلادی:

— گلین، بالالاریم، گلین، هامینیزی تانییرام. کندیمیزین کوچه لرینی آغاج لارلا بزه ینده منه سیز چوخ کومک ائتمیسینیز. — سونرا سادیق عمی نین گوزلری خلیله ساتاشدی. اونی پیونتر لر آراسیندا گورونجه: — او هو... باجیوغلو، سن ده گلیمسن؟ عیبی یوخ دور، خوش گلیمسن. آنجاق گرک آغاج لارلا پیس رفتارینی ترگیده سن ها! — دئدی. دسته رهبری سادیق عمی نین توهمت لرینه تعجب ائتدی: — نئجه بیم؟ سادیق عمی، یوخسا خلیل مئشه یه گلنده بوداق قیریر؟

سادیق عمی خلیلین باشینی سیغاللایاراق:

— بئله بیر ایش اولموشدو. خلیل منه اوندا سوز وئردی کی، دها مئشه دن آغاج قیرما یا جاق. ایندی دئییه سن آغاج لارلا باریشیب.

— باریشماق آز دیر. سادیق عمی، او بیزیم مکتیمیزین باغچاسینی، اونون اطرافیندا اکیلن آغاج لاری بسله یین، اونلارا هر گون قوللوق ائدن پیونترلریمیز دن دیر، — دئدی. سونرا: — گورونور توهمت لرینیز اونا یاخشی تأثیر ائدی، — دئییه علاوه ائتدی.

سادیق عمی نین گوردو گو ایشلر، اونون تجروبه سی پیونترلری چوخ ماراقلاندیردی. اودور کی، اونلاردان بیرى سوروشدو:

— سادیق عمی، بو آغاجی نیه چیخاردیر سینیز؟

- چيخار تميرام، اوغلوم، - دئيه ساديق عمي جاواب وئردى، - بئله جاوان
آغاچ لارين يان-يوره سيني تميزلييرم، پاييزدا بونلارى چيخار يې تزه مشه ليه
اكه جه يم. سونرا باشيني قالد يريب اوزاق لارا باخاراق: - آرزولار يميز
بوگو ك دور. بو مئشنى او داغ لارين اتكلى ريندك بوگود جييك. گلنده
مئشه نين آخىرين داكى آچىق ليقدا اكد يگيم شيتيل لرى گوردونوزمو؟
هامى بير سسله:

- گوردوك، ساديق عمي، گوردوك.

ساديق عمي نين گوزلرينده فرح قيغىلجيم لارى دوغدو، هسرتله پيوتئرلره
باخاراق:

- هاييف كى قوجاليرام، اوشاق لار. اون-اون بئش ايل سونرا كند يميز، اكين
يئرلر يميز و مشه لريميز تامام ديشه جك دير. قورخورام، اوگون لرى
گورمه يه اومروم ماجال وئرمه يه.

- قورخمايين، ساديق عمي. سيز هله چوخ ياشاياجاق سيني، اوگون لرى
گوزونوز دويونجا گورجك سيني، - دئيه پيوتئرلر بير آغيزدان اونا تسلى
وئردى. بو سوزلر سانكى ساديق عميه اورك-دير ك وئردى. او، اورك لرى
سوال لارلا دولو اولان پيوتئرلره ماجال وئرمه ييب، مشه لرين اهميتين دن،
ياشيل ليق لارى، باغ لارى قوروماق يوللار يندان اوزون-اوزادى سوهبت
آچدى، گوروله جك ايشلر و اونلار ين فايده اسى حاقيندا گئنيش معلومات وئردى.
خليل يئر ين دن سسلندى:

- ساديق عمي تزه مشه يه شيتيل اكنده بيزى ده كومه يه چاغيرين.

- چوخ ساغ اول، اوغلوم. سيز درس لر ينيزه چاليشين منيم كومكچى لريم
چوخ دور، - دئيه ساديق عمي گولومسه يه رك جاواب وئردى. سونرا اوزونو
اوشاق لارا توتوب دئدى:

- ايندى ده گندين، بير آز مئشنى گزين، مئوه لر ين دن يئين، گورون
سيز ين اوچون نه آغاچ لار بسل ميشم. ساديق عمي نين دئمه سى ايله پيوتئرلرين
داغيلماسى بير اولدو، بير آندا مئشه نين درين ليك لر ينده گوزدن ايتدى. لر.
ساديق عمي اوز ايشينه مشغول اولدو. بير نئچه آغاچ ين ديبينى قازيب تميزلد يك دن
سونرا اوتوروب دينجلمك ايسته دى. قوردباسان دا اونون آياق لارى
آلتيندا اوزاندى. قوجا كئشيكچى واخى نين چوخونو مشه ده تك كئچيرديگين دن،
اوز-اوزونه دانيشماغى و گوردوگو ايشلرين نتيجه سيني خياليندا

جانلانديرماغى ورديش ائتميشدى. ايندى ده او، خيال عالمينه داليب اوز-اوزونه
دوشونوردو؛ او، نظرينه دوولتين قرارى ايله يئنى كند مشه سى نين شيماليندا
سالماغا باشلا ديق لارى تزه مئشنى گتيريردى. يئنى مشه اكين اوچون

الوئريش لى شرايط ياراداق، شيمال طرف دن اسن كولك لر ين قارشى سيني آلاچاق،
تورپاغى نميش لى ساخلا ياجاق و بو بوز، شوران لى چول لر ين بول محصول
وئرمه سينه سبب اولاجاقدى. بئله گئتسه بئش-اون ايل سونرا بو مشه ده هر

کول دیبینه بیر قیرقوول یووالا یا جادی. بو شیرین آرزولار اونو او قدر

هیجه جانا گتیردی کی، بیردن-بیره اللرینی بیر-بیرینه ووروب:

—اوه، بو مئشنی من ایستدیگیم کیمی گورسیدیم! — دئییه چیغیردی. او،

ايله شدتله سسلندی کی، آياق لاری اوچوندا اوزانان کوپک یثرین دن سیچراییب

حیرتله صاحبی نین اوزونه باخدی. سادیق عمی ایتین باشینی علی ایله اوخشیاراق:

— اوزان، قوردباسانیم، اوزان سن منیم قلیمد کینی دویا ییلمزسن،

— دئییه اونا یئنه اوزانماغی ایشاره ائتدی.

بو زامان اللی-آلتمیش آددیم مسافهده توپا کولون ایچین دن بیر تولکو

چیخیب قاچماغا باشلادی. سادیق عمی نین اووچو گوزلری اونو گورونجه تئز توفنگی

آلیب قالخدی و تولکونو نشان آلیب ووردو.

تولکو یئره ییخیلینجا بیر قیرقوول اونون آغزین دان پیریلتی ایله اوچوب

یاخین داکی بوداغا قوندو. قوجا اووچونون گوزلری پاریلدادی. اؤز-اوزونه:

“یاخشی واختیندا وورموشام، یوخسا نامرد یازیق قوشو یئیه جک ایدی.

من بو وحشی حیوان لاری بو قدر قیریب تلف ائدیرم، بون لار یئنه

گوبلک کیمی یثردن گویریر”.

قوردباسان تولکونو گتیرمه یه گئتمیشدی. بو زامان یاخیندا، آغاچ لار

آراسیندا بیر یاد ایت هوردو، اونون آرخاسینجا بیر سس ائشیدیلدی: “کئشیکچی،

کئشیکچی!” سادیق عمی بو یاد آدامین کیم اولدوغونو بیلیمک اوچون گوزلرینی

قییب او سمته باخدی، سونرا ایتی آددیم لارلا سس گلن طرفه گئتدی.

اوزونبوی لو آریق بیر آدام اونا دوغرو گلیردی. کئشیکچینی گورونجه:

— ایتین سرتدیرمی؟ — دئییه سوروشدو.

کیشی سوزونو قورتارما میشدی کی، قوردباسان آغزیندا تولکونو گتیردی.

اونو تئز سادیق عمی نین یانیندا قویوب ایری، قارا آغزینی آچاراق، کسکین

سسله هوره-هوره یاد ایته هوجوم ائتدی. او ایت قورخوب ییه سی نین آرخاسینا

کنچدی. یاد آدام علین دکی توفنگی ایله قوردباسان دان اوزونو، ایتینی مدافعه

ائتمه یه چالیشدی. سادیق عمی تئز ایتی نین بوینون دان توتوب، اوزونه طرف

چکدی و اونا برک آجیق لاندی. قوردباسان یئره چوملیب آجیق لی-آجیق لی اونلارا

باخیر و آرابیر میریل دانیردی. یاد آدام قوردباسانی گوزوجو سوزدو ک دن

سونرا:

— ایتین یامان سرت دیر ها، اونو آچیب بوراخماغین خاتاسی چیخار.

سادیق عمی ایتی نین باشینی اوخشیاراق:

— قورخما، سرت اولسا دا منیم یانیمدا زیان یئتیرمز.

یاد ایت قویروغونو، قولاق لارینی ساللاییب، گوزلرینی قوردباسان دان

چکمیر، آرابیر میریل دانیردی.

سادیق عمی توفنگینه سویکنیب:

— سیز کیمسینیز؟ — دئییه سوروشدو.

- من آقرونومام، آدیم رحیم دیر.

- چوخ یاخشی، بو مئشه یه نه اوچون گلیمسینیز؟

- قوش اوولاماغا گلیمشم.

- یوخ، اوو واختی دئیل، اووچولار اتفاقی نین اوو مووسومونون باشلانماسی حاقیندا قراری اولماینجا، من بو مئشه یه بیر اووچو دا بوراخمایاجام.

اووچو توفنگینی اوو ایلہ تولکونو گوستریب:

- سادیق عمی، سن اوزون اوو اندیرسن، بس منی نه اوچون قویمورسان؟

- دئدی.

اووچونون اونون آدینی هارادان بیلدیگینه چوخ ماراقلانیب:

- سیز منیم آدیمی هارادان بیلیرسینیز؟ - دئیہ سوروشدو.

اووچو ساغ علی نین هاوادا اوینادیب گولہ-گولہ: - سادیق عمنی بو محلدا تانیمایان کیم دیر؟ سنی کندده اوشاق لار دا تانییر. سن ده منی یاخشی تانییرسان! سیزین آقرونوم آسلان ایلہ بو مئشه ده چوخ گرمیشیک.

- اولاییلر، سفتین منه تانیش گلیر، مئشه ده گرمه یه سرین چشمه سولارین دان ایچمه یه، مئیوهرلرین دن درمه یه من ده بیر سوز دئیرم.

مئیلین اولسا، بولاق باشیندا سنی قوناق دا انده بیلرم. یاخشی تن دیر چوریم، اوزلو پئن دیریم، ات سویوتماسی وار. آنجاق قوش وورماغا راضی اولمارام.

اووچو اعتراض ائتدی:

- یاخشی، سادیق عمی، بس منی اووسوز یولا سالماق ایستیرسن؟ بو هئچ یاخشی ایش دئیل آخی!

- یوخ، ائله یاخشی سی بودور. من قانونو پوزا بیلرم، قوش لار تزه بالا چیخاریب لار، اونلاری ایندی اوولاماق، یووالاردا بالالاری آجین دان اولدورمک دئمک دیر. من بونا هئچ جور راضی اولاییلرم. هئچ اوز وورما، دوزله سی ایش دئیل.

- بس بو قوش لاری کیمین اوچون بسلییرسن؟

- سیزین اوچون. بیر نچه گون اول هامیمیزین ایستک لی سی، سمد، شاعر سمه دی دئیرم بورا اووا گلیمشدی. او دا اوو اوزینه منیمله چشمه باشیندا قلیانالتی ائله دی. قویون مئشه لریمیزین تورپاغیمیزین بزبی اولان جئیران، جوگورلر، قیرقوول لار و توراج لار آرتسین، وطنیمیز زنگینلشسین.

اووچو میوس بیر حالدا باشینی آشاغی دیکیب دوردو.

سادیق عمی نین اوریی کویرلدی: - بیلیرم، اوودان بوش قاییتماق اووچو اوچون چوخ آغیر دیر. آل بو تولکونو سنه وئیرم، آپار، قوی اللرین بوش اولماسین، - دئیہ هله بدنی سویومامیش تولکونو اونا طرف اوزاتدی. اووچو ایستر-ایستمز تولکونو آلدی. اونا تشککور ائتمک ایستیردی کی، خلیل گلیب چیخدی. او، جیب لرینی مئشه دن ییغدیغی قاییق لی فیندیق لارلا دولدورموشدو.

قولتوغوندا ایسه آغاچ لارین دیبلرین دن چیخاردیغی اون بئشه قدر

شیتیل واردی. خلیل یاخینلاشان کیمی اول یاد آداما سلام وئردی، سونرا
سادیق عمیه مراجعتله دئدی:

— سادیق عمی، باخین، بو ییغدیغیم شیتیل لری آپاریب هیتیمیزده، ائویمیزین
قاباغیندا اکه جهیم. گلن ایل بون لاری سالماغا باشلادیغیمیز
تزه مئشه ده اوز علیمله باسدیراجاغام.

سادیق عمی خلیلین بو تشبوسونو سئوینجله قارشیلادی:

— ساغ اول، اوغلو، باخ بو ایشینه سوزوم یوخ دور، همیشه بئله اولماق
لازیم دیر، — دئدی.

سادیق عمی ایله خلیلین آراسیندا گئدن بو سوهبتدن سونرا، اونلارا
چوخ دقتله قولاق آسان آقرونوم آرتیق کوهنه سوهبتین تزه لنمه سینه
سی گوسترمه دی. او گوروردو کی، سادیق عمی سوزونده چوخ موهمک آدام دیر.
آقرونوم ائله بون لاری فیکیرلشیردی کی، سادیق عمی گوله-گوله خلیل دن
سوروشدو:

— خلیل، بیزیم مئشه یه قوناق گلن گوردوگون اووچو، بورادا قوش اوولماق
ایستیر. سن یای زامانی بونا نئجه باخیرسان؟

خلیل، سادیق عمی نین نه دئمک ایستدیگینی درهال باشا دوشدو. اودور
کی، هئچ فیکیرلشمه دن جاواب وئردی:

— سادیق عمی، ایندی کی اوو واختی دئیل، قوش لار بو ساعت بالا گزدریر...
مئشه گوزتچی سی اووچو یا معنالی-معنالی باخدی، آنجاق بیر سوز دئمه دی.
سادیق عمی خلی لی او قدر سئومه یه باشلادی کی، اوشاغین آغاج سین دیرماق
اهوالاتینی تامامیله یادین دان چیخارتدی.

پیونئر دوشر گه سینده

یای تتی لی یئنیجه باشلامیشدی. ایچری سی سئوینچ لرله آشوب-داشان، بویون لاری قیرمیزی قالمستو کلا بز نمیش پیونئر لرله دولو آوتوبوس دوشر گه نین قاپی سی قارشى سیندا دایاندیقدا ائله بیر قورباغا گولونه بیر داش آتدی لار. اوشاق لار اینتیزار ایچینده گوزلیردی لر کی، بیر دن شوفر چوخ اوزون داوام ائندن بیر فیت وئردی. فیتین وئریلمه سی ایله قاپی نین آچیلما سی بیر اولدو. قاپیا قوجا باغبان سالمان دایی چیخمیشدی. همیشه کی می بو دفعه ده او اوز کیچیک دوست لارینی قیزغین بیر مهبتله قارشیلادی. کنچن ایل یای تتیلینی همین دوشر گه ده کنچیرمیش آذر یاشیل باغی، بوستانی، بئجریلمیش چیچک لیگی قوش باخیشی ایله سوزه رک:

— قوجا لار دئمیشکن، سالمان دایی باغی یئنه جنه دوندریب دیر، — دئدی.

پیونئر لرین گوزو باغدا، بوستاندا، خوسوسن الوان چیچک لر آچمیش گوزل باغچادا قالمیشدی. تمیز هاوایا قاریشمیش یاشیل یارباقلارین و الوان چیچک لرین اترینی اوددو قجا اونلار اوزلرینده بیر یونگوللوک، اورک لرینده درین بیر سئوینج هیسس ائدیردی لر.

هله کنچن ایل سالمان دایی نین مصلحتی ایله آذر تاختا بیر قفس قاییریب پیونئر ائوی نین قارشى سیندا بیتیش اوجا بیر قاراغاجین باشین دان آسمیشدی کی، قوش لار اورادا یووا تیکسین، اوزلرینی سو یوق دان آیزدان قوروسون لار. اودور کی، سالمان دایینی گورونجه، هر شئی دن اول، همین یووا حاقیندا سوروشدو. سالمان دایی سیخ، قیسا کیرپیک لی قارا، کیچیک گوزلری و قالین دوداقلاری ایله گوله-گوله:

— او غلوم، سنین قاییردیغین قفسده یازدا سیغیر چین لار بالالایردی. باخ، بو قاراغاجی شنلن دیرن سنین سیغیر چین لارین دیر، — دئدی.

آذر مهبتله دولو اولان گوزلرینی سیغیر چین لاردان آیرما ییب هسر تله اونلاری سئر ائتمه به باشلادی. سیغیر چین لار آغاج باشیندا بوداقلان-بوداغا اوچوب، جیک-جیک سسلنیردی لر. او گون آذر سئوینچین دن یئره، گویه سیغماییردی. پیونئر لر دوشر گه نین مئیدانچاسینا ییغیلیب گوزلیردی لر. دوشر گه نین ری سی توفیق یولداش اوزون و گئیش آرتیرمانین اوچونجو پیللکه نینه چیخیب اونلارا مراجعتله دئدی:

— عزیز بالالار! گوردو گونوز بو گوزل باغ-باغچانی سیزین استراحتینیزی یاخشی کنچیرمک اوچون دوزلدیب لر. وطنیمیز ده سیزه، اوشاق لارا بو گوک بیر قایغی واردیر. سیزین یاخشی اوخومانیز، ساغلام اولمانیز اوچون هر جور شرایط یارادیلیمیش دیر. سیز بورادا یای تتیلینی ان چوخ سئودگی نینیز مشغله لر و اویون لارلا کنچیر جکسینیز. مکتبه اولدوغو کی می، بورادا دا

اوزونوزو پیونتر آدینا لایق آپاریب اینتیزامی پوزماین، بیر-بیرینیزله
یاخشی رفتار ائدین! آغاجلارا، قوشلارا زیان وئرمین! سیزه مشغلهلرینیزده
موفقیت آرزو ائدیرم.

اوشاقلار دوشرگه رهبری نین سوزلرینی پیونتر سلامی ایله قارشیلادیلار.
ساباهدان دسته رهبرلری گوروله جک بعضی ایشلری اوز مانقالاری آراسیندا
بولوش دوردو. هامی بو بولگودن راضی قالدی.

توفیق یولداش سالمان دایی دان خاهش ائتدی کی، پیونترلری دوشرگه نین
باغی ایله تانیش ائتسین. قوجا باغبان بو تکلیفی ممنونیتله قبول ائتدی
و پیونترلره بیرلیکده باغی گزمه یه باشلادی. سالمان دایی دیوار دیین دن
قاتارلا بیتیمیش بیرینجی انجیر آغاجینا یاناشدی. هله سارالمامیش گوی
انجیر قابلالارینی علی ایله گوستره رک:

— باخین، هله کال دیر، قابلا دیر، یئتیشب سارالاندا گورجکسینیز، آدی
انجیرلردن هم بو گوک، هم شیرین، هم ده شیریلی اولور، — دئدی.
آذر و کئچن ایل دوشرگه یه گلیمیش باشقا پیونترلر اونون سوزونو
تسدیق ائتدی لر.

پیونترلردن بیر قابلالاری ماراقلا گوزدن کئچیردیک دن سونرا سوروشدو:

— سالمان دایی، بورادا نه اوستالیق گوسترمیسینیز، دانیشین، بیز ده بیلک.

— اوغلوم، امک، زحمت هر شئی یارادیر. هر ایل بو آغاجلارین دیینی

ایکی دفعه یاخشی بئله ییب، تورپاغینی دییش دیریم، دیبلرینه گوبره توکورم،

آرتیق پوهره لرینی قیریب تمیزلیرم، بونا بیزیم باکیدا بیج ده

دئیرلر. قوراق لیق اولاندا آرابیر دیینه سو دا بوراخیرام.

اؤز زحمتی نین بهره سینه فرحله نظر سالدیق دان سونرا سالمان

دایی بیر قدر ایره لی گلیب آغاجا سویکندی و علاوه ائتدی:

— آغاجلاری بیر ده قانادلی، قانادسیز هشرات دان قوروماق لازیم دیر.

اونا گوره ده یاز اولونجا آغاجلارین گووده سینه هنگ توکمک لازیم دیر

کی، یئر آلتیندا اولان زیانلی هشرات آغاجا دیرمانیب آغاجی و مئوه لری

قوردلو ائتمه سین، قاریشقالار دا آغاجلارین کو کونده یووا سالیب آغاجی قورودور.

من هر ایل او قاریشقا یووالارینی درمانلا ییرام.

بو زامان بیر دسته سرچه اوچوب یاخین آغاجلارا قوندو. سالمان دایی

قوشلارا ایشاره ائده رک:

— بو قوشلار دا، گویرتی لرین و مئوه آغاجلاری نین یاخین دوستودور.

اونلار زیانلی قوردلاری و کینک لری توتوب یئیرلر. — دئدی. سونرا سالمان

دایی یانیندا دوردوغو قایسی آغاجی نین یاشیل یارپاقلاری آراسیندا

یاواش-یاواش سارالماغا باشلایان ایری قایسی لاری علی ایله گوسترب علاوه ائتدی:

— بونلار دا منیم زحمتیمین محصول لاری دیر، بیزیم باغلاردا بو ایری لیکده،

بو شیرین لیکده قایسی آز تاپا بیلر سینیز.

بو زامان سلیم ایری و یارباق لاری توکولموش، باشیندا بیر نئچه جیر

قایسی اولان آغاجی گوستریب، گوله-گوله دندی:

— سالمان دایی، بو جیر و قوردلو قایسی لار دا سیزین دیر؟

هامی بیر آندا ایری آغاجی هر یان دان هالقایا آلیب کیچیک بوزولموش

قایسی لارا باخماغا باشلادی.

سالمان دایی کیچیک قارا گوزلرینی قیسا کیریپک لری آراسیندا گیزله یه رک:

— یوخ، اوغلو، او جور قایسی آغاجی منیم دئیل. کوهنه دن قالمادیر.

من چوخ چالیشدیم، ایری بئلینی دوزلده بیلمدیم. مسل دیر: “آغاجی

یاش-یاش ایرلر”، — دندی.

بو سوزدن آذر راضی قالماییب:

— سالمان دایی، بیزیم نه ایری آدام لاردان، نه ده ایری آغاج لاردان

خوشوموز گلیمیر. اودور کی، بو باغدا گوزوموزه ایری آغاج دا گرک ساتاشماسین.

سیز بو ایری آغاجی یا کوکون دن چیخاریب آتین، قیشدا یاندریما

لازیم اولار، یا دا آشاغی سین دان کسپ، باشقا قایسی آغاجین دان جالاق ائدین.

— مرهبا، اوغلو! عقل لی بالاسان، سنی کئچن ایلدن تانییرام. سن

حاق ليسان، من نئچه دفعه بو آغاجی جالاق ائتمک ایستیمش، آنجاق علیم

گلهمییب، دئیمش، قوی بو ایری آغاج قالسین، اونون قوردلو قایسی لارینی

گورن لر اورک لرینده او باغبانا توهمت ائتسین لر.

توفیق یولداش سالمان دایی نین سوزونه قوت وئردی:

— بو ایری آغاجی هله جاوان ایکن باغبان، کولک لر ایمه سین دئی،

یانینا دوز بیر آغاج سانجیب ایپ ایله باغلا سایدی، بئله ایری بیتزدی.

تربیه وئرمی بیلمه ین آتا-آنانین اوولادی دا باش لی-باشینا بو گویوب

زیان لی کولک لر طرفین دن اییلیر، اوزونه، عائله سین، خالقینا و وته نینه

بو ایری آغاج کیمی هئچ بیر خئیری دیمیر.

سالمان دایی سونرا مئینه لردن باشلاییب بوستاندا یومورتا کیمی

اوزونسو و پومیدور لارینا قدر اوشاق لارا گوستردی. او، بو گون اوزون دن

چوخ راضی ایدی. خوسوسن پیونئر لرین باغ-بوستان ایشلرینه بو قدر مارق

گوسترمه سی اونو چوخ سئوین دیریدی.

سحر یئمین دن سونرا پیونئر گوشه لرینده بو گوک بیر جانلانا

وار ایدی. کیمی نرد، داما اویناییر، بیر دسته پیونئر دیوار قزئی هازیرلاییر،

باشقا بیر دسته ایسه پیونئر قزئی و ژورنال لارینی اوخوماق ایله مشغول

ایدی. آذر ده شامل ایله شاهمات اویناییردی.

شامل دوشر گه ده بیرینجی شاهماتچی حساب اولونوردو. آذر اوندان

اویرنمک ایستیردی. اوینون گئدیشینه دقت ائدیپ، آراییر بیلمدیک لرینی

سوروشوردو. اونلارا تاماشا ائدن کریم آذرین ماراغینی گوروب

دندی:

- اوږت، شامیل، اوږت، بش -آلتی آیدان سونرا او سنی اودماسا، من
آدیمی دیشدیرم.

پیونترلردن قاسیم تنه لی بیر ادا ایله دندی:

- او پاخیل دیر. کنچن ایل الاچی دئییلدی. الاچی لارا پاخیل لیق ائده-اټده گلیب
او دا الاچی اولدو.

آذر باشینی معنالی اویناداراق:

- آی مرهبا، هر شئی بټله آنالیرسانسا، ایشلرین یاخشی دیر. اگر
بیلیمک ایستیرسنسه، من اوزومدن یاخشیا پاخیل لیق یوخ، قیټه ائدیرم،
- دندی.

- خیردالا گورک، قیټه نه اولان شئی دیر؟

- پاخیل لیق خودپسندلیکدن دوغور. مسئلن، بیرى الاچی اولاندا
چالیشیب اونو الاچی لیق دان سالماق، اونا مانع اولماق پاخیل لیق دیر. اگر من
الاچی یولداشیمی سئویب اوزومده اونون کیمی اولماق ایستیرمسه، یو قیټه دیر.
ایندی باشا دوشدون قیټه ندیر؟ - قارالارین پیداسی قارشى سیندا آتی
گری اوتورتدوق دان سونرا آذر سوزونه داوام ائتدی. چونکی قاسیمین سوزو
اونو برک توتمودو:

- قیټه اینساندا یاخشی سیفت دیر. او، اینکیشاف اوچون اساس شرطلردن دیر.

- آفرین، یامان اینکیشاف ائلمیسن!

- هر پیونتر گلجینی دوشونمه لی، اوزونو گله جک اوچون حاضر لامالی دیر.
یوخسا نه بیلیمسن؟!

- سن هر ایشده بیرینجی اولماق ایستیرسن و چالیشیب اولورسان دا. بو دا
بیر نوو پاخیل لیق دیر

- هر ایشه نایل اولماق اوچون ایراده و مهبیت لازیم دیر. من اویرنمک
ایستدیگیم ایشی سئویرم، سونرا دا چالیشیرام. اټله بو زامان شامیل
"شاه"، دندی.

آذر هئج بیر چیخیش یولونون اولمادیغینی گوروب اوزونو مغلوب حساب ائتدی.

- یاخشی "مات" وئردین، - دئییه یولداشی نین قلبه سینی تسدیق ائتدی.

آخشاما یاخین سالمان دایی آذری چاغیردی. آذر آرتیرمایا چیخینجا

قوجا باغبانین یانیندا ۱۲-۱۳ یاش لاریندا بیر اوغلانین دایاندیغینی گوردو.

بو، سالمان دایی نین نوه سی موختار ایدی. اونو آذره تقدیم ائده رک دندی:

- نوم دیر، کند مکتبی نین دوردونجو سینفینده اوخویور. ایستیرم
کی، سنینله تانیش اولسون.

آذر اوغلانین علیندن توتوب تانیش اولدو. سونرا سوروشدو:

- حساب دان نجه سن، یاخشی اوخویورسانمی؟

- پیسوخورام.

- یاخشی، اوندان سن دن بیر مسئله سوروشا جاغام، گورک نجه جاواب

وئره جکسن. بیر آغاجدا بئش سیغیر چین اوتورموشدو، اووچو توفنگ ايله ووروب
بیرینی یئر سالدی. دئی گوروم، آغاجدا نئچه سیغیر چین قالدی؟
موختار دوشونمه‌دن جاواب وئردی:

—دورد سیغیر چین.

سالمان کیشی ممنون نظر لرله آذره باخدی. آذر گوله رک:

— یوخ، بیلمدین، — دئدی، — آغاجدا بیر دنه ده اولسون سیغیر چین قالمادی.

باریتین سسین دن هامی سی اوچوب گئتدی. بونا یانیتما دئییر لر.

سن دن هر شئی سوروشاندا اولجه دوشون، سونرا جاواب وئر.

سالمان دایی اوز حساینی آپاردی، اوریننده: “عقل لی بالاسان” سوزلرینی

پیچیلدادی. سونرا نوه سی موختارین علین دن توتوب:

— اوغلو، تئر-تئر آذرین یانینا گل-گئت، چالیش، آذر کیمی اول! — دئدی.

او گون دیزدن قایتدیق دان سونرا اونلار قونشو دوشرگه نین پیونئر لری

ایله گوروشه گئتدی لر. ایکی دوشرگه پیونئر لری آراسیندا فوتبول یاریشی دا

اولدو.

اویون آذرین باشچی لیق اتئدیگی دسته نین خئیرینه اولاراق ۴:۳ حسابی ایله

قورتارمیشدی. قونشو دسته سی نین توپ لارینی، چوخ یاخشی اوینایان رشید آدلی

بیر پیونئر وورموشدو. رشیدین قوچاق لیغی آذرین خوشونا گلمیشدی. اودور

کی، اونا یاناشیب:

— ساغ اول، سن یاخشی اویناییرسان، من ها چالیشدیم، ایکی توپ دان آرتیق

وورا بیلمدیم. سیزین قاپیچی دا یاخشی اویناییر. بیزیم اوچ توپوموزو او،

هئچه چیخارتدی. آنجاق، سن هامی دان یاخشی اوینادین، — دئییب رشیدین علینی

سیخدی.

کریم فیزیکادان کسیدلر گین دن، ایمتاهانی آوقوستون ۲۵-نه تعیین

اندیلمیشدی. کریمین فیزیکادان ضعیف قیمت آلماسی دوستو آذره چوخ پیس

تأثیر ائتمیشدی. اودور کی، اونلار هر گون تئزدن اوینایب درس لری بیرلیکده

تکرار ائدیردی لر. بو گون ده عادت لری عذره هر ایکی سی سحر دن اوینایب،

قاراغاج آلتیندا فیزیکا درسینی هازیرلا ییردی. گئجه نین سرین لیگینی قوینوندا

ساخلامیش اولان آبتشرون یاریماداسینا مخصوص یای سحری شفق لر دن

هورولموش گئیش، آل قانادلارینی یئر اوزونه سرمه یه باشلامیشدی.

آناش و کورپه بولبول لر سس-سس وئریب سحر نغمه سینی اوخویور،

بوداق دان-بوداغا آتیلان سرچه لر ده شان-شان جیک کیلد شیردی لر. آذر ایله

کریمین سسی ده قوش لارین سسینه قاریمیشدی.

آذر او گونکو درسی سوال-جاواب طرزی ایله کریم دن سوروشور، کریم

ده جاواب وئیردی. سونرا آذر همین درسی کریمه باش دان آیاغا بیر دفعه

ناغیل ائدیردی. اونلار آرتیق او گونکو درس لرینی حاضر لایب قورتارمیشدی لار.

سالمان دایی بوگوک هوووزون آیاغینی آچیب علینده بئل بره گزدریر،

باغی، بوستانی سولا ییردی. موتور سرعتله ایشلییر، هوووزون آیاغین دان آخان
سویو تزه و سرین سو ایله اوز اندیردی. پیونترلر هوووزون سکی سینده
یان-یانا اوتوروب، شیریلیتی ایله هوووزا آخان سویا تاماشا اندیر، هم ده
سرینلیردی لر.

گونش آرتیق اوجالیب گوی اوزرینده پاریل-پاریل یانیردی. قوش لار هله ده
سحر نغمه سینی قورتارماییب، آرابیر زومزومه ائتمکده داوام اندیردی.
بو زامان آذرین گوزلری شن جیویلتی لرله بیر-بیری نین آرخاسینجا بوداقدانبوداغا
اوجان و بیر-بیرینی سانکی قووب توتماق ایسته یین آناش و بالا
سیغیرچین لارا ساتاشدی. اونلار گاه دسته ایله یثره قونور، بیر-بیرینی قووب
دیمدیکلییر، سونرا یئنه ده پیریلیتی ایله اوجوب آغادا قونوردولار. سرچه لر
ده اونلاردان گئری قالمیر، بو شن لیکده یاخین دان ایشتیراک اندیردی لر. آذر
بو گوک زووق و مارق ایچینده گوزلرینی اونلاردان آیرماییب، تاماشا
ائتمک دن دویموردو.

ایکینجی مانقا پیونترلرین دن قولام داش ایله ووروب بیر سیغیرچی نین
قانادینی قیردی. یارالی سیغیرچین یثره دوشدو. قولام تئز قاجیب اونو گوتوردو.
آذر بونو گورونجه اونا طرف قاجاراق:

— منیم سیغیرچینی نیه ووردون؟ — دئییه اونا آجیقلا ندی و سیغیرچینی
علین دن آلدی.

قولام اونون یاخاسین دان توتوب سیغیرچینی طلب اندیردی. آذر وئرمیردی.
اونلارین آراسیندا دئییشمه اوزانندی. قولام دئییردی:

— هله بو سیغیرچین لار سنین نه اوچون اولور، اوز دوشرگه میزین دیر.

بیر نچه پیونتر قولامی مدافعه اندیردی. آذر قاراغاج باشین داکی
تاختا یووانی علی ایله گوستریب:

— او یووانی کنچن ایل من قاییریب آسمیشام. بو سیغیرچین لار دا یازدا

گلیب اورادا بالالاییب لار، — دئدی و علین دکی یارالی سیغیرچینا باخاندا
گوزلری دولدو.

بو سس — کویه دوشرگه ری سی، دسته رهبرلری ده گلدی. اهوالات دان

خبر توتونجا اونلار قولامی موقسسیر حساب ائتدی لر. اونون حرکتینی

پیسله دی لر. آذرین قوش لارلا، خوسوسن سیغیرچین لارلا بو قدر ماراقلانماسی،

اونلارا قایغی بسلمه سی دوشرگه ده هامینی، او جمله دن توفیق

یولداشی دا چوخ ماراقلان دیریردی. بو سیرری آچماق اوچون ایندی چوخ موناسیب

فورست یارانمیشدی. بو مقصدله یولداش توفیق آذرین سوروشدو:

— آذر، دئییرلر آغاج داکی تاختا یووانی سن قاییرمیشان، ائلیرمی؟

— بلی، من قاییرمیشام.

— آفرین، آذر، گورونور قوش لاری چوخ سئویرسن. بس بو قاراغاجین

کلله سینه نئجه چیخا بیلدین؟

آذر گولومسه ییب جاواب وئردی:

– او ندر کی، من اوندان دا یوخاری قالخا بیلیرم. بوندان سونرا هر ایل بیر یووا قاییریپ آساجام... قوی سیغیرچین لار یووا ائله سین...
– سن قاییرارسان، گلن ایل ده یووادا سرچه لر بالا چیخارار، – دئییه پیونترلردن بیر ییثرین دن سسلندی.

– یوخ، سیغیرچین لار بالا چیخاراجاق! – دئییه آذر اعتراض ائتدی.
کریم گوله-گوله:

– قوش قوش دور، هئج بیلیرم، سن سیغیرچین لاردا نه گورموسن؟
بو سوال هامی نین اوریین دن اولدو؛ چونکی آذر سیغیرچین لاردان همیشه بوگوک هوس و هرارتله دانیشیردی. هامی آیدین هیسس ائدیردی کی، آذرین سیغیرچین لاری بو قدر سئومه سی اوز-اوزون دن یارانمیش دیر. دوغرو دور، همیشه قوش لاردان سوهبت دوشنده آذر معلم لری نین، سالمان دایی نین سوزلرینی خاتیرلادی، قوش لارین، خوسوسن سیغیرچین لارین تسرورات داکی خئیرین دن، اونلارین زیانلی هشرات و کپنک لری تلف ائتمه سین دن دانیشیردی. آنجاق مسئله نین اصلی بو دئییلدی. اودور کی، توفیق یولداش بو سیرری آچماق مقصدیله کریمین سوالینا حاق قازان دیراراق دئدی:
– کریم دوغرو دئییر، سن سیغیرچین لاری ندنسه باشقا بیر مهبتله سئویرسن، بلکه بونون سببینی بیزه دئییه سن؟
بیر-بیری نین آردینجا گلن سوال لار آذری بیر آن دوشون دوردو. او، موهوم بیر حادثه ناغیل ائدن آدام کیمی اوزونو دوغرو لتدوق دان سونرا سوزه بئله باشلادی:

– یولداش توفیق، سیغیرچین چوخ مزه لی قوش دور. منیم سیغیرچینی سوز گورسیدینیز، بونا ایناناردینیز.

آذر نی ایه خاتیرلایریمیش کیمی، بیر آن دوروخدو. توفیق یولداش و پیونترلر اونو دقتله دینلمه یه باشلادی. آذر سوهبتنه داوام ائتدی:
– کئچن ایل دئکابر آیی نین قارلی-توفانلی بیر گونونده سابیر باغچاسین دان کئچرکن آغاج باشین دان بیر سیغیرچین دوز قارشیم دوشدو. تئز گوتوروب، گوردوم یازیق سویوق دان دونوب دور. اونو قوینومدا ائوه گتیردیم. بیر نئچه گون ایستی شال ایچینده ساخلادیم. آباق لارینی دا، قانادلارینی دا دون وورموشدو. ائویمیزده کوهنه بیر قفس وار ایدی. سیغیرچینی قفیه قویوب پنجره دن آسدیدم. او، اول لری من دن قورخوردو، سونرا منه ائله اویرنمیشدی کی، مکتب دن گلنده قابی دان گیرینجه قفس ایچینده سئوینه-سئوینه آتیلیب-دوشور و جیک-جیک سسلنیردی. من اونو شیرین دیل ایله اوخشاییب، سئوه-سئوه یئدیریب-ایچیریردیم. بیر گون من شوشبندده ال-اوزومو یویردوم. بیردن-بیره سیغیرچین قورخولو سسله ائله چیغیرباغیر سالدی کی، من قورخدوم، تئز اوتاغا قاچدیم. او منی گورونجه ساکیت

اولدو. بیر منه باخدی، بیر ده پنجره یه. گوردوم کی، قونشو پیشیگی
پنجره آرخاسیندا دوروب قوشو ماریتلایر. من پیشیگی قوودوم. بوندان
سونرا سیغیر چین منده اوچ-دورد آی قالدی. او تامامیله ساغالمیشدی. حتی
اوتاق ایچینده آراییر اوچوردو دا. بیلسه نیر، بو نئجه مزه لی قوش ایدی! هر گون
ایچمک اوچون قفسه سو قویوردوم. دویونجا ایچدیک دن سونرا قانادلارینی
قابین ایچینه سالیب ایسلادیر و عمل لی-باش لی چیمیردی. مارت آیی گلیب چاتمیشدی.
قونشو آغاچ لاریندا قوش لار بوداق-بوداغا آتیلیب شن-شن جیک کیلد شیردی.
بو سیغیر چین دا قفس دن چیخیب پنجره شوشه سینی دیمدیگی ایله
وورور، او دا یاشیل بوداق لار آراسینا شن و آزاد اوچماق ایستیردی. من
اونون فیکرینی بیلیب قوشو علیمه گوتوردوم، پنجرنی آچیب اونو علیمده
آزاد توتدوم. او، بیردن، اوچوب یاخین داکی آغاچا قوندو. من دئدیم: گئت،
قوشوم، گئت، سن ده بیزیم کیمی آزاد یاشا!
آذرین سوهبتنه چوخ دقتله قولاق آسان توفیق یولداش گولومسه یه رک
دئدی:

— آها، ایندی بیلدیک کی، سن بو سیغیر چین لاری نه اوچون بو قدر سئویرسن.
فایدالی مهبت دیر، تسروفاتین دوستو اولان قوش لاری سئومک و اونلارین
آرتماسینا چالیشماق لازیم دیر.

تمثیل کر

تولکو و خوروز

بیر ایت ایله بیر خوروز کوچ دن قالمیشدی. بون لار بیر-بیری ایله دوست اولوب چولده یاشایردی. لار. گنجهلر خوروز آغاج باشیندا، ایت ده آغاجین آلتیندا یاتیردی.

بیر گون سحر دان یثری آغاراندا خوروز آغاج باشیندا اوجادان بانلادی. یاخیندا اوو آختاران بیر آج تولکو خوروزون سسینی ائشیدیب گلدی. آغاج آلتیندا چومبلیب گوزلرینی خوروزا دیکیب اوتوردو. سونرا مئهریان سسله دئدی:

— خوروز قارداش، نه گوزل سسین وار. سنین سسین بو چولده اوتن بولبولرین سسین دن ده اوریه یاتیم لی دیر. ائن آشاغی، دوست اولاق. من بیر دف تاپیب چالیم، سن ده اوخو، ایکی لیکده بو یاشیل چمنده گوزل گون کئچی رک. — یوخ، تولکو بابا، — دئییه خوروز اونا جاواب وئردی، — منیم واختیم یوخ دور. کئف مجلی سینی قویاق سونرایا. بو گون باشیم چوخ قاریشیق دیر. — ایشی نین آدی ندیر؟ خوروز جاواب وئردی:

— تولکو بابا، بو چول منه بابام دان قالیب. بورادا من بیر کند سالماق ایستیرم.

— ائله ایسه ائن آشاغی، بو یثردن منه ده بیر پارچا وئر، اوزومه بیر ائو تیکیم. گنجه-گوندوز سنه دعا ائدرم. خوروز ووقارینی پوزمادان جاواب وئردی:

— بو ایشه منیم موهندیسیم باخیر، گئت، دردینی اونا سویله، او سنه بیر پارچا یئر آیریپ وئر.

تولکو ائله ساندی کی، خوروزون موهندی سی بیر تویوق اولاجاق. اونا گوره ده تئز سوروشدو:

— سیزین او موهندیس هارادایر؟

— اودور، آغاج آلتیندا یاتیر.

تولکو آغاج آلتینی گزرکن آلاباش ایت اونو گوردو. تئز قالخیب تولکونون اوستونه جومدو. تولکو قاجدی، ایت قاجدی، قارشیا بیر اوچوروم چیخدی. تولکو اوچورومو گوروب تئز گئرییه دوندو. یئنه همین آغاجا طرف قاجماغا باشلادی. آغاجین یانین دان کئچرکن خوروز اوجادان سوروشدو:

— تولکو بابا، اولچدو گون بو قدر یئر سنه بس دئییلمی؟ دایان! تولکو جاواب وئردی:

— دانی شماغا واختیم یوخ دور، آنجاق بو بوز موهندیس سنه یاخشی کند آباد ائدر.

دوه و سیچان

بیر دوه قاتارین دان آیریلیب چولده تک قالمیشدی، ایشتاها ایله قانقال

يئيردى. بو آزاليق بير سيچان يوواسين دان چيخماق ايستركن دونى گوردو.
اولجه قورخوب چكىلدى. سونرا بير مدت دوروب او زوربا حيوانا حيرتله
تاماشا اتتى. بير آز اوركلنپ ياخين گلدى، دوه نين بوينا
باغلانميش كن ديرله اوينا ماغا باشلادى. سونرا كن ديرى توتوب چكىدى. دوه
يئرين دن حركت اتتى. دوه حركت اتتى كجه سيچان ايبي دارتيب چكىدى.
سيچان گتديكجه دوه ده اطاعت انديب اونون آردينجا گنديردى. سيچان اوزوزونه
لووغلاندى: "سن بو سيچان ييده هونره و ايگيدليه باخ، بو زورباليقدا
حيوانى چكىب آپاريرام". دوه انشيدب دينمه لى.

اونلار گليب بير چايا چاتدى لار. سيچان داياندى، بير چايا باخدى، بير ده
دوه يه. دوه دئدى:

— سيچان بى، يولجو يولدا گر ك، چايى كنج گندك.

سيچان جاواب وئردى:

— آخى، بو چاي درين دير، اونو كئچمك منيم هونريم دئيل!

دوه سيچانى اوز قوبروغونا مينديريب چايى كئچيردى. سونرا اونو يئره
دوشوروب ايستتهزا ايله دئدى:

— آغا سيچان، سن كى، منيم توپو غوم دان اولان بير چايى كئچه بيلميرسن،

منه آغاليق ائتمك ايستيرسن؟ گنت، اوز تايىنى تاپ!

آرى و ائشك

داغ اتينده بير ائشك اوتلايردى. ياماجين لتيف اوتلارين دان، دادلى

چيچك لر ين دن قوپاريب يئيردى. دويدوق دان سونرا همين آل-الوان چيچك

و اوتلارين اوستونده اوزا نيب آغنا ماغا باشلادى.

ياخيندا بير آرى چيچك لردن بال توتوردو. بونو گوروب چيغيردى؟

— ائى، نانكور حيوان، اوتلارى، چيچك لرى نه اوچون ازي رسن، آخى، اونلار

سنه جان وئير، قان وئير، قاريني دويورور. سابه اونلار سنه لازيم اولما ياجاقمى؟

بير ده بيز آرى لار او اتيرلى چيچك لردن بال و موم چكيريك.

دوغرو سوزدور: "ائشك قانماز اولور. قانماز ايسه اوزونه ده زيان وئير،

اوز گه سينه ده."

آرى و كپنك

بير آرى آللى-الوان لى بير چمن ليكده چيچه يه قونوب شيره سوروردو.

همين چيچين او بيرى بوداغينا دا بير كپنك قونموشدو. خورتومو ايله

چيچين شيره سيني اميردى. آرى تئز-تئز كپنين يانين دان اوچوب او بيرى

بوداغا قونوردو. بون دان راحت سيز اولان كپنك دئدى:

— ائى، او كوبود آياق لارين، او قالين قانادلارينلا منيم يانيم دان

كنچمه! قيزيل، گوموش خال لى قانادلاريمين بزي نى پوزارسا!

آرى اونا جاواب وئرمه دى، چيچك دن-چيچه يه قونما قدا داوام اتتى.

بو دفعه آرى كپنين يانين دان اوچوب كنچر كن كپنك يئنه

آجیقلاندی:

– ائی، سن بو زهله توکن ویزیلتنی کس، باشیم، بئیم گئتدی. گورمورسن شیره امیرم؟

آری ویزیلدا یاراق جاواب وئردی:

– ائی خئیر سیز بوجک! خاللی قانادلارینلا چوخ دا اوگونمه. من چیچک لردن شیره چکیب بال توتورام، اونو بوتون ائل یئیر، سن دن کیم بیر فایدا گورموش؟

تولکو و دووشان

تولکو تلسیک قاچیردی. بیر دووشان اونو گوروب سوروشدو:

– تولکو قارداش، نه وار؟ نه اولوب؟

تولکو جاواب وئردی:

– پادشاه دان امر وار، دوه لری توتوب ایشلمه یه آپاریرلار.

– آخی بون دان سنه نه؟ سن کی، دوه دئیلسن!

– ائه، واختیمی آلما، من ده بیلیرم کی، دوه دئیلیم. آنجاق من

تولکولو گومو اثبات اندینجه، دریمی بوغازیم دان چیخارارلار.

هاجیلئیک و سرچه

بیر هاجیلئیک چینار آغاجی نین ان یوخاری بوداغیندا یووا تیکمیشدی.

بیر سرچه ده همین یووانین آلتیندا مسکن سالمیشدی. بیر گون هاجیلئیک

سرچه یه دئدی:

– قونشو، سن منیم یووامین کولگه سینده یاشاییرسان، من

اولماسام گونش سنی و بالالارینی یاندیریب کول ائدر. سرچه جاواب وئردی:

– دوغرو دئیرسن قونشو، سنین ایری یووان، ایری قانادلارین ییزه چوخ

کومک ائدیر، گونشین هرارتین دن ساخلایر. بونا گوره سنه چوخ تشککور

ائدیرم. آنجاق اونوتما کی، من ده اولماسام، قاریشقالار آغاجا دیرماشیب

سنی و بالالارینی تلف ائدر. من بو کیچیک دیمدیگیمله اونلاری

بیر-بیر دنله ییب یوخاری چیخماغا قویما بیرام.

تولکو و دوه

بیر تولکو گئدن لر هینه گریب کندن تویوق-خوروزونو یئیردی.

کند اهلی بو تولکونون علین دن تنگه گلیمیشدی. نه قدر چالیشیردی لار،

اونو توتا بیلمیردی لر.

بیر گون همین کندن دوه لرین دن بیر اوتلایا-اوتلایا کئدند

اوزاقلاشیر. دویوق دان سونرا دینجلمک اوچون بیر باش تولکونون یوواسی نین

آغزیندا اوزانیر. اؤزو بیلمه دن ائله اوزانیر کی، قویروغو یووانین

آغزینا دوشور. تولکو دونی گوروب چوخ شاد اولور، اوز-اوزونه دوشونور: “بو

اووو منه باختیم گتیریب، قویروغون دان توتوب بو دونی یوواما چکرم،

سونرا دا دوز بیر آی لذت ایله یئیرم.”

بو فیکیر ایله تولکو دوه‌نین قویروغونو اوز قویروغونا موهمکم باغلادی.

سونرا بوتون قوتی ایله دونی یو وایا چکمه‌یه باشلادی. دوه

قویروغوندا بیر شئین ترپندیگینی گوروب آیاغا قالدی. تولکو اونون

قویروغون‌دان سال‌لانا قالدی، قورخوسون‌دان دونی دیشلمه‌یه، جیرماقلاماغا

باشلادی. دوه بایاق گوتورولدو، قاچا-قاچا بیرباش کنده گلدی.

کند اهلی و ایتر تولکونو دوه‌نین قویروغوندا گوروب اونو توتدولار.

دوه، تولکو و قورد

بیر کندلی دونی او قدر ایشلتمیشدی کی، بیر دری، بیر سوموک قالمیشدی.

دوه‌نین ایشلمه‌یه آرتیق تاقی یوخ ایدی. اونا گوره ده کندلی دونی

سهرادا بوراخیب گئتدی. دوه‌ده نه ترپنه‌یه، نه ده یمه‌یه حال وار

ایدی. دونی بو وضعیتده گورن تولکو اونا یاخینلاشدی:

— دوه بابا، بو سهرادا تکک باشینا نه ائدیرسن؟ نه اوچون بو قدر

ضعیفلمیسن؟

دوه باشینا گلن اهوالاتی تولکویه آنلاتدی:

— باخ، اینسان اوغلونون وفاسی بودور.

تولکو اونا اورک-دیرک وئردی:

— غم یمه، دوه بابا، من هر گون گندیب سنه تزه بیچیلیمیش اوت

و تاخیل گتیرم، یتیب کوه‌لرسن. دئی گوروم، سونرا اوزینده منه

نه وئرسن؟

دوه دئدی:

— کو کلسم، سنه اتمیدن بیر باتمان وئررم.

تولکو راضی اولدو. هر گون گندیب تزه اوت و تاخیل دریب دوه‌نین قاباغینا

توکوردو، دوه ده لذت ایله یئیردی. بیر-ایکی آیدان سونرا دوه کو کلیب

جانا گلدی. داها تولکویه احتیاجی اولمادی. تولکو دئدی:

— دوه قارداش، وعده وئردیگین بیر باتمان اتمی وئر.

دوه جاواب وئردی:

— تولکو لله، من سوزومدن قاچمیرام. آنجاق نئی لیریم؟ بودوم‌دان

وئرسم، توپال اولارام، قولوم‌دان وئرسم، شیل اولارام، هر هانسی یئریم‌دن

وئرسم، منی شیکست ائدر.

تولکو نارازی حالدا یولونا داوام ائتدی. قارشى سینا بیر قورد چیخدی، قورد

اوندان سوروشدو:

— نیه غم‌لیسن، تولکو لله؟

تولکو اهوالاتی باش‌دان-آیاغا قوردا دانیشدی و اوندان کومک ایسته‌دی.

قورد دئدی:

— منی آپار اونون یانینا. من دوه‌دن سنین اتینی آلیب وئررم.

تولکو قوردو گوتوروب بیر باش دوه‌نین یانینا گتیردی. قورد آجیق‌لیا جیق‌لی

سوروشدو:

– ائی، دوه بابا، تولکو لله نین بیر باتمان اتینی نیه وئرمیرسن؟

دوه جاواب وئردی:

– آی قورد قارداش، من تولکونون اتینی دانمیرام، وئره جهیم،

آنجاق نئیلیم؟ بئلیم دن وئرسم، یاغیر اولارام، قولوم دان وئرسم

شیل اولارام، بودوم دان وئرسم توپال اولارام. داها نئیلیم، اوزومو علیل

انده بیلمرم کی...

قورد باغیردی:

– من بیلمیرم، بو ساعت تولکونون اتینی وئر!

قورد ایله تولکو هر هسی بیر یان دان دوه نین اوستونه هوجوم ائتدی لر.

دوه ایشی بئله گوروب دئدی:

– قورد قارداش ساواش نه گرک، اتین یئرینی تاپمیشام، یاخین گل، باخ،

منیم بو دیلیم بیر باتمان گلر. اونو وئریم، تولکو لله ایله منی

باریش دیر.

قورد قویروغونو بولایب تئز ایره لی گلدی. دوه آغزینی آچیب قوردا

دیلینی گوستردی. قورد دوه نین دیلینی قوپاریب یئمک اوچون باشینی دوه نین

آغزینا سوخدو. دوه تئز قوردون باشینی دیش لری آراسیندا ائله برک

سیخدی کی، قورد آغری نین گوجون دن آتیلیب-دوشمه یه باشلادی. تولکو قوردون

بو حالینی گوروب اونا دئدی:

– بو سیخماق کی، دوه ده وار، بو آتیلیب-دوشمک کی سنده، دئییه سن

منیم بیر باتمان اتم آرادا گنده جک.

پی یئر

(نمایشنامہ لر)

گۈزل باھار

اۈچ پەردەلى منظم پىئس

شخص لىر

قىش

بوران

كۈلك

بولود

گۈزل باھار

گونش

سو

تورپاق

قاراقوش

بولبول

اوشاقلار: دۇرسون، آسلان، پىرى، نازلى.

كېنك، آرى، قىزىلگۈل، بنۇوشە، قرەنفىل، سۈنبۈل، دۇرنا، قىر قوۋۇل، توراج،

ككلىك، قورد، چاققال، ترلان، چىچكلىر.

بىرىنچى صحنە

قىش فسللى دىر. چوللار، داغلار، تېلر قارلا اورتولموش دۇر. قار ياغىر، كۈلك وىيىلدايىر.

قىش، قوجا بىر كىشى قىافەسىندە. آغ ساققالىن دان، يىغلار يىندان سال لانا

بوزلارى على ايله اويناداراق، مغرور باخىش لارلا اطرافا باخىر. كۈلك و بورانىن

تورتىگى بىدادلىغا سۈيىنەر. قانادلارنى بىر-بىرىنە ووراراق، قەققە چكىب گۈلور،

گۈرلايان بىر سسلە اوخويور:

قىش

قىشام، منىم بوگوك آدىم، سانىم وار؛

قاردان، بوزدان اىلىگىم وار، قانىم وار.

آياز، بوران، كۈلك منىم عسگرىم،

دونيادا تك بونلار دىر سۈدىكلىرىم.

قانادىمى چارپىقچا من هر زامان،

قوتلىنر كۈلك، آياز، قار، بوران.

هر اولكە يە يايلىر بو قانادىم،

آغىزلاردا گزىر شوهرتىم، آدىم.

پايىز گىرر، منە زمين حاضرلار،

گونش آرتىق سۈنووك-سۈنووك پارىلدار.

امر ائدىنجه منە بوگوك طبعىت،

هيسس ائدىم اوزومدە باشقا قوت.

قاناڊىمى گىنىش-گىنىش آچىرام،
يىر اوزونه آياز، بوران ساچىرام.
قورخوسون دان قورد-قوش گىرىر يىوايا،
آنجاك گونش هر دن چاتىر هارايا.
گونش بولود آلتىن دان اوزونو گوستىر. قىش اونا گورونجه قورخاراق يىر
آددىم گىرى چكىلىر و قورخا-قورخا اونا باخىر. بوران، كولك و بولود
قاناڊلارنى چارپاراق گلير، هر يىرى قىشنى يىر طرفىنده دورور، گونش يىنه يوخ اولور.
قىش

توكنمز قوتىم يىرى تىترهدير،
يالنيز بو گونشه اولموشام اسىر.
گويدە پارلاركن او، اريگىر قارىم،
قالمايىر دونيادا دوولتىم، وارىم.
بوران
سن هئچ قورخما سارى ساچلى گونش دن،
قارشىنا كىم چىخا يىلر بىز واركن؟
دونىالارى دون دوران اوغلون بوران،
اونا دا بىر كمند آتار قورخما دان.

بولود
قاناڊىمدا توتوب اونون اوزونو،
قويمارام هئچ آچسىن اودلو گوزونو.
قىش

چوخ ساغ اولون، آنجاك اولمايىن ساىماز!
گوج لو بىر دوشمن دير بىزه گونش، ياز.
دئمك اولماز، باهارا ظلموم يوخ دور،
آنجاك اونا خىدمت لرىم ده چوخ دور.
مهو ائدىم هر زىرلى قوردونو،
شنلندىم بو خىدمتله يوردونو
قارلارىمى پارچا-پارچا سپرم،
يورغان كىمى يىر اوزونه دوشرم.
قار آلتىندا يىر بوغلانار بىر قدر،
راها تالانار، گوجلنر، قووتلنر.
بو آرمى خىدمت دير گوزل باهارا؟
بو خىدمتى آتلامايىر نه چارا.

گونش بولودلارنى آراسىن دان شفق ساچىر. قىش قورخولو باخىش لارلا اونا سوزن دن
سونرا بوران آك اولاي او بولود آ:
ايگىدلىرىم، دورمايىن، ايش باشىنا!

چکيلين تئز ياماچ لارين قاشينا!

يول وئرمين بو گونشه، باهारा،

وئرمين هئچ آمان بو دوشمان لارا!

بوران

بیز گئدير يک، سن قورخما هئچ، عمين اول!

قیش

هابدی، ايگيدلريم، سيزه ياخشی يول!

هر اوچو گئدير. قیش قورخا-قورخا باخير، غم-لى غم-لى گزينير. گونش بولودلاری ياراراق،

اطرافا شفق ساچير. بولود اونون اوزونو توتماق ايستير، توتا بيلمير. بوران و كولک قانادلاريني

چار ياراق اوغولداير. قیش آجيق لی و قورخولو باخیش لارلا گونه ديمديگينده بير بنوشه

گتيريب قيشا اوزادير.

قارانقوش

قيزيل باهاردان، آل، مکتوب دور سانا،

چارپيشير سا، دئير، چيخسين ميدانا!

سو، تور ياق دان، گونش دن عسگريم وار،

بير ووروشدا اونو ائدر تار-مار.

قیش

(بنوشنی آجیق لی يثره آتير)

اوشاقمی قورخودور؟ قوی گلسين، گلسين!

منيم قوتیمی بير کره بيلسين!

نئی لر بير لاجينا دونيا جا قارغا؟

قارانقوش

باخ چول لره، ياماچ لارا، آلوغا!

گورور سنى ايگيد کومان دان لاری،

يئنی لمه ين آدلی پهلوان لاری؟..

الرين دن جان قورتارماق چتين دير؛

هم شوهرت لی، هم گوج لو، هم متين دير.

من گئديرم، تاپ باشينا بير چارا!

(گئدير)

قیش

بو چول لردن قاچماق گرک داغ لارا.

آغاليم توکندی؛ آه، بو گونش

منی ده يانديرير، ياغديرير آتش.

بولود، كولک، آی بوران!

قاچين، گلين دورمادان!

هر او چ او قاچاراق گلير.

اوچو بیردن

بیز بورداییق، بویور، هر نه امرین وار.

قیش

دوولتیمی آلت-اوست ائدیر بو باهار.

هر طرفدن کومک گلیر دوشمانا.

قوچاق اوغوللاریم، هایدی، میدانا!

هر اوچو باش اییب گئدیر. گونش گاه قارالیر، گاه شفق ساچیر. کولک اوغولداییر. بولود،

بوران و کولکله گونش آراسیندا چارپیشما داوام ائدیر. گونش بولودو پارچالاییر. بورانی،

کولبی جاندان سالیر، اوز کسکین شفق لرینی قیشین اوستونه ساچیر. قیش علی ایله اوزونو گونش دن

قوروماغا چالیشیر، قورخولو سسله باغیریر.

قیش

بولود، کولک، آی بوران!

قاجین، گلین دورمادان.

هر اوچ او گلیر. قیش حال سیز.

دادا چاتین، آی آمان!

منی مهو اتدی دوشمان.

بولود قیشین باشی اوستونه کولگه سالیر. بوران و کولک قانادلارینی چارپاراق، قیشی گونش دن

قوروماق ایستیر. گونش شفق لرینی آرتیریر. بولودو پارچالاییر، بوران، کولک گئدیر.

قیش هیه جانلا باغیریر.

قیش

آه، مهو اولدو بولود، کولک، بورانیم،

منیم اوچ قانادیم، اوچ قهرمانیم...

(صحنه آرخاسین دان نغمه اوخونور:)

اثلر، اثلر آی اثلر!

چیچک لنیر باخ، چول لر.

قاجدی بوران، بولود، قار،

گونش پار-پار پار یلدار.

یاشیل لانیر باغ، چمن،

بیر سس گلیر هر یئردن:

خوش گلدین قیزیل باهار،

یاشا-یاشا بختیار!

قیش هیه جان ایچینده نغمنی دینلدی کدن سونرا قورخاق بیر سسله.

قیش

باهار گلیر، یاز گلیر، نه ائتمه لی،

او گلیمیش قاجیب بوردان گئتمه لی.

گوی دن منی قیلینجلا بیر هئی گونش،

قار اریگیر، سونور قلییمده آتش.
آه، یوخ اولدو بولود، کولک، بورانیم،
بو گونش دیر منیم قاتی دوشمانیم.
آچاققادی اوریمده مین یارا...
بو میدان دان یالنیز قاقماق دیر چارا.
ایله رک، ساققالین دان، بیغلاریندان سو داما-داما قاقچیر. قوش لار، چیچک لار
سئوینه رک، باش لاری ایله اونو قووورلار.
پرده

ایکینجی صحنه

بیری ساغدا، بیری سولدا اولماقلا ایکی داخما. ایکی سی نین آراسیندا بیر آغاج. یئر لتیف اوتلارلا
دوشنمیش دیر. دورنالار، سیغیر چین لار گلیر. شیرین بیر نغمه ائشیدیلیر:
اویان، اویان، ائی اینسان!
دیشدی آرتیق زامان.
یوخ اولدو قیش، بوران، قار؛
پاریلداییر خوش باهار.
امک بیزی چاغیریر،
تورپاق، تارلا باغیریر.
مهو اولدو دون دوران قیش،
دورما، هایدی، گنت چالیش!
آچیلدی هر یاندا گول،
سن ده اویان دانیش، گول!
دزگاه، مدن سنین دیر،
تورپاق، چمن سنین دیر؛
سنین دیر ایندی فرمان،
آرتیق سنسن هو کمران!
بولبول سسلنه-سسلنه گلیر. قاراقوشلا ال وئریب گوروشورلر.

قاراقوش

اوغور اولسون بو گونون!

بولبول

دردی، غمی آت، سوگون!

گونش گولسون اوزونه

ایشیق گلکسین گوزونه...

قاراقوش

قیش، بوران دان قورتولدوق

هم آزاد، هم شاد اولدوق.

اونلار آغاج آلتیندا اوتوروب، بیر-بیرله یاواش-یاواش دانیشیر، آرابیر گوزل جه-جه

وورورلار. آسلان داخمادان چيخيب، سئوينه-سئوينه اونلارا باخير، بيردن-بيره باغيرير.

آسلان

گلین گوزل یاز گونشی وار بو گون،

گلین بورا، پری، نازلی، آ دوسون!

گل، قیزیناق گون آلتیندا بیر آزجا.

دوسون، پری، نازلی سئوینه-سئوینه آسلانین یانینا گلیرلر.

پری

آسلان، آسلان، گل سویلیک تاپماجا.

دوسون

یوخ، یوخ، آسلان، سئومیرم من اونو.

نازلی

گل اوینایاق آیاقسایما او یونو...

پری

من راضیام.

آسلان

بس کیم ساییسین؟

دوسون

باخ، پری.

آسلان

دوسون، آیاغینی اوزات ایرهلی!

پری

ینه-ینه،

اوجو دویمه،

بلی، بلی،

بتیر کنچی،

قوز آغاجی،

قوتور کنچی.

هاپان،

هوپیان؛

یریل،

یرتیل،

سو ایچ،

قورتول!

گونشین اوزونو بولود اورتور. کولک اوغولدا بیر، اوشاق لار بیر-بیرله دانیشیرلار. دوسون

آیاغینی چکیر.

دوسون

دوز اولمادی، منیمکی قورتولدو.

پری

یوخ!

نازلی

اوینامیرام!

آسلان

منه سویوق دور، سویوق.

هامی آیاغا قالدیر، بولودلو گویه باخاراق اوخویرلار

تاغلاق گلدی، دومان قاچ!

تاغلاق گلدی، دومان قاچ!

گون-چیخ، گون چیخ،

کهر آتی مین چیخ!

کنچل قیزی قوی ائوده،

ساچلی قیزی گوتور قاچ...

کولک اوغولداير، بولبول، قارانقوش و اوشاق لار قاچیب گئدير. بولود

و کولک ایچری گیریر.

کولک

بورانلی قیش، هارداسان آی بختور؟

باهار گلیر، سن بو ایشدن بیخبر.

گل قارشیدا، تنز اول!

بولود

قاچمیش دیر یوخسا؟

قلبنه غم چو کموش، باتمیش دیر یاسا؟

کولک

پشمانام بو گون من اوز ایشیمدن.

بولود

پشمانام من ده باخ، کنچمیشیمدن.

کولک

اینساف اوچون باهار هارا، قیش هارا؟

قیش قلبیمده آچمیشدی مین بیر یارا.

بوران ایچری گیریر.

بوران

بس قیش هانی؟

کولک

(ایستنهز ایله)

ها... ها... قاچمیش او چوخدان.

بوران

يالان دئمه، قاجماز او قيش، قهرمان.

کولک

من دئسم ده، دئمه سم ده بئله دير.

ايشی دويموش...

بوران

سنی سويله دن ندير؟

نئچين آتام دان اوز چئويردين، آخماق؟

کولک

ائي، اوستومه کوکرمه چوخ، منه باخ!

قاردان، بوزدان اوز-گوزوموز بوزارميش.

بيرجه آنلات، بيزه نه وئردی بوز قيش؟

وييلداماق بلکه ده خوش دور سانا،

من گلیمشم آرتیق بو ايشدن جانا.

بولود

من ده، من ده...

بوران

او هو... دوشمانميش هر يان،

بيزه قارشى هازيرلانميش عصيان.

بونو دويدونوز،

اوز چئويريب بيزدن اونا اويدونوز!

کولک

ائي... سن کيمسن، آچ گوزونو، منه باخ!

دئيلسنمی علمده بير اويونجاق؟

منم سنه قوت وئرن، جان وئرن،

قاردا، قيشدا سنه سويوق قان وئرن.

من اولماسام، سنی وارمی بير سايان؟

بوران

چوخ اوگونمه آرتیق، بو سن، بو ميدان!

هر ايکي سی چارپيشير، قانادلاری ايله بير-بيرینی وورور. گونش، سو،

تورپاق گلير.

گونش

ائي، سن کيمسن؟

بوران

دونيا لاری دون دوران

قهرمانام ازلدن، آديم بوران.

تورپاق

بوران... اوهو...

گونش

بوگوک دوشمن دیر بیزه،

آختاریردیق. یاخشی دوشدون المیزه.

سبز کیمسینیز؟

بولود

من بولودام.

کولک

من کولک.

ایستیمیز باهارا خیدمت ائتمک.

تنگه گلدیك دون-شاختالی بو قیش دان.

اونا گوره بیزه اولموش بیر دوشمان.

(بورانی گوستیر)

گونش

سینایاریق ایندی اونون گوجونو،

بیز آلاریق گوج سوزلرین اوجونو.

بوران

سن دن قورخان یوخ، گوجونو گل، سینا!

کولک

تولکویه باخ، قارشی چیخمیش آسلانا.

بوران

تولکو سنسن، بو بوران پهلوان دیر!

او غلوم آياز، آتام قیش قهرمان دیر.

سو

آی، مهربا، بوگوک اصلین، نسلین وار!

تورپاق

آرتیق قیشین علینده یوخ ایختیار.

گونش

او قهرمان آتان سویله بیر هانی؟

بوران

سن اوشاقسان، نئی لرسن قهرمانی.

گونش

قهرمان لیق اویرنمک دیر مقصدیم.

بوران

چیخ میدانا، سنه قوی من اویردیم.

تورپاق

ها... ها، تمام ایگید اوغلو ایگیددیر.

سو

ظالم اوغلو باریت دیر، یا کبیریت دیر.

ها... ها... ها... ها...

بوران

ایلنمین منیمله!

تورپاق

یاخشی اولدو، بو یثرده کئچدین اله،

علیمیزدن سنه یوخ دور قورتولوش.

گونش

چیخ میدانا، آی یاپالاق، آی بایقوش!

گونش بورانا هوجوم ائدیر. بوران اونون اوزرینه آتیلیر. قاناد-قانادا چارپیشیرلار. گونشین

آلنین داکی شفق بورانین اوزونه دوشدو کجه بوران بیهال اولور. یاواش-یاواش قول-قانادی

یانینا دوشور. بیردن-بیره یثره ییخیلیب اولور.

گونش

(کوله یه، بولودا)

سیز ده گلین، ایشه اوردا باخاریق،

دوستو سنور، دوشمان لاری یاخاریق.

گونش، تورپاق، سو، بولود و کولین آرالارینا آلیب چیخاریرلار.

اوزاق دان موسیقی سسی گلیر. بیر ثانیه سونرا دورنا، قیر قول، توراج، توووز،

تار، ساز، کامانچا، دف چالا-چالا گلیرلر. قاراقوش بنووشا ایل، بولبول

قیزیل گول ایل، آری زنبق ایل، کینک ک قرا نفیله قول-قولا آیاقلارینی،

الترینی اوینادا-اوینادا گلیب اولتو، چیچکلی بیر یثرده دایانیرلار. هامی سی اطرافی شن

باخیش لارلا سوزدو کدن سونرا

بولبول

(چالغیچی لارا).

چال، چالغیچی، چال، روحوموز شنلنسن!

چال، بو اولتو چمن ده بیر ایلنسن.

چال کی، باهار چاغی دیر،

بو شن لیک اویناغی دیر.

چال کی، پاس لی دردلری

شاقراق تئل لر داغی دیر.

قیزیل گول اورتالیغا آتیلیر، الترینی یولداش لارینا اوزادیب اوخویور.

قیزیل گک اول

دوغدو گونش قیرمیزی،

جان، گولوم، جان، جان!
هامی سی ال-اله هالقا ووروب اوینایا-اوینایا اوخیور.

ه آم ای
دوغدو گونش قیرمیزی،
جان، گولوم، جان، جان!
توپلادی اوغلان-قیزی،
جان، گولوم، جان، جان!
هر بیریمیز بیر چیچک،
جان، گولوم، جان، جان!
بیر باغچانین اولدوزو،
جان، گولوم، جان، جان!..
قاجدی آياز، قار، بوران،
جان، گولوم، جان، جان!
بیزه قالدی چول، اورمان...
جان، گولوم، جان، جان!
اثل شن لیر، جان لیر،
جان، گولوم، جان، جان!
سئوینج ایچینده هر یان،
جان، گولوم، جان، جان!
قیش بیر ائتدی، اون وئردیک.
جان، گولوم، جان، جان!
اؤلوم دن بیر دون وئردیک،
جان، گولوم، جان، جان!
اوردوسونو داغیتدیق،
جان، گولوم، جان، جان!..
قارا گونه سون وئردیک،
جان، گولوم، جان، جان!

پرده

اوچونجو صحنه

صحنه باهاری تصویر ائدیر. اوزاقدا یاشیل داغلار، یارپاقلانمیش، چیچکلنمیش آغاجلار گورونور.
یئر اوزو لئیف اوتلارلا دوشنمیش دیر. سئل شیریلتی ایله دره دن آخیب گئدیر. بنووشا
ایله قارانقوش، بولبول ایله قیزیل گک اول، قارا نفیل ایله کپنک، آری
ایله زنبق، سونبول ایله بیلدیرچین قول-قولا، گوله-گوله، دانیشا-دانیشا ایچری
گیریرلر. اوزاق دان موسیقی سسی گلیر. هامی او طرفه باخیر. موسیقی نین آهنگینه او یغون اولاراق
ال-قول آتا-آتا او طرفه گئدیرلر. گوزل باهار، آلوو رنگینده آتلازدان دون گئینمیش،
چیچک لردن باشینا بیر چلنگک قویموش دور. آلتیندا بیر اولدوز پاریل-پاریل یانیر. اطرافیندا

چیچک لری تصویر ائدن اوشاق لار. ایره لیده دورنا، قیر قوول، ق او، توراج، توووز
الرینده تار، ساز، کامانچا، دف، زورنا-بالابان چالا-چالا گلیرلر. گونش، تورپاق،
سو، بولود، کولک گوزل باهارین آرخاسیندا، گنج قیز و اوغلان شکلینده اسگرواری
یثریگیرلر. دسته چمنده دایانیر. چمنه نین بیر طرفی قالین مئشه، بیر طرفی اوجا، اوتلو،
چیچک لی، مئشله لی داغ لار دره لردیر. گویده قووسی-قوزنه. گوزل باهار اوتلار، چیچک لرله
بزنمیش بیر کوتوک اوستونده اوتورور. موسیقی باشلاییر، هامی بیر آغیزدان اوخویور.

ه آم ای

یاشا، یاشا ائی باهار!

یاشا دایم بختیار!

یثر اوزونون شن قیزی

دوغدو بو گون قیرمیزی.

داغ لار، چول لر، بایرلار،

باغ لار، یاشیل چایرلار

رنکه، نورا بوروندو.

باخ، نه گوزل گوروندو!

دیشدی هر بیر وارلیق،

گولومسر بختیارلیق.

یاشا-یاشا ائی باهار!

یاشا دایم بختیار!

موسیقی دایانیر، گوزل باهار اونلاری باشی ایله آلفیشلاییر.

قاراقوش

سوز وئرلیر بولبوله،

شعریمز گلکسین دیله!

بولبول

دیشدی طبیعت، دیشدی زامان،

آل-الوان رنگ لره بوروندو هر یان،

گونشین ساچ لاری اولونجا تئل-تئل،

آل-یاشیل گئیندی دره، داغ، اورمان.

اوزاق دان گلیردی سوراغین، باهار،

یانسین اولکه میزده چیراغین، باهار!

شن لیک لر گتیردین بو جوشغون ائله؛

سئوینج، نشه وئردین توتقون کونوله.

شاعرم، اوریم شن-شن آچیلیر

باخدیقجا باغچامدا من قیزیل گوله.

خوش گلدین، خوش گلدین! گوروشون خوش دور،

اؤلکه یه جان وئرن گولوشون خوش دور!

موسیقی باشلايیر.

قارانقوش

تبریک اوچون سوز وئریلیر گونشه.

گونش

من گونشم، گولومسهین اوزوم وار،

قیزیل تئل لی ساچ لاییم، شوخ گوزوم وار.

گوی اوزونده قانادیمی آچینجا،

آل شفق لی تئل لریمی ساجینجا

رنگدن-رنگه گیرر، گولر طبیعت،

هر بیر یثری آلا ر باشقا لطافت.

تورباق لارا شفق لریم جان وئیرر،

هر جان لیا قوت وئیرر، قان وئیرر.

بسلمک دیر ایشیم اکین-بوستانی،

باغ-باغچانی، بیر ده چولو، اورمانی.

تئز-تئز توتور بولود منیم اوزومو،

قویمور آچیم دویونجا بیر گوزومو.

خوش گلدین ائی طبیعتین شن قیزی،

یئر اوزونون پارلاق آیی، اولدوزو!

قارانقوش

تبریک اوچون سوز وئریلیر کوله یه.

کولک

من کوله ییم، اولدوقجا قوت لییم،

آسلان دان گوج لویم، هم دهشت لییم.

من اسنده قاچار سیس لر، دومان لار،

تیتیرر قاباغیمدا داغ لار، اورمان لار.

آغاچ لارین سینه سینه چو کرم،

سارالدارام یار یاغینی تو کرم،

یومونجا من بو آجیق لی گوزومو،

اوندا منیم هئج گورمیین اوزومو.

دنیز لرده قوپاردارام فیرتینا،

سهرالاری چئویررم توفانا.

باهارا بو طبیعتیم ساز دئیل،

آنجا ق اونا خیدمت لریم آز دئیل:

آغاچ لارین دویمه سینی آچارام،

چیچک لردن گوزل قوخی ساچارام.

قاری، بوزو اریدرم هر یازدا،

ایستی اسسم جان قویمارام آیازدا.
یاواش-یاواش اسدیکجه مئه هر سحر،
شن یاماج لار، داغ لار، چول لر گولومسر.
خوش گلدین، ائی طبیعتین شن قیزی،
یئر اوزونون پارلاق آیی، اولدوزو!
قارانقوش

تبریک اوچون سوز وئرلیر تورپاغ.
تورپاق

منی آدیم یثردیر، داشام، تورپاغام،
برک اولسام دا، اوری چیخ یومشاغام.
یوخ دور فیتنه، فساد طبیعتیمده؛
باشقا بیر عالمیم واردیر منیم ده.
اینسانلارین هر ایشینه یارارام.
هر بیر کسه من یاخشی لیق آرارام.
اوریمی هر یاز یارار اینسانلار،
توخوم سپر، محصولونو توپلایار،
من اونلاری قوجاغیمدا یوخ لارام،
آنا کیمی بوگودرم، ساخ لارام.
آغاج لاریم وئرر دادلی مئوه لر،
باغچاما کیم گیرسه، چیچک، گول درر.
قیمت لی مدن لر یاتیر قوینومدا،
آنالیق حاقی وار منیم بوینومدا.

قار-بوران دان قیشدا دونوب سولموشدوم،
آجیغیم دان بولود کیمی دولموشدوم.
دردلی-دردلی گورولتونو دینلردیم،
بوغلانديقجا کدریم دن اینلردیم.
گونش، قیزیل باهار چاتدی دادیما،
چاتدی بو گون منیم ده ایمدادیما.
خوش گلدین، ائی طبیعتین شن قیزی،
یئر اوزونون پارلاق آیی، اولدوزو!
قارانقوش

تبریک اوچون سوز وئرلیر آغ سویا.
سو

منیم آدیم سودور، لطافتیم وار،
خالق ایچینده آدیم وار، شوهر تیم وار.
ساده اوزلو، تمیز، گوزل بیر قیزام،

یثر اوزونده پارلایان بیر اولدوزام.
 منیم اولو بابالاریم بوخاردیر،
 اوشاقلاری دومان، یاغیش دیر، قاردیر.
 من ده بیر عالمم، اوممانلاریم وار،
 سای سیز مدنلریم، حیوانلاریم وار.
 اوزریمده هی گمی لر اوزرلر،
 قانادلانیب ترلان کیمی سوزلر.
 من سولارام باغلاری، بوستانلاری،
 ایشلدرم بوتون دیرمانلاری.
 گوجوم چوخالدیقجا بیردن جوشارام،
 دالالانیب ساحل لری آشارام.
 دنیا اوزو من دن آلیر یاراشیق،
 قلبه من دن گلیر فرح و ایشیق.
 منده دیر هم ائلکتتریک، هم ضیا،
 هر شئیده موحتاج دیر منه بو دنیا.
 قیش گلینجه گلر شاختا، قار، آياز،
 دوندورار قلبیمی قورخماز، اوتانماز...
 گوزل باهار فریادیماییتیشدی،
 بوزلاریمی گونش اریتدی، دئشدی.
 ایندی یئنه شن-شن آخیب گئدرم،
 یاشیل چول لر، چمن لر سئیر ائدرم.
 خوش گلدین، ائی طبیعتین شن قیزی،
 یثر اوزونون گوزل آیی، اولدوزو!
 ج ائی ی ر آن تلسیک گلیر، هامی اونا یول وئریر.
 ج ائی ی ر آن
 یاماجلارا چکیلیمیش دیر آزغین قیش،
 دئیرلر کی، بو گوک اوردو توپلامیش.
 قایالاری، داغلاری ائتمیش سنگر،
 غمه باتمیش یاماجلاردا چمن لر.
 گوزل باهار
 (آجیق لی).
 بوران لی قیش هله یاشار،
 بیزدن اوزاقلاردا جوشار،
 داغلارا سالمیش ولوهله،
 کئچمه لی دیر دشمن اله!
 گونش

اوددان، آلودان دیر منیم اوز-گوزوم،
باش دان-باشا بیر یانغینام من اوزوم.
گوی دن اونو ایشیغیملا یوخ لارام،
هر بیر یترده گورسم، توتوب ساخ لارام.
کولک

من ده قالخیب بولودلاری یارارام،
هر بوجاغی، هر درنی آرارام.
دومان لاردان داغ لارا چکسم هاسار،
منیم علیم دن او، جانمی قورتارار؟
تورپاق

من ده اوتدان، گول-چیچک دن، آغاج دان،
دره لردن، قایا لاردان، یاماچ دان
اوردو چکیب یول اوزونو باغ لارام،
کک لیک لردن قارا اول لار ساخ لارام.
امر اندرم قیر قو وولا، توراجا،
پوسقو اوچون یاییلسین لار یاماچا.
سونبول لردن آتلی عسگر چکرم،
هر طرف دن قاباغینی کسرم.

سو
من ده داشقین سئل لر کیمی چاغ لارام،
یول ایزینی هر طرف دن باغ لارام.
بولود

من ده، من ده...

گوزل باهار
سن نئی لرسن، قالخ سویله!
بولود

من ده وئریب یولداش لار لا ال-اله،
قیشی تاپیب شیمشیمی چاخارام،
بیر وورشدا یاندرارام، یاخارام.
گوزل باهار

آرانمامیش قالماسین بیر داغ، دره،
توتون اونو، تتر گتیرین حضوره!
دوردو ده گندیر. موسیقی چالینماغا باشلا بیر. هامی بیر آغیز دان اوخویور.

ه آم ای
یاشا، یاشا، گوزل باهار!
یاشا، یاشا، هئی بختیار!

سن بيزلره وئردين حيات،
سن دن آلدیق بيز قول-قاناڊ.

سن بيزه نشه، جان وئردين،
چوخ پارلاق بير دووران وئردين،
ياشا، ياشا، گوزل باهار!

ياشا، ياشا، هئي بختيار!

اونلار اوخوياركن چ ائى ر آن اوينايا-اوينايا گوزل باهارا ياناشير، آياق لارى اوستونه
قالخارق، اللرينى اونون ديزلرينه قويور. گوزل باهار على ايله اونون باشينى اوخشاير. هاوا
بیردن-بیره توتولور. گوی گورلاير. شيمشك اويناير. هامی حيرتله او طرف-بو طرفه
باخير. قيش اى توتوب گتيريرلر. قيش گوزل باهارين قارشى سيندا باشينى آشاغى ديكيب دورور.
گوزل باهار

بيرجه منه سويله گوروم، آ ياسسار،
باغ-باغچامى نئچين ائتدين تار-مار؟
سالدین چوله، داغا، باغا شيونى،
قار-بوز ايله چولغالادين اولكنى.
بيلمير دینمی منیم ده قوتیم وار؟
يئر اوزونده شانيم وار، شووكتيم وار؟
قیش

چوخ اوگونمه، وارين، شووكتين قالسين!..
گوزل باهار

شيمشك ياخشين بونو، ايلديریم چالسين!..
قیش

سن دن اسكيك دئييلديم من، اوگونمه،
بو دوولتله، بو جاللا سوگونمه!..

قهرمانام، قار-بوران دان گوجوم وار،
بو چول، دره، ياماج لارلا اوجوم وار.

گوزل باهار

سوس، دانيشما، اوينا شيمشك، بونو آل،

ائى ايلديریم، قهرمانى تتر اول چال!

ايلديریم گورلاير، شيمشك اويناير. قيش يئر ييخيلير.

گوزل باهار

چال، چالغيجى، گنج لريميز اويناسين!..

دون اورك لر بو شن گونده قايناسين!

چالغيجى لار بير اويون هاواسى چالير.

گوزل باهار

(آياغا قالخارق).

دوستلار، دورون! بینم‌دیم من یونو.

گل اوینایاق “آدی گوزل” اویونو.

موسیقی چالینیر، گوزل باهار، تورپاق، گونش، سو، کولک، بولود بیر طرفده، قاراقوش،
بنووشه، بولبول، قیزیلگول، زانباق، آری، کپنک، قره‌نفیل بیر طرفده قارشی-قارشیا دورور.

گوزل باهار داس‌ت‌اس‌ی

آغ‌ترک، آغ‌ترک،

آدی گوزل کیم گرک؟

قاراقوش داس‌ت‌اس‌ی

بیزه شن باهار گرک.

گوزل باهار داس‌ت‌اس‌ی

تارنان گل‌سین، زورناینان؟

قاراقوش داس‌ت‌اس‌ی

هم‌تار، هم‌ده زورناینان!

هامی‌ال‌چالیر. گوزل باهار اوینایا-اوینایا گن‌دیب قاراقوش دسته‌سینه قاریشیر. بیرینجی
دسته یئنه تکرار‌اندیر.

ب‌ی‌ری‌ن‌ج‌ی‌داس‌ت‌ا

آغ‌ترک، آغ‌ترک،

آدی گوزل کیم گرک؟

İ ک‌ی‌ن‌ج‌ی‌داس‌ت‌ا

بیزه آل‌گونش گرک!

ب‌ی‌ری‌ن‌ج‌ی‌داس‌ت‌ا

سازنان گل‌سین، قوال‌نان؟

İ ک‌ی‌ن‌ج‌ی‌داس‌ت‌ا

هم‌ساز، هم‌ده قوال‌نان!

گونش اوینایا-اوینایا گن‌دیب ایکینجی دسته‌یه قاریشیر.

ب‌ی‌ری‌ن‌ج‌ی‌داس‌ت‌ا

آغ‌ترک، آغ‌ترک،

آدی گوزل کیم گرک؟

İ ک‌ی‌ن‌ج‌ی‌داس‌ت‌ا

بیر‌سرین بولود گرک!

ب‌ی‌ری‌ن‌ج‌ی‌داس‌ت‌ا

سازنان گل‌سین، قوال‌نان؟

İ ک‌ی‌ن‌ج‌ی‌داس‌ت‌ا

هم‌سازنان، هم‌قوال‌نان!

بولود اوینایا-اوینایا ایکینجی دسته‌یه قاریشیر.

ب‌ی‌ری‌ن‌ج‌ی‌داس‌ت‌ا

آغ ترک، آغ ترک،
 آدی گوزل کیم گرک؟
 آک ی ن ج ی د ا س ت ا
 گورلایان کولک گرک!
 ب ی ر ی ن ج ی د ا س ت ا
 تارنان گلکین، قوالنان؟
 آک ی ن ج ی د ا س ت ا
 هم تار، هم قوالنان!
 کولک اوینایا-اوینایا اکینجی دسته یه قاریشیر.
 ب ی ر ی ن ج ی د ا س ت ا
 آغ ترک، آغ ترک،
 آدی گوزل کیم گرک؟
 آک ی ن ج ی د ا س ت ا
 آنامیز تورپاق گرک!
 ب ی ر ی ن ج ی د ا س ت ا
 سازنان گلکین، زورنایان؟
 آک ی ن ج ی د ا س ت ا
 هم ساز، هم ده زورنایان!
 تورپاق اوینایا-اوینایا اونلارا یاخینلاشاندا اوز دسته سی بیر-بیر اونا قاریشیر، بیر-بیری نین
 آرخاسینجا اورتادا بیر-ایکی دایره اوینادیق دان سونرا اوز اوولکی یئرلرینده سیرا ایله دوروب ال
 چالیرلار. بو دفعه قاراقوش دسته سی ده اونلارا قاریشیر. چالغی سس لری آرتیر، شن هاوالار چالینیر،
 هامی سی سئوینج و فرحله اویناییر، اوخویور.
 ه آم ای
 یاشا، یاشا، گوزل باهار!
 یاشا، یاشا هئی بختیار!
 اولکه میزین هر فسلینده
 مین فرح وار، مین نشه وار...
 پرده

چوبان

ایکی پرده لی اوشاق لار اوچون تئاتر

مجلس اهل

دورسون - چوبان

دیل افروز خانیم - بی آروادی.

پری خانیم - دیلفروز خانیمی باجی سی

دیلشاد خانیم - پری خانیمین قیزی.

آسلان - پری خانیمین نوکری.

بیرینجی مجلس

صحنه پری خانیمین آغاج لی، گول لو هیتینی تصویر ائدیر. دورسون علینده بیر سبت

آلما قاپیا یاناشیب، ایتلییر، قاپی آچیلیر. اطرافا باخیب هئچ کیمی گورمور.

یورولموش اولدوغون دان یثره اوتورور.

دورسون. - لاپ یورولدوم. هاوادا او قدر ایستی دیر کی، آدامین دیلدوداغی

قورویور. آز یول دئیل، کیم بیلیر بو ایستیده پیادا نئچه آغاج یول

گلمیشم؟! بیزیم کئندن بورایا قدر آز اولسا گرک یوز آغاج یول

اولسون، بلکه داها دا چوخ دور. ائه، الله کسین بو بی لرین خاسیتینی.

ایکی گونده بیر گورورسن کی، یئنه بیر سبت آلما، آرمود، نه بیلیم نه زیرزییل

حاضر لایب دئیر: "آ گده، دورسون، بونو دیلشاد خانیم آپار!.."

نه بیلیم سلام یئتیر، بئله دئی، ائله ائت. آخیر هئچ دئمیر کی، بو ایستیده بو

قدر یولو گتتمک اولورمو؟ دی گل بونلارا بونو قان دیر. هئچ بیلیم کی،

هارادا بیشیب، ائله دئیر، بیر قاشیق دا بورا توک... آه، نئجه اندیم!.. بیرجه

علیمه فورست دوشیدی... ائله اولاییدی کی، هئچ کس منیم سوزومدن چیخا

بیلیمیدی. بو بی لری قارا چوماغین قاباغینا قاتا ایدیم. دره تپه

باش آشاغ، باش یوخاری او قدر دولان دیرا ایدیم کی، لاپ مالا دونه ایدی لر.

اوندا بیلردی لر کی، بو دورسون نلر چکیر. (آلمالاری علینه گوتورور)

اوخای، نه گوزل آلمالاردیر! گوره سن اوزلری ده رنگ لری کیمی دادلیدیرمی؟

(کاغیذا باخیر) هله بو جیزما-قارا ندیر کی، منه وئردی؟

یاخشی، بو آلمالاری یئیر لر. بو چوخ گوزل! (کاغیذا باخیر). گوره سن بونون

ایچینده نه وار؟ غرض کی، بو بی لرین ایشین دن هئچ جین، شیاتین ده

باش چیخارتمایر.

دیلشاد خانیمین نوکری آسلان گلیر

دورسون. سالاملیکوم، آی آسلان!

آسلان. الیکومه سلام، آی دورسون! یئنه دیلفروز خانیم نه

گوندرمیش دیر؟

د ا و ر س آ ن. هئچ بیر آز آلمادیر! سن الله، تنز اول، یورولموشام، منی

خانیمین یانینا تتر آپار کی، بونلاری وئریب بیر آز راحت اولوم، چوخ یورولموشام،
سوسوزلوقدان لاپ اولورم.

آسلان. تلسمه، من خانیمی راحت سیز ائده بیلرم، بیر آز اوتور،
دایان، خانیم اوزو باغچایا چیخاجاق دیر، اوندا سوزونو دئیرسن. سونرا
گل منیم اوتاغیما، سنی او قدر یئدیردیب، ایچیردیم کی، لاپ اوکوز کیمی شیشه سن!
هله اوتور. (گئدیر)

دورسون. آخماغین بیر آخماق، اوزونو منه تانی دیر. دوغروسو کی،
اوزگه نین ائوینده آدام هئچ راحت اولماییر، یئدیگی، ایچدیگی ده جانینا یاپیشماییر.

آه، بیرجه قاب سو اولاییدی، ایچه ایدیم. آه، نوچالی بولاغی بورادا اولاییدی.
آغزیمی دیره ییب بیر دویونجا ایچه ایدیم! (یئنه آلمالارا باخیر) اوخای،

سیزین قادانیزی آلیم، آقیرمیزی آلمالار! باخ نه قدر گوزل دیرلر! آخ،

سوسوزلوقدان اولدوم. گلسنه بو آلمالارین بیرینی یئیم، خانیم هاردان

بیله جک دیر؟ (یئیر). آخ نه دئدین، نه لذت لی دیر!.. آکیشی، بو بی لر

واللاه آغیزلاری نین دادینی یاخشی بیلیر (بیرینی ده یئیر). باخ، ایندی آغزیم

لذت آنلاییر. یوخسا، سحر دن آخشاما کیمی یوان اپیک کوشمک دن

دیشیمین اتی ده قاجیب دیر. اگر سوروشسالار، دئیرم کی، خانیم

سککیز آلما گوندرمیش دیر. اما دادی داماغیمدا قالدی. هئچ دویمادیم.

گلسنه بیرینی ده یئیم. (گوتوروب بیرینی ده یئمک ایستیر.

اوزاق دان خانیم لاری و آسلانی گوروب تتر یئرینه قویور).

پری خانیم، دیشاد خانیم و آسلان گلیرلر.

دورسون آیاغا قالخیر!

آسلان (خانیم لارا). خانیم، دورسون یئنه تزه آلما گتیرمیش دیر.

(دورسون باش ائندیریر).

پری خانیم. چوخ گوزل!

دیشاد خانیم. ساغ اولسون خالام، هئچ بیزی یاددان چیخارتمایر.

پری خانیم. آه، دورسون، نه وار، نه یوخ؟

دورسون (آلمانی دیشاد خانیم وئیر). ساغلیغینیز! خانیم سیزه

سککیز آلما گوندردی و سیزی ده سوروشوردو. بو کاغید سیزه یئتیشه جک دیر.

پری خانیم. آغانین، خانیم لارین کئفی نجه دیر؟

دورسون. چوخ یاخشی دیر، ساغ اول، خانیم، بیر ده بیلیمیرم خانیم

نه تاپشیر میشدی. واللاه، یادیم دان چیخدی.

پری خانیم. نه تاپشیر میشدی؟ بلکه لازیم لی شئی دیر، نئچون یادین دان

چیخارتدین؟

دورسون (فیکره گئدیب). هئچ، هئچ، ائله شئی دئییل ایدی، عیبی یوخ دور.

دیشاد خانیم (آلمالاری علینه آلیب). اما خالامین دا بو

سووقاتلاریندان کئچمه! سئچیر، هارادا یاخشی سی وارسا یئنه گوندیر کی،

قوی دیشاد یئسین. اما نه آلمالاردیر!..

دورسون. خانیم دئدی کی، بیر پارچا کاغید دا یازسین.

پری خانیم. یاخشی، یاخشی... یازارام! یول دان گلمیسن، گئت بیر

آز راحت اول. آده، آسلان آپار دورسونا بیر آز یئمک وئر.

دورسون (گنده-گنده). ساغ اول، خانیم! (آسلان ایله دورسون گندیرلر.

پری خانیم کاغیدی اوخویور).

دیشاد خانیم. آنا، خالام نه یازییر؟

پری خانیم. دیشاد خانیم چوخ-چوخ سلام! (بیردن-بیره). باخ،

گورورسنمی، بو چوبان اوغلو چوبانی، منی آلدادیر. خالان اون آلمانا گوندرمیش دیر،

گورونور کی، یولدا ایکی سینی زهرمارلامیش. اونون نه جورتی وار

منه گوندریلن شئی یئسین! ایندی اونا گوسترم.

دیشاد خانیم. نه ائدک، یئییب، آنلاماییب، آی آنا، سن الله،

هئچ اوزونه گلمه!

پری خانیم. نجه آنلاماییب؟ من اونا یاخشی آنلادارام کی،

بیر ده بئله قلت لری ائتمه سین.

دیشاد خانیم. سن الله، آی آنا، باغیشلا، آجیقلا نما!

پری خانیم. یوخ، یوخ، اولماز! سن نوکرلرین ایشینی بیلمیرسن.

منیم ایشیمه قاریشما. آ گده، آسلان، آسلان...

آسلان (یوگوره-یوگوره). بلی، خانیم، نه بویورورسان؟

پری خانیم. تئر اول، دورسونو بورا چاغیر، گلکسین، یوگور.

آسلان. باش اوسته خانیم، قوش کیمی چاغیرارام.

دیشاد خانیم. آخ، آی آنا، سن نه قدر هیرس لیسن! بونو بو

دفعه لیک باغیشلا!

پری خانیم. قیزیم، باغیشلامامیش نه ائده جهیم؟ اما بیر آز

تنبه ائتمین زرری یوخ دور.

آسلان ایله دورسون گلیر. آسلان دورسونون باشینی اییر.

آسلان. دورسون، دورسون گل خانیم باش وور، بیر آز دا... بیر آز دا!..

پری خانیم (آجیق لی) ال چک! (دورسون) قوچاق، دئ گوروم، دیلفروز

خانیم نچه آلمانا گوندرمیشدی؟

دورسون (گوله-گوله). سککیز آلمانا.

پری خانیم (گوله-گوله). سککیز آلمانا؟

دورسون. بلی خانیم، سککیز آلمانا.

پری خانیم. دوغروسونو دئ!

دورسون. خانیم، دوغرو دئییرم، سککیز آلمانا گوندرمیشدی.

پری خانیم. یوخ، بالان دئییرسن! دوغروسونو دئ، یوخسا سنه

آغیر تنبه ائدرم!

دورسون (قورخا-قورخا). خانیم، سککیز آلما گوندرمیشدی!..
پری خانیم. یوخ، اون آلما گوندرمیش دیر! دئ گوروم ایکی سینی نه
ائتدین؟

دورسون (پری خانیمین آیاغینا ییخیلیر). باغیشلا خانیم، سن الله
باغیشلا! (بیردن آغلایر).

پری خانیم. دئ گوروم سن آلمانین ایکی سینی نه ائتدین؟
دورسون یئدیم!.. بیلمدیم، خانیم!..

آسلان (یئردن بیر آز تورپاق گوتوروب دورسونون آغزینا وئیر).
قوچاق، ایندی کی، بیلیمه ییب یئمیسن، آل بو تورپاغی دا یئ! (دورسون اونو
ایتلییر).

پری خانیم. بیلیمیرسن بو جور ایشین اوستونده آدمی نئجه تنبه
اندرلر؟!

دورسون. بیلیرم، خانیم، باغیشلا، قلت ائلمیشم، داها یئرم،
والله یئرم!.. من ائله بیلدیم کی، سن باشا دوشمزسن،
سوسوزلوق دان اولوردوم، یئدیم. یوخسا یئمزدیم، سن الله، باغیشلا،
خانیم!

پری خانیم. یاخشی، یاخشی... قالخ آیاغا، بو دفعه لیک باغیشلا یرام،
اما بیر ده بئله قلت ائلمه یه سن!..

دورسون آیاغا دوروب، هامیا قورخا-قورخا باخیر و
بوزولوب بونونو قاشییر.

آسلان. آلمانی یئدیگی بس دئیل، ایندی ده مال کیمی قاشینیر.

دورسون (یئره ییخیلیب). سن الله، خانیم، باغیشلا، ایستیرسن دی
منی اولدورسون لر، ازسین لر... بیرجه سوز سن دن سوروشا جام!
پری خانیم. دئ گوروم، نه دئیرسن؟

دورسون (دایانا-دایانا). خانیم... باشینا دونوم، بیرجه دئ گوروم،
سن هاردان بیلدین کی، آلمالاری من یئمیشم؟ سنه بونو کیم دئدی؟
من آلمالاری ائله گیزلین یئمیشم کی، قوش دا گورمیش دیر، هئچ شیتانین
دا خبری اولمامیش دیر!.. سن الله، خانیم، دئ گوروم، بونو سنه
کیم خبر وئردی؟

پری خانیم (گوله-گوله). سنه چوخ تعجب گلیر؟

دورسون. چوخ تعجب لو ایشدیر، بس ندیر؟!

پری خانیم. ایستیرسن بيله سن منه کیم خبر وئردی؟

دورسون. باشینا دونوم خانیم، دئ گوروم کیم خبر وئردی؟

پری خانیم. باخ، گورورسن، بو بیر پارچا کاغید منه خبر وئردی.

سن آلمالاری یئنده، بو کاغید گورموش دور (گوله-گوله گئدیر لر).

دورسون. های، زهریمارا قالمیش کاغید! توفو!.. یاراما!..

مازاراتین بیر سی!..

آسلان (گوله-گوله). بیلدین؟! داها بس دیر، گل گندک! بئله ایش

اندنده کاغیدین آغزینی ائله یوم کی، هئچ خبر وئره بیللمه سین!

دورسون. بو کاغیدین دا دیلی وارمیش!.. گورونور کی، بیزیم خانیم لار،

آغلار دا آزجا آشین دوزو دئیل دیر. سئهر و جادودان دا باش لاری

چیخارمیش. بیر پارچا کاغید ايله ده دانشیرلار...

آسلان. بس، سن بونو بیلمیر دین؟

دورسون. یوخ، واللہ بیلمیر دیم، اما ایندی بیلدیم، داها

بون دان سونرا آییق اولارام.

آسلان. بیلدین کی... (علینی باشینا وورور) کول باشینا!.. (گندیر).

دورسون. اجب ایشدیر، بیر پارچا کاغید دانشیر، هر شئی دن خبر

وئیر. ایندی بیلدیم. بون دان سونرا من آلدانمارام. منه ده آیی بوغان

اوغلو دورسون دئیرلر (فیکره گندیر). آها، اونا گوره بو بی لر بئله دوولت لی

اولورلار... هر شئی شیطان کیمی دانشدیریب بیلیرلر.

بو حالدا پری خانیم علینده کاغید و قیزیل بیلرزیگ گلیر.

پری خانیم. آل، بو کاغیدی و بیلرزیگی خانیم وئرسن، ایتیرمه

ها!..

دورسون (تعجب لو). باخ، ائله خانیمین تاپشیردیگی بو ایدی. بونو

هاردان بیلدین، خانیم؟

پری خانیم (گوله-گوله). بونو دا کاغید خبر وئردی.

دورسون (تعجب له علین دکی کاغیدا باخیر). بای، باشینا دونوم

پری خانیم، بو نه یاراما ز شئی دیر!

پری خانیم. بس!.. داها واخت کئچیر، یوبانما، گئت!..

دورسون. ساغ اول خانیم!.. (کاغیدا تعجب له باخا-باخا گندیر)

پری خانیم. ساغ اول!..

پرده س آل ای ن ای ر.

ایکینجی مجلس

مجلس پری خانیمین باغچاسیندا واقی اولور. دورسون علینده بیر

سبت آرمود، یورولموش بیر حالدا باغچایا گلیر.

دورسون. آه، بو بی لرین ده زهیر مار بخشیشی قورتارما ز کی!..

بو اوزون یولو شئی داشیماق دان یورولدوم. سونرا دا ایکی ساعت آج، سوسوز

اوتور، خانیم لاری گوزله!.. (سبته باخیر). ایندی ده آرمود گوندریب، اوزو ده

یئنه بو زهیر مار کاغید یله!.. توف، توف! زهیر مارا دورسون، آجین دان جان

دا وئرسم، بیر دنه یئمک اولما ز. (کاغیدی گوستریب). چونکی بو

زهیر مار خبر وئره جک! سوسوزلوق دان جیریم یانیر، یعنی بون دان بیر

دنه یئسم نه اولار؟ ایندییه کیمی یادیم اوشمیر؟! (گولور). ها، ها،

ها... آی شیطان کاغیذ! یعنی ائيله اولدو کی، آیی بوغان اوغلو دورسان سنين قدر ده بيلمه دی. (کاغیذی گوتوروب بیر چوخوردا باسدیریر). یاخشی، گوزل کاغیذ، سن ده یول دان گلیب یورولموسان، بیر آز یات، بورادا دینجل! یات، یات، بیر آز راحت اول، گوزلرینی ده برک-برک یوم! (اطرافا باخیر). باخ، بئله فند گلرم!.. بو، هئچ شئیتانین دا فیکرینه گلمزدی! قارا اوز کاغیذ! دئی گوروم، ایندی من نه قاییریرام (آرموددان یئیر). خانیم ایندی نه خبر وئره جکسن؟ (بیرینی یئیر) سنين باشینا ائله او یون گنیرمیشم کی، بیر شئی گوره بيله سن. دئییرلر، "دورسون آخماق دیر، هئچ زاد بيلمیر". نه اوچون آخماق اولورام، من کی، شیطانا پاپیش تیکیرم. جادو و شهرین گوزلرینی باغلاییرام، اگر قوچاقسان دئی گوروم من نه قاییریرام؟ (یئنه آرموددان یئیر). یوخ، داها بيلمزسن! یات، یات، بیر آز راحت اول، من ده آرموددان بیر قدر یئیب، قارنیمی دوی دوروم. گوزلرینی یوم ها، خبرچی! سونرا یالان-پالان هر نه آغزینا گلدی خبر وئرمه ها!.. باخ، دونن خبرچی لیک ائتمسیدین، بو گون سنی یئره باسدیرماز دیم. داها بس دیر. اما نه لذتلی دیر!..

(کاغیذی چیخاریب اونا خیتابن) بس دیر یاتدین. من ده هئچ یاتا بيلم دیم. هئيله بوراداجا اوتوروب، آرمودلارا باخیر دیم. سن دئین یاخشی آرمودا دا اوخشامایرلار. گل دوست اولاق، بیر آز اوتوروب دانیشاق. (کاغیذی علیه سیغاللاییر). قوزوم کاغیذ، گوزوم کاغیذ! دئی گوروم خانیم سنه نه تاپشیرمیش دیر؟ نه اوچون دینمیرسن؟ دانیشیب سویله سن آ؟.. ها، ها، ها... قورخما، من سنين کیمی خبرچی دئیيلم، خانیم خبر وئرمرم.

دئی گوروم، دئی. خانیم نه دانیشاجاقسان؟ نه دینمیرسن؟ سنینه دئیيلم؟ باخ، عزیزیم، بو دورسونون بوز اوزونو گورممیسن؟ بو یومرو بوش چوماغی گورورسنمی؟ واللله، تپن دن ائله ائندیرم کی دارماداغین داغی لارسان! هئچ اولماسا بیر کلمه دانیش! دانیشما یا جاقسان؟ ایندی بئله؟ دی دایان!.. (چوماغی قالدیریب کاغیذی وورور) موردار، گوردونمو؟! خانیم لاری گورنده دیلوتو یئیرسن، منی گورنده دیلین قارینا دوشور، لال اولورسان! ایندیجه سنی بولبوله دوندررم.

کاغیذی چوماق ایله وورور. آسلان اوزاق دان دورسونو گوروب گلیر. آسلان. آده دورسون، دورسون!.. نه قاییریرسان؟ دورسون (کاغیذی). یئنه دانیشما یا جاقسان؟ واللله درینی بوغازین دان چیخاردا جاغام!

آسلان (دورسونو توتوب). آی آیی اوغلو آیی. کاغیذی نه اوچون وورورسان؟ دورسون. ال چک، ال چک!.. بونون هئیفینی ده سن دن آلارام. (کاغیذا وورور) ها، ایندی دانیشما! پری خانیم ایله دیشاد خانیم گلیرلر.

پری خانیم. آه، نه سس-کوی دور، نه اولوب؟
 آسلان. آده، آ دورسون، خانیم لار گلیر، دایان، بس دیر!
 پری خانیم. آ گده، کاغیدی نه اوچون دوگورسن؟ آی آسلان،
 قویماسانا!
 آسلان. آ خانیم، آ باشینا دونوم! میر بو حیوان اوغلو حیوان
 بیر سوز قانیر؟
 پری خانیم (دورسونون قولون دان توتور) آ گده، دلی اولمامیسان
 کی، نه قاییریرسان؟
 دورسون. دایان، خانیم، بو شیطان اوغلو شیطان ایله هله ایشیم چوخ دور.
 پری خانیم (یاواش-یاواش). کاغیدی دویمک دن نه چیخار؟
 سنینله یم، دایان آرمودلاری داغیتدین!
 دورسون. دئی، گئت قوربان اول خانیم! یوخسا درینی بوغازین دان
 چیخاردا جاقدیم!
 دیشاد خانیم (کاغیدی یتردن گوتوروب). آی، دورسون، بو کاغیدی
 نه اوچون دوگورسن؟
 دورسون. هنج خانیم، بنون گوناھی چوخ دور! (آرمودو گوتوروب
 سبتیله وئریر)
 آسلان. گورونور کی، آرمودلاردان یئنه یثیب، کاغیدی دوگور کی،
 خبر وئرمه سین.
 دورسون. یوخ، یوخ یئمیشم! نه خبر وئره جک؟
 پری خانیم. یاخش، نجه آرمود دور؟
 دورسون (تئز). اون دنه دیر، اون دنه!
 دیشاد خانیم (گوله-گوله). اون دنه دیر، اونونو دا یئمیسن کی؟
 دورسون. یوخ، یوخ... من نجه یئه بیلرم؟
 پری خانیم. چوخ یاخش، گورک ایندی کاغید نه جاواب وئره جک؟
 دورسون. گورک!..
 پری خانیم. (کاغیدی اوخویا-اوخویا). دئمک کی سن هنج یئمیسن؟
 دورسون. یوخ، خانیم، یوخ!..
 پری خانیم (اوجا سس ایله). اما کاغید یئنه خبر وئریر کی،
 ایگیرمی دنه آرمود گوندرب لر!
 دورسون. اینانما، خانیم، اینانما، یالان دئییر.
 پری خانیم. یوخ، دوغرو دئییر، دئی گوروم او بیرری اون آرمودو نه ائتدین؟
 دورسون. اینانما، خانیم، واللله یالان دئییر.
 پری خانیم. آرمودلاری یئمیسن؟
 دورسون (قارنینا وورور). یوخ، واللله خانیم، اونو دویموشم،
 آجیغین دان خبر وئریر.

پری خانیم. بسو بیری اون آرمود نئجه اولدو؟

دورسون. یالان دئییر آخیر... وای الله...

پری خانیم. نئجه یالان دئییر؟ کاغیز یالان دانیشماز. یاخشی سی

بودور کی، بوینونا گوتور.

دیلشاد خانیم. قورخما، دوغروسونو دئی، من قویمارام سنی

دویسونلر.

دورسون. خانیم، واللله یالان دئییر! او هارادان گوردو؟ اونو بیر

آرشین یئرین آلتیندا باسدیرمیشدیم.

ه آم ای (تعجب لو) یئرله باسدیرمیشدین؟

دورسون (قیشقییریر). یالان دئییر، یالان!.. اینانمایینیز!

پری خانیم. سن دئدین کاغیزی یئرله باسدیرمیشدین؟

دورسون. بلی، خانیم، بلی! او یالان دئییر، هئچ زاد گورمه دی، واللله

گورمه دی، بیللاه گورمه دی!.. او نئجه گوره بیلردی...

آسلان چوخورو گورور.

آسلان. خانیم، خانیم، باخ! کاغیزی بورایا باسدیریمیش!

ه آم ای س ای (چوخورا یاناشیب). آی، بورایا باسدیریمیش!

آسلان (گوله-گوله). ها، ها، ها!.. خانیم، کاغیزی دورسون بورایا

باسدیریمیش! سونرا دا آرمودلاری یییبمیش کی، کاغیز گوروب خبر وئرمه سین،

ائلدیرمی؟

پری خانیم. ایندی داها بیلیمیشیک، بوینونا آل کی، یئمیسن!

دورسون. یالان دئییر. اوف، اوف... (آغلا ییر).

پری خانیم. تئز اول، تئز اول. بوینونا گوتور، یوخسا...

دورسون (آغلا ییر). آخ، الله!.. باغیشلا منی، خانیم، قلت ائلیمیشم!

پری خانیم. یئمیسن؟

دورسون. بلی خانیم، یئمیشم! زهریمار اولایدی!.. (آیاق لارینا

بیخیلیب آغلا ییر).

پری خانیم (گوله-گوله). سن قورخما دینمی یئدین؟

دورسون. خانیم، من لاپ درین-درین باسدیرمیشدیم. او کی، بیر شئی

گورمه دی، اما یئنه خبر چی لیک ائله دی. باغیشلا، منی، خانیم، سن الله

باغیشلا! داها بون دان سونرا هئچ یئمرم. بو کاغیز ایشین هامی سینی سیزه

خبر وئریر. بو سئهر و جادودور.

پری خانیم. قالخ آیاغا، آخماق، سن نئجه ساده و آخماق

آدامسان! سن بو کاغیزی سئهر و جادو بیلیر سنمی؟..

دورسون (قاشینا-قاشینا). بلی خانیم، جادو اولماسا او هارادان بیلدی

کی، من آرمودلاری یئدیم؟

پری خانیم. یوخ، دورسون، کاغیزدا جادو اولما بیلمز. یاخین گل،

بیرجه باخ، بو حرف لری گورورسنمی؟ باخ، من حرف لری بیر-بیری نین
یانینا دوزورم، سونرا اورادا هر نه یازیلیسا اوخویوب بیلیرم. اگر بو
حرف لری بیلسن، سن ده بیزیم کیمی اوخویوب یازماغی بیلرسن. بیز اوخوموشوق،
بیلیریک، اما سن اوخومامیشسان! آنلادینمی؟
دورسون. بو چیزما-قارا ایری حرف لری اول شیطان دوزلدیب؟
پری خانیم. گوناهدیر، دورسون، ائله سوزلری دانیشما! بونلاری
اول یاخشی عالیم آداملار دوزلتمیش دیر.
دورسون. خانیم، بو حرف لری من ده اویرنه بیلردیممی،
پری خانیم. البته اویرنه بیلرسن. یازی-پوزو بیلیمک چوخ
گوزل شی دیر. اینسانین عقلینی کمالینی، بیلگینی آرتیریر، اینسانی خوشبخت
اؤدیر. اینسانا یالقیزلیقدا یولداش کیمی اولار. آنلادینمی؟ سن ده اوخو اویرن،
ایندی من سنین گوناھینی باغیشلایرام!
دورسون. چوخ ساغ اول، خانیم، یاخشی سوزه جانیم قوربان!..
پرده س آ ل ای ن ای ر.

اينتقامچى خوروز

ايكى پردهلى اوشاق درامى

شخص لار

حسن - ايشدن قوولموش ايشچى

آسلان - بين مئھتري

صنم - قوجا، يوخسول قادين

سلمان - كوخا

سفر بى - مولكه دار

كريم بى - اونون قارداشى

يئتر - سفر بين آروادى

بادام - اونون قيزى

باغبان - بين باغبانى

سونا - باغبانين قيزى

كازاكلار

بيرينجى پرده

صحنه يول اطرافيندا كيچيك بير مئشنى تصوير ائدير.

كيچيك آغاج لار، كول لار.

حسن (بيرتيق پالتاردا، علينده دينك چينينده بير چووال گلير).

يورولدوم. هاوا نه قدر ايستى دير. (چووالى يئره آتيب بير كوتوك اوستونده

اوتورور) مدن دن ده قوولدوم. هئچ بير يئره ايش ده وئرمه دى لر.

(چووال دان چيخارديغى چوربى كسيب يئيركن آياق سسى دويور. دقتله

باخديق دان سونرا) او كيم دير؟ دوس-دوغرو بورا گلير. (آغاج آلتيندا

گيزلنير)

آسلان (داخيل اولور، قورخا-قورخا اطرافا باخديق دان سونرا). بورادا

گيزلنمك اولار. (اوتورور) اما تاپسالار، قولاقلاريمدان باشقا، باشيم

دا گنده جك.

حسن (ياواش-ياواش اونا ياخينلاشيب بيردن). سن كيمسن، ائل اوغلو؟

آسلان (ديكسينيب قالخير و حيرتله اونا باخير). دئ گوروم، سن كيمسن؟

حسن. من؟ من ايشدن قوولموش بير ايشچى!

آسلان (اورك لي). آ... ها!.. من ده بين غضبين دن قاچان بير

خيدمتچيم.

حسن (ياخينلاشيب). بين غضبين دن قاچان؟

آسلان. بس، بى غضبين دن قاچان!.. ظالم اوغلو، قولاقلاريمى

كس ديرمك ايستيردى.

حسن. نه اوچون؟

آسلان. نه اوچون؟ اونی سورمازلار کی. کنفی بئله ایستیر.

حسن. هر حالدا سبب سیز دئیل!

آسلان. دوغرو دور، سبب سیز دئیل. بین، چر دیمیش، بیر کهر

آتی وار. همیشه دئیر کی، بو آتا یاخشی باخ!.. حاکمین آدام لاری بو آتی

سحردن مینیب قان-تر ایچینده گتیردی لر. آتی گزدریم، ترینی سویودوم.

قاشوولادیم. سونرا آخورا باغلایب قاباغینا آرپا، سامان توکدوم.

آت یئمه دی. یئر ییخیلیب زاریمایا باشلادی. تتر گئدیپ بایتار چاغیردیم.

آتا باخیب، دئدی: بونا چارا یوخ دور، آت قانچیر اولوب دور. بی اهوالاتی بیلدی.

منی چاغیریب دئدی: سنه دئیمیشمی آتا یاخشی باخ!.. او آت اولسه، قولاق لارینی

کس دیره جه یم. گوردوم آت اولور. باشیمی گورتوروب قاجدیم.

حسن. آها... بئله!..

آسلان. بس، بئله... منی توتماق اوچون آدام گوندره جک. هئچ

بیلیمیرم نئیلیم؟

هه س ا ن. قورخما، تاپا بیلمز لر.

آسلان. اونلار قورد کیمی ی بیلر لر، ائوین یوخمو، بیر نئچه گون منی

ساخلا یاسان؟

حسن. یوخ... من ده یوردسوز، یوواسیز آدامام. فابریکده بیر

کیچیک داخمام وار ایدی، اونی دا علیم دن آلدی لار. یاشاماق اوچون بو یاخین

کندلره گلمیشم.

آسلان. یاواش، آیاق سسی گلیر... باخ، اونلار دیر، منی گوردولر.

سلمان. تاپمیشیق، گیزلنمه، چیخ مئشه دن!

کازاک. یاخشی یترده علیمه دوشموسن. گل، قاباغیما دوش، گئدک!

آسلان. من گنده بیلرم.

سلمان. بین آتینی قانچیر ائدیپ اولدوره بیلیر سن؟!

آسلان. منیم نه گوناھیم، آتی حاکمین آدام لاری قانچیر ائتدی.

کازاک. چوخ دانیشما، بی سنی چاغیریر، گل کیشیه جاواب وئر، بو

آت نه اوچون اولدو؟

حسن. یوخ، او گنده بیلمز.

سلمان. سن کیمن؟

حسن. من؟ من بیر ایشچی.

کازاک. آی آدام، تتر اول چیخ، یوخسا...

آسلان. یوخسا... باه... قورخدوم. سیز منی توتوب آپارا بیلمز سینیز.

سلمان. جانینی دا آلاریق.

آسلان. هونرینیز وار، گلین، توتون.

حسن (قول لارینی چیرمالاییب علینده دینک هوجوم ائدر کیمی).

گلین، گلین!

سلمان (کازاکا). نه اوچون دوروب باخیرسان؟
کازاک. گورمورسن، کیشی اولومو گوزو آلتینا آلیب. هنج کس دن
قورخماییر.

آسلان. گلین، گلین، آسلانین قولونون گوجونو گورون.
سلمان. ایناد ائتمه، گل گندک. بلکه بی سنی باغیشلا یا جا ق.
آسلان. آلدادا ییلمز سینیز. او قان چاناغینی من یاخشی تانییرام.
سلمان (کازاکا). سن ساغ دان، من سول دان. هایدی گل! (هوجوم
ائتمک ایستیر)

حسن. قورخما، بیز ده ایکی نفریک. (هوجوم اندر کیمی) بوراخ
گلکسین لر.

کازاک. ائی آدام، سن قاریشما!
سلمان. نه دورورسان، حرکت ائت!
کازاک. گورمورسن گوزلری آج قورد کیمی ایشیلدا ییر.
آسلان. سیزین گوزونوز ده قورخاق تولکو کیمی اویناییر.
دانشیق و آیاق سسلری

کازاک. آدا، بیزیمکی لر گلیر... بیزیمکی لر گلیر.
سلمان. گلین، گلین، خاینی یاخالامیشیق.
کازاک لار یاخینلا شیر
کازاکلار. کوخا، نه اوچون دوروب باخیر سینیز؟ (توفنگلری آسلانا
دوغرو اوزاد اراق) ائی، مئشه دن چیخ!
آسلان. دورون! داها تسلیم اولورام. (آسلان ایره لی گلیر)
حسن. یوخ، تسلیم اولما!
سلمان. اللرینی باغلا یین! (کازاک لار آسلانین قول لارینی باغلا ییر)
هایدی گندک!
گندیر لر.

حسن (کوتوگون اوستونده اوتوروب اونلارین آرخاسینجا باخدیق دان
سونرا). آپاردی لار.

مکتب لی لر معلم لری ایله برابر اللرینده چیچک تنزوه دن
دونه رک بو نغمی اوخویورلار.

م ا ک ت ا ب ل ی ل ا ر

بو اولکده نلر یوخ دور، باخسانا!
هئی مدن دیر دقت ائتسن هر یانا.

یو کسلدیکجه صنعت، بلیک بایراغی.

قیزیل اولور بو یوردون داش، تورپاغی.

بیر گون گلر هیس لی، پاس لی کند-شهر،

تمیزلر، شفق کیمی گولومسر

ظلم دن، جهل دن قالماز بیر نیشان

اینقیلابلا دوغار یئنی بیر جاهاڭ!

حسن (مکتب لی لر گوزدن قتیب اولونجا یا قدر آرخالاریندان

ممنون باخیش لارلا باخار و سون بیئی تکرار ائدر).

ظلم دن، جهل دن قالماز بیر نیشان،

اینقیلابلا دوغار یئنی بیر جاهاڭ.

سنم قولتوغوندا بیر خوروز گلیر و حسنه یاخینلاشینجا خوروز بانلاییر. حسن

دیکسینیب آیاغا قالخیر.

X اور او ز. قوققوریقو... قوققوریقو!..

صنم. سلام، او غلوم.

حسن. الئیکسه لام نه.

صنم. نه دوشونورسن، او غلوم؟

حسن. هئج نه!

صنم. اوز- گوزون دن گورورم، دردلی آداما بنزیرسن.

حسن. نه، ایندیجه بین آدام لاری کاسیب بیر کندلینی توتوب

آپاردی لار، اونو دوشونورم. یوخسول لار او چون یاشایش چوخ چتین اولوب.

صنم. دوغرو دئیرسن او غلوم، باخ، آجین دان آیاق لاریم یثیریمیر.

یثمه یه بیر، شیین وارمی؟

حسن. وار، نه، وار. (چووال دان بیر پارچا چورک و پئن دیر

چیخاریب وئیر) آل نه، یئ!

صنم. ساغ اول، او غلوم، سن علی، اوری آچیق و صادق آدامسان. آل،

من ده بو خوروزو سنه باغیشلا بیرام. آنجاق بو آدی خوروزلارا بنزمز،

مزلوم لارا دوست، ظالم لارا دشمن دیر.

حسن (خوروزو آلیب باشینی اوخشیاراق). ظالم لارا بو خوروز نه انده

بیلر؟

صنم. دیمدیگی ایله اونلاری بیر دفعه توتدومو، بوراخماز.

حسن. اجب خوروز دور، نه، دئییه سن منیمکی گئیردی.

صنم. بو اینتیقامچی خوروز دور. آل، گئت بین یانینا، گوجونو سینا.

حسن. ساغ اول، نه، گندیب او کندلینی قورتاراجام.

صنم. گئت، او غلوم گئت! (سنم مئشه یه، حسن ایسه یولا دوغرو گئدیر)

حسن. قوچاق خوروزوم، ووروشقان خوروزا بنزیرسن. گندک،

گوروم مزلوم لاری ظالم لارین پنجه سین دن نجه قورتاریرسان.

خوروز (گندر کن). قوققوریقو!.. قوققوریقو!..

پرده

ایکینجی پرده

صحنه سفر بین باغچاسینی تصویر ائدیر.

باغبان (باغی سووارا-سووارا اوخویور).

شور یثرلرده بار اولماز،

هایوا، آلما، نار اولماز.

جیبی دولو ظالم دان

یوخسول لارا یار اولماز.

حسن قولتوغوندا خوروز گلیر. خوروز بیردن بانلاییر.

X او ر او ز. قوققوریقو!.. قوققوریقو!..

باغبان (حسنی گورونجه). ائی، کیمن، نه اندیرسن؟

حسن. هئچ، بیر ایش اوچون گلیمش.

باغبان. سنه بوردا ایش تاپیلماز. یوخسا خوروزو دا بیه روشوت

گتیرمیسن.

حسن. خوروزومو؟ اونو هئچ ددمه ده وئرم.

باغبان. ائله ایسه بوردان تئز گئت، یوخسا خوروزو علین دن آلازلار،

اوزونو ده دویرلر.

حسن. دویه بیلمز، خوروزوم قویماز.

باغبان. اوهو... دئمک او قدر قوچاق دیر؟ بوردا ائله جاناوارلار

وار کی، خوروزونو دیری-دیری اودارلار.

حسن. اودا بیلمز، بوغازلاریندا قالار. بو سن ییلن

خوروزلاردان دئیل.

X او ر او ز. قوققوریقو!.. قوققوریقو!..

باغبان. خوروزون دوغروندان دا قریبه خوروزدور. دی، گل داها

گئت، سنه بوردا ایش اولماز.

حسن. من ایش ایستیم، بیر ایشیم وار، دئیرم.

باغبان. نه ایشین وار؟

حسن. بین مئهری آسلانی گورمک ایستیم.

باغبان. سن اونون نیسن؟

حسن. دوستو.

باغبان قیزی سونا گلیب اونلاری دینلر.

باغبان. اونو گوره بیلمزسن، دوستاق دیر.

سونا. او قدر دویموش لر کی. (گوزلرینی سیلر)

حسن. بابا، بو کیمدیر؟

باغبان. قیزیم دیر. بین ائوینده قوللوق ائدیر. بئش ایلدیر خسته دیر.

حسن. خسته لیگی ندیر؟

باغبان. اوریی توتقون دور، آچیلمایر.

حسن. بس نه زامان آچیلماق؟

باغبان. کیملیر.

کریم بی داخیل اولور. باغبان قیزی ایله گئدیر.

کریم بی (حسنه). ائی، سن کیسن؟

حسن. من؟

کریم بی. سن!

حسن. من؟

کریم بی. سن، سن!.. دئی گوروم بورادا نه ائلییرسن؟

حسن. من؟

کریم بی. سن، سن تئر اول، اوزاتما!

حسن. منی سوروشورسان؟

کریم بی. سنی سوروشورام، جاواب وئر، آخماق! (آیاق لارینی

یئرله چیرپیر)

حسن. بیی گوره جهیم.

کریم بی. بین واختی یوخ دور. خورک دن سونرا راحت لانیر.

حسن. یوخسا سن بین آشپاز یسان؟

کریم بی (آجیق لی هوجوم ائده رک). سوس، آلچاق! من بین

قارداشییام، آنلادین؟

حسن. آنلادیم.

کریم بی. بو خوروز سنین دیر؟

حسن. منیم دیر.

کریم بی. یاغ لی خوروز دور، بو پلوو باشینا یاخشی دیر. وئر بورا!

حسن. یوخ، وئر بیلرم، اونو منه نئم باغیشلایب.

کریم بی. هر کس باغیشلایب، منه گرک دئیل، سنه وئر

دئیرم. (خوروزو آلماق ایستر، خوروز اونو دیمدیگی ایله توتار) وای، وای!

بوراخ منی یاراما!

حسن. بو خوروزو سنه وئر بیلرم.

کریم بی. وای، وای، بوراخ منی، یوخسا...

سلمان (تلسیک داخیل اولور). نه وار، نه اولوب؟

کریم بی. کوخا، کوخا، تئر اول منی بو خوروزون علین دن قورتار!

سلمان (یوگوروب کریم بیی قورتارماق ایستر کن، اوزو ده اونا

یاپیشیر). وای، وای...

کریم بی. اده، آیاغیمی ازدین، سن منی قورتار دئیرم!

سلمان. آی بی، من ده یاپیشدیم.

کریم بی. بوراخ منی، قولوم دان نئچین توتورسان؟

سلمان. من سیزی توتمامیشام.

حسن (خوروزون باشینی اوخشا یاراق). قوچاق خوروزوم سن

بئلسنمیش؟

X اور او ز. قوققوريقو!.. قوققوريقو!..

كازاكلار گليرلر.

كريم بى. تئز اولون، تئز اولون، منى قورتارين!

كازاكلار. بىي ئنچين توتموسان؟ چكىل حيوان! (هامى سى

ياپيشيرلار) وای، وای...

كريم بى. سيزه نه اولدو؟

كازاكلار. بيز ده ياپيشديق.

كريم بى. بو نه بلا خوروزدور. (حسنه) آگده، بير منه

باخ! بو خوروزونو گوتور، رد اول بوردان گئت!

حسن (گولور). ها... ها... گولمه لى ايشدير. هامى سى زنجير كيمى بيربيرينه

باغلانيب. (حسن گئدير. اونلار دا آرخاسينجا قاجيرلار)

كريم بى. حيوان، آياق لاريمى ازدين.

سلمان. سن ده بى، قايرغالاريمى قيردين...

بين آروادى يئتر، قيزى بادم گليرلر...

يئتر. آى كريم، بو نه اويون دور؟

كريم بى. ياخين گل، گور نه اويون دور.

بادام. بو گوک كيشى لره باخ، اوشاق كيمى آتيليب-دوشورلر.

يئتر (كازاكلار). چكىلين، چكىلين اويناماغا آدام تاپدينيز.

بادام. رد اولون! (هر ايكى سى ياپيشير)

يئتر. وای!

بادام. من ده، وای! (حسن گوله-گوله قاجير. بى گلير، كريم

بى اونو گورونجه)

كريم بى. بى ده گلير.

سفر بى. بو نه اويون دور؟ نه اوچون آتيليب دوشورسونوز؟

كريم بى. بيزده تاخسير يوخ دور. بو خوروز بيزى اوينادير.

سفر بى (آروادىنى چكىب). آى آرواد، دلى اولموسان؟ سن نه

اوچون بو ايت-قوردا قارشميسان؟ (بى ده ياپيشير). وای!

حسن (قاجا-قاجا بو شعري اوخويور و هامى سى اونون آرخاسينجا

يوگورور).

باشينا دونوم جان خوروز،

اى سنه قوربان خوروز.

من اوخويوم، سن اوينات،

ظالم لارى بيرغالات.

اينسان دئيل، جاناوار،

آجيز گوردومو، بير تار.

بير تار، بوغار، آجيماز،

بونلار تولکودن قورناز.

اینسانلیغین دوشمانی،

یوخسوللارین قاپلانی.

زلی کیمی امرقان،

اینسانلاردا قویماز جان.

بین سوچو داها چوخ،

او باش دیر، بونلار قویروق.

وئر خوروزوم بویروغو،

اوینات باشی، قویروغو.

توتقون کونول آچیلین،

دردلر، غم لر قاچیلین.

باغبان و قیزی سونا گلیر.

سونا. بای... سیز اویناییر سینیز؟ یوخسا سیزی اوینادیرلار؟.. ها... ها...

ها! (قهقهه ایله گولور)

باغبان. قیزیم، سن گولورسن؟ نه بوگوک سادت.

سونا. هله باداما باخ، نئجه اویناییر.

حسن (باغبانا). گئت آسلانی دوستاق دان چیخار، گلکین،

خوروزومون دیوانینی گورسون.

صنم (گلیر). په، په، اجب تاماشادیر.

حسن. قوچاق خوروزوم، باخ ننم ده گلدی. ننه، خوروزوما

باخ، گور نئجه دیوان کسیر.

صنم. یئرینده دیوان کسیر، اوغلوم، زولوم یئرده قالماز!

سفر بی. قاری، بیز نه ائتمیشیک کی، بو جزایا لایق اولدوق؟

صنم. اونو سن من دن یاخشی بیلیرسن.

کریم بی. ننه، آمان دیر، بیزی قورتار!

صنم. بو خوروزون ایشینه من قاریشمیرام.

کریم بی. اوف!

سفر بی. آخ!

یئتر. اوخ!

آسلان و باغبان گلیر.

حسن. آسلان، گل، گل! خوروزومون گوجونو گور!

آسلان. اجب تاماشادیر.

X اور او ز. قوققوریقو!.. قوققوریقو!..

آسلان. اوخ، جان!..

سونا. بانلا، سسینه قوربان!

حسن گوله-گوله سهنه دن چیخار و اونلار دا اونون آرخاسینجا بیر-بیرینی باسا-باسا

گنڊيرلر. سنم، باغبان، سونا و آسلان آرخالاريندان گوله-گوله باخيرلار.

پرده

۱۹۱۲

اورک تیکمک یاخود قوربان بایرامی

اوشاق لار اوچون بیر پرده ده منظوم درام

مجلس-اهلی

کریم - ۴۰ یاشیندا، کاسب چوبان

نازلی - ۳۵ یاشیندا، اونون آروادی

آسلان - ۱۰ یاشیندا، اونون اوغلو

فاطی - ۸ یاشیندا، آسلانین باجی سی

روستم - ۴۵ یاشیندا، کریمین قارداشی

دورسون - ۱۰ یاشیندا، بی اوغلو

زینب - ۸ یاشیندا، بی قیزی

درویش

باشقا اوشاقلار

آسلان و فاطی

(قاچا-قاچا ایچری گیریب)

آنا، بو گون بایرام ائتمیش اوشاق لار،

گئیمیش تزه چوخا، قیرمیزی پالتار.

فاطی

پری قیزین دا گول لو بیر دونو وار.

آسلان

هر بیرین قوچ کیمی قویونو وار.

دورسون بین ده وار یاخشی چوخاسی،

قیزیل دان دیر قولو، دوشو، یاخاسی.

نازلی

داریلمایین، اوغلو، قیزیم نئلیک؟

آسلان و فاطی

بس بیزه ده تزه پالتار آل گئیک!

نازلی

آتان اینیمیزی هاچان کی ساتار،

سیزین اوچون ده یاخشی پالتار آلا.

آسلان و فاطی

بیزه دئیرسن بو سوزو هر زامان

نازلی

ساتا بیلیمیر، نئله سین یازیق آتان؟

گلین سیزه وئریم بیر آز قووورغا،

اوینایین چولده، گئتمیین اوزاغا.

(اوشاق لارين اووجونا قوورغا توکور)

آسلان

بیر آز دا وئر، منیمکی چوخ آز اولدو.

نازلی

آجگوز! آل! باخ، کنفی نئجه ساز اولدو.

(بیر آز دا آسلانین اووجونا قوورغا توکور.

باجی قارداش آتیلا-آتیلا گئدیرلر)

نازلی

دیل قانمازلار علینده قالمیشام، آه!

سن بیرجه آچ دوگونموزو آی الله!

کریم ک ی ش ی قمگین بیر حالدا علینده چوماق ایچری داخل اولور.

نازلی

پول تاپدینمی؟

کریم

اولمادی!

نازلی

آی کیشی، سن

یوخا چیخاردیرسان هر بیر ایشی سن.

کریم

نئجه بیر قاز دوشر چنه، دوماننا،

من ده ائله ال آتیرام هر یانا،

اوزو اوسته قاییدیرام، نئیلیم؟

نازلی

سبینی، اوتور، سنه سویلیم:

سندہ یوخ دور ییل کی، شعور، باجاریق،

دیرباش اول، چالیش، یازیقسان، یازیق.

کریم

الله شعور وئرمه ییب، نئیلیم داها،

نازلی

سن ده ائله یاپیشیرسان الله.

سن تنبل اول، نئيله سین الله سنه؟

کریم

نازلی، یئنه دولاشیرسان سن منه؟

منیم دردیم بس دیر، سن ده سارالتما،

بشش گون دونیادیر، گونومو قارالتما!

نازلی

ابری اوتور، دوز دانیساق آی کیشی
 آخر الله گوتورمز بویلا ایشی.
 من هله هئچ، الله منه دایاق دیر،
 گورورسن کی، اوشاق لاریم چیپلاق دیر.
 نه وار، باشیندا، نه آیاق لاریندا،
 قان یوخ یازیق لارین یاناق لاریندا.
 قونشو اوشاق لاری گئییب دیر الوان،
 بون لار باخیر اوزاق دان حئیران-حئیران.
 گندیب، گلیب اوستومه آغلاییرلار،
 من آنایام، اوریمی داغلاییرلار.
 بیر ده قونشولارلا کیلسک قوربان،
 اولورمو بیز دوروب، باخاق اوزاق دان؟
 کریم
 آغرین آلیم، سن دئی گوروم نئیلیک؟
 نازلی
 چارا یوخ دور، گرک دانانی کسک.
 کریم
 سود وئررمی آخی اینک داناسیز؟
 نازلی
 اوشاق لارین گوروم قالسین آناسیز،
 بس نئیلیک، ائله-بئله قلاقمی؟
 قوربان کسین ائل، بیز گئن دن باخاقمی؟
 اللهین دا بیرجه گلیمیر اجهلی!
 کریم
 نئجه قیبب دئیرسن، آه، آی دلی!
 (کریم پالازین اوجون دان قالدیریب)
 بو پالازی چینمه جه آتیم قوی،
 کند ایچینه تئر آپاریب ساتیم قوی.
 نازلی
 قورو یتردمی قلاق آی هئوره!
 کریم
 منیم یاپینجیمی دوشرسن یثره.
 بو ایل قیشی یاپینجی سیز کئچینم،
 آلت دان جین دیر-مین دیرلاری گئینم،
 آپاریممی؟ گوزل نازلیم داریخما.
 نازلی

آپار، آپار تتر اول، اوریمی سیخما!
(کریم پالازی چیننه سالیب گنډیر. نازلی دالینجا
آجیق لی-آجیق لی دئییر)

بونون کیمی اولماز شعورسوز آدام،
بویله کیشی، آغزینا دیسین قدام.
جومشود بیه اون ایلدی قوللوق ائدیر.
آیدا وور-توت بئش مانات پول وئریر.
چوخ گوزو دار، داش پارچاسی خسیس دیر،
آروادی کی، هله اوزون دن پیس دیر.
ها دئییرم، ال چک بون لاردان کیشی.
قولاق آسمیر، تهرسیز دیر هر ایشی.
بو بی لره موهتاج اولارسا اینسان،
دام آلتیندا، واللاه، اولر آجین دان.
یئنه منم، او قاپی بو قاپیدا،
سومسونورم، اونا یوخسا قالیرسا،
دولان دیرا بيلمزدی یالنیز باشین،
الله سالامات ائيله سین قارداشین.
بیزه یالنیز او ال توتور آرا-بیر
دلی-دولو، اوزو گولر، جومر دیر.
کاسیب قوهوم-قارداشینا توتور ال،
الله توتسون علین، قییماسین اجل.

آسلان، فاتی و قونشو اوشاق لاری زئینب، دورسون ایچری گیریرلر. آسلان ایله فاتی آنالاری نین
اتینده ن توتوب گوستریرلر.

آسلان و فاطی

قوربان اولوم سنه، آنا، آی آنا،

فاطی

بیرجه گل باخ، زئینب قیزین دونونا.

نه یاخشی دیر؟ منه ده آل بو دون دان.

آسلان

منه ده آل، آنا، باخ بو چوخادان.

د ا و ر س آن

بو چوخانی منه آتام آلیب دیر.

زینب

بیر دونوم دا هله ائوده قالیب دیر.

فاطی

تتر اول، تتر اول، منه ده آل دون.

آسلان

چو خا!

نازلی

آی، نسلینیز قیر یلسین، چیخسین یو خا.

هاردان آلیم؟

آسلان

نئیلیم بو چاریغی!

(چار یغی آیاغین دان چیخاریب آتیر)

فاطی

باغلامیرام من ده هیسلی یای لیغی.

زئینب قیزینکینه باخ، گول لو- گول لودور،

نازلی

چونکی اونلار کاسیب دئیل، پول لودور.

آسلان

او پول لاری بونلار هاردان آلیب دیر؟

نازلی

حسن بین آتاسین دان قالیب دیر.

فاطی

بیزیم بابامیز دان هئچ نه قالمادی؟

نازلی

یوخ!

آسلان

نه او چون؟

نازلی

چونکو چوخ کاسیب ایدی.

آسلان

گرک کاسیب اولماییدی بابام دا.

نازلی

او غلوم، چالیشقان لیق اولسا آدامدا

کاسیب اولماز!

آسلان

بس قونشوموز حسن بی،

هئچ چالیشمیر، ایشلمیر، اوندان گرک

کاسیب اولاییدی، هر گون آنجاق یاتیر.

اما آتام گئجه- گوندوز چالیشیر.

بس ندن او پول لو، آتام پول سوز دور؟

نازلی

آه، نه بیلیم؟ دونیا بئله یول سوزدور.

دیشاریدا توی چالینیر.

نازلی

قاجین، گئدین، دیشاردا توی، زورنا وار.

آسلان، زئینب و دورسون قاجیرلار.

فاطی

دایان، دایان، یاواش، منی ده آپار.

آسلان

تئز اول، فاتی، تئز اول گئدک، گل، قورتار.

نازلی

روزی لری بولن ائی پروردیگار،

بو یولسوزلوق کیمین ایشی؟ سن گوستر!

یاخاسینی وئر علیمه، من اگر

اونو دا اوز حالیمیزا سالماسام،

آنام دان امدیگیم سود اولسون حرام.

ائی رحیم لی ساندیغیمیز ایلاهی،

مسموم چوجوق لارین ندیر گوناھی؟

باخماق اولمور یازیق لارین اوزونه،

اؤلوم رنجی چو کوب دور گوزلرینه.

یازیق اوشاق لاریم شامتک سونوب لر،

یارالانمیش جئیران لارا دونوب لر.

کریم چیننده پالاز دیشاری دان اوخویا-اوخویا گلیر.

کریم

عزیزیم، من قوربانی،

گوزلریگین من قوربانی،

آپار مینا داغینا

قوربان کس من قوربانی.

پالازی نازلی نین قاباغینا آتیر.

کریم

نازلی، واللله، آلان یوخ دور بیر نفر،

نازلی

اوخویورسان، کنفین گلیب بختور،

آلمادی لار... مگر ندیر بو سووخوا،

چیخاریر سان هر یثره گتسن یوخا.

کور قیز کیمی قایدیر سان اوستومه،

من لاقئیدیم، سن ده منیم توستومه.

او اولمادی، بو اولمادی، نیلیک؟

کریم

اینساف ائله، من نیلیم دی گورک؟

نازلی

نیله یه سن؟ کور، شیل، توپال دئیلین،

قورخما، بیر تیلمازسان، موتال دئیلین.

باشقا ایش تاپ، چالیش، ووروش، گئت قازان!

کریم

آی هیوره، دی بیرجه هاردان، هاردان؟

دیشاریدا ایت هورور، آدام سسی

نازلی

(کریمه)

گور بیر کیم دیر؟

روستم

(دیشاری دان)

کیم وار، کیم یوخ، آی کریم؟!

کریم

گل، گل... (قاپییا چیخیر)

نازلی پالازی سالی، آسلان قاچا-قاچا گلیر.

آسلان

آنا، گلیب دیر روستم عمیم.

گتیریب دیر، بیزه یئکه بیر قویون

چینینده ده واردیر بو گوک بیر خورجون.

روستم، کریم و فاطی ایله بیرلیکده چینینده

خورجون ایچری داخیل اولور.

روستم

نازلی، خوش گوردوک.

نازلی

آی، خوش واختین اولسون!

روستم

بایرامینیز هله موبارک اولسون!

نازلی

ساغ اول، ساغ اول، خوشبخت لیک ایله یاشا،

اوشاق لارین و گولجاها نلا قوشا.

اوشاق لاری یانینا چاغیریب بیر آر خالیق و باشماق آسلانا، بیر دون،

یای لیق فاتیما، بیر یای لیق نازلییا وئیر.

روستم

(آسلانا)

آل، بو سنین، گئیین گوروم، آی دانا؟!

(فاتیا)

باخ، نئجه گول لو دسمال آلدیم سانا؟!

(نازلییا)

نازلی، بو دا سنینکی آل.

نازلی

چوخ ساغ اول!

الله سنه قوی اومور وئرسین بول-بول.

روستم

دئیین گوروم، نئجه کئچیر روزیگار؟

کورلوق چکمیر کی، آی کریم، اوشاق لار؟

کریم

یامان، یاخشی دولانیریق، دونیادیر.

نازلی

بئشی آغ کئچسه ده، بئشی قارادیر.

روستم

فیکر ائتمیین، الله کریم دیر، کئچر.

نازلی

کئچینجه ده اینسانین اومرون بیچر.

دورسون، زینب و باشقا اوشاقلار گلیرلر.

آسلان

(اوشاق لارا)

منیم ده وار باشماغیم، آرخالیم.

فاطی

(زئینه)

منیم ده واردیر، باخ دونوم، یالیم.

نازلی

عمین آلدی.

روستم

نوش دور منیم جانیما،

گل بیر گوروم، گل بیر گوروم یانیما.

(فاتی گلیر)

بیلیرم، بو چوخ ایستیر عمی سین،

کریم

یاخشی سوزلر بیلیر، قوی بیر اوخوسون.

اوخو گوروم، اوخو گوروم، آی قوزوم.

نازلی

اوخویاجاق، سوزباخان دیر قیزیم.

فاطی

(اوخویور)

بیبی لی قوز ها، بیبی لی قوز.

بییم گتندی ایکی قوز.

میندیم قوزون بوینونا،

گتندیم خاخار یولونا.

خاخار یولو بوز باغ لار،

دسته-دسته گول باغ لار.

او گولون بیرین اوزیدیم،

تئل لریمه دوزیدیم.

امیوغ لونون تویوندا

بیر دوینجا سوزیدیم.

روستم

(گوله-گوله)

نجه سوزه جکسن؟

بیرجه سوز گوروم.

فاتی اوتانیب قاجماق ایستیر.

کریم

اوینا! اوینا!

روستم

ایشین یوخ دور، آی کریم.

نازلی

اوینا، یوخسا عمین داها دون آلماز.

روستم

فاتی یاخشی قیزدیر سوز یثره سالماز.

فاتی بیر آز قیسلیب اویناییر، کریم ساز چالیر.

روستم

ساغ اول قیزیم، ساغ اول قیزیم، آفرین!

کریم

آسلان، ایندی سن اوینا!

آسلان

(اوتانیب)

یوخ!

کریم

ائی خیر چین!

فاطی

ندن بس من اوینادیم؟

نازلی

اوینا، آسلان!

روستم

اوینایاجاق، آسلان دیر اوغلوم، آسلان!

آسلان دا اویناییر. کریم ساز چالیر.

روستم

ساغ اول، اوغلوم، ساغ اول، گوزل اوینادین.

نازلی

جان-گولوم اوینایین.

آسلان

گل، زئینب، دورسون!

هامی ال-اله وئرب اوخویا-اوخویا اویناییرلار.

عزیزیم گئدر قالماز، جان گولوم جان، جان!

آخار سو گئدر قالماز، جان گولوم جان، جان!

وفالیا جان قوربان، جان گولوم جان، جان!

وفاسیز گئدر قالماز، جان گولوم جان، جان!

عزیزیم، آتار منی، جان گولوم جان، جان!

قول ائدیپ ساتار منی، جان گولوم جان، جان!

وفالی دوستوم اولسا، جان گولوم جان، جان!

آختاریب تاپار منی، جان گولوم جان، جان!

روستم

قوربان کسیر هاجی بابالار مینادا،

او گون اولایدی، بیز ده اولایدیق اوردا

بیر آز جا الله منه دوولت وئرسه.

نازلی

الله باشین دان تو کسون!

روستم

هچجه گندرم پیادا!

دیشاریدا قاپی آغزیندا درویش اوخویور، هامی دینلییر.

درویش

واجب نچين اولوب بيزه كبه زيارتي؟
مقصد ندير، گل ائي هاجي قان بو ايشارني!
ائي كبه آرزوسو ائدن گل، اينان منه،
آرتيقدی قلب تيكمه نين اوندان شرافتي.
هامی مبهوت

روستم
باخ، نه يانيق لی دير درویشین سسی.
کریم
هم ده چوخ ايتی دير اونون نفه سی.
نازلی
بو درویشین سوزلری نین وار جانی.

روستم
قالخ، آی کریم، راحت ائدک قوربانی.
هامی سی قالخیر، اوشاق لار سئوینجک دیشاری یو گور
قارداش مالی کیمی بولک تن یاریم،
بیر شاققاسین من ده ائوه آپاریم.
هامی سی دیشاری چیخیر.

نازلی
(یالقیز)
اینسان دئیل، بیر ملک دیر بو یا دا.
بو اور کده آدام اولماز دونیادا.
متلینی روستم، وئرسین یارادان!
بو دونیادا دئمیه سن اوف، آمان!
الله سنی قویماسین هئچ بیر داردا،
گوروم گوزون قالماسین اینتیزاردا.
اوینایا-اوینایا دیشاری گئدیر.

پرده

۱۹۱۲

دانشان کوکلا

ایکی پرده لی اوشاق لارا مخصوص درام

مجلس اهل

پادشاه

خانم

شاهزاده خانم - پادشاهین قیزی

مربی

دایه

خیدمتچی

کوکلا

خیدمتچیلر، عسگرلر

بیرینجی پرده

اهوالات پادشاهین ساراییندا واقعی اولور.

خیدمتچی. شاهزاده خانمین احوالی نتیجه دیر؟

دایه. ائله اولوکی کیمی دیر، بوتون گنجنی یاتمایب. یئمیر، ایچمیر،

اوزون-اوزادی آغلاییر.

خیدمتچی. نه اوچون آغلاییر؟ دوغرودان خستمی، یوخسا، ائله

شیلتاقلیق اندیر؟

دایه. هئج باشیم چیخمیر. نه سوال وئریرسن، جاواب سیز بوراخیر، آنجاق

ایاق لارینی یثره دوگوب قیشقیریر کی: "منه دانشان کوکلا وئرین!"

خیدمتچی. چوخ تعجب لودور... یاخشی کی، گوی دکی آی، اولدوزلاری

ایستمیر.

دایه. ائله کی اونو گورورم چوخ چکمز گوی دکی آبا، اولدوزلارا دا

ال آتار.

خیدمتچی. بون لار هامی سی اونا وئرلن تربیه نین سمره سی دیر.

دایه. سوس! سوس! گلیرلر.

خیدمتچی چیخیر. پادشاه، خانم، مربیه و عسگرلر داخل

اولورلار. پادشاه تاхта اوتورور. خانم دا یاخین داکی شاهانه بزمیش کورسوده ایلشیر.

پادشاه (اوزونو موربیه و دایه یه توتور). سیزی بو گون دعوت

ااتمیشم کی، قیزمین باره سینده دانشاق.

مربی. پادشاهیمیز اطاعت بورجوموز دور.

خانم. قیزیمیزین بو حالی منی چوخ داریخدییر. هر نتیجه اولسا گرک

بونا بیر چاره اندسینیز!..

مربی. خانم، بیزیم ده چالیشماغیمیز اودور. اما نه

فایدا کی، هئج بیر چاره تاپا بیلیمیریک.

دایه. خانیم، من ده، هر نه قدر گوجوم، باجاریغیم وار، ایشلتدیم،
هئچ بیر فایدا وئرمه‌دی.

پادشاه. بس سیزین بو علمینیز نه لازیم‌دیر؟ سیز کی، بیر اوشاغین
شیلتاغینی ساکیت ائله بیلیرسینیز، داها نه گرکسینیز؟

مریبه. پادشاهیمیز، شاه‌زاده خانیمین گنجه‌لر گوردوگو

یوخولارین تأثیری او قدر شدت‌لی‌دیر کی، هئچ بیر شیلله اونو ساکیت ائده بیلیمیریک.

دایه. دونن پنجره‌دن بوتون اویونجاق‌لارینی آتیب قیرمیش.

پادشاه. آی!

خانیم. اوف!

مریبه. ائه!

دایه. اوخ!

پادشاه. دئمک کی، گوزوموزون آغی-قاراسی بیر قیزیمیز گوزوموز
باخا-باخا پوچ اولاجاق.

خانیم. بیزیم او رعیتیمیز، فقیر آدم‌لار دا بیزدن خوشبخت‌دیر.

اونلارین بیزیم قدر درد‌لری یوخ‌دور.

پادشاه. هئچ کس بیزه کومک ائتمیر، دادیمیزا یتیشمیر.

مریبه. آی!..

دایه. اوی!..

خیدمتچی (داخیل اولور). پادشاه، ایزین وئرن، من ده اوز فیکریمی

سویلیم؟

خانیم. نه باره‌ده؟

خیدمتچی. شاه‌زاده خانیمین باره‌سینده. شاه‌زاده خانیمی باشقا

اوشاق‌لارلا اویناماغا قویمورلار.

خانیم. او، پادشاه قیزی‌دیر. اونا گوره قویمورام و قویمایاجام.

خیدمتچی. اودور کی، سارایدا تک قالب داربخیر، دانشان کوکلا ایستمه‌سی

ده بونا گوره‌دیر.

خانیم. نه دئمک ایستیرسن؟ من قیزی بوراخیم باشقا اوشاق‌لارلا

اویناسین؟ سوزون وار سوز دانش. بو اولان ایش دئیل!

خیدمتچی. خانیم، منیم باشقا تکلیفیم وار.

پادشاه. سویله گورک!

خانیم. تئر اول، سویله!..

X ی ل م ا ت چ ی. شاه‌زاده خانیم ائله بیر کوکلا ایستیر کی، اینسان کیمی دانشین.

مریبه. آی سوز سویل‌دین ها... بونو بیز اوزوموز ده بیلیریک.

خانیم (موربیه‌یه). قوی سوزونو قورتارسین.

خیدمتچی. دانشان کوکلانی ایسه اله گتیرمک مومکون دئیل.

دایه. بو، چاغیر یلمیش بایاتی‌دیر. بونون اوستونده بیز ایکی آیدیر باشیمیزی

یورموشوق.

خانیم (آجیق لی). قویون گورک نه دئمک ایستیر.

خیدمتچی. دانیشان کوکلا یوخ ایسه، اما کوکلا یا بنزر ائله

گویچک، گوزل قیزلار وار کی، دانیشیرلار. او قیزلاردان بیرینی راضی ائتمک اولار کی، شاهزاده خانیم بیر نئجه گونلویه کوکلا اولسون.

پادشاه. ائله قیزی هارادان تاپماق اولار؟

خیدمتچی. بیزیم قونشولوقدا بیر فقیر دول آروادین بئش کیچیک

اوشاغی وار. بوگوک قیزی او قدر گوزل دیر کی، اینسان اونو دوغروندان کوکلا

زنن ائدر. آناسینا بیر قدر پول وئرسه نيز، یقین راضی اولار. چونکی چوخ

فقیر دیر.

خانیم (الترینی اوووشدورور). آخ، اگر بو ایش باش توتا بیلسه!

مریبه. دوغروندان گلین بونو دا ایمتاهان ائدک. شاهزاده

خانیمی اینان دیرماق اوچون او قیزین آياق لاری آلتینا یای لی بیر ساندالیا

قویاق دئیک کی، یایی قوراندا قیز حرکت ائدیر، دانیشیر.

خانیم. بونولا بیر چاره اولورمو؟

پادشاه. بو دخی آخیرینجی اومیدیمیز دیر. نه عیبی وار، بونو دا

ایمتاهان ائدریک، بلکه یارادان سبب سالدی. (خیدمتچییه) بوتون شرطلره

راضیام، یوبانما گئت او قیزی گتیر.

خیدمتچی گئدیر.

شاهزاده خانیم (آغلایا-آغلایا داخیل اولور و آياق لارینی یثره

دویه-دویه). من اونو ایستیرم، اونو ایستیرم. من ایستیرم ائله بیر

کوکلا اولسون کی، منیمله گزسین، دانیشسین، تئز اولون، منه ائله بیر کوکلا

آلین!.. من پادشاه قیزیام، نئجه اولاییلر کی، سیز منه دانیشان کوکلا

آلا بیلیر سینیز؟

خانیم. ائی منیم گوزل قیزیم، سن نه اوچون آنانی بو قدر اینجیدیر سن؟

شاهزاده خانیم. من دانیشان کوکلا ایستیرم، بو ساعت ایستیرم،

بو دقیقه ایستیرم.

خانیم. صبر ائله، گوزل قیزیم، آدام گوندر میشم. ایندی تاپیب

گتیرر لر.

شاهزاده خانیم. یوخ، من ایندی ایستیرم، یوخسا...

پادشاه. نئیلیک، آی قیزیم، دانیشان کوکلا هئچ یثرده یوخ دور.

سن او یوخونو گورن دن بری اوزونو ده، بیزی ده راحت سیز ائدیر سن. کوکلا

آدام ایله یوخودا دانیشار، اما او یاق لیقدا دانیشماز. قیزیم، بیر جه فیکیر ائله،

سن کی ایندی او یاقسان.

شاهزاده خانیم. کوکلا، کوکلا، تئز اولون... کوکلا... یوخسا

ناخوشلا ییب اوله جه یم.

خانیم. آخ، نه چاره ائدیم آی الله؟! دوغرودان بو توور اولسا،
ناخوشلا یا جاق... یئننه یاتاندا راحت اولور.

شاهزاده خانیم. تئز اولون، بو ساعت منه دانیشان کو کلا وئزین،
یوخسا اوریم گئدیر، اولرم. وای، وای، اوریم گئتدی...
خانیم. قیزیم، قیزیم!..

شاهزاده خانیم. وای، وای، اوریم گئتدی. اؤلدوم...
هامی اونون ارافینی آلیب، ساکیت ائتمه یه چالیشیر.
پرده

ایکینجی پرده

صحنه شاهزاده خانیمین یاتاق اوتاغینی تصویر ائدیر. بورغولو میز اوستونده، اوزونده آغ تول
کیچیک بیر قیز اوتوروب دور. شاهزاده خانیم یوخودان اویانیر.
شاهزاده خانیم. اوخ، من نه اوچون اویاندیم! ائله کی، گوزلریمی
آچیرام، یوخودا گوردوگوم کو کلا گلیر گوزلریمی قارشی سیندا دایین. اوخ،
بیرجه او کو کلانی منه آلسایدی لار، هئچ فیکریم اولمازدی. (یاتاغین دان
سیچراییب قالخیر). هر نئجه اولسا گرک او کو کلانی منه آلسین لار. (بیردن بیر
کو کلانی گورور) آی... بو کیم دیر؟ من ایستدیگیم کو کلادیر، یوخسا
من یئننه یوخو گورورم. (گوزلرینی اللری ایله سیلیر) یوخ، من اویاغام،
یقین کی، بو من ایستدیم کو کلادیر. (کو کلایا یانا شیر) یوخودا گوردوگوم
کو کلادان دا بو گوزل دیر. (دقتله باخیر) بو گوزل لیکده کو کلا
من هئچ فیکریمه ده گتیره بیلمزیم. آه، نه گوزل ده ساچ لاری وار! بیرگه
اوزون کیریپک لرینه ایری-ایری آلا گوزلرینه باخ، دئیسه سن دوغرودان باخیر. نه
کیچیکجه آغزی وار! هئچ بئله کو کلا اولماز. اؤزو ده من بویدا. ایندی داها
راضی اولدوم. (سئوینجین دن سیچراییب باغیریر) بورا گلین، بیرجه منیم
گوزل کو کلاما تاماشا ائدین.

خیدمتچی داخیل اولور.

خیدمتچی. نه وار، خانیم؟

شاهزاده خانیم (سئوینجک). بیرده منیم کو کلاما باخین.

(یاناشیر) گوره سن دانشیرمی، یوخسا بو دا او بیر کی کو کلار کیمی لال دیر؟
(اللرینی بیر-بیرینه چارپاز لاییر) گوزل کو کلام، سویله گوروم سنین
آدین ندیر؟ (کو کلا جاواب وئرمیر) نیه جاواب وئرمیرسن؟ آی، بو دا
لال دیر. (آغلاییر)

خیدمتچی. شاهزاده خانیم، آغلاما، بو، دانیشان کو کلادیر.

شاهزاده خانیم. نه اوچون بس دانشمیر؟

خیدمتچی. دانشا بیلیمک اوچون گرک بورغوسونو بوراسان
(بورغونو گوستیریر)

شاهزاده خانیم (سئوینجک). اوی، من انو هئچ گورموردوم.

ال وورما. من بوراجاغام... (بورغونو بورور) آها!.. گوزل کوکلام،

ایندی سویله گوروم سنین آدین ندیر؟

کوکلا (اوجادان). اینجی!..

شاهزاده خانیم (شاد). اوخ، نه قدر ده گوزل سویله دی، ائله

دئیلمی؟ (کوکلا یا) آی، سنین نه گوزل آدین وار! آدین دا اوزون کیمی

گوزل دیر. بیلسن من سنی نه قدر سئویرم! سویله گوروم سن ده منی

سئویر سمنی؟

کوکلا. سئویرم.

شاهزاده خانیم. آه، من نه قدر خوشبختم! (خیدمتچییه)

سن گئت! من ایستیرم کی، اوز کوکلاملا یالقیزلیقدا سوهبت ائتدیم.

(خیدمتچی گئدیر) دئمک کی، سن دوغرو دانیشا بیلیر سن؟..

کوکلا. بلی!

شاهزاده خانیم. اوخ، بیلسن من سن دن اوترو نه قدر آغلامیشام،

سن بونو بیلیردین؟

کوکلا. یوخ، بیلیردیم.

شاهزاده خانیم. سنین گلیمینه من چوخ شادام. منیم

کوکلام اولماغینا رازیسانمی؟

کوکلا. راضیام.

شاهزاده خانیم. منیم آتام پادشاه دیر، هر نه من ایسته سم،

او ساعت عمله گتیریر لر. سن هر نه ایسته سن، سنه وئره جهیم. آنجاق

سن دانیش... اوخ، بیلسن سنین اوچون نه قدر آغلامیشام! ایکی آی ایدی کی،

سنی آختاریردی لار. سن هارادا ایدین کی، تاپا بیلیردی لر؟ (کوکلا جاواب

وئرمیر) آخیری تاپیب گتیردی لر. نه اوچون جاواب وئرمیر سن؟ سن کی، منیمله

دانیشیردین، سوبیلیردین. گوزل کوکلام، سنین گوزل سسینی ائشیتمک دن

دویمورام، بیر کره یئنه سویله، سنین آدین ندیر؟ (جاواب وئرمیر) سن نه

اوچون لال اولدون؟ (کوکلا نین اوزون دن تولو قالدیریر) وای، بو ندیر؟.

آغلاییر سان... دوغرو دان بو گوز یاش لاری دیر کی، سنین یاناغین دان یووارلانیر.

سن ایندی دانیشان کوکلا دئیلسن، آغلایان کوکلا سان. یوخ، سنه

کوکلا دا دئمک اولماز، چونکی اینسان او زامان آغلار کی، اورینده بیر دردی،

قوسسه سی اولموش اولماز، مگر سنی قوسسن وار؟ سویله گوروم نه قوسسن وار؟.

کوکلا (اوجادان آغلاییر). باغیشلا منی، داها ائلمرم...

شاهزاده خانیم (تعجبله). نیی باغیشلایم؟ اینجی، اینجی، آغلاما!

سن مگر بیر گونا ائتمیسن؟

کوکلا. بورادا حرکت سیز دورماق دان یورولدوم، من ایستیرم

دوشوب، قاچام.

شاهزاده خانیم (شاد). مگر سن قاچا بیلیر سن؟ بو چوخ

گوزل. یاپیش من دن، من سنی دوشوروم. (کوکلائی قوجاقلایب دوشورور)

اوخ، بیلسن ایندی من نه قدر شادام! بوندان سونرا بیر یترده اوخویوب،

اوینایب، گولوشوب، قاقیشاریق. آنجاق داها آغلاما.

هر ایکسی سی دیوانین اوستونده یان-یانا اوتورور. مورییه، دایه، خیدمتچی داخل اولور.

شاهزاده خانیم و کوکلا ایشاره ایله دانیشیرلار.

مربیه (یاواشجا دایه یه). دئییه سن بونلارینکی توتوب...

دایه. سوس، س... قیزی کوکلا زنن اتمیش دیر. گئدیم پادشاهی چاغیریم.

خیدمتچی. خانیمی دا چاغیرماق لازیم دیر.

مربیه. دئییه سن ایش یولو ایله گئدیر. گئدک پادشاهی و

خانیمی چاغی راق.

ه آم ای س ای. گئدک، گئدک!..

گئدیرلر.

کوکلا (گوز یاش لارینی سیلیر). اینانین، خانیم قیز، من موقسسیر

دئیلم.

شاهزاده خانیم. اینجی، سن دن توققی ائدیرم، هر نه اولوبسا،

منه دانیشاسان.

کوکلا. شاهزاده خانیم...

شاهزاده خانیم. منیم آدیم رمزیه دیر. بیز ایندی یولداشیق.

(اینجینی قوجاقلایر) سویله، نه وارسا سویله.

کوکلا. من هامی سینی سویله سم، سن من دن اینجیمز سن کی؟

شاهزاده خانیم. یوخ، اینجیمرم، سن دانیشاندا منیم اوریم

آچیلیر.

کوکلا. ائله ایسه سویلییم. بیز چوخ فقیریک. او واخت کی، سیزین خیدمتچی

گلیب، اهلالاتی آناما سویله دی و منی سنه کوکلا اولماق اوچون

ایسته دی، بیزیم بیر پارچا چوریمیز ده یوخ ایدی. بیز بو ایشدن چوخ شاد اولدوق.

چونکی اوزینده آتانیز بول وئره جکدی، بیز ده چورک آلیب دویونجا

یئجکدیک. بو اینیم دکی پالتاری منه گوندردی لر و بو میز اوستونده

آیاقوستونده قویوب، امر ائدی لر کی، کوکلا کیمی هئج حرکت ائتمیم.

شاهزاده خانیم. دئمک کی، سک کوکلا دئیلسن، منیم

کیمی قیز سان.

کوکلا. بلی. او توور حرکت سیز دورماق منه خوش دئیل.

شاهزاده خانیم. اما کوکلا کیمی نجه حرکت سیز دوروردون؟

کوکلا. نه قدر کی، سن یاتیردین، من حرکت سیز دوردوم. ائله

کی، اویاندین، من ده اوز فقیر ائویمیزی، آنامی، قارداش لاریمی، باجی لاریمی

یادیم سالدیم و بیردن-بیره ائویمیز اوریمه ائله دوشدو کی، اوزومو

ساخلایا بیلمه ییب آغلادیم. رمزیه، منی بوراخ، ائویمیزه گئدیم.

شاهزاده خانیم. بس سن دئیرسن کی، بیز فقیریک، یمه یه
هئچ بیر شئیمیز یوخ دور.

کو کلا. آج اولساق دا، بیر یئرده خوش کئچینییریک.

شاهزاده خانیم. سن اورادا داریخارسان.

کو کلا. یوخ، داریخمیرام، من همیشه آناما کومک ائدیرم،
باشیم ایشه قاریشیر.

شاهزاده خانیم. سنین ده کو کلان وارمی؟

کو کلا. یوخ دور، من کو کلا اوزینده بالاجا قارداشیمی اوینادیرام.

شاهزاده خانیم. سن سحردهن آخشاما جان کی، ایشلییرسن، نئجه

راحت اولایلییرسن؟ بئله اولسا، سن ائوده قوسسلیرسن!

کو کلا. قوسسه نه اولدوغونو من اومرومده بیلیمیشم. آنجاق

ایشسیز اولدوغوم زامان داریخیرام. او زامان کی، مزین اوستونده ایشسیز، گوج سوز

دورموشدوم، ائله داریخدیم کی، آز قالدی اوزوقوی لو یئره ییخیلام،

رمزیه، بوراخ منی، ائویمیزه گئدیم.

شاهزاده اللری ایله اوزونو قاپاییب آغلاییر.

کو کلا (شاهزاده نین اللرینی اوزون دن چکمه یه چالیشیر). رمزیه،

سنه نه اولدو؟ نه اوچون آغلاییرسان؟

شاهزاده خانیم. بوراخ دویونجا آغلاییم. قونشولوقدا سنین

کیمی بالاجا اوشاق لار آج ایمیش. نه اوچون بونو هئچ کس بو واختان منه

خبر وئرمه ییب؟! نه اوچون توتدوغوم ایشین یانلیش اولدوغونو هئچ کس

منه آنلا تماییب؟! او زامان کی، من داریخیردیم، من ده ایش-گوج

گورمک اویرتسیدی لر، بو توور آخماق فیکر لر منیم باشیما گلמדی.

(اینجینی قوجاقلاییر) گوزل اینجیم! من نه ائلییم کی، همیشه سنینله بیر

یئرده اولاق؟..

کو کلا (قالخیب شاهزاده نین علین دن توتور). قالخ، گئدک، بیزه. قالخ،

بو ساعت گئدک!

شاهزاده خانیم. آتا-آنام دان نئجه آیریلیم. گوزل اینجی،

اولمازمی سیز هامینیز کوچوب بیزیم ائوه گلسینیز؟

پادشاه، خانیم، مربیه، دایه،

خیدمتچیلر داخیل اولورلار.

شاهزاده خانیم (اینجی نین علین دن توتوب، آناسی نین اوستونه قاقیر).

اوخ، آنا جان، ییلسن من ایندی نه قدر شادام! باخ، بو اینجی یولداشیم

همیشه منیمله بیزه قالا جاق. هله آناسی، قارداش لاری، باجی لاری دا

سارایا گله جک. من ده سیزه سوز وئریرم کی، بون دان سونرا هئچ شیلتاقلیق

ائتمه یه جه یم.

خانیم. قیزیم، سن نه دانیشیرسان! ائله بو قالمیشدی کی، بیر لوتون

بیری سی ایله دوستلوق ائده سن؟! یوخ، یوخ، بو بیزیم اصل-نجابتیمیزه یاراشماز.
من اونلاری سارایا بوراخا بیلرم.

شاهزاده خانیم. بسوندا من کیمنله اویناییم؟ کیمنله
دانشیم؟

خانیم. منیمله، آتانا، داینله، موربینله. بو قدر
آدام سنه بس گلیمرمی؟

شاهزاده خانیم. یوخ، من بو قیزلا دانشیب اویناماق
ایستیرم. گور او نه مهربان دیر!

خانیم. اونو گورمه یه جکسن.

پادشاه. قیزیم، آغلینی باشینا ییغ، پادشاه قیزی هر یئتنله
اوتوروب-دورماز. اگر داریخیرسان، سارای قیزلارینا امر وئیریم، سنین اوچون
چالیب-اوخویوب، اویناسین لار، اورین آچیلین. یوخسا...

شاهزاده خانیم. یوخ، آتا، من هئچ بیر شی ایستیرم. آنجاق
بو اینجی ایله اویناماق، دانشماق ایستیرم. (اونو قوجاقلاییر) نه یاخشی
قیز دیر!

خانیم (اونلاری بیر-بیرین دن آیراراق). اولسن ده بونو گورمه یه جکسن!
(اینجیه) آی قیز رد اول، گئت ائوینیزه!

قیز گتمک ایستیر، شاهزاده خانیم اونو توتور.

شاهزاده خانیم. یوخ، گتمه سین، یوخسا من آغلا یا جاغام.

خانیم. جانین دا چیخسا، او قیز بورانی بیرده گورمه یه جک! (قیزی ایتلییر)
رد اول، گئت!

قیز گتمک ایستیر، شاهزاده خانیم اونا طرف قاچارکن، پادشاه
اونو ایکی علی ایله توتور.

پادشاه. بیر ایشه باخ، شاه قیزی رعیت قیزی ایله دانشیب-اویناماق
ایستیر! (آجیق لی) قوی گتسین.

قیز گندیر. شاهزاده خانیم یثره بیخیلیب آغلاییر.

خانیم. اولسن ده او قیزین اوزونو ده بیرده گورمه یه جکسن!

پرده

۱۹۱۳

طلبه حیاتی

ایشتیراک ائدن شخص لر

حاجی مورسل - تاجیر

گوهر خانیم - حاجی نین آروادی

صالح - حاجی نین اوغلو دارولفونون طلبه سی

جمیل بی - معلم، صالحین دایی سی

کریم - حاجی نین کیچیک اوغلو

قولو بی - صالحین طلبه آرکاداشی، اییاش

یئلثنا - قولوبیین آشناسی و آتاسی نین بالدیزی

قاسیم - محله اوشاغی

شوکور

ادهم

رحیله خانیم

رمزیه خانیم

کامال

مجلس صالحین یازی اوداسیندا واقعی اولور. صالح درس لرینی هازیرلاییر.

گوهر خانیم (قاپینی آجیب ایچری گیریر. صالحی گورونجه). اوغلو،

اؤده سن؟ من سنی گتمیش بیلیردیم... سحر آتاین باغیرتی سینی ائشیتدینمی؟

(صالح جاواب وئرمیر) قوجالدیقجا بو کیشی نین آغلی آزیر...

صالح. آی آنا، نه دئییر سن؟! ایندی درس لریمی هازیرلاییرام، سونرا

دانیشاریق.

گوهر خانیم. سنین بو درس لرین ده منیم قارا باختیم کیمی

اوزون، بیتمک-توکنمک بیلیمیر. بیر ساعت دا آنا ايله اوتوروب درد لرینی

ائتستسن، گونا اولار؟

صالح. آی آنا، من سیزین هانسی دردینیزی ائتشدیم؟ درد بیرمی،

بشمی، اونمو؟ بو قالماقال هر گون دوغور، بو قازان هر گون قاپنایر.

گوهر خانیم. سنی بس نه گون اوچون بو گوتدوم؟ من

دردلریمی سنه دئمه ییب، کیمه دئیم؟

صالح. توتاکی، تاخچاداکی، بوخچاداکی درد لرین هامی سینی آجیب

منه دئدین. منیم علیم دن نه گلیر؟ آتادیر، دویه بیلیم، سویه

بیلیم. فیکریمی قاریش دیرماق، بئینیمی قارالتماق، قلییمی بولان دیرماق دان

باشقا بونون نه فایداسی؟!

{طالبه و طلبه لر،

صالحین آرکاداش لاری

گوهر خانیم. گورونور کی، من داش دان یارانمیشام، منیم

قلیم، باشیم یوخ دور. هامینیز اوز راهاتلیغینیزی دوشونورسونوز، منیم جانیم...

صالح. آنا، ائله دئیل! آخی منیم درس لریم چتین دیر؛ بونلاری هازیرلاماغا ساغلام باش ایستیر. اینان کی، دردلرینی او یانیق لی دیل ایله کی، سن سویلیرسن، بیر هفته من اوزومه گله بیلمیرم. دلی کیمی اولورام. داییم دفعه لرله سنه سویلمه ییب کی، ائوده بیر سوز، بیر قالماقال اولدومو، صالحه دئمه؟! گوهر خانیم. او بوش دانیشیر. صالحه دئمه ییب بس کیمه دئیم کی، اوریم بوشالین.

صالح. فاتما خالایا، دایی دوستوما! گوهر خانیم. آتان کیمی ناینساف اولما. آخیر اونلارلا گوروشونجه یه قدر اوریم پارتلایر، آنلادینمی؟ (سوکوت) سنین جانین اوچون، هئج بیر شئی یوخ دور. ماشی نین اوستونده جه سود قیزدیریردیم، سودو گوتورمک ایستیردیم کی، جام بیر آز سوروشوب، بش-اون داملا یئر توکولدو. آنامین قبری حاقی، باجیمین روحونا آند اولسون، سنین و جمیلین اولومونو گوروم، کریمی قارشیم دوشه ییب آغلایم کی، نجه دئیرم ائله دیر. بش-اون دامجی دان آرتیق توکولمه دی. وای، بیر ده نه گوروم؟ آتان آغیزی کوپوره-کوپوره اوستومه کوکرمیدی؟ آز قالدی منی باسیب دویسون. (آغلا-آغلا) هله بو یرومه ائله بیر دومسوک ووردو کی، قاییرغالاریم ایندی ده سیزلاییر. اؤزونه دئیشم، سنه ده دئیرم، بیر گون من ده بونون ساققالینی دسته له ییب یولاجاغام. داها بس دیر، بو گون-ساباه گلین گنیره جه یم، قیز اره وئره جه یم. گلین، کورکن یانیندا منیم نه هورمتمیم اولاجاق؟ بو ایشلری داها گوتورمه یه جه یم (وضعیتی دیشدیریر). بو گون اما من ده سوزلر دئدیم ها!

صالح (دوروب گزینه-گزینه). آنا، بیتیردینمی؟

گوهر خانیم. بیتیردیم، اوغولم

صالح. اورین بوشالیدی؟

گوهر خانیم. بوشالیدی!

صالح. اما منیمکی دولدو: قارا قانلا، ایرینله، زهرله!

گوهر خانیم. سنه ده بیر سوز دئمه یه آدام پشمان اولور.

دلی اولوب دیوارا چیخیرسان.

کریم (تلسیک ایچری گیریب). آنا، دایم گلیر.

جمیل بی (الترینده کیتابلار داخل اولور). سلام، سلام! "علین دکی

کیتابلاری صالحه اوزادیر) آل، سنه یئنه تورکچ ۱ کیتابلار گنیرمیشم.

صالح. ساغ اول، دایی. سن هر زامان منی دوشونورسن.
جمیل بی. بس دوشونمزیمیم؟ آذربایجان دارولفونونوندا
تورک پروفنسسورو اولاجاق بیر ذات اونودولورمو، صالح؟
گوهر خانیم. نه اولاجاق دئدین؟

جمیل بی. پروفنسسور
گوهر خانیم. پروفنسسور ندیر؟
جمیل بی. بو گوک عالیم، معلم! موهندیس لره، دوکتورلارا
درس وئره جک.

گوهر خانیم. معلم اولاجاق؟ آیه! سن معلم لیک دن گول
دردین، او دا گولایینی چکر، لازیم دئیل!
جمیل بی. او منیم کیمی معلم اولمایاجاق. اوچ-دورد دفعه
من دن آرتیق بیله جک. بو گوک معلم اولاجاق. اونون علمیه بوتون گنج لیک
ایشیق لانا جاق! (کریمی قوجاقلاییر) قوزوم، کریم، سن نه اولاجاقسان؟
کریم. بیلیم.

جمیل بی. من بیلیم، صالح ریاضیات پروفنسسورو اولاجاق، سن
ده تییات.

گوهر خانیم. یوخ، او یا دوکتور اولاجاق، یا تاجیر. منی او
ساخلا یاجاق.

صالح. پروفنسسور اولسا، ساخلا یا بیلیم می؟
گوهر خانیم. آیا، نه بیلیم، او منیم بیئیمه باتمیر. آتاسی
آرابیر دئیر کی، کریمی چوخ اوخوتمایا جاغام. اونا تیجارت اویره ده جهیم.
جمیل بی (صالحه). درس لرین ناسیل کئچیر؟

صالح. فنا دئیل، چالیشیرام.
جمیل بی. یو خلا ما باشلان دیم می؟
صالح. بو گون لرده باش لانا جاق.
جمیل بی. وئردیگیم کیتاب لار نجه، ایشینه گلیر می؟
صالح. چوخ...

جمیل بی. اوخو، فنی ایستیلاره لاری اویرن کی، سونرا سنه چتین
اولماسین. تورکجه یه دقت وئر. یاخین زاماندا میلی دارولفونونوموزدا
منبردن سویلدیگین لئکسیون لاری دینلمک ایسترم، آنلادین می؟
صالح. او فضیلتی قازانماق اوچون چالیشا جاغام دایی.
جمیل بی. چالیش، چالیشماقلا هر شی مومکون دور. اینساندا
ازم، سبات و ایراده اولورسا، ایستدیگی هر بیر ایشی یاپار. گنج آذربایجانیمیزین
ایستیقبالی سیزه باغلی دیر.

حاجی مورسل (دیشاریدا سس گلیر). هانی او اوزونقولا ق، هانی؟
کریم (قورخو ایچینده). بو یئنه کیم ایله دیر؟

حاجی مورسل (داخیل اولور). سن نه بلا اولدون؟ نه راحت
اوتورماییرسان، هه؟ (آغاجی قالدیریپ وورماق ایستیر. کریم قاجیب آنا-
سینین آرخاسیندا گیزلیر. حاجی اونون آردینجا جوشور. گوهر خانیم کرمی
مدافعه ائدیر)

گوهر خانیم. نه اولوب یئنه بیلیم، نه ایستیرسن؟
کریم. من نئیلیمش، دئی گوروم نئیلیمش؟
پنجره دن ایکی چوجوق باخیب گوله-گوله "کریم، کریم" - دئییه سسلندیک دن سونرا
باش لارینی چکیرلر.

حاجی مورسل (بیر علیله آغاجی هاوادا توتوب، اویری علیله کریمی
آناسین دان آلماق اوچون چالیشیر). وئر بورا او حیوان اوغلونو، اولدوره جهیم!
کریم. آنا جان! دایی جان!..

جمیل بی (یئرین دن فیرو یاراق، حاجی نین علینی توتور). حاجی، بس دیر!..
کریم قاپینی آجیب قاجیر.

حاجی مورسل. سنینه من گنجه دانیشارام. (آرخاسینجا قاپییا
قدر جوشور)

گوهر خانیم. بو نه اوددور من دوشموشم. سحریم، گوندوزوم،
آخشامیم، هر گون قان، ایرین. (آغلاییر)

جمیل بی. حاجی، بیر دفعه اولمادی کی، من گلیب، سیزین ائوده
گولر اوز، دادلی سوز ائشیدیم. هر دفعه ده بئله قالماقالا، گورولتوپاتیرتیا
راست گلیرم. هئج اولمازسا من بورادا اولدوغوم زامان بئله
ایشلر یاپما. یوخسا منیم گلیمیم دن ممنون دئیلسن؟

حاجی مورسل. سن ده اوشاق-اوشاق دانیشیرسان. سن اولدون دا،
اولمادین دا موقسسیردیر، جزاسینی وئره جهیم. بونون سنه نه دخلی؟
گوهر خانیم. آغاج دیسیدی، اوشاغین باشینی یارمیشدی. الله
ساخلادی.

حاجی مورسل. یاریلسا ایدی نه اولاردی؟ اونون جانی ایتدن برک دیر.
گوهر خانیم. نه اولاردی؟ بو ائوی آلت-اوست ائدریم. سنین گول
جامالینا، شیرین دیلینه آشیق دئیلم. بو قدر آغری لارا اوشاق لاریمین
اوجون دان قات لانیرام، آنلادینمی؟

جمیل بی. نه اولموشدو، من کی، بیر شئی آنلامادیم.

حاجی مورسل. نه اولموشدو؟.. نه اولاجاق، هر گون قونشو

اوشاق لاری یولومو کسیرلر کی، کریم بیزیم تویوغون آیاغینی ووروب قیردی؟
کریم منیم کیچیک قارداشیمی دویدو، بو گون ده داش آتیب جام لارینی قیریب دیر.
صالح. بو یئنه یالان اولاجاق. او اوغلان همیشه کریمی دوی دورمک
اوچون بئله یالان لار قوشور، سن ده کی...

گوهر خانیم. کریم بو گون هئج کوچه یه چیخماییب. دایی سی

گلنده هیتده اوینایردی.

حاجی مورسل. هامی یالان دئیر، ائله بیرجه سیز...

اوشاق لاردان بیر سی پنجره دن گورونور.

صالح (اوشاغی گورونجه). قاسیم، قاسیم، بورا گل! ایندی گوررسیز،

اگر بو سوز یالان اولماسا...

قاسیم داخل اولور.

صالح. قاسیم، دوغرو سویله، بو گون کریم موزففر گیلین پنجره سینه

داش آتمیشمی؟

قاسیم. دوغروسونو سویلیم. حاجی عمی گلیردی. موزففر منه

دئدی کی، قاسیم، یاواش، ایندی حاجینی باخ نئجه قیزدیراجاغام؟ بو ساعت کریمی

ائله دوی دوروم کی، ایت کیمی. سونرا یالان دان حاجیا او سوزلری دئدی.

گوهر خانیم. اوشاغین تاخسیری اولمایا-اولمایا، آی موسلمان لار،

هر گون بئله جه دوگولور، ائودن، ائشیک دن ایتکین دوشور. کیم بیلیر،

قورخوسون دان یئنه گئجه نه زامان گله جک. گلیر، قاپی آغزیندا بوینونو

بوکوب دورور. ها یالواریرام، ایچری گیرمیر. دئیر کی، قورخورام،

آتام دویه جک. آتاسی یاتاغا گیردیک دن سونرا قیسیلا-قیسیلا گئدیب یاتاغا

گیریر، آج، سوسوز، یاتیر. هله ائله زامان اولور کی، یاتدیغی یئرده آغاجی کوتوروب

اوشاغی دلی-دیوانه ائدیر. (صالحه) سن خوشباختسان، بو گون لری چوخ

گورمدین. دایین سنی ناز-نعمتله ساخلایب.

حاجی مورسل. بو سوزلری یعنی نیه سویلیرسن؟ یاخشی

ائلییرم، اوغول منیم دیر، دویرم اوزوم بیلرم، سویرم اوزوم بیلرم.

هئچ کس منیم وکیلیم دئیل.

گوهر خانیم. های-های! اوغول سنین نه اوچون اولور؟ منیم دیر،

منیم. اونلارین قارا گونونو سن چکیرسن، من؟ سن آنجاق اوز جانینی

بسلییرسن اوغول سنین نه گوزونده دیر.

حاجی مورسل. ائله ده لازیم دیر، اونلار قبریلمده منه چیراغ

توتاجاق؟ اینسانا اوز جانی لازیم دیر!

گوهر خانیم. هامی ائله سنین کیمی جانینی سئویر. واللله، بو

کیشی منی چرلدیب اولدوره جک. (آغلایا-آغلایا چیخیر)

صالح. آتا، من سن دن نئجه دفعه توقئی ائتمیشم کی، کریمین

ایشینه سن قاریشما، من ده بو ائوین بوگوک اوغلویام. اونو منیم اوهدمه

بوراخ.

حاجی مورسل. من ده سنه نئجه دفعه دئتمیشم کی، باشین دان

بوگوک دانیشما! سن کیمسن؟ یوخسا بیر-ایکی چیرت-پیرت اوخوماقلا اوزونو

بیر شئی بیلیرسن؟ سن هئچ، او پروفئسسورلارینیزین بشینی بو جییمه سوخارام،

بشینی ده بو بیر جییمه.

صالح. پروفئسورلار سنین بیلدیگین پارا دئیل، اونلار سنین جیینه سیغمازلار.

حاجی مورسل. من سیغیشدیرارام.

جمیل بی. گورونور، هاجی نین جیبی چوخ بوگوک دور.

حاجی مورسل. یوخ، چوخ دا بوگوک دئیل، آنجاق، بونلار، بو اوخوموشلار

منیم نظریمه کیچیک دیرلر. بوتون بو بلالاری باشیمیزا گئیرن

بونلاردیر.

صالح. اونلار دئیل، آتالاریمیزین، دده لریمیزین اکیگی توخوملاردیر

کی، ایندی مئوه سینی دریرسینیز.

حاجی مورسل. گورونور کی، سیز اکیگینیز توخوملار بال وئره جک.

صالح. آتا، سیز بیزه بال وئرمیسینیز کی، بیز اکیگیمیز توخومالار

دا بال وئرسین.

حاجی مورسل. سوس، حیوان! بونون بیر آغزینا، بونونا باخ،

دانشدیغی سوزونه باخ! تیسباغا قابیغین دان چیخدی، قابیغینی بینمه دی.

آه، نه ائیلیم؟ جمیل بورادا اولماسایدی، سنینه باشقا جور دانشاردیم.

تفو!.. (هاجی مورسل گئدیر. بیر آن سوکوت)

صالح. گورورسن دایی؟! سیزین سوزونوزه گوره هر گون بو زهرلری

اودور، بو آغری لارا قاتلانیرام.

جمیل بی. دوغرو دور صالح، بو پیغمبرلر سیفتی دیر. بو

بوگو کلویون اسیری دیر، هر زامان بئله اولور. منی دوشون دورن یالنیز بیر

شئی وار. سن بو موهیتده چالیشمازسان.

صالح. نه یاپاییم، دایی؟

جمیل بی. سن بونلارین ایشینه هئج قاریشما، او سنی ایشدن قویار.

صالح. من قاریشمیرام، زور، گوج قاریشدیریرلار.

قاپی وورولور.

بو یورون!

قولو بی ل ائلثنا خانیم داخل اولورلار.

قولو بی. سلام!

صالح. الیکسه لام! (ال وئرن دن سونرا جمیل بیی گوستریب)

تانیش اولون، منیم داییم دیر، جمیل بی!

قولو بی (علینی اوزادیب). سوه رابوو!

ئلثنا (علینی وئری)...

جمیل بی. بو هانکی سوه رابوودور؟ یوخسا سن یونیس بین

او غلوسان؟

قولو بی. بلی، یاخشی تانیمیسینیز.

جمیل بی. یاخشی تانییرام. اونو منیم کیمی تانیان اولماز.

سیمانیز دا اونا چوخ بنزیر. (بیر آز سوکوت دان سونرا) او بیر روس قیزی
ساخلا بیردی، یننه اونونلا یاشاییرمی؟

قولو بی (گوله-گوله). هانسی روس قیزی دئییر سینیز؟

صالح. گورونور کی، بیر نئچه سینی ساخلا بیرمیش.

جمیل بی. دوغرو دئییر، گرک کی، بولاتنیکووا ایدی.

قولو بی. بلی، بلی، اونو بوراخدی، ایندی بیر باشقاسینی ساخلا بیر.

جمیل بی. او قولونا قول کئچیرمه سه، کدرین دن پارت لار. بیزیم

بو ضیالی لاریمیز چوخ توهاف اینسان لاردیر. تورک قیزینا ائولنیر سه، اونا بیر

قول، بیر خیدمتچی گوزو ایله باخار، کئف، ایلنجه زامان لارینا گلینجه، اونو

یئلنلا لارلا بیرلیکده کئچیریر.

قولو بی. دوغرو دور کیشی هئج قوجالماق بیلیمیر. او یاشدا یننه

بیزلردن هوس لی دیر. کئفی کیمینله کئچیرمه یه گلنده ایسه...

جمیل بی (یئلنایا ایشاره ائده رک). بو خانیم کیم دیر؟ سیزین

رفیقنیزمی؟

قولو بی. خاییر، آتامین بالدیزی دیر.

جمیل بی. او ائله کافیر دیر کی، بیلیرم، بونا دا ال آتامیش اولماز.

قولو بی. یوخ، آتا بیلمه دی، من ایشی دویدوم. اوندان قوچاق ترپندیم.

(گوله-گوله) آمانینی کسمیشم.

جمیل بی. آتا، اوغول! بیر باجی اونا دوشنده، او بیر سی ده سنه

دوشمزمی؟ (قالخار) دنیا بئش گون دور، بئشی ده قارا، وور پارتلا سین، چال

اویناسین! (صالحه) صالح، من گئدیرم. (علین دن توتاراق) سن بو گون

بیر قدر هاوایا چیخ، بو کیمی شئی لره اهمیت وئرمه! ساغ اول!

(قولوبیله، یئلنایا ال وئرمه دن چیخار).

صالح. ساغ اول!

قولو بی. دابین بیر آز مغرور آداما بنزیر، گئدرکن بیزیمله

ال ده وئرمه دی.

یئلنلا. کتو اون تا کوی؟

صالح. دیادیا!

قولو بی. او توم یا ی قوووریو.

صالح. Net v1، اوشیاییتشس، تاک کاک v1 یئقو بلیز کو نی زنا یتتی،

پوتومو وام تاک ی کاژتسیا، نو کاکیم اوبرازوم v1 پوپالی سیودا؟

یئلنلا. اوخ، نی ایسپراشیوایتی، می سئقودنیا کودا نی زاش لی؟

سئقودنیا یا سووسئم اوستالا.

قولو بی. آ وئچئروم، v تئاتر؟

یئلنلا. یا نی پویدو.

قولو بی (بیلئت لری گوستیریر). آ بیلئت؟

يثلثنا. چورت س واشيمي يثلثامي.

قولو بي (گوله-گوله). بو گون بونو ايت کيمي يورموشام. سحر دن

چيخميشيق کئچي کيمي بو داغ دان او داغا ديرمانيب، بو تپه دن او تپه يه

آتيليب، اوچ-دورد ساعت گزميشيق، قاجميشيق، تپه لردن باش آشاغي يووارلانميشيق.

سونرا اورادان قبرستانا گنديب روس و تورک قيرلري نين اوزونو

اوخويا-اوخويا بير ساعت دا واختيميزي اوردا کئچيرميشيق. اوردان گليب بير

دنيز سييري ياپميشيق. کورک چکمک دن قوللاريميز آغرايير. بير ساعت دا

بئله کئچدي. او قدر آجميشديق کي، ائوه گئتمديک، بير رستورانا گيريب قارنيميزي

دويدوردوق. سونرا دوشدوک دوکانلارين جانينا، يثلثنا خانينا

اتير، پودرا آلاجاق ايدیک، بير ساعت دا بو دوکانلاري دولاشديق، آخيردا بير

دوکاندا او ايستديگي اتری، پودراني تاپيب آلميشيق. يولدا گلرکن بو ياخين داکي

قننادي دوکانينا گيريب آداما دورد-بئش پئروژني يئديک دن

سونرا دئميشم، گل بوردان صالحی گنديب گورک.

صالح. آرابير داغ و دنيز سييري فنا دييل!

قولو بي. آيه، بيزيم هر گون ايشيميز بودور.

صالح. بس درس لر؟

قولو بي. الله کريم دير، قورخما!

يثلثنا. بولتايي، بولتايي. سلوشاي، قووريتي پو چئلووئچئسکي.

صالح. مي پو چئلووئچئسکي ي قووريم.

قولو بي. يثلثنا، تي ناس پروستي، پريويچکا وتورا يا ناتورا.

يثلثنا. تي ژئ دوما س يونيسوم، ي س دروقيمي نيكوقدا پو سوويئمو

ني قووريش. داژئ سئستري پو سوويئمو بولتات ووسپرئششايو. (پنجره دن

کاغيذ يومورلانيب آتيلير، کاغيذي گوتوروب) ائو چتو تاكويي؟ (هامي پنجره يه

طرف باخار، قولوبي دوروب پنجره نين بارماقليغين دان ديشاري

بوي لانير).

صالح (قايي وورولور). بويورون! (وورولور) بويورون!

قولو بي (قاييني آچير) هئچ کس يوخ دور، بو کيم دير؟ (پنجره دن

يئنه کاغيذ آتيلير. هر اوچو پنجره يه ياناشير، قايي وورولور، هر اوچو

قاييني آچيب باخيرلار، دوروب اوتاغا گلينجه، پنجره دن چالغي سسي ائشيديلير).

يثلثنا. س نامي ايقرايوت.

قايي بيردن-بيره آچيلير. شوکور، ادهم، کامال، رحيله خانيم

و رمزيه خانيم مونترم صورته، بعضي سي نين علينده تار چالا-چالا

ايچري گيريرلر. ايچري دكي لر شن بير چوهره ايله اونلاري قارشيلاييب آياغا دورورلار.

موسيقي بيردن-بيره سوسور.

ادهم (آميرانه بير سسله). راحت!

ت ا ل ا ب ا ل ا ر. خوش گوردوک صالح!

صالح. بو نه حال دیر؟ ایستقبالین بختیار گنج لری، گنجلیگین بشاش
سیمالاری!

شو کور. بو سوزلر لازیم دئیل، حاضر اول گنډیریک!
صالح. نثره یه؟

رحيله خانیم. نثره یه سیزه امر ائسه لر، اورایا!
صالح. نثره یه گنډجینیزی بیلیمینجه گنتم، من جیلووومو
سیزین علینیزه وئره بیلرم.

ادهم. بیز جیلووون دان تو توب چکه-چکه آپاراریز.
رمزیه خانیم. اؤلدو وار، دوندو یوخ دور، سیزین ایشیرا کینیزا
قرار وئرلیمیش.

قولو بی. یوخسا، سئیره گنډیر سینیز؟
رحيله خانیم. تاپمیسان.

ادهم (بوگوک بیر شاپکانی صالحین باشینا کئچیریر). سنه امر
اولونور، قالخ! حاضر اول! (گولوشورلر).

شو کور (کیتابلاری تئز-تئز ورقلییر). بونلاری نثره دن بولدون؟
صالح. داییم گتیرمیش. (کیتابلاری علین دن آلاراق) بونلار سیزینله
قونوشمازا! سن گنت یئوگنتی اوننگینی اوخوماغا!

کامال. صالح بین بو تورک کیتابلارینی اوخوماق دان مقصدی وار.
ادهم. چوخ بوگوک مفکوره... آذربایجان دارولفونونون تورک
پروفئسسورو اولاجاق.

ه آم ای س ای. یاشاسین آذربایجان دارولفونونون تورک پروفئسسورو
سالمهیی، اورا!..

قولو بی (شوکور ایله اوتوروب یاواش-یاوان قونوشوب گولن یئلنایا).
تی منوقو سئیی پوزوولیايش!

یئلنا. ووت ووستوچینی ایدیوت! رئونویش.

رمزیه خانیم. چئم لوچشی سئوئرینی ایدیوت؟
یئلنا. نی چئم، اوبا دوراکی!

قولو بی. شوچو، یا پروشایو، س کئمی ایسکولکو اوقودنو.
ه آم ای س ای. براوو! براوو! (گولوشورلر).

شوکور (یئرین دن فیrlایاراق). وخت کئچیر، هایدی، قالخین.
صالح. بیلمدیم نثره یه؟

رمزیه خانیم. بوگون یولداش لاری-ایکی ساعت تنزوه
یاپماغا قرار وئردیک.

قولو بی. تانس دا اولاجاق؟
شوکور. البته!

صالح. رمزیه خانیم رقس ائده جکسه گندرم، یوخسا...

کامال. هامی رقس ائده جک. بویون قاچیرانین آدی قارا لووهه یه
یازیلا جاق.

صالح (کیتاب لاری گوستریب). بو کیتاب لاری داییم بیر ساعت اول
گتیرمیش. بو گون اونلارا باخماق ایستیردیم. لاکین وجودومدا بیر آغیرلیق،
یورغونلوق وار. بو تنز زودهده ممنونیتله ایشتیراک ائدرم.
قولوبی (یئلئنا یا سویوق بیر توور ایله). آ می پویدیوم؟
یئلنا. کونئچنو!
قولوبی. آ تئاتر؟
یئلنا اوسپیئش.

ادهم (آمیرانه سسله). سیرا باشینا مارش! (هامی سی سیرایا
دوزولور) حاضر اول!
چالا-چالا اوتاق دان چیخیرلار.

پرده

۱۹۱۹

اٲل اوغلو

دورد پرده لی، بیر شکیل لی درام

ایشییراک ائندن لر

خان

مرجان خانیم - خانین آروادی

گوهر خانیم - خانین قیزی

جواهر خانیم - جومشود خانین آروادی

فاطم خانیم - جومشود خانین باجی سی

بال اوغلان - خانین مٲهتری

اکبر

آتا کیشی

سمندر

تئللی - سمندرین آروادی

اٲل اوغلو

آنا خانیم - اٲل اوغلونون آناسی

پولاد - اٲل اوغلونون آناسی

وطني تمثیل ائدن نورانی قادین. بعضی سهنه لرده قوجا قاری

زهر ا - یوخسول قادین

اوغلان - اونون اوغلو

کوو خا

فالچی توکز

زومرود - آتا کیشی نین قیزی

قهرمان - خانین چوبانی

کندلی لر و قوناق لار

{ - خانین نوکرلری

بیرینجی پرده

بیرینجی شکیل

صحنه، پولادین کیچیک هیتینی و یوخسول داخماسینی تصویر ائدیر.

آنا خانیم خالچانی (سو پوره - سو پوره اوخویور)

آنا خانیم

آللی، بزک لی خالچام،

گول لو، چیچک لی خالچام!

نم منی توخوموش،

بایاتی دان اوخوموش.

گوزل دیر هر ناخیشین،

جان وئریر هر باخیشین.
کنچمیش لری آنارسان،
ننم دن یادیگارسان.
آللی، بزک لی خالچام،
گول لو، چیچک لی خالچام!

اثل اوغلو کوزه ده سو گتیریب قاپی آغزینا قویور.
آنا خانیم (سوروشور). اوغلو، نیه گئج گلدین؟ (اثل اوغلو جاواب
وئر میر. بیر کاسایا سو تو کوب آناسینا اوزادیر. آناسی سویو آلیب ایچیر) ساغ
اول، اوغلو، سوسوز ایدیم، اورییمین اودونو گوتوردو.
اثل اوغلو. نوش اولسون، آنا جان!
آنا خانیم (بیر خالچایا، بیر ده اثل اوغلیا باخاراق). خالچایا
وورولان ناخیش لارا بیر باخ، چیچک کیمی اینسانین اوزونه گولور. بونو توخویان
الله قوربان!

اثل اوغلو. بونو کیم توخویوب، آنا؟
آنا خانیم. اوغلو، رحمت لیک ننم دن یادیگاردیر، اوز علی ایله
توخویوب. بو خالچا نه قدر آدام قوجالدید، نچه سینی یولا سالیب. آنجاق،
اوزو ائله بیل بو گون خانادان چیخب، رنگی ده دیشمه ییب دیر.
اثل اوغلو. ایندی بیلدیم، سن بو خالچانی نه اوچون بو قدر سئیرسن.
ننن دن، آنان دان یادیگار اولدوغو اوچون.
آنا خانیم. دوغرو دور، اوغلو، آنا، آنا یادیگاری شیرین اولور. قالخ،
منه کومک ائله، ایپدن آساق، بیر آز هاوا دیسین.
اثل اوغلو (خالچانی آناسی نین علین دن آلیب بوکه-بوکه). آنا، بو خالچانی
گیزلت. خان اونو سن دن آلماق ایستیر.
آنا خانیم (اسبی). نه دئییب آلماق ایستیر؟ آتاسینا بورج لویام؟
اثل اوغلو. من سویا گئندنه گوردوم، خان، نوکری سمندرله
چشمه باشینا گئدیر. منی گورمه سین لر دئی، اوزومو تتر آغاج لارین
آلتینا ووردوم. سس لرینی ائشیدیردیم. سمندر خانا سنین خالچانی تعریف
ائله ییب: "خان ائوینه لایق خالچادیر"، دئییردی. سمندر ایندی گله جک،
بیلیرم. خالچانی گیزلت، وئرمه!

آنا خانیم. وای، گوروم اونو یوخ اولسون. بو آجگوز گوردوگون دن،
گوز، ائشیتدیگین دن قولا قیره سی ایستیر.
اثل اوغلو. ائویمیزین بزبی، یاراشیغی ائله بو خالچادیر. اونسوز داخما میز
چیرکین گورونر.
آنا خانیم. آتان دا بو خالچانی چوخ خوشلاییر.
اثل اوغلو. دوغرو دور. هر گون اونا تاماشا ائتمک دن دویماییر. بیر
گون اوندان سوروشدوم: آنا، سن خالچایا چوخ موشتی گوزو ایله باخیرسان،

یوخسا، ساتماق ایستیرسن؟ او: ”یوخ، اوغلو، بو خالچا ساتیلماز!“ دئدی.
آنا خانیم. او بیلیر کی، بو یادیگاری من اوز جانیم دان دا آرتیق
سنویرم. آتان آجین دان اولر، بو خالچانی ساتماز!
اثل اوغلو. اوف، آجین دان اولر، دئدین آجلیغیم یادیما دوشدو. یتیمه یه
نین وار؟

آنا خانیم. جان، بالا، او خانی گوروم قان قوسسون. کیشیه وئردیگی
گونه تاغالاق کیمی اوچ دفعه آرپا چوری دیر، اونو دا راحت یتیمه یه قویمور.
اثل اوغلو. آنا بو گون آتامین یانینا گئتمیشدیم. یازیق کیشی قانتر
ایچینده ایشلییر... من دهاا بو گوموشم، اون آلتی یاشیم وار، آتام یوک
اولماغیم آر گلیر. من ده گئدیب ایشلمک ایستیرم.
آنا خانیم. یوخ، باشینا دونوم، او نامردین قاپی سیندا سنی
ایشلمه یه قویمارام. آتان گولونو دردی، سن ده گولابینی چکرسن.
اثل اوغلو. چاره میز ندیر. گئج-تئز ایشله یه جهیم کی...
آنا خانیم. یوخ، بالا، یوخ. (قاپی طرفه باخاراق) بو کیشی هاردا
قالدی؟

اثل اوغلو. آتامین یولونو یامان گوزلییرسن.
آنا خانیم. البته گوزلرم، اونسوز بیر گونوموز اولماسین، بو
یوخسول داخمادا اوریمیز، دیریمیز دیر.
پولاد علینده اوچ چورک گلیر.
اثل اوغلو. اورین، دیرین گلدی. (گوله-گوله آتاسینی قارشیلاییر)
پولاد. بو نه سوزدور؟
آنا خانیم. هئج، اوغلون بیزه ساتاشیر، اوتور، اوتور، بیلیرم یورولموسان،
بیر آز دینجل.

پولاد. اوخای، ائوین بیرینجی دفعه بیناسینی قویانین آتاسینا رحمت!
بو کاسیب داخمامیز جنت دیر، جنت! قاپی دان ایچری گیرینجه بوتون
دردیمی، یورغونلو غومو اونودورام. آناخانیم، باشینا دونوم، قالخ،
سوفره سال، اوشاق آجدیر، چوریمیزی یتیک.
آناخانیم سورفه سالیر، اوچ دنه تاغالاق چوری اورتایا قویور. آنا-اوغول
اوتوروب ناھارا باشلارکن، پولادی چاغیریرلار.
آنا کیشی. پولاد!.. پولاد!..

پولاد دوروب گئدیر.
اثل اوغلو (اسبی). آنا، تئز اول خالچانی گیزلت! دئیہ سن...
آنا کیشی. گونورتان خئیر اولسون!
پولاد. خئیر ایچینده اولاسان! بویور ایچری!
آنا کیشی. یوخ، اوتورمایا جاغام. گلدیم کی، سنه خبردارلیق
اندیم. دیلینی بیر آز ساخلا، خان دان آز دانیش، سمندر هامی سینی خبر

وئریر. بونون آخیری یاخشی اولمازا!

پولاد. نه دئییر آخی؟

آتا کیشی. دئییر کی، بی دندیگین ندیر، بینمدیگین ندیر؟

کیشی نین چوریین یئیر، هله خالق ایچینده دالینجا مین سوز دانیشیر. من او سوزلری خانا چاتدیراجاغام.

پولاد. بس بئله... گوره سن هانسی سوزلری دئییر؟

آتا کیشی. دئییر کی، رعیتی یول دان چیخاریرسان، کندلی لره دئییر سن کی، آی یازیقلار، نه قدر چالیشیر سیز، چاپالاییر سیز، یئنه ده آجسینیز، آج، قازانجینیزی ایت یئیر، یاخانیزی بیت.

پولاد. آی نامرد، من خانین چوریینی یئمیرم، اوز علیمین قازاندیغینی یئمیرم.

آتا کیشی. بیر آز دیلینی ساخلا، اوزونو او ظالم دان قورو! هله لیک، ساغ اول!

پولاد. چوخ ساغ اول. آتا کیشی! خوش گلدین!

آتا کیشی (گتتمک ایسترن قایی دیر). بورا باخ، پولاد، بیر ده اونو دئیجکدیم، خالچاندا خانین گوزو وار، اونو سن دن آلماق ایستیر.

پولاد. بودا بیر خبر. واللاه، یلمیرم باشیمی آلیب هارا گئدیم.

گونه بیر بد سوز ائشیمه سن قولاق لارین کار اولار. ساغ اول، دوستوم، ساغ اول!

آتا کیشی. اوغورلار اولسون! من گتدیم.

پولاد. اوغورلار اولسون!

آنا خانیم (یاخینلاشیر). سوهبتینیز نه اوزون چکدی؟

پولاد. هئج، اوز ایشیمیز دن دانیشیر دیق.

آنا خانیم. بیلیرم، چولده قیامت قوپسا دا، سن ائوده آغزینا سوز آلیب دانیشمازسان.

پولاد. قان قارال دان، کونول بولان دیران سوزو دانیشماغین نه فایداسی وار.

آنا خانیم. او آجگوز خان خالچانی علیمیز دن آلماق ایستیر.

اثل اوغلو خبر گتیردی.

پولاد. خبریم وار، آرواد، اونو واخت ایکن گیزلتن یاخشی دیر.

اثل اوغلو. دوز دئییر سن، آتا، خالچامیزی خانا وئرمیک. خانین نه

قدر تورپاغی، سوروسو، ایلخی سی وار. بیزیم وار-یوخ بیرجه خالچامیز وار، اونو دا علیمیز دن آلماق ایستیر لر. بیر ده آخی او، آنا ما یادیگاردیر.

پولاد. من ده، اوغلو، اونون اوچون دئییرم. خالچانی واخت ایکن

گیزلین، یوخسا، خان ایسته سه، بیز ده وئرمسک، آرادا دوشمنچی لیک باش لار.

آنا خانیم. یاخشی، آجسینیز، گلین چوریینیزی یئین.

هر اوچو اوتوروب اللريني چوره يه آپارار كن خان ن او ك ا ر ل ا ر ي
سمندر و اكبر ل ا داخيل اولور.

سمندر. پولاد!.. پولاد!..

پولاد (قارشى لارينا چيخير). سالامليكوم، خان!

خان. آ كيشى، سن هله ائوده سن؟

پولاد. خان، ايشدن اينديجه گلميشم، چورييمي يثيب گنديرم.

خان. ياخشى، دئيرلر سنين ياخشى بير خالچان وار، اونا باخماغا
گلميشم.

آنا خانيم. الله، سن كومك اول!

پولاد. خان، خالچا منيم دئيل، اوشاق لارين آناسى نين دير، آتاسى
ائوين دن گتيريب.

خان. هر كيمين دير، باخماق دا اولماز؟

پولاد. نيه اولماز؟

آنا خانيم (خالچانى بوكوب گوتورمك ايستير). كوهنه خالچادير.

سمندر. بوكمه، بوكمه، خان باخماق ايستير، آچ! (خالچانى

آچيب خانا گوستير) ناخيش لارينا باخ، ائله بيل اوستونده هئچ ال ايشلمه ييب،
آدامين اوزونه گولور.

خان. ياخشى خالچادير. اكبر، خالچانى آل، ائوه آپار.

آنا خانيم. خان، باغيشلا، بو خالچا ياديگاردير. اونو جانيم دان

آرتيق ايستيرم، هئچ كسه وئره بيلرم.

خان (آجقلى). آ گده پولاد، سن نه دئير سن؟

پولاد. خان، سنه نه دئيه بيلرم، مال صاحبي اوزو بيلر. خالچانى

من آروادين علين دن آلا بيلرم!

خان. آلا بيلمز سن؟!

پولاد. يوخ. چونكى بو خالچا اونون جاني دير، اونو بو خالچادان آيرماق

اولماز!

اكبر. سن ترسين دن باشلادين، بير خالچا ندير كي، اونو خان دان

اسير گير سن؟!

سمندر. منيم يوز خالچام اولسا، خانا قوربان ائيلرم.

پولاد. بيليرم، سن قوربان ائيلر سن، نئيليم، من سنين كيمي

جومرد اولاي بيلرم كي.

سمندر. صاحبي باغى قييدى، باغبان بير سالخيم قيمادى، بو

يئر ده دئيب لر.

پولاد. سن قويروق بولاما، خان خالچانى كاسيب بير آروادين علين دن

آلماز!

خان. سوس، نانجيب!.. حرام اولسون سنه منيم چورييم. بو

گون دن سنين کیمی رنجبر منه لازم دئیل. تورپاغیمدا گزمزن،
سویم دان ایچمزن، اوت، الفیمه ال وورمازان، یاشا گوروم، نجه
یاشایاجاسان.

اکبر. دی گنت، اوزون ائدین اوزونه، کولو سپدین گوزونه.

سمندر. خان، سیز بیلیمر سنینز بو نجه دوز-چورک آياقلایان

آدام دیر، چورینیزی یییر، دالینیز جا مین سوز دانیشیر.

خان. نه دئیر؟

سمندر. کندلی لره دئیر کی، نه قدر چالیشسانیز، ایلان کیمی

قاییق قویسانیز، یننه آجسینیز آج، قازاندیغینیزی ایت یییر، یاخانیزی بیت.

خان. وای، حیوان اوغلو حیوان، منیم ائله دوشمنیم بو ایمیش،

هنج خبریم یوخ! رعیتین ایچینه ایختیشاش سالماق ایستیر (سمندر)

بو هیاسیز اوغلونو گتیر قوللوغوما!

سمندر (پولادین قولون دان توتوب چکه رک). دوش قاباغیم!

دیکباشلیغین آخیری بودور.

اغل اوغلو (سمندری علی ایتلییر، آتاسینی قوجاقلاییر). آتامی آپارماغا

قویمارام!

سمندر (اونو برک ایتلییر). آگده، چکیل، ال-آیاغا دولاشما!

اغل اوغلو (سمندری ایتلییر). سن چکیل! قویمارام!

خان. یاخشی دئیبلر، ایلانین بالاسی دا ایلان اولار. آگده، سمندر،

بیز گنتدیک. بو خانی بو ساعت حضوروما گتیر!

سمندر. باش اوسته، خان!

خان (اکبر ایله گئدرکن). خالچانی دا گتیررسن!

سمندر. او دا باش اوسته! (پولادا) دوش قاباغیم! گده!

اغل اوغلو و آناخانیم اونا یالواریر.

اغل اوغلو. آتامی آپارما!

آنا خانیم. آی اوغول، کیشینی قانا سالما، بیزه یازیغین گلکین.

سمندر. خانین امری دیر، چکیلین! (پولادین قولون دان توتوب چکیر)

اغل اوغلو. قویمارام!

آنا خانیم. آپارما!

سمندر. چکیلین، خانین امرین دن چیخا بیلیمرم (پولادا)

گندک!

اغل اوغلو. دایان، آنا، خالچانی وئر، آتامی بوراخسین.

آنا خانیم (خالچانی سمندره طرف آتاراق). آل، پولادین باشینا

ساداغا، کیشینی بوراخ!

سمندر. خالچانی دا خان ایستیر، اونو دا آپاراجاغام. (یثردن

گوتورور) تتر اول، گده!

پولاد. ساغ اولون!

اثل اوغلو. من ده گنديرم.

آنا خانيم. بس من؟ مني كيمه تاپشيري سان؟

اثل اوغلو و آنا خانيم پولادي آرايا آليب آغلایرلار.

اثل اوغلو. آتا!.. آتا!..

پولاد. كيشي قیزی، كيشي اوغلو نامرد قاباغيندا آغلاماز! (هر على

ایله بيريني قوجاقلایر) سييرلي اولون، دوزوملو اولون! (اثلوغلونو اوپور،

سمندر آميرانه) گندك!

سمندر پولادي آپارير. آنا خانيم و اثل اوغلو پولادين آرخاسينجا باخيرلار.

آرخادا وطني تمثيل ائدن نوراني قادين كوهنه پالتاردا پشيدا

اولور، اوزرينه هر يان دان ايشيق ياغير.

ن اور آن ی ق آ د ای ن. پولاد! دوزوملو اول! خالقين سنه هميشه كومیی

اولاجاق!

هامی حیرتله اونا باخیر. آیدین لیق و موسیقی.

ایکینجی پرده

ایکینجی شکیل

صحنه خانين ائوينی و هيتيني تصوير ائدير. آتاكيشی هیتی سوپورور.

بال اوغلان. سوپور، سوپور، یزیم اومروموز گنجه- گوندوز هیتاجانی،

توولنی سوپورمکله کچهچک.

آتاكيشی. اینساف سیزلار هله بونا دا راضی دئیل. یئنه ده آدیمیز

تنبل، یئنه ده آدیمیز کوپک اوغلودور. دوغ آی گونش، چکیل ائی دومان!

زومرود (گلیب آتاكيشی نین قولون دان توتاراق). آتا! کیمی دوگورلر؟

آتاكيشی. هئچ کیمی، قیزیم.

زومرود. یوخ دوگورلر. قولاغیما آغلاماق سسی گلیر.

آتاكيشی. دوگولن یوخ دور، قیزیم. (بالاوغلانا) بو قیز درده

دوشه لی اوز دردیمی ده اونو تموشام. لنت اولسون بو قایییا گلدیگیم گونه!

بال اوغلان. سنین قولاغینا سس دوشوب. یوخسا دوگولن، آغلایان

یوخ دور.

زومرود. یوخ اودور، باخ، آغلاییر، باغیریر. نئجه یوخ دور؟! (هیچقیرا هیچقیرا

آغلاییر)

آتاكيشی. ساکیت اول، قیزیم، بیر آز ساکیت اول!

بال اوغلان. یازیق قیز!

زومرود. وای، وای، یئنه دوگورلر. (قاچیر)

آتاكيشی (اونون دالینجا گنده رک). زومرود! آی قیزیم!

مرجان خانیم (داخیل اولور). ائی... آی کیشی! سحر دن آخشاما جان

بو دلی قیزین نازی ایله اویناییر سان، بس بو ایشی، گوجو کیم گوره چک؟

(بالاوغ لانا) آ گده، سن نيه ايشسيز، گوج سوز سومسونورسن؟! او دلی سیزه
بیر تاماشا اولوب، اونو بو قاپی دان ائله ایتیردیم کی، هنج ایگی، توزو دا قالماسین.
آخماق اوشاگی، موفته چورک تاپیب لار.

گئدیر. آتاکیشی گلیب هیتی سوپورمه یه باشلاییر. خان گورونور.
خان (آتاکیشیه). آ گده!..

آتاکیشی. نه بویورورسان، خان؟

خان. سمندر گلدیمی؟

آتاکیشی. خان، هله گلیب چیخماییب.

خان. بون لار هانسی جهنمه قالدی؟

آجیق لی گئدیر. ب آل اوغلان علینده آتین جیلووو گلیر.

آتاکیشی. گوردونمو؟ آغزینی آجیب حیوان کیمی ائله قیشقیریر کی،
سانکی بیزی یثیه جک.

ب آل اوغلان. آیی یامان جاناواردیر، یئدی، یئدی ده، علیمیزدن نه
گلر؟

آتاکیشی. بو گون یثنه ایته دونوب ییلمیرم نه وار.

بال اوغلان. گوره سن هانسی یازیغین اومرو توکنیب.

آتاکیشی. بیزیم زومروده دئییه سن خبر وئرلیر. خان آدام

اولدورمک، یا دوی دورمک ایسته ین گون اونون ناخوش لوغو باشلاییر. بو گون
ده قان سیز کنچمه یه جک.

بال اوغلان. بیر تیجی هئیوانین خوری قان دیر. قان ایچمه سه، نه

قارنی دویار، نه ده گوزو.

مرجان خانیم ایله گووهر خانیم داخل اولورلار.

مرجان خانیم. بورا باخ، آی کیشی، سابه او دلینی بو قاپی دان

رد ائدرسن.

آتاکیشی. خانیم، حرام وار، هارا آپاریم؟ بالام دیر، چوله آتا

ییلرم کی؟

مرجان خانیم. آتاجاقسان، آتمایا جاقسان، او منه بورج دئیل.

ساباه دان اونو بو قاپیدا گورمیییم! منیم دلی-ملی نازی چکمه یه

حالیم یوخ دور.

آتاکیشی. خانیم، اوزون گورموشدون، گولدن، لثیف، لاله دن قیرمیزی

بیر قیز ایدی. بو قاپیدا گلدی، اوشاق دلی اولدو. او آنجاق یثنه بو قاپیدا

ساغالار.

مرجان خانیم. چوخ دانیشما، قوجا کافتار!

تنللی (علینده سهنگ هیته گیریر). خانیم، خانیم، موشتولوغومو

وئر!..

مرجان خانیم. نه وار، آی قیز؟

تئللی. جومشود خانین آروادی جاواهير خانیم بیزه قوناق گلیر.

مرجان خانیم. آلا کول باشینا! من ده دئیرم گورن نه وار، هله سن بو بختورلره باخ! اوچ گونلوک یول دان باسا-باسا قوناق دا گلیرلر...

تئللی. خانیم! یادیندادیرمی، بنش ایل بون دان اول بیز اونلارا قوناق گئتمیشدیک. اونلار دا بیزه قوناق کلمه یه سوز وئردی لر. آنجاق بوش کلمیرلر، دئییه سن گووهر خانیم ائلچی لییه گلیرلر. مرجان خانیم. بونو ندن بیلدین؟

تئللی. دانیشاندا ائشیتدیم. اونلار دورد آتلی ایدی. سو ایچمک، الوزلرینی یوماق اوچون بولاغا دوندولر. من ده چینیمده سهنگ دال لارینجا گئدیردیم. جاواهير خانیم دئیردی: “قیزی او زامان گورموشوک دیشمیش اولسا یاخشی دیر”. فاتما خانیم دئدی: “یه دیشیر؟ روستم خان کیمی آتاسی وار. یئیب، ایچیب، املیک قوزویا دونه جک”. خان (داخل اولور). بو بايقوش یئنه نه اولاییر؟

مرجان خانیم. بو دفعه اولامیر، بولبول کیمی جه-جه وورور. جومشود خانین آروادی جاواهير خانیم گووهر خانیم ائلچی گلیر. سن تئز اول ائودن چیخ! آی قیز، تئل لی. سن ده قاباق لارینا گئت! خان (آتاکیشی ایله بالاوغ لانا). سیز ده هیته آز گورونون. آتالاری تووله یه باغلایین! گده لر بورا لاردا گورونمه سین لر. آتاکیشی ایله بالاوغ لان گئدیر.

مرجان خانیم (گووهره). قیزیم، پالتارینی تئز دیش، بیزه قوناق گلیر. اونلار گلنده سن ده قاباق لارینا چیخ! گوهر خانیم. یوخ، من قاباق لارینا چیخما یا جاغام. مرجان خانیم. آیب دیر، قیزیم. تئز، تئز گئت، پالتارینی دیش. گووهر خانیم گئدیر. جاواهير خانیم، فاتما خانیم، تئل لی، آتاکیشی اللرینده خورجون گلیرلر.

ج آ ۷ آ ه ی ر خانیم. قوناق ایستیر سینیزمی؟ مرجان خانیم. سیزین کیمی قوناق لاری کیم ایستمز؟ خوش گلیب سیز، سفا گتیریب سیز. سیز هارا، بورا هارا؟ من دئیردیم، بیز بیر ده گوروشمیریک.

فاطمه خانیم. داغ-داغا قوووشماز، اینسان اینسانا قوووشار. گورورسنمی، سوزوموزه اعتبارلی چیخدیق. بو اوزون یولو باسا-باسا سیزی گورمک اوچون گلدیک.

مرجان خانیم. چوخ ساغ اولون، اورک یاخین اولسا، اوزاق یول آداما نئی لر.

ج آ ۷ آ ه ی ر خانیم. دوغرو دور، باشین اوچون دوغرو دور. بنش ایلدیر سیزی

گورمیشم. کونلومون قوشو سیزه ائله قونموش کی، بیر گون یادیمیزدان چیخمیر سیز.

مرجان خانیم. جانین اوچون، بیز ده... هر گون سیزدن دانیشریق. کونولدن-کونوله یول وار.

ج آ آ ه ی ر خانیم. بیز او دوست لوغو داها دا بر کیتمه یه گلیمیشک. مرجان خانیم. خوش گلیم سیز، سفا گتیرمیش سیز! گوزلریمیز اوستونده یثرینیز وار. ایچری بویورون! اوتاغا گیریرلر. خان پیللکن لری ائیب هیته دوشور. سمندر پولاد ای گتیریر.

سمندر. خان! گتیردیم قول لوغونا، بو دا خالچاسی. خان. چوخ اجب. بسوغول-اوشاغی؟ اکبر گنت، اونلاری دا گتیر! اکبر. بو ساعت اونلاری دا قوللوغونوزا گتیریم. (گندیر) خان. قوی قاپی سیندا بايقوش لار اولاسین. منیم تورپاغیما فیتنه سالانین نسل کیسیلمه لی دیر!

پولاد. من نیلمیشم؟ نه فیتنه سالمیشام؟ خان. بیلیمیرم، بیلیمیرم، رعیتی اوزومه آغ ائلییرسن. هله دانیشدیغی سوزلره باخ: قازانجیمیزی ایت یئیر، یاخامیزی بیت. منی ایته بنزیرسن؟! سویون دورون، تئز! پولاد. بو سوزو بوتون ائل دئییر. هامی بیلیر کی، خالق ایشلییر، خان دیشلییر.

خان. بو حیوان اوغلونون هر سوزو منه بیر نشتر کیمی باتیر. تئز، تئز، اولونجه یه قدر وورون!

پولاد. اولوم سنین کیمی نامردلره باش ایمکدن یاخشی دیر. سمندر علین دکی ماتراق ایله وورور.

خان. وور، وور، برک وور! قوی بیلین کی، خانا خاین چیخانین جزاسی اولوم دور.

پولاد. اوف... ائلین آغزینی باغلا یا بیلیمزسن! آغزینی باغلاسان دا، قولونو باغلاماق اولماز! سنه ده بیر گون بو جزادان وار! خان. سوس دورون بو ایتی!..

سمندر پولادی دوگور. پولاد. آه!.. آه!..

آتا کیشی (طرفه). تفو!.. بو قاپی دان گیره لی اولومدن، آه-ناله دن باشقا بیر شئی گورمدیم. بو قان لی اوجاق بیلیمیرم نه زامان داغیلاجاق؟! یازیق کیشی نین نفه سی کیسلیدی. زومرود. وای، وای!.. آتا، قورخورام...

آ ت آ ک آ ش ی. سنه دئمدیم هیته چیخما؟ گل گندک!

زومرود. آتا، آتا، يئنه دوگورلر...

بال اوغلان. قیزی، تنز اول، آپار!

آتاکیشی زومرودو آپاریب، يئنه قایی دیر. سسه مرجان خانیم،

ج آ ۷ آ ه ی ر خانیم، فاطما خانیم ائیوانا چیخیرلار.

ج آ ۷ آ ه ی ر خانیم. بو یازیق کیشینی نه اوچون دوگورلر؟

مرجان خانیم. گورونور بیر گوناھی وار.

فاطمما خانیم. کیشیده جان قالمادی، او داها دیريلمز!

آتا کیشی. اؤمرونو سنه باغیشلادی، خان!

اکبر آنا خانیم ایله ائل اوغلون او گتیریر.

اکبر. گتیردیم خان!

آنا خانیم (پولادی یئرده اولو کیمی سريلمیش گوروب). وای، وای!..

اؤزونو اونون اوستونه آتماق ایستیر. سمندر قولون دان توتوب قویماير.

ائل اوغلو. آتا!..

اؤزونو آتاسی نین اوستونه آتماق ایستیر. اکبر قولون دان برک توتوب چکیر.

اکبر. ساکیت اول! چکیل!

خان. بو ایلان یومورتاسینی دا سویون دورون! بونلارین توخومو

کسیلمه لی دیر!

سمندر ائلوغلونو سویون دورماق ایسترکن آناخانیم

ئلوغلونو برک قوجاقلاییر.

آنا خانیم. وای!.. اونو بوراخین، منی اولدورون!..

سمندر. قالخ، آرواد! سنه ده نووبه چاتا جاق، تلسمه!

آنا خانیم قویمارام!.. بوراخین!

ئل اوغلو. آنا، یالوارما!.. یازیق آنام!..

ج آ ۷ آ ه ی ر خانیم. مرجان، اورییمه آغیر گلیر. بیزیم بو خئیر

ایش اوچون گلیشیمیزده بو قان هئچ یاخشی دئیل. هئچ اولماسا آروادی، اوغلانی

خان بیزه باغیشلا سین.

مرجان خانیم. خان، قوناق لاریمیز سن دن توققی اندیرلر

کی، آروادی، اوغلانی اونلارا باغیشلا یاسان.

خان. یاخشی، قوربان اولسون لار قوناق لارا. (علی ایله پولادا ایشاره انده رک)

آ گده، اونو دا آتین تووله یه!

پولادی آتاکیشی ایله سمندر گوتوروب تووله یه آپاریرلار.

ئل اوغلو آغلایا-آغلایا اونا طرف گئدیر.

ئل اوغلو. آتا جان!

آنا خانیم. پولاد! پولاد!..

ئل اوغلو بیردن دایانیر، ووقارلی وضعیت آلیر.

ئل اوغلو (آناخانیمما). آنا، آغلایما، آتام بیزه تاپشیردی کی، کیشی قیزی،

کیشی اوغلو نامرد قاباغیندا آغلاماز!

پرده

اوچونجو شکیل

صحنه خانین هیتینی تصویر اندیر. آناخانیم ائیواندا خالچالاری چیرپیر، ائل اوغلو

غم لی-غم لی آناسینا باخیر. تنللی آشاغی اوتاقدان چیخیر.

تنللی. آی یئیم، قاراباشی چاغیر بورا!

ئل اوغلو. آنا! سنی چاغیریر.

آناخانیم خالچالاری ائیواندا قویوب آشاغی ائیر.

تنللی. سن نیه بوش بیکار دورموسان؟

ئل اوغلو. چوبان لارا چورک آپاراجام.

تنللی. ائی، چوبان قیزی! سن چوخ قودورموسان. سحردن هارداسان؟

آنا خانیم. سن کیمسن، سن ده بیر کندچی قیزی دئیلسنمی،

تیسباغا قنین دان چیخدی، چاناغینی بینمه دی. منیمله آزغین-آزغین

دانشما قودورغان اوزونس، سوزونو دئ.

تنللی. اوهو، سن بوندا بیر اوزه باخ! یلمیرسن آخشام دان قالان

بولاشیق قاب لاری یوماق لازیم دیر؟

آنا خانیم. بیلیرم، منیم ده بیر جانیم وار. یئددی یثره

بولونه بیلیرم کی.

تنللی. جانین دا چیخار، بولونرسن!

آنا خانیم. جانین دا چیخسین، گوزون ده!

مرجان خانیم. ائی، قاراباش، تئز اول یوخاری گل، وخت کئچیر، بو

خالچالار نیه بوردا قالیب؟

آنا خانیم. چیرپیریم، آشاغی دان چاغیردی لار.

مرجان خانیم. جانینا چر چاغیردی لار. آی قیز تنل لی، قاب لاری

اوزون یو، ایت-قورد علینه سالما!

تنللی. باش اوسته، خانیم.

مرجان خانیم. آی گده! سن نیه اللری قولتوغوندا بوش

بنکار دایانمیسان؟ گئت سو توک، تنل لی قاب لاری یوسون!

آناخانیم خالچالاری گوتوروب گئدیر. ائل اوغلو تنل لی نین علینه سو توکور.

ئل اوغلو. آی تنل لی! آنامین اوستونه چوخ باغیرما، سونرا یاخشی

اولماز!

تنللی. نئی لرسن؟

ئل اوغلو. نئی لرم؟ او قوردلو اورینی پارچا-پارچا ائلرم!

سمندر. آ گده، یئیم، دورما، آرابادان چووال لاری آنبارا

داشی!

تنللی. بیرجه ایتیل بوردان سن دن قان ایگی گلیر.

ائل اوغلو هیت دن چیخیر. آت آکی ش ی گلیر.
 سمندر (آتاکیشیه). دورما، سن ده گنت داشی، بوش دورماق اولماز!
 سمندر تئل لی نین یانینا گندیب، اونونلا یاواش دان سوهبت ائدیر. آنا خانیم
 ائیواندا گورونور. ائل اوغلو دالیندا چووال گلیر.
 آنا خانیم. جان، یئتم بالا! جانین بو آغیر یوک لر آلتیندا
 چیخاجاق. اوشاغین دردی کیشی نین اولومونو ده یادیم دان چیخاردیب.
 بال اوغلان (قاچاراق). دور، سن تک آپارا بیلمزسن، بیر
 اوجون دان سن توت، بیر اوجون دان من.
 آنا خانیم. سن کی یئتمه کومک اولورسان، الله سنه کومک
 اولسون، اوغول!
 آتاکیشی دالیندا چووال گلیر.
 سمندر. آی آرواد! دورما، تنز آشاغی ائن، اینک لری ساغ، سود
 بیشیر، قایماغینی توت، قاتیق قوی، نه ره چالخا! گونورتا سوفره سینه تنز یاغ
 حاضرلا!
 آنا خانیم. آی بالا! منیم بوردا ایشلریم توکولوب قالیب دیر.
 سمندر. تنز اول، وینقیلدا ما! بون لار سنین ایشین دیر. تنز، تنز!
 آنا خانیم. قوی ایشلریمی قورتاریم.
 مرجان خانیم (آناخانیم). یئنه ائیوان دان آشاغی نه هوکوم
 کسیرسن؟
 آنا خانیم. هوکوم کسمیرم، منه دئییر، ائن آشاغی، اینک لری
 ساغ، سود بیشیر...
 مرجان خانیم. بس نئجه، یوخسا ائله بیلیرسن، سن بورا
 خانیملیغا گلیمسن؟
 آنا خانیم. خانیملیغا گلیمیشم. آنجاق منیم ده بیر جانیم
 وار. دئییرم قوی ایشلریمی قورتاریم، گلیم. ائله باغیریر کی، تنز اول،
 ائن آشاغی!
 مرجان خانیم. سن ایش گورمورسن واخت کنچیریرسن.
 آنا خانیم. بس بو ایشلری کیم گورور؟
 مرجان خانیم. بئله باشلاسان، سنی ده کیشی نین یانینا گوندرم.
 سمندر (بالاوغ لانا). آ گده، سنین اوز ایشین یوخ دور؟ قوی
 یئتمین آرخاسینا، اوزو آپارار.
 بال اوغلان. آپارا بیلمز!
 مرجان خانیم. آنا-بالانین جانی موم دان یارانمیش.
 سمندر. سن تنز اوز ایشینه گنت، قورخما، اریمز. یئتمین جانی
 برک اولار، سن گنت آتالارین آلتینی تمیزله، قاشوولا، آرپا-سامان وئر!
 تنللی (آناخانیم). آی آرواد، باشیمی یوورام، گل سو توک!

مرجان خانیم. قول لارینی ساللایب نه دورموسان؟ تنز اول چوبان لارا

چورک بیشیر، گده آپارسین!

گندیرلر، آتاکیشی ایله ائل اوغلو هیته دورموش لار.

ئل اوغلو. اوف... یازیق آنام!

آتا کیشی. دوغ ائی گونش، چکیل ائی دومان! اوچ آیدیر بو قاپیدا

اولورسان، بیر دفعه ده اوزون گولمه ییب.

ئل اوغلو. منیم اوزوم هله گولمز.

آتا کیشی. نه قدر بو قاپیداییق، بیزیم اوزوموز گولمه یه جک!

زومرود (داخیل اولور). آتا! آتا!

آتا کیشی. جان، قیزیم، گل یانیم! (قیز ساکیته آتاسی نین یانیندا

اوتورور) باخ، بو قیز اوزوگولر، اویناق، چیچک کیمی بیر قیز ایدی. اوچ ایل

بون دان اول خان هیته آدام دویدوروردو، آتان کیمی او دا ماتراق

آلتیندا اولدو. قیز اونو گورن دن خسته دیر.

ئل اوغلو. یازیق قیز.

آتا کیشی. سن بونو گرک اوزامان گوریدین. آچیلما میش تزه بیر

قونجه کیمی ایدی. (بالا وغلان علی قولتوغوندا گلیر) سن نه اللری قولتوغوندا

گزیرسن، یئددی قیزنان بیر دره ده قالمامیسان کی؟

بال اوغلان. باشینا دونوم، عمی، منه بیر چاره!

آتا کیشی. نه وار؟ نه اولموش؟

بال اوغلان. دردیم بوگوک دور. بیلیرم، بو گون من ده ماتراق

آلتیندا اوله جه یم.

ئل اوغلو. آرواد کیمی اوفولداما، سوزونو دئ!

بال اوغلان. آت ناخوشلایب. چر دیمیش، ائششک کیمی یثره سریلب

آغنا بیر، نه یثیر، نه ایچیر. گورونور برک ناخوش دور.

آتا کیشی. بو چر دیمیشه نه اولوب؟

بال اوغلان. بیلیرم عمی! نه قدر چالیشیرام یترین دن

قالخماییر. خانا نه جاواب وئره جه یم؟ ظالم اوغلو بیلسه. دریمه سامان

تپه جک.

ئل اوغلو. آتدیر، ناخوشلایمیش، بونا سن نئيله یه سن؟!

ب آل اوغلان. بونو سن دئیرسن. او ظالما سوز قان دیرماق اولماییر.

ائله دئیه جک، سن ناخوشلاتمیسان. بیر ده گوردون گوزلری قیزاردی، دی گل

قباغیندا دور گوروم نئجه دورا جاقسان. اؤلونجه یه قدر دوی دوره جک.

ئل اوغلو. دئمک، سنین ده اومرونه آز قالیب. وخت ایکن باشینا

چاره قیل.

بال اوغلان. نه چاره؟

ئل اوغلو. چوبان لارین یانینا قاچ، اونلار سنی ساخ لار.

بال اوغلان. يوخ، بو بير چاره دئييل، منه بير تدبير توكون!..
 آتا كيشى. منيم اورييم آرخاين دير، سنه هئچ بير شئى اولمايا جاق.
 ائل اوغلو. نندن بيليرسن؟
 آتا كيشى. بو قيزدان، بو قانلى اوجا قدا قان اولدوغو گون قيزين ناخوش لوغو
 باشلاير. قيز بو گون چوخ ساكيت دير. دوغ ائى گونش، چكيل ائى
 دومان!
 خان گلير. كناردا دايانير.
 خان. آگده، سمندر! مئهره دئى آتلارى چكسين قاپيا، كنده
 گندجييك.
 سمندر. باش اوسته، خان!
 بال اوغلان. ائويم ييخيلدى.
 ائل اوغلو. سنه قاج دئيرم، قاج چوبانلارين يانينا!
 سمندر. آگده، بالاوغلان!
 بال اوغلان. نه دئيرسن؟
 خان. آگده، آتلارى قاپيا چك!
 بال اوغلان. باشينا دونوم خان! آت بير آز خسته دير.
 خان. نئجه؟ حيوان اوغلو حيوان، سنه هر گون دئيرم، آتا ياخشى
 باخ، قولاغينا گيرمير. او آتين بير ديرناغيني يوز دنه سنين كيمي تولاي
 ديشمرم، اونون باشيندان بير توك عكسيله، باشين بده نينده قالمايا جاق.
 بال اوغلان. نئيليم، خان. باخماق بوندان آرتيق اولماز.
 خان. آگده، سمندر! آتا باش چك، گور نئجه دير! (سمندر گندير)
 حرام اولسون سيزه منيم چورييم. اورييم هئچ ساكيت دئييل. دئيه سن
 آتين باشيندا بير ايش وار. (خان اوزو ده آشاغى ائنه رك، آتى يو خلا ماغا گندير) آتا
 بير شئى اولسا، ديرى-ديرى دريني باشيندان سوياجا غام.
 بال اوغلان (طرفه). يامان گونلريم چاتدى، من نئيليم؟
 ائل اوغلو. بورا باخ، گل سنى گيزلديم.
 بال اوغلان. بوش-بوش دانيشما! بو قوردلاردان جان قورتارماق اولار؟
 ائل اوغلو. بورا گل! (قولوندان توتوب اوتاغا چكير. بوگو ك خالچانى
 آچاراق) گير بونون ايچينه!
 بال اوغلان. بوندان بير شئى چيخماز!
 خان (اوزاقدان). هانى او كوپك اوغلو؟
 ائل اوغلو. سنه گير دئيرم!
 بالاوغلانى خالچايا سارييب اوزا دير. اوزو ده، علينده بير داش قاپى نين
 چيخميش ميخيني دوزل دير. خان ايله سمندر گلير لر.
 خان. آگده، هانى او كوپك اوغلو؟
 ائل اوغلو. كيمي سوروشورسونوز؟

خان. مټه‌تری.

اټل اوغلو. بیلیم، خان! بیر آز بون‌دان اول بوردا ایدی.

خان (سمندر). او کوپک اوغلو نو بو ساعت تاپمالیسان! (گن‌دیر)

سمندر. آ گده، یټیم، بیلمدین هارا گټدی؟

اټل اوغلو. یوخ، بیلمدیم.

سمندر. سن بیر هیت-باجانی گز. من اونون دالینجا گن‌دیرم.

گن‌دیر. تټل‌لی قاپی‌نین آغزین‌دان ایچری باخیر.

تټل‌لی. آ گده، بو ساعت او مټه‌تر سنینله دانیشیردی، نټجه گټدی کی،

سن گورمدین؟

اټل اوغلو. من اونا کټشیکچی دټیلم کی... گوره‌سن هارا قاچدی.

تټل‌لی. آ یټیم، بوردا سنین علین وار، دئ گوروم اونو هاردا

گیزلتدین؟

اټل اوغلو. من نه بیلیم! آدم گیزله‌دنم؟

تټل‌لی. جانین یانسن، گور اوستومه نټجه آتیلیر!

اټل اوغلو. جانینی دا آلا‌رام. اول-آخیر سن منیم علیمده اوله‌جکسن.

تټل‌لی. گورورم، سن دن هر شئی چیخار.

سمندر گلیر.

سمندر. گده تاپیلما‌دی؟

تټل‌لی. اونو، باخ، بو جانی یانمیش ایتیر-باتیرا سالدی. بورا گل، بیرجه

اونون او‌تاغینی آختار.

سمندر. اټله یئرله‌ر گیرمز.

تټل‌لی. سنه دټیرم ایچری باخ!

سمندر (او‌تاغا گن‌دیر). آی قیز، او بورا‌لاردا نه گزیر.

اټل اوغلو. آی-های، تاپدین ها!

خان. آ گنده، سمندر!

سمندر. نه بویورورسان، خان؟

خان. مټه‌تر تاپیلما‌دی؟

سمندر. یوخ، باشینا دونوم، آختاریرام.

خان. تاپیلما‌سا بو هیتده بیر دیوان قورا‌جا‌غام کی، بوتون دنیا

تاماشاسینا دورسون.

سمندر. آختاریرام، خان.

خان. او تاپیلما‌لی دیر... یوخسا... تتر اول آتی یوخلا، گور نټجه‌دیر!

گن‌دیرلر. اټل اوغلو پالازی آچیر.

اټل اوغلو. بالا‌و‌غلان! تتر اول قاچ! چوبان‌لارین یانینا قاچ!

بال او‌غلان. هیتده گورن اولماسین، یاخشی باخ!

اټل اوغلو. قورخما، هټچ کیم یوخ‌دور.

بالاوغلانی قاچیرتماق ایسترکن سمندرین سسی گلیر.

سمندر. بو ایت اوغلو ییزی ایشه سالدی.

تئل لی اوتاق دان چیخیب سمندره طرف یوگورور.

سمندر. آت اولدو. ایش فیریقدیر. تاپیلماسا، خان یاخام دان ال

چکمه یه جک... آنجاق هله لیک آتین اولمه سینی خاندان گیزلتمک

لازیم دیر.

تئللی. گل بورا، قورخما، گئدنی تاپمیشام.

سمندر. هاردادیر؟

ائل اوغلو اونلاری قاپی دان گودور

تئللی. بو گوک خالی نین ایچینه. سن گلن کیمی من اوتاغا گیریب

یئتمی بوسدوم. بالا جا بیر دئشیک وار، اوردان باخیردیم. سن کی، اوتاق دان

چیخدین، ائل اوغلو خالینی آچیب، گدنی قاچیرتماق ایسته دی. سونرا سنین سسین

کلینجه یئنه خالی نین ایچینه بو کوب گیزلتدی. اوتاغا گیریب تو تماق ایستدیم،

قورخدوم علیم دن قاچسین. بیر ده بیلیرسن، بو یئتم دن من نئجه قورخورام!

دورما گل، مئهری دیری توتوب علینه وئیریم.

ائل اوغلو (بالاوغلانی ساندیقدا گیزله دیر). بالاوغلان، دورما، گل

گیر ساندیغا!

اونو گیزله دیر. اؤزو ده بو کولموش خالی نین اوسته اوزانیر.

تئللی. آ گده، قالخ خالی نین اوستون دن!

ائل اوغلو. نیه قالخیم، اوزانمیشام.

سمندر (علین دن توتاراق). سنه قالخ دئیر لر.

ائل اوغلو. قالخ دئیر سن، قالخارام. آنجاق نه اوچون؟ نه سبه؟

(قالخیر)

تئللی. سن بیلیرسن بو نئجه اوزلو یئتم دیر. قایا کیمی، نه دئیر سن،

جاواب وئیر. آچ خالینی!

ائل اوغلو. اونا منیم گوجوم چاتماز.

سمندر. گورورم سنین گوزلرین دن قان دامیر. باشینی تتر

باتیرماق گرک دیر.

ائل اوغلو. سن عقلدا آدم لار منیم باشیمی باتیرا بیلمز. بیلیرم،

بالاوغلانی گزیرسن. اونون آغلی وار، خالی ایچینه گیزلنمز!

خالینی آچیرلار. خالی بوش دور.

سمندر. یوخ، بیر شئی یوخ دور...

تئللی. وای، جانین یانسین، گنده، بو ایت اوغلونو سن خالی دان چیخاریب

یئنه خالیا بوکنده اوز گوزومله گوردوم. بو نه اولدو، یئرمی باتدی،

گویمی چیخدی؟

ائل اوغلو. سنین یالانچی گوزون وار، بون دان سونرا اونا اینانما.

تئللی. گورورسن بو یئتیمی؟

سمندر. اونون اجه لی چاتمیش، آ گده، چیخ بورادان!

ائل اوغلو اونا غضب لی باخیش لارلا باخیر.

تئللی. من بو گده دن قورخورام. خلوتده علیه دوشسک، بیزی

بوغار. سن ده اوزونو اوندان قورو.

خان گلیر.

خان. آ گده، سمندر!

سمندر. بلی، باشینا دونوم، نه بویورورسان؟

خان. آت نجه دیر؟

سمندر. ایندی بیر آز راحت دیر.

خان. گده دن نه خبر؟

سامان دار. خان، دنیانی الدن سالمیشام، تاپلمیر.

خان. ائششک اوغلو ائششک، نجه تاپلمیر؟ بو گون او تاپلمالی دیر!

سمندر آختاریرام، خان!

خان. آتا یئنه باش چک، گور نجه دیر؟

خان گئدیر.

ائل اوغلو (دیوارین دئشیک لرینی بیر-بیر گوزدن کئچیریر). بو ایت قیزی بیزی

گورور، چاره یوخ دور، قاجیرماق لازیم دیر. (ساندیغین آغزینی آچیر)

بالوغلان، دورما، تنز قاج!

بال اوغلان. قورخورام، هیته گورر لر.

ائل اوغلو. هیته هئچ کیم یوخ دور. سنه قاج دئیرم. بیرباش چوبان لارین

یانینا!

بالاوغلان قاجماق ایسترکن سمندرین سسی گلیر.

سمندر. تئل لی، تئل لی، بورا گل!

تئللی (سمندره طرف قاجیر). دورما، تاپمیشام.

سمندر. ائه... سن ده بو یالانی-پالانی بوراخ!

تئللی (علی ایله آنلادیر). سن گندن کیمی ساندیغین آغزینی آچدی. گندنی

چیخارتدی. قاجیرتماق ایسترکن یئنه ساندیقا گیزلیدی. سن بیرجه گل!

سمندر. تئل لی، یئتم دئمشکن، داها سنین گوزلرینه اینانمیرام.

باشینا چاره ائت!

تئللی. نه چاره؟

سمندر. مئهر تاپلماسا، اونون آجیغینی خان من دن آلاجا،

قاجماق دان باشقا چاره یوخ دور.

تئللی. هارا؟ آ کیشی، دلی اولمامیسان کی؟ سنه آدام کیمی سوز دئیرم،

سن بیرجه گل!

ائل اوغلو قاپی دان اونلارین دانیشیغینی ائشی دیر، رفدن باشی کسکک بوگوک

قاباغي گوتوروب، بالاوغلانين باشينا تاخير.

اثل اوغلو. بالاوغلان، باشقا چاره يوخ دور، تتر اول گير هوووزون ايچينه!
تريپمه!

اونو هيت دكي هوووزون ايچينه سوخور، سمندر ايله تثل لي گلير.
تثللي. بيرجه بو ساندیغی آج!

سمندر (ساندیغین ایچینه باخیر). سنه دئدیم کی، گوزلرین سنی
آلدادیر.

تثللي (خالچانین دا ایچینه باخیر). بس بو ایت اوغلو هانی؟ اؤز گوزومله
گوردوم.

اثل اوغلو. سنین نه گوزونه اینانماق اولار، نه ده سوزونه. کیشینی
اوشاق کیمی اله سالیب اوینادیرسان.

سمندر. من گئتدیم، باشينا چاره قیل!
تثللي. قويما رام، اوزومو اولدوررم، اول-آخیر گئدنی تاپاجاغام.
اؤزونو داغا-داسا سالما.

سمندر. سن تاپینجا خان دا منیمکینی منه وئرر.
تثللي. قورخما، من اونو تاپاجاغام.

خان. آگنده، سمندر!

سمندر. بلی، خان، نه بویورورسان؟
خان. آت نجه دیر؟

سمندر. بیر آز راحت دیر، داها آغنامیر، الله اونا وئرن بلانی
منیم جانیم وئرسین. بیرجه آرخاین اول!
خان. گنده دن نه خبر؟

سمندر. هله کی، تاپمیشام، ایزینه دوشموشم، تاپاجاغام.
خان. تاپیلماسا، وای حالینا، یاخشی آختار!
اکبر هیته گلیر.

سمندر. یاخشی گلدین. بورا باخ، خانین آتی ناخوشلاییب، مهتر
ده قورخوسون دان قاچیب گیزلنوب. خان اونو آختاریر. بو یئتیم یئرینی
بیلیر. گل اونو جزایا توتوب بوینونا قویاق.

اکبر. بو نه چتین ایشدیر. یئتمی ییخ یئر، ماتراغی آل علینه بشون
ماتراق یئین دن سونرا یئرینی دئیر.

سمندر. گل بورا، بو ایشی سن سیزانده بیلرم. ظالم اوغلونون
گوزلرین دن قان دامیر.

اکبر. یوخسا قورخورسان؟

سمندر. قورخمورام، احتیاط اندیرم. قورخورام علیمده اولسون.
اکبر (اثل اوغلو یا). ائی، مهتری هاردا گیزلتمیسن؟

اثل اوغلو. هئچ بیر یترده.

سمندر. دوغروسونو دئ!

تتلی. یالان دئیر. مئهرتی بو گیزلتمیش، یئرینی دئیر.

سمندر (اغلونون قولون دان چکه رک). بورا گل!

اغل اوغلو (قولونو دارتاراق). گلیرم، قولومو بوراخ!

اکبر. په، یارما دا داشارمیش!

اغل اوغلو. یاغلی ائلدن اولاندا داشار.

سمندر. چوخ دانشما، مئهرتین یئرینی گوسترا! (ماتراق ایله وورور)

اغل اوغلو. بوش یتره منه دولاشمایین، من هئچ نه بیلیرم.

(ماتراغی دارتیب اکبرین علین دن آلیر)

اکبر. سمندر! سن اویان دان، من بویان دان، توت بویتمی!

(اغل اوغلو علین دکی ماتراق ایله اونلارین باش-گوزونو ازیر، نهایت، اونو توتورلار)

چک، چک، آغاچا باغلا یاق!

اغل اوغلو (دارتینیر). بوراخین! آلچاق لارا!..

سمندر. علیمیزدن قورتارما زسان. تتلی، تتلی، کن دیری گتیر،

قول لارینی باغلا!

اکبر ایله سمندر ائلوغلونو توتورلار. تتلی اونون اللرینی باغلا ییر.

اغل اوغلو. من دن ان ایستیر سینیز؟ من آدام گیزله دنم؟

اکبر (ماتراق ایله وورور). مئهرتین یئرینی سویله!

اغل اوغلو. ویج دان سیزلارا! سیز من دن نه ایستیر سینیز؟ بیلیرم دئیرم.

سمندر (وورور). مئهرتین یئرینی گوسترا!

تتلی. آیتیم، دئی جانین قورتار سین.

آنا خانیم (ائیوان دان گوروب قیشقیرا-قیشقیرا آشاغی قاجیر). بالامی

نه اوچون دوگورسونوز؟ بیه سیز دیر، آتاسیز دیر. بوراخین اوغلو مو!..

سمندر (ماتراق ایله وورور). دی تتر اول، گوستر یئرینی!

اغل اوغلو (آناسینا). من بیلیرم.

آنا خانیم. او بیه سیز دیر؟ اوزومو اولدوررم. بوراخین بالامی!

اکبر. بونون خبری یوخ دور اولسا دئیردی. سونرا قانا دوشریک.

اغل اوغلوونون قولونو آچیر. آنا خانیم اوغلونا ساریلیب آغلا ییر.

اغل اوغلو. آغلاما! نامرد قاباغیندا کیشی قیزی آغلاماز!

اکبر. سمندر، من گتدیم، ایشیم وار.

گتدیر. خان گلیر.

خان. آگنده، سمندر! آت نئجه دیر؟

سمندر. ایندی بیر آز یاخشی دیر، خان! راحت لانیر.

خان، گنده تاپیلما دی؟

سمندر. گورونور باغدادیر. ایندی اکبر ایله باغی اختاراجاغیق.

خان. تاپیلما سا، سحره سالامات قالما یا جاقسان. (گتدیر)

تئللی. دوغرودان، باغا یاخشی باخمیسانمی؟

سمندر. اؤتری باخمیشام.

تئللی. یئتیم گئندنی اورا قاجیرمیش اولاجاق. سن گئت باغی آختار، من ده بوردا گوز-قولاغام، تنز، قورخورام.

سمندر گئدیر. تئل لی ائلوغلو نو گودور. ائل اوغلو هوووزا یاناشیر قاباغی گوتوروب بالاوغلانی قاجیرماق ایسترکن تئلینی گورور.

ئل اوغلو. وای، بو کوپگیرن یننه گوردو. باشقا چارم قالمادی.

(قاباغی یننه بالاوغلانین باشینا قویور و قایی دیر)

آتا کیشی. ساغ اول، ائل اوغلو! ائلین مرد اوغلو سان، ساغ اول!

ئل اوغلو. دونیادا، مردلیک قالا جاق!

تئل لی قاییا طرف گئدیر. ائل اوغلو بالاوغلانی هوووزدان چیخاریب

پالتارینی قورولاماق اوچون اونو اوتاغا سالیر.

آتا کیشی. وای، بالاوغلان، سن بوراداسان؟

ئل اوغلو. سوس، عمی! بالاوغلان، او تئل لی کسمیش سنی یننه گوردو،

آخیرینجی بیر تدبیریم وار (کوهنه بوگوک بیر زنبیله کن دیر باغلاییر. بیر

اوجونو آغا باغلاییر. بالاوغلانی زنبیلین ایچینده اوتوردور. آتاکیشیه)

عمی، گل کومک ائله، بونو چکک یوخاری!

آتا کیشی. وای سنی، ائل اوغلو! آسلانسان، آسلان! (زنبی لی یوخاری

چکیرلر) بالاوغلانی بوردا تاپسالار، اوچوموز ده فلین خرجینه گئدریک.

بونو بیلیر سمنی؟

ئل اوغلو. بیلیرم. قول کیمی یاشاماق دانسا، مرد کیمی اولمک

یاخشی دیر.

تئللی ایله سمندر گلیر.

تئللی. گل بورا، مئهرتی دیری توتوب وئیریم علیه، باخ گور، بو کیمین

آغلینا گلر. (قاباغی گوتورور) وای، شیطان اوغلو شیطان، یننه گوزدن

ایتدی.

ئل اوغلونون قایی سینا طرف گلیرلر. ائل اوغلو گورور کی، بالاوغلانین آیاغی زنبیلین

دئشیکین دن گورونور. تئز بیر پالاز گوتوروب زنبیلین آلتینا سالیر. سونرا سمندره

یاناشیر.

ئل اوغلو. آکیشی، بو آروادین سوزونه اینانما! بیر گل، اهوالاتی سنه

دانیشیم.

سمندر. نه دئیر سن، یئتیم؟!

ئل اوغلو. آدام آتادان یئتیم اولماز، عقل دان یئتیم اولار. گل، بوردا

اوتور. اهوالاتی سنه باشا سالیم. (سمندری زنبیلین آلتینا سالدیغی

پالاز اوستونده اوتوردور. تئل لییه) تئل لی، گل، سنده اوتور!

تئللی. من بوردان باخیرام.

ائل اوغلو. ایندی قولاق آسین! بیز، اوشاق لیقدا ایتیردیگیمیز شئی تاپماق
 اوچون همیشه بیر شعر اوخویاردیق. ایندی همین شعر اوخویوم، او ساعت بالاوغلانی
 تاپاجاقسینیز. بیر قولاق آسین! (الرینی سوزلرین آهنگینه اویغون
 شکیلده اوینادا-اوینادا)
 بوستان کلیک دیر، آی بالا،
 قوزون املیک دیر، آی بالا،
 آیاغینی چک یوخاری،
 زنبیل دلیک دیر، آی بالا!
 تئللی. بو نه سوز دور، اوشاقدا بیر هیله یه باخ!
 سمندر (علینی هاوادا اویناداراق). په-په، سوز دانیشدی،
 لذت آپاردیق! بس هانی؟ سن بیزه مئهرین یئرینی گوستر!
 بالاوغلان زنبیلین دئیگیگن دن آیاغینی یوخاری چکمک ایستر کن کن دیر قیریلیر، تاپیلتی
 ایله سمندرین اوستونه دوشور. ائل اوغلو قیشقیریر.
 ائل اوغلو. وای، زلزله!.. کومه یه گلین، زلزله!..
 پالازی تتر سمندرین اوستونه چکیر. تئل لی قورخودان قاجیر.
 ائل اوغلو بالاوغلانی قاپی دان قاجیریر.
 سمندر. وای، وای، بئلیم سیندی!
 ائل اوغلو. دینمه، زلزله دن یاخشی قورتاردین.
 آتا کیشی. یئر بیرجه دفعه آیاغیمیزین آلتین دان گتتدی. بیر ده گتسیدی،
 داغی داغ اوسته قویمازدی.
 ائل اوغلو. چوخ شوکور، یاخشی قورتاردیق، عمی!
 سمندر (اوفولدا یا-اوفولدا یا آغا قالخیر). آ یئتیم، هایفینی
 یاخشی آلدین، دئی گوروم زنبیلین ایچین دکی داش ایدی، نه ایدی؟ بئلیمده توتار
 قویمادی. وای!.. (بئلینی اللری ایله توتور)
 ائل اوغلو. داش ندیر، آ کیشی، پالتاریمی آسمیشدیم.
 سمندر (بئلینی چکه رک، آجیق لی ائل اوغلویا باخیر و قاپی دان
 چیخارکن). تئل لی، من گتتدیم. ساغ اول! سن ده باشینا بیر چاره قیل. (گندیر)
 تئللی (آغلایا-آغلایا سمندرین دالینجا قاجاراق). هارا گندیر سن؟
 قویمارام!
 آتا کیشی (ئل اوغلونون آلتین دان اوپه رک). ساغ اول! عقل لی بالا، ساغ
 اول! (بیر علی ایله ائل اوغلونو قوجاقلادیغی حالدا، او بیرر علینی هاوادا اویناداراق)
 دوغ ائی گونش، چکیل ائی دومان!
 پرده
 اوچونجو پرده
 دؤردونجو شکیل
 صحنه کیچیک داغ اتیینی تصویر ائدیر. اورتا طرف قامیش لیق دیر. سول طرفده کوهنه داخما،

ياخيندا دره واردير. ياغيش ياغير، ائل اوغلو پالتاريني سويونوب آلتينا قويמוש دور.
چوبانلارا آپارديغي خورجون ايچين دكي چوري ده ياش اولماسين دئيه، آلتيندا گيزلديب.
گويه باخير.

ائل اوغلو. سوس، ائي اوستومده آلولو ايلان كي مي اوينا يان شيمشك! سوس،
ائي لووغالانيب گورولدا يان ايلديريم! سيزدكي او قوه، او آلو منده اولسايدى،
باشقا جور گورولدار، باشقا جور آلولولانارديم. (دوشونور) اوف، آنا،
آنا! يازيق آنا، سنى بو ظالم لارين ظلمون دن قورتارديغيم گونو گورسيديم،
هئج اولمزديم. (ياغيش كسير. ائل اوغلو پالتاريني گئير. گئتمك ايستر كن
قارشى سينا قوجا قارى چيخير) خوش گوردوك، ننه!
ق آ ر اى. خوش گونون اولسون، اوغلوم! (عليني اونا اوزاد اراق) آجام، چورين
وارمى؟

ائل اوغلو (چووالدان باغلى بير دسمال چيخارير، دسمالى آچيب ايچين دكي
چوري قاريا وئير). ننه، بو چورك اوز پاييم دير، آل يئ!
ق آ ر اى. ساغ اول، اوغلوم! گورورم چوخ اينسافلى اوغلانسان. هارا گئدير سن؟
ائل اوغلو. چوبانلارا چورك آپاريرام.
ق آ ر اى (اونا دقتله باخير). آى اوغول! اوست-باشيني قورودور، بو ياغيش
سنى توتما ديمي؟

ائل اوغلو. توتدو، ننه، توتدو.
ق آ ر اى. بس نجه اولدو كي، ايسلا تىمادى؟
ائل اوغلو. او منى ايسلادا بيلمه دى.
ق آ ر اى. نئيلدين كي، ايسلادا بيلمه دى؟
ائل اوغلو. بو سيردير، دئرم.
ق آ ر اى. دئير سن، اوغلوم. باخ، بو آغاجى سنه وئررم، اوندا دئير سن.
ائل اوغلو. ائه، او آغاجى نئيليرم، مئشه لر دولو آغاج دير.
ق آ ر اى. اوغول! بو او آغاج لاردان دئيل. بو دا سيرلى آغاج دير. هر كي مه
ووروب، ياپيش دئن، ياپيشار، آچيل دئن، آچى لار.
ائل اوغلو. آھا!.. ائله دير. اوندا ياخشى آغاج دير، وئر، سيريمى سنه
سويليم.

ق آ ر اى. آل، اوغول، سويله.
ائل اوغلو. ننه، بو قدر چتين ايش دئيل. گوردوم ياغيش ياغير، تنز
پالتاريمى سويوندوم، اوستونه بير داش قويوب اوتوردوم. ياغيش كسن دن
سونرا گئينديم.

ق آ ر اى. عقل ياشدا دئيل، باشدادير. سن بونو كيچيك شيمي بيلير سن؟
بونو هر كس دوشونه بيلمير. گورورم عقل لى اوغلانسان، اوغلوم، آغاجى
ياخشى ساخلا. اونو من سنه وئرمه يه گئير ميشديم. خالقيمين بيلگى دير.
اونون ايله وطنينى، خالقينى قورو!

اټل اوغلو. سن کیمسن، آی ننه؟

ق آ ر ای. بیلیرسن، اوغول، تلمه! هله لیک ساغ اول.

اټل اوغلو. ساغ اول، ننه جان. (قاری نین آرخاسینجا باخیر)

اټل اوغلو. سن بو کیچیک آغا جدا هونره باخ: یاپیش دئیرسن، یاپیشیر،

آچیل دئیرسن، آچیلیر. (چو خوردا بیر قامیش گورور) آی، نه یاخشی قامیش دیر!

ق آ ر ای (اونا طرف دونه رک). اوغولم، او قامیشی کس، توتک قاییر.

اټل اوغلو (قامیشی کسیر). ننه جان، سن بو کندده یاشاییرسان؟

ق آ ر ای. یوخ، اوغولم، بو کندده یاشامیرام. بوتون بو یئرلر منیم

مسکنیم دیر. نه گوزل توتک قاییر دین، بیر چال گوروم!

اټل اوغلو توتی چالیر، توتک بو سوزلری اوخویور: سن ائی منی چالان اوغلان،

ائی ایگید، قهرمان اوغلان،

بو سس اټلین گور سسی دیر،

داغلار ییخان قوه سی دیر.

دورما، خالقین گوجونو آل!

گنت، دوشمن دن اوزونو آل!

قورو بو عزیز اولکنی،

قورو خالقی، هم وطنینی!

اټل اوغلو (حیرتله). وای، ننه جان! بو توتک اینسان کیمی دانی شیر.

ق آ ر ای. اوغولم! او سس بو اودلو کو کسومده بسلدیگیم خالقین سسی دیر،

سنی کومه یه چاغیریر.

اټل اوغلو. منی کومه یه چاغیریر... منیم یوز جانیم اولسا، خالقیمین،

وطنیمین یولوندا قوربان وئرمه یه هازیرام.

ق آ ر ای. بټله اوغول اولدوغون اوچون دور کی، خالق اولجه سنه اوز بیلگی نی

وئردی. ایندی ده او اوز سارسیلماز قوتینی سنه تاپشیریر. قورخما، خالقین

قوتی یئنی لمز دیر. داغلارا قارشی دورسان، پارچالار. آه... دټمک،

منیم ده بختیارلیق گون لریم یئتیشدی. داها کو کسومده سئوه-سئوه

بسلدیگیم بو خالقین آه-ناله سینی دئیل، شن سسینی، سورک لی قهقهه سینی

اټشیده جه یم.

اټل اوغلو (قول لارینی آچاراق). ائی بیزی قوینوندا بسله یین بو گوک

آنا! ائی سئویم لی، عزیز وطن، بو سنسن؟ (قوجاقلاییر)

ق آ ر ای. منم، اوغولم، منم، عقل لی و ناموس لو اوغول لاریملا ایفتیخار

اندیرم. گنت خالقینی، وطنینی روستم خانین پنجه سین دن قورتار!

اټلسیز ایش گورمه! بیر الدن سس چیخماز! خالقی کومه یه چاغیرماق ایستدیگین

زامان توتی گویه طرف توت. او زامان سسی هر طرفه یاییلا جاق.

بوتون اټل آخیشیب کومه یه گله جک.

اټل اوغلو. گوزل وطن! عزیز، سئویم لی آنا! خالقیمین بیلگی ایله،

خالقېمېن قوتى ايله گندېرم. گندېرم سنى قوروماغا. منه خئيردوا

وئرا!

ق آ ر اى. گنت، اوغلو، گنت! اوغورلو اولسون سفرين! يولونا گونش دوغسون،

چېچكك لر سېلسين!

اثل اوغلو قارى نين علينى اللرى ايچينده سيخاراق اوپدوك دن سونرا ياواش-ياواش گئرى چكىلير،

هر ايكى سى بير-بيرينه باخا-باخا آيريليرلار. اكبر يوخسول بير قادی نين اوغلاغينى قوجاغينا

آلب آپارير. زهرا بير اتين دن، اوغلو او بيرى اتينده توتوب دارتيرلار.

اوغلان. اوغلاغيمى وئرا، اوغلاغيمى وئرا... (آغلاير)

زهرا. بورا وئرا وشاغين اوغلاغينى! يئتمين گوز ياشينى آخيتما!

اكبر. چكىل، آرواد! بير تېيك ايلشديرم جانين چىخار. بس خانا

توى بايى وئرمه يه جكسن؟

زهرا. آى كيشى، توى بايى وئرمه يه منيم نيم وار؟ بير اوغلاغدير،

او دا وشاغين دير. گونونو هيتده اونولا كئچيرير. گل اينساف ائت، بو

يئتمى گوزوياش لى قويما!

اكبر. چكىل دئيرم، يوخسا!..

اوغلان. بورا وئرا اوغلاغيمى!

آغلاير. اثل اوغلو اكبره ياخينلاشير.

اثل اوغلو. بو اوغلاغى هارا آپاريرسان؟

اكبر. اوهو، بونون بير آزغين ليغينا باخ! اوستومه نئجه باغيرير! بو

اوغلاق اولماسايدى، سنيكىنى سنه وئرديم.

اثل اوغلو. وشاغى آغلاتما، اوغلاغى وئرا!

اكبر. ال چك، يئتم، يوخسا جانين عليمده چىخار.

زهرا. باشينا دونوم، آى اوغول! خان توى ائليير، منه نه! منيم

نيم وار كى، خانا توى خرجى وئريم؟ بو اوغلاق دا وشاغين دير. اونو جانين دان

آرتيق سئوير.

اكبر. من دن كيمه شيكايت ائديرسن؟ او دا خانين قايى سيندا

نو كردير.

اثل اوغلو. خانين نوكرى سنين كيمى ناموس سوزلاردير. من خالقېمېن

نو كرديم. بورا وئرا اوغلاغى!

برك چكىر، اوغلاغى اوغلانا طرف آتير. اوغلان اوغلاغى گوتوروب قاچير.

اكبر. آيئتم، ايندى او قدر بوگودون كى، عليم دن اوغلاق آليرسان؟

اثل اوغلو. جانينى دا آلام! جاماتا دولاشما!

اكبر (اونا هوجوم ائدير). سرچه كيمى بوغازينى اوزوب آتارام.

اثل اوغلو. آل، آلچاق (بير سيلله وورور. اكبر دره يه ييخيلير) سنين

كيمى خاين لر ين جزاسى بودور.

زهرا. باشينا دونوم، آى اوغول! سن ئيلدين؟ اؤلدومو؟

اټل اوغلو. آتاسی دا یاندی.

زهره (حیرتله). داغ کیمی کیشی بیر یومرو قلا یتره ییخیلیدی. سنی دوغان
آنا یا قوربان اولوم! نه قئیرت لی، گوج لو اوغلانسان! خان بیلسه، ایشیمیز نه
اولار؟

اټل اوغلو. قورخما، هئچ بیر شئی اولمازا!

زهره. نه بیلم. باشینا دونوم، آی اوغول! اوشاق اولسان دا، گورورم
ایگیدسن، پهلوانسان. آنجاق گندیب خانا خبر وئرسه، بیزیم لاپ
آخیریمیزا چیخار.

اټل اوغلو. خالا جان! اوتور یانیمدا! قورخما، بون دان سونرا سنه

هئچ کس ال اوزادا بیلمز!

اوغلان (کنچی سی ایله گلیر. ایپین دن توتوب، اوینادا-اوینادا اوخویر):

کنچیم، کنچیم، شن کنچیم،

آتالنب دوشن کنچیم.

بوگو، اوغلاق دوغ بیزه،

سودون دن وئر من ایچیم.

اټل اوغلو. ساغ اول، ساغ اول! بو سوزلری کیم دن اویرنمیسن.

اوغلان. هئچ کیم دن، اوزوم قوشموشام.

اټل اوغلو. آفرین، یاخشی قوشموسان.

زهره. باخ، سن ده بونون کیمی قوچاق اول. دادینا چاتماسایدی، اوغلاق
گنتمیشدی.

اوغلان. هه، گنتمیشدی، هئچ وئر دیممی؟

زهره. نئیلردین؟ گوجون چاتمازدی.

اوغلان. سن ده منه کومک ائتسیدین، گوجوم چاتاردی.

آتا کیشی (گلیر). خوش گوردوک، اوغول!

زهره. آیاق لارینا قوربان اولوم، نه یاخشی کی، دادیما چاتدی. یوخسا

اوشاغین اوغلاغینی خانا توی پایی آپاریردی لار.

آتا کیشی. کیم؟

زهره. او ایلان وورموش اکبر. بو اوغلان دادیمیزا چاتدی. اوشاغین

کنچی سینی آلیب اوزونه وئردی.

آتا کیشی. بس اکبر نه اولدو؟

زهره. دینمه، هئچ کیم بیلمه سین. بو اوغلان اونو بیرجه یومروق ایله

ووروب دره یه سالدی. باشینا دونوم، مثیدی بورادان اوزاقلاش دیرین. خان

بیلسه، اتمیزی شیشه چکر.

آتا کیشی. قورخما هئچ بیر شئی اولمازا! بو مرد اوغول سنی ساخ لار.

زهره. الله کومیی اولسون، سن اونو هاردان تانییرسان؟

آتا کیشی. نئجه هاردان تانییرسان. اونو ائله تانیمایان آدام یوخ دور.

اټل اوغلو. هله بیر قولاق آسین گورون بو توتک نه دئیر (توتی چالیر):

سن ائی منی چالان اوغلان!

ائی ایگید، قهرمان اوغلان!

بو سس ائلین گور سسی دیر،

داغلار ییخان قوه سی دیر.

دورما، خالقین گوجونو آل!

گئت دشمن دن اوزونو آل!

قورو بو عزیز اولکنی،

قورو خالق، هم وطنینی!

زهر. آی اوغلان! بو نه قریه توتک دیر. اینسان کیمی دانی شیر. بو

کیمین سسی دیر؟

آتا کیشی. بو سوزلر کیمین دیر؟

اټل اوغلو. بو توتک بیزی روستم خان ایل ووروشا چاغیریر. خانین آخیر

گونلری گلیب چاتمیش دیر.

زهر. دیلینه قوربان اولوم! او گونلری گورجی کیمی.

اټل اوغلو. گورجیک، خالا، گورجیک!

آتا کیشی. اوغلو، بیزی بو قریه ایشلردن آگاه ائت! هله بو توتی

سنه کیم وئردی؟

اټل اوغلو. باخ، بو چوخوردا بیتیمیش قامیش دان کسب قایردیم.

چالماق ایسترن بو گوک آنام خئیر-دعا وئردی، توتک دیله گلدی.

آتا کیشی. بو گوک آنان کیم دیر؟

اټل اوغلو. بو اوجسوز-بوجاق سیز وطنیم! او منه گوزل بیر قادین

سیماسیندا گوروندو. -اوغول، توتی چال، - دئدی. من چالدیم. علمی الری نین

ایچینه آلیب دئدی: - اوغلو، سنه وئردیگیم بو آجاج. (آجاجی گوستیر)

خالقین ییلیگی دیر. بو توتک ایسه خالقین سسی، خالقین سارسیلماز قوتی دیر.

بونونلا خالقینی، وطنینی دشمن دن قورویا جاقسان.

آتا کیشی. دوغ ائی گونش، چکیل ائی دومان! دئمک بختیارلیق

گونلریمیز یاخینلا شیر.

اټل اوغلو. یاخینلا شیر، عمی، یاخینلا شیر!

زهر. نه بیلیم، آی بالا، گوره سن او گونو گورجی کیمی؟

آتا کیشی (اټل اوغلو نو قوجا قلیب بیر آز اونا حیرتله باخدیق دان

سونرا). اټل اوغلو، سن کی، بیزی بو قدر سئویندیردین، من ده سنی سئویندیرمک

ایستیرم. ایندی سنی ایشدن آگاه ائتمک اولار.

اټل اوغلو. نئجه، عمی، نه وار کی؟

آتا کیشی. آتان دان خبرین وارمی؟

اټل اوغلو. بو نه سوزدور؟ آتامین اولوسونو هیت دن سن اوزون

گوتوروب آپارمادینمی؟

آتا کیشی. دوغرو دور، من آپاردیم. من نه اوچون آپاردیم، بیلیرسنمی؟
کیشی نین اولوسونو ساللاق خانا کوپک لری نین علین دن آلماق، اونو
بیر اینسان کیمی باس دیرماق اوچون.

اثل اوغلو. عمیجان، تئز سویله، سن سوزلو آداما اوخشاییرسان!
آتا کیشی. اولونو مین بیر فند ایله اونلارین علین دن آلدیم. دالیمدا
اورادان بیرباش بورا گتیردیم. (علی ایله زهرانین ائوینی گوستریر)
زهر. وای، بو اوغلان یوخسا او کیشی نین اوغلو دور؟
آتا کیشی. دایان!

اثل اوغلو. هه، هه، سویله، سونرا؟
آتا کیشی. اونو دفن ائتمک ایسترکن، بیردن گوزوم جنازه یه ساتاشدی.
کیشی نین علی ترپنیردی.

اثل اوغلو. ترپنیردی؟ بس سونرا؟
زهر. آی بالا، بیز اونون اوستونده نه زحمت لر چکدیک. هالال
خوشون اولسون.

آتا کیشی. سونرا کیشی یاواش-یاواش اوزونه گلدی.
اثل اوغلو. دئمک آتام ساغ دیر. بس هانی او؟
زهر. اوغلو، تئز تپتمه قاییردیم. جانینا چکدیم. کیشی گوزلرینی
آچدی. بیر منه باخدی، بیر ده آتا کیشیه، او بیزی یاخشی تانیما دی.
آتا کیشی. یاواشجا اوچ دفعه :- اثل اوغلو! - دئییه سسلندی.
اثل اوغلو. یازیق آتام! سونرا؟

آتا کیشی. بیر هفته اونا بو ائوده موالیجه ائتدیک. یازیغین بدنی
تولوغ کیمی ایدی.

اثل اوغلو. آه، یازیق آتام! سونرا؟ دئی گوروم ساغ دیرمی؟
آتا کیشی. آرخابین اول، لاپ دمیر کیمی دیر.
اثل اوغلو. نه بو گوک بختیارلیق! عمی جان، سنی مین یاشا! دورما،
منی آتامین یانینا آپارا!

آتا کیشی. سن اونو هله گوره بیلمه یه جکسن.

اثل اوغلو. نه اوچون؟

آتا کیشی. چونکی او ایندی بوردا دئیل، اونو چوبان لارلا داغا گوندردیم.
اثل اوغلو (قول لاری یانینا دوشور). داغا گوندردین؟
زهر. خانین قورخوسون دان قاجیر تدیق، اوغلو.
اثل اوغلو. بس من اونو نه زامان گوره جهیم؟
آتا کیشی. ائلین آزادلیق بایرامیندا.

اثل اوغلو. دئمک، آزاد کونلوموزون چالخالاندیغی، جوشغون سئوینج
ایله دالغالاندیغی گونده. بونا راضیام. (آتا کیشی نین علینی توتور)

آتا کیشی. دوغ ائی گونش، چکیل ائی دومان!

الری ایله دومانلارا ایشاره اندیر. قهرمان ایله

ب آل آغ اوغلان گلیر.

بال اوغلان. ائل اوغلو، یوخسا سن ده زلزله دن قاجمیسان؟

ئل اوغلو. یوخ، من قاجمامیشام، سیزه چورک گتیرمیشم. قاچان

سمندر دیر.

بال اوغلان. سمندر؟ او نیه قاجدی؟

ئل اوغلو. خانین قورخوسون دان، بالاوغلانی تاپماسان، سنی ساغ قویما یا جاغام،

دئییردی.

بال اوغلان. سنده یاخشی خبرلر وار. بس تئل لی نه اولدو؟

ئل اوغلو. نه اولاجاق، باش-گوزونه ووروب آغلایر.

بال اوغلان. آتدان نه خبر؟

ئل اوغلو. آت اولدو، خان یاس ایچینده دیر.

قهرمان. هئج یاس دان چیخماسین.

بال اوغلان. بیرجه سمندر دن دانیش! من قاچان دان سونرا

نه اولدو؟

ئل اوغلو. سن کی یوخاری دان شاپیلتی ایله دوشدون باشیما، من تئز

پالازی اونون اوستونه چکیب چیغیردیم: وای، زلزله اولدو، وای زلزله اولدو!..

او، قورخودان دووشان کیمی قیسیلیب قالدی. سن قاجدین. هریف اوفولدا یا و فولدا یا

پالازین آلتین دان چیخدی. ایکی علی ایله بئلینی توتوب، آجیق لی-آجیق لی

اوزومه باخدی: -آده، یئتیم دئی گوروم زنبیلین ایچینه قویدوغون داش ایدی،

نه ایدی؟ بئلیمی سیندیردین. من اونا دئدیم: داش ندیر پالتاریمی قویموشدوم.

او بیرده اوزومه آجیق لی باخیب: -یاخشی هایف آلدین، یئتیم، سنینه

سونرا گوروشریک. بونو دئییب باش گوتوردو، قاجدی. تئل لی آرخاسینجا ها قیشقیردی،

ها باغیردی، جاواب وئرمه دی.

قهرمان. دئمک سمندر ده بئله گتتدی. سن بونون بویونا

باخ، توتدوغو ایشلره باخ! بو تدبیرلر سنین آغلینا هاردان گلدی؟

ئل اوغلو. احتیاج اینسانا هر شئی اویردر.

قهرمان. هوووزون ایچینده باشینا قاباق کنجیریب گیزلتمک

کیمین آغلینا گلر؟ بالاوغلان بیزه سویلدیکجه، گولمک دن قارنیمیز

آغراییب.

آتا کیشی. هله یاواشین، ائل اوغلونون هونرلرینی بون دان سونرا

گورجکسینیز.

اوزاقد ایتلر هوروشور، بیر پالان گچوبانلارا طرف گلیر. قهرمان،

بالاوغلان هیه جان ایچینده.

بال اوغلان. پلنگ بیرباش اوستوموزه گلیر.

قهرمان. تنز، تنز چوماق لاری گوتورون!

بال اوغلان. هامیمیز بیردن هوجوم ائدک!

اثل اوغلو. دایانین، ننم بو ایشلری منه تاپشیریب، اوزوم اونا جزا

وئره جه یم. سیز چکیلین!

قهرمان. یوخ! اثل اوغلو، بو زلزله اویونو دئییل، علین دن گل سین.

چکیل، او سنی پارچالار.

اثل اوغلو. آرخایین اولون، او منیم قاباغیمدا دیز چوکوب پیشیک کیمی

میولدا یا جاق.

بال اوغلان. اوهو، سنده بو هونر ده وار؟

اثل اوغلو. وار، وار. سیز گنری دورون، گلیر. (پلنگ هوجوم ائدیر.

اثل اوغلو علین دکی آغاجی اونا وورور) یاپیش!

پلنگ یثره یاپیشیر و چاپالاماغا باشلاییر.

بال اوغلان. آفرین، اثل اوغلو. سن بو حیوانا نه ائتدین؟

اثل اوغلو. خالقین بیلیگی ایله اونو یثره یاپیشدیردیم.

بال اوغلان. نئجه یاپیشدیردین؟ بو کی لاپ هیکم ت دیر؟

آتا کیشی. بونا اثل اوغلو دئیرلر!

اثل اوغلو. باخ، بو آغاجی منه ننم باغیشلاییب. او دئدی کی: خالقین

بیلیگی دیر، یاخشی ساخلا، بونونلا وطنی، خالق قوروا!

آتا کیشی. سن بو آغاج ایله داغی داغا یاپیشدیرارسان.

قهرمان. اثل اوغلو، سنین بو ایشلرین بیزه بو گوک موژده وئردی.

روستم خانین پنجه سین دن قورتارماق اوچون بو آغاج بیزه چوخ کومک

ا ئدر.

بال اوغلان. پلنگه باخ، قورتولماق اوچون گور نئجه یالواریر!

قهرمان. اؤزون دن قوت لیه راست گلدیگی اوچون تسلیم اولماق

ایستیر.

اثل اوغلو. سیز چکیلین! اونو آزاد ائده جه یم. او بیزه داها توخونماز!

(پلنگه یاناشیر و آغاج ایله وورور) آچیل!

پلنگ آیاغا قالخیر، پیشیک کیمی اثل اوغلونون آیاق لارینا یالمانیر. اثل اوغلو اونون باشینی

اوخشاییب. پلنگ قورخا-قورخا چکیلیب گئدیر.

بال اوغلان. سن بیر بونون بویونا باخ، گوردو گو ایشلره،

گوستردیگی هونره باخ!

قهرمان. اوندا آسلان اوریی وار، آسلان.

آتا کیشی. آسلان ندیر، اوندا خالقین پولاد کیمی سارسیلماز گوجو،

قلبی وار. اثل اوغلو، توتیی چال گورک!

اثل اوغلو (توتیی چالیر):

سن ائی منی چالان اوغلان،

ائي ايگيد، قهرمان اوغلان،

بو سس ائلين گور سسي دير،

داغلار ييخان قوه سسي دير.

دورما، خالقين گوجونو آل!

گنت، دوشمن دن اوجونو آل،

قورو بو عزيز اولكني،

قورو خالقي، هم وطني!

بو سوزلري داغلاردان گلن عكس-سدا تکرار ائدير. هامي حيرت

ايچينده او سسي دينلر كن

پرده

دوردونجو پرده

بشينيچي شكيل

خانين باغي دير. گوهر خانيمين تويونا حاضريق گندير ائل اوغلو، آتاكيشي، تئل لي،

آناخانيم پالازلاري، خالچالاري سوپورور، تميزلييرلر.

ج آ آ ه ي ر خانيم (آناخانيما). ائي، قاراباش، پالازلاري ياخشي

تميزله! آديميزا لاييق ساھمان دوزلدن!

خان (آميرانه). بو خالچاني منيم تاختيمين اوستونه سال! (جاواھير

خانيما) گندك، بير اوراق لارا دا باش چكك! (گنديرلر)

تئللي. قان قوسموش لار، باخ، نه حكم كسير!

آتاكيشي. واخ تار ايدى سن اونلاردان دا پيس حكم كسيردين. سمندر

گنده لي ديلن قارنينا گيرميش.

ائل اوغلو. تئل لي ايندى چوخ ديشيب، بيزه ياخينلاشير.

تئللي. هله چوخ ديشه چك. سمندر مني بير گون گورمسيدى

دلي اولاردى. كيشي جاني نين قورخوسون دان باش گوتوروب ائله قاجدى كي، هنج دالينا

دا باخمادى. بئله ظلم اولار؟!

ائل اوغلو. نئيله سين، جاني قورتاردى، قالسايدى، اونون دا جاني مات راق

آلتيندا چيخا قاجدى.

تئللي. گوردوم، بالا، گوردوم.

آناخانيم چينينده خالي گندير.

آنا خانيم. منيم بو قاپيا گلديگيم گونه مين لت! كاش او

گون بو خالچاني وئريديم. بلكه قودوز خان كيشي دن ال چكيدى.

(آغلاير)

ائل اوغلو (گوله-گوله). آنا، بو گون ائل بايرامي دير. ائل قيزى اوز بايراميندا

آغلاماز. (سوپورگني گوتوروب سوپوره-سوپوره) چكيلين، چكيلين،

خالچالارين اوستونو اوزوم سوپوره جهيم.

آنا خانيم (اونا آجيق لي باخاراق). ياخشي، ياخشي سن ده گنت-گنده

یالتاق لانیرسان.

آتا کیشی. آناخانیم، بو گون ائل اوغلونون کنفینه هنج کیم دیمه سین
گرک.

تئللی. آیتیم، نه وار؟ خئیر اولسون، بو گون یامان ال-آیاق آچمیشان.
اوزون، اوزون گولور.

آتا کیشی. گووهر خانیمین تویودور.

ئل اوغلو. سمندر یاخشی قاچدی قورتاردی، بو گونو گورمه دی.

تئللی. ائله قورتاردی. منی یانار تن دیر ایچینده قویوب گتدی. هله
بیلیم بو اکبره نه اولدو؟

آتا کیشی. من ده بونا چاشیب قالمیشام. بو ظالم اوغلو نه اوچون
یوخا چیخدی؟

تئللی (ئل اوغلونون ایشلمه سینه باخاراق). ییتیم یامان گوجلنیم،

آیاق لارینی یثره باساندا یثر تیریر.

ئل اوغلو (سوپوره-سوپوره). چکیل، چکیل، بایرام آشیما دوز قاتما!
زومرود. آتا، آتا!

آتا کیشی. جان آتا، قیزیم، سن ده گلدین؟ باشینی قوجاقلایب. نازلی
قیزیم، دوزلو قیزیم!

زومرود. بو خالچالاری نه اوچون یثره دوشیرلر؟

آتا کیشی. گووهر خانیمین تویودور، قیزیم! بو گون چالیوینا یاجاق لار.

تل لی، سن ده اوینا یاجاق سانمی؟

زومرود. یوخ، من بیلیم

ئل اوغلو. من توتیی چالاندا یاخشی اوینارسان. من ده آنام ایله

قارشی-قارشیا اوینا یاجا غام.

آنا خانیم. سوس، آتانی نه تنز اونو تدون؟

ئل اوغلو. چکیلین، چکیلین، خالچالاری یاخشی سوپورون، اوینا یاندا توز
اولماسین.

آنا خانیم. سن دئمشکن، آی تل لی، بو گنده بو گون قودوروب.

تئللی. من دئیرم، بون لاردا بو گون بیر ایش وار. بیرجه او قوجا یا

باخ! کنفی گور نجه سازدیر! سن ائله بیلیرسن بون لار تو یا سئوینیر؟ یوخ،

باشقا ایش وار، ندیر، بیلیم.

آتا کیشی. باشقا نه ایش اولاییلر؟ بو گون ائل اوغلونو توی بی

تیکجیک، هامینی بیر-بیر اوینا داجاق. حتی خانی دا، خانیم لاری دا. ائل اوغلو

ایله آناخانیمی من اوینا داجا غام.

آنا خانیم. دئی، نه بیلیرسن دئی. بئله اوغلو اولان آنا یا بو دا آز دیر.

آتا کیشی. او نجه اوغول دور؟ هر اوغول بئله اولسایدی نه دردیم واردی!

منیم ائله اوغلوم اولسا، شادلیغیم دان پا یا غیمی گو یه آتا رام.

آنا خانیم. یوخ، داها گوزوم دن دوشدو. آل، وئردیم سنه.
 آتا کیشی. سونرا پیشیمان اولارسان.
 آنا خانیم. یوخ، اولمارام.
 آتا کیشی. نه دئیرسن، ائل اوغلو؟
 ائل اوغلو. من خالقیمین اوغلو یام.
 آنا خانیم. یاراماز، بس من کیمم؟
 ائل اوغلو. سن ده ائلیمین قیزی. آنا جان، گل باریشاق، سنه بو گون
 بیر کئف وئره جه یم کی، اوزون دکى قیریشیق لار بو خالچاداکى گول لر کیمی آچیلماق.
 سن اوغلونو او قدر عقل سیز بیلمه!
 آنا خانیم. نه بیلیم. من کی، سنی عقل لی اوغلان بیلیرم.
 آتا کیشی. بیلدیگینده آرتیق دیر. اوغول دئیل، نوغول دور، نوغول!
 تتلی. او، باشقا یئتیم دیر، خالا. جانونچون، باخ، بو گوزلریمله
 گوردوم. بالاوغلانی اولجه خالچانین ایچینه گیزلندی. سونرا ساندیقدا
 گیزلندی. سونرا، باخ بو هوووزون ایچینه سوخدو. باشینا دا قاباغی قویدو.
 بون لار شتیتانین دا فیکرینه گلمزدی.
 آتا کیشی. سونرا هاردا گیزلندی؟
 تتلی. باخ، من ده اونا قورویوب قالمیشام. گدنی بیلیرم
 سونرا هانسی دئشیه سوخدو کی، یوخا چیخدی.
 آتا کیشی. یوخاری دان شاپیلتی ایله سمندرین باشینا دوشن کیم ایدی؟
 تتلی. یوخسا، سونرا دا زنبیلین ایچینه گیزلتمیشدی؟ وای،
 سنی ائل اوغلو!..
 آتا کیشی. بوندا بئله ایشلر چوخ دور.
 خان، ق اون آق ل آرای و چ آل غ ای چ ای ل آرایله بیرلیکده گلیر.
 خان. اوتورون، اوتورون! (هامی اوز یئرینده اوتورور) روح لارا فرح
 وئرن موسیقی دن باشلا یاق. (چالغیچی لارا) بیر سگاه چالین!
 چالغیچی لار چالیر، خاننده اوخویور.
 شور تورپاقدان بار اولماز،
 هیوا اولماز، نار اولماز.
 ائل قدرینی بیلمه ین
 اوز ائلینه یار اولماز!
 اؤلکمی وورموش دولو،
 خالقین اولوب خان قولو.
 چیخ دومان دان ائی گونش،
 سئوین دیر آج یوخسولو!
 خان. حیوان اوغلو حیوان، بو نه سوزدو اوخویورسان؟ (هوجوم ائدیر.
 ائل اوغلو علین دکى آغاچلا اونا توخونور)

اټل او غلو. ياپيش!

خان. سنين آغزینی بیرتارام. آغزین دان چیخان سوزه باخ. (خانین

آیاق لاری یثره یاپیشیب ترپنه بیلیمیر)

خان. وای، آیاق لاریم یثره یاپیشدی. وای، منی قورتارین!

سسه مرجان خانیم و آر ۷ آدل آر چیخیرلار ائیوانا.

مرجان خانیم. آ کیشی، سنه نه اولدو؟

خان. آیاق لاریم یثره یاپیشیب، قالدیرا بیلیمیرم.

مرجان خانیم (گندیر کی، خانی، قورتارسین، او دا خانا یاپیشیر).

وای، من ده یاپیشدیم.

خان. آیاق لاریمی باسما!

مرجان خانیم. من باسمیرام، اوف، سن منیم آیاغیمی

باسیرسان.

مرجان خانیم. خان، بو خئییر ایشیمیزده کیم ایسه پاخیللیغین دان

بیزه سئیر، جادو ائله ییب. آ گده، اټل او غلو، گئت فالچی تو کزی چاغیر، بو چایین

او تاینیدا اولور. گلنده کوخایا دا دئی، آلتیبارماق موللنین دالینجا

قوزلو کندینه گوندره جه یم.

اټل او غلو تنز گندیر

خان. اوف، یثر زلی کیمی من یاپیشیب، بوتون دامارلاریمی چکیر.

مرجان خانیم. منیم ده، منیم ده...

آتا کیشی. منیم بو قدر یاشیم وار، اومرومده بئله قریبه ایش

گورمیشم. آدام دا یثره، آدام دا آداما یاپیشارمی؟..

آنا خانیم. منده گورمیشم.

ق اون آق ل آر د آن. داریمایین. بو ساعت فالچی توکز گلر، چاره ائدر.

مرجان خانیم. بو یثتیم بس هارادا قالدی؟

تنللی. اودور گلدی.

اټل او غلو گلیر.

مرجان خانیم. بس فالچی هانی؟

اټل او غلو. من اونا چایین او تاینیدا راست گلدیم. چایی کنچنده

پالتارینی سویونوب باشینا قویدو سونرا پالتارینی گوتوروب گئینمک ایسته دی،

اونون دا پالتاری باشینا یاپیشمیشدی. سیزین یانینیزا چیلپاق گلهمه یه

اوتانیر.

خان (آتا کیشیه). چیلپاق اولسا دا گئت اونو تنز گتیر!

آتا کیشی گندیر.

اټل او غلو. قوناق چاغیردیغین بی لر ده گلیب دیر، اون بئش - نفر دیر،

آلت لاریندا ائله آتالار وار کی، گوی ایله اللشیر، هامی سی چرکه سی گئییب، قیزیل

وزنه، قیزیل کمر، خنجر باغلا ییب.

مرجان خانیم. بو قیز نه بدبخت ایمیش! اونلارین قاباغینا
کیم چیخاجاق.

اثل اوغلو. اونلار دا آت اوستونه یهر یاپیشیب قالب دیر.
خان. بو گوک بیایرچی لیق دیر. آ کیشی، بئله ایش اولار؟
ف آل چ ای باشینا پالتاری یاپیشمیش حالدا آغلایا-آغلایا گلیر.
فالچی توکز. خان، قوربان اولوم سنه، منیم دردیمه بیر
چاره ائله!

مرجان خانیم (اونون باشینی قارمالاییر). آلا، کول باشینا، بیز
بون دان چارا گوزلییریک، بو بیزدن ایستیر.
خان. بس کوخایا نه اولدو، او نیه گلیب چیخمیر؟
اثل اوغلو. خان، او دا قوناق لارین گونونه دوشوب. آتدان دوشنده
یهره یاپیشیب. ها چالیشدیق، اونو یهردن آیرا بیلمدیک.
خان. اونو یهرله چاگیر گلین! وای، یئر آدمی نه چکیر!
ک او X آ یهره یاپیشمیش شکیلده گلیر.
ک او X آ. قوربان اولوم، خان، اولموشم، منی یتردن گوتور، یازیغین
گلین، قورتار منی بو بلادان!

مرجان خانیم. باشین باتسین، هر کیمی کومه یه چاگیریریق،
بیزدن کومک ایستیر. تتر اولون، خان الدن گنتدی، من لاپ چاتلایرام،
تتر اولون چاره ائلیین!
تئللی (چالغیچی لارا کینایه ایله). چالین، او جادان چالین بلکه اجیننه لر
قورخوب قاچسین لار.

آتا کیشی. خان، اثل اوغلونون بیر سهرلی توتبی وار. داغ-داشا سس سالیر،
اینسان کیمی اوخویور، دئین چالین، بلکه کومی اول!
خان. آ گده، یثیم، توتبی چال! برک دن چال!
اثل اوغلو. باش اوسته، خان، ائله چالیم کی، یاتان لاری یوخودان دیکسیندیر سین،
اثل-اوبا سئل کیمی آخیب گلین.
(توتبی چالیر)

سن ائی منی چالان اوغلان،
ائی ایگید، قهرمان اوغلان،
بو سس ائلین گور سسی دیر،
داغ لار ییخان قوه سی دیر.
دورما، خالقین گوجونو آل!
گنت، دشمن دن اوجونو آل!
قورو بو عزیز اولکنی،
قورو خالق، هم وطنینی!

خان. بو نه سوزلر دیر؟ بو نه توتک دیر؟

صحنه آرخاسیندا کندلی لرین سسی ائشیدیلیر. قهرمان، پولاد،

بال اوغلان، سمندر و باشقال آرای گلیرلر.

اغل اوغلو. خوش گلدینیز خالقین آزادلیق بایرامینا!

آتا کیشی. گلین، گلین! (آناخانیمین علین دن توتوب گتیریر) گت،

پولادلا گوروش!

آنا خانیم. پولاد! پولاد!

پولاد. آناخانیم!

اغل اوغلو. آتا! (قاجیب پولادا ساریلیر)

سمندر. آی تئل لی! آی تئل لی!

تئل لی. وای سمندر! (گوروشورلر)

خان. بو چاغیریلما میش قوناق لار کیم دیر؟

قهرمان. بون لار بویوندوروق آلتیندا گئجه-گوندوز اوکوز کیمی

سنه ایشله یین مزلوم لاردیر.

اغل اوغلو. آغاج، کوکون دن سو ایچر. سن بو ساغلام آغاجی کوکون دن،

بو جوشقون دنیزی دییین دن قوروتماق ایستیردین. ایندی جاواب وئر!

خان. منی هئج بیر شئی قورخودا بیلمز. اونلارا بو قیلینج جاواب وئر.

اغل اوغلو علینی ترپه دیر. خان یئرینده دایانا بیلمه ییب ییخیلیر.

اغل اوغلو. سن منیم بیر علیمین یئلین دن ییخیلیرسان، بس بو داشقین

سئله نئجه جاواب وئرجه کسن؟

بال اوغلان (چالغیچی لارا). چالین، بیر اویون هاواسی چالین!

قهرمان، پولاد، آناخانیم اویناییر.

قهرمان (سمندر و تئل لییه). اغل، دلی سینی چوله آتماز. خالق

سیزی باغیشلا ییر، اوینایین!

اغل اوغلو. خان، آزادلیق بایرامی دیر، سن نه اوچون اوینامیرسان؟

خان. آ گنده، چکیل!

اغل اوغلو آغاجلا خانی، مرجان خانیمی، فالچی توکزی و کوخانی بیر-بیرینه یاپیشدیریر.

اونلاری آغاجین ایشاره سی ایله هاوانین آهنگینه اویغون اوینادیر.

اغل اوغلو. ائلدن گئری قالمایین، سیز ده اوینایین!

زومرود (قهقهه ایله گولور). آتا، آتا، اورا باخ، اویناییرلار.

آتا کیشی. آه، قیزیم، بو گولن سنسن؟ نه بو گوک بختیاریق!

زومرود. منم، آتا، منم. داها ناخوشلوغوم ساغالدی. بیر

اورا باخ، گور نئجه اویناییرلار!

اغل اوغلو (زومروده یاخینلاشاراق). ائلیمین گوزل قیزی، گول، گول،

گولمکک سنین حاقین دیر.

آنا خانیم. گول، گول لر آچیل سین، سونبول لر آچیل سین.

آتا کیشی (قیزی قوجاقلایاراق). سنی منه یئنی دن باغیشلا یان بو

آزادلیق بایرامینا جانیم قوربان!

زومرود. آتا، هنج بیلیرسن اوریم نه قدر شن دیر!

آتا کیشی. دوغ ائی گونش، چکیل ائی دومان!

پولاد. دوغ، دئیہ-دئیہ، بو گونشی دوغوزدوردون. هر ایکی طرف دن
گوزلرین آیدین!

آتا کیشی. ساغ اول، پولاد! سنین ده گوزلرین آیدین! سن نه قدر

بختیارسان کی، ائل اوغلو کیمی اوغلون وار.

آنا خانیم. او بوتون ائلین اوغلودور.

زومرود. ائل اوغلو، سن اونلاری نجه یاپیشدیردین؟

ائل اوغلو. من یاپیشدیرمادیم، اونلاری خالقین بیلگی یاپیشدیردی.

(علین دکی توتکله خانین دسته سینه ایشاره ائدیر) سیزین دوورانییز کئچدی. ایندی

دووران بیزیم دیر. چکیلین یثرین آلتینا!

یثر یاریلیر، اونلار یثرین آلتینا گیریر. هامی ال چالیر.

پولاد. بو گون دن یثنی حیات، یثنی دووران باش لانیر.

زومرود (قهقهه ایله گولور). آتا، ائل اوغلو نه قدر گوج لودور! یثر

یاریلدی، خان دسته سی ایله بیر آندا یوخ اولدو.

پولاد. او، ائلین قوتی دیر، قیزیم! ائل قوتی داغ لاری کوکون دن

آتار، دنیز لری قورودار.

آنا خانیم. دوغرو دئیمیش لر، اینسانی آغ گون آغاردار، باخ، قیزین

رنگی نجه آچیلدی! بیر دسته گول کیمی هر یاناغی مین رنگ چالیر.

یثر آلتین دان یاواش-یاواش ایشیق او جالیب، سهنتی بورو گور. وطنی تمثیل

اادن قوجا قادین اوولکی قیافه سینده ایشیق لار آراسین دان چیخیر، شاد

باخیش لار لا اطرافا باخیر.

ائل اوغلو (اونو گورونجه). خوش گلدین بو گوک، سئویم لی آنامیز، عزیز

و مئهر بیان وطنیمیز!

ق آ ر ای. گوزونوز آیدین! سیزی تبریکه گلدیم.

ه آ م ای. خوش گلدین، سفالار گتیردین!

ق آ ر ای. په، په، نه گوزل مجلس دیر! هامی شن، هامی بختیار دیر،

باخین منیم ده اوزوم، گوزوم گولور. ائی کوهنه حیاتین پاس لی قالیق لاری،

اوزاق اولون من دن! بو گون یثر گولور، گوی گولور، خالق گولور، باخ، هر

یان گولور.

صحنه قارانیقلا شیر، قاری اوست پالتارلارینی چیخاریب آتیر، جاوان و گوزل بیر قادین شکلینی

آلیر. صحنه ایشیق لانیر، خالق اونو گورونجه ال چالیر.

آتا کیشی. دوغ ائی گونش، چکیل ائی دومان!

ق آ ر ای. گورلا، ایلدیریم، گورومها گوروم!

من بو تورپاقدان حیات قوروم!

سهنه نین آر خا طرفین دن پرده آچیلیر گوزل منزله لی، باشی قارلی داغلار، اتک لری
یاشیل مشه لر، باغلار، چمن لر و تارلار گورونور. اونلارین آراسیندا کور چایی، آراز چایی
آخیر. باغلاردا قیزیل گول لر و چیچک لر آچیلیب، بولبول لر اوخویور. خالق بو گوزل منزرنی
گورونجه شن نظرله باخیر و هامی سی بیر آغیزدان اوخویور.

چول لرین دیر شن،

هر یثرین گولشن،

سن نه گوزلسن

ائی آنا وطن!

قاری.

داها دور ماین!

جوشون، قایناین!

اثل بایرامی دیر،

چالین، اویناین!

بو سوزلری داغلار دان گلن عکس-سدا تکرار ائدیر موسیقی چالینیر، هامی اوینارکن قاری
قول لارینی گئیش-گئیش آچیر. هر یان دان اونلارین اوستونه ایشیق یاغیر.
پرده

وطن

بئش پرده لی درام

ایشیتراک ائندن لر

ائلمان - گنج قهرمان

آتا بابا - علمانین آتاسی

آلا گوز - علمانین آتاسی

دونیا گوزلی - وطنی تمثیل ائدن گوزل بیر قیز

بیلیجی - خالقین بیلیگینی، تجروبه سینی تمثیل دن نورانی قوجا

آسلان

توغان

له لش - کندلی

قوزغون شاه - دیولرین پادشاهی

شاهمار - قوزغون شاهین پهلوانی

شیمشاد

ایفریته جادو

وزیر - شاهین وزیر

اییار - شاهین اییاری

اولکر

قو مرال

گولش

سیمرغ قوشو

زوربا - دیولرین پهلوانی

دیولر

پری لر

خالق نو ماینده لری

شاهین قورباغاسی

{

{

{

- پهلوان لار، علمانین یولداش لاری

- قوزغون شاهین جادوگر لری

- دونیا گوزه لی نین یولداش لاری

بیرینجی پرده

سیل دیریم قایالار. آشاغی طرف چمن لیک و مئشه لیک دیر. بیر قایانین اتینده چئشمه

شیریلدا ییب آخیر. دان یتری آغارمیش، اوفوقده بیر-بیری نین اوزرینه ییخیلمیش کیمی دوران بولود

کومالاری یاواش-یاواش دوغماقدا اولان گونشین آل شفق لری ایله گوزل منزه لر تصویر
 ائتمکده داوام ائدیر. طبیعت گئت-گنده جان لایر، قوش لارین شاقیرتی سی اطراف ی بوروموش. ائلما
 اووچو قیافه سینده علینده اوخ و یای بیر قایا باشیندا دوروب اطراف باخیر، توغان او بیر
 قایا باشیندا دوروموش، اوو گوزلییر. آسلان دا اوچونجو قایا باشیندا دوروموش. هر اوچو
 بیر-بیرین دن بیخبر اوو آرایان گوزلرینی اطراف ی سوزدوروب باخیر.
 ائلما. گنجیکدیم، اووچولار اوونو چوخ دان وورموش دور.
 بو زمان اوچ اووچو بیر-بیرین دن خبرسز آشاغیدا قایا اتینده آخان چشمه باشیندا
 بیر جئیران گورور، هر اوچو جئیرانی نشان آلیب وورور، هر اوچو اوونو گوتورمک اوچون قاچیر.
 توغان ایله آسلان قارش ی-قارش ییا گلیر.
 توغان (آسلان). خوش گوردوک، سن بردا نه قاییریرسان؟
 آسلان. اووومو گوتورمه یه گلدیم.
 توغان. اونو من ووردوم.
 آسلان. یوخ، من ووردوم.
 توغان. سنه دئیرم من ووردوم.
 آسلان. اووچولوقدا بو، چیرکین ایشدیر، یوخسا بیر جئیران...
 توغان. اونو اوزونه دئ.
 جئیرانی گوتورمک ایستیر، آسلان جئیرانی توتوب چکیر.
 آسلان. بورا وئر!
 توغان. سن بورا وئر!
 ائلما یاناشیر، گوله رک.
 ائلما. نئچین ووروشورسونوز؟ بیر جئیران اوچونمو؟ (اونلاری آرالایر)
 سیزین کیمی پهلوان لارا جئیران اوچون بوغوشماق آیب دیر. او نه سنین دیر،
 نه اونون. بو جئیرانی من ووردوم. (اوخلوق دان بیر اوخ چیخاریب جئیرانا
 سانجیلیمیش اوخ ایل توتوشدورور) باخین!
 هر ایک ی سی اوخلارا باخیر.
 هر ی ک ی س ی. دوغرو دور، سنین دیر!
 ائلما. دی، اوجاق قالاین، بو چشمه باشیندا بیر کاباب ییکک.
 آسلان. یوخ، اوو سنین دیر، گوتور آپار ائوه!
 ائلما. یوخ، آپارما یا جاغام، بو جئیرانی سیزینله بیرلیکده ییه جه یم.
 توغان. علما، آتابابا و آلاگوز یولونو گوزلییر.
 ائلما. آسلان، سن جئیرانی گوتور سوی، توغان اوجاق قالاسین، بیشیرمی
 ده من دن...
 توغان. راضی یم.
 جئیرانی بیر آغاج آرخاسینا چکیر، توغان اوجاق قالایر. علما قایالاری،
 شیریل-شیریل آخماقدا اولان چشمنی گوزدن کئچیریر.
 ائلما. بو افسانه لی داغ لارین، بو ماجرالی قایال یق لارین اتینده،

بو آخان سرین چٹمہ نین باشیندا گورہ سن نہ قدر اووچو کباب یئمیش!
توغان. اووچولوق یاخشی شئی دیر، پهلوان لیق ایسه باش دان-باشا درد،
کدر دیر.

اٹلمان (حیرتله). نئچین؟

توغان. چونکی باسیر سان - دوشمن قازانیر سان، باسیلیر سان - هورمت دن
دوشور سن.

اٹلمان. یانیلیر سان، توغان، اولکه نین یئتیشدیر دیگی قهرمانا
باسیلان بیر پهلوان تورپاغی ایفتیخارلا اوپوب آیاغا قالمالی دیر.
توغان. ایفتیخارلامی؟

اٹلمان. بلی، ایفتیخارلا... چونکی سنی یئتیشدیرن آنا تورپاق سنین،
منیم قوتیمله یاشایا بیلمز! اونا داها بوگوک قوه لر گرک دیر!
توغان. بئله سوزلری آنجاق سنین آغزین دان ائشیتمک اولار. گورک
هامی بئله دوشونورمو؟

بو زامان اوزاق دان بیر نغمه سسی ائشیدیلیر. هامی سس گلن سمته
باخاراق نغمنی دینلییر.

توغان (گوله-گوله). اؤزودور، اوزودور، قوی گلین، بیر آز شنلریک.
(ایچینده اولو دووشان اولان چووالی گوتوروب گوله-گوله گلیر) دایان، ایندی
اونو قورخودا جاغام.

چووالی گوتوروب گئدیر. علما گوله-گوله او طرفه باخیر. له لش ایکی آیاغینی ائشیین
ساغ بویرو طرفه اوزادیب، آیاق لارینی ائشیین قارینا وورا-وورا اوخویور.
له لش.

ائی داغ، ائی چول، ائی اورمان،

سبز سویلین دوغرو دان،

بو ائلده گوردونوزمو

لش کیمی پهلوان؟

لش قورورلا اوز دوشونه دویدوگو زامان توغان اولو بیر دووشانی ائشیین آیاق لاری
آلتینا آتیر و وحشی سسله: - او، او! - دئییه باغیریر. ائششک اورکوب قاجیر، لش باغیریر.

له لش. وای اولدوم! وای اولدوم!

ائششک علما یاخینلاشاندا لش یثره ییخیر، خورجون آشیب لشین اوستونه دوشور، خورجون داک

قادرین پالتاری، کلغای، آیاققابی یثره داغیلیر، لش خورجونون آلتین دان چیخیب
علما طرف قاجیر.

له لش. وای اولدوم! وای اولدوم! (علما نین آیاق لاری اوجوندا

یثره اوتورور)

اٹلمان. نه وار، لش؟ نه اولوب؟

له لش (قورخا-قورخا آرخاسینا باخاراق). وای، وای!

آسلان. آرخادان گلن کیم دیر؟

له لښ. سورو شما، ياخشي قورتاړدېم. قورخوم دان عليم، آياغيږم تيرير.

اڼلمان. قورخاق اوغلو، دئ گورك نه اولوب؟

آسلان. يوخسا اوستونه حيوان آتيلدي؟

له لښ. آي ساغ اول، ائشك اوستونده گلير ديم، مئشه دن اوستومه بير

سورو قورد آتيلدي. سايديم، دوز اوتوز قورد ايدى.

هامى گولور، توغان علينده چووال گلير.

آسلان. آي للښ، اوتوز قورد بير يترده اولماز آخى.

له لښ. اولماز؟ ياخشي، ايگيرمى قورد اولسون.

اڼلمان. آخى بير يترده ايگيرمى قورد ندير، بئش قورد دا اولماز!

له لښ. بئش قورد دا اولماز؟ ياخشي، ايكي قوردا سوزون ندير؟

آسلان گوله-گوله يئنه آغاج آرخاسينا گندير، بير آزادان علينده شيش لړ گلير.

اڼلمان. اووچولار اوولاغينا ياي زاماني ايكي قورد هارادان گله بيلر؟

گوره سن نه ايميش؟

آسلان. بلکه قوش ايميش؟

توغان. بلکه يارپاق ايميش؟

اڼلمان. يوخسا دووشان ايميش؟

له لښ. آي ساغ اول، دوغرو دئير سن، دووشان ايدى. كولون ايچين دن

ظالم اوغلو اوستومه ائله آتيلدى كى، آز قالدى اوريم ياريلسين.

هامى گولور.

توغان. اولو ايدى، يا ديرى؟

له لښ. البته ديرى، اولو دووشان دا آتيلارمى؟

توغان (چووالين ايچين دن اولو دووشاني چيخايرب للشين اوستونه

آتاراق). آتارسان، آتى لار.

له لښ (قورخا-قورخا گنرى چكيلير. حيرت لى نظر لرله دووشانا باخاراق).

هه، هه، ائله بونون اوزو ايدى...

هامى گولور. للښ گوزو ايله ائشيشي آختارير.

اڼلمان. قورخما، ائشك اودور چايردا اوتلاير.

له لښ (باخيږ سئوينير، خورجون دان تو كولن پالتارلارى تميز له يهرك).

من جهنمه، آداخليمين پالتارلارى توز-تورپاغا باتدى.

آسلان (علينده كاباب شيش لرى گلير، علمانا). آل، بيشير، يئيك.

علمان شيش لرى اوجاغا قويوب بيشيرير.

آسلان. للښ نيشانلن كيم دير؟

توغان. للښ كيمي پهلوانين نيشان لى سى كيم اولار؟ يقين دونيا

گوزه لى دير.

علمان دونيا گوزه لى آدينى ائشيدينجه اوتوردوغو يترده ديزلرى

اوزرينه قالخاراق، هيددته توغانى دينليير.

توغان. او دونيا گوزەلى بو افسانەلى داغلار آرخاسيندا، گوزلر
 كندينه ياشاير. دئيرلر كى، هله اورا گنديب چيخان اولمايىب. خالقين
 ايگيد اوغوللارى اونون عشقى نين اسيرى ديرلر.
 آسلان. گورەسن، بسو دونيا گوزەلى كيمي سئوير؟
 توغان (گولە-گولە). للش پهلواندان باشقا كيمي سئو بيلر!
 ائلەمان (علينده شيشلرى چئويرە-چئويرە هيه جانلى). دونيا گوزەلى! بو
 آدمە نه قدر دوغما گلير، ائشيتديگيم زامان اوريم دوگونور.
 توغان. علمان، للشين آداخلى سينا ساتاشما!
 له لش. يعنى من ائششيمله او گوزلر كندينه كنده بيلمىمى؟
 هاى-هاى!
 توغان. نيه كنده بيلمىرسن، آنجاق ائششيمله يورولوب يولدا
 پالچيغا باتارسان.
 له لش. پالچيغا نيه باتيرام؟
 آسلان. انه! للشين ائششى دونيانين او باشينا گندير.
 له لش. آي ساغ اول، دوغرو دئيرسن.
 توغان. دونيا گوزەلى آنجاق للش كيمي پهلوانا لايىق دير.
 ائلەمان (هيه جانلى). دونيا گوزەلى!
 توغان. دونيا گوزەلى بيزيم روحوموز، قليميز، اوميدىمىز دير.
 ائلەمان. بس آدبنى هميشه سئوگى لرله ياد ائتديگيمىز گوزل هاردادير؟
 بو افسانە دير يوخسا حقيقت؟
 علمان يثرين دن سچرايىب قالخاراق، داغا طرف باخير. دونيا گوزلى داغ باشيندا
 رنگلى شفق لر ايچينده اولدوز كيمي آخاراق گورونور، اونا گولومسە يەرك يوخ اولور، علمان
 حيرتله آچيلان گوزلرينى داغا ديكير.
 ائلەمان. آي! (اورينى توتور)
 توغان. علمان، سنە نه اولدو؟
 ائلەمان (داغى على ايله گوسترهرك).
 اولدوزدو، آخدى گئتدى
 شيمشكدى، چاخدى گئتدى،
 اوريمين باشيندا
 بير اود بوراخدى، گئتدى.
 (بيردن داغا طرف قاچير، هامى حيرت ايچينده).
 توغان. علمان!
 آسلان. علمان!.. هارا؟
 علمان جاواب وئرمز، هامى اونون آرخاسينجا حيرتله باخاركن.
 پرده
 ايکينجى پرده

آرخا پلاندا سیلسیله داغلار، قایالیقلار، اوتلو-چیچکلی یاماجلار، اورتادا آلما باغی، داهای
سونرا گوز ایشلیدیکجه سونبوللری سارالمیش تارلالار. باغ ایله تارلالارین آراسیندان بیر چای
آخیر. قوشلارین خوش نغمه سی اطرافی بوروموش. گوزلر کندین قیزلاری: گوزل، اولکر،
قورمال، گولش آلما باغیندا دانیشرلار.

اولکر. سنی بوگون چوخ دوشونجه لی گورورم. دنیا گوزه لی نین بو

حالی ییزیم قلیمیزی سیخیر؛ بو یقین سبب سیز دئیل؟

گولش. بونو من سوروشماق ایستیردیم؛ نه اوچون بئله کدرلیسن؟

دنیا گوزلی. قیزلار، دمیرچی اوغلو علمانی یوخودا گوروموشم.

آنجا...

قورمال (گوله-گوله). دئی کی، دردیم وار...

اولکر. ائل گوزه لی، ائل قهرمانیا آشیق اولوب! بورادا قریبه نه وار

کی؟!

گولش. درد ائلمه، بیر ده گوردون، بودور، گلیب چیخدی.

دنیا گوزلی. علمان!

سونبوله دن دوشنده،

چولره چن دوشنده،

آغلیم باشیمدان اوینار

یادیماسن دوشنده.

بیر آن بئله گوزلریمین قارشسی سیندان گئتمیر. گوره سن او دا؟..

قورمال. بو نه سوزدور! البته، او دا، بلی، او داسنین، آنجا سنین

- ائل گوزه لی نین دیوانه سی دیر.

دنیا گوزلی. نه ییلم، آقیزلار.

اولکر. قیزلار، گلین باغدا قاجدی-توتدو اوینایاق، بیر آز دنیا

گوزه لی نین اوری آچیلین. من قاجدیم، توتون منی!

هامی سی باغا طرف قاجیر. یاخین بیر تپه باشیندا سی م ا و ر ق قوشو یئره ائیر.

علمان قوشون اوستوندن دوشور...

ائلمان. ساغ اول، ائی اوغورلو قوش!

سی م ا و ر ق. سن ده ساغ اول، ایگید قهرمان، منیم بالالاریمی اژداها

آغزیندان قورتاردین، تانری سنه یار اولسون. آل بوللی، دارا دوشنده

یاندیرارسان. من درهال کومینه گلرم، ساغ لیقلا قال!

ائلمان. اوغورلار اولسون!

سیمورق قوشو هاوایا قالخیر، علمان حئیران و هیه جان ایچینه قاجیشان

قیزلارا تاماشا ائدیر. ق ای ز ل آ ر گوله-گوله گلیرلر.

اولکر. منی توتا بیلمدینیز کی!..

قورمال. ایندی من قاجیرام، توتون منی!..

گولش (تپه ده دایانمیش علمانی گوروب). آقیزلار، تپه یه باخین!..

قومرال. بو پهلوان گووده لی اوغلان کیم دیر؟ بختور اوزو ده
نه قشنگ دیر.

اولکر. باخین، دوز بیزه طرف گلیر.

گولش. بلکه علمان دیر؟!

دوניה گوزلی. دایانین، یاخینلا شیر...

علمان باغا یاخینلا شیر. دوניה گوزلینی گورونجه اونا طرف گئدیر.

ائلما. گوزل!..

دوניה گوزلی. علمان!..

هیجه جان ایچینده اونا باخیر، هر ایکی سی بیر-بیری نین علینی توتور.

دوניה گوزلی. یولونو گوزلییردیم، آخر کی، گلیب چیخدین.

ائلما (قول لارینی آچاراق). آه، گوزلیم نه قدر بختیارام!

(علین دکی چلنگی گوزلین باشینا قویور)

ق ای ز ل آ ر دسته ایله اوخویا-اوخویا، قدیم آذربایجان رقصی اوینایا-اوینایا اونلارا
دوغرو گلیرلر.

سئوین، سئوین ائل دیلبری،

قلبین دن سیل کدرلری،

علی علینده علمانین،

یاشا، یاشا، دان اولکری!

ایرماق لارین جوشور، داشیر،

ساحل لر ایله اوینا شیر.

اوزوم، آلمان باغ لاریندا

شن لیک، سئوینج باش دان آشیر.

سن بو خالقین سئوینجین،

گوزل لیکده بیرینجین،

طبیعتین ساف قوینوندا

ان دیرلی بیر اینجین.

قیزلار اطرافا چکیلیر. علمان گوزله لی سینه سینه سیخیر. گوزل چلنگی باشین دان چیخاریب

غم لی-غم لی اونا باخیر.

دوניה گوزلی. اوزو دونوک دووران شن گون لری میزی خزانه

چئویرمک ایستیر.

ائلما. آنلامیرام، بیز کی سادت ایچیندییک؛ سن نه دوشونورسن؟

دوניה گوزلی. سنی، یالنیز سنی!

ائلما. ائله ایسه نئچین بئله غم لیسن، کدرلیسن؟ سنی دوشونجه لره

قرق ائدن نه شئی دیر، سویله؟!

دوניה گوزلی. آیری لیق قورخوسو!

ائلما. سنی من دن هانسی قوت آیرا یلر؟ بو هیجه جانا

سبب ندير؟

دو نيا گوزلي. سنه اولان سئوگيم، مهبيتيم دير. اوندان آيريلماق قورخوسودور. بو قورخونج خوليا، بو قارا دوشونجه قليبمى بير قورد كيمي گميرير. ائلين يئنى لمز قهرمان اوغلو، بو اولوم لو قارا خوليانين پنجه سين دن قورتار منى!

ائلمان. آه، گوزل، سن منيم بوتون وارليغيمى سارسيتدين! حياتمدا بو قدر آجيز، بو قدر باجاريق سيز اولدوغومو هئج بير زامان بئله درين دن هيسس ائتميشديم. امر اتسن، ان يئنى لمز قوت لرى ييخماغا، ان قوجامان داغلارى يئرله يئكسان ائتمه يه، زنجين دنيز لرى قوروتماغا گوجوم چاتار. آنجاق او ال ايريشمز قليبنده يئرلشن قارا خوليا يا نه ائده بيلرم؟ سن اونو اورين دن چيخار، وئر منيم عليمه، من اونو بو پنجمده بير آندا پارچالايم!

دو نيا گوزلي. او آيسيز، اولدوز سوز قاران ليق گئجه ده گوردوگوم قورخونج يوخونو ديلمه گتيرمه يه قورخورام.

ائلمان. من گئجه-گوندوز گوى لر قدر ساف، سولار قدر پارلاق اولان عشقيميزين قاراوولوندا يام. او، اسرارى آچ، سويله گوزليم!

دو نيا گوزلي. گوردوم، قيزيل آلما باغيندا زومرود كوشكده توى باشلاميش. منى كوشكون قارشى سين دان آخان قيزيل ايرماقدا چيمديردى لر، گلين كيمي بزه دى لر. سن ده گلدين. الوان چيچك لردن هورولموش چلنگى باشما قويدون. سنينله يان-يانا دورموشدوق. چاليبوناييردى لار.

كيمسه سنى چاغيردى... سن گئتدين... بو آن گوى گورولدادي، شيمشك اوينادي، ايلدير يم چاخدى، اورتاليق قارالدى. اطرافى قورخونج سس لر بورودو. يئر ياريلدى، علينده توپپوز هئيت لى بير ديو چيخدى. ياواش-ياواش منه ياناشدى. سنين سئوه-سئوه باشما قويدوغون چلنگى پنجه سينه آلدى، چيچك لر ينى يولوب يئره آتدى. علين دكى توپپوز ايله منى اولدورمك ايستيردى كى: "علمان!" - دئيه باغيرديم.

ائلمان. بس سونرا؟

دو نيا گوزلي. سونرا... هئج... اوز سسيمه اويانديم.

ائلمان (قهقهه چكيب گولور). دئمك، علمان كومينه چاتير، ائلمى؟!

علمان و دو نيا گوزه لى قيزلارا طرف گندير لر. تپه باشين دان اونلارى سئير ائدن قوزغون شاه و وزير ياخينلاشير لار.

قوزغون شاه. وزير، گوزل ايله سوهبت ائدن او گنج كيم ايدى.

وزير. دميرچى اوغلو علمان ايدى، شاهيم!

ق او غ ز او ن ش آ ه. توپپوزوملا اونون جمدينى تورپاغا سو كيمي آخيدارديم!

وزير. شاهيم، علماڻ ايگيد قهرمان دير.

قوزغون شاه. کيم اولور اولسون، اونو پنجم دن هنج بير قوت

قورتارا بيلمز! دنيا گوزه لي منيم اولمالي دير!

وزير. شاهيم، نه قدر علماڻ وار، دمير چي کندی وار، سن اوز

ايسيئنه قووشا بيلمز سن.

قوزغون شاه. اونلار دنيز اولسا، سويونو، داغ اولسا، داشيني توز کيمي

هاوايا سووورارام! (الريني بير-بيرينه وورور) شاهمار!

شاهمار حاضر اولور، باش اييب قارشي سيندا دورور.

قوزغون شاه (آميرانه). شاهمار، بوتون قوتينه سلاحلان، اوردون

ايله دمير چي کندينه باسقين ائت، قير ييخ، داغيت! داشي داش اوستونده

قويما!

شاهمار. باش اوسته، پادشاهيم! (گندير)

قوزغون شاه ساغ آياغيني، سونرا سول آياغيني يثره ووروب سس لنير.

قوزغون شاه. ايفريته جادو، شيمشاد!..

يثر ياريلير، ايفريته جادو و شيمشاد شاهين قارشي سيندا باش اييب دورورلار.

قوزغون شاه. دورماين! سيز ده آلما باغينا باسقين ائدين! بوتون

يول لاري، کنجيدلري تيلسيمه توتون! دمير چي اوغلو علمانين ووجودونو يثر

اوزون دن قال ديرين! دنيا گوزليني ده منيم ساراييما آپارين!

اونلار باش اييب گندير. دنيا گوزلي علي ائلماڻ اي ن علينده قيزلار

ايله گلير. او، پريشان دير.

ئلماڻ. يئنه پريشانسان، گوزليم؟!

دنيا گوزلي. اوريم هنج ساکيت دئيل. (باشيني علمانين چينينه

قويور) چتين گونومده اوميديم کوميم سنسن!..

ئلماڻ. غم لي دورما، سنه هنج ياراشمير، سن گول، دايم گول!..

سن گولنده ائلره

آل گونش لي ياز گلير؛

چمن لره، چول لره

سوهبت گلير، ساز گلير.

سن گولنده، سئو گيليم،

بوتون اوبا، ائل گولور؛

چمن گولور، چول گولور،

داغ دان آخان سئل گولور.

دنيا گوزلي ن ي ن کدري اوچموش، شن باخيش لارلا علمانا باخير، علماڻ علي ايله

اونون باشيني اوخشاير. ايفريته جادو و شيمشاد داس تاس ي ل باسقين ائدير،

ديولرين نره سي اوجالير.

دنيا گوزلي. آه، علماڻ، قارا گونلريميز چاتدي.

اٹلمان. قورخما، سنی من دن هئچ کیم آیرا بیلمز!

قیلینجینی چکیب هوجوم ائدیر. ووروشما باش لائیر. ساغ طرفده علمان قوزغون شاهین
عسگرلری ایله ووروشور، دورد-بئش عسگر اولدورور. دوشمن عسگرلری تاب گتیرمه ییب
قاچماق ایستیر. یانیندا ایکی دیو، ایفریته فورست دن ایستیفاده ائده رک، دنیا گوزلینه
یانشیر. علینی هاوادا اوینادیر، هاوا قارالیر، دنیا گوزلینی هوپ گوتوروب قاچیرلار.

گک او زال. علمان! علمان!

علمان دنیا گوزلینه طرف قاچیر. هاوا ایشیق لائیر. دنیا گوزله لی هاوادا صحنه
خاریجینده ایفریته نین قانادلاری اوستونده اوچور. علمان هسرتله باشینی قالدیریپ اونا باخیر.
اٹلمان. گوزل! گوزل!..

اوزاقلاشماقدا اولان دنیا گوزله لی نین “علمان” سسی گئتدیکجه یاواشییب ائشیدیلمز اولور.

علمان دا عینی زاماندا: - گوزل! گوزل! - دئییه جاواب وئیر. شیمشاد آرخادان علمانا
یانشیر، علینی هاوادا اوینادیر. صحنه قارائلیقلاشیر، شدت لی ایلدیریم چاخیر، شیمشک اویناییر،
کولک اسیر، شیمشاد علمانی گوتوروب هاوایا آتیر.

شیمشاد. گئت، علمان! گوجونه چوخ گونمه، سنین کیمی

ایگیدلر منیم هیله لریمین قارشی سیندا بیر اویونجاق کیمی دیر.

بیر آز سونرا یثره دوشوب پارچا-پارچا اولاجاقسان!.. (دیولرینه)

قوزغون شاها گئدیب موژده وئیریم.

هامی سی چیخیر.

پرده

اوچونجو پرده

آتا بابا دمیرچی دوکانیندا ایشلییر. آلا گوز اوجاغی کورو کلییر. آتابابا بیر

دمیر پارچاسینی اوجاغا آتیر، باشقا بیر سینی دویجله یه-دویجله یه اوخویور.

آتا بابا: یان اوجاغیم، دورما، یان!

تن دیر کیمی آلولولان.

قالما گونش دن گئری،

بیشیر بو پاک دمیری.

قیغیلجیم ساچ هر یانا،

جان سیزلار گلکسین جانا.

باغیم، باغچام گوللنسن،

بولبول لریم دیللنسن.

شنلنسن تارلا، چمن،

سئوینسن آنا وطن.

کورو کله، آلا گوز کورو کله، کورمیش یانسن، اوجاغیمیز دا قلییمده

یانان عشقین کیمی آلولولانسن.

آلا گوز. یئنه چای کیمی یامان جوشوب، داشیرسان.

آتا بابا. دورغون گول اولدوغون یادیم گلیر. من همیشه جوشغون

چای داشقین سئل اولموشام.

چشمه‌نین باشی سنسن،

قیمت‌لی داشی سنسن.

دوניה گوزله دونسه،

هامی نین باشی سنسن.

آلا گوز. کنفین گلیب، بختور، من بوتون گنجی یاتمامیشام،

اوریمه مین جور قارا فیکیرلر گلیر، علما اوودان نیه قایتما دی؟

گوره سن باشینا نه قزا گلدی. سنین هنج بیر توکون ده یئرین دن

قیمیلدانیمر.

آتا بابا. چونکی آرخاینام، بیلیرم کی، علما کیمی اوغولا هنج

بیر شئی اولماز. بوتون ائل اونون آرخاسیندا دیر. (آلا گوز جاواب وئرمز)

گورونور باشی اووا قاریشمیش، داریخما، گلر. (قیلینج شکلینه سالمیش

اولدوغو دمیری اوجاق دان ماشا ایله گوتوروب زین دان اوزرینده چکیجه دویدو ک دن

سونرا یئنه ماشا ایله گوتوروب باخیر. راضی اولمادیغینی گوسترن

بیر سسله) یوخ، بو دا من ایسته یین قیلینج اولمادی. (قیلینجی زین دان یانین داکی

قیریق قیلینج پارچالاری نین ایچینه آتیر. باشقا بیر دمیر پارچاسینی

اوجاغا قویور) آلا گوز، کوروکله!..

آلا گوز (کوروکله یه - کوروکله یه). بیزیم ده بو گون ایشیمیز هنج

کثیرمیر، بیلیمیر نه وار؟

بیلیجی اوزاق دان گورونور و دوکانا دوغرو گلیر. آتابابا قیلینجی گوتوروب زین دان

اوزرینده دویمکده داوام ائدیر. ماشا ایله گوتوروب باخیر، باشینی اوینا دیر.

آتا بابا. بو قیلینج منی لاپ یوردو.

آلا گوز. ائی، سن ده، قولویون گوجو آزالیب.

آلا گوز ائوه گئدیر. بیلیجی یاخیندا دوروب آتابابانین ایشلمه سینه تاماشا ائدیر. آتابابا

او قیلینجی دا دمیر پارچالاری نین اوزرینه آتیر. بیلیجی اونا یاناشیر، آتابابا بیلیجی بابانی

گورونجه

آتا بابا. گون آیدین، بابا!

بیلیجی. گون آیدین، اوغلوم! (قیلینج قیریق لارینا باخاراق) بو

قیلینج لاری ننجین قیریب آتیرسان؟

آتا بابا. بابا، من ایسته یین قیلینج اولمور.

بیلیجی. اولار، اوغلوم، اولار. سن گئت منه سرین سو گتیر.

آتابابا سو گتیرمه یه گئدیر. بیلیجی قولتوغون دان بیر دمیر پارچاسی چیخاریر، ایچین دکی آغ

توزدان اوجاغا سپیر، اوجاق آلوولانیب یانماغا باشلاییر. آتابابا بیر کاسادا سو گتیریر.

بیلیجی سویو آلیب ایچیر. آتابابا بیر شوله چکیب یانان اوجاغا، بیر ده حیرتله بیلیجیه باخیر.

آتا بابا. بابا جان، آیاغینیز نه قدر اوغورلودور! اوجاغیم گونش

کیمی شوله چکیب یانیر. (تتر بیر دمیر پارچاسینی گوتوروب اوجاغا آتیر)

بیلیجی. آتابابا، او قیلینجی منیم اوچون قاییر!

آتابابا. باش اوسته، بابا جان! (دمیری اوجاق دان گوتوروب زین دان

اوزرینده چکیجله دوگور، دویدو کجه قیلینج دان آلولو قیغیلجیم لار سیچراییر.

دمیر قیلینج شکلینی آلیر. آتابابا اونا دقتله باخاراق) بو، من ایسته یین

قیلینج اولاجاق، سیزین اوجا بختینیز وار.

بیلیجی قیلینجی آتابابا د آن آلیب علی ایله اونا سیغال وئریر، قیلینج پاریل-پاریل

یانیر، سونرا گوزلرینی افسانه لی داغا دیکه رک دقتله باخیر.

بیلیجی. اوستوموزه قارا بولدولار گلیر، آل بو قیلینجی یاخشی ساخلا،

وطن گوی لرینی قارا بولدولار آلدیغی زامان بو قیلینج لازیم اولار. او زامان

اونو خالقین ان قهرمان، ان ناموس لو اوغلونا وئررسن. او، وطنی

فلاکت دن قورتارار.

بیلیجی گئدیر. آتابابا اونو یولا سالماق اوچون آرخاسینجا بئش-اون آددیم گئتدیک دن سونرا

قاییدیر. قیلینجی علیه آلیب دقتله باغیر. آلا گوز گلیر. قیلینج اوزونه شفق سالیر،

گوزلری قاماشیر.

آلا گوز (حیرتله). آتابابا، بو قیلینجی سنی قاییردین؟

آتابابا. من قاییردیم، من!..

آلا گوزون باشین دان بیر توک چکیر. آلا گوز دیکسینیر. او، قیلینج ایله توکو اوزور. هر ایکی سی

ممنون و حیرتله قیلینجا باخیر.

آلا گوز. آتابابا، بو قیلینج علمانا لایق دیر.

آتابابا. بیلیجی بابا: “بو قیلینجی قارا گون اوچون ساخلا”، - دئدی.

بونو گیزلتمک لازیم دیر.

یئری قازیب قیلینجی باسدیریر، سونرا بیر دمیر پارچاسی اوجاغا آتیب اوخ قاییریر، بو زامان

توغان، آسلان و له لش گلیر لر.

توغان. گون آیدین، بابا!

آتابابا. آیدین لیق لار ایچینده، ایگیدلر!

آسلان. یئنه چالیشیر سان آلنین تر توکور.

توغان. آلین تری، ناموس تری دیر. سنی گنجه- گوندوز سونمک بیلمه یین

بو اوجاغین ائل اوچون خئیر، برکت اوجاغی دیر.

آسلان (آلا گوزه). خالا، سن نجه سن؟

آلا گوز. یاخشییام، اوغلو، آنجاق علمان دان نیگارانام. اووا گنده لی

قاییمادی.

آسلان. قایداری، فیکیر چکمه، اونا نه اولاجاق.

توغان (گوله- گوله). دونن اوودا ایدیک. للشین آداخلی سینا وورولوب،

اونون دالینجا گئتدی.

له لش (یاریزارافات، یاریگئر چک). ائی، منیم نیشانیما ساتاشما یین،

یوخسا هره نیزی بیر علیمله قالدیریب یئره چیر پارام.

آسلان. باه، سنين بو گوک پهلوان اولدوغونو بيلميرديم...

له لش. بيلميردين، ايندى بيل.

آلا گوز. دوغرودان، علمان دان نه خبر؟

توغان. او، دونيا گوزه لي نين دالينجا گئتدي.

آتا بابا. دونيا گوزه لي نين؟

آلا گوز. اونداهو سفر چوخ اوزون سورده جك. او قورخولو يول لاردا

گوره سن باشينا نه بلا گله جك؟..

آسلان. علمانا هنج بير شئي اولماز، آرخاين اول!

توغان. بيز سيزي آرخاين ائتمك اوچون گلديك.

اوزاقدانره سسي و ديولرين هممه سي ائشيديلير.

توغان (دوگونه رك). بو نه سس دير؟

اوزاقدان توستو گورونور.

آسلان. باخ، ائولري يانديريرلار.

توغان. گورونور باسقيندي. تئر گلين!

آسلان. گئدك!..

هر ايكي سي قيلينج لاريني چكيپ گئدير. آتابابا، آلا گوز و لش

تاماشا ائدير، سس گئتديكجه ياخينلاشير.

له لش. آتابابا، گليرلر، گليرلر، من نئيليم؟

آلا گوز. بدبختليه باخ كي، علمان دا يوخ دور.

آتا بابا (چكيجي گوتورور). من گئديرم.

آلا گوز. دايان!..

بوزامان دورد-بئش دي ۷ اللرينده توپوز نره چكه-چكه ياناشير، لش اونلاري

اوزاقدان گورونجه قاچيب بوگوک بير ساندیق ايچينده گيزلنير. آتابابا اونلارا ياخينلاشير.

آتا بابا. ائي، ياخين گلمين!..

اونلار آتابابايا هوجوم ائديرلر.

زوربا (ايستنه زاييله گوله رك). باه!.. بونا باخ!.. (توپوزونو قالديرير)

آلا گوز (ايره لي گلير). ائي، مرهمت سيزلر، او قوجاني يوخ، مني

اولدورون!

بير ديو توپوزلا آلا گوزو ووروب اولدورور. آتابابا چكيجه ديوي ووروب يثره بيخير. زوربا

آتاباباني يارالاير. آتابابا يثره بيخيلينجا، ديولر دوكانا دولوشوب تالان ائديرلر. اوچ ديو

سانديق دان ياپيشيب هره سي بير طرفه چكير.

۱-ج دي ۷. بوراخين، بو منيم دير!

۲-ج دي ۷. يوخ، منيم دير!

زوربا. سيز اوزونوزه باشقا شئي تاپين! بو ساندیق منيم دير!

(دارتيب اللرين دن آليز. ساندیغی چيننه قويوب آپارماق ايستير، گوجو

چاتمايب يثره قويور) باه، آغير دير.

۱-ج ی دی ۷. گورونور، ایچینه قیمت لی شئی لر وار.

۲-ج ی دی ۷. سن یو کونو چوخ یاخشی توتدون.

زوربا (بیر دیوه). او باش دان توت، آپاراق.

دیو زوربا یا کومک ائدیر، ساندیغی آپاریرلار. او بیر دیولر ده گئدیر. دمیچی کندینین

اوزاق دان گورونن یانمیش ائولری توسو ایچینه دیر. دیولر اسیرلری ماتراقلا دویه-دویه

آپاریر. علمان سیمورق قوشو ایله ائلرینه یاخین تپه ده دوروب دمیچی کندینه باخیر.

بو دهشت لی فاجعنی گورونجه

ائلمان. هر طرف اولوم، هر طرف فلاکت.

سیمرغ قوشو. بو فلاکتی آچان قوزغون شاه دیر.

ائلمان. آزعین دوشمن!!.. هئچ بیر رزالت دن چکینمیر. (سیمورغا)

ساغ اول، صادق دوستوم! سن منی اولوم دن قورتاردین، ایندی گئت، بالالارین

سنی گوزلییر.

سیمرغ قوشو. دوشمن حيله گزدير، سن اوزونو اونون هيله لرین دن

قورو چتین زاماندا من کومه یه گلرم. هله لیک، ساغ ليقلا قال.

ائلمان. او غورلار اولسون، دوستوم! (سیمورق قوشو هاوایا قالخیر. علمان

غم لی نظر لرله بیر افسانه لی داغا باخیر، بیر ده دمیچی لر کندینه)

او آسلان اورک لی شن ائلیم هانی؟

او ائلر سئوینجی گوزلیم هانی؟

(علمان یاواش-یاواش ائوه یاناشیر آتا-آناسینی اولموش گورونجه) آه، عزیز

آتا-آنام؟

آتا بابا (اینله یه رک). او غلوم... علمان!!.. سن ساغسان؟

ائلمان. ساغام، آتا جان، ساغام. کاش من ده اولیدیم، بو قارا

ماتم لی گون لری گورمیدیم! (آناسینا یاناشیر) آنام دا ساغ دیرمی؟

آتا بابا. یوخ، اولموش دور (علمان آناسی نین باشینی قوجا قلایب

آغلاییر، آتابابا اونو چاغیریر) علمان، قال دیر منی!!.. (علمان اونو قالدیریر،

علی ایله گوستردیگی یثره آپاریر) بو یثری ائش! (علمان یثری ائشیر، قیلینج

گورونور، آتابابا قیلینجی آلیب علمانا اوزادیر) آل بو قیلینجی، گئت اینتیقام

آل، دنیا گوزلینی آزاد ائت!!..

ائلمان. (قیلینجی آلیب اوپور). بو قیلینجین قالخانی هانی؟

آتا بابا. بیلجی بابانی تاپ، قالخانی او سنه وئرر.

آتابابا حال سیز دوشور. علمان تتر اونون باشینی دیزلری اوزرینه آلیر.

ائلمان. آتا! آتا! (جاواب گلیمیر) آتا! آتا!!.. (جاواب گلیمیر) آه،

آتام دا علیم دن گتندی. (آناسی نین جسدینه یاناشیر) بدبخت آنام!!..

(آیاغا قالخاراق، درد لی گوزلرینی هر طرفه چئویریب هسرتله باخدیق دان

سونرا)

وته نین گوی لرینی ساردی فلاکت بولودو.

كوله دوندو ائل، اوبا، قونچه چيچكك لر قورودو.

بیر مزار اولدو آنا یوردو موزون هر بوجاگی،

باتدی ماتم لره بایرام لی، دوگون لو اوجاگی.

آه ایتیردیم، بو فلاکت لی دو گوش لرده نلر!

قوجا بايقوش، قاری دوشمن قوپاریر قهقهه لر.

هانی، آه، ائل گوزه لی، نولدو سئویم لی وطنیم؟

اون قورتارماسا علما، گئیم اولسون کفنیم!..

(قیلینجینی سییریب غضب لی نظر لرله اطراف یی باخیر) حقیقت یئنی لمز!.. (بو)

زaman اونا دوغرو بیر ایشیق اوزانیر، علما ایشیغی گورونجه گوزلری اومیدله پارلاییر)

ائی اوغورلو چیراق، سن منیم یولومو ایشیقلا ن دیر! سنه دوغرو، آزادلیغا دوغرو،

گوزله دوغرو گلیرم!

علینده قیلینج سرعتله گئدیر.

پرده

دؤردونجو پرده

دیولر بیر قالادا قارت اتندیکلری شئی لری یثره قویوب دینجلیرلر، زوربا ساندیغا

سویکئیب اوتورموش دور.

۱-ج ی دی ۷. زوربا! سنن ساندیغیندا یقین کی، قیمت لی شئی لر وار.

۲-ج ی دی ۷. آچ گورک ایچینده نه وار؟

زوربا. یوخ، اونو بورادا آچماق صرف ائلمز.

۳-ج او دی ۷. قورخما، علین دن آلماریق، آچ!

زوربا. یوخ، کنچل سویا گئتمز.

۱-ج ی دی ۷. دوغروسو، بو دو گوش منی لاپ جان دان سالدی. ائله

یورولموشام کی...

۲-ج ی دی ۷. منی دئیرسن، هئچ آیاق لاریمی ترپه ده بیلمیرم.

۳-ج او دی ۷. بیر آز یاتساق، یورغونلو غوموز چبخار

۱-ج ی دی ۷. دوغرو دئیرسن، من یاتدیم.

دیولر اوزانیب یاتیرلار. زوربا پالتاری باشی نین آلتینا قویوب خورنا چکیر. بیر آز سونرا للش

ساندیغین آغزینی یاواشجا قالدیریب باخیر، تئز یئنه باشینی چکیر. بیر آز سونرا یئنه ساندیغین

آغزینی آچیب قورخا-قورخا دیولره باخیر. یئنه تئز باشینی چکیر. اوچونجو دفعه ساندیغین آغزینی

آچیب بیر آز باخدیق دان سونرا ساندیق دان چیخیر، قاچماق ایستر کن زوربا ترپنیر. للش قورخوب

آغاچا دیرمانیر. نه قدر آغاچ دان ائنیب قاچماق ایستیر مومکون اولمور. چونکی هر دنییر

جین ترپنیردی. زوربا اویانیر. باشی نین آلتین دان پالتاری گوتوروب ساندیغا قویماق ایستر کن.

زوربا. منیم ساندیغیمی بوشالمیش لار. (دیولره یاناشیب، آیاغی ایله

اونلاری اویاداراق) ائی، قالخین!

۱-ج ی دی ۷ (یوخولو). نه دئیرسن؟

زوربا. منیم ساندیغیمی کیم بوشالتمیش دیر؟

۱-ج ی دی ۷ (یوخولو). بیلیمیرم.
او بیرری بویرونه چئوریلیر. زوربا هیرس لنیر، آیاقلاری ایله اونلاری تپیکله ییب اویادیر.
زوربا. قالخین، منیم شئی لریمی وئرین!
۲-ج ی دی ۷. نه شئی لر؟
۳-ج او دی ۷. نه ایستیرسن؟
زوربا. قالخین، منیم شئی لریمی وئرین!
۱-ج ی دی ۷. نه شئی لر؟
زوربا (ساندیغی گوستیر). باخین بومبوش دور. بونون آغیرلیغی منیم
کیمی زوربانین چینینی سالیردی. دئین گوروم، بو شئی لر نه اولدو؟
۲-ج ی دی ۷. بیزیم خبریمیز یوخ دور.
زوربا. نجه خبرینیز یوخ دور؟.. بس بونلاری یئر یئیب، گویی چیخیب؟
۳-ج او دی ۷. بیز نه بیلک...
زوربا (توپوزو قالدیریر). بو ساعت منیم شئی لریمی وئرین!.. یوخسا...
۱-ج ی دی ۷. بیزی توپوزلا قورخوتما!..
زوربا. جانینیزی دا آلا رام.
زوربا دیولره، دیولر ده زوربا یا هوجوم ائدیرلر. زوربا اونلاری بیر-بیر اولدورور، اونلارین
شئی لرینی گوتوروب گئدیر. للش آغاج دان دوشمک ایستر کن ایفریته جادو ایله شیمشاد
گلیرلر.
ایفریته جادو. بیزیم دیولری کیم اولدورموش؟
شیمشاد. علما دان باشقا کیم اولاییلر؟ هاییف کی، علیمه دوشمه دی،
پنجه میزدن یامان قورتولدو. من توفانا دونوب اونو آرخادان
توپ کیمی هاوایا فیرلاتدیم، قایالارا دوشوب پارچا-پارچا اولاجاقدی.
ایفریته جادو. سیمورق قوشو ایسه قانادلاریندا گوتوروب آپاردی.
شیمشاد. دئمک، او هله ساغ دیر! (ساندیغی گورور، گلیب اوتورور) بو
منه لازیم اولار.
ایفریته جادو. گئدک... علما نا انجام چکمک لازیم دیر.
گئدیرلر. للش آغاج دان قورخا-قورخا ائیر... قاقماق ایستر کن شاهمار علینده توپوز
اونا طرف گلن للشه باغیریر.
شاهمار. ائی، کیمسن؟ (للش قورخوب گئری چکیلیر، شاهمار یاناشیر)
سن کیمسن؟
له لش. وای، یاغیش دان چیخدیم یاغمورا دوشدوم.
شاهمار. ائی، کیمسن؟..
له لش (اوزونو کارلیغا قویور). سن نه دئدین؟
شاهمار. بو کی کار دیر. (اوجادان دئیر) سن کیمسن؟
له لش. من؟ من؟..
شاهمار (اوجادان). ها، سن.

له لښ. من پهلوانام.

شاهمار. یو خسا دمیرچی او غلو علمانسان؟

له لښ (علینی قولاغینا قویور). نه؟..

شاهمار. دئیرم یو خسا دمیرچی او غلو علمانسان؟

له لښ (گوله رک). ائه، علما نندیر؟ من علما نا، توغانا، آسلانا

پهلوان دئیرم، اونلار منیم قارشیمدا پیشیک کیمی میولدا ییر.

شاهمار (حیرتله اونا باخاراق). پاهو!.. آدین نندیر؟

له لښ ها؟..

شاهمار (اوجادان). آدین نندیر؟

له لښ. آدیم؟

شاهمار. ها، آدین...

له لښ. آدیم لښ پهلوان دیر. سوروشماق آیب اولماسین، سن کیمسن؟

شاهمار. من اووچویام...

له لښ. نه؟..

شاهمار. اووچویام...

له لښ. اووچو؟ (ایستنهزا ایله گوله رک) سن منیم کیمی اووچو اولایلمزسن!..

من گویده اوچان دورنالاری دیمدیگین دن وورورام. بوگوک

قایالاری، آغاج لاری کوکون دن قوپاریب آتیرام.

شاهمار (طرفه). پاهو، بون دان قورخماق گرک! (اوجادان)

گورونور زور پهلوانسان...

له لښ. نه؟..

شاهمار (یاناشیر، اوجادان). زور پهلوانسان!

له لښ. بس!.. من چولده آسلان لاری، قاپلان لاری علیمله توتوب بوغورام...

شاهمار اونا حیرتله باخیر، سونرا قورخا-قورخا بیر آز گثری چکیلیر.

شاهمار. بو پهلوان منیم ایشیمه یارایاجاق. (یاناشیر، نزا کتله)

لښ پهلوان، گل اوتور، دانیشاق ...

له لښ. نه؟.. دانیشاق؟..

شاهمار (یتر گوستیر، اوزو ده اوتورور، اوجادان). اوتور دانیشاق.

له لښ. اوتور دئیرسن، اوتوروم...

لښ قورخا-قورخا دیوین یانیندا اوتورور، دیو ده احتیاطلا کنار چکیلیر، حیرتله

للشه باخیر.

شاهمار (اوجادان للشه). دئیرسن قایالاری، آغاج لاری کوکون دن

قوپاریب آتیرسان، آسلان لاری، قاپلان لاری علینله توتوب بوغورسان؟ بو گوج

سنه هاردان؟

له لښ. یاخشی سوروشورسان، قولاق آس، سویلیم. بیر گون اوودا ایکی

داغ اوکوزو ووردوم، ایکی سینی ده چای قیراغیندا بیشریب، بیروتورو ما یئدیم.

شاهمار (حیرتله، اوجادان اونون قولاغینا). پاه، ایکی اوکوزو بیر گونده!

له لش. بس نئجه؟ پهلوانین گوجو یئمکده بیلیر. یئمهسه،

گوجلو اولماز. ائه، اوکوز ندیر، من قایا بویدا قارپیزی یئمیشم.

شاهمار. قایا بویدا؟

له لش. هه، بس!.. قایا بویدا. قولاق آس، سویلیم. بیر گون آراز

چایی نین ساحلی ایله گنډیردیم، قارشیمدا داغ بویدا دییرمی بیر قایا چیخدی،

باخیب گوردوم قارپیزدیر. قارپیزین یانیندا بوگوک بیر دئشیک واردی، ایچینده

اوج تولکو بالاسی، تولکو بالالارینی آیاغیمین آلتیندا ازیب اولدوردوم.

شاهمار. پاه، داغ بویدا قارپیز، ایچینده اوج تولکو بالاسی! (اوجادان)

پهلوان، بو قارپیزین تاغی نه بویدا ایدی؟

له لش. آی ساغ اول، یاخشی سوروشورسان، قارپیزین تاغینی آختاریب گوردوم،

تاغین کوکو آراز چایی نین او بیرری ساحلینده دیر. تاغ چایین اوستون دن

کورپو کیمی اوزانمیش، اوستون دن آت-اٹششک، آرابا، آدام کنچیر.

شاهمار. پاه، نه قریبه قارپیز ایمیش! پهلوان، او قارپیزی نیلدین؟

له لش. نه؟..

شاهمار. او قارپیزی نیلدین؟

له لش. نیلدیم؟ بالتانی گوتوردوم، قارپیزی پارچا-پارچا دوغراییب،

دولدوردوم تولوغا. (علی ایله قارنینی گوستریر)

شاهمار پاه، داغ بویدا قارپیز قارنينا نئجه یئرلشدی (علی ایله

قارنینی گوستریر).

له لش. یاخشی سوروشورسان. قارین کی وار. تولوق کیمی شئی دیر، باسدیقجا

گئنیش لیر. قارپیزی یئدیم، گنجه قارنیم شیشدی، شیشدی، شیشدی اوست طرفی

بورنوما دیدی. آلت طرفی آباق لاریما ساریلدی، اوزومو زور، گوج ائوه

چاتدیردیم.

شاهمار حیرتله اونا باخیب گئری چکیلیر.

شاهمار. پهلوان، گل قارداش اولاق. دار گونده من سنه کومک

اؤدیم، سن ده منه.

له لش. یاخشی، اول دئیرسن اولاق.

بیر-بیری نین علینی توتورلار. شاهمار او طرف-بو طرفه باخیر.

له لش. نه دوگو کورسن، یوخسا من دن قورخورسان؟

شاهمار. یوخ، دوشمه نین یولونو گوزلیرم. او، اوز آیاغی ایله گلیب

بورا چیخمالی دیر.

له لش. یوخسا علمانی آختاریرسان؟

شاهمار. یوخ، منیم او دونیا یا گوندرمک ایستدیگیم بیر قوجادیر.

له لش. ائه، قوجانی اولدورمه یه نه وار؟

شاهمار. بو قوجا باشقا قوجادیر. هر ایشی سئهر دیر، جادودور. منه

کومک ائتسن، سنه چوخ لو پول وئررم، خزینه وئررم. من یولونو
قاباق دان کسرم، سن ده آرخادان.

له لش. نه دئیرم کی.

بیلیجی اوزاقدان گورونور.

شاهمار. باخ، اودور گلیر، گل، قارداش، گل!

له لش. نه دئیرم کی (تیریر) بو، بو، بو!..

شاهمار. وای، پهلوان، سن قورخورسان، تیریرسن...

له لش. آغلینی باشینا بیخ، تیرمک ندیر؟ من آجیق لانداندا، قول لاریما

گوج دولاندا تیرمک عادتیم دیر. بو، بو، بو!..

شاهمار. قارداش، گل ایکی یان دان هوجوم ائدک.

له لش (ایلییر). اییل، اییل، سنی گورمه سین، من تپه دن قیلینجی گوتوروب
گلیرم.

شاهمار. تتر گل!

له لش (سورونه-سورونه گئدیر). اوشاقسان، تولکونون میداندا نه

ایشی وار کی، دری سینه سامان تپسین لر.

بیردن قارشی سینا ائلما چخیر.

له لش. وای، ائی آدام، یازیغین گل سین.

ئلما. للش!..

له لش. علمان، سنسن؟

ئلما. سن بوردا نه گزیرسن؟

له لش. اووا چیخمیشدیم.

ئلما (گوله-گوله). اووا چیخمیشدین؟

له لش. هه، اووا چیخمیشدیم، یاخشی کی، سسینی تتر چیخارتدین، یوخسا

سنی اوو بلیب وورموشدوم.

شاهمار (سس لئیر). پهلوان تتر اول گل!

ئلما. او کیم دیر؟

له لش. هنج تانیش بیر پهلوان دیر. قوجانی اولدورمک ایستیر، منی

ده کومه یه چاگیریر.

ئلما. قوجا کیم دیر؟ (تتر او طرفه باخیر، بیلجینی گورونجه) نه

سئویم لی قوجا دیر! اوز-گوزون دن نور یاغیر.

شاهمار علین دکی اوخ ایله اونو نیشان آلیب وورماق ایستیر، قوجا اسبی

باخیش لارلا اونا باخیر.

ئلما. ائی، دایان!.. نه اندیرسن؟!

شاهمار. چکیل، اونو اولدورمک منه بویروق دور.

ئلما. یوخ، او اولمه یه جک، اونو سالامات ساخلماق دا منه

بویروق دور.

شاهمار. سن قوزغون شاهين ايراده سینه قارشی چیخیرسان؟! ائی بنینسان،
بو سنه اوجوز باشا گلمز. قارشین داکي او تیلسیم لی دونیانین پادشاهی
قوزغون شاهین باش پهلوانی شاهماردیر. چکیل یولوم دان!
اثلمان. آها، یاخشی یئرده راتسلاشمیشیق. سنی گویده آختاریردیم،
یئرده علیمه دوشدون. دئ. گوروم، دنیا گوزله لی هانی؟
شاهمار (قهقهه ایله گولور). ها... ها... ها... دنیا گوزله لی... دئ
گوروم سن کیمن؟..

اثلمان. من دمیرچی اوغلو علمانام.
شاهمار. آها، دمیرچی اوغلو علمان! دوننکی اوشاق، ها... ها... ها...
له لش (اوزاق دان). بس، دمیرچی اوغلو علمان اودور؟
اثلمان. سن منه گوزلین یئرینی گوسترمه لیسن!
شاهمار (توپوزو چکیر). آل، گوستریم سنه. (توپوز ایله علمانی
وورور)

علمان اونو رد ائده رک ایلک زربه ده قیلینجلا شاهماری اولدورور. بو تیلسیم لی پهلوانین
درهال اولمه سی اوندا تعجب او یادی، حیرتله قیلینجا باخیر. سونرا بیلجیه طرف گئدیر.
اثلمان. گون آیدین، بابا!
بیلجی. آیدین لیق لار ایچینده! (علمانین قیلینجنا باخاراق) نه آرزون
وار، اوغلوم؟

اثلمان. بابا جان، قیلینجا قالخان ایستیرم.
بیلجی. آرخامجا گل!
علمان ایله قوجا گئدیر. شیمشاد علینده ساندیق للشه یانا شیر.
لش علمانا طرف قاچیر.
شیمشاد. ائی، دور!.. کیمن سن؟
له لش (طرفه). قوی بونا دا بیر قورخو گلیم. (شیمشادا) من؟
من پهلوانام...

شیمشاد. بیلیرم پهلوانسان ائی ایگید اوغلان!
له لش. سن هاردانسان؟
شیمشاد (قورخا-قورخا). بو یاخین کئددنم.
له لش. او ساندیق سنه هاردان؟ او کی منیم دیر!..
شیمشاد. سنین دیر؟

له لش. بلی، منیم دیر. من اونون ایچینده اوتوروب گوی لره اوچورام.
شیمشاد (طرفه). دینمه، بو علمان دیر (لشه) سیزه سیمورق
قوشونون قانادلاری اوزرینده اوچماق داها چوخ یاراشیر. سیز ساندیقی
نیلیر سینیز؟

له لش. من اوندا اوچورام، اوچورام.
شیمشاد. سنین کیمی بو گوک پهلوان بو ساندیغا نجه سیغیشار؟

له لش. ائله ياخشى بوزولوب سيغيشيرام كي!..

شيمشاد. يوخ، اينانميرام، پهلوان.

له لش. اينانميرسان؟

شيمشاد. يوخ، اينانميرام.

له لش. (سانديغي دارتيب آلاق). من سني اينانديرارام. (سانديغا

گيريب بوزولور) باخ، بئله!..

شيمشاد (تئر سانديغين آغزيني اورتور). ها، ها، ها... دميرچي اوغلو

علمان سانديق ايچينده. قوزغون شاها ان بوگوک هديه!

قوزغون شاه، وزير و ديولر گلير.

شيمشاد (باش اهرک). پادشاهيم، سيزه چوخ بوگوک هديه گتيرميشم.

(سانديغي گوستير).

قوزغون شاه. ندير او؟

شيمشاد. دمير اوغلو علمان!

قوزغون شاه. نئجه، علمان؟! چيخارين اونو سانديقدان.

شيمشاد سانديغين يانيندا فيرلانير، ديولر سانديغين اطرافيني آلير،

شيمشاد سانديغين آغزيني آچير.

شيمشاد. چيخ سانديقدان!

له لش (باشيني چيخاريب ديولره باخير، قورخا-قورخا). بو...با...

با...با...با...

وزير (آجي-آجي گوله رک). بو علمان دئييل. سيز کيمي توتوب گتيرميسينيز؟

قوزغون شاه. چيخ سانديقدان!..

شيمشاد اونون قولون دان توتوب چيخارير.

له لش (قورخا-قورخا اونلارا باخيپ تيتيرير). بو...با...با...

قوزغون شاه. آدين ندير؟

له لش. آديم؟ للش!

وزير (گوله-گوله). آسلان يئرینه دووشان توتوموش لار. (للشه) سن

نچيسن؟

له لش. نه؟

وزير. نچيسن؟

له لش. من؟... من... (سول قولونو ساز کيمي اوزادير، ساغ بارماغی

ايله چالاق) بئله وار ها!..

قوزغون شاه. بئله ندير؟

له لش. بئله، بئله... چالغيجيام.

وزير. ياخشى چالا بيلير سئمی؟

له لش. هه، ياخشى چاليب-اوخويورام. من اوخوياندا بولبولر

سوسور، قورباغالار قور-قور قورولداسير.

دیولر گولوشور. للش قولونو ساز کیمی چالیر، دیولر اویناماغا باشلاییر.

قوزغون شاه. بونو گوتورون سارایا، چالیب-اوخوسون، بلکه گوزلین

کونلو آچی لار. (شیمشادا) یالانچی پهلوانلار! تانیمادیغینیز علمانی

گوزلر کندینده هاوایا نجه فیلیلالتدینیز؟ گورونور هر سوزونوز یالاندیر.

(آجیقلی). قوزغون شاهین امری قطعی دیر. یا علمانین باشی گلمهلی،

یا دا سنین باشین یترین دن اوزوله جک.

شیمشاد. امرینزه اطاعت بورجوموزدور، شاهیم!

دیولر للشی اللری اوستونده آپاریرلار. قوزغون شاه، وزیر، شیمشاد گئدیملر.

اثلمان (علینده قیلینج و قالخان گورونور). ائی گوزل اولکه، ائی

برکتلی تورپاق، هر زامان باهار قوخوسو وئرن سئویملی آنا قوینوندا

ایندی دوشمن لر یاتیر. (سایرما قیلینج ایله گتتمک ایستر کن یئر یاریلیر اللرینده

زنجر دورد دیو چیخیر)

دیولر. دایان، اوغلان، دایان! گل سن ده بو زنجر آلتینا گیر!

اثلمان. من اسارت زنجر آلتینا گیرمک اوچون یوخ، او زنجر ی پارچالاماق

اوچون دوغولموشام. (هوجوم ائدیر، دیولردن ایکی سینی اولدورور،

ایکی سی قاپیر)

سس-کوی چوخالیر، قورخونج سسلر گلیر. ایفریته جادو اولکر،

قیافه سینده علمانا یاناشیر.

ایفریته جادو. ائی گنج قهرمان، خوش گلیمسن!..

اثلمان. سن کیمن؟

ایفریته جادو. من دنیا گوزله لی نین رفیقه سی اولکرم.

اثلمان. خاتیرلایرام.

ایفریته جادو. دنیا گوزله لی دوشمن علینده اسیردیر، اونو

قورتارماق لازیم دیر.

اثلمان (باشینی کوکسونه دیکه رک). گوزل! گوزل!

ایفریته جادو علینده کوسوی فیملانیر، یئر یاریلیر، علمان قورشاغا

قدر یئر باتیر، اطرافینی آلوو بورو گور.

ایفریته جادو. ها، ها، ها!.. دمیچی اوغلو، گنجیکمه، دنیا گوزله لی

یولونو گوزلییر.

اثلمان. آه، یاندیم، یاندیم، حیله گر قاری!

دیولر شن لیک ائدیر، اویناییر.

ایفریته جادو. سن امرون اوزون بو آتش ایچینده یاناجاقسان!

اللرینی بیر-بیرینه وورور هامی گئدیر.

اثلمان. آه، گوزل... گوزل!..

بیلیجی گلیر.

بیلیجی. اوغور اولسون، اثلین ایگید اوغلو!..

اٹلمان. اوغورلار اولسون بابا، منمی ایگیدم؟

بیلیجی. سن! سن!

اٹلمان. ایگید اولسایدیم گوزلیم دوشمن علینده اسیر، منیم ده
بوینومدا اودلو زنجیر اولمازدی.

بیلیجی. اوغلوم، داغ باشینا قیش دوشر، ایگید باشینا ایش. ایلدیریم هر
زامان اوجا یئرلره دوشر. سویله، اسیر اولان دونیا گوزلینی دوشمن
پنجه سین دن کیم قورتاراجاق؟ قورخاق، باجاریق سیز آدامجیغازلارمی؟
یوخ، اونو خالقین سنین کیمی ناموس لو، ایگید اوغلان لاری قورتاراجاق.

اٹلمان. یاندیم، یاندیم! بو تیلسیم دن قورتولا بیلسیدیم!

بیلیجی. دوشونمه، اوغلوم! سنی قورتاراجاق اللر آز دئیل! (علی ایله
ایشاره ائدیر)

ائی سادت چیچک لری،

بیلیک، هونر ملک لری!

یاشیل اوتلار ایچین دن قیزیل گول، لاله، بنوشه، قره نفیل،
زانباق شکلینده قیزلار چیخاراق، بیلجیه یاناشیر.

ق ای ز ل آ ر سلام، سلام، قوجا بابا!

ائی بیلجی اوجا بابا!

سنسن وئرن ایشیق، بیلیک،

هر امرینه باش اییریک.

بیلیجی. داردادیر ائلین ویج دانی؛

قورتارین بو قهرمانی!

قیزلار علمانا یاناشیر. بیلجی یاواش-یاواش چکیلیب گئدیر.

قیزلار علمانین اطرافیندا دولاشیر.

ق ای ز ل آ ر. سن ائی جادو آتشی، سون!

تیلسیم، قیریل، بوز کوله دون!

لمان اوزونو آزاد هیسس ائدینجه قیزلارا یاناشیر.

اٹلمان.

کیمسینیز، ائی گوزل قیزلار؟

سیزده بیلیک و هیکممت وار.

ق ای ز ل آ ر. بیزیک ائلین دیلبرلری.

اٹلمان. سولماز چیچک دیر هر بیر.

ائی گلین لر، قونچه قیزلار،

سیزی گوردوم، یاری آندیم؛

اوریمین باشی سیزلار،

باغچالاردا باری آندیم.

بوستانیمین گوی تاغیندا،

ائليمين زومرود باغيندا،
 يئنى يئتمه گول چايندا
 شامامانى، نارى، آنديم.
 سونمز يانغين وار جانيمدا،
 قوردلار گزير اورمانيمدا،
 اسير دوشموش جئيرانيما
 شيمشك باخيش لارى آنديم.
 ق اى ز ل آ ر دورما، سويله كيمن، اوغلان؟
 ائلمان. دميرچيم، آديم علمان.
 ق اى ز ل آ ر. سويله كيمندير، او سئوگيلين،
 قيزدير، قاديندير، يا گلين.
 ائلمان
 دونيادا يوخ اونا بدل،
 آدى گوزل، اوزو گوزل.
 بو ائللرين اوريدير،
 اوجا، سونمز ديليدير.
 او نازلى ديلبري رويادا گوردوم،
 داغيني ساچيني داراديم، هوردوم،
 يول لاردا هر ائلدن، اويماق دان سوردوم؛
 سئوگيليم جانان دان خبر وئرن يوخ.
 سيزه چوخ بنزردى بويو، بوخونو،
 باخيشى، گولوشو، اينجه تول دونو.
 گونش دن، اولدوزدان، سوروشدوم اونو،
 او پرى ويچ دان دان خبر وئرن يوخ.
 قارا، گور ساچين دان اون دورد هورو ك وار،
 آغلار كن گوزونده اينجى لر پارلار؛
 يالواردى: - ديولردن گل منى قورتار!
 او ظالم دوشمن دن خبر وئرن يوخ.
 ۱- ج ي ق اى ز.
 ائنى ناموس لو، گوزل اوغلان،
 سنه قيماز اجل اوغلان!
 اوز- گوزون دن اوچسون كدر،
 اوتور بير آز، دينجل، اوغلان!
 ۲- ج ي ق اى ز.
 قاران ليق دان دوغار سحر،
 گونش گولر شن ائلينه،

قارشیندا وار شانلی ظفر،

قوووشارسان گوزلینه.

۳-ج اوق ای ز.

بو ائلین گوزه لی آلمانا باغیندا،

او زومرود قسیرده، دیو قوجاغیندا،

لکه لر دوزولموش آل یاناغیندا،

گنجه-گوندوز آغلار، اوغلان، دورما گنت!

۴-ج اوق ای ز.

گویم لی داغ لارین قاتی بوجاگی،

او قول دور دیولرین اولموش یاتاگی.

ائلینه، اولکنه اونلار دیر یاگی،

قورشان قیلینج، قالخان، اوغلان، دورما، گنت!

۱-ج ی ق ای ز.

قلبینه سیخیتی، قایغی، کدر وار.

گوزلری یولوندا چکر ایتیزار.

یاش لار کیریگین دن اینجی تک آخار،

گوی، تانری اولسون یار، اوغلان، دورما، گنت!

قیزلار یوخ اولور، علما حیرتله اونلارین دالینجا باخیر.

ائلمان. آه، اولکمین پارلاق گونشی سونموش، جانلی چیچک لری

سولموش، جوشقون جای لاری قوروموش. باخ نر اولور! دنیا گوزه لی یادلار

قوجاغیندا سارالیب سولور.

شیمشاد ایله آ ف ر ی ت ا جادو گورونور. آغاج آلتیندا بیر-بیر یله گیزلین دانشیرلار.

شیمشاد قوجا فالچی قیافه سینده، ایفریته علینده بو گوک بیر کیتاب علما طرف گلیر.

ائلمان. گون آیدین، بابا!

شیمشاد. آیدین لیق لار ایچینده، اوغلو! سن بو یئرلرده نه گزیرسن؟

ائلمان. بابا، قیمت لی بیر اوو ایتیرمیشم، اونون سوراغیندا گزیرم.

شیمشاد. بیلیرم، اوغلو، بیلیرم، او اوو تک سنین اوچون قیمت لی

دئیل، بوتون ائل-اوبا اوچون قیمت لی دیر.

ائلمان. بابا، سن کیمن، علین دکی او کیتاب ندیر؟

شیمشاد. من اینسان لارین گلجینی گوسترن قزاو-قدر

ملکیم. بوتون اینسان لارین باشینا گلن بو کیتابدا یازیلیمیش دیر.

ائلمان. ائله ایسه، باخ، گور بو سفردنه نه گورونور؟

شیمشاد (کیتابی ورقله ییب علما باخیر). سن دمیچی اوغلو علما

دئیلسنمی؟

ائلمان. دمیچی اوغلو علما نام، بابا!

شیمشاد. دنیا گوزه لی قوزغون شاهین سارایندا دیر. سن اونون سوراغیندا

گزیر سن.

اٹلمان. دوغرو دور، بابا، دوغرو دور. من او دنیا گوزلینی بیر ده

گوره بیلجیممی؟

شیمشاد (کیتابی ورقله یه رک). اوغلان، بو قارا خبری سنه نجه

سویلیم؟

اٹلمان. تئر سویله، کیتابدا نه گورونور؟

شیمشاد. سویلیم، آنجاق یولون گئدر-گلمز دیر.

اٹلمان. منی هئج بیر شئی قورخودا بیلمز.

شیمشاد. اوغلان! گنج لیگینه یازیغین گل سین، بو یول باش دان-باشا

اولوم و فلاکت دیر. بو یول دان قایت، گتسن، سالامات قایتما یا جاقسان.

اٹلمان. اونونلا گوروشمدنمی اوله جه یم؟

شیمشاد (کیتابی ورقله یه رک). اوغلان، یولوندا جان قویدوغون

دنیا گوزله لی سنی چوخ دان اونو تموش، قوزغون شاهین سارا بیدا گنجگوندوز

کنفده، ائیش و ایشرتده دیر.

اٹلمان (قیلینجینی سییر اراق). سوس، قوجا فالچی!

شیمشاد. من نیلیم، کیتاب بئله گوستریر.

اٹلمان. تفو سنه، تفو سنن کیتابینا! (آجیق لی گئدر کن ایفریته جادو

بیر قادین قیافه سینده قویو آغزیندا ساچ لارینی یولوب آغلاییر. علما اونا

یانشیر) نه اوچون آغلاییر سان، خالا؟!

ایفریته جادو. ایگید اوغلان، او بوی-بوخونونا جانیم قوربان، بالامی

سن دن ایستیرم. (قارشی سیندا دیز چو کور)

اٹلمان. بالانا نه اولموش؟

ایفریته جادو. قویو یا دوشدو. آه، یازیق بالام، یازیق بالام!

اٹلمان. نجه اولدو دوشدو!

ایفریته جادو. کنده گئدر دیک، بیر آز دینجلمک اوچون قویو آغزیندا

اوتوردوق، قویو باشیندا اوشاق اوینایردی، بیر دن آياغی سوروشوب

بیخیلیدی. ائله بیل اوشاغی ال ایله گوتوروب قویو یا آتدی لار. ایگید اوغلان، قولونا،

گوجونه من قوربان، قورتار بالامی! (آغلار)

اٹلمان. آه، آنا ناله سی، اوولاد هسرتی نه یامان اولور موش! کن دیری

وئر بورا!

ایفریته جادو. آل، اوغوم آل، بالامی سالامات منه چاتدیر سان،

اولونجه سنن قولون اولارام. (علما کن دیرین بیر اوچونو قالین آغا جا، بیر

اوچونو دا بئلینه باغلاییب دوشمک ایستیر کن) اوغوم، وئر قیلینجینی من

ساخلا ییم.

اٹلمان. یوخ، او، باشقا اله وئر یلمز، آتام دان یادیگار دیر. (قویو یا

دوشمک ایستیر کن) خالا، منه خئیر-دعا وئر!

ایفریته جادو. ساغ گنت، سلامات قایت، اورینده هئچ آرزون
قالماسین! (علمان یاواش-یاواش قویو یا ائیر. ایفریته جادو کن دیری
آغاچ دان آچیر. علمان قویو یا دوشور. ایفریته جادو قهقهه چکه رک)
دوینا گوزلینی قورتارماغا گئدن اوغلان، گنت قارانلیق دونیادا، دیولر
اولکه سینده، ایلان-چایان لارلا یاشا! اورادان سنه قورتولوش یوخ دور!
شیمشاد (علینده کیتاب گلیر). باشینی اکدینمی؟
ایفریته جادو. ائله اکدیم! قویو یا کللمایاللاق گئتدی.
شیمشاد. گندک، گورک نه اولدو؟
ایفریته جادو. گندک، گندک!

پرده

بشینجی پرده

بیرینجی شکل

صحنه قوزغون شاهین ضولمت کیمی قارانلیق اولکه سینی تصویر ائدیر. سوسوز، چیلپاق چول، آراسیرا
شدت لی کولک اسیر، اطراف دان قورخونج سسلر گلیر.
ائلمان. من هاردایام؟ بو قورخونج سسلر ندیر؟ آه، منی
گوزلیمین اوزونه هسرت قویان آزغین دوشمن! پرده دالیندا گیزلنمه،
گل مرد کیمی قارشیمایا چیخ! قولومون گوجونو گور، قلبیمین اوجونو.
دورد اطرافینی قیلینجلایر. شیمشاد ایله ایفریته جادو کندلی
قیافه سینده آرخالاریندا شله اودون گلیرلر.
ایفریته جادو. ائی، سن کیمن؟ دیولر اولکه سینده نه گزیرسن؟
ائلمان. منی اوجا دیلیم بو یثره آتمیش دیر. سیز کیمنیز؟
ایفریته جادو. بو یثرده دیولرین قورخونج سسین دن، آسلان لارین
مودهیش نره سین دن اینسانین اولو پارتلایر، سن بو یثرله نجه گلدین؟
ائلمان. منی بیر قاری آلداتدی.
ایفریته جادو. بیلیرم، او، اینسان لارین دوشمنی ایفریته جادو دور. او
چوخونو آلدادیب بو سوسوز چول لرده مهو ائتمیش دیر.
ائلمان. بو اولکه کیمن دیر؟ بو یثرلرده کیملر یاشاییر؟
آ ف ر ا ت ا ج آ د ا و. یازیق! دیولرین قورخونج نره سینی ائشتمیرسنمی؟
بورا قوزغون شاهین تورپاغی دیر.
ائلمان. ائله ایسه سادت دوشمنی نین یئرینی منه نیشان وئره بیلرسنمی؟
آ ف ر ا ت ا ج آ د ا و. نئیلیرسن؟ او سنین نینه گرک؟
ائلمان. منیم بوتون وارلیغیم، خالقیمین سادتی اونون علینده دیر.
ایفریته جادو. بیلیرم، بیلیرم، دنیا گوزله لی!
اوغلان، سن سئودیکین قوش
باشقا بوداغا قونموش.
قوزغون شاهین علینه

دوشمن تا پماز قور تولوش.

اثلمان. بیر-بیرینه دیسه یئر، گوی، ائی آنا.

من یاناغی سولمازیم دان کنچمرم!

اوریمین تئل لرینی اوینادان

گول-چیچک لی شن یازیم دان کنچمرم!

آل دوداغی، گول جامالی جان آلیر،

آل بوخاقدا قوشا خالی جان آلیر.

هر باخیشی، هر خیالی جان آلیر،

یاد بوداغا قونمازیم دان کنچمرم!

ایفریته جادو. اونی اونوت، اوغلان! قوزغون پنجه سینه دوشن گئری

قایتماز!

اثلمان. خالا، سن اونی منه گوستر، دالی سینجا ایشین اولماسین.

ایفریته جادو. گورونور ایگیدسن، قولونون گوجونه چوخ گونیرسن،

گل ایگید اوغلان، گل، قوزغون شاهین سارایینی سنه گوستریم، گئت سئوگیلینی

قورتار. قوزغون شاهی اولدور، بیزی ده خلاص ائت! (ایفریته جادو آغاجی ایله یثره

جیز چکیر و سهنتی دورد دولانیب دورور. علمانا ایستئها ایله باخاراق،

قهقهه ایله گولور) ها... ها... ها... اوغلان، اومرون اوزونو جیز چکدیگیم،

بو دایره دن دیشاری چیخا بیلمه یه جکسن! من گتدیم، ساغ اول!

علمان سهنتی دورد دولانیب، هر طرفه گئدیر، جیزدان دیشاری چیخا بیلیمیر... اوزاق دان

اونا قهقهه ایله گولورلر. علمان آجیغین دان هاوانی قامچیلاییر، اسبی حال لار کئچیریر. بو

زمان چالغی سسی اوجالیر. اللرینده مشل بیر نچه چیرکین قیافه لی آدم گورونور، اونلار

چالیب اوخویور. او سس دن آغاج لار، یارپاق لار، هر شئی، حتی علمان دا اویانیر.

اون ل آ ر او X او ی او ر.

یئر اویناییر، گوی اویناییر،

دره، تپه، داغ اویناییر،

آغاجدا یارپاق اویناییر.

هر اوینایان شن اویناییر،

اؤنومده دوشمن اویناییر.

سسی کسلیر علمان اویناماق دان یورولوب بیهوش یثره بیخیلیر. علمان گوزلرینی آجیب

دهشت و هیه جان ایچینده اطرافا باخارکن بیلجی اونا یاناشر.

بیلجی. قالخ، اوغلو، قالخ، پولاد دو گولمه سه برکیمز. سنی بو

فلاکت دن یالینز بیلک و جسارت قورتاراجاق! (بیلجی گورونمز اولور)

اثلمان. آه، بو فلاکت لی چول لرده منه اورک وئرن کیم دیر؟

یوخسا اوز ویج دانیمین سسی دیر؟ آه، منی گوزلیمه هسرت قویان

دوشمن، سنین تیلسیم لرینی قیرا بیلسیدیم!

شیمشاد قوجا باغبان قیافه سینده گورونور. علمان حیرتله اونا باخیر.

شیمشاد. اوغلان، سویله سن کیمن؟

اثلمان. یول آزمیش یولچویام.

شیمشاد. بوردا نیلییرسن؟

اثلمان. دیولر تورباغیندایام.

گوزل اوو ایتیرمیشم،

گزیرم، سوراغیندایام.

منی دوشمن لر بو ییره آتمیش؛ بو اولکده قارشیمایا چیخانلار منه دوست

کیمی یاناشمیش، دوشمن کیمی آیریلیمیش. بیلیم سن دوستسان، یا دوشمن؟

شیمشاد. من دن آرخاین اول. گورورم، ایگیدسن، ایگیدلر اوچون ایسه

اندیلن یاخشلیق باتمیر. بو قوجا باغبان سنه هر جور کومک ائتمه یه

حاضر دیر.

اثلمان. بابا جان، سن دن بیرجه خاهیتم وار، ایشیق لی دونیانی بئله

ضولتمه چئویرن قوزغونون سارایینی منه نیشان وئره سن. باشقا هیچ بیر

شی ایستیم.

شیمشاد (حیرتله). قوزغون شاهین سارایی؟.. او سنین نینه لازیم؟

اثلمان. سئوگیلم دنیا گوزلینی اونون پنجه سین دن قورتارماق

ایستیم.

شیمشاد. دنیا گوزلینی؟.. او سنین نین دیر؟

اثلمان. او منیم قلییم دیر، حیاتیتم دیر. سن اونو تانییرسانمی؟

شیمشاد. ائه، سنی بختین چکیب بورایا گتیرمیش دیر. بو ساعت

گوزلینه سنی قووش دورسام، نه وئرسن؟

اثلمان (هیجه جانلا). بوتون اومروم اوزونو بیر قول کیمی سنه قوللوق

اندرم. تئز سویله، گوزلیم هاردادیر؟

شیمشاد. گوزلین بو یاخیندا، قوزغون شاهین سارایندادیر. سن سیز

یامان داریخیر، هر گون منیم باغیما گلیر، اوتوروب دردلشیریک. ائه،

اوغلو، منیم ده باشیمدا بو گوک فاجعه لر وار. سونرا دانیشیرام. گوزل

هر گون سن دن دانیشیر. سن دمیچی اوغلو علما دئیلسنمی؟

اثلمان. دمیچی اوغلو علما نام!

شیمشاد. گلدیگینی گئدیپ اونا خبر وئرمی؟

اثلمان. او ترلان باخیش لی، جئیران یئرش لی گوزلیمین علینی علیمه

وئرسن، مین جانیم اولسا سنه قوربان اندرم.

شیمشاد. داریخما، اوغلو، سن اوتور، دینجل، من اونو چاغیریم. (گئدیر)

اثلمان (هیجه جان لی). قلییم دئیر، آغلیم ایسه اینانمیر. بو قوجا

منه صادق اولسا، قوزغون شاه منیم علیم دن قورتارا بیلمز. آه،

گوزل، گوزل!

گورونور قووشماق زامانی گلیر،

آیری لبق هسرتی قلبیمی دلیر.

اوریم چیرپنیر، اسیر قوش کیمی

آجیق لی ناله سی گو یه یو کسلیر.

ایفریته جادو دنیا گوزله قیافه سینده گلیر، ائلماں ای گورونجه

ایفریته جادو. دنیا گوزله قیافه سینده گلیر، علمانی گورونجه

ایفریته جادو. آه، علمان، علمان، سن گلن یول لارا جانیم

قوربان!

ئلماں (قول لارینی آچاراق قوجا قلا شیر لار). آه، قلبیم، سئوینجیم،

اولمدیم، اوزونو بیر ده گوردوم.

ایفریته جادو. علمان، تئر اول قورتار منی بو زین دان دان.

ئلماں (چکیلر رک). آه، نفه سین قلبیمی یان دیر دی. سن گوزل دئییل سن،

اونون نفه سی ساف باهار سحرین دن داها اتیر لی ایدی.

ایفریته جادو. ائی کومیم، سن من دن قاچیر سان؟ یوخسا منی

داها سئو میسر سن؟

ئلماں. چکیل ایفریته جادو!

ایفریته جادو. علمان، علمان، یاخین گل، حیات سن سیز منه زین دان دیر.

ئلماں. آه، خاین قالدین، دوداق لاریم اود توتوب یانیر، اوریم دو گونور،

گوزلریم قارالیر، باشیم دیرمان داشی کیمی فیر لانیر.

ایفریته جادو اودلو کوسوی ایله اونا هوجوم ائدرکن بیلجی گلیر،

علین دکی اوزون چوبوقلا کوسو گو وورور.

بیلجی. قیریل ائی تیلسیم، قیریل!

بیلجی ائلماں آ گورونمه دن چکیب گئدیر. ایفریته جادو

ئلماں آ یاناشان کیمی، اونو قیلینجلا وورور.

ئلماں. یاخین گلمه!

ایفریته جادو آلدیغی یارادان باغیریب یئر ییخیلیر، دهشت لی سسله اوفولدا ییر. ائلماں

اونا یاخینلا شیب قیلینج ایله بیر ده وورور. ایفریته جادو باغیریب، هاوا قارالیر، کولک قوپور.

ئلماں. ان قورخونج بیر دوشمنیمی اولدوردوم. آنجاق هله تیلسیمده ایم،

گوزله قورتارماق اومیدیم آز دیر.

اطرافی قیلینجلا ییر، گک اوزال گورونور.

دنیا گوزلی. علمان، یئل اول، سئل اول، گل منی قورتار!

ئلماں هیه جانلا دنیا گوزلی ن ا طرف گئدیر. گوزل یوخ اولور، علمان

یئرینده میخ لی کیمی قالیر. بیر داش اوستونده اوتورور.

ئلماں. آه، رویا کیمی گوروندو، خیال کیمی یوخ اولدو.

چیرپنیدیم اوچماغا سن قونان یئر،

قانادیم باغلی دیر، قولوم زنجیر لی.

قورخونج بیر لووهه دیر هر بیر منزره،

اورک لږ یاس لی دیر، ویج دان لار کیرلی.
 بو چولده گورمدیم شن او تن بیر قوش،
 هر یاندا اولاشیر جاناوار، باقوش.
 تیلسیم لږ ایچینده اولسم ده، گنج، تنز
 گوزلیم تاپاجاق، ظفر، قورتولوش.
 چکیل ائی قاران لیق، داغیل ائی دومان،
 منیمله گل اویون اویناما، دوشمان!
 ائلیمده آنالار، اوغول لار دوغموش
 هر بیر ی علمان دان داها قهرمان.
 بیلجی. اوغور اولسون، علمان! سن بو دیولر اولکه سینده نه گزیرسن؟
 ائلان (آجیق لی). چکیل ائی دیو، چکیل، یاخین گلمه! (قیلینجینی قالدیریر)
 بیلجی. سنه نه اولموش، اوز کوهنه دوستونو نه تنز اونو تدون؟
 ائلان (آجیق لی). سنه چکیل دئییرم!
 بیلجی. اوغولم! من سنی قورتارماغا گلدیم.
 ائلان. هر گلن بو دادلی ودلری وثریر، دوست کیمی یاناشیر، دشمن
 کیمی آیریلیر. (اؤزونون تیلسیم ایچینده اولدوغونو بیل دیرمک اوچون چیرپینیر)
 بیلجی. دایان، قیلینج آچمایانی بلیک آچار. قیریل، ائی تیلسیم، قیریل!
 (علین دکی چوبوغو یثره وورور. علمان اوزونو آزاد هیسس اندیر)
 ائلان. ائی منی بو اودلو تیلسیم دن قورتاران اینسان، سویله سن
 کیمسن؟ منیم ان آغیر گونلریمده، ان چتین زامان لاریمدا کومه یه
 گلیرسن. تنز سویله، سن کیمسن؟
 بیلجی. من سنین مردلیگین، وته نین، دوستونام.
 ائلان. بیلیرم، سن منیم ان عزیز، ان سئویم لی قایغیکش بیر
 دوستومسان. آنجاق کیمسن؟ سنی آند وثریرم یئر اوزونه آیدین لیق ساچان
 گونشه، سویله سن کیمسن؟
 بیلجی. اوغولم، من قوجا بیلجیم.
 ائلان (اونونده دیز چوکه رک). ائی اورک لره، عقل لارا ایشیق، ائله،
 اولکه یه یاراشیق وثرن بو گوک بیلجی، اوغورلار اولسون!
 بیلجی (اونون علین دن توتوب قالدیریر). ائلین، اولکه نین ناموس لو اوغلو،
 قالخ! بختیار اولماق ایستیر سنسه، من دن آیریلما! قیلینج آچمایانی
 بلیک آچار.
 ائلان. عمین اول، آتا جان! سن دن هنج بیر زامان آیریلما یا جاغام.
 سنه مین تشککور، بیلجی بابا!
 بیلجی اونا پارلاق بیر گووهر وثریر.
 بیلجی. آل بو گووهری، جانین دان عزیز ساخلا، او سنی هر چتین لیک دن
 قورتارار.

اټلمان گووهری آلیب باخیر، اونی هر طرفه چټویریر، بیر رنگ وئیریر،
شفق لر ایچینده یانیر.

اټلمان. بیلجی بابانین عزیز یادیگاری، سنی قلیمین ایچینده
ساخلا یا جاغام. (بیلجی نین قارشى سیندا دیز چوکه رک) بابا جان، گوزو یولومدا
قالان لار وار.

بیلجی اونون قولون دان توتوب قالدیریر و آلنین دان اوپور.

بیلجی. گئت، اوغلو، گئت، گوله-گوله،

اوغور اولسون سفر سنه!

بایرام گتیر یاس لی اټله،

گولسون شان لی ظفر سنه!

اټلمان (بیلجی بابانین علینی اوپدوک دن سونرا). حاضر اول، اسارت،

ضولمت! بوتون بیلگیمله، قوتیمله سیلاهلانیب گلیرم!

پرده

بشینجی پرده

ایکینجی شکیل

صحنه قوزغون شاهین سارایینی تصویر اټدیر. دنیا گوزه لی غم لی-غم لی

اوتوروب علمانین یولونو گوزلییر.

دنیا گوزلی. اوف، علمان، علمان!..

سونبوله دن دوشنده،

چول لره چن دوشنده،

آغلیم باشیم دان اوینار،

یادیم سن دوشنده.

له لش (علینده ساز گلیر). گوزل!..

دنیا گوزلی. سنسنمی، للش؟!

له لش. منم، گوزل، منم!

دنیا گوزلی. علمان دان نه خبر؟

له لش. بیر خبر یوخ دور.

دنیا گوزلی. دیولردن سوروشمادینمی؟

له لش. سوروشدوم، دئیرلر، بوز چول لرده اسیردیر.

دنیا گوزلی. بو تیلسیم و ازاب لارا آنجاق او دوزه بیلر.

له لش. گوزل، ائشیتدینمی؟.. قوزغون شاهین پهلوانی شاهمار ایله ووروشدا

من اولماسایدیم، علمانی اولدورموشدو... اوخو یا یا قویوب علمانی

وورماق ایستیردی کی، آرخادان قول لارینی اټله برک سیخدیم کی، یای، اوخ

علین دن یثره دوشدو. علمان فورست تاپیب قیلینجی باشیندا ائندیرینجه قان

گویه فواره اټله دی. آنجاق، بورا باخ، آ... گوزل، دیولر خبر توتما سین.

دنیا گوزلی. ایگید اولدوغونو چوخ دان بیلیرم.

له لښ. سن بیر دایان، علماڼ گلښه، گور بورادا نه میدان آچاځاځام!

دوڼیا گوزلی. او گون اولسون، لښ!

له لښ. قوی بیر آز چالیم، اوخویوم، اورین آچلیسین.

دوڼیا گوزلی. سن نه زامان دان چالغیچی اولدون؟

له لښ. نیلیس، منی دیولر بیردن یاخالایاندا: "ائی، سن

کیمسن؟" دئییب سوروشدولار. چارم کسلیب، چالغیچیام دئدیم. علیمده

سلاحیم اولسایدی، من بیلردیم اونلارا نیلردیم. منی چکه-چکه

گتیریب: "چال، گوزلین اوری آچلیسین" دئدی لر.

دوڼیا گوزلی. منیم کونلومو هنج بیر چالغی آچا بیلمز.

له لښ. ائه، گورونور منیم چالیب-اوخوماغیم دان سنین خبرین

یوخ دور. گوزل، سسیم اولدوغونو من اوزوم ده هنج بیلیردیم. من چالیب

اوخویاندا شادلیغین دان دیولرین باشی فیرلانیر. قوزغون شاه تخت اوستونده

چیرتیق چالیب اویناییر.

دوڼیا گوزلی. منیم چیرتیق چالماغا حالیم یوخ دور، قالخ، گت!..

له لښ. گت دئیرسن، گنדרم، آنجاق سن دن سوروشسالار، چالیب،

اوخودو دئ.

له لښ گندير، دوڼیا گوزلی اسی حال لار کنچیریر.

دوڼیا گوزلی. اوغورلو زامان لار نه تنز دولاندی.

آه، علماڼ، یولونا داشمی قالاندی؟

باشیندا یوخسا بیر فلاکتی وار؟

یولوندا دوستاځام، گل منی قورتار!

(بیر آز دوشوندوک دن، آه-ناله قوپاردیق دان سونرا)

یاخدی منی قار، بوران

گونش لی یاز گلینجه.

قالمایا جاق منده جان

تالئیم ساز گلینجه.

ائی دان یثلی، ائی سحر،

علمانیم دان نه خبر؟

کیم گوزله لی موژده لر،

گول لره قاز گلینجه؟

خبر آپار او یارا:

گوزل چکیلیمش دارا.

تنز گوسترسین بیر چارا

چاتار، چاتماز گلینجه.

قوزغون شاه گلیب دوڼیا گوزلینه یاناشیر.

قوزغون شاه.

خوش گوردوک، خوش گوردوک، سئویم لی دلبیر.

نچین گول اوزونده اوینایر کدر؟

اونومو آتیرسان، ندر بو سوکوت؟

بوش یتره اوزولمه، علمانی اونوت!

او چوخ دان مهو اولدو دیولر علینده،

قارانلیق دونیانین ضولمتلرینده

اؤمرونون باغچاسی سارالدى، سولدو،

آل چیچک لرینی یئل، بوران یولدو.

ائی جانلی چیچک،

علمان دان ال چک!

بو باخیش، دوروش

نه قدر گویچک!..

دوینا گوزه لی نین علین دن توتماق ایستیر، گوزل علینی چکیر.

دوینا گوزلی.

چکیل، چکیل، هئچ زامان،

منی داردان دا آسان،

نه قدر کی، جانیم وار،

قلبیم دن چیخماز علمان!

قوزغون شاه.

پارلایان بختینه بونجا ساتما ناز،

مزارا گیرن بیر اولو قایتماز!

گل بوللور سارايدا قوراق شن حیات،

واریم، شووکتیمله بیر عالم یارات.

ائی جانلی چیچک،

علمان دان ال چک!

او باخیش، دوروش

نه قدر گویچک!

علین دن یئنه توتماق ایستیر، دوینا گوزه لی علینی چکیر.

دوینا گوزلی. نه یالمانیرسان یئنه،

چکیل، ال وورما منه!

دوینا آلت-اوست اولسا دا،

کونول وئررم سنه.

قوزغون شاه آجیق لی آياغینی یتره دوگور.

قوزغون شاه. حاضر اول، حاضر اول، ایفریته جادو،

منیم فرمانیما باش ایمیر بو.

پادشاه امرینه رضا گرک دیر.

امريم دن چيخانا جزا گرک دیر!
 (علين دکی قامچی ايله گک اوزال ی وورور)
 ایفریته جادودان نئچین یوخ خبر؟
 یوخسا مهو اولموش دور سئویم لی دیلیر؟
 قوزغون شاه تشویش ایچینده دیر. وزیر گلیر.
 قوزغون شاه (وزیره). وزیر، ایفریته جادودان منه بیر خبر!
 یوخسا باشیندا فلاکت وار؟
 وزیر. قورخما پادشاه، اونون بیلگی قارشی سیندا بوتون دنیا اسیر دیر.
 دوشمنه او، باش دان-باشا بیر فلاکت دیر. اونا کیم فلاکت آچا بیلر!
 قوزغون شاه. یوخ، اوریم هئچ ساکیت دئیل!
 وزیر. بو قارا خولیا یا شاهانه قلیبیزله یول وئرمین!.. علما
 یئل اولسا، اونون توزونا دا چاتا بیلمز. کیم بیلیر، بو واختا قدر علما
 یئددی کفن چورومتوش دور.
 قوزغون شاه. ائله ایسه بو هاردادیر؟ نه قدر چاغیریرام، بیر خبر
 یوخ دور.
 وزیر. یقین باشی کئف-ایشرت مجلس لرینه قاریشمیش. سن دوشونمه.
 (آیاغینی یئره وورور) شیمشاد، شیمشاد!..
 یئر یاریلیر، شیمشاد حاضر اولور، شاها باش اییر.
 شیمشاد. امرینیز، شاهیم!
 قوزغون شاه. دورما، ایفریته جادودان منه بیر خبر گتیر!
 وزیر. تئر!
 شیمشاد یئره چکیلیر، وزیر اللرینی بیر-بیرینه وورور، باش خیدمتچی
 حاضر اولور.
 خیدمتچی. امرینیز؟
 وزیر. تئر مجلس قورولسون، اییاری و للشی چاغیرین!
 قوزغون شاه. منیم دیلیر قورباغامی دا اونو تمایین!..
 وزیر ایله قوزغون شاه بیر طرفه چکیلیر، دنیا گوزه لی فورست دن ایستیفاده ائده رک گئدیر.
 قوزغون شاه تاختیندا اوتورور. له لش و اییار گلیر، قورباغانی دا گتیریب شاهین یانیندا
 قویورلار. شاه قورباغانی اوخشاییر. دیولر سف چکیلر.
 وزیر (اییار). باشلا گورک!
 اییار اورتالیغا آتیلیر، ساز ایله چالیب اوخویور.
 اییار. سیز تولکو، من آسلا نام،
 آدلی-سان لی قهرمانام.
 دیولر. سیز تولکو، من بیر آسلا نام،
 آدلی-سان لی قهرمانیم.
 اییار. بیر مئشه ده یوز مین قارغا

قونموش اولسا بير بوداغا،
 كيچيك بير داش آتسام، اينان،
 قولاق باتان باغيرتي دان،
 گوي اوزونو توتار قارغا.
 غمه، ياسا باتار قارغا.
 سيز تولكو، من بير آسلانام،
 آدلي سانلي قهرمانام
 ديولر. سيز تولكو، من بير آسلانام،
 آدلي-سانلي قهرمانام.
 اييار. بو چول لرده گزر كن من
 كنچسم بير گول ساحلين دن،
 گورسه مني قورباغالار،
 قورخوسون دان باغري پارت لار؛
 اوزلريني آتار گوله،
 من باخارام گوله-گوله.
 سيز تولكو، من بير آسلانام...
 له لش. ائي آسلان، دايان، سن شاهين سئويم لي قورباغاسيني تحقير ائدير سن.
 وزير. دوغرو دئير.
 قوزغون شاه. دوغرو دئير. (علي ايله قورباغاني اوخشا ياراق) سن
 منيم بو گوزل، بو نازلي، بو ديلبر قورباغامي تحقير ائدير سن. سوس، آخماق!
 آلين اونو زين دانا!..
 بير ديو اونو آپارير.
 وزير. للش، ايندي سن مهارتيني گوستر، شاهين كونلو آچيلسين.
 قوزغون شاه (بيردن اطرافا باخاراق). هاني دونيا گوزه لي؟ او هارا
 گئتدي؟ تئز گتيرين!
 وزير (خيدمتچيه). تئز، تئز!..
 قوزغون شاه. قوي گلسين، منيم جالال و شووكتيمي گورسون،
 بلكه يولا گلسين.
 وزير. دوغرو دور، دوغرو دور. قوي گلسين، بو جالال و شووكتيني
 گورسون، ايناد و قورورو قيريلسين...
 للش سازيني جينگيلديب چالماق ايستر كن.
 قوزغون شاه. دايان، قوي دونيا گوزه لي گلسين...
 دونيا گوزلي ن ي قولون دان توتوب گتيرير لر. شاه للشه ايشاره ائدير، للش چاليب
 اوخويور.
 له لش. مئشه لرده آغاجده لن تاققيلدا دير: تاق-تاق!..
 ديولر. تاق-تاق!..

له لښ. گولمچه ده قورباغلار واققيلداشیر: واق-واق!..

ديولر. واق-واق!..

قوزغون شاه (قورباغانين باشيني اوخشاير). واق، واق!..

له لښ. بولبولر گلير سسه،

دئير: - قوربان بو سسه!

وزير. ساغ اول، لښ، ساغ اول!

له لښ. سورو-سورو آسلانلار بو چوللردن كڅچيركن،

گولون سرين سويوندان اييلهرك اچركن.

بیر قورباغا ائدر: واق!

ديولر. بیر قورباغا ائدر واق!

له لښ. آسلانلار اوركر باياق.

اوز قويارلار قاچماغا،

من چكرم قاه-قاها.

قوزغون شاه. ياشا، لښ، ياشا!

له لښ. سوسوز، گڼيش سهرالاردان كڅچركن فيل كارواني،

گول يانيندا بيردن گورور قهرمان قورباغاني.

او قهرمان قورباغا...

ديولر. او قهرمان قورباغا.

له لښ. بيردن باشلار واق-واغا،

بيردن باشلار واق-واغا.

ديولر. بو نره دن اوركهرك

فيل لراثر يارپاق تڪ؛

له لښ. اوز قويارلار قاچماغا...

شاه دير هاما قورباغا...

گولوشورلر.

ديولر. شاه دير هاما قورباغا...

ديولر باشلاريني له لښ ا طرف اوزاډيب، اونون سوزونو تڪرار انډيركن، شيمشاد

له لښ ن آياق لاري آلتيندان چيخير، لښ قورخوسوندان سيچرايب باغيرير.

له لښ. واي!..

قوزغون شاه. شيمشاد، سويله نه وار؟

شيمشاد. شاهيم، نه سويليم؟ فلاكت باشدان آشميش دير.

قوزغون شاه. يوخسا منيم روي-روانيم، ويچ دانيم ايفريته جادونون

باشيندا بير فلاكت وار؟

شيمشاد. كاش ديلم لال اولايدي، بو قارا خبري سيزه سويله يه

بيلميديم.

قوزغون شاه. تنز سويله، يوخسا ايفريته جادو اولموش دور؟

شیمشاد. شاهیم، اومرونو سیزه باغیشلامیش دیر

قوزغون شاه. آه!..

وزیر. اوف!..

قوزغون شاه. فلاکت!.. قیریلدی قولوم، قانادیم، داشا دیدی

مورادیم، دورما سویله، او عقل، او بلیک مدنی اولان ایفریتنی کیم اولدوردو؟

شیمشاد. دمیرچی اوغلو علمان!..

دونیا گوزلی. علمان!..

قوزغون شاه. یئنه علمان! او هله ساغ دیر؟

درین سوکوت.

دونیا گوزلی. علمان، علمان، قولونا، گوجونه مین قوت!

اوزاق دان سس ائشیدیلیر.

قوزغون شاه. بو نه سس-کوی دور؟ (هیجانلا قولاق آسیر)

وزیر. قورخما شاهیم، بوتون یول لار، قالالار، کنچیدلر، دمیر

قاپی لار تیلسیمه تو تلموش دور. علمان اژداها اولسا بئله، بو انگل لردن

کنچه بیلمز.

شیمشاد. گورونور تیلسیم لری قیری ب گلیر.

قوزغون شاه. دایانما، شیمشاد! بوتون بیلگینی، بوتون

قوتینی گوستر، اونو اولدورمیش قاییتما!

شیمشاد گئدیر.

دونیا گوزلی. ائی اوجا گوی لردن آیدین لیق ساچان،

کومک اول علمانا، خاین دیر دوشمان.

بوردا من، اوردا ائل چکیر ایتتیزار،

دوشمن هیله سین دن سن اونو قورتار!

قوزغون شاه جیین دن بیر قوتو چیخاریر، دونیا گوزلی ن ی ن اوستونه توز سپیر،

گوزل بیهوش اولور. اونو بیر طرفده اوزادیرلار. اوزاق دان سس لر گلیر.

س ا س ل ا ر. ائل عشقینه، گوزل عشقینه، هوسنده بیدل عشقینه!

قاریشیق لیق، هیه جان. شیمشاد قاچا-قاچا قورخولو حالدا ایچری گیریر.

شیمشاد. علمان بوتون تیلسیم لری قیری ب گلیر.

قوزغون شاه. آلچاق!.. خاین!.. بس سنین سئهرین، بیلگین نه اولدو؟

شیمشاد. شاهیم، علمان سئهره، جادویا دونموش، اونا هئچ بیر شئی

تأثیر ائتمیر.

قوزغون شاه. آه، فلاکت!..

ائلمان، توغان، آسلان و X آل ق نماینده لری اللرینه قیلینج سارایا

گیریر. علمان شیمشادا هوجوم ائدیر.

ائلمان. قاچما قارشیم دان!

اونو ووروب اولدورور، دیولرده هیه جان.

دیولر. وای!..

توغان. ائل عشقینه!

آسلان. وطن عشقینه!

ائلمان. گوزل عشقینه!

قوزغون شاه. ایگیدلر، دورمایین!

توغان، آسلان و خالق دیولره هوجوم ائدیر، علما قوزغون شاهلی اولدورور، دیولر قاچیر،

آرا ساکتیلشدی، لالش یارالی بیر دیوین قولون دان توتوب چکه-چکه:

له لش. چکیلین، چکیلین!.. اوزوم اولدوره جهیم.

هامی گولوشور.

ه آم ای. لالش! سن ده بورداسان؟

له لش. خوش گلدینیز... چکیلین، اوزوم اولدوره جهیم.

ائلمان. بو اولموشون نیننی اولدورورسن؟

له لش. باباق دان اوتوزونو اولدورموشم.

توغان. قوچاقسان، بیلیرم اولدورورسن...

ائلمان (بیردن دنیا گوزلینی گوروب اونا طرف قاچیر). گوزل!

گوزل! (علی ایله ترپه دیر)

ه آم ای (اوخیور).

ائل گوزه لی، اویان، اویان!

قارا یترده یاتیر دوشمان.

ائل ده گلیمیش آیاغینا،

آرتیق دییشمیش دیر زامان.

یئنه دوغما ائلر گولور،

کوهنه، یئنی دولر گولور.

باخدیقجا گول جامالینا

داغلار، باغلار، چولر گولور.

سن بو خالقین سئوینجیسن.

گوزل لیکده بیرینجیسن.

بو دنیانین ساف قوینوندا

ان دیرلی بیر اینجیسن.

ائلمان گووه ری دنیا گوزلی ن ی ن آغزینا توتور. او، گوزلرینی آچیر،

حیرتله اطرافا باخیر.

ائلمان. گوزل!

دنیا گوزلی. علما!.. (هیجهانلا قوللارینی آچیر، ایگیدلری

گوروب، محبوب بیر توور ایله گوزلرینی یتره دیکه رک) آه، من هاردا یام؟..

توغان. ائل قهرمانی علمانلا، خالقینلا بیر یترده...

دنیا گوزلی. نه بو گوک سادت!..

گونش شفق لری کیمی بیر ایشیق بیردن-بیره سارایی بورو گور. هامی حیرتله او طرف-بو طرفه باخیب گونشین هارادان دوغدوغونو اویرنمک ایستیر.
آسلان. بو گونش هارادان دوغدو؟..

بیلیجی گورونور.

اثلمان (سئوینجک). بیلیجی بابا گلیر، بیلیجی بابا گلیر...

هامی اونا باش اییر.

ه آم ای. اوغورلار اولسون بابا جان!..

بیلیجی. اوغورلار اولسون، بالالاریم!.. (هامینی سوزه رک) به، به!..

نه گوزل مجلس دیر!.. اینسان باخدیقجا فرح لنیر. دومانلی، فیرتینالی

گون لردن سونرا گونش لی سحر نه قدر دادلی ایمیش!..

ه آم ای. تشککور، بابا جان!.. سنه بیزدن مین-مین تشککور!..

بیلیجی دنیا گوزلینه یاناشیر، علی ایله اونون باشینی اوخشادیق دان

سونرا علمانا:

بیلیجی. یاشا، خالقیمیزین ناموس لو، قهرمان اوغلو!..

اثلمان. بابا جان، گوزلیمی دوشمن پنجه سیندن سن وئردیگین

بیلیک گووه ری ایله قورتاردیم... ساغ اول، بابا جان! سنه بیزدن مین تشککور!..

ه آم ای. یاشاسین بیلیجی بابا!..

بیلیجی. دمیر دو گولمه سه، برکیمز!.. بو سوزومو اونوتمایین...

هر ظفر و سادتین آچاری بیلیک دیر!.. قیلینج آچمایانی، بیلیک آچار...

ه آم ای. یاشاسین بیلیک!.. یاشاسین بیلیجی بابا!..

پرده

۱۹۴۱

فیتنه

اوچ پرده لی منظوم درام

(موضوع سو نظامی گنجوی نین "یئددی گوزل" پوئماسین دان آلیتمیش دیر)

ایشتیراک ائدن لر

بهرام - ایران پادشاهی، ۲۵ یاشیندا

وزیر - ۶۰ یاشیندا

گوهر - وزیرین آروادی، ۵۰ یاشیندا

بختیار - وزیرین اوغلو، ۲۲ یاشیندا

فیتنه - سارای قیزی، ۲۰ یاشیندا

ایبار - سارای مزه کچی سی

آفت - وزیرین قیزی، ۲۰ یاشیندا

غولام - سارای خیدمتچی سی

قوجا - ائل آغساققالی

قارا غوللار

وزیرین غولامی

بیرینجی پرده

بهرامین سارایی. سحر تئزدن، گون یاواش - یاوان دوغور. سارایین قاپی سیندا قارا قوللار

مور گولیر. بیردن شئیور سسی ائشیدیلیر. قوللاردان بیرى تئز دورور، اوست - باشینی

دوزلده - دوزلده:

۱- جی غول

قالخین، قالخین!

۲- جی غول

(یوخولو)

اوغلان، نه وار؟

۱- جی غول

اوودان قایتمیش حکمدار.

۲- جی غول

نجه؟ اوودان؟ نه دئدین سن؟

۱- جی غول

شئیور سسین ائشیتیرسن؟

۲- جی غول

یننه سحر تئزدن بهرام

یوخوموزو ائتدی حرام.

هر ایکى سی قاپی آغزیندا حاضر دورور. بهرام، وزیر، فیتنه،

بختیار داخیل اولورلار.

بهرام

بو گون یثرینده دیر نشم.

یامان اولماز بیر کنف ائتسم.

وزیر

شادلیق دمی چاتدی، دورون!

شاهانه بیر مجلس قورون!

موسیقی و رقس باش لانیر. شراب پای لانیر، فیتنه و بختیار ایچمیرلر.

وزیر

ساغ اول، شاهیم، بختیار اول!

فیتنه

عدالت لی حکمدار اول!

وزیر فیتنه یه باخیب ایستتهزا ایله گولور. بهرام قدهی ایچدی ک دن سونرا،

رقسه تاماشا ائدیر.

بهرام

نه گوزل دیر بو رقس لر!

کونول لردن قاچیر کدر.

اییار ال-قولونو آتا-آتا گلیر، شاها باش اییر.

اییار

سلام، شاهیم!

بهرام

سلام!

ه آم ای

سلام!

اییار

یئنه کنف ائلیر بهرام.

بهرام

سنین تک اییاری اولان

کنف ائتمزمی؟ قیل لی قابان!

اییار

(وزیره)

باخ نه دئییر منه بهرام.

من اییارام، یا قابانام؟

بهرام

قابان یا سن، نه فرقی وار؟

اییار

فرقی چوخ دور، ائی حکمدار!

ایبار گوزل بیر اینسان دیر،
قابانین دیش لری قان دیر
سارای داکی شاه لار کیمی.
وزیر
باخ، کیمه بنزه دیر کیمی!
بهرام
سوس، یاراماز، قیل لی قابان!
کیم قان ایچمیش؟ سویله هاچان؟
ایبار
دئیمرم، ائی حکمدار،
چونکی دوشر-دوشمزی وار.
بهرام
سن کی، اوچ پادشاه گوردون.
خیدمتینده اولدون هر گون.
آتام، او شاه، بیر ده کی، من.
هانسینی چوخ بیندین سن؟
ایبار
بو شاه لاردان آچما سوهبت،
هر اوچونه یوز مین لنت!
فیتنه
یوخ، حاق سیزلیق ائتدین، ایبار،
هر حالدا بیر یاخشی سی وار.
ایبار
سنجه ان یاخشی سی بودور!
(شاهی گوستریر)
وزیر
باخ، بو سوزون لاپ دوغرودور!
ایبار
او دا بیر شئی دئیل، وزیر.
باشیندا مین خیال گزیر.
بهرام
او شاه لاردان دانیش منه،
گوزل خلت وئریم سنه.
ایبار
آها، خلت؟ یاخشی، دئیم.
اول آتان دان سویلیم.

(آجیقلی-آجیقلی باشینی کو کسونه دیکه رک، قاش-قاباغینی توکور)

بویله ایدی دینمز کیشی.

آنجا ایچمک ایدی ایشی.

آچیلمازدی قاش-قاباغی،

یئر سوپوردی دوداغی.

آتان دان سونرا شاه اولان،

ظاهری خوش-دیش سیز ایلان

دووشان کیمی قورخاق ایدی؛

وزیر کیمی آخماق ایدی.

خالقا وار ایدی نیفرتی،

ساف دئییلدی مهبیتی.

بهرام

من نئجه یم؟ سویله!

ایبار

یازیق،

سن نه اتسن، نه ده بالیق؛

نه اوندانسان، نه ده بوندان.

هله آیدین دئییل سیمان.

بیر ارکوگون اوشاقسان سن،

شیلتاقلیق دیر ایشین، پشن.

فیتنه

تاختین خاصیتی بودور:

حاکم اولان شیلتاقل اولور.

بهرام

نه تاخت بیلیر، نه تاج، نه شاه!..

وزیر

پادشاه، کیمده دیر گونا؟

بهرام

سارایمین زینتی دیر،

یاراشیغی، هورمتی دیر.

هله، اونون گوزل سسی،

بولبول کیمی خوش نغمه سی

اولماسایدی، بیل کی، چوخ دان

مهو اتمیشدیم.

ایبار

هله دایان!

من قورتاردیم سوهبتیمی،

تتر اول، گتیر خلتیمی!

بهرام

گوزل بیر چول وئرین بونا!

آنجاق، دوز گلکین بونونا!

وزیر

شاه چول وئریر سنه.

اییار

په-په!..

او نئجه شی دیر، پادیشاه؟!

بهرام

سویوقدا ائششک لر گتیر.

اییار

سیزین جوبه کیمی؟

وزیر

سوس، خر!

چولو گتیریب اییارین چیننه سالیملار. اییار سئوینه-سئوینه

اییار

چوخ تشککور، شاهیم سنه،

اؤز چولونو وئردین منه!

بهرام

سوس، سایغی سیز، آغلی گودک.

دئدیگینی آنلات، بیلک:

“نه اوندانسان، نه ده بوندان

هله آیدین دئیل سیمان”.

وزیر

بئله اولار اییار سوزو،

یانلیش دئیر ایری، دوزو.

سندهدیر، شاهیم شان، شووکت،

دوولت، هونر، ازم، قوت...

یادیمدان چیخما بیر آن

کوچنده دونیادان آتان

شاه سئجدی لر او قوجانی.

اییار

کیمی؟ او قورخاق دووشانی؟

وزیر

سن ده ائشید پنجه بونو
چکدین قهرمان اوردونو،
گلدین اوندان تاج آلماغا،
اؤلکنه واریسولماغا.

قوت حاکم دیر هر زامان.
شرط قویدولار: ایکی آسلان
آراسینا قویولسون تاج.
آسلانلارین پنجه سیندن
قیزیل تاجی آلا بیلن
بو اولکجه تیکیلین شاه.
هیفز ائله سین اونو الله.
سن شیرلره ائتدین هوجوم،
اونلار پنجنده اولدو موم؛
شیرلردن سن تاجی آلدین،
ظفر تبلینی سن چالدین.

ایبار

(ایستنه زایل)

کیمده واردیر بئله قوت،
بویله هونر، بو جسارت؟..

ایبار بهرامین ایکی شیر آراسیندان تاجی گوتوروب باشینا قویدوغونون
تقلیدینی چیخاریر.

فیتنه

گورونور، شاهیمیز بهرام
اوودا اولموش سحر، آخشام.
شیرلره گلیمیش اوز-اوزه،
چوخ دو گوشموش دور گوز-گوزه.
سانمایین چوخ چتین ایشدیر؛
اوشاق لیق دان بو وردیش دیر.
نیه وردیش ائتسه اینسان،
هر چتین ایش اولار آسان.

بهرام

هونر اولماسا تک وردیش
بیر صنعتده گوررمی ایش؟
آدی فیتنه، اوزو فیتنه؛
بو رفتار خوش گلیمیر منه.

وزیر

شاهی تعریف ائدن زامان

بو قیز اولور افی ایلان.

بهرام

اؤز حدینی تانی، فیتنه!

مغرور اولما خوش سسینه.

بیر گون جوشوب-داشان زامان

وئررم جزا، بونا اینان!

فیتنه

(آیاغا قالدخاراق، شاها)

سیزی آدی بیر شاه گورمک

منه اولموش بو گوک دیلک.

اودور کی، سیز هر سوزومدن

اینجیمین، هر ایشده من

بیر دوست کیمی یانا شیرام.

وزیر

اوشاق دئیل بو گوک بهرام!

فیتنه

منیم سوزوم، فیکریم بودور:

شاهدا اولسا شوهرت، قورور

سیاستی وئرمز بهر.

چونکی ظلمه وردیش ائدر.

فیکریم آیدینمی دیر سیزه؟

وزیر

(ایستتهز ایله)

یوخ، اویماریق فیتنه نیزه.

بهرام

یاخشی، یاخشی دانیشما چوخ؛

تاختمو تاجین کینین دن قورخ.

بهرام وزیر ایله برابر چیخیر.

بختیار

هر گون بون لارلا اوز-اوزه

دئیشمه چوخ، گلمه سوزه.

سارایدا باشقادیر حیات،

بیر آز گرک دیر احتیاط.

فیتنه

اغل قیزیام من، بختیار،

اور ييمده هسرتيم وار.
ظلم ايراندا كوك سالميښ دير.
اؤلكه كومك سيز قالميښ دير؛
گونو-گون دن اولور ويران.
خالقيم ايسه بو شاه لاردان
زولوم گوروب، هئي قان ايچير،
گونو فلاكتله كئچير.
بهرام شاه او شاقليق دان
وطن اولموش اريستان.
او ساراي دان اوزاق اولموش،
اونا ياددير بو قورولوش.
اون ايل ياد اولكه ده قالميښ،
منزدن تربيه آلميش.
منزرايگيد پهلوان دير،
هم ده گوزل بير اينسان دير.
تاخدا صاحب اولان زامان
چوخ گنج ايدى بو هوكمران؛
اغلي آيدين، قلبى تميز.
من دوشوندم كى، اولكه ميز
بئله شاه دان خئير گورر.
خالقا دا فايداسى دير.
اونو عاديل بير شاه گورمك
منه اولدو بو گوك ديلك.
اودور كى، پيس سيفت لردن
قورويورام هر زامان من.
آنچاق او هر گون ديشير،
ظلمه، قورورا باش اير.
ساراي من دن گوج لو چيخير،
قوردوغومو ووروب ييخير.
بختيار
بو، تاختين خاسيتى دير:
عاديل شخصى جلاد ائدير.
سن بوش يثره چكمه زحمت،
ساراي دان اومما مرهمت!
فيتنه
هله بير آز اوميديم وار.

بو فیکریم دن، بیل، بختیار،

ال چکمرم، اولسم ده من.

بختیار

فداکار بیر قیز سان، اهن!

آنجا زحمت لرین بوش دور؛

چونکی بو شاه لار سرخوش دور.

سوزون اونا ائتمز اثر.

آرالیدا باشین گندر.

بهراموزیر ل ا گلیر. تاخا اوتورارکن دوشونجه لی.

بهرام

منده نه حال دیر بو، وزیر!؟

باشیمدا مین خیال گزیر.

بیری چکیر منیم خئیره،

او بیری سی ظلمه، شره.

گنجه - گوندوز چالیشیرام،

اونلار ایله چاریشیرام.

فیتنه معنالی نظر لرله بختیارا باخیر.

وزیر

او، ریاست خیالی دیر.

بو، گنجلیگین آمالی دیر.

خیدمتچی

(گلیر)

کندلی لردن اوچ - دورد نفر

گلمیش، سیزی گورمک ایستر.

بهرام

سوردونمو، نه ایستیرلر؟

خیدمتچی

چوخ سوروشدوم، دینمیرلر.

ایبار آتیلا - آتیلا گلیر.

ایبار

شاه، چولونو وئردی خلت...

وزیر

شاهاننجین وئرمک زحمت!

قوی گتسین لر باش دیوانا،

شیکایت ائتسین لر اونا.

ایبار

بلکه بونلار چوخ یوخسول دور؟
دیواندا ایش گورن پول دور.
شاهلار ایشه پول سوز باخار.
بهرام
قوو اونلاری، دورما، اییار!
اییار
یوخ، اونلاردان من قورخورام
بهرام
قورخما، قورخما، من بوردايام.
اییار
اونلار سن دن ده گوج لودور؛
اکین اکیر، ناخیر گودور.
هانسی شاه قاچسا خالقین دان
تاختی، تاجی اولار ویران!
اییار قاچا-قاچا گندير.
وزیر
ائی یاراماز، اوزو قارا!
خیدمتچی
نه سویلیم من اونلارا؟
بهرام
دئ گل سین لر! آنلاييم بير
بو کندلی لر نه ایستیر؟
وزیر
آتان اومرونده بیر کره،
یول وئرمیش بو ایشلره.
خیدمتچی گندير، بیر قوجا، بئش-آلتی کندلی داخیل اولور.
هامی یتره قدر اییلیر.
قوجا
ائی اوغورلو گنج پادیشاه،
تانری سیزه اولسون پناه!
بهرام
قوجا، نه وار؟ سویله گورک!
قوجا
یئزدان اولسون سیزه کومک!
ایل قوراق لیق کئچدی بیزه،
غم الندی اولکه میزه.

زحمتیمیز گئندی بادا،
سیزدن اوزاق اولسون قادا!
باغ، بوستانی ووردو دولو،
باغلانمیش دیر حیات یولو؛
خالق باتمیش دیر غمه، درده...
موسیبت دیر هر بیر یثرده.

فیتنه

(هیجهانلا)

قلیمی دلدی بو خبر.
بهرام فیتنه یه باخاراق، آجیق لی حالدا
بهرام

وزیر، بیر آز تاخیل گوندرا!
قوجا

یاشا، یاشا، ائی پادشاه،
یئزدان اولسون سیزه پناه!
بهرام

قوجا، سوزون وارمی یئنه؟
قوجا

یوخ، تانری یار اولسون سنه!
فیتنه

(شاه)

بیر ایستیم واردیر سیزدن:
یادیمدادیر، اوشاق ایکن
بایرامدا ائل قاینایاردی،
گوزل او یون اوینایاردی.
گورممیشم چوخ دان اونو،
چوخ سئوردیم بو او یونو.
بو گون بوردا اویناسین لار،
جوشوب، داشیب قایناسین لار!

بهرام

بدرنگ اوزو ده بیر رنگ دیر.

فیتنه

ائلین رقیسی چوخ قشنگ دیر!

قوجا

خوش دور بیزه هر امرینیز.

وزیر

بختیار، چال، اوینا بین سیز!

اییار قاچا-قاچا گلیر.

اییار

من ده، من ده... بیر آز دایان!

قوجا

دایانمیشیق، بورجو دانان!

رقس باشلا بیر، قادین لار، کیشی لر و اییار اوینا بیر. او یون بیتدیک دن سونرا.

بهرام

خالق او یونو بو گون، فیتنه،

چوخ بیر تهر گلیر منه.

فیتنه

گوزل اولور ائلین رقصی،

آشیق لارین خوش مجلی سی.

قیزلار، اوغلان لار، قوجا ایله گیزلی-گیزلی دانیشیرلار.

قوجا

سیزدن، ائی شان لی حکمدار،

گنج لرین بیر خاهیشی وار:

فیتنه نین شن نغمه سینی،

گوزل و شاقراق سسینی

دئرلر ائشیتمدیک چوخ دان.

وزیر

یوخ، وئرلمز بونا میدان!

سارایین اوز قانونو وار،

اونو بو، هورمت دن سالار.

بهرام

قوجا، بو ایستک باش توتماز!

فیتنه

ائی پادشاه، دایان بیر آز.

بو، ائلین اوز ایستیی دیر،

اغل، دوولتین اوریی دیر.

او قلبی سین دیرماق اولماز!

ایزن وئر، اوخویوم بیر آز.

بهرام

(نارازی)

یاخشی، اوخو.

فیتنه

چال، بختيار!

قوجا

ساغ اول، ياشا ائى حكمدار!

بختيار چالير، فيتنه اوخويور.

فيتنه

دئرديم كى، باهار اولسون،

داغلار، دره لر دولسون

آل، اينجه چيچك لرله

دئرديم كى، گونش دوغسون،

ضولمت لرى قوى بوغسون

نور ساچسين اتك لرله.

ك ان د ل ي ق آ د ا ي ن

ياشا، بولبول سس لى ملك!

قوجا

ياشا، ياشا، جان لى چيچك!

فيتنه

آلقيش سنه، ائى زحمت!

دونيايا ساچان نعمت

سنسن بو امك لرله!

گون دن گونه اول قادير،

چارپيشماغا سن حاضر

يئر لرله، امك لرله!

وزير

بو سس باشقا بير عالم دير.

بهرام

روحه گوزل بير همدم دير.

قوجا

گوزل دير، ائل نغمه سى دير،

بو سس خالقين گور سسى دير.

گ ان ج ل ا ر

ياشاسين فيتنه، بختيار!

ه آ م ا ي

ساغ اول، ياشا ائى حكمدار!

قوجا

تانرى اومور وئرسين سيزه،

چوخ گورمه سين اولكه ميزه!

باش اييب گنڊير لر.

بهرام

فيتنه، باشقا شئي دير دوولت.

قورور سئور بو رياست.

سالما اونو آياق لارا!

فيتنه

منيم قليم دئيل قارا.

شاهيم، باليق باش دان قورخور،

قاميش كوك دن.

بهرام

بو دوغرو دور!

كيم دير قاميش؟ كيم دير باليق؟!

فيتنه

شاهيم، اوزون دوشون آرتيق:

باش ايله كوك ساغلام گر ك،

يوخسا پوچا گنڊر امك!

وزير

بئله فيتنه-فيتنه سوزلر

شاهها وئيرر قوسسه، كدر.

شاه سينيچين دئيل اوشاق.

بو اويرتمك، بو اويناتماق

ندير بئله، ائي خاننده؟

عقل، شعور يوخ دور سنده!

اوز وئرديكجه آرتير قورور.

بختيار

دايان، دايان، آتا، بير دور!

يامان شئي دير يالان، بو هتان،

فيتنه دئيل شاه اوينادان.

بير كيتاب دير هر بير سوزو،

اورك آلير قومرال گوزو.

بهرام

حديثه باخ يارامازين!

قارشيمدا هئچ چكينه دن

بيلديرير اوز اعتراضين.

اعلان اندير مهيبتين

رد اول بوردان، آزغين، سفيل!

سارای سنه لایق دئیل!

بختیار

شو وکتلی، شانلی پادشاه!

باغیشلا، ائدیلمسه گونا.

آیرما فیتنه دن منی!

بهرام

رد اول، مهو ائدرم.

(وزیره)

سارای اولموش بیر او یونجاق؛

میدان آچیر او غول-اوشاق.

بو گوک، کیچیک قانما بیرلار،

تاختی، تاجی سانما بیرلار.

بختیار

شاهیم، او خویورکن فیتنه،

باشقا عالم آچیر منه.

بو میزراییم، بو گوک بهرام،

گوزل سس دن آلیر ایلهام.

بهرام

ائله ایسه دایان، دایان!

گل ایلهام آل قیلینجیم دان!

شاه قیلینجینی چکیب اونا هوجوم ائدیر، فیتنه او خویور.

فیتنه

هانی ائله بیر شاه، هانی؟

یئر اوزون دن سیلسین قانی.

ظلمو کو کون دن قالدیریب،

گولشن ائتسین بو دونیانی.

آشیق لرین دیل لرینده

گرسین اونون هر داستانی.

فیتنه بیرینجی بیتی او خویورکن، بهرام دونور، قول لاری یان لارینا دوشه رک، علینده قیلینج

اونو دینلیر. وزیر علی ایله بختیارا گئتمه یه ایشاره ائدیر. بختیار گئدیر. فیتنه او خویوب

قورتاردیق دان سونرا بهرام یاواش-یاواش گلیر، قیلینجی قینینا تاخیر. تاختیندا اوتورور.

قاش لارینی چاتاراق، درین-درین دوشونور.

وزیر

تئز قورولسون کئف مجلی سی!

بیر آز ایلندیر سین بیزی.

شراب پای لانی، رققاسه لر اویناییر. خیدمتچی قدده شراب توکرکن

بهرام علی ایله رد ائدیر. رققاسه‌لری قووور.

وزیر

شاهیم، بو غم، قوسسه ندیر؟
تاخت، ریاست شن‌لیک سئویر.

بهرام

شنلیگین واختی وار، وزیر!
باشیمدا مین خیال گزیر.
سن دن کی، گورمدیم کومک،
اؤزوم هلل انله‌یم گرک.

فیتنه

ریاست سیاست وار.

دوولت باشچی‌سی – حکمدار

مسئول دور توتدوغو ایشه.

یالنیز کئفی انتسه پشه،

اؤلکه‌سین دن توتماز خبر.

یاغ‌سیر چیراق چوخ تئز سونر.

شاه فیتنه‌نین سوزلرینی آجیق‌لی – آجیق‌لی دینلییر، سوزون تأثیری آلتیندا قاش – قاباغی آچیلیر و

درین فیکره گنده‌رک، قیزین سون سوزونو تکرار ائدیر.

بهرام

یاغ‌سیر چیراق چوخ تئز سونر.

بو عقل‌لی سوزلری من،

وزیر، ائشیتمدیم سن دن.

وزیر

(کنارا)

باخ، بو قیزین تأثیردیر،

هر نه دئسه، عمل ائدیر.

بهرام

هر بیر ایشده گنشرکن –

قیزیل کیمی هر سوزو من

ترزیده چکه – چکه

تئز وورورام بو مهگه.

(علی ایله باشینی گوستریر)

آیدین اولور یانلیش، دوغرو.

فیتنه

چوخ گوزل بیر وردیش دیر بو.

یاخشى ایشه وردیش ائدن

زبان چکمز!

بهرام

اټی فیتنه، سن

عقل، کمال مدنیسن.

هم آغلینا، هم سسینه،

کونول آچان نفه سینه

وورغونام، نیلیم! آنجاق،

هردن وورورسان باش-آیاق.

(کنارا)

بیر گون آیریلسام بو قیزدان،

منه دونیا اولار زین دان.

(آشکارا)

مجلس قورون، شن لیک ائدک!

فیتنه اوخوسون بیر گورک!

فیتنه

بس بختیار؟

وزیر

بهرام شاه

آغ اولورسان!

بهرام

او بیر داه

گورمز ساراین اوزونو!

وزیر

شاهیم منیم، آج گوزونو!

باخ، بو قیزا هئچ بیر زامان

اوز وئرمزدی مرهوم آتان.

بهرام

بو قیز سارای بولبولودور،

باغچامین ان شوخ گولودور.

آزادلیق وئرمیشم اونا.

وزیر

او دا گرک بونو قانا.

بهرام

قانار، اعتبارلی قیزدیر.

وزیر.

فیتنه لیکده او یالقیزدیر.

بهرام

اوخو، اوخو، دورما، فیتنه!

منه بیر شکلینی وئر یئنه!

فیتنه

(اوخویور)

من بیر قیزام ائلدن آیری،

بیر بولبولم گولدن آیری:

نئجه یاشار بو چوللرده

بیلدیرچین سونبولدن آیری؟

گوزل اولور اوجا داغلار،

اتینده سئل لر چاغلار،

قاز، اوردک هئی گولر، آغلار

بوران باسمیش گولدن آیری.

بهرام

وورغونام بو گوزل سسه،

کونول آچان خوش نفهسه،

فیتنه

(داوام ائدیر)

سورو ائنیب یاماجلاردان،

سارالدی باغ، چمن، اورمان...

واز آتارمی جوگور، جئیران

گوی چمن لی چولدن آیری؟

بهرام

(جییندن یئددی گووهر چیخاریب فیتنه یه وئیر).

قاجدی کدر، گولدو کونول.

گول باشینا سپلیسین گول.

هر طرفدن فیتنه نین باشینا گول لر سپلیر.

پرده

ایکینجی پرده

مئشلیگین اورتاسیندا بیر تالا. سهنه نین سول طرفیندن بیر چای آخیر. چایین یانیندا بوگوک

بیر چینار آغاجی. بهرامپه باشیندا دوروب اوو گوزلییر. اییار دا علینده آغاجدان

قایریلمیش کامانا اوخ قویوب آتیر. اطرافدان سس-کوی قالخیر. جئیرانلار بهراما طرف قاجیشیر.

آتالارین آیاق سسلری گلیر. شئیور چالینیر.

وزیر

هر یئرده سورویله اوتلاییر جئیران.

بهرام

گوزل بیر شیکارلا دونرم بوردان.

ایبار

سن وورا بیلمه سن، من وورارام، من!

وزیر

چوخ ایگید اووچوسان، مرهبا، اهسن!

ایبار کیچیک چوبوق لاری کامانا قویوب تئز-تئز آتیر.

ایبار

پادشاه، گل من دن اویرن آتماغی،

شیکاردا جئیرانی شیر قاتماغی.

بیر اوخوم اوچ جئیران، بش دووشان وورور،

هونریم بیر باخ گور، نه بوسات قورور!

بهرام

گورووم، اووچوسان، مهارتین وار.

دووشان تک هونرین، جسارتین وار.

وزیر

اویان دان بیر سورو جئیران گلیر، وور!

بهرام اوخو کامانا قویوب تئز-تئز آتیر.

قوچاق لیق، ایگیدلیک، هونر، باخ بودور!

بهرام

اوخومون بیر ده چیخمادی بوشا.

وزیر

یاشا، پادشاهیم، یاشا، مین یاشا!

ایبار

منیم ده بیر اوخوم چیخما بیر بوشا،

تورپاغا سریرم باخ، قوشا-قوشا.

وزیر

جئیران لار مئشه ده دوعرو قاجدی لار.

بهرام

اوو منیم علیم دن جانمی قورتارار؟!

بهرام علینده کامان مئشه ده طرف گئدیر. ایبار اونون آرخاسینجا گئدرکن بهرامی

نیشان آلیر. بهرام چئوریلیب آرخایا باخیر.

ایبار

نه یاخشی چئوریلدین، باتمیشدیم یاسا،

قابانا بنزدیب وورموشدوم یوخسا.

قوجا گورونور. ایباری گورونجه سئوینیر.

قوجا

ایباری تاپمیشام من، قنیمت دیر
بورجومو آلماغاً گوزل فورست دیر.
قوجا وزیره یانا شیر. ایبار اونو گورونجه آغاج آرخاسینا کنچیر.

قوجا

وزیر هزرت لری، شیکایتیم وار.

وزیر

نه دئییرسن، قوجا؟!

قوجا

سیزین بو ایبار

بیر آیا، اللی اوچ دیرهم بورج آلمیش،

بیر ایلدیر بو گونه-ساباها سالمیش،

بورجونو وئریمیر.

وزیر

بورا گل، ایبار

ایبار

ائی قوجا، نه قدر سنه بورجوم وار؟

قوجا.

اللی اوچ دیرهم دیر.

ایبار

اوتوز بیر دیرهم

سنین بو بورجون دان سابه وئررم.

ایگیرمی بیر دیرهم ده بیر سی گون، گل،

بورجونو وئریم کی، یاخام دان چک ال.

نه قالیر بورجوموز؟

قوجا

بیر دیرهم آنجاق.

ایبار

بسونو من نئجه وئریم؟ منه باخ!

غم چکمه، اونا دا تو کموشم تدبیر:

کوچه میزدن سورو قویون لار کنچیر؛

یول لارا تیکان لی کول-کوس ییغمیشام،

قویون لار کنچیر کن هر سحر، آخشام

تیکان لار اوستونده قالا جاق یونو.

هر گون چنگه ایله ییغارام اونو،

بازاردا ساتارام، وئررم بورجونو.

(قوجا گولور)

بورجونو وئرمیشم، دئیہ شن لنیر،

باخ، نئجه سئوینیر، گولور، ایلنیر!

وزیر

بورجونو آلدین کی، دورما، گئت داها!

قوجا

نه آلدیم، ائی وزیر، بوش سوز، بوش هاوا...

ایبار

سوز، هاوا، وئرمیشم!

قوجا

بورا باخ، ایبار!

ایبار

وئردیگیم بوش سوزو، هاوانی قایتار!

یوخسا، اون دیرهم ده آلام سن دن.

قوجا

گورونور، بورج لویا بورج لو چیخدیم من.

(قاچیب گئتمک ایسترکن)

ایبار

ائی قوجا، هارایا؟ اون دیرهمی وئر!

قوجا

قوی گئدیم گئیریم.

ایبار

باخ، یالان دئیر.

قوجانین دالینجا گئدیر. بختیار علینده تار گورونور. اطرافی دقتله سوزور،

علین دکی تارا باخیر.

بختیار

کونلومون گئتدیکجه سونور هوه سی،

انشیده بیلیمیرم او گوزل سسی.

میزرابیم دیدیکجه هر دفعه تئله

سسی آز قالیر کی، باغیریمی دله.

ایلهامیم قوروموش، چالا بیلیمیرم.

صنعت، قوته دولای بیلیمیرم.

فیتنه نین سسینه قالمیشام هسرت،

بهرام شاه نه یئرده کئچیرسه ایشرت،

خوش سس لی بولبولوم اوخویور من سیز؛

او سس دیر منه بو جانیم دان عزیز!

دئیرلر، شیکاره چیخمیش دیر بهرام.

اوف، آمان، اوريم توتماير آرام!
فیتنه نین سسین اثیتسم بیر ده.
شفادیر قلیمده سیزلایان درده.
گلن وار... اونلاردیر... آه، گوزل فیتنه!
وورغونام اوزونه، گوزل سسینه!
بختیار اوزاقلایر، آغاجلار آرخاسیندا گیزلنیر. بهرام، وزیر و
فیتنه گلیر، آخار چایین یانین داکي ایری چینار آغاجی یانیندا دورورلار.
بهرام اطرافا باخیر.

بهرام
نه گوزل چمن دیر، آچیلدی کونول،
منه بو چیچک لر دئیر: - آچیل، گول!
کدره، قوسسه یه یول وئرمه، بهرام!
بو قوجا دووران دان دویونجا آل کام.
وزیر

اوچ شئی وار، کونول دن کدری سیلر:
آخار سو، گوزل سس، یاشیل چمن لر
هر اوچو توپلانمیش شاهیم، بو یئرده.

بهرام
اینانا نشه لی گلیر کدر ده؛
قوشلار دا بو یئرده گلیمیش هوه سه،
یارپاقلار ایچینده وئرمیش سس-سس.
سوس دور بو قوشلاری، دایانما، فیتنه!
اوخو، بو یارپاقلار ال چالسین سنه!
فیتنه اوخویور. بختیار اوزاق دان تارین سیم لرینی دیللندیریر.
فیتنه

اوخو، بولبولوم، اوخو!
یازدیر، سحر چاغی دیر،
اوخو، سنین خوش سسین
شن لیک لر قایناغی دیر.

بهرام
(تار سسینی اثشیده رک)
نه سس دیر؟ دینلین! کیم دیر بو چالان؟
وزیر، تنز گئت اویرن!

فیتنه
آها. بیر آز دایان!
وزیر

بيليرم.

فيتنه

(ياواشجا)

اوغلونوز بختياردير بو.

وزير

(گنده-گنده)

باشيلا اويناير، بيلمير قورخو.

بهرام

تئر گنير، گوستريم اونا حديني.

ندير سايمامازليق، تاني سين مني.

فيتنه

بير سنتكار كيمي، بيز دوستوق چوخدان.

او من دن زووق آليز، من ده كي، اوندان.

اوچ آيدير سسيمه قالميش او، هسرت.

شاهيم، باشقا شئي دير بو اينجسنت!

وزير

(بختياري گتيرير)

اوغلم بختياردير، عاديل پاديشاه!

بختيار

(باش ايه رك)

باغيشلا، اتنديمسه بو گووك بير گونا.

بهرام

سويله، نئيلير سن بو گوي چمنده؟

بختيار

پاديشاه، شيكاره چيخميشديم من ده.

سيز جئيران، من گوزل سسوجوسويام.

بونو چوخ گورمين منه...

بهرام

ائي آدام!

گل سنه گوستريم، من ائله بير سس،

بوغازين قوروسون، چيخماسين نفس!

شاه اوخلوقدان بير اوخ آليب ياي قويور، بختيار نيشان آلماق ايستر كن، وزير و فيتنه

اونون آياغينا ييخيليرلار.

وزير

آماندير، پاديشاه!

فيتنه

باغیشلا بیزه!

هر ی ک ی س ی

یارادان او مرلر بخش ائتسین سیزه!

بهرام

گئت بوردان، گوزومه گورونمه، آلقاق!

او قوجا آتانا قییمادیم آنجاق.

بختیار علینده تار گئدیر.

وزیر

(تزییم ائده رک).

چوخ ساغ اول، شووکت لی، شان لی تاجیدار!

فیتنه

اؤمرونوز چوخ اولسون، عادیل حکمدار!

قوش آغاجدا یئنه جه-جه ووروب اوخویور.

وزیر

(فیتنه یه)

شان لی پادشاهیم، بایاق، ائی فیتنه،

— قوشو سوس دور، — دئییه، امر ائتدی سنه.

بهرام

بو قیزین سسینه اسیرم، اسیر،

دینلرکن قلیمین اوزولو اسیر.

وارلیغیم سارسیلیر، بو نه هیکمت دیر؟!

وزیر

ایساندا گوزل سس بو گوک نعمت دیر.

فیتنه

(اوخویور)

اوخو، بولبولوم، اوخو،

یازدیر، سحر چاغی دیر.

اوخو، سنین خوش سسین

ایلهام لار قایناغی دیر.

باشلا یئنی بیر داستان

کی، آچیلسین اورک لر.

اوخو، بولبولوم، اوخو،

هاسیل اولسون دیلک لر!

هونر گوستر، بولبولوم،

خوش بیر ترانه یارات.

اوخو، جان لی نغمه

گولسون، شنلنسين حيات!

بهرام

سوسدوردون قوش لاری، آفرین، فیتنه!

بو بوگوک هونردیر، عشق اولسون سنه!

فیتنه

پادیشاه، منده بو وردیش دیر چوخ دان.

بهرام

هونری، وردیشی سن آیرمیرسان؟

فیتنه

وردیش سیز هونر ده گتتدیکجه سونر؛

وردیشه باغلی دیر بوتون صنعت لر.

بهرام

گوزل سسولماسا، تک وردیشله سن

قوش لاری سوس دورا بيلمزدین.

وزیر

اهسن!

فیتنه

دونيادا ايستنداد، هر بوگوک هونر

دايما ورديشله اينکيشاف ائدر.

بهرام

عقل لی بیر قیز سان، آتما باش-آیاق.

(گوله-گوله)

آرابیر دوز یول دان چیخیرسان آنجاق.

وزیر

پادیشاه، سوزلرین دوغرو دور تامام.

بهرام

دئیرلر کی، ظلمه وردیشمیش آتام.

فیتنه

يامان وردیش ايسه زیان گتیرر،

اوندان فايده گورمز زاوال لی بشر.

وزیر

سن بیرجه آز دانیش، بئله یاراما!

بهرام

آتامین ظلمون دن گل سویله بیر آزا!

وزیر

نه گرک پادیشاه، کئچمیشه دونمک؟

قورخورام كئفينيز پوزولا، گئچك
بو ياشيل چمنده سونه نشه نيز.

بهرام

كدرسيز نشنى كيم توتا عزيز؟
اوولا قدا شيكاري ووردوغوم زامان
جئيران كى، ال-آياق آتير، وئير جان
منه هم بير نشه گلير، هم كدر.
كدرسيز نشنى آز اووچو سئور.
آتامين ايشين دن منه وئر خبر!

وزير

اؤز دوغما اوغلونا نيفرت بسله ين
آتادان پاديشاه، نه سويليم من؟

بهرام

بو نه سوزدور، وزير؟

وزير

پاديشاه، اينان!

بهرام

آتا اوز اوغلونا اولارمى دوشمان؟
بو سيررى دورما آچ، تنزائله اثبات!
وزير

بئله دير سارايدا قورولان حيات.
سن اون دورد ياشينا گيرديگين زامان،
عرب اولكه سينه گوندردى آتان.
آتانا بير مکتوب يازميشدى منزر.
شاه سالدی منه بير شوبه له نظر.
دئدی: - گور نه يازميش؟ - اوخودوم اونا،
گوزلری دونموشدو بير كاسا قانا.

يازيردى: "پاديشاه، اوغلونوز بهرام
شيرلرله دو گوشور هر سحر، آخشام
چوخ ايگيد، عقل لی قهرمان اولموش،
سرو تک بوی آتميش، کمالا دولموش،
علينه اوخ، کامان آلدیغی زامان
آسلانلار قورخارق گيزلنير اوندان.
بختيار آتاسان، بئله اوغلون وار،
ايران گورمميش دير بئله تاجيدار."
مکتوبو اوخويوب قورتاران زامان،

درین دن اینله دی رحمت لیک آتان،

علینی تاختی نین باشینا ووردو،

آجیق-آجیق لی آیاغا دوردو.

باغیردی: - آسلان دا اولسان، بیله سن،

هسرت قالا جاقسان بو اولکله یه سن.

فیتنه

دوغرودور، منیم ده یادیم دیر بو،

جانینا دوشموشدو یامانجا قورخو.

بهرام

آه، اوندایوخ ایتمیش آتا اوریی.

آتالیق دو یغوسو، اوولاد ایستی.

دئمک، بیر آتا تک سئومیرمیش منی،

اؤولادیمیش اونون ان بو گوک دوشمنی.

منیم گوستردیگیم هر بو گوک هونر

اؤز دوغما آتامایئریرمیش کدر.

فیتنه

شاه، بو، تاختو تاجین خاصیتی دیر؛

آتانای اوز دوغما اوغلون دان اندیر.

وزیر

تاجیدار، گرک سیز کئچمیشی بوراخ!

فیتنه

پادشاه، پادشاه، بیر جئیرانا باخ!

اوزاقدان نه گوزل اوتلاییر حیوان!

بهرام

قولاغین دان اونون آلا جام نیشان.

فیتنه

یوخ، قیما زوال لی، یازیق جئیرانا!

بهرام

تیکسم آیاغینی من قولاغینا

نه دئیر سن بونا؟ وردیش دیر، هونر؟

فیتنه

گرک، پادشاهیم، سن هونر گوستر!

بهرام نیشان آلیب جئیرانی قولاغین دان وورور، جئیران آیاغینی قولاغینا آپارینجا، بو

دفعه نیشان آلیب آیاغینی اوخ ایله قولاغینا تیکیر. قورورلو توور ایله فیتنه یه:

بهرام

نجه دیر؟

وزير

عشق اولسون، بو گوک هونردير!

بیر اوخون، آياغی قولاغای تیکیر.

بهرامین ایشارهسی ایله قولام جئیرانی گتیرمه یه گئدیر. فیتنه آجی-آجی گولور.

فیتنه

پادیشاه، بو، منجه، وردیش دیر، وردیش.

بهرام

(آجیق لی)

فیتنه سن ائی فیتنه، اجلین کلیمیش.

وزير

بو شیطان فیکریله اولاراق البیر،

شاهی سن هر زامان ائدیر سن تحقیر.

بهرام

دوزولمز بو درده، قیز بس دیر داه!

تنه دیر هئی وورور وزیر، شاه.

بیزی بیر خاننده قیز دا اوینادیر،

هونریم گوزونه اوخ کیمی باتیر،

منلیگیم علینده اولموش اویونجاق.

وزير

بو تقسیر کیلمده دیر؟

بهرام

وزير، بورا باخ!

بو قیزی آل، سن ده گوستر بیر هونر

باشیم دان، سارای دان اوزاق اولسون شر.

آل، علیم باتمامیش قادین قانینا،

راحت ائت، بیر اود سال فیتنه جانینا!

فیتنه

یانلیدیم، باغیشلا، باغیشلا، بهرام!

بهرام

یوخ، فیتنه اولمه سه، راحت اولمارام!

بهرام آجیق لی-آجیق لی جئیران طرفه گئدیر. وزیر بیچاغینی چیخاریب فیتنه یه.

وزير

بهرامین امری دیر، نئیلیم، فیتنه؟

فیتنه

اوف، آمان!.. آه، وزیر، رحم ائله منه!

وزير

چوخ آغیر اولسا دا سنی اولدورمک،

بهرامین امرینه اطاعت گرک!

فیتنه قوینون دان یئددی گووهر چیخاریب وزیره اوزادیر.

فیتنه

آل، سنه وئریرم یئددی گووهری؛

شاه خزینه سینه دیر هر بیر.

وزیر

وئردیگی گووهره، شییه اویمارام!

اطاعت ائتمه سم، مهو اندر بهرام.

بختیار علینده چنگ گلیر، بونو گورونجه جلد، آتاسی نین

علین دن توتور.

بختیار

نه ایشدیر بو، آتا؟! ال ساخلا بیر آن!

بو ملک سس لییه قییارمی اینسان؟

بو ائل بولبولونو سوسدورما، چکیل!

وزیر

بو، شاهین امری دیر، او یونجاق دئیل!

بختیار

سولدورما بو قونچه گولومو، آتا!

قویما هسرت منی بو شن حیاتا!

گل بو گنج اومرومه باغیشلا اونو!

وزیر

منه ده، سنه ده بلادیر سونو.

فیتنه

یارادان عشقینه، رحم ائله منه!

وزیر

مومکونمو، بهرام دان قورخورام، فیتنه!

فیتنه

منی شاه توتور اوز جانین دان عزیز،

اونون بیر مجلی سی کئچمیر من سیز.

بختیار

اولاجاق توتدوغو ایشدن پشیمان،

سن دن ایسته یه جکک اونو بیر زامان.

فیتنه

شاه کینه دولدو، سن باغیشلا منی!

بختیار

فیتنه سیز قویما بو عزیز اولکنی

وزیر

(فیتنی چکه رک).

چاره یوخ.

بختیار

آتا جان، دایان، بیر آز دور!

فیتنه نین یئرینه باشیمی گل، وور!

وزیر

(آجیق لی)

گورونمه گوزومه، دوشگون، ادب سیز!

سینیچین بیر اودور هر شی دن عزیز.

بو ایشدن بهرام شاه توتار سا خبر،

بیل کی، بیرجه آندا باشیمیز گئدر.

بختیار

فیتنه نین یولوندا قوربان دیر بو باش،

آتا جان، رحم ائله، اولما قلبی داش!

آغاجدا بولبول اوخویور. فیتنه غم لی - غم لی اوخویور.

فیتنه

اوخو بولبولوم، اوخو.

بختیم منه یاغی دیر.

اجل اوستومو آلمیش،

آرتیق اولوم چاغی دیر.

اوخو، سسین تیتره سین

سمالاری گزه رک.

داها منیم سسیمی

کیمسه ائشیتمه یه جک.

فیتنه باشینی قوجاقلایب آغلایر. وزیرین حالی دیشیر، بیچاغی یئرینه قویور.

وزیر

بو نئجه نفس دیر، مرهبا فیتنه!

دوغرودان گوناوه دیر تو خونماق سنه.

شاهلاری مات قویان گوزل سسین وار،

اؤلویه جان وئرن خوش نفه سین وار.

بهرامین بو امری ناهاق دیر یئنه.

اؤلوم فرمانینی یازسا دا منه،

تو کمرم قانونی، آزادسان؛ آنجاق

بهرام شاه دنمیشکن، آتما باش - آفاق!

سن منیم قیزیم اول، سارا ییمدا قال،
گورک نئی لر فلک، شنلن، اوخو، چال!
فیتنه اولدوغونو کیمسه بیلمه سین،
بهرام دان دانیشما، دیشسین سسین.
فیتنه

چوخ ساغ اول!

بختیار

مین یاشا، ائی نجیب اینسان!

هر زامان یار اولسون سنه یارادان!

وزیر

بیزیم کاشانه یه آپار فیتنی!

بختیار

یارادان بیزه چوخ گورمه سین سنی!

بختیار ایله فیتنه گئدیر، وزیر دقتله او طرف-بو طرفه باخیر

وزیر

قوی گتسین، یاشاسین، دنیا گتیش دیر،

قان توکمک، بو تاختو تاجا وردیش دیر.

غولام و بهرام گورونور. قولامین چینینده اوخلا علی قولاغینا تیکیلیمیش بیر

جئیران وار.

وزیر

(هیجه جانلا).

خئیر اولسون، آه، گلیر اوغور سوز اینسان،

گوزونده اویناییر ائهتیراس، آل قان.

بهرامیاخینلا شیر، علی ایله جئیرانا ایشاره ائدیر.

بهرام

جئیرانی گتیردیم گوستریم سنه

هونر باشقا شئی دیر بیله سن، فیتنه!

هانی او؟

وزیر

اؤلدوردوم اونو، پادشاه!

(بهرام چوخ پریشان اولور، وزیر قورخویا دوشور)

امری سیز وئردینیز.

بهرام

اوف، آمان الله!

ائی قوجا، یوخ ایمیش سنده مرهمت!

اؤلوسو نه اولدو؟

وزیر

ائندی وسیت:

— منی کنڊیمیزه گوندین، — دندی.

بهرام

آه، اونو بو قارا تورپاق لار یندی.

وزیر

عمل ائندیم اونون وسیتینه،

قولاما تاپشیردیم...

بهرام

آه، گوزل فیتنه!

بهرام ایکی علی ایله باشینی توتوب یثره اوتورور.

پرده

اوچونجو پرده

صحنه وزیرین سارایینی تصویر ائدیر. ساغدا ایکیمرتبه لی ائوین ائیوانی. سولدا قیرخ

پیللکن. پیللکن باشیندا بیر اوتاق. یاز فس لی. هیت گوللوک، چیچک لیک دیر.

گک او ۷ ار

قالخ، فیتنه، آفتله بزه نین بیر آز؛

بو گونو ساده جه کئچیرمک اولماز!

فیتنه

قوناقمی گله جک؟

آفت

بیر سویله، نه وار؟

گوهر

(فیتنه یه)

سینچین گورولور بو حاضرلیق لار.

بو گون ان شرف لی بیر گون دور بیزه؛

بو گونده توی — بایرام گیرمیش ائومیزه.

فیتنه

(اوتاناراق)

آنلادیم، آنلادیم، هورمت لی آنا،

وورغونام سن دکی او پاک ویج دانا.

بو ائوه گلنی دئمک، آنا جان،

ایکی ایل تامام دیر، ایکی ایل، اینان،

بورج لویام وزیره، سنه، آفته،

منه قارشی اولان بو مهبیته!

گوهر

بو نه سوزدور، آی قیز!

آفت

بو ندير، فيتنه؟

بو ائوده بيز كي، ياد دئیی ليك سنه.

گوهر

سن ايكي گوزومسن.

آفت

جانيمسان منيم.

گوهر

ائي ايكي بولبولوم، گولوم، گولشيم.

بزنمك، گئينمك، كئچينمك گر ك!

بايرام دير، آتان دا ايندي گله جك.

فيتنه

بس منيم اينيم؟ او گوزل مرجان؟

من بورا گلن گون دوغموش، آنادان.

او كورپه بوزوولا كئچدي گون لریم؛

اونونلا شن ایدی آخشام، سحریم.

اونو قوجاغيمدا قيرخ پيللكان دان

قال ديرا-قال ديرا اولدوم پهلوان.

غولام

او غور اولسون، خانيم!

گوهر

خئير اولسون، قولام؟

غولام

بو گون سوفره نيزده قوناق دير بهرام،

گوهر

من بو گليش دن چوخ خووف ائديرم، آه!..

غولام

باشقا بير مقصده گلير بهرام شاه.

بهرامي بير جئيران يامانجا يوردو.

نهايت بير كئچيد باشيندا دوردو،

بير قدر دينجلمك ايسته دي بهرام.

- ائويميز ياخين دير، - دئينجه آغام،

پادشاه گلمه يه رضا گوستردی.

گوهر

نئچين تكليف ائدير، بيلميرمي دردی؟

غولام

سارایی چوخ تعریف ائتمیش لر اونا،

اٲوینی گورمه یه گلیر، او، آنا!

گوهر

یاخشی، گنت، اوریم چیرینیر، قیزلار!

آفت

قوی گلسین، قورخاجاق نه ایشیمیز وار!

فیتنه

بیز آیدان آرییق، چشمه دن دورو.

گوهر

آییق اول، بهرام دان اوزونو قورو!

بو شاهلار بتزیر بیر یانار داغا،

کیم یاخین گلرسه، دوتر تورپاغا.

واخت کنچیر، بزه نین، دور، قیزیم، فیتنه!

فیتنه آتلازدان تیکلمیش بو گوک بیر خلتی گوتوروب باخیر.

آفت

نه گوزل آتلازدر، آ باجیم، بو نه؟

فیتنه

آفت، ایکی یاشی تامام دیر، دئییه

خلت دیر، تیکمیشم مرجان اینه یه.

گل، باجیم، گل، آفت، برابر گندک!

مرجان اینیمله بیر آز ایلنک.

آفت

گل گندک، بو گون ده، قادین پهلوان،

قال دیر او اینیی قیرخ پیلکان دان

گوهر

اینسانین باشینا، آه، نلر گلیر!

یادیم دوشدو کجه قلبیمی دلیر.

رحمه گلمسیدی او زامان آتان،

فیتنه دن قالمازدی بو گون بیر نیشان.

ائیوانی بزیرلر، قوجا علینده بیر دسته گول داخل اولور

قوجا

او غور اولسون، قیزیم، هاردادیر، فیتنه؟

گوهر دسته گولو قوجانین علین دن آلیر.

گوهر

فیتنه یه گتیردین بونو، یا منه؟

قوجا

آنانی قیزین دان کیم آیرا بیلر؟

گک او ۷ه ار

بابا جان، قلبیمی دلیر بیر نشتیر.

قوجا

خئییر اولسون!

گک او ۷ه ار

کونلومه یاتمیر توی-بایرام،

بو گون سوفره میزه قوناق دیر بهرام.

بختیار داخیل اولور. بو خبری ائشیدیب هیه جان لانییر

بختیار

نه دئییرسن، آنا؟! هاردادیر فیتنه؟

قلبیمده هیه جان باش لانییر یئنه.

قوجا

نه فیکیرله گلیر ساراییمیزا؟

قورخورام کی، زیان یئیرسین قیزا.

گوهر

منی چوخ قورخودور بو ایشین سونو.

بختیار

هاردادیر؟ سارای دان قاچیریم اونو.

گوهر

بو گون ایکی یاشی تامام دیر دئی

گئندی باش چکمه یه مرجان اینه یه.

بختیار.

(هییه جان لی)

یوخ، اونو بوردان قاچیریم گرک!

گوهر

اؤزویله گئت دانیش، نه دئییر، گورک.

گئتمک ایسترکن، بیردن قوجانی گوروب، اونون علین دن توتور.

بختیار

باغیشلا، باغیشلا منی، بابا جان،

سیزینله گوروشمک چیخدی یادیم دان.

بختیار، قوجا و گوهر برابر چیخیر. بیر آز سونرا فیتنه ایله

بختیار داخیل اولور.

بختیار

بیر سوز دئیجکدیم بیرلیکده سنه،

گورونجه اونوتدوم، آه، گوزل فیتنه!

فیتنه

هاچان دان گنتمیسن، هاردا دین آغا؟!

بختیار

گنتمیشدیم فیتنه یه اوزوک آلماغا.

سئو گیلیم، قلیمه سیغما بیر قورور،

بیزه بو شن گونده نشان قویولور؛

بونونلا باغلانیر ایکی گنج اورک.

فیتنه

بختیار هله ده اوشاقسان، گرچک.

بیز چوخ دان باغلییق بیر-بیریمیزه.

نه گرک بو قیزیل هالقالار بیزه؟

بیزی باغلامیش دیر بو اینجسنت.

بختیار

نه بو گوک اولور موش تمیز مهببت!

آه، فیتنه!..

فیتنه

نه اوچون سوسدون، بختیار.

بختیار

هنچ، گوزوم ایشیغی.

فیتنه

سنده بیر سیرر وار،

تنز سویله!

بختیار

دئییه جک سوزوم اولسا دا،

باشیما مین چشید فیکیر دولسا دا،

آه، گورونجه سنی چیخیر یادیم دان.

فیتنه

قلبنده سیرر یاتیر، گیزلتمه، شیطان!

گوهر

(داخل اولور)

خوش گوردوک سیزی، شوخ گویرچین لریم!

ایشیق لی باهاریم، آیدین سحریم!

بو گون ان سئویم لی بیر گون دور سیزه.

خئیر ایلا هه سی یار اولسون بیزه!

هر ایکی سینی اوپور.

غولام

(داخيل اولور)

گلیرلر، گلیرلر، قوی خانیم فیتنه
دیشاری چیخماسین، گیرسین ائوینه.

بختیار

اوف، آنا، فیتنی گوررسه بهرام،
بیزه ماتم اولار، بو توی، بو بایرام.

(فیتنه یه)

دئیجه جک سوزوم، باخ، بو ایمیش، آمان!
فورستکن، سئو گیلیم، گل قاچاق بوردان!

فیتنه

یوخ، بئله فورستی قاچیرماق اولماز!

بختیار

گل گئدک، یوبانما، آه، دوشون بیر آزا!..

فیتنه

بختیار، سن دن وار بو گوک بیر ریجام،

بیز ده بهرام شاه دان آلاق اینتیقام!

بو حاقدان تو کموشم گوزل بیر تدبیر،

سئو گیلیم، منیمله سن ده اول البیر!

دانیشا-دانیشا چیخیرلار. بهرام، وزیر و غولام داخیل اولور.

وزیر

بویورون، پادیشاه، شنلن سین اوجاق؛

بو گلش بیزیمچین بایرام اولاجاق.

بهرام دقتله ایمارته باخیر.

بهرام

مرهبا، چوخ گوزل ایمارتین وار.

وزیر

پشککش دیر سیزه، ائی بو گوک تاجیدار!

بهرام

گورونور، چوخ اینجه بیر زووق وار سنده.

تیکلیمیش بو بینا گوزل چمنده.

(ائیوانا چیخیر، اورادان سارایی دقتله سوزور)

بو اوزون پیللکن هارایا گئدیر.

وزیر

قیزیمین ائوینه.

بهرام

نڄه پيلله دير؟

وزير

قيرخ پيلله، پاديشاه!

بهرام

قيرخ پيلله؟ حيرت!

چيخاندا، ائنده اولمورمو زحمت؟

وزير

پاديشاه، زحمت لي اولسا دا بو ايش،

فيتنه قيز دئميشكن، ائتميشيك ورديش.

بهرام

اوف، يئنه صبريمي عليم دن آلدن،

او گوزل فيتني يادما سالدن.

قوجا ايله اييار اوز-اوزه گلير لر. هر ايكي سي بير-بيريني گورونجه قاچير. اييار

بيردن دا يانيب دوشونور.

اييار

من اونا بورج لويام، يوخسا او منه؟

ائي، دا يان، قاچما، دور! سوزوم وار سنه.

بورجونو گل آپار.

قوجا

(سؤينجك)

بورجومو؟ اييار!

گورونور كي، سنده بير آز اينساف وار!

اييار

نه قدر بورج لويام؟

قوجا

اللي اوچ ديرهم.

اييار

اوتوز بير ديرهمي او گون وئرميشم.

سونرا ايگيرمي بير... سويله نه قالير؟

قوجا

مني، باخ، بو اييار يئنه آلدادير.

اييار

نڄين آلداديرام؟ نه سوزدور آخماق!

من سنه بير ديرهم بورج لويام آنجا!

قوجا

يئنه ده وئيرسن بوش سوز، بوش هاوا.

ایبار

حاقینی وئیریم، نه گرک داوا؟!

وئردیگیم بوش سوزده اون دیرهم قیمت

قویموشدوم. اوندان دا بیر چیخساق، البت

دوققوز دیرهم قالیر، تنز وئر پولومو!

(قوجا گئتمک ایستیر)

قویمارام گنده سن!

قوجا

کسمه یولومو!

بنله بیر حاق-حساب سیغماز کیتابا.

ایبار

یئنه ده سوزون وار بو دوز حسابا؛

او دوققوز دیرهمی آلام سن دن!

قوجا

بو ندیر، بورج لویا بورج لو چیخدیم من؟

فیتنه گوزل سسی ایله اوخویور. بختیار چالیر. بهرام حیرتله دینلییر.

فیتنه

یئنه گوزل یاز گلیر،

دورنا گلیر، قاز گلیر،

چمن لره، چول لره

سوهبت گلیر، ساز گلیر.

قوش لارین شن نغمه سی

وئیریر بایرام نشه سی؛

دوستومون اینجه سسی

قولاغیما آاز گلیر.

بهرام

(هیجه جانلا)

کیم دیر بو اوخویان؟ ندیر بو نفس؟

فیتنه نین سسینه بنزیر بو سس.

وزیر

قیزیم دیر، پادشاه.

بهرام

حیرت لی بیر ایش!

وزیر

فیتنه نین سسینه وردیش ایلیمیش.

بهرام

اونو هئی آندیقجا هر آخشام، سحر
قلبیمین باشینا ساپ لایر خنجر.
بو گون ایکی ایلدیر او گوزل ملک
تورپاق لار آلتیندا چورو گور، دئمک...
وزیر

غضبیین توتما سین منه، پادشاه!
امرین دن چیخماغی ساندیم بیر گونا.
بهرام

او ایدی مجلس لر یار-یاراشیغی،
او ایدی سارایین پارلاق چیراغی.
فیتنه پیللکن لردن اینی قول لاری اوزرینده یوخاری آپاریر. بهرام
اونا دقتله باخیر.

بهرام
وزیر، کیم دیر بو قیز، بو دیشی آسلان؟
بو گوک بیر اینی قیرخ پیللکان دان
قالدیریر یوخاری.

وزیر
قیزیم دیر.

بهرام
حیرت!
بیر قیزدا اولارمی بو هونر قوت؟
او نئجه قالدیریر؟

وزیر
چاگیرین اونو؛
اؤزون دن سوروشون سیز بو اویونو.

بهرام
چاگیرین!

وزیر
(قولا ما)

دورما، گنت، چاگیر او قیزی!
بهرام

باشقا جور گورورم سارایینیزی؛
او منه گورونور افسانه کیمی،
سیرلرله دولو بیر کاشانه کیمی.

وزیر
یاخشی دا، یامان دا اولسا، حکمدار،

اۋز متبىخىنىز دىر

بھرام

بورد اھىكىمت وار.

عقل لى، سىناق لى كېشى لىر آنجا

باجارير بختيار عائله قورماق.

قوجا داخيل اولور.

قوجا

(باش ايير)

اوغورلار، پادىشاھ!

بھرام

آى!.. قوجا، نه وار؟

نه اوچون گلמיםن؟

قوجا

اوجا تاجيدار!

وزيرين ائوينده خيدمت ائديرم،

اودور كى، آرايير گليب-گئديرم.

بھرام

ايبارين بورجونو وئردين؟

قوجا

حكمدار، او منه بورج لودور.

بھرام

باخ، گلير ايبار.

اونلار بير-بيرىنى گورونجه يئنه قاچيب گيزلنمك ايسيتيرلر.

وزير

دايانين، كيم كيمه بورج لودور، گورك.

ايبار

او منه بورج لودور!

قوجا

يالان نه گرک!

ايبار

سن منه بورج لوسان!

قوجا

يوخ، سن بورج لوسان!

بير-بيرىنين ياخاسين دان ياپيشيرلار.

ايبار

پولومو وئر منيم!

بهرام

دایان، بیر دایان!

بو داوا قوی قالسین هله سونرایا!

قوجا

بورج وئردیم کی، بورج لو چیخیم بورج لویا؟

وزیر

گونوموز خوش کئچمز اییار اولماسا.

بهرام

هاردایدین، گونش دن قاچان یاراسا؟!

اییار

شاه، ایندی گوی لره یول آچمیشام من،

هر یانا ایسته سم اوچورام.

وزیر

اهسن!

بهرام

یوخسا گوی لرده ده بورج لولارین وار؟

وزیر

بو خسیس کیشی دن نه دئسن، چیخار.

قوجا

دئ گوروم، گوی لره سن یول آچاندا،

قات-قات فزالاری یاریب اوچاندا

اوزونه دیدیمی یومشاجیق بیر شئی؟

اییار

نه بیلدین؟ اللامه قوجاسان، هئی، هئی!..

اوزومه توخوندا بیر شئی... دوغرو دور.

قوجا

بیزیم بوز ائششیین، او، قویروغودور.

هامی گولور

وزیر

اییری یامانجا تله یه سالدی!

بهرام

بو قوجا، گوزومده یامان اوچالدی.

ائی اییار، دئمک، سن بورج لوسان بونا!

پولو وئر، باخما چوخ او یان-بویانا!

قوجا

قویمارام قاچماغا!..

اييار

قاچمارام، دايان!

بهرام

قوجانين پولونو وئر!

وزير

بيزدن اوتان!

بهرام

تئر اول، وئر پولونو، بو هيله ندير؟

اييار

چوخ ياخشي، بو ايشده توكموشم تدبير.

باغدا هر مئيوه دن شيتيل اكرم،

دورد-بئش ايل بئجريب زحمت چكرم،

شيتيل لر بوگوير، باغيم باغ اولار،

مئيوه لر يئيشر، كنفيتم چاغ اولار،

ايله كي، بوداق لار باشيني اير،

نار، هئيو، شافتالي، گاوالي دير،

فرحله گيررم اكديگيم باغا،

مئيوه لر كي، ديب دوشر تورپاغا،

هر گون من سبته ييغارام اونو،

ساتارام، وئررم جمعي بورجونو.

(قوجا آجي-آجي گولور)

نه گولور، بورجونو وئريرم، دئيه.

قوجا

بورجومو آلارام من دويه-دويه.

غولام فيتنه ن ي گتيرير

غولام

گتيرديم، تاجيدار!

فيتنه

سلام، پاديشاه!

(باش ايير)

امرينيز؟

بهرام

بو ايشدن ائت مني آگاه!

او بوگوک اينبي قيرخ پيللکان دان

نئجه قال ديريرسان، ائي ديشي آسلان؟

فيتنه

شاه، اونو آنادان اولدوغو گون دن
بیر کورپه بوزو وکن، سئوه-سئوه من
هر گونده بیر کره، هئچ یورولمادان
علیمده چیخارتدیم قیرخ پیللکان دان.
گئتدیکجه بو ایشه ائلدیم وردیش.

بهرام

وردیش هر هونرین آچاری ایمیش!
آه، فیتنه، سوزونه ایندی وئردیم حاق،
نئیلیم کی، سنی چوروندو تورپاق!..
(ایکی علی ایله باشینی توتور)
ائله سنتکارا نئجه قییدیم، آه!

وزیر

نه وئرسن منه، عادیل پادیشاه،
قایتاریم سنه او گوزل فیتنی؟

بهرام

هر نعمت دن قنی ائدرم سنی!

هانی او؟

وزیر

باخ، بودور او فیتنه شیطان.

فیتنه بیردن اوزون دن روبندی آچیر. بهرام حیرت و دقتله اونا باخیر، یشنه
روبنده اوزونو اورتمک ایستیر. بهرام اونون اللرین دن توتور.

بهرام

ائی بولبول نفس لی دیشی پهلوان!
سن اثبات ائلدین: هر صنعت، هونر
دایما وردیشه اینکیشاف ائدر.

وزیر

بو گونکو شن لیه فیتنه دیر بایس،
ایزین وئر نامینه قورولسون مجلس!
بو سس آشیقینی چاغیریم گل سین؛
فیتنه نین بیر آز دا سسی یوکسل سین!

بهرام

چاغیرین! گئتدیکجه آچیلیر اسرار.
قوجا بختیاری چاغیرماغا گئدیر.

وزیر

بو گون نیشان تاخیر فیتنه، بختیار.

بهرام

(ياريشن حالدا)

چوخ گوزل، چوخ گوزل!

بختيار

(گلير)

اوغورلار اولسون!

قلبينيز هر زامان فرحله دولسون.

بهرام

ائي داماد، اوتور، چال، اوخوسون فيتته،

چوخ دان دير هسرتم گوزل سسينه.

فيتته

(اوخويور)

بزكلى گلين دير يئنه هر آغاج؛

دره لر، چمن لر، چول لر آل-الوان.

ياشيل دون گئينميش چاي لار، داغ، ياماج؛

بير شن ليك مچ لي سي قورموش هر اورمان.

مين رنگه بويانميش هر بوداق، هر گول

حياتا وئرمه ده ياراشيق، زينت

هر يانا باخديقجا آچيلير كونول،

اينسانا جان وئرير گوزل طبيعت.

بهرام

ائي بولبول نفس لي ديشي پهلوان،

سنين هر ايشينه اولموشام حئيران.

سن اثبات ائلدين؛ هر صنعت، هونر

دايما ورديشله اينكيشاف ائدر!

او اينجه سسينده آچيلدي كونول.

قوجا

جان لي گول باشينا، سپير قيزيل گول!

بهرام

مين ياشا، مين ياشا، گوزل ستكار!

وزير

تالئين يار اولسون، ياشا بختيار!

قوشا حياتينيز بير گولشن اولسون.

بختيار

(چيچك لري فيتته يه وئرير)

بو دسته گول كيمي كونلون شن اولسون.

فيتته نين باشينا چيچك سپير لر. موسيقى...

قاراجا قيز

(موضوع سو.س.س. آخوندوون عینی آدلی حکایه سین دن آیینیش دیر)

ایشییراک اندن لر

اوروج - قاراجی

گول پری - اوروجون آناسی

یاسمن - اوروجون آروادی

اللز - قاراجی

یئر - قاراجی آرواد

نازلی - قاراجی قیز

غنچه - قاراجی قیز

قاراجا - یئیم قیز

پیر بابا - قاراجا قیزین آناسی نین دوستو

بی

پری جاها - بین آروادی

آغجا - بین قیزی

سایماز - بین نوکری

پوسته - سایمازین آروادی

نرگیز - آغجانین موربیه سی

بیرینجی پرده

بیرینجی شکیل

صحنه، سحر چاغی مشهده چای کناریندا قاراجی دوشرگه سینی تأثیر اندیر. قاراجی عائله لری

بیر-بیرینه یاخین، هالقا ووروب اوتورموش، بیری سامووار قاینادیر، بیری اوجاق قالاییر. هره

بیر ایشله مشغول دور. بعضی سی ده اوتوروب سوهبت اندیر. میمون سس سیز اوزانیب اطرافا باخیر.

اوروج. اللز دایی، گنجکی زلزله دن خبرینیز اولدومو؟

اللز. نتجه اولمادی، یئریم دن دیک آتیلدیم، یئر بیر ساغا طرف

گئتدی، بیر ده سولا طرف. سونرا اوشوتمه لی آدام کیمی تیرمه یه باشلادی.

یئر. من یامان قورخدوم. ائله بیلدیم ایندیجه آغاج لار کو کون دن

قوپوب اوستوموزه توکوله جک.

نازلی. یئر آلتیندا یامان اوغولتو، قورخولو سس لر واردی. قورخوم دان

سحره قدر یاتا بیلمدیم.

اوروج. ائله بیل یئر آلتیندا گوی گورولداییر، شیمشک اویناییر، ایلدیریم

چاخیردی.

اللز. چوخ دهشت لی گنجیدی. دئیه سن بو آغاج لارین دا جانی وار،

دی لی وار، بوداق لار باش-باشا وئریب قورخا-قورخا پیچیلدا شیردی لار.

یئر. بو دا اللهین بلاسی دیر. گوره سن شهرده، کندلرده اوچان

ائو، اولن آدام اولدومو؟

گول پری. بو زلزله نی کی، من گوردوم، آز آدام سلامات قالار.

قورخودان ایندی ده بدنیم تیتیریر.

اللز. زلزله دن، کیم بیلیر نه قدر آدام تلف اولدو.

اوروج. بیزیم چورک آغاجیمیز بو خالق دیر. اونلارا بیر شئی اولسا، چوریمیز

کسی لر.

اللز (آجیق لی). کئچی جان هاییندا، قسساب پی اختاریر. سن همیشه

اوزونو دوشونورسن.

یئتر. گوره سن بو زلزله ندن اولور؟

نازلی. ندن اولاجاق، اللهین بلاسی دیر.

اوروج. من ائشیتیمش کی، بو دنیا بیر بوگوک اوکوزون بوینوزلاری

اوستونده دایانیر. اوکوز یورولاندا باشینی ترپه دیر، یئر ده اوندان حرکت

کلیر.

اللز. بونو من ده ائشیتیمش. دئیرلر بیر زامان اولاجاق کی،

اوکوزون باشی لاپ یورولاجاق، او زامان بو دنیانی بوینوزلاری نین اوستون دن

آتاجاق. دنیا پارچا-پارچا اولاجاق. او زامان قیامت قوپاجاق.

نازلی. الله او گون دن ساخلا سین.

اللز. یوخ، یوخ، الله او گونو گوسترمه سین. هامیمیز باتیب گئدریک.

اؤزوموز ده، اوشاق لاریمیز دا الدن گئدر.

یئتر. یوخ، یوخ، بو اللهین بلاسی دیر.

گول پری. ائه، بو اوخوموش لار دا آغیزلارینا نه گلدی دئیرلر، قاز

ندیر، باز ندیر؟ بو، اللهین بلاسی دیر.

اوروج. هر ندن دیر، او منه لازیم دئیل، آنجاق اونو بیلیرم کی،

بیزیم چورک آغاجیمیز قورودو. گرک بیز باشیمیزا بیر چاره قیلاق.

مائی م او ن کلیر، اورتالیقدا چوملیب دورور، آدام لاری بیر-بیر گوزدن کنچیریر. سونرا

هزین سسله سس لنیر.

نازلی. بو حیوان کیمی اختاریر؟

یئتر. یاسمنی!

اللز. حیوان اوشاق کیمی دیر. کیم دن مهبیت گورسه، اونا

مهبیت یئتیر...

اوروج (علیله مئمونو وورور). گئت یئرینه!..

مئمون زینگیلده یه-زینگیلده یه گندیب یئرینده اوزانیر. بو زامان

یاسمن قاراجا قیز ایله گورونور.

نازلی. دایانین، یاسمن کلیر. گورک نه خبر گتیرمیش.

یاسمن کلیر.

اللز. قیزیم، یاسمن، نه وار، نه یوخ؟

ياسمن. اللز دايي، هئچ سوروشما، گئجكي زلزله دن خبر
توتدونوزمو؟

اللز. توتدوق، توتدوق، دئ گورك، اولن-ايتن وارمي؟
ياسمن. كندلرده داش-داش اوسته قالمادي. آز آدام سالامات
قورتولدو.

اللز. واي، خالقين ائوي ييخيلدي. (اللي ايله ديزلرينه وورور.
مئيمون ياسمه نين سسيني ائشيدينجه تنز قاجيب گلير، اللي ايله اونو وورور،
يالمانيير، ياسمن علي ايله اونون باشيني اوخشاير. مئيمون سئوينديگين دن
آتيليب دوشور. سونرا دا قاراجا ايله اويناماق ايستير)
قاراجا قيز (گئري چكيله رك). خالا، قورخورام، ديشليير مني.
ياسمن. قورخما قيزيم، سنييله اويناير، ديشلمز.
گول پري. بو قاراجا قيزي هاردان تاپدين؟

ياسمن. اوروج، دونن، هيت لرينده چاليب-اوينايدان سونرا
سنه بير مانات پول، منه ده بير باش ياي ليغيني وئرن آروادين قيزي دير.
آتا-آناسي اولدو. (ياواشجا) من اونو ديله توتوب قاجيرديم.
گول پري. آپار، آپار، بيزيم اونو دويدورماغا چوريميز يوخ دور.
اوروج. بيزه لازيم دئيل، هاردان گئيرميسن آپار وئر صاحينه.
ياسمن صاحبي هاردادير؟ اودور، يئرئين آلتيندا.
گول پري. يوخ، يوخ، بيزه لازيم دئيل!..

قاراجا قيز (آغلاير). من گنديرم... من گنديرم.
ياسمن (اونون باشيني قوجا قلاير). آغلاما، قيزيم، آغلاما!
گول پري. الله شو كور، بيرجه زورنا-بالا بانيميز اسكيك ايدى.
اللز. دونيادا نه آجگوز آدام لار وار. (يئرئين دن آجيق لي قالخير،
قيزا طرف گلير) آدام آداما بس نه زامان لازيم اولار؟ بو يئتيم قيزي
من اوزوم ساخلا يارام.

نازلي. اللز دايي، اونسوز دا سنيين اوشاق لارين چوخ دور.
اللز. قوي چوخ اولسون. ديش وئرن چوريني ده وئر. (قيزين عليين دن
توتدو) گل بورا، سن منيم قيزيم اولاجاقسان.
قاراجا قيز (آغلاير). من گنديرم... من گنديرم.
اللز. هارا گنديرسن، قيزيم؟

قاراجا قيز. پيري بابامين يانينا.
اللز. آدين ندير؟

قاراجا قيز. آديم توتودور.
اللز (باشيني قمگين ترپه دير). قيزيم، توتو، سني من اوزوم
ساخلا ياجا غام. (عليين دن چكير)
قاراجا قيز. يوخ، من پيري بابامين يانينا گنديرم.

نازلی. او دا دام-داس آلتیندا قالب اولموش.
 اللز. بو قیزی من اوزوم ساخلا یا جاغام.
 یئر. اللز دایی، قوی بیزده قالسین.
 گول پری. هاردا قالیر قالسین، بیزه گرک دئیل.
 غنچه. ها، آنا جان، نه یاخشی قیزدیر. بیر یئرده یاشایاریق.
 یاسمن. یوخ، اونی هئچ کسه وئرمه یه جهیم، اوولاد کیمی
 باغریما باسیب آنالیق ائده جم.
 گول پری. آلا، کول باشینا، قوجا قایناناین آجین دان قارنی
 قورولدا بیر، بو، یئتم قیز گوتوروب ساخلا بیر.
 یاسمن. نه ائله دئیرسن، آی آنا، اوغلون، من نه قازانیریق
 هامی سی سنن قارنین دان گلیب-گندیر. سنن قارنین کور قویودور، نه
 وئرسن، گوردوم دئمز. (هامی گولور)
 قاراجا قیز (آغلاییر). من گندیرم...
 گول پری. نازیمی چکمه یه من آدام آختاریرام. هئچ بیلیمرم،
 بو بختورین نازینی کیم چکه جک.
 یاسمن. من چکرم، من... بالام کیمی ساخلا یارام. (اونو
 قوجا قلا بیر) او منیم قیزیم اولاجاق... بو منیم توتو بالام دیر، بو
 میمونو دا، او آیینی دا سنه وئره جهیم. هر گون سن چالیب اوخویارسان،
 اونلار سنن قارشیندا اوینار. دونن سیزین هیتینیزده گوردونمو نه
 یاخشی اویناییردی. قونچا، قیزیم، او آیینی آج، بورا گتیر! (قونچا گندیر،
 آیینی آچیب گتیریر) باخ، نه یاخشی آیی دیر؟
 آیی ایت کیمی یالمانیر، قاراجانین پالتارینی قوخولاییر. اونون قارشسی سندا یکی آیاغی
 اوزرینده دوروب علیه اونونلا اویناییر.
 قاراجا قیز. وای... خالا، بونا باخ!.. (گتری چکیلیب مارا قلا اونا باخیر)
 یاسمن. قورخما، قیزیم، او سنینه اویناییر.
 یاسمن دفی علیه آلیب چالیر. آیی یکی آیاغی اوزرینده اویناماغا باشلاییر. قاراجا یا
 یاناشیب الیه اونی دا اویناماغا چاگیریر. میمونو گلیب آیینی الیه ایتلییر. قاراجا
 الیه اوزو اویناماق ایستیر. آیی دونقولدانیر. پنجه سیله اونی وورور. میمون ال چکیر.
 او دا آیینی دیشلمک ایستیر. آیی اونی دیشلییر. میمون زینگیلده یه-زینگیلده یه گتری چکیلیر.
 دلیله آیی دیشله یین یتری تتر-تتر یالاییر. بیر طرفده چومبلیب اونلارا تاماشا ائدیر. یاسمن
 دفی چالیر، آیی اوینایا-اوینایا قاراجا یا یاناشیر. علیه اونی دا اویناماغا چاگیریر.
 یاسمن. قیزیم، آیی سنی ده اویناماغا چاگیریر.
 قاراجا قیز. یوخ، من اوینایا بیللمرم.
 یاسمن. قونچا، گل، سن اوینا.
 قونچا دفی علیه آلیب چالیر، اوخویور، آیی الیه اوز-اوزه اویناییر.
 غنچه (اوخویور).

من چالیم، ائی آیم، اوینا!

ائی مټهريان داییم، اوینا!

شبابش ایله دولسون دفین.

گتیر، وټر، من ساییم، اوینا.

آیم سویله، بو نه ایشدیر؟

سنده یامان بیر وردیش دیر.

یوخسا، آیم، قوجالمیسان؟

بټلین نټچین ایلمیش دیر؟

منیم آیم گوزل قیزدیر،

اوزو لاله، گوزو اولدوزدور.

آدی دیلده داستان اولموش،

گوزل لیکده او یالقیزدیر.

یاسمن (قاراجا قیزا). قیزیم، سن ده ال چال!

قاراجا ال چالمیر... آیی اوینایا-اوینایا اونون یانینا گلیر. اللریله اونون اللرینی بیریرینه

وورور کی، ال چال. هامی گولور، اوون قورتاریر. آیی دفی علینه آلیر، اوتوران لارین قارشى سینا

توتوب پول ایستیر. هټچ کس پول وټر میر. آیی پول وټر مه یین آدام لارا دونقولدانیب گئدیر.

اللز دایی دفعه اوچ عباسی پول آتیر. آیی دفی گتیریب قاراجا قیزا اوزادیر.

یاسمن. باخ، قیزیم، آیی هامی دان چوخ سنی سټویر. پولو سنه وټریر.

قاراجا قیز. من پول ییغان قاراجی دئیلیم کی؟!

گول پری. یوخ، سن شاه آباسین قیز یسان.

یاسمن. من قیزیم توتویا چالماق، اوخوماق اویره ده جه یم.

بیر گورون نه قیز اولاجاق.

یټر. گولپری نه یاخشی دئدی. بونون آدینی قاراجا قیز چاغیرین.

یاسمن. بو قاراجا قیز منیم جانیم، جیریمدی. اونو اوز بالام

کیمی ساخلا یا جاغام.

قاراجا قیز. یوخ، من پیری بابامین یانینا گئدیرم.

گول پری. بون دان سونرا کټیمیز وار... هر گون زورناسینی باشلا یا جاچاق.

اللز دایی چیرت چوبوغونو چک-چکه درین فیکره گتیمیش دیر.

نازلی. آی اللز دایی، نه فیکره گتیمسن؟

اللز. بو زلزله نی دوشونورم، نه قدر اټو ییخدی، اوچاق سون دوردو،

نه قدر آتا-آنانی اوغلون دان، نه قدر اوغلو-قیزی آتا-آناسین دان آیریدی.

یټر. اټله اونو دئ. بو یازیق قیزین تاخسیری نه ایدی؟

قاراجا قیز. خالا، من اټویمیزه گئدیرم.

گول پری. اوروج، سن الله بو یټیمی بورادان رد اټله. سسین دن

باشیم-قولاییم گتندی.

اللز. آی گولپری باجی، نه یامان اینجه باش-قولاغین وار. قیزیم،

دور گل ښایما، سن منیم قیزیم اولاجاقسان.
یتر. اللز دای، سنین اوشاغین چوخ دور. من ساخ لارام.
یاسمن. یوخ، بو قیزی هنج کسه وئرمه یه جهیم.
اللز. سن یاخشی ساخ لارسان، آنجاق بون لارین علین دن بو قیز گون
گورمز.

قاراجا قیز (آغلاییر). من هنج یترده قالمیرام. انویمیزه
گنډیرم. (برک آغلاییر. آیی و مئیمون اونون قارشی سیندا آتیلیب دوشور،
دونقولدانیر، زینگیلدیر. قاراجا آغلماقدا داوام ائدیر) من بابامین
یانینا گنډیرم. من بابامی ایستیرم.
اوروج (قاراجانین علین دن توتوب برک ایتلییر). هارا ایستیرسن گت!
گول پری. علینه قوربان اولوم، ائله، باخ.
یاسمن (قیزین علین دن توتور). یوخ، گنتمه یه جک.
اوروج. بیزه لازیم دئیل!
گول پری. رد ائله گنئسین!
یاسمن. یوخ، گنتمه یه جک!!
ایکینجی شکیل

صحنه اولو، چیچک لی و سئو رک کول لو بیر چولو تصویر ائدیر. بیر کیچیک قاراجی چادیری
قورولموش. چادیرین یانیندا گول پری اوتورموش. یاسمن آیاق اوسته ایش گورور.
یاسمن. گوره سن، اوغلون نئچین گنجیکدی؟
گول پری. یئنه نیه تشویشه دوشموسن؟
یاسمن. قاراجانی او هر گون آغلادیر. قیز اونون علین دن لاپ
تنگه گلیمیش دیر.
گول پری. قیز یاخشی قوچاق قیز دیر. پول قازانان دیر... آنجاق بیر آز
ترس دیر.

یاسمن. ترس دئیل... من لیگینی سئون قیز دیر. اونون ایله آجیاجی
دانیشماق اولماز!

گول پری. اوروج ترس، او ترس. ایکی ترس یولا گنتمز.
یاسمن. دئیه سن قاراجا ایله باریشمیسان؟
گول پری. هر گون دف دولوسو بیزه پول گتیریر. بس باریشمارام؟
ایت برک هورور. آدام سسی گلیر، کیمسه آغاچ ایله اوزاقدا اوزونو قوروپور.
یاسمن. خئیر اولسون، بو طرف گلن آدام کیم دیر؟
پیر بابا (گلیر). گونورتانیز خئیر اولسون.
یاسمن. خئیر ایچینده اولاسان.
پیر بابا. نه یامان سرت ایتینیز وار. یاخشی کی، باغلامیسینیز.
گول پری. نه ایستیرسن، قوجا؟
پیر بابا. من بیر قیز ایتیرمیشم، اونو آختاریرام.

ياسمن. نه قيز؟

پير بابا. اون ايكي-اون اوچ ياشيندا. قاراينيز قيز دير. آدى توتودور، ايكي آيدير اونو آختاريرام. دئيرلر كي، اونو بير قاراچي آروادي گوتوروب آپايربدير. گول پري. يوخ، بيزده ائله قيز يوخ دور...

پير بابا. بلکه باشقا قاراچي دسته لرينده گورموسونوز؟

ياسمن. او قيز سنین نيين دير؟

پير بابا. اوغول كي مي سئود يگيم ان ياخين دوستومون قيزي دير.

آتاسي نين او قدر ياخشي ليغيني گورموشم كي...

ياسمن. گورونور اعتبارلي كيشيسن.

پير بابا. قيزيم، ايت ايتليگيله ياخشي ليغي اونو تيمور، بيز اينسانيق.

ياسمن. ائه، بابا، هر آدام اونو باجارماز.

پير بابا. او قيزي تاپيب منه وئرسن، گنده-گوندوز جانينا دعا

اؤدرم.

گول پري. آ كيشي، نه چوخ دانشيرسان، سنه دئديم كي، بيز تانيميريق.

پير بابا (ياسمنه). بلکه اونو بير يئرده گورموسونوز؟

گول پري. يوخ، يوخ، گورميشيك.

پير بابا. بو قيز بس نه اولدو؟ ايكي آيدير او قيزي قابي-قايي گزيرم.

ياسمن (طرفه). ائه، يازيق كيشي... (پيري بابايا) زلزله دن سيزه

ده بير زيان توخوندومو؟

پير بابا. ائه، قيزيم، نئجه توخونمادي. منيم ده ائويم-ائشيكيم

اوچدو، بير نوم، گلينيم داش آلتيندا قالب اولدو. ايندي يالقيزام. آه،

بيرجه قيزي تاپسايديم، دردلريمي اونودارديم.

گول پري. ائه، نه چرنچي كيشي دير. باشيم، بئينيم گئتدي. اونو تئر

يولا سال، گتسين.

ياسمن (طرفه). آه، من نئيليم؟ بالاسي كي مي سئود يگي

قاراجاني بو دردلي كيشيه وئريم. بس من نئيليم؟ يوخ، بئله قيزي

عليم دن وئره بيلرم، او منيم جانيم، جيريم دير. بوتون مهببتي مي

اونا سالميشام. آنا، دئييب اوستومه يوگورنده اوريم داغا دونور.

پير بابا. منه دوغرو بير جاواب وئرين.

ياسمن. بابا، بيزيم او قيزدان خبريميز يوخ دور.

پير بابا (اوميدسيز). دئيرسن يوخ دور. بس بو قيز نه اولدو؟ اوف،

گزمك دن آباق لاريمدا گير قالمادي.

گول پري. ياخشي، ياخشي، نئيتيني اوستوموزه توكمه، گت!

پير بابا. گنديرم، گنديرم، ساغ اول، قيزيم. (گندير)

گول پري. بورا باخ، ياخشي پول وئرسيدى، قيزي تاپشيرارديم عليه.

(باغيرير) آ كيشي! آ كيشي!

ياسمن (عليه پيرى بابانى ايشاره ائدهرك). هئچ! هئچ!..

(گولپريه) من او قيزى دونيا مالينا ساتمارام.

گول پرى. بورا گل، بورا گل!

ياسمن. اولسم ده من او قيزى علمدن وئرمه يه جهيم...

گول پرى. قوجا، او قيزى تاپساق بيزه نه قدر پول وئرسن؟

ياسمن. آي آرواد، هانى، قيزى تاپميسان كى، وئيرسن؟..

پير بابا. منيم پولوم يوخ دور، اولسايدى اوندان اسير گمزديم.

كيم او قيزى تاييب منه وئرسه، اوچ آي اونا قوللوق ائدرم.

گول پرى (ايستنه ايله). قوللوق ائدرم.

پير بابا. هر آغير چتين ايشينه گئدرم.

گول پرى. يوخ، يوخ، بيزه نوكر-موكر لازيم دئيل. گئت!

پير بابا. آي باجى، دئيه سن سيز او قيزين يئريني بيليرسينيز. سيز

الله، بيليرسينيز سه، گيزلتمين.

ياسمن. بابا، بيلميريك.

گول پرى. گئت، گئت... بيز قيز-ميز تانميريق.

پيرى بابا گئدير.

ياسمن. قوجانى گورورسن؟ عاديله، سانيله نيشان وئير، يوخسا قيزين

سوراغيني قوجايا خبر وئرميش لر. اوف، اوريم دوگونور. من او قيز سيز

بير گون ده ياشايا بيلمرم.

گول پرى. دليسن، من اونو هئچ علمدن وئررمى؟ او بيزيم

چورك آغاجيميز دير.

ياسمن. قوجا ياخشى پول وئرسيدى، الله وئردين كى... سيزين

اللهينيز، ايمانينيز، ويچ دانينيز پول دور، پول... هله دورد-بئش آيا گورورسن

او قيز نه قيز اولاجاق. قاراچى لارين گوزو بو قيزدادير. قورخورام،

قوجا يولدا قيزى گوره. اوغلون دا كى، بو يئتم قيزا گوز وئير، ايشيق وئرمر.

آغلانمادىغي گون يوخ دور. قاچماسا ياخشى دير.

گول پرى. يازيغين هاراسى وار كى، هارا قاچسين.

ياسمن. ايندى قاراجا ياغا-بالا دونوب؛ بير زامان قوووردون.

گول پرى. من ده اونون گتيرديكى پول شادام، يوخسا اونو بير ساعت

دا بو قايدا قويمارام.

ياسمن. آجگوز اولدوغونوزو بيلميرم. (مئمون اوزايب گوزلرينى

آچير، گاه يومور، گاه دا يولا طرف باخاراق زينگيلدير)

مئمون باخ، قاراجا ايله اوروجون يولونو گوزليير. آي ايله بونو قاراجا

قيز دوستلاشديردى، يوخسا هئچ يولا گتتميردى لر.

اوروج ايله قاراجا گورونور. قاراجا علينده دف قاچا-قاچا گلير. دفى يثره قويوب

ياسمنى قوجا قلاير. بيردن آغلاير. مئمون اونو گورونجه قاچيب يانينا گلير.

سٽوئنگجڪ سس لڙ چيخاڙير، اونونلا اوينا ماڻا ايسٽير. قاراجا ائينا ائيمير. مٿيون آبي ايله
اويناماغا باشلاير.

ياسمن. قيزيم، نه اوچون آغلانسان؟ يوخسا اوروج عمي سني
دويموش؟

قاراجا قيز. علين دڪي مات راق ايله اوچ دفعه بئليم دن ائله چڪدي
ڪي. (آغلانير)

ياسمن. جان بالام، جان. (اونو قوجا قلايب اوپور)
گول پري. قيزيم، قاراجا، گل بورا گوروم نه قدر پول گئيرميسن؟
قاراجا قيز. پول لاريمي آناما وئره جهيم. آل، آنا جان. (پول لاري
ياسمنه وئير)

ياسمن. قيزيم، آپار وئر، ننن ساخلاسين.

قاراجا قيز (قاچا-قاچا آپارير). آل، نه جان، اوروج عميه
وئرمه. علينه پول دوشن ڪيمي گئديب ايچير، خاصيتي داها دا پيسولور.
گول پري. يوخ، قيزيم، وئرمم. (پولو آجگوز جه سينه قامارلاير)
آفرين قيزيم، بوگون نه چوخ پول گئيرميسن. گل بير سني اوپوم. (اوپور.
اوروجو گورونجه پولو گيزليير. قاراجا ياسمني قوجا قلايب اوتورور.
اوروج علينده مات راق ياناشير، قاراجا يا)

اوروج. قالخ، آيني باغلا.

قاراجا جاواب وئرمير. آبي، مٿيون اوينا ماڻا داوام ائدير.

ياسمن. قيزيمي نيه وورموسان؟

اوروج. سن آغزيني يوم، او منيم ايشيم دير. قالخ آيني باغلا!
قاراجا جاواب وئرمير.

گول پري. آي اوغول، سن بو قيزي اينجيمه، او گله لي آغ گونه چيخميشيق.
آبي ايله مٿيون قاراجا يا ياناشير. سٽوئنگجڪ سس لڙ چيخاڙير. اونون قارشى سيندا آتيلير دوشور.
قاراجا اونلارا باخير، گولور، باشيني يئنه ياسمه نين قولتوغونا سوخور.

اوروج (علين دڪي مات راق يوخاري قالديرير). قالخ دئيرم سنه!

ياسمن. قيزيم، باخ، بو حيوان لار سني نه قدر سٽوير. قالخ
قيزيم، آيني باغلا گل.

قاراجا دورور. آبي نين زنجيريني علينه آلير، آبي ايله مٿيون سٽوينديڪ لرين دن اونون
قارشى سيندا آتيلير-دوشور. قاراجا اونلارين باش لاريني قوجا قلاير.

قاراجا قيز. منيم عزيز دوست لاريم.

آبي و مٿيون اونو دليله يالاير. اونا مٿهريان ليق ائديرلر. قاراجا آبي نين زنجيرين دن
توتوب آپارير. آبي، مٿيون اوينا يا-اوينا يا گئديرلر. ياسمن اونلارين دالينجا باخاراق:

اوروج. من بئله ايندا اوشاق گورميشم. او زورباليقدا آبي منيم

قامچيمين قورخوسون دان هر توور اوپون چيخاڙير، آنجاق بو بالا جاليقدا قيزين
علينده آجيز قالميشام.

یاسمن. بونون سببی اودور کی آیی حیوان دیر، بو ایسه اینسان.
 حیوان ایله ائدیلن رفتار اینسان ایله ائدیلمز. حیوانا چوبوق لازیم ایسه،
 اینسانا مټهر بیان رفتار، مولاییم سوز لازیم دیر.
 اوروج. یوخ، بو بیر سبب دئیل. سن اولماسان من اونو ایکی گونده
 موما دوندررم.
 یاسمن. بورا باخ، قیزین آدامی گلیمشدی. اونو آختاریردی. بیر
 تهر یولا سالدیق گئتدی. سن بو قیزی چوخ اینجیتمه، قاچار.
 اوروج. سن بیلیرسن او نجه ترس دیر. نه دئیرسن قایا کیمی سس وئریر.
 یاسمن. سوز دئمیین قایداسی وار. بس منیم سوزوم دن
 نیه چیخمیر؟
 گول پری. یاخشی، یاخشی، بئش-اون شاهی پول گتیریر دئییه سن ده بو تات
 قیزینی دینگه ائله ییب باشیمیزا قویما.
 یاسمن. سنین کیمی آنانین ائله ده اوغلو اولار. اتی آجی، دیلی آجی.
 یازیق بیر پارچا قورو چورویی ده گوز یاشی ایله یئیر. سیز یاخشی لیق بیلمز سینیز.
 اوروج. بورا باخ، سن ییزه عقل اویرتمه، بو ماتراغی گورورسن؟
 قاراجا قیز گلیر. یاسمه نین قارشی سیندا اوتورور. یاسمن اونو قوجاقلاییر.
 قاراجا قیز (یاسمنی قوجاقلاییب). آی آنا، نه یاخشی سن وار میشان.
 یوخسا من بیر ساعت بوردا دایانماز دیم.
 یاسمن. ئیلردین، قیزیم؟
 قاراجا قیز (یاسمه نین قولاغینا). قاچار دیم.
 یاسمن. دلی بالام، هله دئ گوروم، بو گون یاخشی چالیب
 اوخودونمو؟
 قاراجا قیز. آنا جان، ائله یاخشی اوخویوب چالدیم کی، آدام لار
 دیمین ایچینه پول ایله دول دور دولار.
 یاسمن. سنه بون دان دا یاخشی هاوالار اویره ده جه یم. دفی
 گوتور، دونن اویر تدیگیم هاوانی اوخو، گوروم نجه اویرنمیسن؟
 قاراجا قیز (تنز قالخیر). قوی آیینی گتیریم، چالیب اوخویاق.
 یاسمن. یاخشی قیزیم، گنت، گتیر. (قاراجا قیز گندیر)
 گول پری. آدامین اللهی وار، ایندی آغ گونه چیخمیشیق. هر گون دف
 دولوسو پول گتیریر.
 یاسمن. آنجاق یئتمین گونو، روزگاری یوخ دور.
 اوروج. نه قدر کی، ترس دیر ماتراق یئیه جک.
 قاراجا قیز آیی ایله اوینایا-اوینایا گلیر. دفی علینه آلیر، چالیر، اوخویور، آیی ایله
 اوز-اوزه اویناییر.
 قاراجا قیز (اوخویور).
 ائی مټهر بیان آیم اوینا

من چالیم، اویناییم، اوینا!
 سن شاباشلا دفی دول دور،
 گنیر وئر، من ساییم، اوینا!
 (آغاجی آیی نین علینه وئیر، آیی قوجا کیشی کیمی علینده آغاج
 اییله-اییله اویناییر)
 گول چیچک لی یاز گلیمیش دیر.
 آیم، سویله بو نه ایشدیر؟
 یوخسا سن ده قوجالمیسان
 بثلین نئچین ایلمیش دیر؟
 (آیی نین باشینا پاپاق قویور)
 ائی بیغ لاری بورما اوغلان!
 ساف پولاددان قورما اوغلان!
 قیرقوول لار باخ، سس لنیر.
 نیشان آل تئز، دورما، اوغلان!
 (آیی نین باشینا قیرمیزی دسمال سالیر)
 منیم آیم، چوبان قیزی،
 یاناق لاری آل قیرمیزی.
 بویو اونون سرو آغاجی،
 باشی شووه لان قارپیزی.
 او یون بیتدیک دن سونرا آیاقلارینی آرالایاراق دفی اونلارا طرف توتور.
 یاسمن دفين ایچینه بیر عباسی پول آتیر.
 یاسمن. ساغ اول، قیزیم، ساغ اول، هله سنه بون دان دا یاخشی ماهنی لار،
 او یون لار اویره ده جه یم.
 اوروج (آیی نین بویرونه ماتراق ایله برک وورور. آیی برک دونقولدانیر).
 آپار، آپار، آیینی باغلا!
 قاراجا قیز آیی ایله اوینایا-اوینایا گئدیر. آرابیر دایانیر.
 آیی ماتراق دین یثری دلیله یالاییر.
 گول پری (گویه باخاراق). پاهو، گوی اوزو یامان بولانیر. بولدولار
 اوستوموزو آلیر.
 اوروج. بیر یاغیش یاغاجاق کی، توت او چون دان گویه چیخ.
 گول پری. تئز اول، تئز اول چادیرین اطرافینا درین خندک قاز. برک
 یاغیش یاغسا چادیری دا، بیزی ده سئل آپارا بیلر. ایکی داغین آراسیندا ییق. بو
 دره یامان سئل لی دره دیر. یادیمدادیر، بیر دفعه بوردا سئلین آغزین دان
 اوزوموزو زور-گوج ایله قورتاردیق.
 اوروج. گلین، گلین، خندک قازاق.
 قاراجا قیز، یاسمن، اوروج اللرینده کولونگ، بئل چادیرین اطرافینی قازیرلار. گوی گورولداییر،

شیمشک چاخیر.

یاسمن. منیم اوریمه دامیب، بو یاغیش زیان سیز کئچمه یه جک.

اونسوز دا چایا باخ، نئجه داشیر. سئل گئتدیکجه گوج لئیر.

اوروج (قاراجانی آياغيله برک وورور). سن بو ترسین بیر کولونگ وورماغینا باخ!

قاراجا قیز (آجیقلا). نیه وورورسان؟

اوروج. گورونور، کونلون یئنه مات راق ایستیر.

قاراجا قیز. دایان، سنین بو مات راق لاردان جانیمی ائله قورتاریم

کی، بیر ده منیم اوزومو گورمه یه سن.

اوروج. سن او گونو گورمه یه جکسن.

قاراجا قیز (طرفه). گورریک.

گول پری. اوروج، اوروج چای داشیر، سئل بیزه طرف گلیر.

یاسمن. وای، باشیما کول!

گوی گورولداییر، شیمشک اویناییر، ایلدیریم چاخیر، شدتله یاغیش یاغیر.

گول پری. سئل بیزی آغزینا آلیب آپارماسا یاخشی دیر. (یثرین دن قالخب

چادیرا طرف گلیر) هله بیر یاغیشا باخ!

اوروج. چادیرا گلین، بورا سالامات لیق دیر.

گول پری. چادیرا گیریر. یاسمن، قاراجا و اوروج تاماشا ائدیرلر.

یاسمن. تپه لردن دره یه آخان سئله باخین! بو اللهین بلاسی دیر.

مئیمون چادیرا گیریر.

قاراجا قیز. سن بو مئیمونا باخ، او دا قورخوسون دان گلیب چادیرا

سیغینیر.

اوروج. یاخشی یادیم دوشدو. قیز، تئز اول گئت، آیینی آج، گتیر.

قاراجا قیز. وای، بو یاغیشدا، سئلده من نئجه گندیم.

یاسمن. بو اوشاغی گوندرمه، او باجارماز!

اوروج. بس کیم گئتسین؟ (قاراجانین قولون دان ایتلییر) گئت دئیرم سنه!

یاسمن. نیه اوزون گئتمیرسن؟

اوروج. سن آغزینی یوم. (قاراجانین قولون دان توتوب ایتلییر) سنه

گئت دئیرم!

قاراجا قیز (آغلایر) من قورخورام.

یاسمن. یاخشی، یاخشی من گندرم... او قیز ایله ایشین اولماسین.

(گئتمک ایستیر)

قاراجا قیز. سن گئتمه، آنا جان، باخ، چای داشیب او طرفی بوروگور.

اوروج. بیر باخ، جان لاری نین اوستونده نه اسیرلر.

یاسمن. سن یامان اسیرسن. (گئتمک ایستیر)

قاراجا قیز. گئتمه، آنا جان، گئتمه، قوی من گندیم.

یاسمن. یوخ، قیزیم، سنی قویمارام.
 قاراجا قیز. قورخما، منه بیر شئی اولماز.
 گنتمک ایسترکن یاسمن اونو توتوب ساخلا ییر.
 یاسمن. سن دور، ترس لیک ائتمه، من گئدیرم. (گئدیر)
 شیمشک اویناییر، ایلدیریم چاخیر، آیی قورخوسون دان دارتینیر، بوداغی قیریپ زنجیرله
 برابر قاچیر. گولپری باشینی چادیردان چیخاریب اطرافا باخاراق:
 گول پری. وای! بو سئل دونیانی باساجاق.
 قاراجا قیز (هیجانلی). آنامی سئل آپارماسا یاخشی دیر، هانی گورونمور؟
 (یاسمن سئل دن کئچمک ایسترکن ییخیلیر. او آیاغا دورماغا
 چالیشارکن سئل اونو ایتله ییب ایره لی آپاریر. نه قدر چیخماغا چالیشیر، باجارمیر.
 بیردن باغیریر)
 یاسمن. وای...
 قاراجا قیز. او نه سس دیر؟ وای!.. آنامین سسی دیر... (تئز قاچیر،
 یولون یاری سین دان) کومه یه گلین، آنامی سئل آپاریر.
 اوروج دا قاچیر، قاراجا اوزونو سئل وورور، سئل اونو او طرف-بو طرفه آتیر.
 یاسمن. قیزیم، سن گلمه باتارسان. اوروجو چاغیر، اوروجو.
 قاراجا قیز. آنا جان، قورخما، من اوزمی یاخشی بیلیرم. اوروج
 عمی!.. اوروج عمی!! (اوزونو سئلین آغزین دان قورتاریب یاسمنه چاتدیریر.
 اونون قولون دان توتوب چکیر. سئل اونلاری او طرف-بو طرفه وورور. اوروج گلیر)
 اوروج. قیز، سن یاسمنی بو طرفه چک. علینی اوزات، من سنی چکیم.
 قاراجا قیز. من آنامی توتوشام... علیم سنه چاتمیر... بیر آز
 ایره لی گل!
 اوروج. ها، قوچاق قیز، قولون دان توت، بو طرفه چک.
 قاراجا قیز. سئل قویمور... سن ده گل!
 اوروج. من گله بیلرم... برک توت، ها قوچاق... ها!.. چک... بو
 طرفه. وای... سئل هر ایکی سینی آلیب آپاریر. تکجه باش لاری گورونور. اودور
 یئنه اوزه چیخدی لار. قاراجا، قاراجا!..
 قاراجا قیز. وای! (آغلا ییر). آنامی سئل آپاریر.
 اوروج. آغلاما... یاسمنی او داشا طرف چک.
 قاراجا قیز. چکیرم، سئل قویمور، منی ده باتیریر... کومه یه گل!..
 اوروج. یوخ، من گله بیلرم.
 قاراجا قیز. وای... آنامی سئل داشا ووردو.
 اوروج. ها، قوچاق قیز... بو طرفه چک... سئل سیزی ساحله وورور.
 قاراجا قیز. سن علینی منه اوزات، تئز اول، تئز اول!
 اوروج علینی اونا اوزادیر، یاسمنی یاریمجان سودان چیخاریر لار.
 یاسمن. وای... وای...

قاراجا قیز باشی نین دسمالینی آچیب یاسمه نین باشینی آغلا یا- آغلا یا باغلا ییر.
قاراجا قیز. وای، باشی داشا دییب یاریلدی. قان گور نجه آخیر.
آنا جان، آنا جان...

یاسمن. اوف، ال وورما، قیزیم، اولورم.
اوروج. نه اولوب، سنه کی... باشی یاریلماقلا آدام اولمز.
گول پری. اوروج، اوروج، گل منی بوردان گوتور.
یاسمن. منی یریم دن ترپتمین. اوف، قاراجا هانی؟
قاراجا قیز. بوردایام، آنا جان! (قوجا قلا ییب آغلا ییر)
یاسمن. یتیم بالام، یازیق بالام! (اونو قوجا قلا ییر، آغلا ییر).
قاراجا باشینی اونون باشینا سویکه ییب آغلا ییر)
اوروج (بیردن). آیی نه اولدو؟ (بیردن گئدیر باخیر، تئز قایی دیر)
قاراجا قیز. آنا جان، باشین چوخ آغرییر.
یاسمن (حال سیز). قیزیم، بئلیم، اوف، بئلیم یامان آغرییر.
قاراجا قیز (علی ایله باشینا باخیر). قان هنج کسلیمر.
اوروج. آیی بوداغی قیریپ قاچمیش، گئت اونو تاپ... تئز اول!
قاراجا قیز. من اونو هاردا تاپیم؟ بلکه اونو سئل آپارمیش؟
اوروج. من بیلیم... هاردا اولسا تاپ گتیر، یوخسا...
قاراجا آغلا ییر.

یاسمن. اوروج، دایان، نه قدر جانیمدا جان وار، سنه
وسیتی می ائلییم. دورد-بش ایلدیر سنینله یاشایرام، آجی سو گوش دن
باشقا بیر شئی گورممیشم. جاوان اومرومو چوروتدوم، مین ظلم، مین
جفا ائتدین. بون لارین هامی سینی سنه هالال ائدیرم. آنجاق سن ده منه
سوز وئر کی، بون دان سونرا قاراجا قیز ایله مئهریان دولانیب اونو اینجیتمه یه جکسن...
(حال سیز اولور)

اوروج. یاخشی، یاخشی...
قاراجا قیز. آنا جان... آنا جان... سنه نه اولدو؟
یاسمن (حال سیز). هنج... هنج... قیزیم. (اونو قوجا قلاماق ایستیر،
باجارمیر) وای...

اوروج. یاسمن!.. یاسمن!..
قاراجا قیز. آنا جان، آنا جان!.. اوف، جاواب وئر... آنا جان، سنه
نه اولدو؟

یاسمن جانینی تسلیم ائدیر.
اوروج. بو دا بئله گئتدی.
قاراجا قیز. آنا جان، آنا جان، منی کیمه تاپشیریب گئدیر سن.
سن اولمه، قوی من اولوم، من سن سیز یاشایا بیلرم. (آغلا ییر)
گول پری (باغیریر). آی اوغول، آی اوغول، گل منی بوردان گوتور.

اوروج. سنین ده کئفین گلیب. بختور، آرواد بوردا اولوب، آیی بوداغی
قیریب قاجیب، سن ده جانیین هاینداسان... (قاراجایا) قالخ، زیریلداما،
تئز اول، آیینی گئت تاپ. (قولون دان توتوب چکیر)
قاراجا قیز. بوراخ قولومو... من آنامی قویوب هارا گئدیرم.
اوروج. دور دئیرم سنه. آیی تاپیلماسا درینی بوغازین دان چیخاراجاغام.
دی گوروم او هارا قاجار؟

قاراجا قیز. نه بیلیم.

اوروج. نئجه نه بیلیم.

قاراجا قیز. اونون گوجو منده اولسا، من ده زنجیری قیریب قاجارام.
اوروج. او مئشه یه قاجمیش اولاجاق... گل گئدک، اختاراق
قاراجا قیز. بس آنام؟

اوروج. چوخ میریلدانا، آیینی تاپیب تئز قایداریق.

قاراجا قیز. یوخ، من آنامین یانین دان آیریلمازام.

اوروج (ماتراغی قالدیریب هاوادا اوینادیر و اونون قولون دان بوتون
قوتیله دارتیب چکه رک). ماتراق یئمیش، دور گئت دئیرم.
قاراجا قیز (آغلاییر). اوف، نه یامان گون لره قالدیم.

م ای م او ن گلیر. قاراجانین آیاقلاری اوجوندا یالمانیر.

اوروج (ماتراق ایله مئمونو وورور). دور گئت بوردان. (گولپریه)
بیز گئتدیک، سن مئمون دان گوز-قولاق اول.

گول پری. آی اوغول، منی سئل آغزیندا قویوب هارا گئدیرسن؟
قاراجا قیز (یاسمنه باخاراق). آی... آنا جان... آنا جان...

من سن سیز نه انده جه یم؟!

اوروج. یوبانما، گئدک. (گئدیرلر)

گول پری. منی سئل آغزیندا قویوب گئتدی لر. بس منیم حالیم نه
اولاجاق؟ بلکه یئنه سئل گلدی... یوخ، من بوردا قالا بیلرم...

گئدیم باشیما بیر چاره ائلییم.

بیردن شیمشک اویناییر، ایلدیریم چاخیر.

گول پری. وای... من بورادا قالا بیلرم. (قاچا-قاچا گئدیر)

پرده

ایکینجی پرده

اوچونجو شکیل

صحنه مئنشی تصویر ائدیر. بیر-بیرین دن آرالی آغاج لار، کول-کوس. یاخیندا بیر کیچیک

ماغارا، آیین زنجیری بیر کولا دولاشیب. نه قدر دارتینیر آچا بیلیم. آیی دونقولدانیر.

آجیغین دان، زنجیری چئینیر. بیر آز دایانیر، یئنه دونقولدانماغا، باغیرماغا زنجیری

چئینمه یه باشلاییر. قاراجا قیز ایله اوروج گورونور.

قاراجا قیز. آیین سسی بو طرف دن گلیردی.

اوروج. آلدادا بيلمزسن. من سس ائشيتمديم. آيى تايلماسا بو
مشه دن سالامات قايتمايا جاقسان.

قاراجا قيز. من نئيلىم؟

اوروج. آيىنى بو ساعت تاپ!! (ماتراغى قالديرير)

قاراجا قيز. بير داياڭ گورك... سسنى ائشيتيمش... باخ... اودور،
يئنه سس گلير.

اوروج. آي چنگى، من قولاق لارېما اينانيم، يوخسا سنه؟ (آيى باغيرير)

قاراجا قيز. باخ اودور... آيى نين سسى دير.

اوروج. هه، من ده بير سس ائشيتدیم. دئيه سن اودور.

هر ايکى سى ايره لى گئدير. قاراجا قيز آيىنى گورور. آيى اونو گورونجه
سئوينديگين دن آتيلير، دوشور.

قاراجا قيز. باخ، اودور، تاپدیم... (قاجير، آيىنى قوجا قلاير. آيى اونا

مئھريان ليق ائدير. عليه اونونلا اويناير. اوروج گلير. زنجيرى نين دولاشيغيني

آغاچ دان آچير. سونرا زنجيرى آغاچا برک باغلاير. ماتراغى قالديرير)

اوروج. ايندى سنه بير توى توتوم كى، بير ده زنجيرى قيريب قاچماياسان.

(ماتراغى ايله وورور، آيى دونقولدانير، باغيرير)

قاراجا قيز. اوروج عمى، يازيق دير، نيه وورورسان؟ (اونون علينى توتور)

اوروج (اونو ايتله يه رك). سن چكىل!! (وورور)

قاراجا قيز. آخى اونون تاخسيري ندير؟ ايلديريم دان قورخوب قاچيب دير.

اوروج. ائى نانكور حيوان، بير ده قاچارسانمى؟

قاراجا قيز. يوخ، داها قاچماز... يازيق دير بس دير. (آغلاير)

اوروج. سن چكىل، چنگى. (وورور) بير ده قاچارسانمى؟

آيى دارتينير، دارتينير، هالقانى بوغازين دان چيخاير. قاراجا يا طرف گلير. قاراجا قيز

اونون بوينونو قوجا قلاير، عليه اوخشاير. آيى جانينى آغرى سين دان دونقولدانير.

قاراجا قيز. يوخ، گوزل آييم، ياخشى آييم، منيم عزيز دوستوم،

آغلاما.

اوروج (زنجيرى آغاچ دان آچيب گتيرير، ايستير كى، هالقانى آيى نين

بوينا كنجير سين). سن آيىنى برک توت، هالقانى بوينا كنجيريم. (قا-

راجا آيىنى توتور. اوروج هالقانى كنجيرمك ايستر كن آيى آتيلير، اونو ايكي پنجه سيله

يئره ييخيب، اوو كشديريب ديشليير)

اوروج. (باغيرير). آي قيز، قويم، آي منى اولدوردو.

قاراجا قيز. واى، واى. (آيىنى توتوب بير طرفه چكىر)

آيى دونقولدانيب يئنه اوروجون اوستونه آتيلير. پنجه سيله اونو وورور. ديشليير. قاراجا قيز

باخيب آغلاير. اوروج اولور. آيى اوندان ال چكىنجه قاراجا قيز قورخوسون دان قاچير. آيى دا

اونون آرخاسينجا قاچير. قاراجا قيز باغيريب اوزونو تنز بير ماغارا يا سوخور. آيى گليب، نه

قدر چاليشير ماغارا يا گيره بيلمير. بو زامان حسينه لى بى نوكرى ايله اللرينده توفنگ،

يانيندا ايتلر گليرلر.

بی (اطرافا گوز گزديره رک). اوو گورونمور، بو گونکو زحمتيمز
دئيه سن بوشا چيخاجاق.

سایماز. آغا بو مئشه ده اوو اولماز.

بی. اولسا دا، اولماسا دا اووسوز ائوه قايیتما یا جاغام.

سایماز. اووسوز قايیتساق پریجاهاڭ خانیم بیزی قاپی دان قووار.

بی. پوسته ده سنین قولاق لارینی یثرین دن چیخارار. بیر دووشان
وورساق اونا دا راضیام.

سایماز. راضی اولما میس علیمیزدن نه گلیر.

بی. بوردا اوتوروب بیر توسولتسک پیسولماز.

سایماز. آغا منیم باشیما بیر فیکیر گلیر.

بی. هانسی باشینا، کنچل باشینا؟

سایماز. بلی، ائله بو کنچل باشیما. (باشینی آچیر)

بی. یاخشی، دئی گورک!

سایماز. اووسوز قايیتساق من باغ هیتینه گیریپ قازلارین بیرینین

باشینی کسپ گتیره جهیم، دئیریک چول قاضی وورموشوق.

بی. باخاریق... کئچمیشده بورادا هر کولون آلتین دان بیز توراج قالخیردی.

هر ائوه قایی داندان بشش-اون توراج، قیرقوول آپاریردیم.

سایماز. اونلارین دا هامی سی خانیمین قارنین دان گلیر گئدردی.

بی. نیه خانیمین؟! پوسته ده، سن ده ائویمده قیرقوول اتی یئیشیه

قودوردونوز.

سایماز. آغا، بو کنچل باشیما آند اولسون یوخ، بیر توراج، قیرقوول

اتی یئمیشیک. قیرقوول سوموگو دئسن دوغرو دور. پریجاهاڭ خانیم بیزیم

خوریمیزین اوستونه قورو قفس قویاردی. بیز آنجاق ایت کیمی قیرقوولون

قابیرغالارینی گمیریردیک، ات گورمز دیک.

بی. نوکر-قارواش کی، وار، قاپیدا ایت کیمی بیر شئی دیر. ائله آدام لار

وار کی، قیرقوولون او قورو سوموگ لرینه ده هسرت دیر.

سایماز (ایستئها ایله). اوراسی ائله دیر. کاسیب-کوسوب قیرقوول اتی نین

لذتینی نه آنلاییر. اونو الله یاریدیپ بی لره.

بی. بو مئشه دن قوش لارین نسلینی کسن من اولموشام. اونلاری

باخ بو توفنگله بیر-بیر دنلیمیشم.

سایماز. بیر مئشه دن قیرقوولون نسلینی کسمک، او دا بو گوک

مهارت دیر. هر آدام اورک ائلمز. گورک اونو بیر من ده باجارا

یلرمی؟

ایت هورور.

بی. دایان، گورک بو ایت کیمه هورور. دئیه سن اوو گورموش...

سايماز. ائله بير شئ دير. يوخسا بوش يئره هورمز.
 ايت داها شدتله هورور. هر ايكي سي ايره لي گلير. گورور لر كي، ايت ايله آيي بوغوشور.
 آيي پنجه سيله ووروب ايتي يئره سرير.
 سايماز. آيي دير، آغا، آيي دير. (بي نيشان آلير) دايان، آغا، قوي
 اونو من ووروم. سنين گوللن اولدورمز.
 بي. چكيل او يانا، قودوق!! (نيشان آليب وورور. آيي سيلكه لنير، يارالانير،
 اولارلا هوجوم ائدير. سايماز اونو ووروب يئره ييخير. آيي يئره بوگورور،
 دونقولدانير) بو مشهده اومرومله آيي گورميشم، گوره سن
 بو هاردان آزيب گلמים؟!
 سايماز. اووسوز قايتما ياسينيز دئيه، اونو سيزين بختينيز چكيب
 گتير ميش. ياخشي اولدو، هئچ اولماسا ائوه اووسوز قايتما ديق.
 بي. آيي اتي نين كابابي دسگاه اولور. اوون آخيري بد اولمادي. گوتور
 گئدك.
 سايماز. آغا، بو ال آيي سي دير، بوغازيندا خاللتا يئري وار.
 بي. هاني؟
 سايماز. بودور، باخ!
 بي. بو مئمون اوينادان قاراجي لارين اولاجاق.
 سايماز. گر ك اولدور ميديك، آغجا خانوما توهفه آپار اديق.
 گوره سن بو نئجه اولوب قاجيب دير؟
 بي. كيم بيلير؟
 ايت اوروجون مئيديني يله ييب هورور.
 سايماز. كيم دير او؟
 بي. هاني؟
 سايماز (اوروجون مئيدينه طرف گئدير). آيي نين صاحبي دير. بي،
 گورونور، آيي باسيب اولدور وروب.
 ايت ماغارا آغزيندا هورمه يه باشلاير. ماغارا يا گيريب چيخير،
 آرام سيز هورور.
 بي. دئيه سن ماغارادا حيوان وار. ايت يامان هورور. (توفنگ ايله
 نيشان آلير)
 سايماز (ماغارا يا طرف گئدير). ها، بوزلار، ها!!.. (ايت ماغارا يا
 سوخولور، ايچري دن آغلاماق سسي ائشيديلير) ائشيدير سن؟ آدام سسي دير. باخ،
 آغلاير. (ايتي سسلير). بوزلار، بوزلار!
 ايت ماغارادان چيخير، آغزيني ماغارا يا توتاراق بر ك هورور.
 سايماز. ائي، كيم سن، قورخما، ماغارادان چيخ! (جاواب گلير. ايت
 ماغارا يا سوخولور، قاراجانين اتين دن توتوب چكه-چكه چيخاير،
 سايماز ايتي قووور، قاراجا آغلاير) قورخما، قورخما!

بی. آی قیز، سن کیمن؟ (قیز جاواب وئرمیر)

سایماز. او کیشی سنین نین دیر؟

قاراجا قیز. او منیم هئچ نییم، دوشمنیم. آیی اینتیقامیمی یاخشی آلدی.

بی. اجب دیل لی-دیلاور قیز دیر.

سایماز. بس سنین اوریین اونا یانمیر؟

قاراجا قیز. یوخ، یانمیر... او منه چورک وئرمیردی، من اونا

چورک قازانیردیم. هر گون دفینی پول ایله دولدوروب اونا وئیردیم، او دا اوزینده منه ماتراق ووروردو.

سایماز. بی کی دئیل، انون ماتراق ایله دویمه یه ایختیاری یوخ دور.

قاراجا قیز (آیینی گورور، هیه جانلا باغیریر). وای، منیم گوزل

آییم. (تئر گلیر، انون باشینی گوتوروب قولو اوزرینه قویور، آیی گوزلرینی

آچیر. قیزی گورونجه یاواش-یاواش اینیلدیر و علله قیزی قوجاقلایان کیمی اولور)

بی. بای، بو هله اولممیش... قیز، بری گل، سنی دیش لر.

قاراجا قیز. او منی دیشلمز. (آغلاییر)

سایماز. اونا باخ، اولوم حالیندا یئنه قیزا مهبت گوستریر.

بی. او سنی چوخ سئویردی؟

قاراجا قیز. بس سئویردی.

سایماز. بس نه او چون قاجیب ماغارایا گیرمیشدین؟

قاراجا قیز. کیشی انون ماتراق ایله دویدو، او دا قزلبلیب انون

اولدوردو. من قورخدوم کی، منی ده اولدورسون، قاجیب ماغارایا گیردیم.

او ماغارا آغزیندا منی چوخ سسله دی، چوخ چاغیردی. (آغلاییر) چیخسایدیم، آییم اولمزدی.

سایماز (زنجیری یثردن گوتوروب). بو دا زنجیری.

قاراجا قیز. او اوز زنجیرینی ده قیردی، منیم زنجیریمی ده، هر

ایکیمیز قورتاردیق. آنجاق او اولدو، من قالدیم. (آغلاییر)

سایماز. آغلاما.

بی. یاخشی قیز دیر. من بونو آغجا خانیم توهفه آپاراجاغام.

قاراجا قیز. نه؟ اویونجاق دئیل کی، منی توهفه آپاراسان؟

بی. او هو، قاراجی قیزیندا بیر قودورغانلیغا باخ؟!

قاراجا قیز. من قاراجی قیزی دئیلیم.

مئمون اوزا قدا زینگیلدیر. آغاج یانیندا گورونور.

سایماز. آغا، او طرفه گوزومه بیر حیوان دیدی.

بی. هانی؟

مئمون گورونور، زینگیلده یه-زینگیلده یه نه ایسه آختاریر،

سایماز. اودور باخ، بو ندیر ائله.

بی (دقتله باخیر). تولکویه بنزیر. (نیشان آلیر)
قاراجا قیز (مئیمونو گورجک باغیریر). وای، وورماین، منیم
مئیمونوم دور. شیطانیم، شیطانیم! (سس لنیر، مئیمون قاراجانین
سسینی ائشیدینجه قاجیب گلیر، اونون آياق لاری اوچوندا ییخیلیب سئوینجک حرکت لر
چیخاریر. قاراجا اونو اوخشیاراق) گوزل شیطانیم، من سیز داریخدین؟
(مئیمون زینگیلدییر، آتیلیب دوشور)
سایماز. آغا، حیواندا اعتبارا باخ؟!
بی. یاخشی مئیمون دور، بونو دا آغجا خانیم اوچون آپاراریق.
قاراجا قیز. یوخ، من اونو هئچ کسه وئرمم. (مئیمون ایله
برابر گئتمک ایستیر)
بی. هارایا؟
قاراجا قیز. ائویمیزه!
بی. سایماز، تئز اول، آیینی دا گوتور گئدک!
سایماز. آغا، آیینی من ترکیمه آلام، بس بو قیزی، بو مئیمونو؟
بی. مئیمونو قوجاغینا آل، قیزی دا من ترکیمه آلام. کنده
یاخینلاشاندا دوشوب آياغیله گئدر.
قاراجا قیز. یوخ، من گئتمیرم. من گئدیم اولجه آنامین
مئیدینی باسدیراچام، سونرا دا کندیمیزه گئده جهیم.
سایماز. کندینیز هاردادیر؟
قاراجا قیز. اختاریب تاپارام.
بی. یوخ، گئتمه یه جکسن. (اونون قولون دان توتوب چکیر. مئیمون
بیه هوجوم ائدیر)
قاراجا قیز (آغلا-آغلا). من کندیمیزه بابامین یانینا
گئده جهیم. (دارتینیب آغلایر)
بی (ماتراغی قالدیریب وورماق ایستیر) بو ماتراغی گورورسن؟
(مئیمون غضب لنیر، آتیلیب ماتراغی دیشیله توتور، بی ماتراغی چکیر،
مئیمونو وورور. مئیمون آجیقلائیپ بین اوستونه آتیلیر. بی اونو وورماق
ایسترکن قاراجا مئیمونو قوجاقلاییر)
قاراجا قیز. مئیمونمو وورما، من بابامین یانینا گئدیرم.
(مئیمونو قوجاقلاییب آغلایر)

پرده

اوچونجو پرده

دؤردونجو شکیل

صحنه بین مالیکانه سینی تصویر ائدیر.

آغجا. آنا، من باغچامیزی گرمک ایستیرم.

پری جاها. موریبین نرگیز ایله گئت، گز، گل.

آغجا. یوخ، من تکباشینا گزمک ایستیرم.

پری جاها. تکباشینا اولماز!

آغجا. پیری بابا اوردادیر، او منی گزدریر.

پری جاها. نرگیز پیری بابادان اسکیک دیر؟ او سنین موریبین دیر.

آتان اونا آیدا بیر اتک پول وئریر.

آغجا. یوخ، اونی ایستیرم.

پری جاها. نه، قیزیم؟

آغجا. او منی آغزیمی آجیب نه بیر سوز دانیشماغا، نه ده باغچادان

بیر چیچک قوپارماغا قویور. ائله اوزون دانلاییر. منیم اوندان هئج خوشوم
گلمیر.

پری جاها. قیزیم، او سنه تربیه وئریر. سن گرک اونون سوزوندن

چیخما یاسان.

آغجا. ائه، تربیه وئریر. منیم اوریم اونونلا هئج آچلمیر.

پری جاها. پیری کیشی سنین اتینه نوغول-نابات توکور؟

آغجا. او منه شیرین سوهبت لرائدیر. کنچمیش لردن دانیشیر. اونی

گورنده اوریم گول کیمی آچیلیر، ائله یاخشی قوجادیر کی!..

پری جاها. بورا باخ، قیزیم، من نرگیزدن باشقا هئج کیم ایله

سنی باغا بوراخا بیللمرم. او هاردادیر؟ یوخسا دیو کیمی ینددی گونون

یوخوسونا گندیب. نرگیز! نرگیز!

نرگیز (قاچا-قاچا). من بردایام، خانیم.

آغجا (آرخاسینی چئویره رک). یئنه جانیم اوچون گلدی.

پری جاها. بو قیز داربخیر، اونی نه اوچون یالقیز قویورسان؟

نرگیز. من اونا شکیل لی کیتابلار وئردیم، اوخوسون، شکیل لرینه

باخسین.

آغجا. بیر کیتابین شکیل لرینه نه قدر باخارلار؟ منیم اوریم

سیخیلیر، دانیشماق، اویناماق ایستیرم.

پری جاها. یم سنین علینی توتور، بو ائیواندا اوینا.

آغجا. کیمینله اویناییم؟ بو داش، دیوار ایلمی؟ (آغلاییر) بیر قیز

یوخ دور کی، اونونلا اویناییم. کیم گلیر، یوخ، سن بی قیزیسان، کندلی

قیزلاری ایله اویناما، دئیرسن. بس من کیمینله اویناییم؟

نرگیز. او یونجاق لارینلا، سنین ائو دولوسو او یونجاغین وار.

آغجا. او جان سیز او یونجاق لار دا منی تنگه گتیردی. (آغلاییر)

پری جاها (آجیق لی). نرگیز، سن آغجا خانیم یاخشی قوللوق ائده

بیلیمرسن.

نرگیز. خانیم، من داها نیلیم؟ سحر، آخشام اونی دیزیمین

دییندن او یانا گتتمه یه قویمورام. او خودورام، ناغیل سولیمرم.

آغجا. ها، سويليرسن...

پرى جاھان. بس بو قيز نيه داريخير؟

نرگيز. من نه بيليم! او، آنالارى ايله قاپينيزا گلن كندلى

قيزلاريني ايستير. اونلار ايله دانيشماق، اويناماق ايستير، من قويومورام.

پرى جاھان. ياخشى ائلييرسن، ائله ده لازيم دير. بى قيزى كندلى

قيزى ايله اويناماز!

آغجا. ائله ائوده دوستاق كيمي اوتوروب قالار. او كندلى قيزلارى من دن

خوشبختدى لر. (آغلایا-آغلایا اوتاغا گيرير)

پرى جاھان (نرگيزه). دايانما، گئت، آغجا خانيمي ساكيت ائت!

نرگيز. باش اوسته، خانيم! (گئدير)

پرى جاھان. بو قوللو قچولار هاردادير؟ ايندى هئچ بيرى گورونمور.

سوفره اورتايا گلنده هامى سى من دن اول حاضر اولور. ياخشى دئيمش لر:

اكندە يوخ، بيچنده يوخ، يئينده اورتاق قارداش. (پيرى بابا گورونور)

پيرى كيشى، بورا باخ!

پير بابا (ياخينلاشير). بويور، خانيم!

پرى جاھان. سن آغجا خانيم گرك سيز سوهبت لر ائديب اونون

تربيه سيني پوزما.

پير بابا. من نه دانيشيب اونون تربيه سيني پوزموشام؟

پرى جاھان. نه بيليم، كئچميش دن، كنددى-كوتدودن دانيشيرسان،

او دا موربيه سيني ايستير، سنى ايستير.

پير بابا. او منى ايستير، چونكى من اونا ائله سوهبت لر ائديرم

كى، كونلو آچيلير.

پرى جاھان. يوخ، آچما، لازيم دئيل. من بون دان سونرا سته

قاداغان ائديرم. قوى بير آدام تربيه وئرسين.

پير بابا. چوخ ياخشى، خانيم، سيز دئين اولسون.

پرى جاھان. آى قيز، پوسته، پوسته، هارداسان؟

پوسته. بوردايام، خانيم.

پرى جاھان. آى باشى باتميش، نيه گوزدن ايتيب باتيرسينيز؟ بير ايش

لازيم اولاندا گر ك يئددى قاپيا دوشوب سيزى چاغيريب باغى راق.

پوسته. نه بويورورسونوز؟

پرى جاھان. يئمك اوتاغيندا سوفره اوستونه بير اولو چييين دوشوب،

گل اونو گوتور، آت!

پوسته. باش اوسته، خانيم!

پرى جاھان. سيزه وئرديگيم چورك حرام اولسون. هئچ بير ايشه ياراميرسينيز.

آنجا ق يئمك، ايچمك بيليرسينيز.

پوسته. آى خانيم، يئديگيميز، ايچديگيميز ندير؟ سن ده گونده باشيميزا

قاخیرسان.

پری جاهاڻ. چوخ دانیشما، لچرین بیری لچر.

بی، قاراجا، سایماز داخیل اولورلار.

سایماز. پاھو... ائوھ بامان واختدا گلیب چیخدیق. خانیم یننه

ھیرسلنمیش. قورخودان باشیمین توک لری یننه ییز-ییز اولدو. آغا، قاراجا

قیزی خانیم ھله گورمه سین. قوی ھیرسی بیر آز سویوسون.

بی. بوش-بوش دانیشما. آیینی آپار توپله یه قوی.

قاراجا قیز. من کندی میزه گن دیرم.

آغجا (آتاسینی گورور، قاجاراق). آتا جان، آتا جان، منه نه گتیر میسن؟

بی. باخ، سنه نه یاخشی شئی لر گتیر میشم؟

آغجا. آی، نه یاخشی قیز دیر. ھله مئیمونا باخ، نه مزه لی دیر!

آتا، بو مئیمونو دا منه گتیر میسن؟

قاراجا قیز. یوخ، مئیمون منیم دیر!

آغجا. بوی، نه مزه لی مئیمون دور. آتا، بو قیز ایله، بو مئیمون

ایله منی اویناماغا قویارسان؟

بی. باخاریق، قیزیم، اونو آتان بیلر.

آغجا. آتا جان، باخ، نه یاخشی قیز دیر.

پری جاهاڻ. بو دونیا گوزلینی ھاردان تاپیب گتیر میسینیز؟

بی. مٹشه دن، آیینین آغزین دان آلمیشیق.

پری جاهاڻ. په-په، ھامی گن در قوش گتیرر، خانه لی باقوش

گتیرر. اونو بو قاپی دان رد ائیلین، گوزوم گورمه سین.

آغجا. یوخ، یوخ!.. قوی قالسین ییزده.

بی. آده، کنچل، بو قیزی آپار توپله یه سال.

قاراجا قیز. من توپله یه گن تمیرم. کندی میزه گن دیرم، بابامین

یانینا گن دیرم.

پری جاهاڻ. یاخشی، یاخشی... سنی آلیشان ایمارنده ساخلاریق.

قاراجا قیز. من بابامین یانینا گن دیرم.

خانیم. بیرجه بونو منیم گوزومون قاباغین دان گوتورون. بختورین

یاناغین دان قان دامیر.

قاراجا قیز. من بابامین یانینا گن دیرم.

سایماز اونون قولون دان توتوب آپاریر، مئیمون دا گن دیر.

آغجا. آتا، منیم مئیمونومو دا آپاریر.

بی. او مئیمونو دا باغدا بیر آغاجا باغلا.

خانیم. آدینی دا بی قوی موسان، اوودان گتیردیگین توفه لره باخ،

بیر اوتان... قاراجا قیزی، قیل لی آیی، قیل لی مئیمون. من او قیزی ساخلا ما یا جاغام.

بی. سنین باشین ایشلمیر. من اونو بسلمه یه گتیر ممیشم.

صاحب سبز، یتیم قیز دیر. وور بونونون کوکونه، سحر دن آخشاما جان ایشلت.
هر اوچو گندیر، سایماز گلیر.

پوسته. سایماز، نه یاخشی قیز دیر، گل اونو گوتوروب ساخلا یاق.
سایماز. نه؟ باشمدا بئش-اون توک وار، اونو دا خانیم یول دورماق
ایستیرسن؟ گورمورسن قیزی گورونجه دلی کیمی دیوارا دیرمانیردی.
یوخ، یوخ، من یاخامی اونون علینه وئره بیلرم.
پوسته. اونو دوغرو دئیرسن، بیزیم ده گونوموز باتار، او یازیق یتیمین
ده.

پیر بابا گلیر، پوسته گندیر.
سایماز. خوش گوردوک، بابا.
پیر بابا. خوش گونون اولسون، دئی گوروم، بی اوودان نه گتیردی؟
سایماز. چوخ شئی... پیر آیی، پیر مئمون، پیر ده بیر قیز...
پیر بابا. سن ده، بو زارافاتی بوراخ.
سایماز. جانیم اوچون، بابا، دوغرو دئیرم. بو گونکو اوووموز
چوخ قریبه اولدو. پیر آیی، پیر مئمون، پیر ده بیر قیز. قارشیمیزا اوو چیخما دی،
پیر ده گوردوک، بوزلار آیی ایله بوغوشور. بی آیینی ووروب یئره سردی.
پیر بابا. بو مشه لرده آیی هاردان؟
سایماز. او قاراجی قیزین آیسیمیش. بیز بیلمه ییب ووروب اولدوردوک.
پیر بابا. او قیزین آدی نه ایدی؟
سایماز. آدی؟ (فیکره گندیر) پیر قریبه آدی وار. یاواش گوروم...
ها... آدی قاراجا...

پیر بابا. قاراجا؟ نهجه قیز دیر؟
سایماز. ۱۳-۱۴ یاشیندا، قارایانیز پیر قیز دیر.
پیر بابا. بو بیزیم توتو اولماسین؟ آه، یادیم دوشنده اوریمین
باشی گونبیر. بیرجه او قیزی تاپا بیلسیدیم!
سایماز. ها، او آختاردیغین قیزی دئیرسن؟ سن ده او قیز اوچون نه
بو قدر الدن، آیاقدان گندیرسن؟

پیر بابا. آدام گرک یاخشی لیغی اونو تماسین. آتاسی نین او قدر
یاخشی لیغینی گورموشم کی... او قیز هاردادیر؟
سایماز. تووله یه سالمیشام. آغلایردی کی، بابامین یانینا گنده جه یم.
قورخدوم کی، قاچار. قاپینی اوزونه باغلادیم.
پیر بابا. تووله یه نه اوچون سالدین؟
سایماز. بی امر ائله دی.

پیر بابا. تفو، سنین اینسافینا. بئله آدام لارین چورینی یتمک
حرام دیر. (گتتمک ایستیر)
سایماز. هارا؟

پیر بابا. گندیم گوروم او قیز کیم دیر؟ اوریم چوخ دوگونور.

بلکه توتودور؟

بی. پیری، پیری!

پیر بابا. بلی، بی!

بی. تتر، تتر! آتالار آجدیر. گنت، قونشوموز یونیس کیشی دن ایکی چووال

آرپا گتیر.

سایماز. بی، قوی من گندیم.

بی. یوخ، سنه آیینی سویدوراجاغام، قوی پیری گتسین. تتر اول، پیری.

پیری گندیر، آغجا گلیر.

آغجا. آتا، او مئیمونو گتیرسین لر، من بیر آز اویناییم.

بی. اده، کتچل، گنت مئیمونو گتیر.

آغجا. آی جان، آی جان! ائله مزه لی مئیمون دور کی. (آتاسینی قوجاقلاییر)

آتا جان، منی هر گون او مئیمون ایتله اویناماغا قویارسان؟

بی. قویارام، قیزیم.

آغجا. قورخورام آنام قویماسین.

بی. آنان مئیمون ایله اویناماغا بیر سوز دئمز.

آغجا. آی جان، آی جان! بون دان سونرا هئچ داریخمایاجاغام. باخ،

اودور گلیر. آی، نه مزه لی دیر!

سایماز علینده مئیمونون ایپی گلیر. آغجا اونا یاناشیر. مئیمون

اونا آجیق لی-آجیق لی باخیر، سونرا آرخاسینی اونا چئویریب اوتوروب.

بای، بونا باخ، منیمله اویناماق ایستیم.

سایماز. آدی شیطان دیر. آدینی چاغیر، سنینله اویناسین.

آغجا. شیطان... شیطان...

مئیمون دونه رک اونا باخیر. یئنه آرخاسینی چئویریب اوتوروب.

سایماز. بونون دیلینی او قیز یاخشی بیلیر.

بی. او قیز هاردادیر؟

سایماز. تویله یه قویمو شام. گلن دن آغلاییر. قاپینی علیه

برک-برک وورور کی، آچین!

آغجا. آتا، قوی او قیز گلکسین اویناتسین من باخیم.

بی. گنت، او قیزی گتیر، گوروم نیه آغلاییر؟

سایماز مئیمونون ایپینی دیره یه باغلاییب گندیر.

آغجا (یاناشیر). شیطان، شیطان! (مئیمون جاواب وئرمیر) بورا

باخ، شیطان! (ایپی چکیر، مئیمون آجیقلائیپ اونا هوجوم ائدیر) وای، بونا

باخ، منی دیشلمک ایستیم.

بی. یاخین گتمه، قیزیم، سنی دیش لر.

آغجا. اودور، قیز گلیر. ایندی او اوینادار، من باخارام. ائله مزه لی دیر

کی!

مئیمون قاراجانی گورونجه آتیلیب دوشور.

بی. قیز، سن نه اوچون آغلاییرسان؟

قاراجا قیز. من بوردا قالمیرام، بابامین یانینا گئدیرم.

بی. من سنی هئچ بیر یثره بوراخمارام. بوردا قالیب بیزه قوللوق

ائده جکسن.

قاراجا قیز. یوخ، قالما یا جاغام. (آغلاییر)

بی. سنی ماتراق ایله دوویه-دویه ساخلایا جاغام.

قاراجا قیز (آغلاییر). من گنده جه یم.

آغجا. نه آغلاییرسان، آغلاما. سن الله، آغلاما!

پیر بابا (گلیر). بی، ائوده هئچ کس یوخ دور، اوغلونو گوردوم،

دندی: آتام گلینجه من اوزوم گتیررم.

آغجا. سنین آدین ندیر؟

پیری بابا قاراجانی گوروب اونا طرف گئتمک ایسترکن

قاراجا قیز. آدیم قاراجادیر.

قاراجا آدینی ائشیدیپ پیری بابا دایانیر.

آغجا. قاراجا... بای، نه مزه لی آدی وار.

مئیمون قاراجا ایله اویناییر.

سایماز. بابا، بلکه بو سن آختاردیغین قیزدیر.

پیر بابا. یوخ، اونون آدی توتو ایدی. ائه! (درین دن آه چکیر)

قاراجا قیز (دونوب پیری بابایا باخیر، هیه جانلا). آی... بابا

جان! (اونا طرف قاجیر)

پیر بابا. وای، قیزیم!.. (قیزی برک قوجاقلاییر، هر ایکسی سی آغلاییر.

علیله اونون باشینی اوخشیایاراق) ایستک لی بالام... سن هاردا ایدین؟ من سنی

گوزلمک دن یورولدوم. بی، سیز بو قیزی هاردان تاپدینیز؟

بی. بو قیز کیمدیر؟

پیر بابا. بو منیم اوغول کیمی سئو دیگیم بیر دوستومون قیزی دیر...

چوخ ساغ اول کی، بی بو قیزی گتیردینیز. منه دونیالاری باغیشلادینیز.

سایماز. آخیر کی آرزونا قووشدوم... گلمیردی، زور ایله گتیردیک.

قاراجا قیز. من پیری بابامین یانینا گئتمک ایستیردیم. (پیری

بابانی قوجاقلاییر)

پری جاها. یئنه اوردا نه توی-بایرام دیر؟ بون دان سونرا

کئفیمیز وار. آغجا سن اوردا نئیلیرسن؟ آی قیز، سنه دئمدم او قیز

ایله دانیشما!

آغجا. من اونونلا دانیشمیرام، مئیمون ایله اویناییرام.

پری جاها. نرگیز، نرگیز، نرگیز، نرگیز!

نرگیز! بلی، خانیم.

پری جاهاڻ. تربيه وئردیگین قیزا باخ، کیم لرله دانیشیر. (نرگیز

اونون علین دن توتوب آپاریر) بو قیزی بوردان تتر رد ائلیین!..

بی. سایماز، بو قیزی آپار، یننه تووله یه سال!

قاراجا. یوخ، من تووله یه گئتمیرم.

پیر بابا. بی، او حیوان دئیل کی، تووله ده یاشاسین. قوی منیم

ایله بیر اوتاقدایاشاسین.

پری جاهاڻ. اونا تووله ده چوخ دور.

پیر بابا. یوخ، خانیم، من اونو تووله ده یاشاماغا قویمارام.

پری جاهاڻ. قویمازسان؟

پیر بابا. یوخ، قویمارام!

پری جاهاڻ. وای، بو مئیمون قیز نه بو گوک ماتاه ایمیش. منیم

هئچ خبریم یوخ.

پیر بابا. اونو کورپه واختین دان بو قول لاریم اوزرینده بو گودوب

ساخلامیشام، یننه ده ساخلا یا جاغام.

پری جاهاڻ. سن اوزونو ساخلا، قالسین او.

پیر بابا. قولومدا هله قوت وار، من اونو دا ساخ لارام،

اوزومو ده... او منیم اوز بالام دیر.

بی. (پریجاهاڻا). بیزه نه گرک، هاردا ایستیر قالسین، سن سحردن

آخشاما قدر ائششک کیمی ایشلت. (اونا باشی ایله ایشاره ائدیر)

پری جاهاڻ. یاخشی، آنجاق بیزیم گوزوموزه گورونمه سین.

بی. یاخشی، قوجا، آپار، هاردا ایستیر سن ساخلا!

پیر بابا. ساغ اول بی. (قاراجانین علین دن توتور) گئدک قیزیم،

گل، گئدک، منیم عزیز بالام.

بی اوز اوتاغینا، پیری بابا، قاراجا، مئیمون باغا طرف گئدیر.

سایماز. پیری بابا، الله هر آرزونا سنی بئله قووشدورسون

پری جاهاڻ (بین باشینا بیر قاپاز وورور). آل، کول باشینا، سن

ده آدینی کیشی قویموسان.

بی. یاواش، آرواد، گورر لر. (دوگوکوب اطرافا باخیر)

پرده

بشینجی شکیل

صحنه بین هیتینی تصویر ائدیر.

سایماز. آرواد، کئفین نجه دیر؟

پوسته. ائه، بو زهر تولوغونون علی آلتیندا اولانین کئفی نجه اولار؟

بو بیر ایلده اونون علین دن داغلینمیشام، هئچ بیلیمیرم، ایندییه جن اونونلا

نجه یاشامیسان؟

سایماز. نئجه یاشامیشام؟ ایت ایله پیشیک کیمی. او ایت کیمی منیم
 اوستومه آتیلان دان من ده پیشیک کیمی اوز-گوزونو جیرماقلامیشام.
 پوسته. سن دئدین، من ده اینانیدیم. او ائله زهرلی ایلان دیر کی...
 سایماز. بی دن او قدر قورخمور کی، من دن قورخور.
 پوسته. یاخشی، یاخشی، سن ده اوزونو هئچ یلمیرم کیمه ساتیرسان؟
 سایماز. سنه، بئله سنه... آی آرواد، قویمازسان سنین یانیندا
 دا بیر کیشیلنیم؟
 پری جاها (اونلاری گوروب). آی قیز، پوسته، اوردا کیشینله نه
 مازاقلاشیرسان؟
 پوسته قاچیر.
 سایماز. مازاقلاشمیریق، خانیم، سوهبت ائدیریک.
 پری جاها. ایش-گوج زامانی نه سوهبت.
 سایماز. هئچ، ائله اوردان-بوردان دانشیریق. بس سیز، خانیم، بی
 ایله دئییب، گولوب دانشمیرسنیز؟
 پری جاها. سوس، هیاسیزین بیر. والاهی باشین داکی او بئش-اون توکو
 ده یولوب یثره توکرم. بیر باخ، کیمی کیمه تای ائلییرسن.
 پوسته (سایمازا ایشاره ائدیر). اونونلا دیللمشه، چکیل، گئت.
 پری جاها. ایتیل جهنمه!
 سایماز. جهنم؟ من جهنمین یولونو تانیمیرام. خانیم،
 اورا هانسی یول ایله گئدیرلر؟
 پری جاها. آتان دان خبر آل، او سنه گوسترر، هیاسیزین اوغلو،
 هیاسیز. تاخسیر سیزده دئیل، سیزی باشیمیزا چیخاران او بیده دیر. (آجیقلا
 گئدیر)
 پوسته. آ کیشی، خوشون گلیر، اونو دانش دیریرسان.
 سایماز. ائه، اونون سوزونو وئجینه آلان کیم دیر؟ بورا باخ، گونورتایا
 نه بیشیرییرسن.
 پوسته. کوفته.
 آغ آ (دیوار دالین داکی دار بیر سکی دن سس لنیر). قاراجا، قاراجا!!..
 قاراجا!!.. قاراجا!!..
 قاراجا قیز. (نردیوان دان باشینی گوستریر). آغا، نه وار؟
 آغجا. نئیلییرسن؟
 قاراجا قیز. سن نئیلییرسن؟
 آغجا. من داریخیرام.
 قاراجا قیز. من ده
 آغجا. پیری بابا منیم یانیمدا اولسا هئچ داریخمازدیم.
 قاراجا قیز. سنین ده یانیندا نرگیز خالا وار.

آغجا. ائه، او منیم اورییمی هئچ آچا بیلیمیر. ائله پیس آرواددیر کی،
هئی یاتیر.

قاراجا قیز. پیری بابا منه ائله یاخشی ناغیل لار دئییر کی... بیرده
منیم ایتیمی، مئیمونومو گوره سن؟! من دف گوتوروب چالاندا هامی سی
اوینا بیر.

آغجا. بای، نه مزه لی دیر!
قاراجا قیز. آنان قویسایدی، سن منیم حیوان لاریمی اویناداردین،
من ده سنین اویونجاق لارینی اویناداردیم، کیتاب لارینی اوخویاردیم. شکیل لرینه
باخاردیم.

آغجا (آه چکیر). آه، نئیلیم، آنام قویمور، سن یانیمدا اولاندا
ائله سئوینیرم، ائله سئوینیرم کی، ائله بیلیرم دنیا منه وئرلیمیش.
قاراجا قیز. من ده... من ده...

آغجا. نئیلیم کی، آنام دوستاق ائله ییب. قاراجا، سنین یاناغین
گول کیمی قیزاریب، منیمکی یوخ.
قاراجا قیز. سن گنجه-گوندوز دوستاق کیمی اوتاقداسان، من آنجاق
هاوادا.

آغجا. نئیلیم؟ آنام ایله نرگیز خالا منی اوتاقدان چیخماغا
قویمورلار.

قاراجا قیز. سن آتانی چوخ سئویرسن، آنانی؟
آغجا. البته، آتامی.

قاراجا قیز (غم لی). کاش منیم آنام اولمیددی. هر دردینی
چکاردیم. هر آجی سینا قاتلاناردیم. (آغلاییر)
آغجا. بای، داها نه آغلاییرسان؟ آغلاما، سن الله، آغلاما، قوی
کیتاب لاریمی، اویونجاق لاریمی گتیریم، اوینایاق...
قاراجا قیز. یوخ، کلمه!.. منیم ایشیم چوخ دور.
آغجا. نه ایشین وار؟

قاراجا قیز. اوجاق قالامیشام، سیزین پالتارلارینیزی یویاجاغام.
ائه، اوندان باشقا او قدر ایشیم وار کی...
آغجا. پالتاری نئجه یویورسان؟ قوی گلیم باخیم.
قاراجا قیز. آنان سنی دویر.

آغجا. نرگیز خالا یاتیر، آنامین دا باشی قاریشیق دیر. (تئز اوتاغا گیریر،
بیر نئجه اویونجاق و کیتاب گوتوروب چیخیر) گلیرم.
پری جاها. ائی، هارا گئدیرسن؟ بون لاری هارا آپاریرسان. سن یئنه
او قاراجی قیز ایله اوینا بیرسان؟
آغجا. هانی؟ اوینامیرام کی!..

پری جاها. بو ساعت اونونلا دانیشمیردین؟

آغجا. یوخ!

پری جاها. سن یالان دا دانیشرسان؟ نرگیز!.. نرگیز!..

نرگیز. بلی، خانیم!

پری جاها. بو قیز یئنه قاراچی قیزی ایله سوهبت ائدیر، سن یئنه

یئددی گونلوک یوخویا گئتمیسن.

نرگیز. اوتاقدایام، خانیم!

پری جاها. سن بورا آغجایا تربیه وئرمه یه گلمیسن، یوخسا

یاتماغا؟ آغجایا یئمک وئرمیسن؟

نرگیز. یوخ، خانیم، واختی دیر، ایندی وئره جهیم.

پری جاها. یوخ، وئرمه یه جکسن! بو اوتاقدایا دوستاق و آج فالاجاق.

ااشیدیرسن؟

نرگیز. بلی، خانیم!

پری جاها. او قاراچی قیزی بو ائودن ایتیرمک لازیم دیر. بو گون لرده

اونا انجام چکرم. (گئدیر)

نرگیز (آغجانی کیچیک، بوش اوتاغا سالیر). قال اوردایا، بو قاراچی قیزی

دا منی باشیما بلا اولدو. (گئدیر)

قاراجا قیز (باشینی نردیواندان قالدیریر). یازیق آغجا، منیم

اوستومده یئنه دوستاق اولدو. منیم اوجومدان اونو آج قویدولار. یوخ،

اونو من آج قویمارام. گرک...

بی (چیخیر). پیری، پیری!

پیر بابا (باغدان سسلنیر). بی گلیرم.

پری جاها (بی). بورا باخ، بو گون او قاراچی قیزی بوردان رد

اؤدرسن.

بی. یئنه نه اولوب؟

پری جاها. نه اولاجاق. سن اوز کتفینده سن، دنیا-عالم گوزونه

گورونمور. گورورم، بو قاراچی قیزی نردیوان قویوب دیوار باشیندان آغجا

ایله دانیشر.

بی. ائه، من ده دئییرم نه وار، دانیشاندا نه اولار؟

پیر بابا گلیر، دوروب اونلاری دینلیر.

پری جاها. نئجه نه اولار. او قاراچی قیزی منیم قیزیم ایله دانیشماسین.

پیر بابا. او قاراچی قیزی دئیل، خانیم، اونون آتاسی نین کئنده بیر

هورمتی واردی کی.

پری جاها. سوس، قوجا، او قیز گله لی سن ده قودورموسان.

پیر بابا. قودوروب نئیلیمشم. بو ائوده کیمی قاپمیشام؟

پری جاها. آرتیق -اسکیک دانیشما. بو گون او قیز بو ائودن گئنده جک!

پیر بابا. هارا؟

پری جاہان. ہاردان گلمیشدی اورا.
 پیر بابا. دئمک سیز منی ده قووورسونوز.
 پری جاہان. من تک اونو قووورام.
 پیر بابا. من اونسوز یاشایا بیللمرم. او ہاردادیر، من ده اوردايام.
 یازیق سحر دن آخشاما جان سیزین اوچون ایشلییر، داہا نہ ایستیر سینیز.
 بی. یاخشی، یاخشی، سن ده ہر ایت، قورد اوچون کئفیمی پوزما گورک!
 پری جاہان. بختورین بیری، بختور. سنن آراز آشیغین دان،
 کور توپوغون دان دیر، نہ باشا دوشورسن آرواد ندیر، قیز ندیر؟
 بی. منہ ہر شئی دن آرتیق اوز جانیم، اوز کئفیم لازیم دیر. سن ده
 کی، گونده یئرلی-یئرسیز قانیمی خاراب ائدیرسن.
 پری جاہان. بس بیزیم قانیمیز قان دئیل، گونده خاراب اولور؟
 بی. آروادین جانی برک اولار.
 مائی م اون علینده نازیک آعاج گلیر، پریجاہانین بئلین دن بیر آعاج وورور.
 پریجاہان دونده قولون دان بیر آعاج ووروب قاجیر. بی گولور.
 پری جاہان. سن بیر بو مئیمونا باخ! (دالینجا بیر نئچہ آددیم
 قاجیر)
 بی. دیلین او قدر آجی دیر کی، مئیمون دا سنی سئومیر. (اوتاغا گیریر)
 پری جاہان. سنن کیمی اری اولان بئلہ قارا گونہ قالار. آلا، کول
 باشینا.
 بی. آرواد، یاواش، گوررلر.
 آعجا آغلایا-آغلایا اوتاغا گیریر. قاراجا نردیوان اوستون دن.
 قاراجا. آعجا! آعجا! (جاواب گلیمیر. علینده سبت دیوار دیبی سکی سیلہ
 گلیر. قاپی آغزیندا آعجا گورونور)
 آعجا. بای، سن نئجہ قورخمادین؟
 قاراجا قیز. بیلدیم آجسان. سنہ آلمہ، آرمود گتیرمیشم! (ہر
 ایکی سی کیچیک اوتاغا گیریر. بی گلیر، نرگیزین قاپی سین دان)
 بی. آعجا، آعجا!
 نرگیز (چیخیر). بلی، آغا!
 بی. ہانی آعجا؟
 نرگیز. او بیری اوتاقدادیر.
 بی (او بیری اوتاغا یاناشیر). آعجا!..
 آعجا (چیخیر). نہ وار، آتا؟
 بی. سن بو اوتاقدان ئیلیرسن؟
 آعجا. نرگیز خالا منی دوستاق ائلمیش.
 نرگیز. بی، قاراچی قیزی ایلہ ائیواندا دانیشیردی.
 بی. سیز بو قیزین گونونو قارا گتیرمیسینیز. ہر آخماق ایش اوچون

دوستاق ائتمك، آج ساخلاماق، بو بير تربيه دئييل. (قايینی باغلاييب
آچاری گوتورور) گورك بون دان سونرا هاردا دوستاق ائدجكسينيز.
آعجا (هيه جانلا). آتا، او آچاری وئر، من ساخلاييم.
بی. نه اوچون، قیزیم، قورخما، آچاری هئچ كسه وئرمرم.
آعجا. نرگیز خالا ياتاندا آخی من او اوتاقد ا گنديب اويناييرام.
بی. بوخ، قیزیم، بو آچار منده قالا جاق. اونو هئچ كسه وئرمرم.
آعجا. اوی... يازيق قاراجا نه اولاجاق؟
بی (نرگیزه). آل، بو قیز ايله ياخشی مشغول اول، داريخماسين.
بی، آعجا، نرگیز اوتاغا گيريرلر.
پير بابا (گورونور، گوزو ايله قاراجانی آختارير). بو قیز هاردا دير؟
سایماز (گوله-گوله). يئنه يومورتاسی ترس دوشموش توبوق کیمی نه
وورنوخورسان؟
پير بابا. قیزی آختاريرام.
سایماز. ائه، سن ده... قیزا نه اولاجاق؟
پير بابا. قورخورام آعجانين يانيندا اولسون.
س آ ی س آ ز. آها، دردین وار، دئمك، خانیم دان قورخورسان. (باشینی آچير)
بو باشیم اوچون، اونون سسی گلنده قورخودان باشیمدا توک لريم بیز-بیز
اولور. سيچان کیمی گیرمه يه بير دئشیک آختاريرام. (پريجاهان چيخير) وای،
قورد دئدين قولاغی گوروندو. (تتر بير طرفه چکيلير)
پري جاهان. نرگیز، نرگیز! (نرگیز ايله آعجا باييرا چيخيرلار)
وای، قیز، سن بوردا ئئيليرسن؟ من کی، سنی او اوتاقد دوستاق ائلميشديم.
نرگیز. بی گلدی، آزاد ائدی.
پري جاهان. او منیم ايشيمه نه اوچون قاريشير؟ گوتور بونو سال
اوتاغا. اوزونو ده آج ساخلا.
آعجا (بیردن). وای... (پريجاهانا آغلایا-آغلایا) آنا جان، بو
دفعه باغیشلا. (اونو قوجاقلاير)
پري جاهان. ياخشی، بير ده سنی او قیز ايله اوينايان گورميم.
نرگیز، من گنديرم، بونو اوتاقدان باييرا بوراخما!
نرگیز. آرخايين اول، خانیم. (نرگیز ايله آعجا اوتاغا گيريرلر)
پري جاهان. حرام اولسون سنه آتان علی بيین چوريی. هئچ اونا
بزميرسن. او هيته، ائوه گیرنده هامی اوندان توک سالاردی. سنی قوللوچولار
دا ساييمير.
بی. جهنمه سايماسين. اونلارين چوريی من دن دير، منیم
چوريم اونلاردان دئييل کی.
بی ايله خانیم اوتاغا گيريرلر. پيري بابا گورونور. پيري بابا يئنه گوزلريله قاراجانی
آختارير. آعجا چيخيب تتر او ييري اوتاغين پنجره سينه ياخينلاشير.

آغجا. قاراجا، قاراجا!

پیر بابا. قاراجا هاردادیر؟

پیر بابا گلیر. میمون دا اونون آرخاسینجا چیخیر.

پیر بابا (قای اوجون دان). توتو، توتو!

آغجا (یاناشیر، یاواشجا). پیری بابا، قایی باغلی دیر. آجاری آتامدادیر.

پیر بابا (هیجه جان لی). بس نجه اولسون؟ خانیم بیلسه..

آغجا. آنام گئندی.

قاراجا (پنجرنی ایکی بارماق یوخاری قالدیریر). بابا گوجوم چاتمیر،

بو پنجرنی قالدیر!

میمون تتر اللریله پنجرنی یوخاری قالدیریر. قاراجا پنجره دن دوشمک ایسترن بی

چیخیر، اونو گورور.

بی. آی قیز، سن ایشینی، گوجونو آتیب بوردا نئیلیرسن؟

میمون قاراجانین قارشی سیندا آتیلیر، دوشور.

آغجا. آتا، او منیمله اویناماغا گلیمیشدی.

قاراجا قیز. آدام آتاسینا یالان دئمز.

بی. بس نیه گلیمیشدی؟

قاراجا قیز. خانیم آغجانی دوستاق ائتمیشدی، هم ده آج

ساخلامیشدی. من اونا آلما-آرمود گتیرمیشدیم.

بی. سنه کیم دئتمیشدی گتیردین؟

قاراجا قیز. هئچ کیم، گوردوم آغجا آجدیر، اونا گوره گتیردیم.

آغجا. آتا، بایاق اونو من چاغیرمیشدیم.

پیر بابا. بی، بو دفعه باغیشلا، اونو بیر ده آغجا خانیم ایله

دانیشماغا قویمارام.

بی. (آغاجینی یثره ووراراق). گنت بوردان، بیر ده اوزباشینا بئله

ایشلر گورمه. (قاراجا آغلاییر)

آغجا (آغلاییر). یازیق قاراجا... منیم اوجوم دان...

پیر بابا. گندک، قیزیم گل گندک.

قاراجانین علین دن توتوب گندیر.

پرده

دؤردونجو پرده

آلتینجی شکل

میمون پالتار یویور. ایت ده ایکی آیاغی اوسته دوروب اونون پالتار یوماغینا تاماشا ائدیر.

میمون علیله سابون لو سویو ایتین اوستونه چیلیر، اونو آجیقلا ندیریر. ایت آرابیر اونا هورور.

پیر بابا ایله قاراجا گلیرلر.

پیر بابا. آخی، قیزلار باباسی نین سوزونه باخار، من سنه دئمیرم

کی، آغجانین یانینا گئتمه؟ سن منیم سوزومو یثره سالیرسان.

قاراجا قیز. بابا جان، او منی چاغیریر، یالواریر، گلیر یانیمما.

(بیردن میمونو گورور) بای، اونا باخ، ائوی خلوت گوروب، بیر باخ، نه

اویون دان چیخیرلار. میمون پالتار یویور.

پیر بابا (گوله-گوله). سنه کومک ائدیر.

قاراجا قیز. بای، شیطان، سن نیلییرسن؟ چکیل بردان.

(میمون سابون لو سویو اونون اوستونه آتیب دیش لرینی قیجییر. اونی یاخین

گلمه یه قویمور. اوزو تتر-تتر پالتاری چنگه له ییب یویور)

قاراجا قیز. بای، بیر بونا باخ!

پیر بابا. حیوانلا شعورا باخ، مهیته باخ، سنی زحمت

چکمه یه قویمور. پریجاها ن خانیم دان بو اینساف لی دیر.

قاراجا قیز. گوزل شیطانیم. بس دیر، ایندی ده قوی من یویوم.

میمون اونا آجیق لانییر. یئنه ایشینه داوام ائدیر. ایت میمون یا ناشیر، میمون اونا دا

آجیق لانییر. اوستونه سابون لو سو توکور.

پیر بابا. سن بیر اونون آدام کیمی پالتار یوماغینا باخ، سابون

چکمیینه، پالتار چنگلمیینه، سیخماغینا باخ.

قاراجا قیز. بابا، واخت کئچیر، بو دا منی یاخین قویمور. من

نیلییم؟

پیر بابا (یا ناشیر). ائی، شیطان، گل بری.

میمون اونا آجیق لانییر، دیش لرینی گوستیریر.

پیر بابا. قارا کوپک، توت بونو!

کوپک میمون ابرک دن هورور، اونون اوستونه آتیلماق ایستیر. میمون دا پنجه سیله

اونو وورور، دیش لرینی گوستیریر.

پیر بابا. ها، قارا کوپک. (کویی میمونون اوستونه قیسقیردیر.

میمون ایله ایت بیر-بیر یله توتوشور)

قاراجا قیز. (اونلاری آیریر). ووروشمایین دوست لاریم، ووروشماق

اولماز. (اونلاری آیریر. اوزو تتر پالتاری یوماغا باشلاییر. میمون گلیر.

قاراجانی ایتلییر. قاراجا دا اونو ایتلییر. میمون آغزی ایله قیزین پالتارین دان

توتوب چکیر)

قاراجا قیز. بابا، قویما، میمونو بردان اوزاقلاش دیر. من

ایشیمی قورتاریم.

پیری بابا میمونو چاغیریر. ایت ایله اونو اویناماغا وادار ائدیر. هر ایکی سی

بیر-بیر یله شیرین-شیرین اویناییرلار.

پیر بابا. قیزیم، سن یورولموسان، قوی سنه کومک ائدیم.

قاراجا قیز. یوخ بابا، بو منیم ایشیم دیر.

پیر بابا. کیچیک بیلک لرین گوج دن دوشر. (الرینی تاسا سالیب

یوماق ایستیر. قاراجا قویمور)

قاراجا قیز. بابا جان، سن الله گنت، بیر آز دینجل.
پیری بابا گندیب سایمازین یانیندا اوتورور. میمون اونو گورور، تزیو گورور، گلیب پالتاری
قاراجانین علیندن آلیب یوماق ایستیر. هامی گولور. ایت ده قاراجانین یانینا گتیمک
ایستیر. پیری بابا اونلاری قووور.
پیر بابا. چکیلین، قویون قیز ایشینی گورسون.
سایماز. سن چوخ قریبه آدامسان!
پیر بابا. نیه؟
سایماز. سن بو قیزی جانیندان آرتیق سئویرسن. اونو بو قدر ایشلمه یه
نیه قویورسان؟
پیر بابا. قوی زحمتی سئوسین، زحمت سئون آدامی حیات
قورخوماز!
سایماز. من سنین یئرینه اولسایدیم، علینی آغدان-قارایا وورماغا
قویمازدیم.
پیر بابا. یانلیرسان، او یانلیش تربیه دیر. اوغلان یا قیز
کیچیک لیکدن زحمته آلیشمالی دیر. ایش، زحمت اینسانین جووه ری دیر. او بی
قیزی آغجا، بو دا یوخسول پیری نین قیزی توتو. بو ساغلام ووجودو زحمتله
قازانمیش دیر.
سایماز. داها بئله ده یوخ، خانیم بو یازیق قیزا هنج راحت لیق
وئریر.
پیر بابا. بیلیرم، بوردا دا قیزین گونو قارادیر. دایان، منیم
فیکریم باشقادیر.
سایماز. ندیر؟
پیر بابا. توتونو دا گوتوروب گنده جه یم.
سایماز. هارا گنده جکسن؟
پیر بابا. دنیا گئیش دیر. یئر تاپی لار. یاخشی لیق بیلمه یین
آدامدان قاج!..
یئر ده بیر پارچا ات دوشموش، ایت ده، میمون دا اونو یمک ایستیر. ایت اته یاناشیر، میمون
دا علیه اتی گوتورمک ایستیر. هر ایکسی سی آجیق لی سسلر چیخاریر. قاراجا یاناشیر. اتی گوتورور،
ایکی پارچا اندیب بیر پارچاسینی ایت، او بیر پارچاسینی دا میمونا وئریر.
قاراجا قیز. آلین، یئین...
پیری بابا گولور.
سایماز. ها، گولرسن. قاراجا قیزین هونری سنی فرهلندیریر.
پیر بابا. فرهلندیرمزمی؟ بئله عقل لی بالا کیمین وار؟
سایماز. سن بو قیزین هونری نه باخ. بونلار اول یولا گتیمیردی لر.
اونلاری بیر-بیرله نهجه دوستلاشدیردی. یاخشی دئیش لر: عقل یاشدا
دئیل، باشدادیر.

ایت قاراجا یا یالمانیر، قاراجا علیه اونو اوخشاییر.

قاراجا قیز. سن نه دئیرسن، قارا کوپییم؟ (مئیمون دا

قاراجا ایله اویناماق ایستیر. ایت ایکی علیه اونون باشینی توتوب آشاغی اییر.

مئیمون باشینی اونون علین دن چیخاریب ایتین اوستونه آتلییر. هر ایکی سی بیریریه
(اویناشیر)

قاراجا قیز. بابا، بابا، بیر بون لارا باخ!

سایماز (باشینی آچاراق). بو باشیما آند اولسون، قاراجا قیز دا

اولان عقل پریجاها ن خانیمدا یوخ دورا!..

پیر بابا. بوردا ایش اور کده دیر. او، اینسان لاری نه سئویر کی، حیوان لاری

دا سئوسین. بو حیوان لاری قاراجا یا رام ائدن اونون ساف و تمیز

قلبی دیر.

سایماز. توتو، بس دیر گل بو حیوان لاری سئوین دیر.

قاراجا قیز. قوی ایشیمی قورتاریم، خانیم سونرا گلیب دالاشار.

پیر بابا. قورتارارسان، بیر آز دینجل، قیزیم! گل، گل، یولونو

دوست لارین گوزلییر.

قاراجا اللرینی یویوب گلییر. حیوان لار اونون اطرافینی آلیب آتلییر، دوشور.

سایماز. دفی گوتور، دفی. مئیمونون اویناماغی توکولور.

قاراجا دفی گوتوروب چالینجا مئیمون اویناماغا باشلایر.

قاراجا قیز (اوخویور).

اوینا مئیمونوم، اوینا،

قیزلار گلکسین تویونا.

آتلازدان دون تیکه جهیم

سنین شیطان بویونا.

مئیمون اوینادیقجا ایت باخیب آراییر اونا هورور.

سایماز. توتو، هاوانی قاریش دیر، گورک آنلارمی؟

قاراجا هاوانین قاریشدیریر، سوزلری ده آهنگ سیز اوخویور، مئیمون آجیق لانییر. سونرا

اللرینی اللرینه ووراراق هامیا ال وورماغی امر ائدیر. هامی گوله-گوله ال چالیر.

نرگیز ایله آغجا گلییر.

قاراجا قیز (اوخویور).

یاشا مئیمونوم یاشا.

قیزلار ائتسین تاماشا.

من چالیرام، سن ده سوز

او باشا، هم بو باشا..

مئیمون او باشا، بو باشا سوزور.

آغجا. اورا باخ، نه یاخشی اویناییر.

نرگیز (قولون دان چکه رک). گل گندک!

آغجا. دایان، تاماشا ائدک.

مئیمون او باشا-بو باشا سوزور.

سایماز. توتو، توتو. یئنه، یئنه.

قاراجا چالیب اوخوبارکن اویونون شیرین یئرینده بیردن کسیر. مئیمون آجیق لانی.

سایماز اللرینی بیر-بیرینه ووروب قهقهه ایله گولور.

قاراجا قیز.

اوینا مئیمونوم، اوینا،

باشینا دونوم، اوینا.

الوان مونجوق تاخاجام،

سنین مئیمون بویونا

اوینا مئیمونوم، اوینا.

قیزلار گلکسین تویونا.

هامی ال چالیر. مئیمونو آلقیشلایر. مئیمون هامییا باش اییر.

آغجا. نه یاخشی مئیمون دور، قاراجایا دئ، او مئیمونو منه وئرسین.

نرگیز. سن نئیلیرسن. اونو قاراجی قیزلاری ساخلار.

قاراجا قیز. قاراجی قیزی اوزونس.

نرگیز. یوخ، پادشاه قیزیسان.

قاراجا قیز. پادشاه قیزی دا سیز سینیز.

نرگیز. سن بو قیزین قودورغان لیغینا باخ! (آغجانین قولون دان

چکه رک) گل گئدک! (قاراجایا) خانیم گلکسین، سونرا دانیشاریق.

اونلار گئدی رلر. سایماز نرگیزین تقلیدینی چیخاراراق علینی بئلینه

قویوب بدنینی ایله-ایه.

سایماز. خانیم گلکسین، سونرا دانیشاریق.

گولوشورلر.

پیر بابا. قیزیم، سن بیر آز نزاکت لی اول. نئجه اولسا، او سن دن

بو گوک دور. اوزون دن بو گوگه هورمت سیزلیک ائتمک اولماز!

قاراجا قیز. گورمورسن منه قاراجی قیزی، پادشاه قیزی دئیر.

سایماز. کئفینی پوزما، سن اوز ایشینده اول.

ایت و مئیمون بیر یترده اوزانیب باش لارینی بیر-بیری نین اوستونه قویموش لار.

سایماز. پیری بابا، بو حیوان لارا باخ، گور نئجه مئهریبان اوزانیب

یاتیرلار.

پیر بابا. اوستادینا مرهبا!..

آغجا بیردن باغیریر. نرگیزین سسی اوچالیر. هامی هیه جانلا قالخیب گئتمک ایسترکن

آغجا ایله نرگیز گورو نور. آغجا قولونو توتوب آغلایر.

پیر بابا. نه وار؟ نه اولموش؟

نرگیز. باشیما کول، آغجا خانیمی ایلان ووردو!..

پیر بابا (قاراجانین چارقاتینی آلیر. آغجانین قولونو برک باغلايیر)
قان اورینه گئتمه سین گرک.

نرگیز. سایماز، سن بیی کازیم بیگیل دن تئز چاگیر! پیری بابا،
سن ده اووسونچو بادام قارینی چاگیر.
اونلار گئدیرلر.

آغجا. اوف، قولوم آغری دیر. (آغلايیر. پوسته گلیر)

پوسته. وای باشیما کول، ایلان بونو هاردا ووردو؟
نرگیز. ائه، نه بیلیم، هئچ بیلیمیر خانیم، بیه نه جاواب وئرجیک.
آغجا (آغلايیر). اوف، قولوم دوشور.

پری جاهان هیه جانلا گلیر. نرگیز اونو گورونجه.

نرگیز. خانیم، باشیمیزا گلنی گورورسن؟ (آغلايیر)

پری جاهان. باشینیزا دونوم، آغجا خانیمین یاراسینی سوروب ایلانین
زهرینی یثره توکون. (هئچ کس ترپنمیر) نرگیز، سن یاخشی سورارسان.
نرگیز. یوخ، من باجارمارام.

پری جاهان. بس سن نه باجارارسان؟ پوسته، باشینا دونوم، بالاما
رحمین گلکسین... سن سور!

پوسته. یوخ، خانیم، من ده باجارمارام.

آغجا. وای، وای قولوم! (آغلايیر)

بی گلیر. آغجانی ائله گورونجه هیه جانلا.

بی. نه وار؟ نه اولوب؟

پری جاهان. نه اولاجاق؟ قیزی ایلان چالیب. هانسینا دئیرم، زهرینی
سورسون، هئچ بیرری راضی اولمور.

آغجا. وای قولوم، وای، وای! (آغلايیر)

قاراجا قیز (آغلايیر). یازیق آغجا.

پری جاهان. وای، بالام علیم دن گئدیر، بو گونومده بیر نفر
کومک ائدنیم یوخ دور.

بی. بس سیز نه لازیمسینیز؟ حرام اولسون منیم چورییم سیزه.

پری جاهان. اوف، گوزلریم باخا-باخا قیزیم اولسه، من یاشامارام.

نرگیز. قولونو برک سیخین، زهر اورینه کئچمه سین.

قاراجا قیز (پوسته یه). پوسته خالا، زهر اورینه کئچسه نه اولار؟
پوسته (یاواشجا). اولر.

قاراجا قیز. وای... (آغلايیر)

آغجا. اوف، قولوم سانجیر... وای... وای... (برک دن آغلايیر)

پری جاهان. آکیشی، قیزیم علیم دن گئدیر، تئز اول، بیر چاره ائت.

بی. من نئیلیم؟ علیم دن نه گلیر؟

پری جاهان. بلکه سن سوراسان.

بی. (سورماق اوچون یاخینلاشیر، بیردن چکیلهرک) یوخ، او منیم
ایشیم دئیل. سن آناسان، آغجایا من دن یاخینسان، اوزون سورارسان.
پری جاها (یاناشیر، سورماق ایستیر، بیردن چکیلهرک آغلایااغلایا).
یوخ من باجارمارام. (آغلاییر) سنده آتا اوری یوخ دور.
بی. سنده آتا اوری اولسون.

آغجا (باغیریر). وای، وای، قولوم سانجیر.
قاراجا قیز (آغلاییر). یازیق آغجا...
آغجا. اوف، قولوم... (برکدن آغلاییر)
قاراجا قیز. آغلما، آغجا، وئر قولونو من سوروم.
پری جاها. ها قوچاق قیزیم، سور، سور!..
بی. آغجا یاخشی اولسون، گور سنه نه آلاجاغام.
قاراجا قیز. من آغجانین خترینه سورورام.
پوسته. احتیاطلی اول، زهرلنرسن.

پری جاها. سن ده آغزینی یوم. نئیت، نئیت دانیشما!..
قاراجا قیز سورماقدا داوام ائدیر. آغجا یاواش-یاواش ساکیتلشیر.
آغجا. قولومون آغری سی چکیلیر.
پری جاها. ها قوچاق قیزیم، سور، سور!
بی. یئنه دادیمزا قاراجا قیز چاتدی.
نرگیز. آغجا خانیم، ایندی نئجه سن؟
آغجا. ایندی یاخشییام.

بی. قیز یاواش-یاواش ساغالیر، یئنه هامی قویروق بولاییر.
پری جاها. ائله اونو دئ، هانسینا یالواردیم، یوخ، من باجارمارام،
- دئییب بویون قاجردی.
بی. قاراجا اعتبارلی قیزدیر. (چیخاریب اون مانات وئیر) آل، بو اون
ماناتی سنه باغیشلا بیرام.

قاراجا قیز. یوخ، منه پول لازیم دئیل (آغجایا) آغجا ایندی
نئجه سن؟

آغجا. ایندی یاخشییام. قولوم داها هئج آغریمیر.
پوسته. باخ، سنی قاراجا ساغالتدی...

آغجا. ساغ اول، توتو!..

قاراجا قیز. سن ده ساغ اول.

پری جاها (آغجانین باشینی قوجاقلاییر). اورین آغریمیر کی؟..

آغجا. یوخ، هئج یئریم آغریمیر. لاپ ساغالدیم.

پوسته. ساغالسا دا هله یترین دن تربتمین.

قاراجا قیز (سورارق). آغجا، باخ داها قان گلیمیر.

پیر بابا گلیر، بو اهوالی گوروب هیه جان لایر.

پری جاهاڻ. پیری بابا، باشیمیزا گلن بلانی گوردونمو؟
پیر بابا. بلی، گوردوم، اونو دا گوردوم کی، اوز بالانی اولوم دن
قورتارماق اوچون بو آتاسیز، آناسیز یتیمی نئجه بلایا سالدین. (آجیق لی نظر لرله
اونا باخیر)

قاراجا قیز. من اوزوم سوردوم. یوخسا آغجا اولردی.

بی. بابا، قورخما. قاراجا قیزا بیر شئی اولمامیش دیر.

پیر بابا. یاخشی باخ... اوزونه ظفران رنگی چوکوب.

قاراجا قیز. بابا، ایچریم یانیر... منه سو وئر...

آغجا. وای، یازیق قاراجا!

پیر بابا. گل، قیزیم، گندک. گوروم سنه نه چاره ائدرم.

پری جاهاڻ. وای، یوخسا قاراجا زهرلندی؟ قاراجا، گنتمه،

قال بوردا...

پیر بابا. یوخ، سن بو واختا قدر یازیق یتیمی آغالیغین اطرافینا
دولانماغا قویموردون کی، اونون پیس خاسیت لری بی قیزینا کنچیر.
ایندی ده من اونون بو ظلم یوواسیندا قالماسینا راضی دئیلم. گندک
قیزیم، گورک نه چاره ائدیرم. (قیزین قولون دان توتوب آپاریر)
پرده

بشینجی پرده

یئددینجی شکیل

پیری بابانین ائیوانی. پوسته ایله سایماز گلیرلر. پوسته اونا

یاواشجا پیچیلدایب اهلالاتی سویلییر.

سایماز. وای، اینساف سیز اوشاق لاری. من بوردا اولسایدیم قویمازدیم.

پوسته. ها، قویمازدین. بی ده، خانیم دا زهری سوروب یئر توکمه یه

امر ائدیردی. هئچ کس راضی اولمادی. آخیر خانیم بیه دئدی: سن سور!

بی ده خانیم: - یوخ، سن سور، - دئدی. تاخسیر قاراجا قیزین اوزونده اولدو.

سایماز. آغجانی چوخ سئویردی. اوریی تاب گتیرمه ییب.

پوسته. دایان، بیر قیزا یاتاق هازیرلاییم. اودور گلیرلر. (اتاق دان

تئر دوشک، موتککه، یورغان گتیریر. ائیوانا سالیر)

سایماز. منیم قاراجا قیزا دا، پیری بابایا دا یازیغیم گلیر.

هر ایکی سی بدبخت اولدو.

پیر بابا قاراجا قیز ایله گلیر.

پوسته. گل، قیزیم، گل سویون، یاتاقدا اوزان، دینجل.

قاراجا قیز. بابا جان، گوزلریم قارالیر، باشیم دولانیر، اورییم

چیرپینیر.

مئمون، قارا کوپک قاراجانی گوروب اونا یالمانیر. آتلییر، دوشور.

مین بیر اویون چیخاریر.

پیر بابا. پوسته، سن قیزی سویون دور، یثرینده راحت ائله. (اؤزو اوتاغا گیریر، بیر کاسا آیران گتیریر) آل، قیزیم بونو ایچ!..

سایماز. قاراجا هاران آغرییر؟

قاراجا قیز (علیله اورینی توتور) اوریم.

پیر بابا. قیزین آغزیندا کیچیک بیر یارا وار. اوچ گون دور او یارادان

شیکیات اندیر. یارا اولماسایدی، ایلانین زهری قانا کئچمزدی.

پوسته. بدیخت لییه باخ، آغجانی ایلان وورماقدا، بونون دا آغزی

یارا اولماقدا.

قاراجا قیز. بابا، ایچریم یانیر... منه سو...

پیر بابا. جان بالا، اوزونو ده بلایه سالدین، بو قوجا بابانی دا.

سایماز. ائله اونو دئ... یازیق قوجانین اوز-گوزو یئنیجه گولمه یه

باشلامیشدی.

قاراجا قیز. بابا، سن درد چکمه. اوتور یانیمدا... سوز

دئیجه یم.

پیر بابا (گوزلرینین یاشینی سیله رک). جان بالام، نه دئییر سن؟

قاراجا قیز. بابا، من اولسم، منی باغیمیزین یانیندا کی گوی

تپه ده باس دیرین. اورانی من چوخ سئویرم. اورادان هر یئر گورونور. اطرافدا

هر جور چیچک وار.

پیر بابا. قورخما قیزیم، سن اولمه یه جکسن. حکیم گلیب سنه

درمان وئره جک. سن ساغالیب قوجا بابانلا یاشایاجاقسان بو گویوب

بو گوک قیز اولاجاقسان... پیری بابان اولنده او گوی تپه ده منی باسدیرارسان.

سایماز. دلی قیز، او نه سوز دور. سن اولمه یه جکسن. قورخما.

قاراجا قیز. آغجا لاپ ساغالدیمی؟

پوسته. اؤز دردینی چک. او بی قیزی دیر، اولمز.

مئیمون، ایت قاراجا قیزا یالمانیر.

قاراجا قیز. بابا جان، بیر اونلارا باخ. (گولور)

پیر بابا. الله قویسا ساغالاندا اوینار سینیز. (سایمازا) سایماز،

دور، او غلوم، بونلاری تووله یه سال.

سایماز دورور، ایتی، مئیمونو تووله یه سالیر. بی حکیم ایله گلیر.

بی. پیری، قیز نئجه دیر؟

پیر بابا. یاخشی دئیل.

بی. حکیم گتیرمیشم باخسین. (حکیمه) بو قیز دیر. اونو گرک

ساغالداسان!

حکیم. خسته نین حالی آغیر دیر. زهری سوراندا اودموش دور. زهر

قانی قاریشیب بده نینه یاییلمیش دیر. (نیزینه باخیر)

پیر بابا. حکیم، ساغالار، ساغالماز؟

حکیم. چتین ساغالار. قیزدیرماسی وار. (بیر رئسئیت یازیب پیرییه
وئریر) آل، بو درمانی هر ساعتدا بیر قاشیق اونا ایچیر.

پیر بابا. بو درمان دا ساغالتماز، دئییرسن؟

حکیم. نه دئییم... هر حالدا درمانی وئر. آنجاق چتین ساغالسین...
گورمورسن، گوزلری بولاشیب.

قاراجا قیز. بابا، سو.

حکیم. سو وئرمه، بو درمان دان ایچیرت.

پیر بابا. حکیم، سیزدن بیر مسئله سوروشاجام.

حکیم. سوروش.

پیر بابا. حکیم، اوز بالاسینی اولومدن خلاص ائتمک اوچون باشقاسی نین
بالاسینی اولومه وئر نه دئییرلر؟

بی. سوس، قوجا کوپک، منیم قیزیمی بیر قاراجی قیزینا تای اندیرسن؟
پیر بابا. بونون نیی اوندان اسکیکدیر؟ هر کسین بالاسی اوزونه
شیریندی.

بی. آخماق قوجا، دانیشیغینا باخ!

پیر بابا. بی، بو بوگوک بیر جینایتدیر.

حکیم. قزبلنمین، بی، بابادیر، اوریی یانیر.

بی. منیم چوریمی یثیر، یادلارا کومک چیخیر.

پیر بابا. او یاد دئیل، منه دوغما بالادان آرتیق دیر.

بی. حکیم، گئدک! (گئدیرلر)

پیر بابا. ویجدان سیزلار. عزیز بالام، نجه سن؟ (قاراجا آغلاییر)

قیزیم، نه آغلاییرسان؟

قاراجا قیز. آنامی ایستیرم. یازیق آنام سئلدن اولدو. (آغلاییر)

پیر بابا. آغلاما قیزیم.

قاراجا قیز. یازیق آییمی ووروب اولدوردولر.

پوسته. جان بالا، قیزدیرمادان سایقلایر. (تئز دسمالی ایسلادیر، آلینا
قویور)

قاراجا قیز. بابا!..

پیر بابا. جان، قیزیم...

قاراجا قیز. من اولسم، قارا کوپیمی، مئمونومو اوزون

ساخ لارسان. هئچ کیمه وئرمه!

پیر بابا. وئرمرم، قیزیم! (نبزیه باخیر)

قاراجا قیز. اوریم اود توتوب یانیر... سو...

پیر بابا. اوریی نین اودو منیم اوریمه گلکسین.

سایماز. قیزین گوزلرینه قان دولموش.

قاراجا قیز. آغجا، آغجا، گل بورا... چالیب اوینایاق.

سایماز. قیز دیرمانین گوجون دن سایقلا بیر.

پیر بابا. توتو... توتو...

قاراجا قیز. بابا، او دفی منه وئر!..

پیر بابا. نیلییرسن، قیزیم؟

قاراجا قیز. آغجا یانیم گلیب. هانی منیم میمونوم؟

من چالیم، اویناسین. (دلی کیمی گولور) باخ، میمونوم نه یاخشی

اویناییر... آغجا، ال چال، ال چال!

پیر بابا. قیزیم، توتو!..

قاراجا قیز (دلی کیمی گولور. بیردن باشینی قال دیرماق ایستیر،

باجارمیر). بابا!..

پیر بابا. جان!..

قاراجا قیز. منی... او گوی... تپه یه... آپار...

پیر بابا. یاخشی، قیزیم... یاخشی... سن ساغال... آپاراجاغام.

پوسته. بدنی اود توتوب یانیر.

قاراجا قیز (حال سیز). وای... وای... سئل گلیر. (بیردن باغیریر)

پیر بابا (آغزینا درمان توکور). قیزیم، توتو، توتو، گوزلرینی آچ،

منم... پیری بابانام...

قاراجا قیز (قولونو اونا طرف اوزادیر، قولو یاتینا دوشور). وای!..

سایماز. هئیف بو قیزا.

پیر بابا. اوف، شیرین دیل لی توتوم، سن منیم حیات باغچامین

شیرین دیل لی بولبولویدون... سوسما، سن سوسسان منیم حیاتیتم سوسار.

قاراجا اللرینی، آیاق لارینی اوزادیر جانینی تسلیم ائدیر.

پوسته. قیز کنجیندی. (سایمازا اشاره ائدیر کی، پیری بابانی گوتوروب

آپارسین)

سایماز. بو یئتم قیزین دا تالئی بئله ایمیش. نیلمک. علیمیزدن

نه گلیر. دور، بابا، بیز گئدک. پوسته قیزی راحتلا سین.

پیر بابا. آه، من بو دردیمی کیمه سویلیم؟ کیم دن کومک

ایستیم؟ آی، توتو، توتو. (اؤزونو قاراجانین اوزرینه آتیر. اونا قوجاقلایب

هونکور-هونکور آغلاییر)

سایماز. یاخشی، بس دیر... کیشی آغلاماز! قالخ گئدک!

پیر بابا. اوف، قلییم پارتلا بیر. (هسرتله باخدیق دان سونرا) آه،

توتو، سنین او قونچه گول دوداق لارینی کیم سول دوردو. او شیرین توتو دیلینی

کیم سوس دوردو. (قاراجانی قوجاقلاییر، سونرا باشینی قالدیریب هسرت لی

گوزویله اطرافنی سئر ائتدیک دن سونرا) آه، اونون شن سسیله شن لنن بو

یئرلر ایندی منه زین دان کیمی گورونور. اوف!.. (آخشام آلا قاران لیغی

چو کور، گونش یاواش-یاواش سونور) گونش یئنه سحر چاغی یئنی دن دوغاجاق،

آل شفق لرینی هر طرفه یایاجاق. منیم حیاتیمن بو شن گونشی
ایسه همیشه لیک سوندو. اوف، اونو سون دور دولر...

پرده

۱۹۴۸